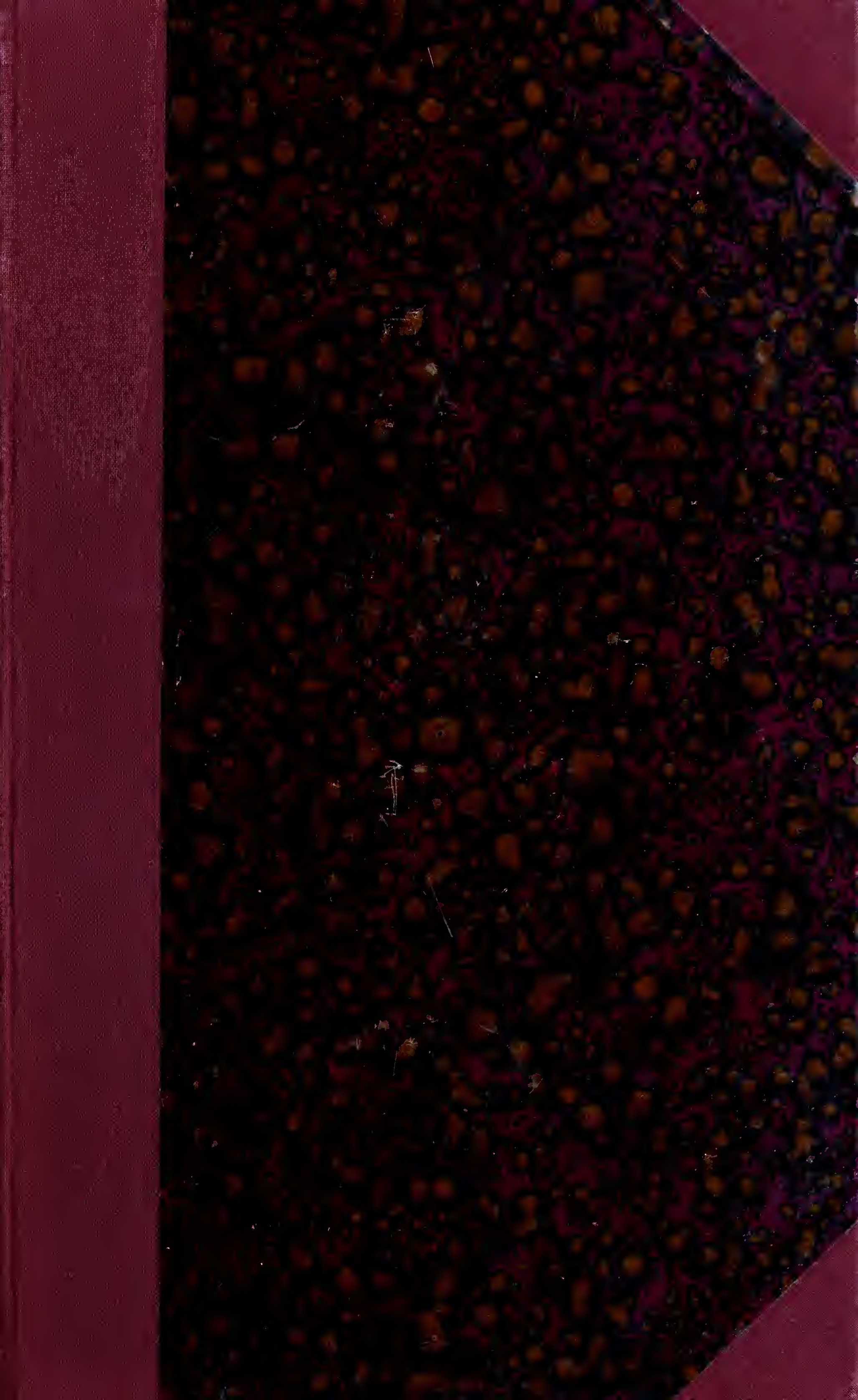

WERKEN

UITGEGEVEN DOOR HET

HISTORISCH GENOOTSCHAP,

GEVESTIGD

TE UTRECHT.

NIEUWE REEKS.

N°. 25.

JOURNAAL

VAN

CONSTANTIJN HUYGENS, den zoon,

van 21 October 1688 tot 2 Sept. 1696

(Handschrift van de Koninklijke Akademie van Wetenschappen te Amsterdam).

Tweede Deel.

UTRECHT,
KEMINK & ZOON.
1877.

1692.

Januarius.

1 *Dynsd.* Was voormidd. te Kinsinghton, att thuys en gingh naermidd. daer weder.

Te 4 ueren waeren de brieven uyt Hollandt gekomen. De Con. gaff mij veel en embarrassant werck, met veranderingen iñ staet van oorlogh, door eenigh abuys vañ Con. in vorige brieven gecauseert. Soo bleef tot over 11 te Kinsinghton.

Savonts haspelde wat met S. over het gebruyck van mijn coetsen en peerden door Tien.

2 *Woensd.* Was volgens de last vañ Con. smergens weder te Kinsinghton, eñ depescheerde hij alle de brieven eerst ten half 4 naermidd., eñ liep redelijck wel af met deghene die ick geschreven had, daer bekommert was dat soo veel orders, die hij mij te gelijck in kort gegeven had, niet wel soude verstaen hebben.

Hop seyde mij smergens, dat onsen Ambass^r Citters in die qualiteit naer Spaignen stondt te gaen, eñ Odijck voor Amb^r in Engelandt te komen.

De Con. gaf mij om te doen copieren een brief, daerbij hem de Con. van Spaignen notificeerde in seer beleefde termen, dat hij aeñ Keurvorst van Beyeren 't Gouvernem^t vañ Spaensche Nederlanden gegeven hadde.

In alle de couranten vondt men het afbreken vañ Tractaten van vrede tusschen de Keyser eñ de Turcken.

Schreef aen broer Christiaen.

Men verstond, dat het in Holl^t seer hard vroos, en̄ dat de schepen, in Texel liggende, schielijck en̄ met desordre en̄ niet alle, hadden moeten uytloopen.

Savonts was Ide van Dorp tot onsent. Seyde, dat Dorp wel hadde mogen lijden, dat sijn vrouw en̄ sij, in sijne absentie, buyten hadden gaen woonen met Gn̄ael Maj^r Bauditz, die het voorgeslagen hadde, maer dat sij (Ide) daernae niet hadde willen luysteren.

Quam eerst ten half 4 van Kinsinghton thuys. Joff. Hacquart quam mij daer heen en weder spreken, hebbende een req^t aen̄ Con. gegeven, en̄ oock dynsd. aen Portland gesproken, die haer niet lang spreken konde, maer haer geseght hadde weder te komen.

3 *Donderd.* Smergens was van Meerlen bij mij met sijne ordinarise importuniteiten. Naermidd. la Fouillerays, komende, naer mij docht, meest om wat nieuws te hooren, tegen de postdach van vrijdach.

Savonts gingh tot Dorp, daer mijn vrouw, nicht Becker, Mevr. Creitsmar, vrouw van̄ Lier en haer dochter waeren; Bauditz was daer oock, en̄ wierd weghgehaelt van een knecht, om in sijn Laboratorium te komen.

De Con. had in 't Parlament geweest, om de bill van 1600000 ℔ te passeren.

4 *Vrijd.* Was smergens ten Avontmael in St James. Naermidd. was te Kinsinghton, maer de Con. liet mij niet roepen. Was savonts in een cabinet-counsel tot half 9, van daer in̄ prayers, en van daer ging aen tafel.

Saterd. Voor̄ middach was de Heer van̄ Lier bij mij, lasen de passages in̄ memoirs van Sr Will. Temple, aengaende Sylvius, en̄ daerbij hij in ridicule getourneert werdt.

Boision was oock bij mij, die noode, maer quam niet om de voorbereyding.

Naermidd. had Fatio. Seyde, dat Charleton sijn cabinet wilde verkoopen, estimerende het omtrent de 3000 pieces; dat hij (Fatio) logeerde tot de jonghe Hambdon, die met

sijn vader niet van selve sentimenten was aengaende de publique saecken, en seer yverigh voor de conservatie van liberteit en privilegien van 't volck, en vijandt van slavernije.

Savonts was tot n. Becker, daer mijn vrouw speelde; daer was niemant anders als de oude moey Vernatti, en n. Vernatti savonts.

Lier seyde, dat Dorp savonts te voren gekomen was uyt Yrlandt.

6 *Sond.* Was smergens niet uyt.

Naer de middagh was Tampion een uer of anderhalf bij mij, en gaf hem een glas seck. Eyschte voor hangende orloges, die de ueren slaen en repeteerden, 30 ℔ sterl.

7 *Maend.* Smerg. was Boision bij mij, daer mede uytging om een beursje te koopen, en gingen daernae door 't Parck nae huys, daer hem ten eten hield. Seyde mij, dat de tijding gekomen was van 't overgaen van Montmeillan aen Fransche.

Naermidd. was de Cor. Sparrevelt en daernae nicht Killegrew bij mij, over haer dingen in Hollt.

Voormidd. was oock bij mr Marshal, die verrekijckersbuysen placht te maecken, en nu seyde, verrekijckers en vergrootglasen te maecken. Had een vergroot-glas, dat voor Myl. Pembroke was, en met sommige objectiven scharp en goedt was, maer groot, plomp en swaer.

8 *Dynsd.* Was voormiddagh te Kinsinghton, daer de Con. mij belaste te blijven, en niet naer huys te gaen, gelijck deet, en att bij Sayer, daer Capn Soutland en Forgel oock waeren.

Naermiddach gingh met Sayer tot joff. Vijgh, die mij versocht had te spreken. Mylady Mary Benting quam haer haelen, om bij de Con. te komen wercken.

Savonts teeckende de Con.

9 *Woensd.* Was smergens thuys. Savonts gingh Dorp besoecken, daer Vilatte mede vondt. Sijn vrouw was mede binnen, en sprack self van 't ghene men aen Con. geseght

had van haer mans bravoure, de eerste nacht naer sijn komste.

Dorp ging naer een coffee-huys, daer appointement hadde, en bleef ick noch bij de vrouw en Ide.

10 *Dond.* De Con. was in 't Parlament, en maende haer aen met een speech om te depescheren, de tijdt soo inschietende.

Smergens was de Heer van Ginckel bij mij, die eerst hadde behooren te besoecken. Prees den Hertogh van Wirtenberg eñ Ruvigny seer, eñ dat seyde dat hem wel geassisteert hadden, eñ altoos van een sentiment met hem geweest waeren. Dat Cambon, Goor en la Motte altijt tegen malkanderen en jalours d'een van d'ander waeren.

Naermiddagh was op Whitehall.

De Wilde vertrock naer Gravesend, om met v. Wieligh naer Hollt te varen.

11 *Vrijd.* Wierd smergens gehaelt bij de Con., die mij voormiddagh werck gaf eñ thuys liet gaen eten. Naermidd. teeckende en gaf mij weder werck tegen savonts, en schreef 7 brieven; 't was negen ueren eer uyt den Raedt quam.

De Hr vañ Lier quam tegen den avondt bij mij, soo als bij de Con. gehaelt wierd.

Golstein noode mij om bij sijn moey te eten, maer gingh naer huys.

Hulst vertelde mij, dat gehoort hadde dat een Engelsman, die neef was vañ vr. v. Zuylestein, en deselve charge gehadt hadde, die nu Baersenburch bij de Con. hadde, een seer schoone vrouw hebbende, deser dagen iñ Country gegaen zijnde, een dagh of twee eerder als geseght of gemeent hadde was thuys gekomen, eñ de sleutel vañ deur hebbende, recht naer sijn vrouws camer was gegaen, die noch te bedde lach, eñ Keppel bij haer hadde leggen. Dat hij heen was gegaen, en vervolgens Keppel opgestaen en vertrocken. Dat de vrouw haer meydt bij haer hebbende doen leggen, hem (haer man) hadde doen haelen, en haer

qualijck gehouden, dat hij, van buyten komende, niet naer haer hadde komen sien; en als hij wat seggen wilde vañ man, die bij haer gevonden had, sij seyde dat geloofde hij daermede geckte, dat het haer meydt geweest was, eñ als hij dat tegensprack, sij geseght hadde, dat haer niet soo lief als haer eer was, eñ dat, als hij van sulcke dingen soude willen spreken, hij het haer voor̄ Rechter soude moeten waer maecken, 't welck hij bij gebreck van getuygen niet soude hebben konnen doen.

12 *Saterd.* Smergens had een losse stoelgang, zijnde alle de voorgaende dagen met kleyne krimpingen iñ maegh, eñ met winden gequelt geweest, daer wat elyxir proprietatis voor innam; maer was de gansche mergen wat slap eñ onlustich.

Ging om exercitie te doen te voet met Boision naer̄ nieuwe Beurs, eñ van daer door 't Parck naer huys. Hield hem ten eten, eñ bleef bij mij aenhangen tot 6 ueren toe.

Smergens was Neufville bij mij, die choccolate gaf, eñ gingh kort wegh.

13 *Sond.* Was naermidd. tot Madame de Neufville, eñ vondt hem oock bij haer sitten, hebbende een overval gehadt van een groote draeyinghe in 't hooft.

Na. Seyde dat de Mooren, die uyt Morea quamen, swarter waeren als die vañ race waeren, die hier in Engelandt langh geweest was.

Madame de Neufville seyde, dat 25 luyden vañ tantpijn genesen hadde, met haer een briefje in de ooren te steken, als hierin leght [1]), maer dat dieghene, die men het dede, het niet most lesen, noch den inhoudt weten, eñ dat een vrouw het aen een man most geven, eñ een man aen een vrouw.

---

1) Werkelijk ligt er een los papiertje tusschen de bladen, en daarop staat te lezen: „Quand le lieure ua aux champs, la queuë leuée, le cul ouuert, mettez vostre nez dedans, uous naures iamais mal aux dents."

De H[r] van Ginckel was weder bij mij, om van̄ order voor van Wielich te spreken.

14 *Maend.* Was smergens met mijn vrouw uyt, om naer cabinetten te sien voor ons en̄ suster van St Annelandt; waeren in 5, 6 verscheyde winkels.

Naermiddach quam de vrouw van 's Gravemoer ten onsent met haer dochters en̄ joff. Pieterson, speelden met mijn vrouw. Raisonneerden of de vrouwen haer kousse-banden beter onder of boven haer knie bonden, en seyden, dat ick dat decideren moste. De vr. v. 's Gravemoer bracht te pas, van dat mijn soon seer rijck soude wesen, en̄ dat men immers geen sorgh soude moeten hebben, om hem aen een rijck wijff te trouwen, genoegh haere pretentie te verstaen gevende.

De Wilde, de Graef van Nassau en Borselen, zijnde te Gravesend geweest zedert den 10 deser, om met van Wieligh naer Holl[t] te gaen, siende de windt Oost blijvende, quamen wederom te Londen.

15 *Dynsd.* Was smergens te Kinsinghton.

Gingh smidd. thuys eten, hoewel Sayers mij noode.

De Con. had aen Keppel gevraeght waer ick gingh eten.

Nam Boision smidd. mede naer huys, laetend Hulst staen.

16 *Woensd.* Smergens gingh met Stanley in 't groot coffeehuys, bij de oude Beurs, daer het vol menschen was, en̄ ord[s] noch volder was als nu, om reden van Dryconingenfeest. Van daer gingen naer Pontac's, niet verr van de Beurs, daer wij met 8 of 10 members van de Royall Society aten, onder anderen S[r] Robert Southwell, de President, m[r] Henshaw, d[r] Sloane, S[r] Patience Ward etc.

Het mael was niet overdadigh, elck eyschte de wijn die begeerde, en̄ betaelde voor sich selven, maer Stanley voor mij.

Vraeghde aen Southwell, hoe haere Transactions soo mager en kleyn waeren. Hij seyde, dat meende naer den

oorlogh souden beter wesen, maer Stanley seyde nu en van te voren, dat toequam bij de geinteresseertheit van Hale en Hooke. Sloane vertelde, dat eens een naelde van een inch and a halfe bij ongeluck ingeswolgen had, maer met groote voorsichtigheit doorgekregen had.

Ginghen van daer tot Stanleys, daer sijn aile proefden en seck, die seer soet was, eñ nochthans, soo hij seyde, suyver.

Savonts was een groot bal te Kinsinghton, eñ wierdt daer groot spel gespeelt. De Con. gingh ten 1 ueren naer bedt, maer het dansen duerde veel langer.

Gingh savonts tot n. Becker, daer mijn vrouw speelde en Henry Villers vrouw mede was, verliesende over de 10 guinys.

Stanley seyde, dat de jonghe Keppel geseght wierde veel geldt over te maecken naer Hollandt.

17 *Dond.* Naerm. was joff. Hacquaert heen en weer mij spreken.

Was savonts tot Lier.

Was een groot bal tot Dorp (daer Ginckel met mrs Betty danste), die seyde, dat Capn Boddenbroeck van een hoer, die hij onderhield, bestolen was, eñ sij met all sijn goedt doorgegaen was. Sal het apparent van Ida van Dorp gehoort hebben.

Lier noch sijn familie waeren oock op het bal tot Dorp niet genoodt.

Smerg. had Boision, die niet blijven wilde.

18 *Vrijd.* De Wilde met Borselen en Nassau gingen wederom naer Gravesend, de windt goedt geworden zijnde.

Gingh voormidd. naer Kinsinghton, maer sprack de Con. niet als savonts.

Att bij Sayer, daer Capn Soutland en Keppel mede waeren. Keppel eñ de andere mediseerden van Quirina Pieterson, eñ als men seyde dat se fraey teint hadde, seyde Keppel, het is geen wonder, als men soo versch uyt

de kraem komt, maer scheen van de kraem vañ . . . . . [1]) te spreken.

Skelton, die daer mede att, seyde, dat bij m[rs] Treslawny iñ countrey geweest hadde, daer sij seer wel huys hield, getrouwt zijnde aen eenen Davis, Luyten[t] van haer broers comp[e], maer nu Lt Cor. van sijn Regiment.

Den Envoyé Danckelman seyde mij, dat sijn vrouw een accident en gesweer aen haer hals gehadt hadde, dat geopent was en daer meer als twee emmeren met water uytgekomen waeren.

St Leger seyde, dat de Oostindische Actien in Hollant 525 waeren, eñ de Westindische iñ 90.

19 *Saterd.* De H[r] van Ginckel was bij mij, om mij te spreken van 't opsetten van een gñael pardon voor deserteurs, die sich souden bevinden in onse trouppes, die zedert de leste jaeren iñ 3 coninckrijcken souden geweest zijn.

20 *Sond.* Was smergens met mijn vrouw iñ kerck te St James.

21 *Maend.* Was smergens iñ stadt en kocht een castoorhoedt voor 3 ℔ 5 schell in een winckel, een weynigh voorbij Tampion.

Naerm. quam Mevr. Creitsmar, sullende den volgenden dagh naer Holl[t] of Brabant vertrecken, afscheydt nemen; maer gingh niet.

Naermidd. was Dorp bij mij. Sprack van de Con. een stuck goedts te eysschen in Yrlandt vañ confiscatien. Sprack veel vañ goetheit van dat landt. Seyde dat men daer 5 a 6 plaetsen soude gaen fortificeren.

Naermidd. was tot de H[r] van Ginckel, om hem 't concept van 't pardon voor deserteurs te eysschen, en was niet verder uyt.

Dorp seyde, nu seer wel iñ gratie van Myl. Portland

---

1) Niet ingevuld.

te staen, eñ dat alle daegh met hem consulteerde over de saken van 't regiment.

22 *Dynsd.* Was smergens te Kinsington. Myl. Sidney noode mij, om sijn schilderijen van van Dijck te komen sien.

Quam iñ bedchamber met Myl. Sunderlandt, die de star vañ ordre aen had, en die ick nooyt met kennis gesien hadde.

Sprack de Con. smergens. Seyde, dat de Wilde nu al over eñ bij Anne Spoor most wesen, eñ dat hij van daer naer sijn Gouvernement van Altenae soude gaen, eñ daer Sijne Hoogh Ed[t] wesen.

Gingh naer huys eten.

Boision vondt buyten, te gast genoodt zijnde vañ Marquis de la Muse, sleepdraeger vañ Coninginne.

Joff. Vijgh om mij hebbende gesonden, gingh bij haer tegen den avondt, en bleef daer tot 8 ueren.

Seyde, dat Sr David Coljers bij joff. Gerson quam eten, maer dat niet en sagh hoe hij van joff. Beyers van Nimmegen soude afkomen, zijnde met haer effectivelijck getrouwt, hoewel hij seyde dat sij een hoer was.

23 *Woensd.* Boision att bij mij. Lamenteerde over het verlies van Bride-mouche, sijn knecht, die hem zedert desen mergen voor de tweede reys geabsenteert had, sonder dat hij wist hoe of wat, maer vreesde, dat tot de vloot geprest was.

Naermidd. gingh met hem tot vermaerde tinne-gieter in St Martins-lane, die oock in wijn handelt, en kocht voor een proef twee gallons of 9 flessen.

Smergens quam Creitsmar adieu seggen, meenende mergen of overmergen te vertrecken.

Tegen den avondt gingen in 't spul vañ marionnetten, de veroveringh van Limmerick representerende. Een vrouw, voor het theater sittende, speelde op 't hackebord en leyde de tael vañ marionnetten uyt.

Savonts gingh tot nicht Beckers, die ons ten eten ge-

noodt hadde. Daer speelden Madame Puisars, haer suster, Henry Villers vrouw, m[r] Mackenny, Myl. Annendale, eenen m[r] Hussey en Puisars.

Het mael was maer slechjes, more solito.

Nicht Beckers raesde tegen de vr. v. 's Gravemoer, die haer 4 sh. en 6 pens, die verloren had met hombre spelen, thuys gesonden had. Seyde, dat sij een Lawyers dochter was, en eer sij trouwde twee basterden gehad hadde. De Engelsen seyden oock, dat haer dochters in een goedt school waeren eñ wel aennemen souden.

Mevr. Puisars was mij seer beleeft.

24 *Dond.* Smergens waeren bij mij l'Ermitage, Monsr Fatio, d'Ully en m[r] Haley; de twee laetste seyden, mij quamen bedancken vañ R. Society wegen voor het glas van 122 voet, bij mij aen haer geschoncken; maer seyden, dat m[r] Hooke het achterhield, eñ sich daervan genoechsaem meester wilde maecken; dat ick seyde de meeningh niet te wesen, maer dat het aeñ Societeit gegeven hadde, op d[r] Stanley's versoeck. Sij waeren langh bij mij, en Haley verhaelde veel van sijn konst om onder water te gaen een uer eñ meer langh, hebbende een inventie om de geëpaiseerde lucht uyt sijn klock, daerin sat, uyt te laeten eñ nieuwe, uyt een vaetje of diergelijcke, daer weder in te tappen.

In dese tijdt was het proces van Myl. Norfolke weder aen 't gaen, willende hij van sijn vrouw gescheiden wesen, en permissie hebben om een andere te trouwen, eñ was Germain onder een sub poenâ geciteert, om getuyghenis der waerheit te geven.

Daernae quam Sonnius eñ seyde, dat de soon van Sr Peter Lilly getrouwt was aen een joff. met weynigh goedt, door fielterije van een Gouverneur, die hij hadde. Dat toekomende dynsdach daer een verkooping soude wesen tot m[r] Walton, in Lincolns Innfields van schilderijen, die de oude Duchesse van Norfolke over een tijdt langh

had willen verkoopen, maer belet geweest was. Dat de resterende teeckeningen en printen van Sr Peter Lely haest verkocht souden werden, de soon daer geene speculatie in hebbende.

Snachts te voren brande het huys van Myl. Bolton af, op de wegh naar Kinsington.

25 *Vrijd.* Was smergens te Kinsinghton, eñ wat iñ bedchamber geweest zijnde, gingh schrijven aen br. Christiaen. Gingh thuys eten.

Naermidd. was weder naer buyten.

Sprack de Con. tweemael. Gaf mij te copieren met mijn eygen handt een project van 't employ der trouppen in Flanders.

Seyde dat joff. Hacquart, die hem een req[t] gepresenteert had, om geldt van Sichterman onder van der Esch gearresteert te houden, naer Hollandt most gaen en haer saeck daer afmaecken.

Naermidd. naer joff. Golstein gaende vragen, seyde mij Eva dat sij heel sieck was, en soo geworden dynsdagh voorleden, savonts. Sij liet mij evenwel boven komen en vondt haer seer benaeuwt en met een stercke koorts, die men mij seyde dat sij alle avondt kreegh. Sij waeren daer seer verlegen, dat Golstein niet daer, en in 't landt gegaen was om peerden te koopen; evenwel te 9 ueren vañ Con. komeñ, vondt hem iñ sael voor 't vier staen.

Praete in joff. Golsteins camer een tijdtlang met joff. Moulart, nicht van Mevr. Danckelman, een soet bruynetje eñ dat verstandt had.

26 *Saterd.* Was smergens met Sonnius tot Walton, om de schilderijen en miniaturen te sien, die de volgende dynsd. souden verkocht werden van wegen de Hertoginne douariere van Norfolke, zijnde de verkoopinghe daervan een jaer of anderhalf geleden opgehouden door 't Parlement, op versoeck vañ jegenwoordighen Hertogh van die name. Hield Sonnius smiddachs ten eten.

Savonts haelde mijn vrouw van nicht Beckers, daer sij speelde.

Sond Pieter naer Kinsinghton, om te vragen hoe het met joff. Golsteyn was. Bracht antwoordt, dat sij noch alsoo als daeghs te voren was, maer dat de pockjes gekregen had, eñ die wel uytsloegen. Ginckel was smergens bij mij. Seyde, dat de Gedep^{den} van 't Parlam^{t} hem een mager compliment gemaeckt hadden.

27 *Sond.* Was seer koudt weder, eñ was den ganschen dagh niet uyt, als eens heen en weder op Whitehalll, om papieren te halen.

28 *Maend.* Smergens was Boision bij mij, en gingh met hem op de Beurs, eñ iñ winckels een lichte seepball koopen, eau de mille fleurs en 2 pennemessen.

Naermiddagh hem hebbende laten gaen, was tot Madame de Neufville, en vondt hem oock bij 't vier sitten, hebbende, soo hij seyde, een soorte van apoplexie gehadt.

Joff. Golsteyn had sij gehoort dat beter was. De Gravinne van Stirumb vondt niet thuys.

29 *Dynsd.* Smergens was Sonnius bij mij, maer om de postdach konde met hem niet iñ verkoopingh tot Walton gaen.

Was smergens te Kinsinghton, en ghingh thuys eten. Naermidd. weder daer.

Joff. Golstein was noch all sieck, seer voll vañ pockjes, eñ had smiddachs weder wat gesproken, maer daeghs van te voren geijlt.

Hop seyde te Kinsinghton, dat de saeck van Myl. Norfolke en sijn vrouw stondt om afgedaen te worden door een finale scheydinghe. Dat bewesen wierd dat Germain in seven Parochien met haer had te doen gehadt, eñ een page of knecht deposeerde, dat hij in een hockje aen de camer, daer sij waeren, gestaen hadde, en gehoort dat, naerdat hij het haer eens gedaen hadde, sij hem niet wilde laten gaen, maer het noch eens hebben wilde. Dat Germain

kostel. in sijn huys gemeubleert was, eñ wel voor 10000 gl. aen silverwerck voor sijn tafel had. Dat hij hem zedert eenighe daghen nu wat uyt de weegh gehouden had.

Hop had oock gehoort dat den Bisschop van Durham soude gaen trouwen, eñ seer amoureux was.

Savonts was bij de Con., die seyde dat voorleden sondagh acht dagen het convoy van Wielich eerst uyt de rivier in zee geloopen was. Dat Wielich een groote geck en onbequaem tot den dienst was, dat hij niet en wist hoe sij sulcken volck in Hollandt employeerden, eñ daerover soude schrijven.

30 *Woensd.* Was smergens met Sonnius iñ vendue tot Walton, daer eenighe dingen sach verkoopen van weynich importantie. Daer waeren oock Sr John Lowder, en de schilder Lankringh. Hield Sonnius ten eten.

Smergens was Montpouillan bij mij, recommanderende sijn versoeck aeñ Con. gedaen, om brieven van voorschrijving aeñ Raedt Pens^s, tot betalinge van sijne achterstallen.

Uytgaende seyde: „Il faut que j'achepte quelque chose icy," eñ snapte met eenen in 't choccolatehuys vañ Espagnolettes in.

31 *Dond.* Was smergens ten 11 ueren met Sonnius tot Walton iñ vendue, daer bijnaer niet als slecht goedt verkocht wierdt, en was daer oock weynigh volck van slagh om te koopen.

Waeren daernae tot d^r Berenklaeuw, op de hoeck van Denmarck-street, eñ thoonden hij ons een deel heel slecht goedt van teeckeningen, meest copyen, die hij seyde dat van Lanier, broeder van sijn vrouws vader, gekomen waeren. Sonnius att tot mijnent.

Naer den eten quam Boision; vertelde dat Myl^d Malborough gedisgratieert, gedeposses^t van sijn charges aen 't Hoff, eñ 't Hoff hem verboden was. De reden had hij gehoort te zijn, dat de Con. een secrete Raedt of deliberatie gehouden hebbende, uyt Vranckrijck hem geschreven

was, wat daer gepasseert was. Dat daerover onder andere aeñ L[d] voorz. gesproken hebbende, hij bekent hadde iets aen sijn vrouw daervan geseght te hebben.

Mylady Norfolke wierdt geseght in 't Parlament verschenen te hebben, soo men meende, om self haer saeck te defenderen.

Savonts was Danckelman met sijn vrouw en joff. Moulart tot onsent, en te voren nicht van Dorp.

Was nogh seer koudt weder en oostewindt, en vroor sterck.

Had savonts te voren wat Elyxir Proprietatis genomen, dat mij de winden en opworpingen vañ maegh vrij belettede.

Nicht van Dorp seyde, dat Myl[d] Landsdowne de plaets van Malborough iñ bedchamber eyschte. Joff. Hacquart was nae mij vragen, maer seyde dat ick soo most uytgaen.

FEBRUARIUS.

1 *Vrijd.* Was smergens te Kinsinghton, maer sprack de Con. niet.

Liet vragen hoe het met joff. Golstein was. Kreegh antwoordt: noch vrij slecht, eñ dat meest ijlde.

Hoorde dat Nottingham Malboroug sijne disgratie aengeseght hadde, eñ hij die cavalierem[t] ontfangen.

Soo Sr Gabriel Sylvius seyde, soude sijn grootste faute geweest zijn, dat losse discoursen vañ 't Gouvernem[t] gehouden hadde. Men wiste niet hoe het met sijn vrouw afloopen soude, die groote favorite vañ Princess van Denemarcken was, eñ haer veel liet voorstaen.

Naermidd. ten 9 ueren was bij de Con., die teeckende eñ van goedt humeur was. Praete van de Wilde eñ seyde, dat hij nu soude possessie nemen van sijn plaets eñ Sijne HooghEd[t] worden soude.

2 *Saterd.* Was smergens, ontboden zijnde, te Kinsington,

eñ gaf mij de Con. 't een eñ 't ander te doen tegen de post van dynsdach.

Hulst seyde mij in 't wederomkomen, dat hij van Mevr. vañ Albe en andere gehoort hadde, dat voorleden sondach joff. Hacquart bij de Ritm[r] Sichterman was geweest te Greenwich, en dat sij bij hem daer was gebleven, eñ dat m[r] Welsh, haer hospes, met haer daer gekomen, naer dat men hem wel getracteert hadde, was weghgesonden. Seyde mij oock dat de Greef, uyt Yrlandt komende, te Chester of ergens anders in Engel[t] gelandt was, maer noch niet te Londen aengekomen.

Was savonts tot Madame de Neufville, die mij vertelde dat Neufville, staende om te trouwen met eene andere vrouw, en nae haer toe rijdende, hij om den regen tot een kennis van hem schuylde, die hem dese Madame de Neufville soo aenprees, dat hij de eerste bruydt opschoot en 't met haer claer maeckte.

Sij klaegde over Ruvigny, en dat die haer bedrogen hadde, meenende een man was, die men niet wel betrouwen konde.

Mijn vrouw had van Ide gehoort, dat de H[r] van de Lier weder nae Hollandt ging wonen.

La Fouilleraye vertelde iñ bedchamber, dat Malborough bij de Hertogin van Clevelant geslapen hadde, eñ een dochtertje bij haer gehad, dat noch in een clooster te Parijs woonde.

3 *Sond.* Was smergens niet uyt.

Tegen den avondt was met mijn vrouw tot nicht Vernatti, eñ lieten naer haer eñ de oude moey vraghen. Waeren beyde thuys, maer de oude quam alleen voor den dagh, eñ waeren bij haer Creitsmar met sijn vrouw.

Nicht Beckers was spelen tot m[rs] Betty en soude daer eten.

4 *Maend.* Smerg. had Boision eñ hield hem ten eten. Naerm. quam joff. Keyser mij weder quellen met haer saken,

eñ gingh Boision doe wegh. Smergens was joff. Hacquart bij mij, en seyde, bij Sichterman te Greenwich geweest te hebben, sijnde ingekomen tegen de sin vañ quartiermeester, die hem gouverneerde. Seyde, dat hij genoeghsaem kindts geworden was eñ selfs bekende soo te zijn, eñ oock onder de gehoorsaemheit vañ quartierm[r]; dronck een groot glas brandewijn in haer presentie.

Was savonts tot 's Gravemoer, daer mijn vrouw speelde. Montpouillan quam daer mede.

Sij had mijn vrouw al weder gevraeght naer haer soon, op haer ord[re] manier.

Sondt vragen naer joff. Golstein, die beter was.

5 *Dynsd.* Smergens was Harding bij mij en kocht van hem.

Reed daernae naer Kinsinghton, maer quam de Con. tegen, naer Londen komende, eñ reed soo wederom. Hij quam om in 't Parlament present te wesen op de plaidoyé vañ Hertoch v. Norfolck eñ sijn wijff. Naermidd. was weder te Kinsinghton.

Hulst seyde mij, dat met Mevr. Wilson gesproken hadde, die uyt Vranckrijck quam, meenende, soo sij seyde, haer man te Londen te vinden. Seyde, dat hij met Yrsche trouppes in dienst vañ Keyser soude gaen. Was noch al even luchthartich, soo Hulst seyde, en Jacobite als te voren. Seyde, haer man niet te sullen volgen, maer naer Yrlandt te sullen gaen en blijven daer bij haer mans broer.

Te Kinsinghton vertelde de Conte Morton mij, dat met de Con. in 't Parlament geweest was, eñ de attestatien gehoort, die tegen de Hertogin gegeven wierden. Sij was daer niet present. Onder anderen was daer een vrouwmensch geweest van omtrent 36 jaer oudt, deposeerende dat sij, schielijck inkomende, had seen m[r] Germain in a very ill posture, en als Moulgrave vraegde: what posture? what is an ill posture? sij met een serieuse contenancie geseght hadde . . . . . . Dat een schilder in een closet bij geval komende om te wercken, daer een vuyl hemdt

en een coat van Germain sien hangen hadde. Dat Germain hem een heele beurs met goudt gepresent[t] had, omdat, als gevraeght soude mogen werden, niet te attesteren; maer die geweygert hadde. Dat de coetsier, voor-rijder en laqueyen, als Germain savonts naer huys gebracht wierd, geldt kregen om niet te klappen, eñ dat dat geldt onder malkanderen Hush-money noemden.

Seyde, dat de soon van ..... 1) Groome Gorter, over een vrouw, daermede hij hadde te doen gehadt, eñ die van haer man gescheyden wierdt, in een boete ofte fine van 5000 ₶ sterl. gecondemn[t] geweest was, eñ die betaelt hadde.

De Con. teeckende savonts, maer gaff mij geen brieven van sijn handt naer Hollandt.

6 *Woensd.* Was naermidd. met Sonnius iñ vendue tot Walton, die weder begon. Met den avondt begonden sij miniaturen te verkoopen, daer seer vele van Oliver onder waeren, maer meest alle bedorven en bleeck geworden. Daer wierd er een van Holbeen verkocht, wesende een vrouwtje, in 't roodt gekleedt, dat geconserveert was, eñ gold over de 20 ₶ sterl. Een emissaris vañ Dutchess of Monmouth kreeg het.

Ick bood op 2 a 3 dingetjes, maer kreegh geen. Daer gingh er evenwell geen veel boven de 3 ₶.

Daer was eenen m[r] ...... 1), die seyde, in ons huys geweest te hebben met de Graef van Plymouth, doe hij in Holl[t] was eenighe jaeren geleden, voor Papa's doot.

Was zedert 8 a 10 dagen, in de groote koude, seer gequelt met scheurbuyck iñ mondt en bloeyend tandvlees, soodat al dat spoude bloedigh was, eñ snachts in mijn slaep mij bloedigh quijl uyt de mondt liep op mijn borstrock en kussens, mijn ooghen onder oock seer geswollen zijnde.

---

1) Niet ingevuld.

Smergens was met mijn vrouw uyt, om naer cabinetten te sien voor haer en suster v. St Annelt.

Sonnius seyde, dat Malborough hem stout hield, eñ den dagh naer sijn disgratie met de Prins van Denemarcken in 't Parlamt gekomen was, eñ met hem iñ koets geseten hadde.

7 *Dond.* Was naermidd. met Sonnius iñ vendue, en kocht voor 23 ₤ 14 schell. aen teeckeningen, daeronder een fraeye van Perin del Vaga voor 6 ₤ 12 schell., seer goedt.

De saeck van Mylady Norfolke was uytgestelt tot maendagh. Sij had gesustineert in 't gñael pardon van K. William begrepen te zijn, schoon daer iets tot haer last mocht wesen.

8 *Vrijd.* Att smidd. te Kinsinghton, bij Sayer, daer Hop oock was, en Mylord Drumblandrick had een Welsche harpspeelder laten komen, die de gansche middagh en langer admirabel. wel speelde, en beter als noch ooyt gehoort hadde. Nae den eten gingh met Hop en Fagel thé drincken tot Keppels, die niet thuys was, en daer nae quamen daer in Skelton en de jonghe Hooft.

Savonts was bij de Con., die Preswitz versoeck om̃ tytel van Coronel te hebben, vlack afsloegh. Ick vertelde hem sijne amours met sekere mrs Carr, te Newcastle, daer hij genoeghsaem mede geëngageert was, soo . . . . . . [1]).

Fagel seyde, dat er 4 Espagnolettes waeren, eñ de eene niet gesien wierd, zijnde de inclinatie van Montpouillan, eñ dat die een camertje alleen hadde, en de jonghste en agreabelste was.

Hop seyde dat de Irud, Envoyé in Hollandt van Marocco, hem vertelt hadde dat de leeuwen in Barbarie, als sij eenighe proye bekomen eñ omgebracht hebben, deselve altijt 3 dagen laten leggen eer die eten, eñ dat eens bij

1) Niet ingevuld.

soo een doodt beest carabinen geleght waeren, eñ de leeuw daerdoor geschoten geworden.

9 *Saterd.* Voormidd. waeren bij mij Preswitz, om te hooren des Con. antwoordt, Golstein eñ Neufville.

Naermiddagh was tot Walton iñ vendue met Sonnius, en kocht voor 3 a 24 schell. aen teeckeningen.

Golstein seyde, dat sijn moey noch al niet buyten peryckel was, en mijn vrouw seyde mij savonts, dat haer groote incommoditeit al eenigen tijdt was geweest, dat sij post cessationem menstruorum met opstijgingen gequelt was, eñ dat de groote flaeuwten daer van daen quamen.

Hop seyde mij daeghs te voren, dat eenighe praet met de Con. hebbende van sijn vertreck, eñ meenende hem wat uyt te hooren, hij geklaeght hadde dat de saecken hier soo langhsaem gingen.

10 *Sond.* Naer de predicatie smergens was Lier bij mij, klagende over sijne ongemacken.

Seyde dat joff. Ide van Dorp geresolv[t] was van haer neef af te gaen naer Holl[t], konnende het slecht onthael daer in huys niet verdraghen. Dat sij van een groote pijn in haer zijde gequelt was, en geern met mijn vrouw eens spreken soude, gelijck die savonts daer nae toe gingh; maer de vrouw was mede binnengekomen.

Naermidd. quam Lankring bij mij, volgens afspraeck, om te spreken van mijn teeckeningen los te maecken vañ plancken, daerop geplackt waeren. Daernae quam Tampion oock; gaf haer seck.

11 *Maend.* Was naermidd. met Sonnius weder iñ vendue, maer kocht niet. Daer wierden kleyne dingentjens van Holbeen verkocht, emblemas, en Dorp was seer qualijck van een defluxie op sijn keel.

12 *Dynsd.* Was smergens te Kinsinghton. Att smiddaghs thuys. Naermidd. was weder buyten.

Schreef een reprimende aen de Wilde, daerover dat hij niet en schreef van thuyskomen, eñ sonder mijn kennis

langer verlof aeñ Con. door Kien deed vragen, gelijck uyt die sijne discoursen merckte, en seyde hem, dat noch naer meer volck tot de Secretarye soude uytsien, die oppassen souden, den dienst vañ Con. moetende gedaen werden.

13 *Woensd.* Was savonts tot de Gravin van Stirumb, die niet thuys was, eñ daernae tot Madame de Neufville. Hij en sijn soon niet wel zijnde, waeren mede thuys. Sij vertelde van sekere joff., die in Vranckrijck een geest gehadt hadde, die amoureux van haer was, met haer sprack, dat andere het oock hoorden, eñ haer dreygde, soo sij ymant soude willen trouwen. Dat sij in 't eerst daervan verschrickt geweest zijnde, daernae met hem was familiair geworden.

14 *Dond.* Soo ick daernae hoorde, hadden eenige Lords iñ vendue geweest, eñ had Lankring, droncken wesende, lustigh het goedt ofgejaeght eñ de bouffon gespeelt.

Naermidd. was Priswitz bij mij, eñ vertelde veel van de intrigues, die hij en Ginckel in 't Noorden van Engelant met vrouwen gehadt hadden. Vertelde hoe Inoyosa, de page, een vrouw gedebaucheert hadde in 't Noorden van Engelandt, die haer man in 2 reysen 80 pieces had moeten geven om bij hem te slapen, die sij dan aen Inoyosa gegeven hadde. Dat hij eyndelijck Inoyosa hadde in duel geëyscht, eñ van hem was dootgesteken gewerden, trouwende de vrouw korts daeraen aen dese haer galant, met dewelcke sij naer Vlaenderen gingh, eñ nu hier was. Dat sij 3 of 4 hondert ℔ sjaers hadde.

15 *Vrijd.* Was smergens op 't Hoff met Boision.

Sprack de Con. voormiddagh. Vraegde mij, of de vrouw van Zuylichem niet naer huys begonde te verlangen; ick seyde: jae, al. Wat, seyde hij, het sal evenwell nu al haest lucken.

Att smidd. thuys eñ noode Boision.

Naermidd. was weder daer.

Sprack Stanley en passant, die vertelde van een Cap^n,

die aen̄ R. Society present gedaen hadde van een van die Groenlandtsche schuytjes, die maer 6 voet langh zijn, en̄ daer sij diep mede in zee varen, zijnde het deck daervan dicht om haer lijff toegemaeckt, en̄ hebbende sij een groote blaes in haer handt, daermede, als omgesmeten werden, weder boven komen. Hadden een pijl aen een stock gemaeckt en aen een touwtje vast, daermede seer net naer visschen en̄ vogels dardeerden. De man van 't schuytje, mede naer Engelandt komende, was op de wegh gestorven.

Naermidd. was weder op 't Hoff, en̄ te 9 ueren bij de Con. komende, vraegde, of soo van Londen quam; daerop seyde: neen, en̄ dat dry of 4 ueren daer geweest was. Vraegde naer mijn camer en meubelen daerin.

Sneeuwde hard, meer als ooyt in dit landt gesien hadde.

Smergens accordeerde de Con. een Commiss^s plaets van̄ monsteringh aen een neef van Dijckveldt, genaemt Nierop, soon van sijn suster Grenu's dochter. De Acte sondt hem met een compliment, bij mij seer beleeft geschreven hebbende.

16 *Saterd.* Was smergens tot Tampion, om iets aen mijn repeating klock te doen verhelpen.

Cap^n Sòm had daer een goudt horlogie van 25 pieces te maecken (voor sijn vrouwtje).

De straten leyden vol sneeuw, en̄ overal in 't midden groote hoopen daervan.

Naermidd. sagh uyt de vensters de jongens de huerkoetsiers met sneeuwballen werpen.

Naermidd. quam Lankring mij de teeckeningetjes van Parmigiano brengen, die uyt de lijstjes doen saghen hadde; daer quamen bij Sylvius en Fatio. De leste was in een embarras, soo 't scheen, doordien eenen du Quesne op ordre van̄ Con. gearresteert was, aen wien hij een brief geschreven had, die mede gesonden was.

Sylvius seyde, dat daeghs te voren de Coningin een brief geschreven had aen̄ Princes van Denemarcken, soo

men meende, om Mylady Malborough van haer te doen eloigneren. Seyde oock, dat voorseker Sidney voor Viceroy naer Yrlandt gingh (een charge van 4 a 5000 ℔ sjaers), en dat Trumbul, van Constantinopolen komende, Secretaris van Staet soude wesen.

Sneed seer op van 't succes van haere linnen-manufacturen.

17 *Sond.* Smergens was niet uyt.

18 *Maend.* Savonts was een bal op 't Hoff te Kinsinghton, dat tot 4 ueren smerg. geduert had; maer de Con. en Coningin waeren vroeger weghgegaen.

Savonts ten half achten gingh met mijn vrouw en Mevrouw Creitsmar naer the musicqhouse. Saten daer en wachten anderhalf uer langh in de koude, eñ quam doe een van 't volck en seyde, dat er dien avondt geen musicq soude wesen, omdat er soo weynigh volck was, eñ gaven sij ons onse tickets weder. Ick raeckte daer mijn moff quijt, sonder te weten hoe, want daer was geen drangh.

19 *Dynsd.* Was voormidd. te Kinsinghton. Praete bij t vier iñ bedchamber met Sr Henry Capel en Mylord Essex, die beyde haer vaders omhals geholpen waeren, iñ tijdt van King Charles de II.; de leste iñ Tour.

Savonts was bij de Con., die teeckende, maer schreef niet naer Hollandt, omdat al de vorige maelen te Harwich lagen, konnende door sterce continuerende vorst in Hollant niet binnen komen.

Seyde Hem, dat de konst vañ Coningin van Sweden aeñ Principe Ottoboni verkocht was door de Card^l Azzolini voor 120/m croonen, dat hij seyde dat hem speet.

Seyde, dat schoon het van doen af soude beginnen te dooyen, men in veerthien dagen niet naer Hollandt soude wegh konnen.

20 *Woensd.* Was dien dagh doorgaens, eñ meest savonts, gequelt met winden en gall, uyt de maegh opkomende, maer savonts een groote suericheit, soo opkomende, schoot

die in mijn verkeerde keel (gelijck sij die noemen), en benam mij schier de geheele respiratie, dat ick tegen mijn vrouw, die daerbij sat en naeyde, riep: ick sal sticken; kreeg evenwel noch een vañ tabletjes van Angebeau uyt mijn sack, dat mij wat soulageerde, en raeckte, Godt danck, daer door, maer was de ganschen avondt daervan noch ontstelt.

Smergens was Montpouillan bij mij, om een brief van recommandatie vañ Con. aen Noordwijck, tot betalinghe van sijne achterstallen.

21 *Dond.* Was smergens tot Tampion, iets aen mijn repeating clock te doen wesende. Hop was daer mede, eñ kocht een horologie, gaende acht daegen, en slaende de ueren en repeterende, voor 26 ℔ sterl.

Savonts was tot 's Gravemoer, daer mijn vrouw speelde.

Desen of de voorgaende dagh was een expresse van de Prins van Waldec aeñ Con. gekomen, zijnde geweest in een Portugees schip, dat in Holl[t] voor de kust gelegen had buyten het ijs. Had geseght, dat de Pr. voorz. wat qualijck geweest was, en dat de vijandt niets ondernomen hadde.

22 *Vrijd.* Smergens reed met Preswitz naer Kinsinghton, en vertelde hij van een hoer, die hem op straet uyt een koets aengesproken had, en daermede hij in een taverne gegaen was, maer niet met haer gedaen hadde. Hadde hem geseght, dat sij bij de dicke Keppel (nu doot) te bedde gelegen hadde, maer dat hij haer niet konnen doen hadde, gevende haer 2 guineys, omdat sij het niet seggen soude. Hadde van hem geldt versocht, eerst meer en allenghsjes minder, totdat haer een halve croon gaf om thuys te rijden. Seyde, dat sij slappe borsten hadde. At smiddaghs met Sayers, daer de Lords Barclay, Silkirke en Essex mede aeten, en Fagel. Essex en Barklay gingen naer 't Parlament, om over de saeck vañ Hertogh v. Norfolke en sijn vrouw daer te wesen, daer de Con. self smergens noch twijffelachtigh van gesproken hadde.

Naermidd. bracht mij van Loon wat sal volatile cornu cervi.

De Con. teeckende noch, en schreef niet naer Hollt.

De saeck van Norfolke wierd uytgestelt tot dynsdagh toekomende.

23 *Saterd.* Was niet uyt. Begon te dooyen en wierden de straten seer nat.

Boision att smiddachs met ons, en speelde tegen den avondt met mijn vrouw en Sylvius, sij beyde seer knorrigh spelende, eñ eyndelijck quam Boision een watergalletje over, soodat de camertrappen en all bespoog eñ liet een veest. Speelde daernae noch evenwell voort. Seyde, dat de seck hem sijn maegh beswaert hadde.

24 *Sond.* Smerg. was mr Higgins bij mij. Seyde dat een Schots Presbyteriaens Predicant, genaemt Burges, onlanghs hier gepreeckt hadde, dat Christus was the second edition of God, with amendments. Dat de Lord Melvill een violent Presbyteriaen is, maer de Lord of Staires een moderaet man. Dat een seer voornaeme en geaffecteerde zelateur onder de Presbyterianen, genaemt Christint, een meydt, die hem sijn schoenen los maeckte, bij den hals gevat hadde, en geseght: kome busch me (sic). Dat Myl. Levin, soon van Melvill, rijcker is als sijn vader, van goedt van een oom of neef.

Savonts was tot Sonnius, in Whitehall, en saghen sijne teeckeningen, die overgehouden hadde van den brand, en eenighe, die hij noch van Loby hadde.

25 *Maend.* Smerg. was Preswitz bij mij eñ Mevrouw Wilson. De leste vertelde veel van 'tgheen in Vranckrijck gepasseert was geduerende haer verblijf daer. Van het vergeven van de Louvois door een Savoyard, die sijn camer schoon maeckte en venijn gedaen hadde in eenige flessen van minerale wateren, die hij dronck. Dat een half uer te voren bij de Con. was geweest, en teeckenen van vergiff in sijn maegh gevonden waeren. Vertelde van

haer mans schipbreuck op de kust van Yrlandt, eñ hoe hij een nacht op een klip geseten hebbende, moedernaeckt het landt was ingegaen.

Smiddachs at Sonnius bij mij, eñ ging met hem tot de miniateur Gibson, die sijn teeckeningen sagen, daeronder vele, maer meest kleyne eñ half gedaene van Parmigiano waeren. Thoonde ons een conterfeitsel van een divine, bij hem seer wel gedaen in miniature.

26 *Dynsd.* Smergens was te Kinsinghton.

Boision was smerg. bij mij, seyde noch niet heel wel te wesen zedert sijn overgeven.

Naermidd. weder buyten met een Hackney. Mijn vrouw quam daer met onse koets en gingh tot van Loon, daer seyde een ongemeen goede Engelsche meydt gesien te hebben.

Joff. Golstein, had sij gehoort, noch all seer swack was, maer dat sonderlingh geen pockputten soude hebben; quam met mij thuys.

De Con. teeckende onder anderen een brief voor̄ Heer van Ginckel aeñ Staten Gñael, om hem Generael vañ cavallerye te maecken.

Was met Kien iñ galerije vañ Coningin te Kinsinghton en iñ rest van haer quartier. Vond iñ galerije Myl. Silkirck sitten met de jonghste m^rs^ Villers, daer werckende.

27 *Woensd.* Smerg. was tot Tempion, meenende dat aen mijn pullingklock iets manqueerde, maer vondt dat sij heel afgeloopen was.

Mijn vrouw was met Mevr. Creitsmar uyt, en wij gingen eerst ten half vieren eten.

Naermidd. was niet uyt. Joff. Pieterson eñ Truy van 's Gravemoer quamen spelen bij mijn vrouw.

Savonts te 9 ueren quam de begraeffenis van Mylady of Bathe, moeder van Myl. Landsdowne, voorbij onsent, daer twee Heraults d'armes bij waren.

28 *Dond.* Smerg. was de H^r^ van Ginckel bij mij, mee-

nende sijn charge van Gn̄ael van̄ Ruyterije te doen ingaen met den 1^{en} Jan. verleden; maer de Con. meende, dat men dat in̄ brief aen̄ Staten niet wel brengen konde, maer seyde, hem de verloopene gagie van Jan. en Febr. wel te sullen doen hebben, als in̄ Haegh soude komen.

Smerg. daernae was tot Long Browne, die een vendue stondt te hebben van konst; meende dat het soude geweest hebben tot den anderen Browne, die Cap^{n} geweest was.

Ginckel sprack van̄ Princes van Denemarcken, en seyde, dat al over dry of vier maenden, eer dese brouillerie tusschen de Con. en̄ haer uytbrack, hij in Yrlandt gehoort hadde, dat er iets smeulde, en suspecteerde of er niet iets anders als 't werck van Mylady Malboroug onder schuylen mocht.

Het proces van Myl. Norfolke tegens sijn vrouw wierdt uytgesproken, en̄ hij gecondemneert selfs in̄ kosten, die men seyde 1000 ℔ souden beloopen.

Smergens was de Marquis de Hencourt oock bij mij. Sprack van Boision en̄ Neufville, die hij seyde twee gecken te wesen, en dat de 1^{e} van sijn eygen goedt geen 600 gl. sjaers hadde.

29 *Vrijd.* Was smergens te Kinsinghton.

De Prins van Denemarcken had 's nachts daeromtrent met sijn vrouw geslapen, en̄ hij smergens van̄ Con. afscheidt genomen en̄ sij van̄ Coningin, beyde in seer korte woorden.

Sayers noode mij seer om te blijven eten, maer gingh naer huys.

Mijn vrouw seyde savonts, dat 's Gravemoer te Chester was aengekomen, en̄ tegens dynsd. te Londen verwacht wierd.

Hop seyde, aen Nottingham een licht fregat te willen versoecken, en̄ dat wij daerin samen souden konnen gaen.

Vergat in Con. cabinet een deel van mijne papieren,

die Hulst daernae haelde, en ick in mijn bedt noch contrasigneerde.

De Con. had geseght desen dagh, in 14 dagen te willen vertrecken.

Maert.

1 *Saterd.* Was smergens met Boision te voet tot mr Biby, en kocht daer 36 flessen Palm-wijn. Boision att bij mij.

Naermidd. was tot de Hr vañ Lier.

Seyde, dat hij bij de 65 jaeren oudt was. Dat hij smergens tot Mylady Landsdowne gesonden hebbende, antwoordt gekregen hadde, dat sij genoeghsaem buyten hoop van beterschap was.

Mevrouw Ferris had mijn vrouw doen nooden, om daer naemidd. te komen thé drincken eñ spelen met de vrouw van 's Gravemoer eñ de Hr van Ginckel. Deed mij savonts oock versoecken, maer excuseerde het.

Savonts sneeuwde weder dicht.

2 *Sond.* Smerg. niet uyt.

Smerg. Ginckel bij mij, om sijn brief tot het Generaelschap vañ Cavallerye.

Seyde, dat Mevr. Wilson bij hem geweest was, om hem te seggen dat sij terstont stondt om iñ gevanckeniss te raecken, en badt om wat geldt, en dat hij haer uyt het geldt, dat de Con. voor̄ Yersche trouppen tot sijn dispositie gelaten had, 10 guinys gegeven had en noch soo veel geven soude.

Savonts was joff. Ide langh bij ons, zijnde weder van resolutie vooreerst uyt Dorps huys niet te vertrecken.

3 *Maend.* Smergens was tot Hop, om te spreken van ons embarquement, daerover hij soude spreken met Myl. Nottingham.

Smidd. at Sonnius bij ons. Naermidd. gingh met hem tot Walton, om de dingen van Ryley te sien, die don-

derdach daeraen daer souden verkocht werden. Daer waeren seer goede onder. Eerst was noch met hem in 't huys daer de H^r van Ginckel logeerde, om een teeckening van Fred. Zucchero te sien van Pauli onthoofding, seer goedt eñ curieus, op blaeuw papier eñ gehooght.

Kregen brieven uyt Holl^t. Schreven dat het donderdaeghs een voet dick gesneeuwt hadde.

In de naenacht had een kleyne draeying in 't hooft, die mij wacker maeckte eñ voor den heelen dagh wat ontstelde, hoewel maer een oogenblick duerde.

Was noch al met die gall iñ maegh gequelt eñ met winden eñ opwerpingen.

4 *Dynsd.* Was smergens te Kinsinghton, eñ de Con. gaff mij 't een eñ 't ander te doen.

Smidd. att thuys, eñ reed tegen half vijven daer weder nae toe met mijn vrouw.

Was bij joff. Vijgh, daer mijn vrouw speelde met haer, joff. Judith Germain, joff. Brienne, de vrouw van Basel met haer suster, joff. Romf en eenen van de Capelle, een jongh man.

Sylvius seyde, dat men meende dat Malborough, als 't Parlament soude gescheyden zijn, wel soude mogen iñ Tour raecken.

Sprack de Con. vañ schilderijen, die tot de Coningin douariere waeren en sijne collectie stonden te vermeerderen, naer haer vertreck. Hij seyde op 't ende: ick geloof niet dat gaen sal.

Smergens liet joff. Pacqué weten, dat Mylady Landsdowne gestorven was.

5 *Woensd.* Smerg. was Boision bij mij, maer hield hem niet ten eten.

Seyde, dat Madame la Perrine, dochter van Monginot, geseght wierd een kindt gehadt te hebben bij sekeren (ni fallor) Moregneau.

Men sprack in dese dagen veel van eene descente, die

wij souden doen in Vranckrijck, en̄ dat de Officieren (onder andere Ruvigny) met de trouppen all vastgestelt waeren tot die expeditie.

Joff. Hacquart liet mij weten, dat sij op ordre van̄ H^{r} van Ginckel voor̄ Fiscael en̄ twee Commissarisen ontboden was, om te spreken van een accord tusschen haer en̄ de Ritm^{r} Sichterman.

Men liep desen dagh om met de Proceedings before the House of Lords between the Duc and the Dutchess of Norfolk, daerin de attestatien al te samen, soo als voor 't Hoogerhuys geproduceert waeren.

6 *Dond.* Was savonts in̄ vendue, die tot m^{r} Walton begon, van konst van̄ overleden schilder Ryly, daer de camen van̄ verkoopingh seer voll was, en waeren daer onder anderen de Lords Devonshire, Dorset, Malborough, Godolphin, den Duc van Sommerset etc. De teeckeningen en printen gongen hoogh, en̄ kocht ick daer desen dagh en̄ de volgende saterdagh voor 13 ℔ 3 shell. en̄ 6 pence.

7 *Vrijd.* Was smerg. te Kinsinghton en naermidd. oock, maer de Con. konde niet spreken, teeckenende hij niet, en wesende den ganschen avondt in een councill.

Liet hem een order tot een schip voor mij door Kien presenteren om te teeckenen, maer hij wilde niet, seggende dat het noch tijdts genoegh was, en̄ dat hij de naem van̄ Cap^{n} most weten, die ick vergeten hadde en̄ in blanco gelaten hadde.

8 *Saterd.* Was voormidd. weder te Kinsinghton, om die voorz. order, maer was noch niet geteeck^{t}, en gingh de Con. en̄ Con^{nne} omtrent 12 ueren naer Hamptoncourt.

Sagh een peerdt van Brienne, om te koopen, maer was wat te kleyn.

Savonts was in̄ vendue tot Walton, daer de Hert. van Sommerset en Myl. Devonshire weder waeren.

9 *Sond.* Was niet uyt als tot Hop, die een dicke koon

hadde van een defluxie, om hem te spreken vañ preparatien tot de reyse.

10 *Maend.* Smergens was nae Kinsinghton, gehaelt zijnde. De Con. vroegh, wanneer soude vertrecken en hoe. Seyde, overmorgen, en dat met het schip van Douwe Harkes soude gaen, dat hij mij socht af te raden, als te veer uyt de weegh gaende. Seyde, dat aen Myl. Dorset soude spreken, dat die mij wel een vañ kleyne fregatten soude doen hebben, en eyndelijck dat, soo van die geen krijghen konde, met Douwe Harkes nae Tessel mocht gaen; maer scheen dat niet geern te hebben.

Reed naer Londen bij Mylord voorz., maer was niet thuys en quam mij tegen. Soo reed naer m^r Kooling, sijn factotum, die in sijn office iñ Mews vond, eñ die mij een order gaff om te konnen gaen op 't fregat the Sally-Rose, leggende bij the Buoy at the Nord, met veel beleeftheit, en willende geen geldt hebben.

Gingh van hem tot Hop, die mij seer raede in 't schip van Douwe Harkes te gaen, en sond ick mijn order aen Kooling wederom.

11 *Dynsd.* Was naermidd. te Kinsinghton, en vraegde mij de Con. hoe soude gaen, en als hem seyde met Douwe Harkes, wilde mij half uytlachen dat die omwegh nam, en seyde, dat soo de wint wat noordelijck liep, ick licht 5 a 6 dagen later als hij soude komen.

Savonts over negenen thuys komende, vondt nicht Vernatti eñ nicht Becker daer, de leste seer complimenteux zijnde, eñ meende mijn vrouw dat sij op de Haegh klopte, om haer ons huys te doen presenteren, als iñ Haegh soude komen.

12 *Woensd.* Ginghen ten half 10 (ick en mijn vrouw) in een barge, gehuert voor 2 ℔, ons goedt met Pieter hebbende laten vooruyt gaen in twee pair of oars (de waterman ons die gevende in plaets van eene groote boot) aen 't schip van Douwe Harkes, zijnde Commandeur op

de fregat de Brack. Dit schip ley in the Hope, wat verbij Gravesand, en waeren wij daer alleen op. Arriveerden daer ten half drien.

Smergens was d[r] Berenclauw noch bij mij met een deel, meestepart ondeugende teeckeningen, die mij geern soude aengeplackt hebben. Oock heen en weder. Ende Mevrouw van der Albe. Oock de H[r] Hop, die met ons in sijn barge vertrock. Oock was de H[r] vañ Lier noch bij mij.

13 *Dond.* Smergens ten half 6 maeckten zeil en liepen uyt de Hope, de windt West-zuyd-west, maer de koelte slap. Quamen verbij de rivier Chattam. Sach Pieter, mijn knecht, taback roocken voor op het schip.

14 *Vrijd.* Smergens was de windt omgeloopen eñ contrarie, soo dat resolveerde van terugghe te loopen eñ te anckeren, om verder van de drooghtens te wesen. Maer iñ mergen noch liep de windt weder om, eñ avanceerden wij dien dagh tot het eynde vañ rivier.

15 *Saterd.* Liepen met de voorwindt in zee, en sagen de Con. uyt Harwich uytloopen met groot geluydt van canon. Was seer sacht weder en ick niet qualijck.

In de volgende voor-nacht naderden het landt, soodat de Command[r] niet hazarderen dorst voort te avanceren, maer liet het drijven.

16 *Sond.* Liepen voort eñ landeden omtrent 1 ueren aen den Helder, met een karr uyt het schip gehaelt eñ aen landt geset werdende.

Logeerden in een herbergh, daer het seer net was, genaemt het Wapen van Haerlem. Daer was een brave en gaeuwe meidt van een dochter. Sliepen hier snachts. Was boos weder; sneeuwende, hagelende en regenende met windt.

17 *Maend.* Reden vañ Helder eñ aten des middaghs te Petten. In de camer, daer wij waeren, lagen twee lootsen, en sliepen op een van de bedden; gaven ons eyeren, in vissich water gekoockt, eñ deden ons dier betalen.

Quamen savonts met twee wagens te Alckmaer, en logeerden in 't huys van Gemack.

Was seer quaedt weder, met hagel en sneeuw, en overall leyden noch groote hoopen van sneeuw, die onlanghs gevallen was; op sommighe plaetsen soo hoogh als kleyne huysen.

Onse bagagie gingh smergens van 't oorloghschip in een kaegh naer Amsterdam, en van daer met de marcktschuyt naer̄ Haegh.

18 *Dynsd.* Reden van Alckmaer ten 8 ueren, en̄ aten ten 10^{en} in de Wijck, in een huys, seer gestoffeert met slechte schilderijen. Quamen te Haerlem en gingen met afgehuerde schuyten naer Leyden.

Spraecken daer mijn soon en neef van St Annelandt, en quamen voorts met een afgehuerde schuyt in̄ Haegh, daer mijn koets vonden, aen̄ schuyten op ons wachtende.

19 *Woensd.* Was savonts bij de Con., die vriendelijck was, maer evenwel met veel luy van mij gerailleert had dat soo verr omgegaen was, in̄ plaets van̄ rechte wech. Ick seyde, dat gehoort hadde dat de Con. mij uytgelachen hadde over dat werck. Hij seyde al lachende: wel jae. Vraeghde daernae pertinent de particulariteiten van de reys, daernae, hoe mijn soon gevonden had, hoe hij leerde, en hoe laugh ick hem op de Academie soude laten.

Gaf mij daernae te doen.

Smergens was br. van St Annel^t bij mij. Smiddachs att broer Christiaen bij mij en bleef tot half seven. Bergesteyn sag mijn nieuwe teeckeningen.

20 *Dond.* Savonts was op 't Hoff, maer de Con. teeckende maer een dingh.

Had veel geloops. Tet de Willem was tot onsent met suster.

Van de tijdt af dat ick in Engel^t scheep gingh, had ick aen mijn rechter voet, daer een oignon heb, een kleyn accesje van de jicht, mij snachts aengekomen, maer was

evenwel soo veel niet, dat men het konde mercken in mijn gaen.

21 *Vrijd.* Joff. van Haucourt en Mevr. Runnickhuysen waeren bij mijn vrouw, die ongereedt zijnde, most ick se onderhouden.

De Con. peerden, die men seyde dat voorgaende maendagh al gescheept waeren, quamen noch niet te voorschijn.

Naermidd. was Berghesteyn bij mij; seyde, deser daghe een soet joffroutje op sijn camer gehadt te hebben.

Smergens was St Annel^t^ bij mij, en sagh mijn nieuwe teeckeningen van Londen.

Savonts was op 't Hoff, maer niet binnen. Mijn soon quam van Leyden.

22 *Saterd.* Smergens was besigh met dese dingen te schrijven eñ mij wat te redderen.

Naermidd. was de H^r^ vañ Ouden-Aller bij mij; seyde, een groote val gedaen te hebben. Voor hem was Keyser bij mij en seyde, mij te moeten waerschouwen, dat mijn soon begon smaeck iñ wijn te krijgen, en als hem vraeghde of het veel was, seyde, dat verscheide maelen aen hem gesien had dat het wegh hadde; dat de promotiemaelen eñ diergelijcke occasien daer veel aenleydinge toe gaven.

23 *Sond.* Was tot Tet de Willem (desen dagh of de voorgaende), en in 't salet komende, vondt daer de Willem met sijn vrouw sitten, eñ sagen malkanderen blaeuw aen, niet te min in 't leste malkander wat aensprekende. Ick bleef nae haer, maer sprack met Tet van geen questie.

Smergens was met mijn nieuwe teeckeningen noch besigh.

Savonts was op 't Hoff, maer niet binnen.

24 *Maend.* Smergens was suster van Nieuwerkerck bij ons; vertelde van Reinier sijne debauches eñ extravagantien; maer door ander volck wierdt die conversatie geinterrumpeert.

Seyde, dat hij een huys tegen Mey gehuert hadde, eñ met een hoer op 't Speuy, die in porceleinen handelde,

wilde trouwen, eñ dat die van (hem) eenighe maenden swaer was, hoewel de doctoren versekerden dat hij, naerdat de pocken gehadt hadde, niet in staet was om kinderen te konnen maecken.

Was op het Hoff savonts.

25 *Dynsd.* Was savonts op 't Hoff.

26 *Woensd.* Was met papiere-konst noch al besigh, om die in te schicken bij mijn oude dingen.

Savonts was op 't Hoff, maer niet binnen.

27 *Dond.* Noch al besigh met alle mijne papiere-konst naer malkander en op ordre in te schicken eñ boecken.

Smerg. was de Raetsheer Vossius bij mij, zijnde in proces met de Curateurs vañ Academie, over het leveren of niet leveren van sijn ooms Bibliotheeck, daerin Gronovius van Leyden sijn groote partije eñ vijandt was.

De Con. att te Sorghvliet.

Joff. Brandon was bij mij, versoeckende vañ Con. betalingh van over de 2400 ℔ sterl., voor haer part in peñ aen Con. Charles II geleent geweest zijnde.

De vrouw van Oudegeyn mij alle dese dagen geplaeght hebbende, quam afscheidt nemen.

28 *Vrijd.* Was smergens bij de Con., gevende mij te doen. St Annel[t] was bij mij smergens.

De Con. att bij Rooseboom.

Konde aen 't Hoff niet hooren ofte daer apparentie was dat de Con. voor̄ veldttocht weder iñ Haegh soude komen.

's Gravemoer uyt de camer komende seyde, dat de Con. hem goede hoop gegeven hadde tot sijne admissie iñ Ridderschap, maer geseght hadde, dat daer nu geen tijdt was om dat werck te konnen afdoen.

Naermidd. was Bergesteyn bij mij, en sagen mijn boeck van Breugel noch eens over.

29 *Saterd.* Snachts te voren sliep niet veel, mijn vrouw tot twee ueren over en weder in en uyt de camer gaende eñ met packen besigh zijnde.

Reed met een berline wegh ten half negenen. Pleisterde eñ att te Lis iñ Swaen, en quam met het vallen vañ doncker te Amsterdam in 't Heere-Logement, daer nu weerdt was, eñ naer Schut gekomen, eenen ....[1]), eertijts, als hij trompetter was iñ Con. jonghe tijdt, Jantje genoemt.

30 *Sond.* Reedt wegh van Amsterdam ¼ over achten. Att in een nieuwe herberg, zedert 4 jaer gebouwt, buyten Naerden, daer een langhe meydt eñ een langhe dochter waeren. Seyden, dat van Amsterdam tot aen die herbergh 4 ueren weeghs was.

Ten 2 ueren vertrock en quam ten 6 ueren te Amersfoort. Logeerde in 't Posthuys iñ Vergulde Swaen, eñ sliep in de achtercamer, daer een schilderije hanght van een goedt gedaen van een jongh meisje, in een armstoel sittende, fraey maer op sijn burgers gekleedt, met 2 roosen in haer eene handt, ende staet daerbij dat sij a° 1588 17 jaer oudt was, en uyt de versen, mede daerbij staende, sach men, dat doen gestorven was. Was vañ vrouw in 't huys haer maegschap geweest; scheen van Swart-Jan of een meester van die tijdt te wesen.

Op de wegh sprack Ferreris, met de postwagen van Amersfoort komende, en gaende naer Amsterdam.

Te Amersfoord thoonde mij de vrouw een gedruckt briefje van een mirakel, dat te Munster soude geschiedt zijn, van een groot paleys, dat op de marckt schielijck neergeset was en twee daghen gestaen hadde, omtrent den 24 of 25 deser maendt. Dat een gecondemneerde daer wesende ingegaen, een portier aeñ deur had gevonden, die hem ingelaten hadde, eñ dat hij in een apartement een groote menichte Heeren gesien had; in een ander vele vrouwen, en in 't 3e veel dootkisten, op yder vijff stuyvers leggende, eñ was hem geseght, dat sulx be-

1) Niet ingevuld.

duyde dat daer sulcken sterfte soude komen, dat het schepel coorn maer 5 st. soude gelden. Dat dat paleys daer twee dagen blijven staen was.

De Con. was daeghs te voren naermidd. ten 4 ueren te Amersfoort gepass[t].

Was continuelijck los en regenachtig weer.

31 *Maend.* Reed ten half 9 van Amersfoort, eñ att iñ Nieuwe Herberg, buyten Voorthuysen, en quam te 6 ueren op 't Loo.

De Con. was tot smidd. op̄ hartejacht geweest en vongh het.

Was op de Con. coucher, die mij vraegde naer mijn reys, eñ raillerende seyde, dat ick journées de commissaire dede. Spaen en Slangenburgh waeren daerbij. De Con. seyde mij (maer had het all gehoort) dat Blaswait alle sijne peerden, silverwerck, bagagie, 4 clercken etc. van een Duynkercker caper genomen en opgebracht waeren.

April.

1 *Dynsd.* Att aeñ 2e tafel met Blaswait, Keppel, die, de tafel vol wesende, mij dede plaets maecken.

De Schout bij Nacht Schey wierd Vice-Admirael van Amsterdam gemaeckt.

Smergens was de suster van Lt Cor. Balfour bij mij, oock de Borgem[r] Essen.

Was seer koudt weder, eñ hadde iñ mergenstondt ijskeegels van een vinger dick gevroren.

Smergens en savonts was Lannoy bij mij.

Seyde, dat Zuylestein zedert eenighe tijdt sieclijck geweest was, soo veel te kennen gevende als dat hij te Brussel de pocken of iets diergelijx gekregen hadde. Seyde, dat hij seer verlegen geweest was met sijn wijff, die uyt Engelandt iñ Haegh bij hem komende, mede naer Brussel wilde, daer hij se niet hebben wilde.

Noemde de Marest een Vieux Fornicator, en seyde,

dat hij met het wijff van Ingenoul en hem somtijts op een speel-reysje gingh, eñ dat hij dan Ingenoul op de eene bootschap of de andere sondt.

2 *Woensd.* Smergens was Lannoy bij mij, en droncken choccolate. Daernae wederkomende seyde, dat de Con. rontsom de plantagie hebbende gewandelt, geen wildt gevonden hadde, en chagrin daerover geweest hadde, en Portlandt seer gevloeckt en gekeven hadde.

Sondt Pieter smergens naer Deventer om een tafelkleedt, een borstel en glasen te koopen.

3 *Dond.* Smergens, als ick opstondt, viel eenighe sneeuw.

Lannoy dronck smergens met mij choccolate.

Was savonts bij de Con., die eenighe dingen teeckende.

Schreef aen mijn vrouw.

4 *Vrijd.* Smergens was Baersenburg langh bij mij, dronck choccolate.

Schreef een deel boecken in mijn Catalogus naerm. ...

Savonts quam de langhe Heuft bij mij, zijnde gekomen om sijne sollicitatie tot een plaets in 't eerste lidt te vervolghen. Gingh met hem wandelen, en kreghen noch bij ons de Fiscael Hooft eñ sijn broer Willem, galant van Mevr. Putman, maer was bij 7 ueren als wij uytginghen.

Thuys komende, hoorde dat de Con. om mij gesonden hadde, eñ bij hem komende vondt de Wilde daer, doende een brief toe, seer bot.

5 *Saterd.* De Con., hebbende gebalanceert tot half elven toe, omdat het weer niet naer sijn sin was, reed eyndelijck naer Dieren, om savonts wederom te wesen.

Voorst att smiddachs met ons, eñ met sommighe andere, dronck lustigh wijn.

Seyde, dat daer qualijck af gesproken wierd, dat de Con. 2 mael tot Rooseboom onlangs gegeten hadde. Dat een brief, daerin qualijck van Myl. Portland gesproken wierd, geschreven was, eñ Myl. Portland hem, soo het schijnt, suspecterende geseght had tegen hem selve, dat hij dacht

dat hij altijt van sijn vrienden geweest was. Dat zedert Myl. Portland eñ hij malkander niet gesien hadden.

Naermidd. was naer mijn peerden sien tot den boer daer se stonden.

Als wij gegeten hadden, quam de jonge Graef van Nassau iñ kelder, komende van huys. Had niet over den Rhijn mogen gaen om met sijn broer te spreken, noch sijn moeder bij hem komen. Seyde, dat Franschen duyvels bangh waeren voor̄ descente, daer men af sprack.

6 *Sond.* Was smergens te Appeldoorn iñ kerck en ten Nachtmael. Regende eñ stormde.

Guitet met ons etende, vertelde dat Ferier een heele peruyck konde op-eten.

De Wilde had hooren seggen, dat de Con. weder naer̄ Haegh soude gaen.

Was naermiddach bij de Con. en deed sijn brieven toe; gaf een om wegh te senden aeñ Prins van Waldeck, eñ een aeñ Graeff van Solms.

Savonts quam de Graeff van Athlone, Odijck, Mylord Silkirck eñ de groom How.

Waren savonts in Odijcks camer nae den eten. Odijck seyde, dat de Con. allengsjes grooter wierd, maer dat hij daerdoor oock in grooter peryckel quam van sijn leven, meenende door verraedt.

8 *Dynsd.* Smergeñs was bij mij de langhe Heuft. Daernae een man van Amsterdam, pretenderende een sonderlinghe inventie te hebben, om schepen sonder peryckel eñ schade te kielhaelen, oock om canon en swaere dingen over wateren eñ morassen te haelen. Daernae eenen Chevalier, hebbende eene histoire metallique vañ Con. gemaeckt, de figuren geëtst door Romein de Hoogh. Daernae Wentword, van Deventer, hebbende de commissie iñ Admiral[t] van 't Noorderquartier voor een jaer, 't welck noch aeñ tijdt van Craying, overleden zijnde, resteerde, van de Con. gekregen (Deze dagh moet naer maend. volgen,

en is qual. geschreven)[1]). Att savonts met Odijck in sijn camer, eñ Gastigny was daer mede.

7 *Maend.* Was smergens seer windigh, los en quaedt weder.

De Con. gingh smiddachs op de harte-jacht, maer vongh geen. Sayer met vier honden afgedwaelt zijnde, met hulp vañ boeren kreegh er een.

Smiddachs was er soo veel volck om aeñ 2e tafel te eten, dat er wel 12 of meer overschoten. Odijck, die daer mede was, deed lustich drincken.

De Con. quam eerst ten 8 ueren thuys en teeckende doen.

Smergens teeckende oock eer uytgingh. Seyde, dat het nieuwe gebouw, dat ter zijde aen het huys van 't Loo gemaeckt wierd, veel gemack daeraen, maer geen welstandt soude geven.

9 *Woensd.* De Con. was op de jacht, en vong het hart dicht aeñ palissaden, om de thuynen staende.

Wandelde voor den eten met Odijck, de President de la Tour, Smittau, Schutz, Danckelman, Schuylenburg etc. en att in Odijck's camer met 10 of 11.

Naer den eten liet mij Schuylenburgh vragen, of tot Mevrouw Ingenoul wilde gaen the drincken, seggende dat sij het laten vragen had, maer hij had laten seggen dat met mij soude komen. Gingen daer en vonden haer, haer man, joff. de Geus, die niet leelijck, langh en spichtigh was, en Isac quam daer oock, maer bleef niet langh. Daer was noch een suster bij van Ingenoul, die niet fraey was.

Naer thé gaven ons noch een glas wijn.

Savonts att iñ kelder.

De Prins van Nassau Zarbruck quam savonts, en logeerde in 't Oudthuys. Regenachtigh en leelijck weder.

---

1) Ook staat in het HS. bij 8 *dynsd.* het cijfer 2, bij 7 *maend.* het cijfer 1.

10 *Dond.* Was met de Wilde achter het werckhuys een peerdt van Wolfraedt sien, om te koopen. Root reed het voor mij. Gingh daernae met Eick, L^t vañ Garde du Corps, het noch eens op stall sien, eñ prees hij het mij aen. Loofden het 25 guinys.

Smerg. was joff. Schrasser van Harderwijck bij mij, dochter van een suster vañ H^r van Oudegein. Versocht door Con. voorspraeck vrij te wesen van 4 a 5000 gl. restanten, die haer vader, zijnde ontfanger van Kempenlandt geweest, was schuldigh gebleven. Had een groote meyd bij haer, die sij mede liet iñ camer komen. Beloofde haer aeñ Con. haer saeck voor te draghen, maer seyde dat geen hoop hadde van succes.

Naermidd. was bij de Con., die teeckende.

Was seer koudt weder en vroor iñ voor-nacht.

Smergens voorbij Odijcks camer gaende, deed hij mij roepen, leggende noch te bed, eñ stondt op.

11 *Vrijd.* Smergens quam Lith de Jeude mij hoetelen met sijn schurfde questien over dijcken etc. iñ Graefschap Culenburg. Oock de langhe Heuft, die choccolate gaf.

Terwijl hij daer was quam joff. Schrasser, die de antwoord vañ Con. seyde. Haer meydt quam al weder binnen.

In 't weghgaen seyde, dat haer in mijn goede gratie recommandeerde.

Quam oock Cheval^r, autheur vañ Historie, met medalien vañ Con., die de Con. antwoord seyde. Hij wilde mij een exemplaer geven, maer nam het niet.

Daernae had een Ingenieur, Dubuy genaemt. Had een attestatie van bequaemheit, hem door broer Christiaen in Vranckrijck gegeven.

Naermidd. sprack met Root eñ Wolfraet over het peerd vañ leste, dat koopen soude.

Uyt het huys gaende, quam Dijckveldt tegen, komende van Rurmonde en Brussel.

Van Loon, mede uyt den Haegh gekomen, seyde, dat

een brief van sijn soon hadde, daerin schreef, dat Myl. Portlands peerden de volgende weeck van̄ Haegh naer Breda gingen, apparentelijck omdat daer of daeromtrent den Keurvorst van Beijeren soude sien of wachten.

Odijck en Gastigny, die mede in sijn camer was, seyde, dat mrs Treslawny en mrs Franklyne heete prijen waeren. Odijck vraegde, of de schele niet swaer geweest was, als men seyde, maer hij antwoorde van neen.

Gastigny seyde, dat de minne naer haer . . . gevat hadde en̄ sij hem had laten doen, en dat hij daermede verlegen gestaen hadde; dat hij Treslawny daer oock dickwils naer gevat hadde, maer nooyt niet terecht gekomen was.

Seyden, dat mrs Howard quade lucht uyt haer mondt hadde.

12 *Saterd.* Smergens was de Con. op de jacht.

Odijck liet mij vragen of wandelen wilde, zijn̄ in̄ thuyn, maer daer in̄ thuyn komende begon te regenen en̄ mosten in huys loopen.

Att met Odijck, den Envoyé Colt, Myl. Silkirk, Dijckveldt, Brigadier Ramsay etc. Daer wierd al wat sterck gedroncken.

Isac seyde, dat se het nichje de Geus van het oude huys weghgesonden hadden.

13 *Sond.* Was smergens bij Odijck, op sijn versoeck.

Dijckveldt versocht mij te spreken, over dingen te doen.

Dijckveldt was naermidd. op mijn camer. Kreegh een brief van mijn vrouw.

De langhe Heuft seyde, dat de Con. tegen ymant geseght hadde, dat ymant over acht dagen hier weder komende, hem noch vinden soude.

14 *Maend.* Smergens was de Cor. Levingstone bij mij en verhaelde veel van tghene in Schotlandt gepasseert was, als hij daer commandeerde. Jacoba Bartolotti had hem laten seggen, als hij bij Zoest gepasseert was, dat sij mij liet groeten.

Smergens ten 9 of 10 ueren viel een seer dichte sneeuw, wel 1½ uer duerende, maer bleef niet liggen, en was seer koudt.

Eenen . . . .[1]) was bij mij, zijnde besigh met een nieuwe posterije van peerden, wagens en post-chaises op te richten naer Augsburgh: soude se oock naer 't leger in 't werck stellen.

Smissaert nam afscheidt van mij, naer huys gaende.

De Con. teeckende. Vraeghde naer de Wilde eñ naer Mevrouw de Wilde, en als ick seyde dat hij naer Worcum was en veel windt in sijn hooft gekregen had met dat Drostschap, lachte hij en seyde, dat de Gravin van Hoorn over langh, als haer ymant gerecommandt had de nedericheit, geantwoordt had: „als onse Lieve Heer ons verhoogt, moeten wij ons selve niet vernederen."

15 *Dynsd.* Sneeude smergens omtrent half achten weder dicht, eñ was den ganschen dagh soo koudt, dat mijn tafel bij het vier sette om te schrijven.

De Con. gingh ten 11 ueren op de jacht en vongh het hart niet, komende ten 6 ueren wederom.

Att in Odijcks camer, hij mij latende halen. Daer was Silkirk, Talmach, Blatwait, Despence, Graef v. Hoorn; met Talmach praete veel van schilderijen en de konst. Hij seyde, dat de Espagnolettes te Londen van Tangers geboortich waeren, en dat hij se daer gesien had, doen noch kinderen waeren, eñ daer naer oock noch wel.

Savonts quam Baersenburg op mijn camer, en was half droncken.

Att savonts op mijn camer een boterham. Noch was bij mij Giaure met de jonghe Guerik.

16 *Woensd.* Was smergens bij Odijck, eñ wandelden wat voor den eten met ons 5 of 6, maer was seer koudt weder, eñ hadde 's nachts bijnaer een overgangh ijs gevroren.

1) Niet ingevuld.

Smiddachs at in Odijcks camer met Blaswait, the master of Stoires, Despense, Sr Thom. Levingstone, de Graef van Hoorn, Mil. Silkirck, en deed ons 4 groote glasen bescheidt doen.

Gingen daernaer wandelen, eñ quamen op 't oude huys, daer de Marests, even uyt den Haegh gekomen, was. Odijck begon daer te vragen naer thé en coffé, maer Ingenoul, de conchierge, die daer bij de Marests in sijn camer sat, seyde dat daer geen en was, èn gingh met eenen voort.

De Graef van Hoorn seyde, dat het met hem zedert sijn laetste sieckte slecht gestelt was, maer dat evenwel onlanghs een vrouwmensch bij hem geweest was, een weduwe, eñ die 2 a 3 kinderen gehadt had, die hem soo gecaresseert had, dat hij was gaende geworden.

De Con. quam ten half 7 thuys.

Schey, de Schout bij Nacht, quam om sijn commissie van Vice-Admirael te ontfangen.

Puisars was oock smiddachs bij ons, zijnde even gekomen. Odijck seyde eens: wat? die salementse Hoornbeest! De Con. vongh een hart.

17 *Donderd.* Smerg. nam de Schout bij Nacht Schey den eedt af bij den Con., en teeckende hij een dingh of twee.

Savonts was weder bij hem, eñ teeckende hij de rest.

De Secretaris de Wilde quam met Almonde op 't Loo, de leste om sijn eedt als Lt Admirael te doen.

Was desen dach, en oock de voorgaende, gequelt met wat pijn onder de bal van mijn rechter voet, een soorte van jicht wesende, maer niemant en sach het aen mijn gaen, eñ sliep wel.

Smidd. att de Marests bij ons iñ kelder, en seyde, dat hij van sin was over een jaer of twee, als de vrede gemaeckt soude wesen, te gaen reysen met sijn soon, eñ dat Portland hem geseght hadde, dat hem de sijne oock medegeven wilde, eñ hem naer sijn twaelff jaer uyt

Engel[t] soude doen, om de debauche niet te leeren in dat landt.

Seyde, dat de Franschen aen Denemarcken eñ Sweden geschreven hadden eñ versocht het werck vañ vrede te pousseren, want dat, als er een landing voorviel, het te laet soude wesen.

15 *Vrijd.* De Coñ. was smergens op de haese-jacht met kleyne honden.

Had noch al wat jicht, als daeghs te voren, maer wierd niet gesien.

De Wilde thoonde mij een langhe brief van joff. Hacquart, klagende dat van der Esch, ordre gehadt hebbende van 's Gravemoer, om haer twee hondert pond te geven, het niet gedaen en hadde, en sij met haer kindt te Londen in groote armoede sat eñ kreet.

Naermidd. savonts nam Almonde sijn eedt af bij den Con., die hij op sijn commissie noch niet gedaen hadde.

De Con. maeckte savonts noch ses Zee-Capiteinen, waeronder de H[r] van Sommelsdijck een was.

Kreegh een brief van mijn vrouw, schrijvende dat van Beuningen (soo als Jacoba haer geschreven hadde) mooytjes begon te beteren, en dat sij heel dickwils bij hem gingh, en hij wel was om mede om te gaen. Smerg. quam de Pr. v. Vaudemont.

19 *Saterd.* Smergens was een vrowtje van een Cap[n] Richman bij mij, die in 't jaer 1691 bij den Crychsraed van Maestricht over Passevolanten gecasseert was, eñ bij H. Crijchsraed geabsolveert; maer de Con. had de leste sententie niet willen teeckenen: had daerover weder Req[e] gepresenteert.

Smergens was den Drost Essen oock bij mij, hebbende questie met de Gedeput[de] Wijnbergen over seeckere voorslagen, die den Drost gedaen had om het voortloopen vañ sanden iñ Veluwe te beletten.

Smiddachs at met de Hr van Odijck, Depense, Myl. Silkirk, Blaswait, de Lt Eck.

De Con. quam ten ½ sessen thuys, eñ had het hart gevangen.

Naermidd. wandelde met Odijck en Silkirk naer het Berghje van La Montagne, daer men besigh was om een reservoir te maken, daervan een deel van het water van hoogher sources vallen soude, om sprongen te maken van middelbare hoochte.

Had smerg. oock den Edelman, gesonden vañ Prese weduwe van Nassau-Siegen.

De Secrs de Wildt had gisteren soo veel gehoort, als dat de Con. noch de heele volgende weeck op 't Loo soude blijven.

20 *Sond.* Smergens was Ginkel op mijn camer, om de Con. brieven te hebben aen Overijssel en Gedepen van 't Zutphense quartier, over 't stuck vañ jacht; daer nae Raetsheer Romswinckel, om brieven aen 't Nimmeegsche quartier.

Smidd. at iñ camer van Odijck, oock savonts, en Odijck nam afscheidt, gaeñ sanderen daeghs smergens naer Zeist; Depense vertrock naer Aernhem.

Naer de middach sendende om mol aeñ kelder, antwoorde Hermans, dat hij die niet geven wilde, eñ dat ick (soo te seggen) geen bediende van 't Hoff was.

Smergens dronck een glas wijn, geset met cruyden, die van Loon mij al iñ Haegh gegeven had, en had dien dach losse stoelganghen.

Wandelde tegens deñ avondt alleen.

21 *Woensd.* Smergens vroeg, omtrent 5 ueren, wacker wordende, was heet, eñ int sluymeren daernae kreegh een draeyingh in mijn hooft, soo dat, mijn oogen open doende, mij dacht dat het bed op sijn zijde lagh. Duerde maer een oogenblick.

Smergens daernae was de Baillluw van ter Goes, Eversdijck genaemt, bij mij.

De meydt van Ingenoul, Arriaentje genaemt, seyde, dat Ingenouls meyssens al het drinckgeldt, dat kregen, aeñ vrouw mosten geven.

De Con. quaem te vier ueren naermidd. vañ hasejacht, en had er geen gekregen.

Betaelde het peerdt, dat van Wolfraedt gekocht hadde voor 23 guinys, gaf 10 of 11 gulden aen Root, die 't mij opgedaen had, eñ halstergeldt aen een palfrenier.

De Wilde quam mij segghen, dat Bidloo, de poeet, gevangen geset was bij 't Hof, hebbende [1])

De jicht, die dese voorgaende daghen gevoelt hadde, gingh over, met dat het weder begon sacht te worden.

22 *Dynsd.* Smergens was de Graeff van Hoorn bij mij, over depesches, die medenemen soude, maer die de Con. savonts nogh ophield.

Daernae quam de vrouw van Richman, lamenterende eñ krijtende daerover, dat de Con. haer mans versoeck van herstellinghe afgeslagen had, en de sententie vañ H. Crijchsraed, daerbij hij geabsolveert was tegens die vañ Crijchsraed van Maestricht, niet en hadde willen approberen.

Daernae had een Predicant bij mij, die mij een boeck gaff van sijne prophezyen, seggende, dat in het jaer 1718 den Antchrist t'onder gebracht soude wesen; dat onse Coningh in Italien eñ Turkijen soude gaen eñ alles t'onderbrengen. Seyde hem, dat Erasmus geseght hadde, dat de Apocalypsis de Labyrinthus Auctorum was.

Daernae quam den Hoofm[r] vañ Princes van Nassau-Siegen, brengende mij van haerentwegen 6 pistolen eñ nam afscheydt.

De Con. was op de jacht eñ vongh het hart. Was soo moede savonts, dat de brieven vañ Raed-pensionaris niet lesen konde.

23 *Woensd.* Smerg. was Baersenburg bij mij. Daernae

---

1) De zin is in het HS. niet voltooid.

de Heer van Roosendael, over het placcaet te emaneren bij het Hoff, tot belettinge van het overstuyven der sanden iñ Veluwe.

Seyde de Marais, smiddachs bij ons etende, dat gesien hadde een project, 't welck Vranckrijck aen Sweden en Denemarcken ter handt gestelt hadde, om op de voet van 't selve een vrede te moyenneren, onder anderen medebrengende, dat men Con. Willem soude erkennen, dat aen Con. Jacobus een pensioen soude gegeven worden, om te subsisteren, — dat Vranckrijck soude restitueren 't ghene zedert de vrede van Nimmegen geoccupeert hadde etc.

Den Grave vander Lip eñ de Veldt-maerschalck Flemming waeren op 't Loo, logeerden in 't oude huys. Was savonts op 't oude huys bij van Loon.

De Prins van Vaudemont vertrock smergens. Daeghs te voren sprack mij vriendelijck aen', soo als vañ Con. quam en door de bedchamber passeerde.

24 *Dond.* Nam smergens vañ cruijendranck van van Loon, eñ had daervan vier stoelgangen, eñ was daer wel van.

Had een brief van mijn vrouw. Schreef dat suster van S. Annelandt noch groote pijn aen haer arm hadde van haer val.

De Con. sondt mij naermidd. sijn brief aeñ Raedtpensionaris, en liet vragen of dingen had om te laten teeckenen. Gaff die aen Kien en kreegh se wederom. Waeren al veel.

25 *Vrijd.* Smergens was Baersenburgh bij mij. Seyde, dat de Con. aeñ Prins van Vaudemont, als afscheidt nam, geseght hadde, dat hij naer 't Rendezvous gaende over den Haegh meende te gaen; dat van daer soude sijn wegh nemen over Breda, eñ daer maer een dagh stil blijven, sonder te segghen hoe langh iñ Haegh soude zijn.

Naermiddach bracht mij Baersenburg een deel actens etc., die de Con. geteeckend had, maer daeronder was er eene, daerbij Sichterman soude sijn comp^{e} afstaen, mits houdende 200 gl. ter heeremaend, eñ vreesde de Wilde, dat die

depeche wel weder aen̄ Engelsche secretarye mocht gelaten worden, omdat die comp^e mede van̄ Engelsche betalinghe was, en dat 's Gravemoer aen̄ Con. gevraeght hebbende, aen wie die depesche soude moeten gaen, de Con. geseght hadde dat hij 't niet en wist.

Tegen den avondt wandelde door de huysen omtrent het Hoff, en vindende daer Francijn, het hoendermeisje, staen met haer suster Maritje, lieten sij mij haer huys sien.

27 *Sond.* Naermidd. was de Landdrost Essen bij mij en savonts weder; sprack van een publicatie van het voortstuyven der sanden in̄ Veluwe te beletten.

Omtrent 7 ueren sav. quam de Cheurvorst Paltz op 't Loo. Portland haelde hem van̄ caros en bracht hem boven in̄ Con. camer, die hem daer wachte; had maer 4 menschen van eenighe slagh bij hem, daer sijn Biechtvader, een Jesuyt, een van was, gekleedt als een Secretaris. Die, en̄ noch een, aten met ons.

28 *Maend.* De Con. gingh smergen̄s met de Cheurvorst op de jacht. Deselve logeerde op 't Loo in de Coningins quartier.

Voormidd. praete lang met de Marests en Myl. Silkirk, met ons gegeten hebbende.

De Marests seyde, dat de Con. sekere bewijsen hadde aengaende de geboorte van̄ putative Prins van Wales, die een soon soude wesen van . . . . . . [1]), en dat dat ontdeckt soude geworden zijn.

De Con. quam thuys savonts ten ½ sevenen. Liet mij savonts niet haelen, en̄ sondt 2 brieven aen̄ post door Kien, soo de Wilde mij seyde sanderen daeghs.

Att savonts alleen aen̄ tafel, gedeckt voor 16 menschen.

29 *Dond.* Smergens was Baersenburg bij mij, seyde, savonts te voren met harde woorden had afgegaen tegen Brienne, in presentie van Fremin en . . . . . [1]), zijnde

1) Niet ingevuld.

van sijne vrinden; dat Brienne, doen de Con. naer Engelant stond te gaen, van hem gesproken had achter sijn rugh, als hebbende secreten vañ Con. gereveleert aen sijn vijanden.

Vertelde, hoe hij te Londen een Engelsman omtrent Sommerset-house tegen gekomen zijnde, en hem gevraeght hebbende welck de kortste wegh naer Charreng-Cross was, den anderen geseght hadde, dat hij een vañ dutch dogs was, en hij hem weder scheldende, den Engelsman hem met een stock een slagh boven sijn knie gegeven had, en hij afgeseten zijnde, hem met sijn degen een douw gegeven hadde, den Engelsman nochthans heel hard weghloopende; dat daerop een deel vañ wacht van Sommerset-house hem gesaiseert hadde, seggende dat hij aengebracht was, als hebbende geldt gepresenteert aen een ander, om K. James health te drincken; dat hij dry dagen daer gehouden was, eer dat door Myl. Sidney, daer hij voor gebracht was, was ontslagen eñ gedimitteert geworden.

Daernae quam Gastigny bij mij om attestatie de vitâ van Myl. Woodstock, Portlands soon, te hebben, daer hij een lijfrente op hadde.

Seyde, dat Myl. Portland en passant geseght hadde, dat wij in 7 of 8 dagen iñ Haegh souden wesen; dat dese morgen de Con. met de Keurvorst Paltz lang in sijn Cabinet was geënfermeert geweest; dat den oude Boers hem vertelt hadde, dat iñ Haeg hebbende konnen sien door de plancken vañ camer van m[rs] Gerson, en dome gedeckt, haer dickwils moedernaeckt eñ sonder hemdt gesien hadde, eñ seyde dat sij een seer fraey lijff hadde; dat daer een gesegh was van een huwelijck van joff. Vijgh met Golsteyn.

Savonts te voren, als ick, als geseght, alleen att, seyde Orange, dat daer een groot gedoen was eñ gepraet van dat de kleyne jongens vañ keucken gesień hadden, dat van Leeuwen, met sijn roode juste au corps, het wijf, dat de schotelen van onse tafel wies, gebesoigneert hadde, wesende

een fraeye vrouw, die te voren, soo hij seyde, bij m^r^ de Marests gewoont hadde, eñ met hem te Aecken geweest was, eñ oock bij de Gr. v. Stirumb in 't leger geweest was.

Kreegh een brief vañ vrouw van Oudeghein, hoetelende mij over haer saeck met Zuylestein, en schreef haer antwoordt, om mij daer wat van te ontlasten, seggende, dat Oudegein self daer sijn werck van behoorde te maecken.

30 *Woensd.* De Coning was op de jacht en vongh een hart. De Keurvorst was met hem en volgde sachtjes.

Naermidd. schoon weder wesende, wandelde met de rosse Soutland. Hij sneed op van sijn goede fortunen met vrouwen eñ seyde, dat hij onder anderen de jegenwoordidighe vrouw van Eysden en schoonsuster van madame d'Ost onder sekere heggen of struycken gebesoigneert hadde, sij daer blijvende leggen, eñ hij af eñ aen gaende, maer dat hij met Made d'Ost nooyt niet hadde konnen te recht komen.

Een Prins van Eysenach att smiddachs met ons.

Mey.

1 *Donderd.* Ontfong een brief van mijn vrouw en daerin een andere van Keyser, seggende, dat Tien noch al continueerde te veel wijn te drincken, eñ dat hij, als wat in sijn hooft hadde, genegen zijnde om questien te maecken, te vreesen was, dat daer ongelucken uyt souden konnen spruyten; dat sijn vermaningen niet en hielpen. Dit maeckte mij melancholicq.

Omtrent 5 ueren was bij de Con., die mij te doen gaf; hij teeckende ten half negenen, onder anderen de dimissie voor de Gñael Lt Delwich, eñ een brief van compliment, daertoe relatif.

Laste mij de teeckeningh van Marot te sien, die hij voor de groote trap hier op 't Loo gemaeckt hadde.

Teeckende pardon voor een soldaet, gedeserteert hebbende, daerover de Graeff van Hoorn mij geschreven hadde. Item acte van Coronel voor Lindeboom van het Regiment, dat Delwich quitteerde.

Schreef aen mijn vrouw.

2 *Vrijd.* Smergens waeren bij mij Sayer eñ de Graef van Schellaert, hebbende een oudt kael kleetjen aen; op de opslach vañ eene mouw stondt binnens arms een groote lap van stoff, daerbij niet accorderende. Sprack al of hij seer vast was aeñ astrologia judiciaria, eñ seyde dat hij een scutum geomanticum hadde, daerdoor alle dingen konde te voren weten. Wilde Gouverneur van Deventer wesen, maer hadde slecht antwoordt vañ Con. ontfangen.

Dese eñ voorgaende daghen sprack men van Sr Roland Guine als van een man in reputatie geruineert zijnde, omdat hetghene dat van Myl. Sidney tegen de Coningin geseght hadde, van dat hij de Carges in Yrlandt verkocht hadde, niet hadde konnen bewijsen, eñ dat hij 't ghene aeñ Coningin aengebracht hadde, daer nae weder hadde willen ontkennen geseght te hebben.

Gisteren mergen was Geldermalsem oock bij mij, en vertelde hoe hij te Amsterdam met volck van de Keurvorst in die huysen, die sij speelhuysen noemen, geweest was, eñ sijluyden vier hoeren, die sij met haer namen, moedernaeckt hadden doen uyttrecken eñ dansen.

Als de Con. gisteren mede sprack van Soutelands versoeck, en vraegde wat hem soude seggen, seyde hij: Ick en weet het niet.

3 *Saterd.* De Coning was op de harte-jacht in seer quaedt weder van windt, regen en koude.

Smiddachs att Myl. Ormond met ons.

Van der Esch daer mede etende seyde, dat een postillon, uyt den Haegh gekomen, hem geseght hadde, dat de Coronel Lannoy doot was, hij dat van een solliciteur gehoort hebbende.

4 *Sond.* Was koudt en quaet weder, eñ was niet uyt. Savonts packte mijn goedt, om sanderen daechs te vertrecken.

Was bij den Con., die teeckende, en sullende sanderen daeghs noch op de jacht gaen, seyde mij van selfs, dat maendaghs konde vertrecken.

5 *Maend.* Reed smergens met mijn berline van 't Loo, eñ att iñ Swaen, te Amersfoort, daer de vrouw mij seyde dat de vent, die haer onlangs het sotte briefje van 't mirakel, geschiedt te Mentz, gebracht hadde, met een leughen uyt haer huys geraeckt was, sijn gelach niet betalende.

Reed voorbij 't huys van Soestdijck, en quam savonts iñ Nieuwe Herberg, bij Naerden, daer sliep.

Was als voren koudt weder. Als wegrijden soude, was mijn een peerd een ijser af.

6 *Dynsd.* Reed ten 7 ueren sm. van Naerden en att te Haerlem in den Oyevaer, eñ quam savonts iñ Haegh, bij mijn vrouw. Seyde mij dat alle daegh, naerdat de brief van Keiser, die ick haer gesonden hadde, gekreten had over 't quade comportem^t van Tien, en resolveerden wij hem sanderen daeghs te ontbieden.

7 *Woensd.* Schreef aen Tien om dien dagh met Keyser iñ Haegh te komen, gelijck hij savonts deed, maer seyde hem dien dagh niets.

Broer Christiaen att smiddachs tot mijnent.

Voormiddachs was op 't Hoff, en geplaeght met welkom heeten.

Naermidd. was met mijn vrouw tot broer van St Annelandt; daer waeren Mevr. Runnickhuysen en joff. Ardes, haer suster, siende noch seer slecht eñ bleeck uit. De vrouw van Ellemeten was daer oock en joff. van der Werven.

Mijn vrouw seyde mij, dat men in 't huys of camer, daer de groote joff. Haga sliep, men een mans slaepmuts gevonden hadde, met een ruycksackje daerin stekende van

Ellemete, en dat hij somtijts met Werfje en die Haga en sijn vrouw op sijn huys buyten ging, apparentel. savonts een vañ drie sijn neusdoeck toewerpende, gelijck de Groote Heer aen sijne dames.

8 *Dond.* Smergens was J. Gras bij mij; seyde, haer vader wilde quitteren, als men maecken konde dat een volontaire onder 't Regiment de L[ts] plaets kreegh, eñ dat die aen haer vader sijn heele tractement presenteerde te laten, eñ dat hij met haer presenteerde te trouwen.

Kocht twee swarte ruynen, Raemaecker daerbij zijnde, voor 385 gl.

Raemaecker seyde, met de boeren te Zuylichem gesproken te hebben, eñ die daertoe gedisponeert, dat ons de geheele nominatie vañ Predic[t] souden laten, dat alleenl. recommandeerden seker Proponent, die hij ons riedt te nemen om haer te gratificeren. Seyde oock, dat de boeren presenteerden den arbeidt tot de noodighe kribbinge, om het huys eñ de weerden te salveren, te willen doen, als wij de materialen wilden betalen; dat ons oock de krib-penningen, die aen het dorp van overlangh waeren vergunt, wilden laten trecken. Seyde, dat wij daerover souden spreken, gelijck mijn vr. met mijn broers presenteerde te doen.

Naermidd. was tot nicht de Willem, daer Mevrouw van Elst met haer twee oudste ongetrouwde dochters vondt.

Smergens was Giublot bij mijn broer en mij; had een glaese brandtspiegel van sijn maecksel, omtrent een voet groot en seer fraey gepolijst.

Bekeef Tien scherpel. over 't ghene men mij geseght had van sijn droncken drincken en los leven te Leyden; Keyser mij geseght hebbende, dat hij tot Rivet geweest zijnde eñ daer discoursen van van der Stael gevallen, hij geseght hadde dat van der Stael een schelm was, eñ dat den anderen (Rivet) die discoursen hebbende tegengesproken, hij hem gevordert had om buyten de deur te komen

etc., maer dat den anderen niet droncken zijnde, gelijck hij was, het gedeclineert hadde. Hij ontkende dat, willende seggen dat Rivet hem eerst geroepen hadde; maer was niet waer. Als ick hem pousseerde, begon hij elcke reys te krijten, eñ dan mij vergiffenis te bidden en beterschap te beloven.

Verbood hem sonder Keyser uyt te gaen.

Was hierover al dese dagen wat melancholicq.

9 *Vrijd.* Was bij de Con., die mij verloff gaf om eerst sondags te gaen.

Broer Christiaen at bij ons.

Was tot Pieter, de coetsmaker, naer mijn cales sien, die noch niet gedaen was.

Sprack op 't Hoff met Schuylenburg en Pesters, om tsamen naer Breda te gaen.

N. Gras was bij mij.

10 *Saterd.* Smergens besigh met packen.

Savonts ten 5 ueren gingh met Pesters, Schuylenburg eñ van der Esch in een binnen-jachtje naer Rotterdam, daer wij t'allen geluck het jacht van Cap. Brouwer noch vonden, om naer de Moerdijck te vaeren.

Gingen savonts eten in 't Schildt van Vranckr., daer m^r How, de groome, en m^r Chapelain mede waeren, eñ dese namen het jacht, dat ick voor mij door een bode, vooruyt gesonden, doen hueren hadde.

Tien quam tegen de kermis weder iñ Haegh, en vermaende ick hem noch.

Was seer quaedt weder van hagel, een weynich sneeuw eñ regen, als wij door Rotterdam gingen.

Gingen in Brouwers jacht slapen.

11 *Sond.* Zeylden ten 9 ueren met het getijde, eñ quamen over vieren aeñ Moerdijck, konnende om reden van het getijde eñ de windt niet naer de Laghe Swaluwe komen, van waer wij de beste wegh naer Breda souden gehadt hebben.

Kregen daer een koetskar, die sekere luyden voor Schuylenburgh bestelt hadden, en quamen door een seer boose wegh, over ter Heyde, ten ½ 9 te Breda.

Gingen terstondt naer 't Hoff, daer mij de Con. aensprack, en daer gegeten hebbende, gingh ick logeren tot Buerstede, die iñ Prince Cardinael al eenighe reyse hadde laten vragen.

La Fontaine bij de Con. deur staende, wees mij een Engelsch meisje, die seyde onder m[r] Watson's protectie te wesen. Was wel gekleedt en sat op een banck tusschen de Gardes du Corps. Hij seyde, dat er dickwils van dat volck, onder pretext van sollicitatie, aen 't Hoff quam, en dat er onlanghs een joff. iñ rouw, met een meidt (joff. Schrasser) geweest was op 't Loo, en men seyde, dat sij daer met eenige mans in een camer van een herberg of logement geslapen hadde.

De Prins van Vaudemont wierd verwacht, eñ de poorten open gehouden, maer quam niet.

12 *Maend.* Naermidd. waeren de Burgem[r] Snelle eñ de jonghe Buerstede bij mij.

De Con. liet mij van haer haelen, eñ gaf mij te doen.

Wierd een ordre gesonden aeñ Lt Adm[l] Schepers, om schepen te versorgen voor 3 Regimenten te voet, sullende naer Engel[t] gaen, en was daer noch al eenigh gesegh ofte de Con. selve noch wat daer soude mogen naer toe gaen.

Sprack de vrijer van joff. Gras, die niet veel mine hadde.

Savonts, soo aen 't Hoff quam, quam de Prins van Vaudemont daer oock aen.

13 *Dynsd.* Smergens praete Buerstede met mij eñ dronck choccolate. Smiddachs att met hem, sijn dochter de Clerck, haer tweede dochter, Feron, die ick medebracht, eñ de jonghe Buerstede.

De Con. liet mij vañ tafel haelen, en schreef aeñ Admirael van Zeel[t] om haer schepen uyt te haesten.

De Con. gingh op de reyger-jacht.

Bidloo seyde mij van een brief voor hem te schrijven op ordre van̄ Con., om hem in Hollt te doen qualificeren Intendent van̄ hospitalen in 't veldt; maer als de brief te teeckenen bracht, seyde de Con., dat den inhoudt al mondeling geseght hadde.

14 *Woensd.* Smergens was Feron naer mijn vragen, maer ick had ymant anders bij mij. Hij eyschte een kopje choccolate aen Pieter.

De Wilde seyde mij, dat de Con. aen Cor. Cats gelast hadde, de actes van sijn Regiment bij Blatwait te doen maecken, eñ dat soo mede sullende voortgaen over de andere Regimenten in Engelsche paye zijnde, sal ick daerdoor het vierde part van mijn militaire depesches verliesen.

Hoorde smergens dat mijn schip eñ goedt in het dorp Ter Heye aengekomen was, eñ gaf last om het naer Breda te laten komen.

De jonghe Buerstede was bij mij, om over stalling van mijne peerden te spreken.

Was bij de Con., die mij van̄ tafel tot Buerstede, die sijn taert gaf van sijn 80ste jaer, deed haelen, en liet mij schrijven aen̄ Raedt van State, die daer naer noch most veranderen, en schreef daernae een brief aen̄ Lt Admirael Schepers, uyt de naem van de Con., omdat Blatwait, die het belast was, hem met duytsch te schrijven niet behelpen konde.

Was aengaende de transport-schepen voor̄ 3 Regimenten, uyt Hollandt naer Engelandt, die over en weer loopen, eñ de sorgh voor mijn peerden, daer geen plaets voor konde krijghen als alleenl. voor 3, tot de Commandeur Beaumont, maeckte mij chagrin eñ mijn hooft warm.

15 *Dond.* Kort naer de middagh quamen mijn peerden aen, maer mijn bruyn Engelsch peerd, volvoetigh zijnde, eñ qual. beslagen geweest zijnde door̄ beesticheit van Henrick, die d'eysers, die voor 't selve expres hadde laten maecken, niet hadde medegenomen, was heel kreupel.

Sond se alle (uytgenomen 3, die tot Beaumont plaetste) naer den Haegh, met een recommandatie aen neef Bax, om se terecht te helpen.

Savonts was tot Beaumont en̄ dronck thé met sijn vrouw Caetje Becker, en̄ haer suster Justina, die seer groot geworden vondt.

16 *Vrijd.* Smergens was neef Bax, de Rentm^{r} van Steenbergen, bij mij; sprack over mijn peerden in de Haegh.

De Wilde smerg. liet mij een brief van Brienne te Londen sien, daer onder anderen in seght, dat de questien tusschen de Coningin en̄ Princes van Denemarcken noch al duerden en̄ hooger liepen; de Coningin aen alle haere domestiquen verboden hebbende, geen correspondentie met die van̄ Princes te houden.

Seght oock gehoort te hebben dat Myl. Malborough in̄ Tour geset was, maer met geen vaste sekerheit; dat sijn vrouw seer sieck geweest was, maer weder beter was.

Voor Bax was neef v. Amelisweerdt bij mij, de Con. gesproken hebbende om Gn̄al Major te werden, daertoe hem hoop gegeven hadde. Seyde, een brief gehadt te hebben van sijn vrouws broeder, Gideon Heuft, in duystere termen, maer daeruyt hij meende, dat hij in 't sin hadde met de weduwe van van Bergen, gewesen Commandeur van Breda, nichte van̄ H^{r} van Dijckveldt, te trouwen, om boven de langhe Heuft, sijn neef, te prevaleren in̄ sollicitatie van̄ vacante plaets in 't 1^{e} lidt. Dat Hagedoorn hem eens geseght hadde, of hij soo lasche soude wesen, dat die vrouw soude trouwen? Dat hij in̄ Protocollen van̄ Graeff eens soude gaen sien, daerin sullende vinden dat sij twee kinderen bij de H^{r} van Dijckveldt gehadt hadde. Seyde oock dat de Cor. Lannoy, onlanghs overleden, met de vrouw van Oudegein seer gefopt hadde, dat mij niet voorstondt gehoort te hebben.

Op 't Hoff seyde men mij, dat de Con. omtrent Teteringhe 3 Engelsche Regimenten gesien hebbende, die soo

slecht gemonteert gevonden hadde, dat heel chagrin daerover geweest was, eñ Ginckel seyde mij, dat expres geschreven had, om die quade peerden niet te laten betalen, indien 't noch tijdt was. Hebbende hem geseght 't ghene dat de Wilde mij dese merghen geseght hadde, seyde hij, jae het is daer geweldigh verwardt.

Gastigny seyde aen tafel, dat de Con. v. Vrankrijc desen dagh of mergen te Monts soude wesen, eñ dat hij geseght hadde: qu'à moins que le bon Dieu ne voulust l'empescher, il estoit impossible que le Roy d'Angleterre (Jacques) ne fust restably.

De Con. naemidd. gingh op de reyger-jacht.

17 *Saterd.* Vertrock smergens met mijn cales naer Antwerpen, eñ att smidd. te Westwesel. Daer quam in mijn camer de kleyne Graef van Nassau, die met mijn in mijn cales gingh tot Antwerpen toe, daer gingen logeren tot Laboureur. Myl. Scarborough quam daer mede, eñ waeren wij, zijnde met ons 8 of 9, seer slecht getracteert in wijn eñ spijs, daer Scarborough een geweldigh geraes over maeckte.

Was savonts in een choccolaty-huys tegenover Laboureur eñ dronck een copje, en kocht 2 ℔ en twee flesjes met cherry-brandy.

18 *Sond.* Reed smergens omtrent 8 ueren van Antwerpen naer Duffel, maer daer komende, vonden dat de Con. al over twee ueren van daer vertrocken was naer Brussel. Vondt voor 't huys te Duffel Baersenburg staen, die om geselschap mede nam. Omtrent 2 ueren van Antwerpen, wees een man, te voet gaende, aen Henrick een wegh dwars door 't land, als korter zijnde naer Duffelen, maer vonden die seer quaedt en waeren langer onderwegen als anders geweest souden hebben.

Te Brussel komende, reden naer het Coren-huys, daer men seyde de Con. soude logeren, eñ daer hij met de Cheurvorst van Beijeren in conferentie was, maer hadde eerst iñ 4 Emers plaets besproken, eñ seyde dat er geen

ordre voor logementen was aen 't Hoff; reed daer weder nae toe eñ att eñ sliep daer 's nachts. De twee Engelsche Predicanten waeren daer mede.

19 *Maend.* Smergens quam de Gruyter met sijn vrouw, soo noch te bedde lagh, in mijn camer, eñ gaf haer Choccolate. Ten elf ueren reed buyten de Vlaemsche poort, omtrent een half uertje van de stadt, daer een huys leght genaemt de Koeckelbergh, doen verhuert aen een herbergier, en daer was grote nering, de weerd seggende, dat wel 40 of 50 vaten biers op eenen dagh somtijts vertierde. Hier logeerde de Con., en had ick mijn camer in een capelletje, daer men geen vier stoken konde.

De Con. att smidd. noch tot de Prins van Vaudemont.

20 *Dynsd.* Smergens, voor den eten, quam de Con. met een deel volx omgaende om het huys te sien in mijn camer oock, eñ de deur open stootende, riep: Suylekom; ick sijn stem niet kennende eñ ergens mede besigh wesende antwoorde: Hey? en doen omkijckende sagh de Con. die lachte, en seyde: „Je bent hier wel in dit capelletje." Ick seijde: „Jae, Sire! maer men kan daer geen vier stoken."

Was daernae bij de Con., die eenighe dingen teeckende.

Wandelde naerm. wat met Baersenburg.

21 *Woensd.* Naermidd. was Mevr. de Gruyter bij mij, over haer brief v. recommand^{ie} aeñ Cheurvorst komende spreken.

De Wilde thoonde mij een brief vañ oude joff. Spoor, hem schrijvende dat Jacob, palfrenier van de Wilde, den 17. deser tegen den avondt komende gaen over het Pleyn, hij mijn Tien daer had vinden staen met een bloote degen in sijn handt tegen een ander jongh Heer, eñ dat hij heel droncken was, seggende tegens den anderen: „Honsfot, treckt je deghen of dat gaet er deur;" dat den anderen niet droncken scheen, eñ seyde: „Van avondt niet, mergen sal ick aen je huys komen, ick en will nu mijn degen niet trecken," eñ dat soo heenliep, en dat Tien, hem

willende naeloopen, viel met sijn aensicht in 't sandt, en dat dat vol snuyf-taback was. Dat Jacob hem willende helpen seyde hij: „Ick raedje van mijn lijff te blijven, eñ dat je voortgaet." Dat soo Jan, de coetsier, oock voer, die evenwel bij hem bleef, eñ dat Jacob thuys quam. Dit maeckte mij seer chagrin eñ ontstelde mij ten hoochsten. Was al even koudt.

22 *Dond.* Schreef aen mijn vrouw principalijck over dat werck van Tien, oock aen hem self eñ aen Keyser, aen wien genoeghsaem te kennen gaff, dat ick hem soude afschaffen. Tien haelde lustigh over, en dreygde hem genoeghsaem vast te setten, soo hij continueerde.

Sprack de Canonick Lammergelle, soon vañ vrouw van Eysden en broer vañ vrouw van Oost, die hij seyde mij hadde doen groeten.

Was al even koudt met helder weder.

De Con. was naermiddach uyt langs de linie, meende op den tour te Brussel te rijden, maer wierd te laet.

Liet mijn goedt, dat noch in 't schip was, naer Koeckelenberg brengen, en liet omsien naer noch een palfrenier eñ de twee nieuwe ruynen voor calesch proeven.

Savonts gaff de Con. mij de volg. brief, om daeruyt aen Schonenberg te schrijven.

Extrait d'une lettre du S^r le Begue du 13^e May 1692, escrite d'Inspruck a M^r le Pr. de Vaudemont.

„Je diray a V. A., que le pere la Cloche, Gñal des „Dominicains, ayant obtenu permission du Roy Catholique „d'aller visiter les couvents d'Espagne et cela a la recom„mandation du Duc de Medina, Ambassadeur a Rome, „je suis adverty du Prince de Lichtenstein, qu'il fait ses „adieux, et qu'il ne tardera pas a partir. Ce qui m'oblige „a dire a V. A. qu'il est Francois et fils de feu M^r de la „Cloche, Procureur du Roy à Chalons; que c'est un des

„plus beaux esprits et plus intriguants qui soyent en „France, le bras droit à Rome des Cardinaux d'Estrée et „de Fourbin. C'est luy qui a eu assez d'adresse et de credit „pour faire donner les Bulles aux Evesques de France, „et on craint qu'il ne soit chargé de Commissions pour „se servir du credit de leurs Peres en Espagne soit pour „detacher l'Espagne du party, soit pour la faire consentir „a la Paix particuliere de l'Italie, dans laquelle lon soup„çonne l'Ambassadeur d'Espagne d'entrer, et que c'est dans „cette veue qu'il a procuré le passep^t à ce General.

„Tout cecy m'est escrit dans le dernier decret[1]) par le „Pr. de Lichtenstein, qui en avertit l'Empereur, mais „comme la chose presse et qu'avant qu'on ait escrit de „Vienne en Espagne, ce bon Pere y sera arrivé, on me „mande d'en avertir V. A., qui trouvera moyen, soit par le „Roy d'Angleterre, soit par autre voye, d'empescher la „visite de ce General, qui ne peut produire aucun bon „effet dans l'Estat ou sont les Espagnols; au contraire en „peut produire de tres-meschants. Et on m'a envoyé une „estaffette expres pour cela, afin d'agir le plus prompte„ment qu'il se pourra, soit à Madrit, soit ailleurs, pour rom„pre ce dessein. Apres cela Monseigneur je diray en peu „a V. A. que les Francois ayant berné le Pape, il semble „que sa Sainteté reprenne les sentiments des plus sages „Cardinaux, mais sa timidité fait doubter de sa fermeté.

„De Hongrie l'on escrit que les 400 hommes des troupes „d'Orsowa arrestent touts les batteaux des ennemys, et „qu'on croid que leur armée n'arrivera que tard en cam„pagne."

De Coning savonts scheen chagrin te wesen, sprack niet dewijl ick de brieven toedeed, en sach suer als hem de dingen om te teeckenen presenteerde. Teeckende evenwel eenighe brieven.

---

1) lees : *secret.*

Doe gaen eten soude, deed mij twee brieven aen Schonenberg in Spaegne schrijven, de eene in sin van voorgaende Fransche brief, d'andere om de remises uyt Spaegne nae de Nederlanden te verhaesten. Als die bracht, was al te bedde, en deed seggen door Keppel, dat se sanderen daeghs soude teeckenen. — Hierdoor had geen tijdt om savonts te eten. —

De Con. wilde een brief voor de Gruyter niet teeckenen, die lang bij mij was met Hoefnagel, en mij schier in slaep praeteden.

23 *Vrijd.* Smergens was Athlone bij mij om een brief te schrijven. Nae hem Dijckvelt, om mij brieven te seggen, voor de Con. moetende geschreven werden.

Savonts was l'Estang bij mij, en ick korts daernae bij de Con., die last gaf om voor hem een creance te schrijven aen Veldmaerschalck Flemming, met versoeck sich nae Con. sentimenten te reguleren, te meer omdat het desseyn soude wesen voor de glorie van de Keurvorst sijne trouppen.

Was noch eens bij de Con., die doen oock sprack van de tapijten, in sijn camer hangende, van Marot geteeck[t], en seer fraey van werck en couleur, hebbende gekost 22 gl. d'elle.

Savonts wiert oock ordre aen Brigadier Fagel gesonden, om met sijn bijhebbende Regimenten van Brugge te komen naer ons leger, uytgesondert dat van Essen, dat daer soude blijven tot nader ordre. Wierd seer gehoetelt met Top, in mijn camer komende schrijven etc.

Smergens was de Resid[t] Hulft noch bij mij.

24 *Saterd.* Smergens was Mevr. de Gruyter bij mij, lamenterende over haer saeck en versoeckende de recomm[ie] van Con. aen Beyeren. Daernae de Bar. vander Noot, schoonsoon van vrouw van Asperen, om verlof te hebben van mede te mogen te veldt gaen, seggende onder anderen, dat sijn meeninghe niet en was altijt Lt Cor. te blijven;

dat hij nochthans seer veel moeyte gehadt had om te worden.

Kreeg een brief van mijn vrouw vañ 22^{en}, waerin niet en thoont geweten te hebben van dat Tien den 17^{en} op het Plein gedaen hadde, droncken zijnde.

Savonts was bij de Con., die teeckende, onder anderen de brief van recommandatie voor de Gruyter aeñ Keurvorst, die te voren geweygert hadde.

25 *Sond.* Schreef aen mijn vrouw om een nieuw slot tot alle deuren, om in 't leger te besigen.

Naermiddagh reed iñ stadt tegen den avondt, eñ was tot de Gruyter, daer niemant thuys was. Daernae tot Hoefnagel, mede uyt zijnde.

De Gruyter was nae den eten bij mij geweest, en gaf hem wat seck te drincken.

26 *Maend.* De Graef van Hoorn sondt mij een brief aeñ Princesse de Hornes, geschreven van eenen Sessens, vañ 26^{en} Mey, seggende dat Namen door de Con. van Vranckrijck geblocqueert was, eñ dat den Hertogh van Luxemburg te Giblours soude blijven.

Dijckvelt quam smergens op mijn camer met de Envoyés van Brandenburg, Danckelman, Smettau en van Diest, sprekende met haer over sekere capitulatien, raeckende de Brandenburghsche trouppen, daer ick geen kennis van en hadde, en dat somtijts in seer fiere termen, daervan de duyvel en sacrementen onder quam, op het propoost van sijne integriteit in sijn spreken en beloven.

Betaelde naermiddagh alle mijn knechts af.

Savonts, als aen tafel soude gaen, deed mij de Con. brieven schrijven, een aeñ R. Pensionaris, om Noortwijck sijn reys nae 't leger te doen verhaesten eñ hem te doen komen met het geldt, d'andere aeñ Raedt van Staten, om haer Gedeput^{de} te velde te senden.

Savonts quam neef Hoefnagel noch bij mij adieu segghen, eñ reed met hem noch een weynigh iñ stadt.

Den vijf en twintighsten deed de Con. door mij schrijven aeñ Raedsheer Fred. Rooseboom, dat hem over importante dingen te spreken hadde, eñ dat daerom ten eerste soude overkomen.

Mevr. de Gruyter was smerg. bij mij, en gaf haer de recommie aen Beyeren.

27 *Dynsd.* Was smergens op ten ½ vijven.

Bekeef Pieter weder daerover, dat hij het tweede paer leersen, dat ick hadde, voor hem had genomen.

Marcheerden (ick in mijn cales) vañ Koeckelen-bergh naer het huys vañ Conte de Taxis bij Dighem, daer weder logeerde in het camertje boven, daer verleden jaer in geweest was.

Smidd. seyde Blatwait, dat de Con. geseght hadde dat ick de oudtste Generael van 't Leger was, eñ van mijn jaren gepraet had; dat ick nooyt geen cales hadde willen hebben, als nu.

28 *Woensd.* Reed smergens iñ cales omtren 7 ueren van 't huys voorz. naer het Clooster van Bethlehem, daer logeerde in de vuyle camer, daer 't voorleden jaer in geweest was. Reed met de coetsen vañ Coning, die seer langsaem avanceerden, gelijck oock het geheele leger, doordien het seer warm weder was en seer weynigh water te krijgen onder wegen, zijnde al de beecken vuyl eñ modderich geworden door de marche. Quam in 't clooster eerst smiddachs ten 2 ueren, soo als de Con. aen tafel gegaen was, en was daer boven de sijne maer eene van 7 of 8 tailloiren, doordien de bagagie noch niet aengekomen was.

Naermidd. quam . . . . . . [1]) van 't verleden jaer. Hij wilde mij te gast nooden tegen sanderen daegs, in het Collegie du Faucon, maer excuseerde het.

Savonts passeerde voorbij een tafel, daer mr Chaplaine,

---

1) Niet ingevuld.

Baersenburg en vier of 5 andere saten; seyde Baersenburg, of mijn ooren niet getuyt hadden, omdat de Con. mij aen tafel voor gehadt hadde, sprekende van mijn jaren, en̄ weder van̄ cales, daer ick om lachte, maer interieurement etc.

Kreegh een brief van mijn vrouw van̄ 25^{en}, over de historie van Tien, die sij mij verswegen hadde op sijne belofte van beternis. Had haer geseght, dat met eenen de Vicq in een wijnkelder geweest was, en bijnae geen wijn gedroncken hadde, maer van̄ lucht van̄ kelder bevangen was geweest, dat voor praetjes hield. Schreef noch dat seer was ontstelt geweest, als hem met een groote quetsuer op sijn neus van̄ val sagh thuys komen, en dat er acht dagen als sieck van geweest was. In̄ p. d. seght sij, dat soo Tien en̄ Keyser van Leyden aenquamen, en seer slecht stonden en̄ keken op het lesen van mijn brieven, daerop sij seght dat mij souden antwoorden.

Dese brief maeckte mij weder op nieuw chagrin.

29 *Dond.* Smergens was Preswitz bij mij, vertelde mij veel van̄ maistress, die hij in Engel^{t} hadde, en̄ die hem seer constant bleef. Meende haer naer̄ campagne te trouwen. Vertelde dat 4 a 5 dagen geleden, als hij van̄ Bosch gingh, een Fransman, genaemt de Grandval, daer in gebracht was, die de soon van̄ H^{r} van Leefdael hadde doen attraperen, de Fransman hem hebbende willen corrumperen, om met hulp van volck, die hij hem soude bestellen, de Con. in̄ Veluw op jacht zijnde, met all die bij hem soude hebben, ter neder te schieten. Dat Leefdael dit aen̄ Pr. v. Nassau Zarbruck aengebracht hebbende, hij hem medegegeven hadde de Majoor Pijper en̄ de Stalmeester van̄ Graef van Portland. Dat Pijper, semblant maeckende van aen̄ Fransman een peerd, dat crepel geworden was, te willen verkoopen, hem met hulp aengevat hadde en̄ gesaiseert, en̄ hij terstondt bekent hadde, dat hij in 't sin gehadt hadde, willende het, als een eerlijck dessein tegens sijn vijand geformeert, defenderen.

Daernae quam de Graef van Hoorn bij mij, beter zijnde van een schrickelijck boort, dat gehadt hadde. Vertelde hem dit.

Seyde dat gehoort hadde, dat de twee vloten malkanderen in 't gesicht hadden bij Spithead. Dat de Coningin in Engel[t] 2 a 3 reysen geweest hadde om de Princen te sien, eñ dat die haer een vañ reysen hadde doen seggen, dat de voordeur toe was, dat sij van achteren most inkomen, de Prins de sleutels hebbende medegenomen.

Ick las met hem de Holl[e] Courante vañ 24[en] Mey, daer in stondt van het verraedt, dat er te Londen geweest was, eñ daerover de Lords Malborrough eñ Huntington iñ Tour saten over correspondentie, met de vijandt gehouden, en dat naer andere (onder die Myl. Litchfield) gesocht wierd.

Dese mergen voelde weder eenighe jicht aen mijn slincker voet, maer niet dat mij belette te gaen.

Grammare seyde mij, dat eenen Marquis de la Bare Bride-mouche sijn jonghe van hem gedebaucheert hadde.

30 *Vrijd.* Smergens was Baersenburg bij mij eñ seyde, vañ Con. iñ camer gehoort te hebben, dat de Franschen eergisteren Namen hadden beginnen te attacqueren. Dat men des anderen daeghs marcheren soude ende dat men de meeste bagagie soude te Leuven laeten.

Sprack daernae eenen Frotté de Lignieres; seyde, in Vranckrijck Ecclesiasticq geweest te zijn, eñ twee broers in Franschen dienst te hebben, de een Coronel. Dat arm was en geen tente hadde.

Naermiddagh een weynigh met 's Gravemoer wandelende, seyde mij, dat wij den volgenden dagh noch niet souden marcheren, noch veel dingen manquerende eñ ongereedt zijnde. Dat hij meende dat wij alreets te verr geavanceert waeren, omdat noch niet naer̄ vijandt konnende gaen, wij de fouragie omtrent eñ voor ons leger alle souden consumeren, daer wij, noch wat hebbende te rugh gebleven,

veel souden konnen hebben uyt de magazijnen, iñ welcke alles, wat daer in blijft, volgens contract sal wesen voor̄ provediteurs.

De Con. savonts thuys komende seyde, dat men met de eerste brieven apparentel. hooren soude, dat de vloten in malkanders gesicht souden zijn.

31 *Saterd.* Smergens was dr Wickart, de Engelsche Chaplaine, bij mij, om te spreken vañ voorsz. Frotté de Lignieres; seyde, dat hij nooyt niet gedient had, maer een Paep geweest was onder 't district van Meaux, en tegen den Bisschop van Meaux geschreven had. Seyde: „I beliefe he is a little crack'd."

Snachts voor desen dach had het seer sterck gewaeyt, eñ geregent. Was weder heel koel weder.

Weck seyde, dat de Con. geseght hadde dat de bagagie wilde wech hebben (op marsch naer̄ vijandt), al soude hij self op een ton eten.

Rooseboom quam bij mij smerg. met Bidloo, die der veel beter gesint uytsagh als te voren, en aten met ons.

Gastigny seyde kort naē middach, dat hij geloofde de marsch noch wel tot dynsdach soude uytgestelt worden.

De Gij, Stalmeester vañ Pr. v. Vaudemont, was bij mij over paspten tot chevaux de remonte.

Bidloo seyde, dat Pyper als de Grandval te Eyndhoven had gevangen gekregen, hij hem bekendt had, dat hem 3 millioenen recompense belooft waeren, als de Con. konde ombrengen. Dat hij daerover eerst Barbesieux gesproken hadde.

Junius.

1 *Sond.* Smerg. waeren bij mij de raetsheer, eertijts fiscael, Rooseboom, die de Con. lestmael ontboden hadde.

Bidlo scheen veel beter gesint te wesen, als dese voorgaende dagen hem gesien hadden. Ging met Rooseboom smiddachs weder wegh, en seyde de Con. hem belast hadde

te Brussel te blijven, ofte hem daer mochte van doen hebben; maer geloove het was om uyt de klaeuwen van het Hoff te blijven.

Bidlo seyde, dat den Envoyé Heemskerck sich met het koopen van actien, naer de maximen van van Beuningen, mede geruineert hadde.

Kreegh een brief van mijn vrouw, een van Tien en een van Keyser, die weder klaeghde over Tien sijn leugenachticht, die deser daghen tegen hem en mijn vrouw met vele leugens ontkendt had, dat hij niet geweest hadde op 't promotie-mael van eenen Swaenswijck, eñ evenwel daernae door de mande viel, eñ had mijn vrouw mij daervan, soo wel als van sijn werck vañ 17en Mey, niet geschreven.

Mijn vrouw schreef dat de Raetsheer Lier gesturven was, en Beuningen, heel sieck geweest zijnde, beter was eñ op dese tijdt heel still.

Had oock een brief van broer Christiaen.

2 *Maend.* Smerg. ten 8 ueren seyde mij Pieter, dat de Fransche vloot door de gecombineerde geslagen was, eñ daernae Baersenburg eñ andere met meerder particulariteiten, dat de Franschen de onse geattacqueert hebbende omtrent . . . .[1]), en hebbende de windt voor haer, deselve kort daernae gekeert was, eñ de Franschen op de vlucht geslagen. Dat Russel schreef vier schepen vañ vijandt te hebben sien opvliegen, eñ dat, indien de windt bleef dienen, hij hoopte de geheele Fransche vloot te sullen konnen ruineren. Men meende daertoe apparentie te wesen, omdat men niet konde oordeelen, dat de Franschen sich konden retireren als naer Brest, daer sij verre van daen waeren. Dat maeckte groote vreughde en wenschten de luyden malkander overal geluck.

Savonts waeren 3 salvos met 't canon en musquetten geschoten.

---

1) Niet ingevuld.

Was tweemael bij de Con., die savonts teeckende ordre om sanderen daegs te marcheren naer de abdije van Parck.

3 *Dynsd.* Was smergens bij de Con., die mij een brief deed schrijven aen̄ Hr van Noortwijck, te Brussel zijnde, om, dewijl hij geschreven had dat sijn equippagie noch niet gereedt was, hij 50000 gl. tegen den volgenden dagh vooruyt senden soude, met convoy dat de Con. hem sond.

Reed daernae met mijn cales van̄ abdije van Bethlehem door Leuven, naer de abdije van Parck, een quartier uers buyten Leuven voorz. Had daer goedt logement, doch boven de Con. hooft; maer de peerden mosten camperen. Daer was een gerucht, als of de Con. van Vranckrijck uyt sijn leger terugh was gegaen, en aen Luxemburg het commando gelaten hadde.

Daeghs te voren was de Postmr . . . . . .[1]) bij mij, en vertelde hoe hij in 't verleden jaer door̄ Franschen was aengesocht, om de Con. van Engelt te vermoorden, door middel van grenaden, onder aen sijn stoel of tafel vast te maecken, of door vergiff; dat sij hem . . . . . .[1]) hadden gepresenteert. Dit geschiede te Versailles, daer hij seyde, dat le Duc de Duras met hem gesproken had, en dat hij de Con. dicht bij door een open deur gesien hadde, meenende hij, Duras, dat de beste wegh soude wesen door vergif. En dit is geweest daer Dijckvelt in̄ voorledene somer mij eens iets af seyde, sonder de man nochthans sijn naem te noemen.

Dicht bij Parck is een kerck, daer de genealogie van den Hertogh van Aerschot te sien is van Adam af tot op dese tijdt toe.

Dat de Con. van Vranckrijck uyt 't leger wegh was, had de Wilde hooren seggen van een man, wonende bij Gemblours, en̄ om sauvegardes komende.

---

1) Niet ingevuld.

4 *Woensd.* Bleven te Parck.

Was savonts heen eñ weer bij de Con., deed een brief of twee toe. De Pr. van Waldec sat bij hem.

Smergens was eene Mad[lle] Gage en haer ouder suster bij mij, over een saeck van prebenden, haer bij de Con. gegeven. Sij en haer suster kaeckten alle bey gelijck, en keven daerom wie dat spreken soude.

Smergens was noch bij mij eenen Frotté de Lignieres, in Vranckrijck onder de dioecese van Meaux Priester geweest, daernae vañ religie geworden zijnde, had tegen m[r] de Meaux geschreven. Wilde nu Officier wesen, hoewel nooyt gedient had, en seyde: „Qu'il n'avoit rien au monde que son espée et qu'il vouloit se faire tuer dans la bataille qui se donneroit samedy." Maer d[r] Wickart quam mij van die Paep spreken, eñ seyde van m[r] Menard gehoort te hebben dat hij niet en docht, eñ dat men van soo een bekeerde Paep de Con. hoorde te waerschouwen eñ self wegh te senden.

5 *Dond.* Reed smergens met mijn cales van Parck naer Meldert, een slecht dorpje. Logeerde in 't huys vañ Con., toebehoorende een Edelman. Iñ Con. camer hingen eenighe schilderijen van geheele posturen, gekleedt gelijck men over 60 of 70 jaer gekleedt gong, seer vremdt der uytsiende. Het was er schricklijck vuyl. Ick sliep iñ capel van 't huys, daer eenige stucken hongen, op̄ manier van Maubeuge en die meesters; in 't autaerstuck quam een vrouwe tronitje, seer schoon eñ wel gedaen.

Mijn car quam eerst savonts ten 7 ueren.

Was een sware marsch en heet weder, en bleven ettelijcke soldaten doot.

6 *Vrijd.* Marcheerde het leger van Meldert naer Leinsan. Ick ging met mijn cales door steile en moeylijcke wegen.

Keppel onderwegen voorbij mijn koets komende, seyde: daer is soo wat desorder daervoor. De Franschen hebben Namen ingenomen, het Casteel eñ de stadt hebbende

gisteren morgen gestormt met 20/m man; men meent dat er soo wat te doen geweest is, meenende van verraedt.

Hadden seer steyle eñ door̄ steilte quade wegen.

De Con. gaf savonts geene ordres uyt tot de marsch, willende sijn desseynen, soo 't scheen, secreet houden.

Ick campeerde hier in mijn tent (geen gemack in huys wesende), in een seer groote boomgaerd, daer de grondt daertoe seer goedt was. Aeten oock in dien boomgaert iñ naermiddagh al wat laet, eñ savonts niet weder.

Men hoorde geen sekerheit van de belegering van Namen, hoewel daer nu op 4½ uer nae bij waeren; de eene seggende dat de stadt over was eñ niet het Casteel, eñ andere, dat het Casteel nogh hield, eñ de stadt oock.

De Graef van Hoorn seyde, dat hij Lignieres iñ boeyen geset hadde, omdat hem suspecteerde, hij telckens gesien zijnde rontom de artillerye te wandelen, eñ sprekende seer insolent van Goulon. Het scheen of er met hem een halve streep door liep.

7 *Saterd.* Stondt smerg. ten 2 ueren op, de Wilde mij geseght hebbende, dat de Con. dan mede soude opstaen, eñ meende men dat er wel een bataille soude mogen voorvallen.

Praete smergens met Puisars, bij mij camperende.

De Con. koetsen reden omtrent 4^en^ uyt, ick die met vele andere volgende. Op de hoochte uyt de holle wegen buyten 't dorp komende, was daer ordre om niet voort te rijden; naer dat wel 2 ueren gewacht hadden, doe quam ordre om wederom naer 't dorp te keeren, de Coningh daer willende een luchtigh mael doen.

In 't wederom rijden quam de Prins van Vaudemont tegen, eñ hem vragende wat het beduyde dat wij keerden, seyde niet anders in 't verbij rijden als: „Ils veulent allonger le temps," daer de meeningh niet wel van verstondt.

De Con. eñ wij gegeten hebbende, reed hij weder uyt.

Naer̄ eten sliep wat iñ koets.

Joff. Tondi, van Maestricht, was bij mij met hare malle lamentatien. Was soo vervaeckt, dat daer schier assoupy en bedwelmt van was.

8 *Sond.* Marcheerden smerg. ten 4 ueren van Lainsan naer Ville Poplie, ½ uer van Hannuye eñ een olyck dorpje. De Con. was gelogeert in een vuyle cense[1]), staende een halve uere van 't riviertje de Mehaine.

De Franschen quamen met haer leger tegenover ons staen, en wierden eenighe schoten met canon over eñ weder gedaen.

Ick campeerde weder in den boomgaerd van de voorz. cense.

Het regende dien dagh met buyen en tegen den avondt vrij sterck, daerdoor de Mehaine wel een voet of twee opliep, eñ al de morassen tusschen de vijandt eñ ons soo nat en diep werden, dat men seyde dat geen cavallerie daer soude over konnen.

Praete met Dijckvelt iñ boomgaert smergens. Seyde, dat de Con. savonts te voren geseght hadde, dat de Franschen geresolveert hadde te attacqueren, hoewel de meeste Generaels daer tegen waeren, uytgenomen de Keurvorst van Beyeren (daer nae seyde men oock den Hertogh van Wirtembergh). Dat de Prins van Vaudemont geseght hadde: „Qu'il ne falloit pas jetter le manche apres la coignée,'' houdende Namen als verloren.

De bagage eñ wagens niet voor 6 ueren aenkomende, aeten wij iñ voorz. boomgaerd iñ lucht, werdende door den regen van tafel gejaeght, ick in mijn koets gaende sitten.

Op de marche seyde mij mijn knecht, de langhe Pieter, dat een weynigh achter ons de Graef van Hoorn hadde sien spreken met luyden die hem nieuws brochten, en dat haerluyden gesien had den hoedt omdraeyen, gel. over een goedt aenbrengen. De Graef van Hoorn korts daerop quam

1) d. i. *pachthoeve.*

aen mijn koets en seyde, dat men de Con. ymant hadde sien senden aeñ Prins van Waldeck, om hem te seggen dat in het leste gevecht de Franschen verloren hadden 52 schepen van oorlogh, daerover wij ons dan al te vroegh verheughden, die tijdinge niet seer seker zijnde, en geseght werdende, dat door een vañ Spaensche Generaels gebracht was uyt eenighe brieven van Oostende eñ daeromtrent.

De Con. reed ten 5 ueren uyt naer eene cense, daer alle de Generaels souden komen, om ordres te ontfangen tegen sanderen daeghs, tot het doen vañ attaque, werdende ondertusschen bij al de regimenten brughetjes gemaeckt, om te gelijck te passeren. Dese cense wierd geheeten: „La cense de l'Empereur," eñ was daer dicht bij een van die berghjes, dat begraefplaetsen vañ Romeynen zijn, en diergelijcke eens vele gesien hebbe langs de Grande Chaussee, dewelcke hier oock langhs loopt.

Men sprack anders niet als van dese attacque en aenstaende bataille.

Savonts wierdt er niet gegeten, omdat laet gegeten hadden smidd.

De Con. had seer wel gesindt geweest en smiddachs gedroncken het goedt succes vañ bataille aen la Forest eñ andere.

9 *Maend.* Smergens vroegh sprack met van Hill, die bij mij campeerde; die seyde dat met die stercken regen van savonts te voren den grooten yver tot de attacque verkoelt was.

De Con. gongh daerop uyt, willende maer weynigh volck bij hem hebben, eñ soo daernae hoorde, had met de Graef van Solms alleen tot aen de Mehaigne wesen recognosceren.

Omtrent 9 ueren reed ick met d^r Wickard te peerd naer 't selve riviertje, eñ sagen de Franschen haere tenten distinctelijck leggen langs haere linie, eñ een van onse batterijen op eenigh volck van haer vier geven; men wist doen noch niet anders of het werck soude aengaen, eñ

het volck, gelijck Cor. Cutts smidd. aen onse tafel seyde, was ongemeen geanimeert.

Ondertusschen quam daer noch geen ordre om over te gaen.

De Con. naer den eten ontbood mij, en vraegde mij waer ick logeerde, gevende mij voorts sijn brief aen de Raedpensionaris.

Kien in̄ camer blijvende, soo als de Con. daerop naer buyten gingh, vraeghde hem of het nu aengaen soude, dat hij heel verre wierp, als zijnde eene onmogelijckheit door het oploopen van̄ riviere en̄ het nat werden der morassen, — dat oock de Franschen stercker waeren als wij etc.

Ick schreef aen mijn vrouw, en was door het continueel vroegh opstaen soo vervaëckt, dat mij de pen telcke mael uyt de handt wilde vallen. Gingh daerop op mijn bedde leggen en̄ sliep tot 8 ueren, gaen̄ doen eten.

Tegen den avont begon het weder argher te worden met regenen en̄ waeyen, en̄ snachts daeraen soo seer, dat ick daervan wacker wierd, en vond eenige pennen van mijn tent uytgewaeydt, en̄ sagh mijne tafel naest het bedde omverre vallen.

10 *Dynsd.* Die sware storm en regen continueerde voormidd., en seyde men dat in het leger alle de tenten waeren omverre gewaeyt, en een soetelaers tent van̄ eene linie tot de andere. Dr Wickart quam smergens en̄ seyde, dat sijn gansche bed slick-nat geworden was, en sijn eene schoe vol water gedropen. Dat mr Menard, met hem in eene tent zijnde, beginselen van een koorts hadde.

De Coningh att smiddachs tot de Prins van Vaudemont, en ick met andere aen sijn tafel.

Naer̄ eten Keppel een banck van bassette opsettende, speelde een half uer mede en won omtrent een guiny.

Het quade weder van daeghs te voren continueerde noch all, en̄, als geseght, quam er dan regen, dan stercke windt en dan weder voor een weynigh sonneschijn.

De soldaten seyden, dat Lutzenburg dat weder maeckte door sijn duyvels-kunsten.

11 *Woensd.* Smergens waeren van Hill eñ . . . .[1]) in mijn tent, eñ praeten daer tot 12 ueren toe; de Con. gingh smergens niet uyt.

Het weder was noch al met regen en windt, maer niet soo vehement als gisteren.

Kort naer de middagh bracht mij de Wilde gedruckte brieven van 't succes der laetste bataille ter zee. De Con. had smiddaghs geseght, dat er 38 capitale schepen vañ Franschen geruineert waeren; daeronder waeren dat vañ Admirael Tourville eñ den Viceadmirael . . . . .[1]), beyde van over de hondert stucken. Dat wel 150 transportschepen, sullende gedient hebben tot de landinge in Engel[t], mede verbrandt waeren. Dat King James weynigh tijdts te voren op 't schip van Tourville geweest was.

Dijckveldt seyde, dat advisen hadde van Parijs, van dat daer een groote consternatie was, eñ scharpe ordres van daervan niet te spreken.

Twee Fransche ruyters quamen met haer peerden deserteren, en namse la Forest terstont onder sijn regiment aen, gevende haer geldt op de handt.

Van Hill vertelde smergens veel vañ vrijagie van de jonghe Meester met de weduwe van van Peer. Dat die van Peer seer gierich zijnde, Meester seer had aengehaelt om hem sijn geldt af te winnen, spelende hij heel qualijck. Dat hij hem daertoe in sijn huys gelogeert had, eñ somtijts daer gelaeten bij sijn vrouw, als hij self van huys ging. Dat Meester ondertusschen seer naeuwe kennis met de vrouw gemaeckt hadde, van Peer onbequaem zijnde om haer te contenteren, door oude sieckten van pockjes etc. Dat, van Peer doot zijnde en sijluyden willende met malkander trouwen, men het haer seer hadde afgeraden en haer

---

1) Niet ingevuld.

huwelijck genoeghsaem claer gemaeckt met eenen Tijssens, maer dat die op een mergen een paer horens met een pasquil voor sijn deur geset waeren, eñ dat huwelijck soo achter gebleven, waernaer sij weer haer met Meester vast maeckte en eyndelijck met hem wech liep.

12 *Dond.* Was noch al weder als gisteren, maer niet al even soo koud.

Kreegh het slot tot alle deuren, daer soo dickwils aen mijn vrouw om geschreven had.

Schreef aen haer, verwondert zijnde dat van haer niet en hadde ontfangen zedert haer brief vañ 2[en] Juny.

Naermiddagh kreegh schrijven van haer vañ 6. deser.

Naermidd. was 's Gravemoer bij mij een tijdtlang, en dronck met hem een fles vin de Champagne, daervan der dien morgen 12 gekocht had van een soetelaer, Clairet genaemt. Hij meende dat wij hier wel eenighe tijdt noch souden mogen leggen, omdat, ons keerende naer de eene wegh of de andere, Luyck of Brussel souden geëxposeert wesen. Seyde met eenigh chagrin, dat hij hier in 't leger een seer gerust leven had, de Con. hem niet accablerende met sijn werck, maer daertoe Top meest gebruyckende. Dat men de nacht voor̄ dagh, dat wij hier quamen, hadde moeten ruyterije en dragonders vooruyt senden, om eenige dorpen over de Mehaigne te besetten, eer de Franschen daerin waeren.

In de Courante stond, dat de gewesene Fiscael Kievit doot was.

Twee dagen geleden kreegh notificatie vañ doot vañ Predic[t] Tilenus.

13 *Vrijd.* Smergens was Ginckel bij mij, over een Acte om sijn tractem[ten] van dit jaer uyt de legerlasten betaelt te hebben. Daernae Dijckvelt, sittende al langh.

Kreegh brieven van mijn vrouw, seyde in acht dagen geen klachten van Tien gehadt te hebben.

Van Loon seyde, dat Angibeau en Sr Martins Lame

met noch een anderen, over de medicamenten in Yrlandt geweest zijnde, lustigh mede gestolen had, eñ de Graef van Solms dreygde hem te willen doen hangen.

Wandelde savonts wat naer̄ kerck en daernae noch wat met de jongste Chaplaiñe.

Het begon beter en warmer weder te worden naer al de koude, stormen en regen, die tot hiertoe gehadt hadden.

14 *Saterd.* Smerg. was Dijckvelt een tijdtlangh bij mij, eñ gingh met hem eten op een cense, daer hij logeerde, wat aen dese zijde Hannuye. Daer att niemant vremts meer als Scheel, Envoyé van Denemarcken in 't leger, die Dijckvelt seyde een Fransgesinde te wesen.

Thuys komende seyde mij de Wilde, dat gehoort had dat de Franschen daechs te voren noch gestormt hadden op het werck van Koehoorn, voor Namen, eñ daer 300 man voor verloren hadde. Ginckel hadde aen Moer laten seggen, dat van 2500 gehoort hadde.

Moer quam sachtermidd. noch bij mij, eñ sprack al weder van mij sanderen daeghs te gast te hebben. Suspecte invitatien.

Seyde, dat het spijtigh soude wesen dat wij Namen soo voor onse neus souden moeten laten nemen, maer dat, soo wij de Franschen niet eene marsch konden afwinnen, daer niet soude te doen wesen.

Dijckvelt seyde, dat er aeñ amours vañ R. P. Fagel met Sas sijn dochter iets aen geweest was, eñ dat hij daeraf wist.

Was heel schoon en warm weder, met de nieuwe maen beginnende.

15 *Sond.* Smergens waeren van Borselen eñ Baersenburg bij mij, en bleven al te lang.

De Con. was smergens bij de Prins van Waldeck, heel niet wel zijnde. Hadde daeghs te voren een opstoppinge van water gehadt.

Naermiddagh was 's Gravemoer bij mij, praetende noch al van dat men eer over de Mehaigne hadde behooren te

gaen, eer de vijandt de posten in de twee dorpen tegen ons over gevat hadde.

Smergens wierd groote Crijchsraedt gehouden, eñ daer met de meeste of meest alle de stemmen verstaen, dat Namen te ontsetten niet doenlijck was, eñ niet raetsaem 't selve te tenteren.

2 Fransche Cap^{en}, bij hazard gevangen bekomen, hadden geseght, dat in 't Fransche leger voor Namen ordre gegeven was, alle de bagagie over de Sambre te doen.

16 *Maend.* Was weder los, buyachtigh eñ nat weder.

Naermiddagh was bij de Con., die mij eenighe brieven te schrijven gaff, eñ maeckte sijn tafel schoon vañ papieren, gelijck hij gewent was te doen, als in 't sin hadde te marcheren, sonder dat men nochtans daarvan hoorde als savonts, soo wij aen tafel gingen, wanneer m^{r} Hill mij seyde, dat men de volgende mergen marcheerde.

Naermidd. waeren 's Gravemoer eñ Rijswijck bij mij, Moer mij vragende om een fles vin de Champagne, die haer gaff. Vertelde haer dat daeghs te voren de Wilde mij geseght had, dat een vent iñ Haegh, die Secretaris geweest was van Sidney, aldaer uytgestrooyt had, dat daer een groot gevecht geweest was tusschen de Franschen eñ ons; dat wij geslagen waeren eñ de Coningh gevangen; dat dat een groote ontsteltenis gemaeckt hadde, maer dat de leugen ontdeckt zijnde, de justitie hem had doen gevangen setten eñ vervolgens aen Myl. Dursley doen overleveren, die hem doen afsmeren hadde eñ uyt sijn huys doen jagen; dat daerop de justitie hem weder had doen vastsetten, eñ dat hij wellicht een geesseling soude krijgen. 's Gravemoer reeckende uyt, dat dese man was de man van m^{rs} Plot, te Londen, die bij Chidley [1]), als hij Envoyé was iñ Haegh, voor Secretaris gedient had, eñ die hem genomen had, omdat hij een fraey wijff hadde. Moer seyde,

---

1) elders *Chudly.*

dat hij mede seer naeuwe kennis aen haer gehadt hadde, eñ Rijswijck confirmeerde het.

De Con. teeckende, voor dat naermidd. uytging, een heel deel dingen.

De ordre vañ marsch wierd geschreven.

17 *Dynsd.* Stondt over 2^en^ op, en marcheerde het leger van Ville Poplie tot Ramelies, in quaedt en regenachtigh weer. De vijandt marcheerde op deselve tijdt.

Dit dorp was door de Franschen geheel verbrandt, en was daer schier niet een huys in overende, behalven dat daer de Con. logeerde.

Had mijn tent in een camp, daer groote moeyte hadde om in te komen, door de beestigheit van mijn coetsier, die mijn cales soo vast iñ passage gemaeckt hadde, dat vier menschen moeyte hadden om er die uyt te krijgen.

Soo als mijn tent opgeset wierd, seyde mij Beaubuisson, dat bij de Keurvorst van Beyeren geweest was, die brieven aeñ Con. sondt, waerbij hem geschreven wierd, dat Groot Waradin met capitulatie aeñ Keyser was overgegaen.

Mylord Monmouth att smiddachs met ons.

De Con. reed uyt savonts omtrent 7 ueren.

18 *Woensd.* Smergens was de Gñael Majoor Zobel bij mij, om een brief van hem aeñ Raedt van State.

Schreef oock een brief voor de Lt Gñael Testau, om die charge bij ons te bedienen in plaets vañ Lt Gñael Delwich, onlangs gequitteert hebbende.

Het regende van smergens af noch seer hard, maer met buyen, maer hield ten 2 ueren op.

De vijandt was met 6 esquadrons naer ons genadert; Athlone eñ Ouwerkerck waeren die gaen recognosceeren eñ vonden achter een hooghte noch een groot corps staen.

Savonts wierd geen ordre gegeven tot de marsch, maer verboden sanderen daeghs te fourageren.

19 *Dond.* In de voorgaende nacht quam een geraes omtrent mijn tent, gelijck van een alarm; van Hill, die

dicht bij mijn campeerde, eñ daer ick aen riep, selff seggende: daer is alarm; maer een oogenblick daernae was het weder alles still, eñ men seyde van een vrouw gekomen was, die men iets hadde ontnomen.

Men seyde, dat de vijandt dynsdachs eene attacque op 't Casteel gedaen hadde, daer hij 900 man verloren hadde.

Was noch all seer koudt eñ regenachtich weder.

Was op 't Hoff, op 't seggen van de Wilde dat de Con. mij ontboden, maer hij, hebbende de Graef van Solms bij hem, liet mij seggen, dat mij niet ontboden hadde.

Daer quam een geck van een Engelsman bij hem, seggende dat hij van Godt aen hem gesonden was, om hem te seggen dat hij sijn leger debanderen soude etc.

20 *Vrijd.* Kreegh smergens brieven van mijn vrouw eñ van Keyser twee, hij iñ eerste schrijvende, dat Tien hem begon tot beterschap te setten, eñ iñ andere weder klagende, dat hij tot 12 en 1 ueren uytbleef eñ half droncken thuys quam. Had oock een brief van hem self. Dese klachten quelden mij seer, gelijck oock mijn goede vrouw, die sprack van self bij hem te Leyden te blijven, om op hem te passen.

Savonts was aen 't Hoff, daer die malle Engelsman weder voor de deur stondt met sijn knecht, die seyde, dat sijn meester a marchant was.

De Con. schreef aen Belmonte om te procureren ordre aeñ Keurvorst van Beyeren, om de Celsche trouppen in dienst te houden.

Omtrent ½ sessen quam Dijckvelt bij mij over den brief, en sat noch wel een uer, eñ droncken een fless cyder van 't Hoff.

Soo savonts met Baersenburg voor mijn tent stond, quam yemant voorbij, seggende dat de heele Fransche linie, die voor ons stoudt, in marsch was, naer kant van Namen marcherende. Dat ons mede wel soude konnen doen decamperen.

Sprack aen Ireton, om te weten of de Gouverneur van sijn neef Tolley der niet een voor Tien soude weten, daerover hij aennam met hem te spreken.

21 *Saterd.* Smergens was Baersenburgh bij mij.

De Con. liet mij haelen, teeckende eñ gaf mij te doen. Naermidd. teeckende de dingen die geordonneert had.

Dijckvelt schreef een brief in mijn tent en praete een tijdt langh.

Omtrent half 5 quam de Graef van Hoorn aen mijn tent eñ seyde, dat men sanderen daeghs soude marcheren, Oblay seggende, dat wij souden komen omtrent Sombref.

In de nae-nacht voorgaende viel der seer stercke regen met vlagen, eñ had de grondt nooyt noch niet soo nat gesien.

Sagh joff. Tondi weer verbij mijn tent gaen, met een jonghman bij haer, met een roode juste-au-corps aen.

22 *Sond.* Stondt over tweeën op.

Marcheerden omtrent half vijven van Ramillies door Perrewijs naer Sombref, laetende Giblours of Gemblours wat aeñ slinckerhandt leggen. Reden door Perué, dat een redelijck groote plaets of vleck is (eertijts Perviciacum genaemt geweest zijnde); maer was omtrent 3 weken geleden tot de grondt toe afgebrandt door de Franschen.

De Con. logeerde bij Sombref, op het huys vañ Comte de la Motterie, seer vuyl en stinckende zijnde vañ boeren, die daerin gerefugieert waeren, daerom dat ick in een langhe en fraeye laen van seer hooghe ypen mijn tent dede opsetten.

Onderwegen quam Baersenburg aen mijn koets, vragende of ick de goede tijdinge al gehoort had, van dat de vijandt gisteren Namen verlaten hadde, eñ dat het huys, genaemt la Maison du Diable, was gedaen springen, sonder dat men wist hoe, eñ dat de vijandt over de Sambre geweken was, dat dit aeñ Con. door . . . . [1]) soude geseght

1) Niet ingevuld.

wesen. Dit seyde hij langs heel de marche al voort, eñ dr Wickart daer seer in verheught wesende, quam bij mij iñ koets, en verblijde hem al te vroegh daerin, want als bij de Con. quartier quamen, quam hij pardon van sijn lichtgeloovicht vragen, seggende, de tijdinge van Cor. Lawder gehoort te hebben.

Een half uer van Sombref sagen wij de tenten vañ Franschen een groot half uer van ons staen, aeñ overzijde van het riviertje of de beeck . . . . . . [1]), dat door Gemblours loopt.

Savonts quam de Postmr van der Poel uyt den Briel mij hoetelen over sijn questie met Beuckelaer.

Praete onderwegen met de Graef van Hoorn.

Daer quam eenigh embarras op̄ wegh, doordien de bagagie vañ Brandenburghsche trouppen de route van ons Hollantsche artillerye gecouppeert hadde.

De marsch was seer langh, eñ was 1 ueren eer in 't quartier quamen, de Con. bagagewagens eerst ten 6 ueren.

23 *Maend.* Smergens was Noyelle bij mij, om een brief voor hem aen Schuylenburg. Naermidd. was joff. Tondi bij mij, praete of half mal was.

Tegen den avondt quam Dijckvelt, die op sijn versoeck een tafel buyten de tent liet setten, om aen te schrijven, en sat hij daer wel een uer of anderhalf aen. Schreef apparent aeñ Raedtpensions, dat het fort van Koehoorn, voor Namen, met capitulatie aeñ Franschen was overgegaen, 't welck men eerst den volgenden dach hoorde.

De Con. was laet uyt, eñ wierdt de ordre eerst gegeven om te schrijven tot de marche van sanderen daeghs naer negenen. 's Gravemoer was oock bij mij.

24 *Dynsd.* Marcheerden van Sombref naer Melé, ruym anderhalf uer ver; passeerden over de plaines van Fleru, eñ sagh daer noch al de beenen leggen van doode peerden,

---

1) Niet ingevuld.

en eenighe plaetsen, daer onder de aerde lichamen van menschen schenen te leggen.

Hulst seyde mij, dat smergens een Spaensche Capitein, van Namen komende, aen Con. geseght hadde, dat het fort van Koehorn over was, en dat de . . Bimont de chamade hadde doen slaen aen zijde, daer het niet geattacqueert was geweest, hetselfde gedaen hebbende doen de stadt overgingh. Men seyde evenwel dat de Con., smiddachs te Melé komende, wel gesint geweest was.

Gisteren schreef aen mijn vrouw.

Logeerde te Melé in een huys, niet verr van voorpoort van 't Casteel, op een hooghte leggende, daer een fraey gesight was. Het jaer te voren had in een camer, niet verr van stal gelogeert, daer Jan Verhaest seyde, dat nu siecke kinderen in waeren.

Was warm en seer schoon weder. Portland arriveerde uyt Engelant.

25 *Woensd.* Smergens was Baersenburg bij mij.

In de leste brief van mijn vrouw schrijft sij, dat suster van Nieuwerkerck bij 't Hoff soo veel te weegh gebracht had, dat sij Reinier weder had mogen vast setten, dat nu licht voor all sijn leven wesen soude, zijnde daer geen hoop van beterschap; dat hij had willen trouwen met een pachters dochter van Rotterdam, de grootste canaille van de werelt.

Sliep smergens tot over thienen, zijnde seer vaeckerigh te bedde gaen, omdat smergens te voren ten 2 ueren was op geweest, en niet tzedert hadde geslapen.

Naermiddagh was een uer of anderhalf op 't Hoff in antichambre, daer het krielde van volck. Sat lang en praete met Dijckvelt. Het regende een tijdt langh, daerom niet konde naer huys gaen.

Men hoorde dat ons garnisoen uit 't fort van Koehoorn, volgens de capitulatie, een groote wech gedwongen was om te marcheren.

26 *Dond.* Smergens was Baersenburgh bij mij. Seyde, dat hij Barnwall sien staen had op̄ brugh van 't huys, daer de Con. logeerde, eñ dat hij, hem siende, sijn aensicht staegh met sijn handt bedeckt had. Dat hij het aeñ Con. eñ aen Myl. Portland geseght hadde.

De Wilde seyde mij, dat er smergens op de fourageringh peerden genomen waeren van 's Gravemoer onder andere en van Obdam etc. Dat de Ritm^r Stern de eerste gecommandeert hadde.

Sond aen van Merlen, die mij geschreven had dat sieck en sonder geldt was te Brussel, ten huyse van sekere Chirurgienne, die hem, bij faute van credit, in 't hospitael wilde doen brengen, 30 gl. Schreef dat Hoefnagel geseght had, dat op sijn versoeck van assistentie niet wilde doen.

27 *Vrijd.* Baersenburg smergens weder bij mij komende met sijne gewoonlijcke vrijmoedigheit, seyde, dat de Con. smergens gelachen hadde om de Generaels, die haer peerden op de fourageringe vooruyt gesonden hadden, eñ particulierlijck 's Gravemoer, die hem self geseght hadde, dat hij voor 5 a 6 dagen fouragie in voorraedt hadde. Men hoorde dat de wagens en bagagie, naer Hasselt gesonden, maendagh toekomende weder bij 't leger souden komen.

Kreegh een brief van mijn vrouw en een van broer Christiaen, aengaende een Precepteur voor Tien, dat een neef was van m^r Spanheim, eñ genaemt Toussain; was in 't leger eñ soude mij daer komen spreken. Was aen Carré gerecommandeert door eenen m^r de Monroy, eeñ man van qualiteyt.

Naermidd. was joff. Tondi bij mij.

28 *Saterd.* Smergens was Meester bij mij, om een brief van voorschrijven vañ Con. aeñ Raedt van State.

Smergens vroegh had men op 't Casteel te Namen sterck hooren schieten.

Sagh een man op een wagen leggende, met 6 of 8 ruyters geescorteert, op 't Casteel naer binnen brengen. Men

seyde, dat hij met 50 of 60 andere een Casteel geattacq^{t} had, om het te plunderen. Dat hij met noch een ander daer geopiniatreert had als de rest was gaen loopen, uyt vrees van geattrappeert te werden, eñ dat hij endelijck dooř schouder geschoten was eñ alleen gevangen.

Naermidd. quam Golstein eñ de tweede soon van Ginckel (nu H^{r} van Middachten genoemt werdende) bij mij, en korts daernae Baersenburg, komende van Charleroy, daer hij hem tot de Bar. de Heyde heel droncken gedroncken had, en viel bijkans van sijn peerd als hij heen reed.

Smergens vroegh wierd te Namen seer sterck geschoten.

Smergens was Meester bij mij, om een brief van recommandatie aeñ Raedt van State voor hem.

Men seyde, dat de Graef van Auvergne aen Opdam sijn stalmeester, op̄ voorz. foerageringe genomen, wederom gesonden had, maer de peerden gehouden.

29 *Sond.* Korts naer den eten seyde mij Salomon, dat de Franschen met 3000 peerden achter onse wagens vañ Demer komende waeren.

De Con. reed omtrent 4 ueren naer de lincker vleugel, eñ wierd een groot detachement gecommandeert onder Eppinger, om haer tegen te gaen.

Naermidd. seyde mij de Wilde, gehoort te hebben van van Leeuwen, Secretaris van m^{r} Portlandt, deselve brieven hadde van Myl. Nottingham, dat iñ laetste storm 7 oorlogh-schepen vañ Franschen, naer de slagh te Brest willende binnen loopen, bij gebreck van touwen niet en hadden gekonnen eñ vergaen waeren.

30 *Maend.* Smergens was besigh met schrijven aen mijn vrouw, broer Christiaen eñ neef Hoefnagel, hebbende een brief gekregen van van Merlen, daerin mij bedanckt voor 30 guld., die hem gesonden hadde, en versocht noch 70 daer bij, specificerende waertoe die van doen hadde.

De Wilde seyde mij, soo vañ jongen Isac spraken, dat het een recht hoere-loopertje was, eñ als ick van sijn

sieckte sprack seyde, dat men meende dat het pocken waeren, eñ dat men daer van Loon eñ . . . . . . [1]) eens naer vragen konde. Dat hij niet seer sieck most wesen, want dat hem had sien sitten in het tentje van Maritje, het hoender-meisje.

Van Hill seyde smidd., dat gehoort hadde dat de Contrescarp van 't Casteel van Namen gisteren genomen was met verlies van omtrent 200 man. De voorgaende nacht quam de grove bagage van achter den Demer weder in 't leger.

Julius.

1 *Dynsd.* De Wilde seyde mij smergens, dat 't Casteel van Namen over was, eñ dat men savonts te voren victorie had hooren en half sien schieten met canon en musquetten, maer men wist noch savonts geen particulariteiten.

Was regenachtich eñ vuyl weder, eñ soo glad op̄ wech naer mijn huys, dat de hoochte niet konde opkomen, sonder een stock te laten halen.

Was naermiddach op 't Hoff, daer den Hartoch van Richmond eñ andere dobbelden.

2 *Woensd.* Smergens was Baersenburg bij mij, de eerste reys naer dat saterd. voorleden soo droncken geweest was. Daernae quam Bernickhuysen bij mij, mij de groetenis doende van sijn vrouw.

Baersenburg seyde, dat de vrouw van Opdam, dochter van Ripperda, Heer van Twickelo, wel sin gehadt hadde iñ Ripperda van Tweldam, maer dat die eenighe scrupule gehadt hadde daerin, dat hij germains met haer was. Dat de scrupel evenwel over gingh, doen haer oudtste suster quam te sterven eñ sij heritiere wierd, maer dat, Opdam tusschen beyde gekomen zijnde, hij achtergebleven was.

---

1) Niet ingevuld.

Noch al nat eñ vuyl weder, soo dat resolveerde niet naer 's Gravemoer te gaen, die mij daeghs te voren genoodt hadde. Naermidd. wierd goedt weder.

Smidd., soo als gingh om te eten iñ tent, quam Myl. Portland om naer sijnent te rijden, en noode mij mede ten eten. Daer waeren de broer van Gürtz, een jonge Prins van Hanover, m^r^ Gray, Giaur, den Hertogh van Richmond etc.

Portland kreeg een brief, eñ die gelesen hebbende seyde, dat de gecombineerde vloten 4 a 5 dagen geleden naer̄ Fransche kust waeren uytgeloopen; dat de vijandt over de Sambre gegaen was.

3 *Dond.* Noch al nat eñ vuyl weder, voornementlijck voor de middagh.

Savonts gingh Myl. Portland uyt met 3000 man, soo te voet als te peerd, met dessein van een entreprise op Mons, soo als saterdagh daernae de Wilde mij naermidd. seyde van van Leeuwen, sijn Secretaris, gehoort te hebben; maer snachts een seer stercke regen vallende, had Bouflers hem geprevenieert, eñ een uer voor hem daer geweest. In de stadt waeren niet meer als 100 peerden, eñ 700 man te voet geweest, eñ men hadde correspondentie iñ stadt.

Schreef aen mijn vrouw.

De Gruyter had naer mij wesen vragen.

Smergens was eenen Bax bij mij, willende een plaets iñ Baronnie van Breda koopen. Moet een neef wesen vañ Schout vañ Haegh.

4 *Vrijd.* Was naermidd. op 't Hoff, maer niet binnen, gelijck oock niet binnen geweest noch de Con. gesproken hadde zedert den 20^en^ Jun., sonder te weten waerom. Alleenlijck had mij de Wilde somtijts sauvegardes en soetelpassen en patenten gebrocht, om te contresigneren; dat mij vrij wat suff en pensif maeckte.

Moer quam naermidd. bij mij en dronck met hem een bouteille vin de Champagne. Hij noode mij tegen sanderen

daeghs te gast, latende mij een knecht senden, om sijn huys te wijsen.

Wist niet van het dessein, daer Portland om uyt was, soo ick hooren konde.

Eenen Smit, cameraed van van Merlen, schreef dat hij weder ingestort was, en versocht dat hem weder geldt wilde senden.

Naer̄ midd. had de Gruyter bij mij, komende om sijn saeck bij den Keurvorst van Beyeren te vervolgen; gaf hem op sijn bidden een pistool.

Was naermidd. op 't Hoff, maer noch al niet binnen, wetende niet dat mij iets dergelijx ooyt gebeurt was.

5 *Saterd.* Baersenburg seyde mij in passant, dat sanderen daeghs naer Genap souden marcheren.

De Wilde seyde mij van Mons 't ghene op̄ 3e deser aengeteeckent hebbe.

Was naer den eten op 't Hoff, maer niet binnen. Naermidd. was goedt weder.

Kocht twee sacken haver voor mijn peerden. Savonts te voren was aen̄ ordre uytgegeven niet fourageren, maer te laten weyden tusschen de linien, oock alle soldaten, op pene van̄ galgh, verboden buyten 't camp te gaen.

De Con. quam smidd. laet thuys, hebbende de Brandenburgsche trouppes, die wegh gingen, sien marcheren.

6 *Sond.* Gingh in mijn coets smergens ten ½ sevenen van Melé naer Genap. De Con. logeerde in een groote cense, bij een boer of censier, nieuw getimmert, op 't eene eind van̄ plaets met leyen gedeckt. Ick had een boeren huys daer dicht aen, een kleyne beeck loopende verbij mijn huys, en̄ was het hier overall voll water en̄ sources. De Graef van Solms was aen̄ overzijde van de wegh, want daer was een pavé. Speelde a la Bassette, Welderen taillerende, met weynigh winst of verlies.

7 *Maend.* Was naermidd. op 't Hoff en liet seggen, dat daer was. Een half uer daernae quam binnen, en̄ teec-

kende de Con. een deel dingen, redelijck van goedt humeur wesende, en deed ick sijn brief toe aen de Coningin.

Schreef aen mijn vrouw.

Kreegh met een bode uyt den Haegh de marquise over mijn tent, die daer doen maken hadde, eñ een kettingh, om iñ tent de coffers aen een te maecken.

De Rhijngraef (die men Comte de Salms noemde) quam savonts, soo wij aen tafel saten, hebbende geduerende de belegeringh in Namen geweest.

Seyde, dat sij daer int eynde schier niets als boonen gegeten hadden, eñ seer slecht water gehadt om te drincken.

Wilde van 't ghene Bimont gedaen hadde niets seggen aen tafel.

Voelde iets jichtighs aeñ senuw bij de bal van mijn rechter voet, maer was niet te beduyden.

8 *Dynsd.* Wierd uyt mijn bedt bij de Con. gehaelt, die mij te schrijven gaf.

Had wat meer pijn aen mijn voet als daeghs te voren, maer belette mij niet te gaen.

Naermidd. was noch eens bij de Con. Vuyl weder.

Naermiddach was joff. Tondi bij mij.

9 *Woensd.* Den ganschen dagh vuyl weer.

De Con. was smergens eenighe trouppes sien, eñ naermiddach weder.

Smerg. was Baersenburg bij mij. Seyde, dat er onder 't volck vañ bassecourt een gesegh was, als of de Con. binnen korten uyt het leger soude gaen, maer sonder eenigh fondament.

Joff. Tondi klaeghde, dat sij soo veel attacques van Officieren etc. most uytstaen, en seyde naer Brussel te willen gaen, om het leger daeromtrent te wachten, dat haer raede.

De Coninx Turcksche tent, iñ vendue van Gastanaga's goedt gekocht, wierdt opgeset.

Was smerg. bij de Con., die seer hoeste. Gaf mij te doen.

10 *Dond.* Regende de gansche voorgaende nacht eñ

een tijdt langh seer hard. Smerg. stofregende het en naer de middach tot savonts toe regende weder heel hard. Gingh savonts niet eten.

De Wilde bracht mij ordre vañ Con., om een brief te schrijven aeñ R. Pensionaris, om een goede groote quantiteit amunitie van oorlogh, daeronder 500000 ℔ cruyt en 7000 bomben, uyt Hollandt naer Maestricht te senden op het spoedighste, het eene schip naer de ladinge van het andere niet moetende wachten. Oock derwaerts te senden de artillerye, eñ amunitie bediening, die de Graef van Hoorn uyt Vlaenderen en van het Sas tot voor Dort soude senden.

Smergens had wat meer pijn aen mijn voet als daeghs te voren, maer savonts was 't beter en wierdt bij niemant gemerckt.

Savonts teeckende de Con. de voorz. brieven, en gingh ick noch even binnen om de Con. te spreken over een paspt, bij de jonghste Gürtz versocht voor eenen Asfelt.

11 *Vrijd.* De pijn was smerg. bijnaer als gisteren morgen, of wel soo veel. Naermidd. was wat beter.

Smerg. was Golsteyn bij mij en sijn broeder, komende continuatie versoecken iñ Gñalts Reeckenkamer. Bracht den eersten aen onse tafel, daer Isac voor de eerste mael in lange weder quam eten, maer sach er noch onnoosel uyt.

Naermiddagh quam 's Gravemoer bij mij, en gaf hem een bouteille vin de Champagne op sijn versoeck.

Men seyde, maer niet sekerlijck, dat de Franschen daeghs te voren te Soignies gekomen waeren.

Op 't eynde quam Baersenburg noch, Moer hem geroepen hebbende. Riep Top oock doo̅r venster, en gaven hem een glas wijn. Moer seyde, dat de Pr. v. Waldeck iñ actie hem confondeerde.

Savonts was Athlone noch bij mij, over een ordre, die geschreven most werden vañ ruyters betalingh.

Att savonts in mijn camer, om, niet wel zijnde, niet door de slijck te gaen.

12 *Saterd.* Was smergens aen mijn voet pijnelijck, was geswollen en voor de groote tee was een roode pleck, die mij seer dede.

Gingh evenwel smiddachs in̄ tent eten, sonder dat ymant thoonde iets te mercken.

Naermidd. was Goir bij mij, om te spreken over de borstweringen vañ wallen vañ Bosch. Daernae quam de vrouw vañ Prevoost Gñael Orrock over de rechten van haer man spreken.

Kort naer middagh quam verandering van weer, eñ wierd het schielijck heel warm eñ helder weder.

Vernon seyde aen tafel, dat het waer was, gelijck in de Couranten gelesen had, dat Myl. Halifax, Shrewsbury en . . . . [1]) bij de Coningin uyt de Privy-Councel geset waeren. Vernon seyde, dat het was omdat sij daer nooyt present waeren.

Daer was los gerucht, dat een Zeeuwsche caper ingekomen gerapporteert had, dat noch een partij Fransche schepen van St Malo, naer Brest willende, in zee geslagen waeren.

Vernon seyde aen tafel, dat de Generael Schöning op ordre vañ Keyser gesaiseert was. Dat hij aen een voornaem Minister vañ Keyser geseght had, dat sijn meester op sulcke ende sulcke conditien met Vranckrijck geaccordeert was, maer dat, indien de Keyser hem de helft van 't beloofde wilde geven, hij in sijn partij soude wesen.

De Graef van Nassau Wijlburg att met ons.

13 *Sond.* Smergens was weder pijnelijck. Att niet te min aen tafel. Sayer eñ de soon vañ Raetsheer van der Hooghe praeten daer van haere hoeren opentlijck eñ sonder schaemte.

---

1) Niet ingevuld.

Een detachement marcheerde naer Vlaenderen, onder de Graef van Hoorn.

Was seer warm weer, en trock ick mijn flennele borstrock uyt, dat zedert de winter niet gedaen had als een dagh.

De Prins van Vaudemont vertrock smergens naer Aecken, om de wateren te drincken met sijn vrouw.

14 *Maend.* Goedt weder, maer wat koelder als de voorgaende dagh.

Ymant (die vergeten heb) seyde, dat de Prins van Vaudemonts huys peryckel geloopen had van geplundert te werden van̄ canaille van Brussel, hem uytmakende voor een verrader en gewonnen bij Vranckrijck.

Naermiddagh was bij de Con., nemende sijn brief aen̄ R. Pens^{s}, en hij daer nae een deel dingen teeckenende, onder andere 4 sententien voor deserteurs, om te hangen. Daernae savonts teeckende noch een brief aen̄ President Rooseboom en̄ Raetsh^{r} Caeuw, gaende als sijne Commissarisen naer ter Goes, om te informeren op de oneenigheden en̄ gepleegde desordres, en met eenen ordre aen 't halve Regim^{t} van Claubergen en̄ 't halve van̄ Cor. Caeuw, om binnen die stadt te gaen, onder 't commando van Caeuw.

Men sprack dien dagh veel van sanderen daeghs te marcheren, maer quam geen ordre.

Was smergens noch vrij pijnlijck aen mijn voet, soo dat Eppinger merckte dat daer iets aen was.

15 *Dynsd.* Deed een nieuw kleedt aen met silvere knoopen naer den eten, mijn voet dese mergen beter, hoewel noch wat geswollen zijnde. Wandelde tot daer de tenten van̄ koopluy en̄ soetelaers stonden. Daernae quam Golstein bij mij en dronken een bouteille cider.

16 *Woensd.* Smergens wierden 4 deserteurs voorbij mijn huys geleydt en̄ opgehangen.

De Con. teeckende smergens eenighe dingen, die schenen noch eenighe desseinen te voorspellen, onder anderen een brief aen̄ Prins van Luyck, om aen een man, van Laer

genaemt, permissie te geven, om in sijn landt maesschepen te pressen.

Was naermidd. wat in Iretons tentje, daernae wat iñ Con. eetsael eñ voor 't huys, zijnde het weer ongestadigh en regenachtich; de voorgaende nacht had het hart geregent.

Repareerde mijn caert van van Langeren.

Smergens was Athlone bij mij, over eenige depesches.

17 *Dond.* Was smergens bij de Con., die mij te doen gaf; most wel anderhalf uer wachten, hoewel ontboden was.

Schreef den heelen achtermidd., oock aen mijn vrouw.

De Pr. v. Waldeck sondt mij Lindeboom, versoeckende mij aeñ Con. voor rosse Soutland te spreken.

18 *Dond.* Was smergens op de Con. lever, daer gegaen zijnde, omdat Pieter als een geck mij quam seggen, dat de Con. terstont vertrecken soude eñ niet saterdagh, gelijck geseght was.

De Con. sprack mij aen, hoorende mij met Myl. Silkirck spreken van de mathematique eñ seyde: „Parlez vous de l'astronomie? il est le plus grand astronome du monde!" etc.

Naer huys gegaen zijnde, deed hij mij weder halen, en naer dat een tijdtlang iñ eetsael gewacht hadde, teeckende hij een hoop dingen. Vraegde naer St Annel[t] en sijn gesontheit. Seyde, dat hem docht dat de Wilde soo fijn niet meer en was als hij geweest hadde, te propoost van een ordonn[ie], die teeckende voor een voorleser.

Naermidd. was joff. Tondi mij hoetelen.

19 *Saterd.* Was den heelen dagh vuyl weder, en regende den heelen dagh meer of min.

De Con. vertrock omtrent elf ueren naer Werchteren op den Demer, om met de Keurvorst van Brandenburgh te spreken.

's Gravemoer quam bij mij, en wilde hebben dat mede naer Brussel soude gaen, dat bijnaer resolveerde, maer scheyden daer smiddags uyt om 't quaedt weder.

Blatwail leende mij mijn cales af, om naer de Con. te gaen, dat noode dede.

Smidd. att Féron met ons en vertelde veel van de Fransman Grandval, die de Con. hebbende willen ombrengen, door de oudtste Pyper te Eyndhoven gevangen was, eenige weken geleden, eñ gisteren of eergisteren hier in 't leger gebracht was, swaer geboeyt zijnde. Met hem waeren gekomen een soon vañ Baron van Leefdael eñ eenen du Mont, die mede met hem in dat dessein geweest waeren (of inder daet of om hem te betrappen).

Hij hield hem tegen Féron heel stijff, eñ seyde onschuldigh te zijn.

Feron seyde, dat hij fatsoenlijck sprack, maer dien du Mont als een opsnijder en fanfaron.

Grandval had geklaeght dat men hem soo lang hield, en waerom men hem niet en deed sterven, soo hij schuldigh was; maer dat men vinden soude dat de twee andere, die hem beschuldigden, meer schuldigh waeren als hij. Seyde, dat maer in 't landt gekomen was om peerden te koopen.

Zedert verleden dynsd. was mijn jicht vrij minder, eñ soo dat men die niet en konde sien aeñ mijn gangh, maer evenwel, als mijn schoe aen had, brande het wat aen mijn voet.

20 *Sond.* Sliep smerg. tot over thienen.

Was seer vuyl weer; soo ick naer middagh eens te voet door Genappe een weynigh meende te wandelen, begon het te regenen, eñ most weder naer huys. Daer was oock stercke windt onder den regen, eñ dan altemet weder sonneschijn.

De Con. quam niet weder thuys, gelijck gemeent hadde. Schreef aeñ Prins van Waldeck, dat niet voor des anderen daeghs soude komen.

Mijn jicht was noch minder als daeghs te voren, eñ bijnaer niet met alle.

21 *Maend.* De Con. quam thuys savonts omtr. 8 ueren. Kien, praetende van wat er noch gedaen souw werden, meende of men Namen noch wel soude mogen weder attacqueren.

Seyde, dat de Con. het goedt succes van 't dessein aeñ Keurvorst gebracht hadde, eñ dat er noch iets most te doen zijn.

Liet een snijback voor̄ peerden koopen.

Deed noch al niet als regenen eñ waeyen.

22 *Dynsd.* Smerg. was Golsteyn bij mij; had daeghs te voren bij Grandval eñ du Mont geweest, maer seyde, dat den eersten niet en sprack als van indifferente dingen.

Naermidd. was Ploos weder bij mij, en versocht mij Zuylesteyn weder aen te porren, dat ick seyde niet helpen en soude, en dat ick het continueel. gedaen hadde.

Was seer koudt eñ continuel. nat weder. Gaf ordre aen Pieter, om naar branthoudt om te sien, om vier in mijn camer te maecken.

Aen tafel wierd geseght, dat Grandval sanderen daeghs soude te recht gestelt werden voor een Crijchsraedt, van Generaels en hooghe Officieren gecomposeert.

Daeghs te voren had een brief van mijn vrouw; schreef, dat de Cheval[r] Caron stondt om met eene joff. Carelier, vañ Bosch, te trouwen, die kael was, soo wel als hij, 16 jaer oudt, eñ fraey, maer de moeder wierd geseght wat licht geweest te hebben.

Naermidd. was op 't Hoff, daer Danckelman seyde wel te weten dat Grandval sijn dessein bekendt hadde.

23 *Woensd.* Was smergens bij de Con., gehaelt zijnde; hij teeckende. Vraegde mij, waerom sulcken dicken rock aen had, wesende mijn nieuwe surtout. Seyde, omdat het soo koudt is; maer het was evenwel desen dagh schoon en helder weder, en liep de windt om.

Naermidd. met Gendreau het dorp eens doorgaende, seyde ons yemant in passant, dat se met Grandvals saeck

smerg. tot elff ueren hadden besigh geweest, eñ dat se sanderen daeghs te 7 ueren daer weder aengaen souden.

Over mijn huys logeerde de Graef van Solms, en verkochten 't volck van 't huys bier voor de deur, ymant vañ dochters daer altoos bij sittende om uyt te meten. Eene daervan was een grote, welgemaeckte, jonghe meydt, met bruyn-blaeuwe lieffelijcke ooghen, en fraeye trecken van aensicht, maer vrij wat vañ son verbrandt.

24 *Dond.*. Voormidd. was Zuylestein bij mijn huys, seyde met de Con. gesproken te hebben van een preuve voor̃ vrouw van Oudeghein, eñ dat de Con. geseght hadde, dat als er een quam, hij voor haer doen soude, eñ dat Zuylenstein mijn soude seggen, hem daeraen te doen gedencken.

Seyde, gesurpreneert geweest te zijn als de groote gelijckenis van haer soon met Smissaert gesien hadde.

Was smerg. bij de Con., eñ liet hem teeckenen een commissie op Athlone, Testau, Noyelle, Zobel en Gñael Maj^r^ Weede, omme nevens eenige Engelse, daeronder Mackay, Talmach, het Proces te maecken van Granval eñ sijne complicen, daeraen men van smergens af al mede was besigh geweest.

Sprack daerover eerst met Dijckvelt, die seyde, dat hij een groote menichte vragen opgestelt hadde, daerop hij most ondervraeght werden, hopende dat daerdoor soude uytgevonden werden, dat het Hoff in die saeck gemenght was. Sette oock uyt het Engels in substantie over een formulier van eedt, bij de Comm^sen^ voorsz. te presteren.

Vernon, Clerck van Blatwait, kreegh een comm^ssie^ van Griffier vañ Crijchsraedt ad hunc actum, de Val, ord^s^ Griffier, niet voor suffisant werdende aengesien.

Dijckveldt seyde mij, dat Grandtval sijn dessein bekendt hadde.

Gaf de geteeckende papieren aen Blatwait, om die te bestellen.

De eene brief van̄ Con. was aen̄ Staten Generael, om Koehorn commissie van Gn̄ael Major te geven.

De Con., die teeckende, was vriendelijck en̄ sprack van̄ schilderije.

25 *Vrijd.* Smergens was Baersenburg bij mij. Sprack van ymant die entree in̄ Con. camer had, en̄ die hij meende correspondentie met de vijandt te hebben, en een Fransman zijnde, scheen te willen seggen van Br.

Smiddachs was de Predicant van̄ Broeck aen onse tafel, en̄ van Hill begon, naer sijne gewoonte, heel ongeschickt te praeten, onder andere van joff. Tondi. Daernae, den Domine weggaende, als men hem seyde wie dat hij was, was wat verlegen en wierd roodt.

Naerm. was een Notaris van Uytrecht van wegen de vr. v. Oudegein bij mij.

26 *Saterd.* Tegen den avondt meende wat te rijden wandelen, maer mijn leersen aengedaen hebbende, die wat vochtigh van 't huys geworden waeren, deden die mij wat seer aen̄ voet, daer jicht aen gehadt hadde. Deed se weder uyt en wandelde te voet de heele straet van̄ soetelaers langhs.

Borselen sprack twee joffen aen voor mijn venster naemiddagh, en̄ als er hem nae vraeghde, seyde, dat sij kanten te koop hadden, en̄ als hem seyde, dat deselve waeren die van Hill daeghs te voren in sijn tent, soo hij seyde, bescheyden hadde, wierd hij root.

27 *Sond.* Smerg. was Spaneveld bij mij, seggende dat de Con., daer hij soo van daen quam, het Regiment van Lannoy gegeven hadde [1]), en̄ hij versocht de Acte ten eersten te hebben, om die aen...... [2]) Hatsveldt, die uyt Sweden hier nae toe quam, en̄ hij naer Brussel tegen rijden wilde, te konnen thoonen. Maer de Wilde aen̄ Gr. van Solms gesproken hebbende, seyde, dat de Wilde se noch soude

1) In margine: Dit was voor als noch abus. 2) Niet ingevuld.

ophouden, eñ dat Cor. Spar mogelijck soude weghgejaecht werden eñ hij dat Regiment krijgen.

Omtrent 12 ueren quam Creitsmar bij mij en seyde, dat er eenighe alarm was omtrent de fourageurs.

De Con. reed self om te recognosceren eñ deed de . . . . [1]) marcheren; quam ten half vieren wederom, en wierd bevonden, dat er een deel volck vañ Franschen in 't bosch geweest waeren, die men seyde van een detachement te wesen bij de Franschen gedaen.

Daer quam een Cornet over, seggende in duel gevochten te hebben.

Seyde, dat bij de Franschen een gerucht was van eene descente, door onse in Vranckrijck gedaen, maer dit had weynigh geloof.

Vernon seyde, dat Grandval geseght hadde: „Qu'il ne vouloit pas cacher la verité estant un homme qui n'avoit que deux ou trois jours à vivre;" dat hij seer confus geweest was, als men hem sekere sijne brieven had laten sien.

Een ruyter naermidd. bracht een boer nae 't Hoff, seggende dat hij hem aeñ Fransche partije verraden had, en hem sijn peerd afgenomen. Als hij niet wel voort wilde, gaff hij hem met een goede stock lustigh op den rugh.

Grandval had geseght, dat hij een Secretaris gehad hadde, die hij 100 pistolen sjaers gaff.

28 *Maend.* Was naermidd. bij de Con., die teeckende, onder anderen een renvoy, om advis aen 't Hoff op een req[te], gepresenteert bij den Raetsheer Breuckelerweerdt, om pardon van een manslagh, bij hem begaen te Amsterdam, op straet. Dese had de Presid[t] Rooseboom overgesonden; maer de Con., die bij abuys, soo het schijnt, geteeckent hebbende, seyde, daer: je hoeft de req[t] niet te senden, hij is al doot. Als ick vraeghde hoe hij gestorven was, gaf hij daerop geen rechte antwoordt, iets anders

1) Niet ingevuld.

lesende; maer daer naer hoorde ick van een of twee luyden, dat Breuckerweerd te Amsterdam onthalst was.

Savonts te bedt gegaen zijnde en̄ noch wacker, hoorde 4 pistool-schoten gaen omtrent de tenten van̄ soetelaers, niet verr van mijnent, en daernevens gerucht en̄ geschreeuw en̄ gebass van honden; stondt op, maer kon geen recht bescheid krijgen van Kien, die voorbij mijn venster quam.

Smergens waeren op mijn lever Sayer, Baersenburg en̄ de jonghe Hooft.

Savonts te voren had men over de hondert canon-schoten gehoort, men meende van Mons, maer sonder sekerheit; maer twee deserteurs seyden, dat het de salvos over de victorie van Namen geweest waeren, daerover men tot die tijdt niet geschoten had.

29 *Dynsd.* Ten twee ueren viel weder een stercke regen.

Hoorde dat het gerucht van snachts een querelle geweest was van een Hoofmeester van Montpouillan met een Garde du Corps, in een tent gedroncken hebbende. Dat sij te peerd gevochten hadden en̄ het peerd van̄ Garde du Corps dootgeschoten was, maer hij door het moeras ontkomen. Dese garde had self de wacht gehadt.

Smiddachs aen tafel praeten se van de Engelsche chirurgijn Pieters, die een hoer medegebracht had uyt Engel[t] en̄ al de somer gehouden, maer eyndelijck had een Engelsche chirurgijn haer van hem gedebaucheert voor̄ Duc of Ormond, en̄ dese haer kort daernae wederom aen̄ chirurgijn gesonden, die haer zedert voor sijn gebruyck gehouden hadde. Pieters had hem daerover gequerelleert en̄ sijn degen tegen hem getrocken, en̄ de hoer van haer zijde hem leelijck uytgemaeckt en geseght, dat sij dingen van High Treason van hem wist, en̄ sommige aen tafel spraken van hem als niet veel deugende. Andere seyden noch, dat hij naer Brussel geweest was, om den Duc of Richmond van een clap te genesen.

Gisteren wierd aen tafel geseght, dat Madame de Maintenon een school of collegie had, niet verr van harent, daer een deel vañ fraeyste meisjes op gebracht wierden, gelijck die van 't Serrail vañ Grooten Heer, tot gebruyck vañ Con. Louis. Dat men die daernae uyt-trouwde en wel doteerde, eñ dat luyden van qualiteit geen scrupule maeckten van haer te trouwen, hoewel alles wel wisten.

30 *Woensd.* Naermidd. was bij de Con.

Smergens was Feron bij mij, eñ soude hij met mij naermidd. gegaen hebben om een sekere Eremitage te sien; maer met de dingen van naermidd. ging af.

Naermidd. quam het gerucht van een marche naer de Franschen, eñ van dat er wel wat soude mogen te doen komen.

De Con. verbood alle grove bagagie mede te nemen, om sekere morassen, daer niet souden konnen over komen.

Wierd geschreven aeñ Keurvorst Paltz, pionniers eñ wagens tegens den tijt, die men hem nader soude bekent maecken. Ad id. aeñ Prins van Luyck, en om plaets voor 't backen van broodt, door Machido en Pereira. Dit schrijvende, den 4[en] Aug., begon mijn neus te bloeden 10 of twaelf droppelen.

Savonts schreef noch een credentiael voor den Adjutant vañ Prins van Waldeck, Bosmar genaemt, gesonden werdende vañ Con. aeñ Keur-Paltz, eñ seght hij dat het is voor importante saecken iñ jegenwoordige conjuncture, hopende dat hem sal willen antwoordt senden, soo als hij wenscht.

Vraeghde aeñ Con. om te mogen over Brussel gaen, dat toestondt.

31 *Dond.* Gingh in mijn cales van Genappe naer Brussel, daer all de grove bagagie mede naer toe gingh, om reden dat langhs de wegh, die de Con. gingh, niet konde gevoert werden, om de morassen eñ regenachtigh weder. De wegh is seer aerdigh en plaisant, eñ het landtschap

schoon. Te Waterlo komt men in het Sonjé-Bosch, soo schoon en van sulcke fraeye boomen, die soo dicht eñ versch van groen eñ bladeren eñ recht van stam waeren, dat het seer aengenaem was om sien, de grondt daerbenevens gedeckt zijnde met een fluweelachtighe pelouse of kort grass, mede soo schoon van couleur, dat het charmeerde. Daer te Waterlo staet een capelle, van nieuws gebouwt door . . . . . . [1]), met twee pilaeren, of diergelijcke daer voor aeñ wegh, met inscriptien daerop.

Als men Brussel begint te naderen, vindt men menichte huysen.

Hoefnagel seyde mij, dat de Con. van Spaignen over 100/m escus jaerlijx uyt dat bosch treckt, hetselve hem geheel toekomende.

Quam omtrent half 12 te Brussel, eñ gingh logeren iñ vier Emers.

In 't inkomen vañ stadt rencontreerde neef Hoefnagel. Met ons aten 4 a 5 Duytschers, oock de Marquis van Honsbroeck met 2 opgette (*sic*) moustaches.

Naermiddagh was tot Mevr. de Gruyter, daer het seer schrael uytsagh, woonde iñ Minime-straet, over de Comtesse du Sart, bij de Savel.

Reed daernae op den Tour a la mode dry of 4 touren, maer was daer niet seer veel volck, door den regen, die gevallen was.

Savonts quam de Gruyter, die niet thuys geweest was, bij mij eñ hield hem te gast, eñ bleef hij mij te lang sitten, naeř groote vaeck, die ick hadde.

AUGUSTUS.

1 *Vrijd.* Smergens quam Hoefnagel en de Gruyter noch bij mij, die choccolate gaf, door Pieter slecht gemaeckt.

---

1) Niet ingevuld.

Vertrock ten half 9en, eñ door de quade wegen eñ embarras van menichte bagagie, eerst ten 3 ueren te Lembeeck, daer het hooft-quartier was eñ de Coningh mede quam, mij aensprekende en vraegde, of over Brussel gekomen was.

Kreegh een brieff van joff. Hacquaert, daerin schreef dat haer kindt doot was, en dat sij de 200 ₶, haer door 's Gravemoer geassigneert op van der Esch, niet krijgen konde.

Het Casteel van Lembeeck, daer de Con. op logeerde, was seer vervallen, zijnde anders van een aerdighe situatie, en hebbende achter van een balcon een schoon gesicht. Het hoort de Prins van Steenhuysen toe.

2 *Saterd.* Lagen te Lembeeck still. Gingh met de Wilde het plaetsje eens door eñ vonden de twee huysen, daer ick in 't jaer 1675 eñ het voorgaende gelogeert hadde, konnende de naem noch lesen, die op de deur van 't leste met crijt geteeckent geweest was.

All de dispositie wierd gemaeckt eñ opgeschreven, om sanderen daeghs de Franschen in het campement omtrent Enguien te attacqueren.

De Con. sond alle de Ministers eñ oock Blatwait van hem af, gevende haer verlof om naer Hall, Brussel etc. te gaen, maer seyde mij niet met all.

All de bagagie van 't leger wierd over de Senne, een half uer verbij Hall, gesonden, en daerbij eene escorte gelaten van 4 battaillons en eenighe dragonders, gecommandeert door Brigadier Wijnbergen.

De Con. deed mij savonts noch halen, soo als bijnaer heel ontkleedt was, en seyde mij, dat de orders, die hij aen de Wilde gaf, mij niet siende, terstont aeñ Graef van Hoorn soude afsenden. Dit was een patent om noch volck in Brugghe te senden, daer men seyde dat de vijandt een desseyn op hadde.

3 *Sond.* De Con. reed smergens ten 3 ueren uyt, eñ het leger ging op de marsch.

Ick en Blatwail en m^r Hill, die mede geresolveert hadde bij de bagagie de uytkomst af te wachten, gingen omtrent 9 ueren bij den H^r van Dijckvelt, noch half krepel van̄ jicht zijnde, en̄ noode hij ons te gast, maer de bagagie over de Senne enwech moetende, wierd het uytgestelt tot dat daer souden wesen. Quamen daer en aten in een tent omtrent half vieren, hoorende het groot schieten van 't canon, dat duerde tot omtrent half seven.

Kregen voor die tijdt weynigh tijdinge, maer hoorden eyndelijck van Mackay's doot en van Coronel Moor, man van joff. van der Haven, item van Cor. Goos, Isax swager, met vele andere valsche tijdingen.

Ick gingh slapen in een boeren huys, daer dicht bij, met desseyn van sanderen daeghs mede naer het leger te gaen, te meer omdat het soude postdagh wesen. Domine van Bree at smidd. met ons mede, oock Vernon en̄ mijn clercken.

4 *Maend.* Hoorde dat de Con. savonts te voren noch weder te Lembeeck gekomen was, en̄ hebbende met Dijckveldt gesproken en̄ hem twee kopjes choccolate gegeven, reed weder door Hall naer Lembeeck, en trock in mijn oude quartier in 't Stadt-huys.

In 't boeren huys (memoriae causâ) was niemant van 't volck in als een oude vrouw en haer jongste dochter, Catherine genoemt, 16 jaer oudt. Dicht bij 't huys lagh tegen 't hangen van een berchje, in een bosje, een nieuw gemaeckt capelletje, genaemt Notre Dame de Lorette.

Men meende, dat er van onse zijde wel omtrent de 4000 man gebleven was, een groot deel van̄ Engelsche Regimenten.

Savonts ten 10 ueren schreef de Con. naer Hollandt, en teeckende niet als een order of twee, om in plaets van Cor. Caeuw het werck van ter Goes te doen uytvoeren door . . . . . [1]) Zuydlant.

---

1) Niet ingevuld.

5 *Dynsd.* Smergens was Feron bij mij, hebbende gisteren bij de Con. geweest, en seyde, dat hij met onse Ruyterije terughgekomen zijnde, gesien had dat die vrij in desorder geretireert had en op een galop.

Schreef aen mijn vrouw.

Joff. Tondi sond wegh, moetende gaen eten. Sagh haer en passant op het Hoff draven.

Savonts was Pieter droncken, en seyde met Aert, de choccolatemaecker, een glaesje gedroncken had.

6 *Woensd.* Smergens en voorts heel heet weder.

Naermidd. was joff. Tondi bij mij. Daernae de Notaris, hier om de dingen vañ vrouw van Oudeghein wesende. Daernae de Raetsh[r] Rooseboom, vañ Con. laetst hier ontboden zijnde. Sneed veel op van sijn huys eñ buytenplaets te Noordwijck. Scheen in geen discours van die saeck van Grandval te willen komen.

Ick liet een fles cyder halen.

Dry dagen geleden had een brief van Boision, die schreef dat een pleuresie gehadt had, maer genesen was. Dat de Baron de Neufville Ruvigny of Myl. Galloway van Mad[e] Mazarin komende, had willen sijn degen doen trecken, maer gearrest[t] en van Ruvigny verbeden was.

Rooseboom seyde dat de Con. geseght hadde, dat de Franschen over de 400 Officiers verloren hadden.

7 *Dond.* Naermidd. wachte iñ antichambre van smiddachs af. De Con. liet mij roepen eñ een patent of twee maecken. Die geteeckent zijnde, vraegde wat er meer te teeckenen was. Ick seyde, loopende dingen, eñ hij teeckende niet meer tot savonts ten half achten. Doe liet ick vragen ofte wachten soude, eñ hij teeckende maer een brief aeñ Raedt van State, zijnde vrij laet geworden.

Ouwerkercken was gewaerschouwt vañ Keurvorst van Beyeren, dat de Franschen meenden te komen fourageren daer hij met sijn brigade meende te gaen.

5 *Vrijd.* Smergens was Feron eñ Preswitz bij mij; de

eerste seyde, dat sijn palfrenier met 2 sijne beste peerden was weghgeloopen, maer geseght had dat hem afgenomen waeren.

De Con. was smergens uyt naer fourageurs sien, maer quam geen onraedt.

Naermidd. wandelde een tijdt lang omtrent het Casteel van Lembeeck met Feron, dicht aen Senne leggende, maer is seer geruineert met alle sijne appendentien en gansch in desordre.

Mijn vrouw schreef mij van een ander knecht in plaets van leste Pieter.

9 *Saterd.* De Con. liet mij smergens halen en teeckende, en gaf mij te schrijven.

Tegen den avondt gingh Dijckveldt besoecken, en vondt hem in affaires met Rooseboom. Rooseboom seyde, dat Grandval, van sijn dingen met hem sprekende, ymant genoemt had, als advisen in Vranckrijck uyt Hollt gevende, maer had op de naem niet wel konnen komen, maer seyde dat Jenne of Nienne of iets diergelijx daerin quam, willende Brienne seggen. Seyde noch, als Dijckvelt seyde hoe dat mogelijck soude konnen wesen, daer hij sulcke goede saken in Engelt hadde, dat hij hem daer soude willen uytwerpen, dat hij aen ymant in Haegh geschreven hadde, dat hem daer van daen wilde retireren en still gaen woonen.

Rooseboom gingh wegh, seggende dat het getall van Grandvals rechters weder (in plaets van 3 doode en gequetste) gesuppleert was, en dat men maendachs met sijn saeck soude voortgaen.

Bleef noch wat naer hem bij Dijckvelt.

Att savonts in mijn camer.

10 *Sond.* Smerg. was in Predikatie tot Dijckvelt, D. van Bree prekende. Att daernae smidd. met hem, de Graef van Noyelle, en de swarte Lloyd daer oock etende. Noyelle seyde, dat er schrickelijck veel volck van Franschen in actie gebleven was.

Rooseboom at savonts met ons, en voerde in presentie van van Hill en mij eenighe vuyle discoursen.

11 *Maend.* Was Rooseboom en Baersenburgh bij mij. Seyden, dat Franschen dese morgen gemarcheert waeren, soo men meynde naer Lessines. Daernae was du Buy bij mij.

Rooseboom quam mij seggen, dat het leger in mouvement en in marche was, en gingen boven op 't Casteel met mijn verrekijcker, daer wel eenighe trouppen sagen moveren, maer geen tenten opnemen. Wandelden daernae noch wat, en aten smiddachs met Isack alleen, die ons wel tracteerde.

De Con. quam eerst omtrent 5 ueren, deed mij roepen en een brief aen̄ Coningin toedoen, maer teeckende niet, soo het schijnt moe zijnde. Att savonts niet en̄ gingh te 9 ueren te bedt.

12 *Dynsd.* Smergens was niet uyt.

De Wilde seyde, dat de Con. desen dagh soude schrijven, maer hoorde daervan op 't Hoff niet, naer een tijdt langh wachtens.

De Fiscael van Wouw seyde, dat Grandval sanderen daeghs soude geëxecuteert werden, en̄ dat men naer een bequame plaets omsagh.

Naerm. was joff. Tondi bij mij, Blatwait mij haer request gesonden hebbende.

Schreef aen̄ Hr van̄ Lier en aen mijn vrouw.

13 *Woensd.* Smerg. was de jonghste Golstein bij mij, en̄ gingh daernae met hem in mijn kales, om Grandval te sien executeren, maer den drangh, soo van gecommandeerde trouppen groot wesen̄, konde niet wel naerbij hem komen, te meer omdat te peerde was gaen sitten, maer geen leersen had aengedaen, en̄ alsoo in̄ drangh van peerden niet wel derfde komen. Alsoo sagh niet van dese executie, als dat op 't leste sijn hooft op een hooghe staeck gesteken en̄ ten thoon gesteld wierd. Wij sagen

hem komen uyt een vierkante toren, daer hij in geseten hadde.

De Fiscael van Wouw seyde mij, dat hij dese morgen noch een brief aeñ Con. geschreven had, daerin eenighe andere over dese saeck noch beschuldighde.

Rooseboom gingh wegh naer Brussel en Hollt.

Smidd. liet Dijckvelt mij nooden, eñ att daer met een Minister vañ Prins van Luyck, Dijckvelt de heele midd. van sijne negotiatien praetende.

14 *Dond.* De Prins van Waldeck vertrock smergens omtrent 10 ueren, naer dat de Con. bij hem geweest was. Was seer qualijck, niet konnende eten nochte inhouden, en met geduerighe krimpingen gequelt. Gingh naer Cuylenburg eñ van daer, soo 't sijn krachten lijden konden, naer Wiesbaden, om de wateren te besighen.

Att smidd. tot Dijckveldt, die mij, verbij sijn huys gaende, liet nooden. Daer was noch de Prins van ..... [1]), vrijer vañ dochter vañ Prins van Waldeck, eñ de Hr van Sallick; de eerste een seer goedaerdigh eñ beleeft jongh Heer.

Naerm. quam joff. Tondi mij weder quellen met haer saecken, daervan de Con. savonts, bij hem zijnde, niet dorst spreken, hij niet wel van humeur schijnende te wesen.

Was savonts bij de Con., die sommige dingen teeckende eñ andere ophield, onder andere een deel Acten bij de Pr. v. Waldeck gerecommt. Praete iñ antichambre een tijdt langh met de jonghste Prins van Hanover.

Att savonts in mijn camer.

Dijckvelt vertelde vañ deliberatie, die de Con. korts voor sijn vertreck naer 't leger gehouden hadde, of hij naer Engelandt soude gaen, doen King James stondt om daer te komen, eñ hoe wel hij die materie gebalanceert hadde.

Schreef om een nieuwe blaeuwe chabrac.

---

1) Niet ingevuld.

15 *Vrijd.* Smergens was de jonghe Stapel, soon van Stapel, Griffier van Bergen, eñ soonssoon vañ Raetsheer Stapel, bij mij, om te overleggen in wat regiment hij best voor volontair soude gaen dienen, zijnde uyt dat van Heuckelom gegaen met afscheidt, omdat daer een Capitein in was, wiens soon hij dootgesteken hadde, maer was vañ manslagh geabsolveert.

Naermidd. was op 't Hoff, daer soo even brieven uyt Engel[t] gekomen waeren; maer naer Blatwaits seggen brachten geen nieuws van landing, als dat de gansche vloot onder zeyl was.

De Wilde hebbende gesproken aeñ Gr. v. Solms aengaende het depescheren van Actens in de Regimenten van Mackay, Swarte Lloyd, Talmach, Cats . . . . .[1]); en of het door mij most gedaen werden of door de Engelsche Secretaris, en dat hij geseght hadde met de Con. daerover gesproken te hebben, eñ dat die geseght hadde het aeñ Engelsche Secretaris hoorde, dat mij geen ongelijck doen wilde, maer dat die Regimenten als hem gegeven waeren, eñ niet weder in dienst van den Staet souden komen.

16 *Saterd.* Smerg. was Baersenburgh bij (mij), daernae Cralingen, seyde dat de Presid[t] Rooseboom eñ vrouw, een joff. Backer, maegschap van Breuckelerweerdt (nu gevangen) was, daerom het sal wesen dat hij, Presid[t], hem voor̄ gevangen interesseert.

Was naermidd. iñ Fransche voorbereiding van 't Avontmael.

Chaplaine seyde mij, dat de Engelsche vloot noch niet uyt was, eñ dat de Hertogh van Leinester, naer dat de saeck opgehouden had, met dan het een eñ dan het ander te begeren, nu geseght hadde dat de entreprise onmogelijck was; daer wel wat aen gelooven soude, consi-

1) Niet ingevuld.

dererende het blaeuw sien van Blatwait gisteren, als den expresse quam.

Een dagh of twee geleden hoorde, dat mr Cooling, factotum van Myl. Dorset, gestorven was.

17 *Sond.* Was smergens ten Avontmael, Menard predikende.

Quam mij in sin dat . . . . . . [1]) gisteren vertelde, dat Ouwerkerck, Pudding van 's Gravemoer quellende, dat hij Truy met kindt gemaeckt had, Pudding boos werdende seyde: ja jij hebt Madlle de . . . . . . [1]) met kindt gemaeckt, en daerom derft sij geen keurs-lijff dragen, daer Ouwerkerck root en bleeck over wierd.

Men sprack maer in stillicheit, al of het dessein van landingh in Vranckrijck gemanqueert was.

18 *Maend.* Smerg. was Baersenburgh bij mij.

Seyde, dat de Wilde eens met een meydt had te doen gehadt, die seyde, van hem swaer te zijn, en dat met een dicke buyck voor den dagh quam, maer dat hij meende sij die met een kussen gemaeckt had, en dat hij, de Wilde, met haer geaccordeert was voor een sackje met ducatons. Dat hij oock secreetelijck in deliberatie was, naer sijn eerste vrouws doot, om met sijn meidt Grietje, een vuyl ding, te trouwen.

Daer was een gesegh, dat de Baron de Frise was doot-gesteken van eenen Rose, maer wierd daernaer weder geseght niet waer te zijn.

Was bij de Con., die een menichte Actens teeckende van vacatures, door het laetste gevecht gevallen, en gaf mij een brief te schrijven aen Odijck, bij dewelcke hij in 't teeckenen noch iets bijgedaen hebbende en verandert, schreef daernae noch self een nieuwe, sonder iets te seggen, en deed de mijne wech, in sijne settende dingen, daer mij niet van geseght hadde. Sond Odijck oock noch

1) Niet ingevuld.

patent voor 't Regiment van Swansbel, uyt het Sas naer 't Eylandt van ter Goes.

Schreef aen mijn vrouw.

19 *Dynsd.* Smergens (ordre sijnde om te marcheren) stondt voor 4^{en} op, maer de Con. sliep soo lang, dat het 9 ueren was en meer, eer sijn koetsen, daer ick mede gaen most, op wegh gingen. Reden doen van Lembeeck aen grachten van Hall over de Senne naer St Quintijns Lenneken, daer het leger campeerde, en wierd geseght, dat was om de vijandt te beletten van de fourage, daeromtrent Nyenhove zijnde, niet te profiteren; maer smidd. aen tafel iets vañ marche gesproken werdende, seyde Gastigny: „Mangez bien aujourdhuy, demain il faudra faire votre derniere confession," eñ dat met soo een serieusachtigh wesen, al of er iets op handen was.

Een groot half uer omtrent van Lembeeck rijdt men verbij een ypenboom van een seer groote hoochte eñ dickte, staet bij buytenhuys of casteeltje, doen seer in desordre zijnde. De boomen hier te lande overal waeren van veel verscher, grooter en schoonder bladt als in Hollandt, sonder dat men ergens een eenighe rispe of ongediert sagh iñ haghen of elders.

De nacht te voren was er een alarm geweest, aeñ rechter vleugel, een partij vañ vijandt eenighe peerden van weynigh importantie van het Saxen-Gothasche Regiment van 't piquet weghgehaelt hebbende met het aenbreken vañ dagh. Daerop wierden eenighe schoten gedaen van wederzijden, eñ een quartierm^{r} vañ vijandt en 3 a 4 soldaten dootgeschoten, oock 2 of 3 van de onse.

Savonts in dit dorp komende van 't Hoff, quam mij een man van achteren in gaen; eñ seyde mij: „Monsieur, vous aviez promis de donner quelqu'argent a une fille qui estoit au Chateau de Lembeeck. Cest ma fille a moy (of naer mijn dunckt petite fille). Je suis Major de Lembeeck." Ick seyde hem, dat ick niet wist wat hij seggen wilde,

eñ hij siende dat een verkeerde voor had, soo geloof, keerde om en gingh wech. Dese fille sal geweest hebben een jonge meydt, die mij den dagh voor ons vertreck van Lembeeck gewesen wierd, uyt de venster van 't Casteel kijckende, eñ seer fraey wesende eñ welgemaeckt, hebbende seer veel van het air van m[rs] Frankline. Smergens, eer wij van Lembeeck vertrocken, sach haer noch uyt mijn venster, ingaende in 't huys daer staende naest aen dat, daer de Prins van Waldeck gelogeert hadde eñ de voorz. Majoor toehoorde. Daer moet ymant geweest zijn, die haer geldt belooft of geboden had, eñ soude Montpouillan wel hebben konnen wesen.

20 *Woensd.* Smergens marcheerden wij van St Quintijns Lennicke naer Nienove, zijnde omtrent 2½ uer van malkanderen. Was seer koudt weder. Nienoven is een groot vleck, eñ de Con. logeerde in de Benedictijner of Witte Monnicken Abdije, fraey eñ groot wesende. Ick logeerde daer oock op een camer boven, siende op de groote plaets, in te gaen als men de tweede poort doorkomt, aeñ rechter handt. Voor den inganck vañ Abdije is een thuyn (doe seer in desorder), rontom met een sloot. De wech vañ marsch was seer plaisant. Hadde met de koetsen vañ Con. veel embarras op̄ wech, als 't vleck naederden.

21 *Dond.* Smergens was Offarel bij mij, om te spreken over een schurfde affaire van peerden, daer den Aertsbisschop van Camerick (ofte liever eenige bedriegers op sijn naem) passepoort voor versocht hadden. Daernae quam de Prins van Steenhuysen, om een Sauvegarde voor sijne Principauté van Steenhuysen. Offarel seyde, dat geseght wierd dat de vijand gemarcheert was naer̄ kant van Doornick.

Daeghs te voren thoonde mij de Wilde een brief van Postm[r] van der Poel, daerin seght, dat men meende dat het dessein vañ descente in Vranckrijck wel soude mogen verandert wesen in dat van eene in Vlaenderen.

Wandelde naermidd. een weynigh door de stadt.

22 *Vrijd.* Smergens waeren Rijswijck, Borsselen eñ Preswitz bij mij en droncken chocolate.

Smiddachs at tot Dijckvelt, hij mij doen nooden (hebbende). Daer was niemant van buyten, eñ railleerde hij de heele tijdt D. van Bree, eñ seyde mij eens of tweemael, dat hij nooyt aen sijn tafel att, dan als ick er was; impertinentel. Vertelde daernae hoe hij in sijn jonckheit eens een Predicant geattacqueert had, die gepreekt hadde tegen het besitten van geestelijcke goederen, hebbende sijn haer onder sijn hoedt gesteken eñ sijn armen onder sijn mantel houdende, op̄ manier van een Predicant, doemaels te Uytrecht in dienst. Bracht oock te pas dat altijdt seer geaccompagneert was vañ luyden van 't eerste lidt, als naer de kerck gingh.

Was ongemeen heet weder en sonder windt.

Betaelde Montpouillan 1000 gl., die op mijn orde aen de Wildes vrouw betaelt had.

23 *Saterd.* Was weder seer bangh en heet weder, soo dat ick den ganschen dagh niet uytgingh, als een weynigh met het vallen vañ avondt, maer het was iñ stadt en omtrent het Hoff soo vol menschen, wagens en peerden, dat blijde was weer naer huys te gaen.

Schreef een brief, die de Con. mij door Kien liet afhalen en teeckende se. Als noch eene andere bracht, liet mij binnen komen, seyde dat het met die mergen tijts genoegh was.

Savonts ten 11 of 12 ueren was er een onweer van donder, blixem eñ regen, maer sliep het deur.

24 *Sond.* Was weder sulck heet weer.

De Con. liet mij smergens halen en teeckende en gaf mij te doen. Schreef een halve reprimende aen die vañ Stad en Lande, over de suspensie van Rembr. ten Hā. Gaf een authorisatie op Rooseboom alleen, tot de saken van ter Goes, ingeval de Raetsh^r Caeuw sich mocht komen te excuseren.

Daeghs te voren seyde mij ymant, dat Fred. Rooseboom recht uyt geseydt had, doen hij Raetsheer wierd, dat hij die plaets maer nam, omdat de Presid[t] Bennebroeck op sijn leste gras gingh, en soo geck niet was dat die soude genomen hebben om se te houden.

Naermidd. was weder binnen.

Voormidd. het renvoy aen̄ Crijchsraed, dat op sijn ordre op haer req[t] geset hadde, wat lang considererende, vraegde: wat wil die vrouw̄ dan hebben?; en als seyde dat sij executie versocht, een claere sententie voor haer leggende, maer dat geloofde sij wel soude willen accorderen, seyde: „Jae maer, het is sulcken oude saeck, ick moet er eerst met de Presid[t] eens af spreken" [1]).

Naermidd. was Moer bij mij en̄ seyde, dat onse desseynen niet op Duynkercken gonghen, maer dat wij sanderen daeghs de wegh op naer Meenen souden marcheren, om, als daervan meester waeren, Yperen of Rijssel te konnen attacqueren; — dat de Munsterschen ondertusschen de vijandt souden observeren, dat niet naer Brussel soude konnen.

25 *Maend.* Stond ten 4 ueren op. Het leger marcheerde dien morghen van Nienove naer S[t] Lievens Houten, en dede ick met de koetsen van̄ Con. sulken grooten tour naer de rechterhandt, dat wij tot op een half uer bij Aelst passeerden, en̄ avanceerden soo langhsaem, blijvende achter de Artillerye, die elcke reys groote haltes dede, dat niet voor 4 ueren in 't quartier quamen. Logeerde in een huys, dat een herbergh was, aen 't kerckhoff, daer sulcken krioel van menschen en beesten was, al de bagagie daer voorbij moetende, dat plaisier om sien was. De groote bagagie van 't leger wierd een andere wegh gesonden.

Was noch al warm weder met windt; had snachts geregent, en soo wij in 't quartier quamen, quam daer een harde slach-regen.

1) Zie beneden, bl. 116.

Savonts vondt de Vice-Admirael Evertzen iñ Con. huys.

26 *Dynsd.* Marcheerden smergens van St Lievens Houten naer Nazareth, passerende langs Gaveren, dat er een uer omtrent van daen is; doch quam ick niet daer met het leger, zijnde smergens met Cap^n van der Hooghe, soon vañ Raetsheer, met mijn koets naer Gendt gereden, daer wij iñ herbergh vañ Gouden Appel gingen. Van daer gingen wandelen met noch eenen Cap^n Juan de Cordoua, die ons in een choccolate-huys bracht, niet verr van daer, eñ betaelde voor ons; droncken eerst citroenwater. Daernaer gingen noch tot een Fransche cramer, vañ Berge genaemt, de vrouw groote kennis eñ moyenneuse wesende van van der Hooghe, gelijck hij haer naer̄ middach noch een briefje gingh brengen aen eene sekere madame de Holbergue, dochter van een man van conditie, d. . . . de Luna genaemt, eñ sij eene Mad^lle de Tessandre. Van dese had hij lang amoureux geweest, eñ sij evenwel, hij wat lang absent wesende, was verlooft geweest aen desen Holbergue, eñ had van der Hooghe ontboden korts eer dat troude eñ bij hem geslapen, oock eens gedeguiseert bij hem gekomen met kanten te koop. Dese man was nu soo jaloux van hem, dat hij daer niet dorste in huys komen, en de voorz. joff. vañ Berghe dorst sijn brief daer self niet brengen, maer soude een derde soecken. Hij meende haer iñ mis te vinden, maer was daer niet geweest. Hij bracht in 't praeten te pas, dat hij de soon van Noortwijck (den Tresorier) dootgesteken had, en eens met Pieter van Leeuwen gevochten had, dat bey de swaer gequetst waeren.

Ten 3 ueren naermidd. reden naer 't camp, daer noch heel tijdelijck quamen.

De Graef van Hoorn met een corps bij Gendt leggende, liet mij nooden, maer ordre gekregen hebbende om terstont te marcheren, was al wegh, als wij in passant naer hem vraegden. Sijn vrouw en dochters quamen wij iñ stadt tegen, wech rijdende naer Brussel.

't Voorz. Nazareth is een dorp, niet groot, maer van veel netter huysen als wij in een tijdt langh te voren gesien hadden. De Con. logeerde in dat vañ Pastoor, seer net en wel getimmert wesende, staende aen 't kerckhoff. De Con. quam al laet thuys.

Te Gendt quam mij een filoux aen boordt, die sich noemde Conte de la Motterie. Sneedt mij op, dat wij goede kennis geweest waeren over acht of thien jaeren, hem verwonderende dat hem niet en kende. Seyde, dat met sijn vieren gevochten had, eñ een van sijn partije dangereux gequetst was, soo dat hij wegh most, zijnde oock door sijn dije gesteken; maer gingh soo wel als ick. Vraegde mij om een ducaet, dervende, soo hij seyde, niet thuys gaen van vrees van ontdeckt te werden. De ducaet niet volgende, vraegde om 20 schell[en], die hem gaff, moetende aen tafel gaen.

Omtrent Nazareth is menighte van fraeye plantagie. Het leger quam laet in 't quartier.

27 *Woensd.* Smergens marcheerden weder van Nazareth door Deynse, naer een buytenhuysje, een half uer verder, in een dorpje, genaemt Grammen. Daer waeren weynige eñ slechte huysen en most ick camperen. De Con. quam ten half 7 eens thuys, att een weynich alleen (geen bagagiewagens noch gekomen zijnde) eñ reedt terstondt weder uyt. Nam uyt noot een kopje choccolate. Mijn tent stondt aen 't riviertje de Leije. Smerg. had Wickard en Willis, droncken choccolate. Men kreegh tijdingh vañ groote aerdbevingh in Jamaica.

28 *Dond.*. Smiddachs quam de groote bagagie wederom in 't camp.

Was seer heet weder, en savonts omtrent 9 ueren viel een groote slachregen, dewijl wij aen tafel saten.

Fagel zijnde op sijn stoelkoffer gaen sitten, te dicht aeñ rivier, viel achter over, over sijn hooft in 't water, in

peryckel van te verdrincken, had niet een knecht bij de mouw hem daeruyt getrocken.

Seyde aen mijn knecht, de langhe Pieter, dat hij soude moeten verhuysen, hij mij eerst seggende dat uyt een brief uyt den Haegh gehoort hadde, dat ick een ander knecht gehuert hadde, zijnde een die bij de Heer vañ Lier gewoont hadde, als ick laetst in Engel[t] was.

29 *Vrijd.* Smergens waeren voor mijn tent en praeten lang, Baersenburg, van Loon eñ Sayer, en droncken de twee eerste choccolate.

Men seyde, dat de vijandt gemarcheert was naer kant van Yperen, maer los.

Daer sittende, quam joff. Tondi naer haer apostill vragen; maer seyde haer dat de Con. geseght hadde, dat daerover eerst aeñ Presid[t] vañ Crijchsraed wilde spreken.

Van Loon seyde, dat de Lt Cor. van der Mylen, vañ artillerye, aen sijn een oogh blindt geworden was eñ aen het ander groot peryckel liep. Maer was soo breedt niet.

30 *Saterd.* Schoon weder, maer warm. Dronck weder choccolate voor mijn tent, daer Baersenburgh eñ Feron mede waeren. Feron seyde, dat de soon van Pesters seer groot tot Moreau, Envoyé van Polen, was, en disponeerde, als hij wilde, van Moreau's koets en peerden; thoonde mij daer het Lardon, genaemt Quintessence de Nouvelles, daerin hij (hoewel sonder naem) daerover een veegh krijcht. Hij seyde, dat den oude Pesters seer dickwils conferentien savonts iñ Raedcamer met Moreau had, den Raed dan niet vergaderende.

De Con. gaff mij naermidd. te schrijven, en savonts noch twee brieven van credeñtie voor Coronel Dompré, gesonden werdende aeñ Feldmaerschalck Flemming eñ aen de Graef Serclaes de Tilly.

Smerg., soo wij choccolate droncken, quam joff. Tondi weder aeñ tent.

De tijding continueerde van het slaen van de Fransche partij op 27en deser. Waeren omtrent de 800 sterck geweest en̄ was er niet een afgekomen, alle zijnde doot gebleven, gevangen of verdroncken, onder andere de Marquis de Hocquincourt, Cor. en Gouverneur van Peronne, doot; 356 waeren gevangen. Veel van̄ Officieren waeren de dames van seker Stift gaen besoecken.

31 *Sond.* Smerg. naer̄ predicatie was bij de Con., die iets teeckende, maer veel meer naer de middagh.

De soon van neef Balfour, te Fleury gebleven, was bij mij.

Wierd gefourageert.

September.

1 *Maend.* Was savonts bij de Con., die niet en teeckende; stelde een brief en een deel Actens uyt.

Smiddachs begon heel heet te werden. Snachts was seer koudt.

2 *Dynsd.* Sprack smergens met Jor Benting, soon van̄ Hr van Schoonheiden, daer Guiran bij gewoont hadde, en̄ die hem seer prees; seyde hij maer 250 gl. sjaers bij hem gehadt hadde, hoewel mijn vrouw van meer gehoort had.

Smergens waeren Baersenburg, Feron en Sayer bij mij.

Voor den eten hoorde men veel schoten met canon, en̄ de Con. had geseght, dat het op het debarquement was van̄ 15 battaillons, die uyt Engelt overgekomen waeren.

Savonts was ordre om sanderen daeghs niet te fourageren, daer mijn gecken seer mede verlegen waeren.

3 *Woensd.* Smergens waeren bij mij Baersenburg, Kien en̄ Feron, droncken choccolate.

Seyden, dat Myl. Portland smergens naer Oostende en̄ de 15 bataillons, daer gedebarqueert, vertrocken was.

Smerg. was bij de Con., die een deel dingen teeckende.

Heet weder. Savonts ontbood mij weder eñ gaf mij een deel brieven vañ Raedpens[s] Heinsius te doorlesen, om daeruyt een memorie te maecken van dingen, die antwoordt vereyschten, daermede tot snachts ten 2 ueren bijnaer besigh was. Belaste oock een brief aeñ President Rooseboom eñ de Raetsheer Caeuw, Commissarisen vañ Con., iñ questie van ter Goes.

4 *Dond.* Was smergens bij de Con., die teeckende. Was die morgen gelaten, eñ had dry of 4 dagen te voren gepurgeert, hebbende eenige dagen hooftpijn gehadt. Heet weder.

Schreef een order aen Cap[n] van Zijl, commanderende 's Landts esquadre voor Duynkercken, om de Lt Admirael Evertzen, met Portland naer Oostende vertrocken, te obedieren.

De Con. vraegde mij smergens waer ick campeerde.

Savonts aen tafel seyden, dat de Con. uyt een brief, aeñ Keurvorst van Beyeren geschreven, geseght hadde dat een sterck gevecht geweest was tusschen den Hertogh van Savoyen eñ Catinat, eñ dat den eersten vervolgens Briançon belegert hadde, eñ dat die tijding over Parijs quam. Niet geconfirmeert.

5 *Vrijd.* Was Baersenburg en Sayer bij mij, en daernaer Feron. Feron seyde veel quaets van Kien sijn giericheit; dat hij eerst lacquey bij Montpouillan geweest was, daernae bij . . . . . . 1) daernae bij . . . . . . 1), en eyndelijck bij de Con.

Smiddachs att tot Dijckveldt, mij genoodt hebbende. Daer aten noch de Graef Oxenstern, Envoyé aeñ Staet van Zweden, eñ den Envoyé Schuts eñ Gastigny. Den eerste praete als een Fransgesinde. De twee eerste wegh zijnde, most Gastigny en ick noch langh het verhael vañ hospes uytstaen van Dijckvelds Fransche negotiatien.

---

1) Niet ingevuld.

Het heete weder continueerde.

Top gaf mij een advis van Cortrijck, daer Luxemburg was, daer onder aen in stondt: „Qu'il y avoit de fort mauvaises nouvelles du costé du Dauphiné, et qu'il estoit defendu d'en parler."

6 *Saterd.* Was smergens bij de Con., deed een brief toe, en nam se om te bestellen aen̄ R. P. Heinsius.

De Con. vraeghde mij, of ick geen brieven gehadt hadde van̄ Hr van̄ Lier. Seyde al lacchende, dat het een wonderlijck dingh was van hem, zijnde soo oudt als hij was, van soo veranderlijck te wesen.

's Gravemoer sat bij mij voor̄ deur van mijn tent, soo gehaelt wierd.

Smergens wandelde wat omtrent 't quartier, om te sien of niet een beter plaets voor mijn tent konde vinden, maer te vergeefs, het rontom het Hof seer vol zijnde.

's Gravemoer sprack, of hier noch wel 8 dagen souden blijven, en̄ seyde dat wij van Veurne, daer het eene eynd van̄ linien is, deselve gemackelijck konden forceren naer̄ detachementen, bij de Franschen gedaen.

Sayer etende in̄ grooms tent, had soo droncken geweest nae 't seggen van Orange, dat, in Isax eet-tent gekomen zijnde, hij lustigh gespogen had, en deselve tent, doe ick daer savonts in quam, stonck heel goor.

Compton had mede soo droncken geweest.

Baersenburgh of Feron seyde mij, dat den Envoyé Straetman, onlanghs uyt Engelt gekomen, zedert ons vertreck daer aen̄ pocken gelegen had, en̄ de groote cure had moeten uytstaen, en de chapelet aen sijn hooft gehadt hadde.

Savonts quam Myl. Portland terugh van Oostende.

7 *Sond.* De Con. sondt een ordre van desen dagh aen Lt Admirael Evertzen, omme de haven van Duynkercken te ruineren, en̄ de schepen aldaer te verbranden, en had de Wilde horen praten van van Leeuwen etc., al of men

die plaets te lande oock soude aentasten, eñ ofte de Con. in 't camp alhier te Grammen noch wel een tijdtlang soude mogen blijven leggen.

Was koelder en beter weder. Savonts wandelde wat op̄ hooghte langs de Leije.

8 *Maend.* Was savonts op 't Hoff en wachtende; eer ingeroepen wierd, praete een tijdtlang met Hatsfelt, Deensche Gñael Majoor (soo ick meen), veel vertellende vañ Franschen oorlogh, daerin geweest was, eñ in de occasie bij . . . . . [1]), daer de groote Visier geslagen was, en al het silvergeldt met sijn bagagie genomen.

De Con. gaf mij twee brieven uyt de Wild sijn hand, die, naer bed gaende, teeckende, maer dat er bij was voor de meeste part niet.

Dese morgen veranderde het weer heeltemael, en vielen smergens en daernae eenighe groote vlagen regen.

Smergens had brieven van mijn vrouw eñ broer Christiaen, en antwoorde haer beyde. Hij seyde eenighe fraeye dingen omtrent de microscopia gevonden te hebben door sijn calculatien.

Smergens bracht Rademaecker bij mij een sekere Mevrouw van . . . . . . [1]), zijnde van haer selven een vañ joff[en] de Marigny, van Maestricht. Had, jongh zijnde, seer fraey geweest, gelijck men noch wel, omtrent de 40 jaeren oudt zijnde, konde sien. Was mager en lang van taille.

Savonts seyde mij Athlone, dat men seyde sij een kindtje bij Flodrof gehadt hadde. Had een dochter van 15 a 16 jaer bij haer, niet fraey, maer had tegen Athlone geseght, dat sij noch een ortolantje, dat is, eene fraeyer hadde. Gaf haer een sauvegarde voor niet.

9 *Dond.* Smergens was Baersenburg eñ Sayer bij mij. Baersenburg seyde, dat de Con. Sayer die mergen voorgehadt hadde met sijn drinken van ensaterdagh.

---

1) Niet ingevuld.

De nacht voor gisteren had de Schotsche Secretaris Dalrimple dieven gehadt, die hem al sijn goedt gestolen hadden, geldt, kleeren etc.

Savonts ginghen Myl. Portland en de Hr van Ouwerkerck wegh, om bij het dessein op Duynkerken te wesen.

10 *Woensd.* Was savonts bij de Con. en teeckende een lange brief aen̄ Staten van Zeelt, over de saeck van ter Goes, nochthans eenige veranderingh maeckende in 't project, bij Odijck overgesonden, dat geloof van̄ President Rooseboom was.

Naer de middach was oock bij hem, doe mij de voorz. brief en̄ een aen̄ Hr van Odijck belaste. Vid. seq.

11 *Dond.* Was kort voor̄ middach bij de Con., mij wat te doen gevende tegen savonts.

De Hr van Tweldam gekomen wesende, att smidd. bij ons; quam om 't Drostschap van Sallant te eysschen.

Men meende dat desen dach of de volgende het dessein op Duynkerken soude aengaen.

Daeghs te voren smergens was dr Hutton lang bij mij, en spraken langh van het huwelijck van̄ Con., en hoe het door Myl. Damby aengeset was, hij Con. Charles bang maeckende, hem uytleggende de animositeit van het volck, die sagen dat men de Paperije wilde invoeren, en̄ dat hem soo genoeghsaem gedwongen had, het huwelijck voorz. sijn broer over den hals te dringen, sonder hem tijdt van deliberatie te laeten. Dat hij Damby ten dien eynde veel Lords en voornaeme luyden in het Noorden en elders verr van Londen brieven aen hem had doen schrijven, als seer onrustigh en̄ geanimeert zijnde. Dat hij, Hutton, vast stelde, dat K. Charles van sijn broeder vergeven was. Dat dr Covel, mrs Langford en Treslawny met correspondentie van̄ Envoyé Skelton van intentie waeren om de Coningin aen̄ Con. van Vranckrijck te doen trouwen en̄ haer te doen eschapperen.

Savonts aen tafel gaende, gaf mij noch een brief te

schrijven aeñ Veld-Maerschalck Flemming, hoe hij Bouflers, die scheen over de Maes te willen gaen, soude observeren; 't zij dat hij het in der daet in 't sin hadde of dat het een feinte was. Dese brief langh wesende, konde den inhoudt soo wel niet onthouden, of most de Con. noch eens vragen. Naeṙ eten teeckende hij se eñ was wel.

Moer was bij mij met van Wouw, droncken een fles champagne.

12 *Vrijd.* Smergens was Feron bij mij.

Had een brief van mijn vrouw, schreef dat Helt doot was, en dat geloofde broer Christiaen wel nae een Raetsplaets, daerdoor vacant te worden, soude willen staen.

Verscheide volontairen gingen om Duynkercken te sien. Myl. Essex, soon van Monmouth, Vijgh etc. Daer quam noch geen tijding van daer.

13 *Saterd.* Smerg. waeren bij mij Cralingen, Warfusé, Feron, 's Gravemoer. De leste seyde, dat Athlone bij de Con. gelaten had, besigh zijnde om de quartieren voor̄ winter te reguleren.

Smiddachs aen tafel hoorde dat daer order gegeven was om de relais vañ Garde de Corps, om de Con. te escorteren naer huys.

Was een seer kouden dagh, soo dat men iñ tent sijn handen en voeten niet warm konde houden.

Savonts hoorde dat Cambon van Veurne gekomen was, daer alle onse trouppen noch lagen, sonder dat in het dessein op Duynkercken noch iets gevordert was, en wierdt iñ 't generael geseght, dat daer eenighe obstaculen voorgekomen waeren.

Had eenige loslijvicheit.

14 *Sond.* 's Nachts 2 of 3 reysen wacker geweest zijnde, hoewel niet langh, viel omtrent 8 ueren weder in slaep, en sliep tot 11 toe. Opstaende, had noch een losse stoelgangh.

Was naeṙ middach bij de Con., vriendelijck wesende; gaf mij te doen dingen die savonts teeckende.

Cambon vertrock weder nae Veurne, aeñ fortificatie vañ welcke sterck wordt gewerckt.

Wandelde wat op de hoochte langs de Leije, maer was soo koudt tegen de windt te gaen, dat haest weder omkeerde.

Was noch al loslijvigh.

15 *Maend.* Mijn vrouw schreef, dat Jacoba Bartolotti bij haer man gegaen wesende, hij haer met schoppen de deur uytgeholpen had. Dat sij dat aen joff. Bati geschreven had eñ dat nooyt niet meer bij hem wilde gaen.

Smerg. was Kien bij mij.

Schreef aen mijn vrouw.

Savonts was bij de Con., die teeckende eñ seyde, dat in joff. Tondy's saeck niet wilde doen, sullende apparentel. ymant gesproken hebben.

Was sacht en beter weer.

Smerg. omtr. 5 ueren weder ingeslapen zijnde, sliep vast tot 10 ueren toe, en daeghs te voren tot 11 ueren.

16 *Dynsd.* Smergens was Baersenburg bij mij met Sayer eñ Borselen, droncken choccolate. Daernae quam Voorschoten afscheidt nemen, gaende naer den Haegh.

Smiddachs at d^r van Wouw met ons eñ seyde mij, dat van goeder handt wiste eñ (de man het hem self bekendt hadde), dat Isacks amours met joff. van Warmenhuysen noch continueerden, eñ dat hij selfs met haer verlooft was, daer sij luyden van qualiteit, eñ onder andere Voorschoten, de tweede Odijck etc. niet had willen hebben.

Smiddachs had de Graef van Solms gasten, en droncken zijnde, hoorden wij se tegen malkanderen trommelen.

17 *Woensd* Smergens was Baersenburg langh bij mij; seyde mij dat Isac hem oock sijne amours met de voorz. joff. geavoueert hadde, eñ hij die tegen hem en ridicule getourneert hadde. Sprack voort van dat Grandval iemant genoemt hadde uyt de camer vañ Con., die eenige kennis van het dessein soude gehadt hebben, konnende

de naem niet wel heel uytbrengen eñ seggende: ieunne, jenne, en dat een ander man van importantie, wetende, dat Baersenburg met Brienne overhoop lagh, hem geseght hadde, dat er haest water op sijn molen soude komen, en dat een seker man van groote schelmstucken soude geaccuseert werden.

Naermidd. seyde de Wilde, dat Henning een brief van van Leeuwen hadde, die met Portland te Veurne was. Schreef dat onse heele vloot voor Duynkerken lagh, eñ dat evenwel Cap^{n} Bart met noch twee capers hadden weten uyt te komen. Dat alle onse trouppen daer ordre hadden om sich van broodt te versien voor 4 daghen. Dat men meende dat het op Duynkercken was aengesien. Dat de Franschen aen die van Dixmuyden verboden hadden ons volck in te nemen, op peyne van haer te branden; maer dat men meende sij daer al in waeren.

18 *Dond.* Voelde smergens, als opstondt, wat pijn onder de enklaeuw van mijn rechter voet, iet jichtachtighs wesende, dat savonts, als bij de Con. moste gaen, arger wierd, eñ mij pijn dede in 't gaen, wierdt evenwel niet geremarqueert. Hierbij had gisteren en van daegh een soort van een loop, en gingh 3 a 4 mael daeghs.

Smiddachs omtrent half dryen aen tafel sittende, en het desert opkomende, quam daer een aerdbevinghe, schuddende onse tafel heen eñ weder. Ick meende dat het quam van een peerd of iets, dat iñ touwen verwart, maer siende een glas, dat over mij stondt, oock schudden en wat wijn uytstorten, kreegh andere opinie, en met eenen elck een roepende: een aerdbevinghe, een aerdbevinghe! liepen alle uyt de tent naer 't huys vañ Coningh. Half wegen sagh onder anderen de kock Ulrich, die riep: „Il y a une alarme au quartier du Roy," eñ hoorden wij daerop dat de trommel begon alarm te slaen. De aerdbevingh was doen al over, hebbende niet boven een minute of twee geduert. De Con. (op 't geschreeuw van

Sauve le Roy), was iñ drang vañ luyden, die uyt wilden, gevallen, eñ Montpouillan was sijn scheen opgehaelt. Borselen, savonts van Gendt komende, seyde, dat sij daer vrij sterck geweest was, eñ de straten overal van gebroken schoorsteenen en gevels vol lagen. Oude luyden hieromtrent wisten te seggen, dat omtrent 50 jaren geleden hieromtrent der noch eene diergelijcke geweest was.

De Con. vraegde mij savonts hoe ick se gevoelt hadde, wanneer teeckende.

19 *Vrijd.* De Con. had brieven van Myl. Portland gehadt van omtrent Veurne, en schreef hij dat de aerdbeving voorz., dewijl hij schreef, daer soo sterck geweest was, dat hij vreesde het huys op sijn hooft soude gevallen hebben.

De pijn aen mijn voet was minder, maer snachts was seer verhit en ongemackelijck; had weynigh appetyt en stondt eerst ten 11 ueren op.

Aen tafel wierd geseght, dat de onse het fort La Cnocque, bij Duynkercken, souden aentasten; dat Cambon dat dirigeren soude, hebbende het gemaeckt.

Kreeg schrijven van mijn vrouw, klagende noch al over Tien, eñ dat hij soo los was in sijn spreken en schrijven; dat, soo hij niet onder mijne ooghen soude mogen zijn, sij vreesde dat hij een bedorven mensch soude werden.

Regende snachts hard met vlagen eñ oock dese mergen.

Savonts was bij de Con., die teeckende, en vraegde mij ten eersten, hoe het iñ aerdbevingh gemaeckt hadde.

De pijn uyt mijn voet was heel wegh, maer de loslijvicheit eñ de anoresia continueerden noch.

'sGravemoer savonts aen mijn tent komende seyde, dat te Veurne het gerucht was, dat het Fort La Knocke overal ondermijnt was, en dat niet een vañ Engelschen acht daerop hadden om te stormen.

20 *Saterd.* Mijn gesontheit als daeghs te voren.

De Wilde had schrijven van van der Poel, in den Briel,

dat de eerdbeving daer oock geweest hadde, eñ dat de aerde haer op sommige plaetsen een elle of twee hoogh opgelicht hadde.

Smergens eenighe ordre omtrent mijn tent stellende, om dewelcke de jongens allerhande gereetschap, flessen, lanteerns etc. wederom begonden te vergaderen, kreegh woorden met Pieter, die scheen niet te willen doen dat hem belaste, stout eñ luy sprekende, eñ eyndelijck twee flessen soo tegen de aerde goyende met een quaedt hooft, dat in stucken vlogen. Ick, hem eerst uytgemaeckt hebbende en recht quaedt werdende, kreeg een rottingh uyt de tent om hem af te smeren, maer hij liet mij niet naer komen. Soo seyde hem, dat hij soude vertrecken (verstaende tegen de tijdt), dat hij seyde geern te sullen doen, en docht mij niet geraden een jongen te houden, daeromme mij nu al dry, vier mael seer in colere gestelt hadde.

Was vuyl en regenachtigh weder.

21 *Sond.* Was noch al wat loslijvigh en at met weynigh honger; naer̄ eten nam een weynigh Cherry-brandy, dat mij goedt deed, en had savonts een betere stoelgangh.

Naermiddagh was Baersenburg en Feron bij mij.

Was warmachtigh weer, maer met stercke weste windt.

Feron had gehoort, dat de Con. in dry dagen soude vertrecken.

22 *Maend.* Had schrijven van mijn vrouw, seggende dat Guiran bij Tien gekomen was. Guiran self schreef mij, dat om Tien af te brengen van quaedt geselschap, dat hij had te Leyden, hij voorgeslagen had hem voor een half jaer te Uytrecht te brengen. Dat mijn vrouw dat goedt gevonden had, en Tien self geseght had, daer liever als te Leyden te sullen wesen.

Ick schreef hem en approbeerde het.

Mijn vrouw schreef noch, dat sij op̄ tijdt vañ aerdbevingh vañ 17[en] deser, sij in onse thuyn gaende, de heele langhe muer hadde sien schudden; dat sommighe menschen

iñ Haegh met haer stoelen waeren opgelicht geweest, eñ andere flauw vañ beweging̃h geworden.

Was savonts laet bij de Con., die weynigh teeckende. Vraeghde noch naer tijding vañ aerdbeving uyt den Haegh, eñ seyde ick hem het vorighe.

Smergens was Baersenburg bij mij, daernae gingh met Feron de tent sien van Rademaecker, daerin hij een schoorsteen had doen maecken.

Savonts seyde mij Rademaecker eñ daernae andere aen tafel, dat de Franschen dessein hadden met een groote partij van over de Leije een affront te komen doen, eñ dat hij de Wilde daer heel bangh mede gemaeckt had, maer dat daer nu geen peryckel was, volck aeñ overzijde zijnde gesonden, die de Wilde seyde 1000 man te wesen.

23 *Dynsd.* Smergens was Baersenburg bij mij, daernae Feron en daernae Mellin. Seyden beyde, dat de Con. donderdagh soude vertrecken.

De Wilde quam omtrent 1 ueren seggen, dat de escorte van onse fourageurs te ver eñ tot Harlebeeck toe gegaen zijnde, door de Franschen leelijck gehavent was, eñ de fourageurs ten besten genomen sonder fourage souden wederkomen. Mijn vier knechts waren alle uyt.

Mellin seyde mij, dat den ouden Isac te Maestricht gestorven was van een ophoudinge van water.

Regende de gansche mergen eñ was seer koudt.

Feron seyde, dat van Asten, de Con. Agent te Brussel, mede doot was, eñ dat hij sijn Griffierschap van Grimbergen vañ Con. gekregen hadde, eñ scheen het Agentschap wel voor sijn broer te willen versoecken.

Att smiddachs tot Dijckveldt, daer du Pré, Minister vañ Prins van Luyck, vondt, in wiens presentie Dijckveldt begon te seggen, dat de Con. hem van mij gesproken had daeghs te voren, eñ dat hij geseght had, dat ick fort honnette eñ niet geinteresseert was iñ dingen van mijn charge, en dat voorts ick een groote egaliteit van humeur

hadde, en altijt even eens was, oock nu twintigh jaer altoos bij hem geweest, eñ altoos gesont. Ick seyde, dat had de Con. mij somtijts van binnen konnen sien, hij soo niet gesproken soude hebben. Daernae quam Gastigny daer oock eens, eñ mochten wij de heele middagh bijnaer sonder spreken aenhooren seer langhwijlighe vertellingen van sijne onkosten eñ magnificentie in sijne Ambassaden etc., eñ hoe hij de menage van 't Landt besorght had.

24 *Woensd.* Smergens was d^r^ Hutton bij mij, en vraeghde om mede in mijn schip te mogen naer Holl^t^ gaen.

Had die mergen een brief van Boision, maer vañ 10^en^ Sept., daerin seght dat de soon van Neufville doot was, eñ dat de Coningin de begraffenis betaelt had, en aeñ moeder noch een grand present had gegeven. Dat die kleyne Neufville de historie van m^rs^ Frankline gedivulgeert had, doe sij met hem op haer bed gebadineert had, en haer van hem hebbende laten kittelen, als in flaeuwte gevallen was. Dat de jonge daerover bij ordre vañ Coningin was gegeesselt geweest, maer dat hij in 't geesselen altijt geseght hadde, dat het evenwel waer was. Dat de Coningin aen m^rs^ Frankline gegeven had de plaets van keeper of the mail eñ 't huys, daertoe horende, in 't Parck, zijnde hondert pond sjaers waert.

Savonts was bij de Coningh, die veel teeckende, en mij verloff gaf om naer̄ Haeg te gaen, eñ daer twee dagen te blijven, seggende, vrijdachs mede te sullen naer 't Loo vertrecken.

25 *Dond.* 's Gravemoer was tegen den avondt bij mij eñ nam afscheydt, noch sullende in 't leger blijven. Maer seyde, dat op de tijdingh dat Bouflers te St Truyen gekomen was, het noch onseker was of de Con. sanderen daeghs soude vertrecken. Dat er op de fourage van van daegh weer veel peerden genomen waeren, de boeren ons volck verradende.

Een soldaet van Engelsche race wierd gerabraeckt,

hebbende een vrouw vermoort om 2 of 3 rijxd[rs], die bij haer hadde.

Savonts teeckende de Con. de patenten voor 't voetvolck naer de winterquartieren.

Opdam quam iets schrijven in mijn tent, en smeet mijn heele intpot om.

Regende seer hard den ganschen dagh.

26 *Vrijd.* Was voormiddachs bij de Con., die teeckende, eñ naermiddach weder, doe de patenten voor̃ Ruyterije teeckende.

Was den heelen dagh soo vol in 't kleyne huys vañ Con., dat men sich daer qualijck draeyen konde, eñ door de continuele regen soo vuijl aeñ ingangh van hetselve, dat men seer diep door het slijck most gaen, om uyt of in te komen.

Men seyde, dat het desseyn van Boufflers, om Leeuwen te surpreneren, gemist was, de onse daer volck in hebbende geworpen.

De Coningh hebbende belast dat de Wilde te lande soude volgen, vertrock omtrent negen ueren savonts, om sanderen daeghs savonts te Breda te zijn, eñ de volgende te Loo.

Regende met groote vlagen, de eene naer de andere, en waeren in een melancholicq campement.

De Prins van Birkenfeld kreegh het Gouvernement van Overijssel.

27 *Saterd.* Ging ten 8 uren met mijn cales van Grammen naer Gendt, nemende d[r] Hutton mede. De wegh was door de groote regen en menichte van wagens seer diep eñ quaedt. Gingh te Gendt in het jacht van Rademaker, dat hij aen Hulst gepresenteert hadde.. Deed mijn cales en karr in mijn leger-schip, daer Douwe Harkes schipper van was, en att met van Hill, die daer oock lagh met sijn jacht, sijn broer eñ de Schotsche Predicant Castairs, brengende onse kost te samen.

28 *Sond.* Gingen smergens met onse jachten met treckpeerden naer 't Sas van Gendt, het Canael langs, en niet konnende voortkomen voor 's anderen daeghs smergens, wandelden en sagen het Fort, de Majoor de Vassy, Commandeur, mij geleydende, en sagen de fortificatiewercken, daer mede besigh waren, eñ die op de maniere van die van Naerden gemaeckt wierden. Het Fort self is een aengenaeme plaets, daer menichte groote linde-boomen in staen, de huysen net en op sijn Hollantsch gebouwt. Hetghene sij het Casteel noemen, is Spaensche fortificatie, ten tijde van Keyser Carel omtrent 1525, en doen gemaeckt. Op de straten ontmoetede men vele menschen, bleeck eñ ongesondt der uytsiende door quade lucht, die hier is. Daer waeren menichte schepen, die daer canon en amunitie brachten eñ ontlaeden, vañ kant van Namen gekomen, eñ te winter daer sullende blijven.

De Vassy bracht ons in sijn huys en gaf Hutton en mij te drincken.

29 *Maend.* Voeren smergens met den dagh van 't Sas van Gendt, liepen smiddachs dicht voorbij 't Casteel van Rammekens, en anckerden savonts iñ Keete, over St Annelandt. Hadden altoos contrarie windt.

30 *Dynsd.* Liepen uyt de Keete noch al met contrarie windt verbij Willemstadt, daer anckerden, konnende op een half uer het Sas van Strijen niet krijgen. Weder voortzeilende, quamen met den avondt voor Dort, eñ iñ nacht te Rotterdam.

October.

1 *Woensd.* Gingen met de schuyt van 9^en van Rotterdam, en van daer nae Delft eñ den Haghe, daer ten 12 uren aenquam met d^r Hutton, die van Grammen medegenomen hadde. Terstont hadde klachten van mijn arme vrouw over Tien en sijn quaedt leven, die mij seer ontstelden en ten

hooghsten bedroefden, hebbende sij noch onlangs, eer dat Guiran bij hem was, iñ nacht naer 't Schouw gereden, om dat hoorde dat hij daer weder den degen uyt gehadt hadde. Ontbood hem met Guiran naer Haegh, daer savonts omtrent 8 quamen, eñ ick hem eerst wat koel bejegent hebbende, quam daernae op sijne debauches, en haelde hem lustigh deur, niet sonder mentie van 't beterhuys, daer hij niet veel wist tegen te seggen; hoorde alles aen, onder sijn hoedt luypende, en beloofde int ende beterschap.

Naerm. had Mortaigne.

2 *Dond.* Smergens was broer Christiaen bij mij, die mijn vrouw mij geschreven had dat Madame la Ferté met haer jonghste dochter acht of thien dagen bij hem gehadt hadde te Hofwijck. Hij at bij ons smiddachs eñ savonts.

Naermidd., tegen den avondt, quam St Annel^{t} met sijn 2 dochters en suster sijn vrouw.

Savonts vraegde naer nicht de Willem; was niet thuys. Praete tot over 8^{en} met suster van Nieuwerkercken, die mij de legende van Reinier las, en hoe sij geresolveert was hem nooyt los te laten.

3 *Vrijd.* Smergens was Odijck bij mij. Vraegde of met hem wilde gaen van Zeyst naer 't Loo, dat toeseyde, eñ dat hem te Zeyst soude vinden.

Smidd. att broer weder bij ons.

Smerg. was Slyedrecht bij mij

4 *Saterd.* Mijn vrouw bracht mij smergens met de cales tot Leyden, van waer met de schuyt van 9 naer Uytrecht voer. Hadden iñ selve schuyt eenen mijn Heer van Royen met sijn vrouw en soontje, oock eene gerefugieerde dame met haer dochter, oock de Secretaris Schaep, van Amsterdam, een slechten quant. Hij vertelde van sekere Jeud, genaemt Cohé, dewelcke deser daghe te Amsterdam gegeesselt was, in discoursen twee Heeren van Amsterdam beschuldight hebbende van dat hem hadden willen omkoopen om de Con. te vermoorden.

Te Uytrecht komende en gaende een wagen hueren naer Zeyst, vondt aeñ Wittevrouwenpoort Odijcks cales staen, ingespannen eñ nae hem wachtende, soo van Amsterdam stondt te komen. Ging hem wachten in de Swaen, daer de vrouw, een hallf jaer geleden, gestorven was, zijnde een dochter van eene vrouw, daer te Bodegraven dickwils gegeten had, en over eenige jaeren heel fraey. Odijck komende, reden naer Zeyst, daer mij noch in den doncker sijn huys en een deel vañ thuynen liet sien, tracterende mij voorts heel wel, eñ sliep in een seer goedt bedt.

5 *Sond.* Sond smergens met Pieter mijn goedt op een wagen wegh, waervoor, komende van Uytrecht, 20... most betalen, en meende dat wij kort daernae souden volgen; maer Odijck stondt soo laet op eñ talmde daernae soo langh, met mij door sijn plantagie te slepen, dat te laet wierd, en stelde de reys tot sanderen daeghs uyt. Smiddachs aten seer leckere snoeck en water-vis.

Naermiddach quam daer de Heer vañ Leck met sijn moeder en nieuwe vrouw, en wandelden wij met haer tot tegen den avondt. Doe reed met Leck naer Odijck, een half uer van Zeyst, en sagen tot de Predicant aldaer een onyx, daervan hij mij geseght hadde, eñ daerop aeñ eene zijde een buste stondt van een man in Romeynsche kleeren, en aeñ andere een moorentronie. Hij wilde voor anticq uytgeven, maer sach het daer niet voor aen. Seyde, dat daer 800 gl. had konnen voor hebben.

Leck gingh van daer naer Beverweert, eñ ick naer huys, maer komende aen seker huys, genaemt . . . . . [1]), daer eenen Otterwael woonde, een vinnigh Papist, daer se ons int komen over de werf hadden laeten passeren, vonden de brugh daer op-gehaelt, en of wij schreeuwden en geldt beloofden, wilden ons niet laten passeren, soodat mosten omrijden en een wegh soecken over de heyde. Verloor

1) Niet ingevuld.

daer oock mijn rottingh, maer vondt se weder, en hadden moeyte met de cales op de wegh, die seer naeuw was, om te krijgen.

6 *Maend.* Reeden smergens ten 9 ueren voort, en quamen tegen den avont op 't Loo, hebbende een relais van 4 peerden vooruyt gehadt. De wegh was seer goedt eñ omtrent de schueren bijnaer geen water.

De Con. was dien dagh op de jacht, en latende mij savonts binnen komen, sprack vrindelijck. Had het hart niet gevangen.

Maer alle dese daghen was seer melancholicq over de quade comportementen van Tien, daer geen doorkomen aen sagh.

7 *Dynsd.* Was de Con. weder op de jacht.

Smergens waren den Drost Essen, Heeckeren (de Hr van . . . .) [1]) eñ Bernickhuysen. Naermiddach Roosendael met een gerefugieerde Raetsheer van 't Parlement van Bordeaux, eñ eerst Bernickhuysen, brengende sijn vrouw (dochter van Tiaen Huygens), die wel een uer of anderhalf bleven sitten. Seyde, dat haer moeder nu wederom popte met eenen van der Meulen, een Officier zijnde. Dat Amelisweert haer doen trouwen had aen Bernickhuysen, seggende dat sij anders met sijn knecht trouwen soude.

Seyde, gehoort te hebben dat Mevrouw van der Albe, joff. Hacquart eñ noch een andere Officiersvrouw, die haer man doen attrapperen had om daer af te wesen met haer een assignatie te geven, alle tesamen woonden te Londen.

8 *Woensd.* Smergens verhaelde mij de Wilde van een questie tusschen Kien en Mellin, bijgekomen over een fles wijn, die voor Con., in sijn camer alleen etende, gebracht was, eñ Mellin wilde wederom hebben, niet uytgedroncken zijnde. Dat Mellin de Wilde gevraeght had,

---

1) Niet ingevuld.

of hij van Kien sijn vrinden was, en seggende jae, had hij hem geseght dat hem konde waerschouwen van niet sonder degen te gaen, want dat hem attaqueren soude. Dat Kien, dit gedaen hebbende, Mellin nergens gesien hadde, eñ dat eyndelijck malkander iñ stal gerencontreert hebbende, yder met een rotting iñ handt, Mellin Kien eerst met een vuyst in 't aensicht gestooten hadde, eñ daerop malkander lustigh met de rottingen afgesmeert hadden.

Smergens was Heert eñ andere bij mij.

De Con. was op de jacht, maer vongh het hart niet.

Att met Odijck in sijn camer, met noch 7 of 8 meer.

9 *Dond.* Wandelde smergens omtrent de vijver eñ daeromtrent.

De Con. liet mij roepen, om een teeckening van Marot tot de sael boven hier op 't Loo te sien; gingh doe weder op de jacht, eñ vongh een seer groot hart.

Att met Odijck eñ Marot alleen.

De Con. ontboot mij savonts, eñ teeckende de Magistraet vañ Bosch.

10 *Vrijd.* De Con. was weder op de jacht en vongh niet. Teeckende savonts all dat te teeckenen was.

Seyde, dat smaendachs iñ Haegh soude wesen, dat mij noch eens belast had aen Dijckveldt te schrijven.

Smergens was oock bij hem.

Naermidd. gingh te voet met Slydrecht naer Appeldoorn, eñ was moede.

Deed door Kien aeñ Con. savonts naeř eten vragen, of met Odijck mocht vertrecken, maer liet seggen dat daer sanderen daeghs noch te doen soude wesen.

11 *Saterd.* Smergens was Slydrecht en Kien bij mij.

De Con. was weder op de jacht en seer koudt en schrael weder, en quam omtrent 8 ueren eerst te peerd iñ doncker thuys.

12 *Sond.* Was smergens bij de Con., die mij hield tot ½ elven, de clercken al voor wegh zijnde.

Reed met een wagen van 't Loo naer Uytrecht, te Voorthuysen gegeten hebbende.

Gingh logeren iñ Engel, bij de Leydse schuyten, om daer dicht bij te zijn, eñ de visite vañ vr. van Oudegeyn niet sujet te wesen.

De nacht daeraen kreegh noodt om op stoel te gaen, eñ iñ doncker niet konnende te recht raecken, fleuyte wel 30 mael, sonder dat ymant sich daeraen kreunde. Maeckte ondertusschen veel water, dat mij soulageerde eñ deed uytharden.

13 *Maend.* Gingh met de schuyt van achten van Uytrecht naer Leyden, daer de stamerende Heuft oock in was eñ de Muntm[r] Boreel, en twee jonghe getrouwden van Haerlem met de vrouws suster.

De Con. was sondachs naer Soestdijck gegaen en liet de Wilde daer oock komen.

Te Leyden wachte mij mijn vrouw met de koets. Savonts quam iñ Haegh.

14 *Dynsd.* Naermidd. was Bergesteyn bij mij en sagh een deel teeckeningen met hem.

Broer Christiaen att smidd. bij mij.

Berkestein seyde dat joff. v. Laer hem had laten versoecken door eene gerefugieerde mad[lle] la Tarte, anders iñ wandeling Louison genaemt, dat die vooruytgaende hij haer gevolght was, en meenende een goede fortuyn te hebben, bij juv. Laer gekomen was, zijnde dick met ceruys bestreken en een seer grof peignoir aen hebbende, dat hij willende heen gaen [1]). . . .

Savonts was bij de Con., die niet en teekende. Van Leyden kreegh voor 740 gl. aen boecken, iñ auctie van Westrenen voor mij gekocht.

---

1) Hier is de zin afgebroken.

15 *Woensd.* Smergens quam de Wilde seggen, dat de Con. vrijdachs wech wilde, eñ geseght hadde, dat naer niemant soude wachten.

Ooyen, naermidd. bij mij wesende, seyde dat soo haestigh was om dat tijdingh hadde, dat vijandt naer Charleroy wilde, eñ dat geen kans sagh om het te secoureren.

Schickte mijn papier-coffer tegen 't vertreck.

Naermidd. had Mortaigne en Lith. It. joffr. van Laer, die seyde dat Berghenstein het gevraeght hadde aeñ bovengenoemde la Tarte ofte Louison, hoewel genoegsaem geen tanden had, dat sij dat aen haer wederom hadde geseght, eñ sijluy daerop besloten hem die part te spelen, maer liet haer ontvallen dat, hadden sij kans gesien van iets op sijn goudtbeurs te wercken, sij het souden gedaen hebben.

16 *Dond.* Naerm. was joff. van Laer bij mij, eñ Bergestein naer mij komende vragen, liet hem bij ons komen, en had plaisir haer te hooren, malkanderen pointe seggen, sij soo onbeschaemt wesende dat hij het schier te quaet krijgende, elcke reys wegh wilde, had ick hem niet gehouden; seyde dat vergoedingh wilde hebben voor een charpe en een fontange, die gekocht hadde om hem te charmeren.

17 *Vrijd.* Smergens was bij de Con., ontboden zijnde, ende seyde hij mij dat niet souw mede gaen om dat hem niet soude konnen krijgen; dat dat werck van Charleroy, daer hij naer toe gingh, apparentelijck in een dagh twee of dry soude gedaen zijn. Hij hadde dese reys geresolv[t] op de tijdingh die savonts te voren gekregen had, van dat de Franschen die plaets wilden attacqueren; en wierden onze trouppen iñ omleggende garnisoenen geordonneert te marcheren. Savonts gingh hij wegh. Had de nacht te voren de Wilde al doen vertrecken, daer niet van gehoort hadde.

18 *Saterd.* Naermidd. was tot Jacoba Bartolotti, daer joff. Bati vondt.

Naermidd., of liever savonts, was tot mevr. Runnickhuysen, daer mijn vrouw speelde eñ een hoop geselschap was, onder anderen 2 joff[en] van den Bosch, dochters vañ gewesene pensionaris van Amsterdam, oock de vrouw van . . . . . . [1]) Salenger, die scheen discreet eñ van goedt geselschap te zijn; de jonghe Nyvelt hefte elcke reys sijn stem om te singen. Daer was oock de jonghste joff. van Ginhoven, die met eene van der Meulen geseght wierd te willen trouwen tegen haer moeders sin.

Nicht Sevenaer vondt niet thuys. Was oock tot suster van St. Annel[t].

19 *Sond.* Smergens was besigh met het aenteeckenen vañ boecken die iñ auctie van Westrenen gekocht hadde, eñ weynigh in getal zijnde, bij de 750 gl. gekost hadden.

Naermidd. waeren tot onsent suster, nicht Sevenaer eñ Jacoba Bartolotti.

Men seyde dat de Con. weder thuys quam eñ dat de vijandt van Charleroy geweken was. Tien, die daeghs te voren met Guiran gekomen was, gingh met hem weder naer Leyden, naer dat hem weder deur gehaelt hadde, eñ Guiran oock daer over, dat hij self met Tien en ander volck tabacq gedroncken had, dat hij daermede wilde excuseren, dat hij om sijn amitjé te winnen hem wat hadde gemeent in te volgen, om hem daernaer van sijne fauten af te brengen, dat ick seyde niet goedt te vinden.

20 *Maend.* Vergeten aen te teekenen.

21 *Dynsd.* Kreegh een brief van Guiran, daerbij, bij occasie van de reproche, die hem den 19[en] gedaen had, afscheidt versocht, eñ meende dat bij Tien niet op de goede wegh soude konnen brengen, dat hij nooyt van te voren geseght hadde. Gingh nogh die mergen tot Schuylenburg om la Vignotte, precepteur van sijn kinderen, te spreken; maer die was niet thuys: Schuylenburg beloofde hem te senden.

---

1) Niet ingevuld.

22 *Woensd.* Smergens was joff. van Laer bij mij; seyde dat sij en la Tarte eenigh dessein op Berkesteins beurs gemaeckt hadden, eñ noch verder extravagerende, seyde dat sij een mes gereedt gehadt hadde en dat noch bewaerde, om hem, indien hij iets voor den dagh gehaelt hadde, het glad af te snijden eñ in sijn tronie te gooyen.

23 *Dond.* Savonts was tot suster, daer eene joff. Verheye was, dochter vañ Raedpens[s] van Zeelant, een fraeye brunette, maer wat krepel, en wierd geseght veel verstandt te hebben; was daer met de vr. v. Ellemeten.

Naermidd. was tot suster van Nieuwerkerck, daer Jacoba en joff. Bati vondt sitten collationneren.

Was savonts eñ de twee avonden te voren lang op 't Hoff op audientie wachtende; maer sprack de Con. niet.

Hij att dese middach bij Rooseboom en gingh daernae noch naer Sorghvliet.

Schreef een brief met groote reprimandes aen Tien, daer in hem dreyghde met een beterhuys, en een andere aen Guiran, hem sijne demissie belovende als een ander soude hebben.

La Vignotte was daeghs te voren bij mij, belovende een bequaem man van Uytrecht te ontbieden eñ mij te bestellen.

Savonts te 9 uren sondt mij de Con. door de R. Pens[s] Heinsius een brief aeñ Keyser, bij hem ingestelt, eñ most die noch voor tvertrek oversien en verbeteren; liet mij seggen dat, dat gedaen zijnde, ick konde vertrecken.

Golsteyn quam naer̃ eten savonts bij mij eñ gingen wij met Hulst en de boden ten 1 uren 's nachts naer Maeslandtsluys in een trekschuyt, warmden ons daer, dewijl men het goedt in een hoecker overbracht.

Smergens stont joff. v. Barlecum mij en wachte aen mijn poort, maer had geen tijdt om haer te spreken.

Smergens quam Feron mij adieu seggen eñ met eenen dat hij met de jonghste Isaek van Leyden zijnde komen

varen, die hem geseght had, dat Tien de gedebaucheerste student van Leyden was en alle daegh perijckel liep van querelles en ongelucken te hebben, dat hij op eene mergen altemet 3 of 4 verscheyde degens aen deed, en̄ de luyden op straet impertinentelijck aensagh. Broer was smidd. tot mijnent.

25 *Saterd.* Smergens met het aenbreken van̄ dagh voeren met een hoecker van 10 ducatons, die ick alleen betaelde, van Maeslandtsluys naer boort van tschip Delft, Cap^n van der Goes, broer van̄ Schout bij Nacht en̄ de H^r van Nateres.

Ick was in die hoecker, die seer danste, seer zeesieck en̄ quam met moeyte in het schip, de Cap^n seer beleeft zijnde.

De sloep van dit schip was daeghs te voren, soo als passagiers aen boort meende te brengen, wegh en̄ in zee geraeckt, tot alle geluck goedt weder zijnde, en̄ wist hij niet waer sij vervaeren was.

De schuyt van̄ Haegh naer Maesl^{t}sluys 12 gl.

De Con. quam ten 1 ueren naermidd. aen boort. Was naermidd. zeezieck.

De Con. gekomen zijnde gingen tzeyl.

26 *Sond.* Hebbende snachts wel geslapen, om dat de voorgaende nacht over gewaeckt hadde, was redel. wel.

De windt was van smergens af gekeert en̄ Z. W. geloopen.

Smidd. ten 12 ueren saegen naer ons toekomen 4 Fransche schepen, die men daer nae van̄ Lt Admirael Shovel gehoort heeft, geweest te zijn Jan Bart cum suis. Hadden de wind van ons en̄ quamen soo nae dat met mijn kleyn verrekijckertje op een de menschen konde sien. Men maeckte terstont alle preparatie in ons schip, maer wat daer nae liepen voorbij ons. Laveerden daer nae wat voort en̄ de windt altoos Z. W. stack op. In het opwinden van het ancker wat desorder geweest zijnde, wierden wij van

Shovel achter uyt gezeilt, maer groot zeil maeckende kregen hem noch weder. Snachts ankerden weder en hadden harde wind.

27 *Maend.* Hadden noch harde windt tot savonts toe. Gingen te 9 ueren weder tzeil. 's Nachts ten half 2 quamen ten ancker, de windt als voren.

Golstein seyde, dat Keppel uyt het leger gegaen met chaudepisse.

29 *Dynsd.* Smergens gingen weder tzeil, de windt als voren.

Een matroos, die 't verkorven had, sag vañ ree loopen en wierd daernae voor̃ mast gebritst.

De Con. liep smorgens naer landt, dat men een uer twee of 3 te voren van Shovels schip gesien had eñ was naer̃ kant van Yermouth. Wij quamen doen ten ancker.

29 *Woonsd.* Bleven ten ancker leggen. De jachten (die niet diep en gingen) waeren de Con. gevolght en van smergens uyt ons gesight. Laghen den ganschen dagh still; het weder altoos stormachtich blijvende.

30 *Dond.* Smergens was helder weder en stilder als daeghs te voren, de windt Z. W.

Van der Goes kreegh order vañ Con. van Jermuyden om de passagiers van sijn boord aen landt te setten, eñ weder en windt dienende, te zeylen naer Oostende, om de militie, die van daer naer Engel[t] most, te convoyeren nevens andere schepen van oorlogh; maer hij voer aen boord vañ Vice-Adm[l] Shovel en remonstreerde dat hem sulx onmogelijck was, hebbende hij geen victualie ingenomen, als voor̃ reys van Engel[t], en hebbende niet meer als twee anckers, waermede hij sich tusschen de bancken van Oostende niet en dorst hasarderen. Gingen sm. omtrent 10 ueren weder tzeil en Shovel oock. Was redelijck weder, maer tot savonts de windt als voren.

31 *Vrijd.* Shovel sondt mij door een offic[r] van sijn schip, soo noch te bedde lagh, seggen dat, soo ick aen sijn boord

wilde overkomen, ick seer welkom soude wesen, dat ick excuseerde op̄ moeyte van de bagagie over te voeren.

Cap[n] van der Goes en Golstein voeren met de sloep naer hem toe.

Ten elf ueren gingen tzeil en quamen nu omtrent voor Dunwich tot omtrent 's Coninxdiep ten ancker, de windt Z. W. en redelijck weder. Kregen een Engelsche piloot aen boord van een brander, die omtrent ons anckerde.

November.

1 *Saterd.* Gingen ten 11 ueren tzeil en quamen ten ancker omtrent over Malden in the Kings Channel, bij de 4 ueren van the Buoy of the Nord Gredt Weer, de windt als voren.

Was met loslijvicheit gequelt, die mij zedert het vertreck uyt het leger geduert hadde; maer had maer 3 stoelgangen 's daeghs.

Golstein vertelde, dat een knecht van van der Dussen, die met ons reysde, daeghs te voren met de matroosen klap in 't handtje gespeelt had, eñ een van dat volck, soo hij neerlagh om te raeden, hem sijn handt, die op sijn rugh hadde, met dreck gevoldt hadde en daer nae noch sijn mondt vol gevreven hadde, soo dat hij noch staegh besigh was met die uyt te wassen.

2 *Sond.* Smidd. ten 12 ueren ginghen tzeil, de windt als voren en goedt weder. Savonts quamen ten ancker omtrent de Buoi of the Nor.

3 *Maend.* Smergens voor den dagh gingen met het naegetij tzeyl, en anckerden weder bij 't eiland Shapey omtrent 10 ueren, hebbende een uer of twee langer als het getij duerde geseylt. Sagen eenighe swarte visschen, groot als cabeljauwen. Voeren voorbij den Admirael vañ Blaeuwe Vlagh, en salueerden hem.

Gingen ten ½ tween weder tzeil. De windt altoos con-

trarie zijnde, maer 't weder goedt, quamen savonts niet verder als omtrent Shearness.

4 *Dynsd.* Smerg. voor den dagh gingen tzeyl met het nae-tij, en zeylden omtrent 3 ueren, en quamen ten ancker omtrent Lee, een fraey dorp, eñ daer geseght wierd een groote marckt van vleesch te wesen.

Naermidd. ten 3 ueren gingen weder tzeyl; de windt als voren, maer slap, eñ schoon weder, quamen tot op ¼ uer bij Gravesand.

Omtrent Lee woonen Hollandsche boeren.

Onse jonge luyden de Wit, Swijndrecht, Dierkens en van der Dussen gingen daer aen landt en vonden een Fransche gerefugieerde Predicant, daer woonende. Dierkens viel tot sijn knien toe in 't water.

5 *Woensd.* Gingen naermiddagh te Gravesand aen land, daer het kermis was en 't dorp vol van 't landvolck. Daer stonden al veel kramen, eñ was er onder anderen een spel daer eene hermaphrodite te sien was, gelijckende van buyten meer een man als een vrouw. Had een dicke vette tronie en een grijsen baerd, soo het scheen in twee, dry dagen niet geraseert zijnde. Soo ras wij in de houte logie quamen, daer sij was, brachten ons een bottel met seck, sonder dat wij die eyschten.

Te Gravesand stondt Harding, de boeckverkooper, met een kraem.

Golstein kocht een kleyne silvere tanker, en vereerde die de Cap^n^, die se sonder veel ceremonie aennam.

6 *Dond.* Roeyden met de Cap^n^ in sijn chaloup smergens vroegh naer Londen, en waeren omtrent 4 ueren onderwegen. Gingen tot le Reyne, die uyt de Pelmail was gaen woonen iñ Fountaine, smidd. etende met de Capiteyn van der Goes.

Naermidd. reed naer Kinsinghton, en seyde mij de Con. in 't verbijgaen: „Ick docht dat je nooyt gekomen soudt hebben."

Sprack joff. Vijgh eñ joff. Golstein.

7 *Vrijd.* Naermidd. was weder te Kinsinghton, daer de Con. mij vraegde naer onse reys.

Smergens quamen die van 't Costume-huys ons goedt visiteren op een ordre vañ Thresorie, die dede versoecken eñ die mij 27 scell. koste. Waeren redelijck civil en lieten een flesje of twee met tee voor Ide van Dorp, en 14 ℔ chocc olate, die Hulst, mijn clerck, had, passeren. Dewijl ick met dese visitatie besigh was, quamen Dorp eñ de Hr vañ Lier, Silvius eñ l'Eremitage etc. met welkomen plagen. Gaf het volck vañ Custome 2 guinys en Golstein eene.

8 *Saterd.* Smerg. was joff. Hacquart bij mij, seyde, dat Hulst sijn eñ de Wilde's meydt met kindt gemaeckt had. Dat sij 5 of 6 weken iñ Country geweest was, eñ daer ordonnantien van Officieren opgekocht had, en daer profyt aen gedaen, maer was op haer seggen weynig staet te maecken.

Golstein was die mergen oock bij mij, en att met hem en Boision tot le Begue, ick de leste defroyerende.

Sprack met een timmerman, om in mijn voorkamer een afschutsel tot een keucken te maecken, en ontbood oock de slootmaecker Westreicher, om nieuwe sleutels tot twee cabinetten te maecken, hebbende de andere, soo meende, in den Haegh gelaten.

9 *Sond.* Naermidd. was op 't Hoff.

De Con. en passant laste mij de brieven tot de recreuteringe van over de 40 Regimenten, die in 't gevecht van Steenkercken niet geweest waeren, dynsdaghs te Kinsington te brengen. Hij gingh savonts met den doncker met de Coningin naer Winsor.

Smergens waeren bij mij Boision, Tampion en Capn van der Goes, die mij quelde om een recommandatie naer Indien voor eenen Niclaes, eertijts tafel-decker vañ dames eñ nu sijn Hofmeester.

10 *Maend.* Was naermidd. in Westminsterhall en kocht het een en 't ander. Daernae was tot n. Vernatti, en praete daer tot 8 ueren. Sij vertelde, hoe sij een meydt gehadt had, die van liefde eñ jalousie puersteken geck geworden was, en een reys of twee haer selven had willen verhangen. De oude moey was oock thuys.

11 *Dynsd.* Wierd ten 2 ueren bij de Con. ontboden, maer sprack hem niet voor sav. te 9en.

Praete een tijtlangh iñ antichambre met Myl. Nottingham.

De Con. teeckende de voorz. brieven etc., eñ was van goedt humeur, quam over 9en eerst uyt de Privy Council.

Kreegh smerg. een brief van mijn vrouw; schreef, dat de Hr Schadé, te Uytrecht, doot was. De Wilde quam uyt Hollt eñ Henr. met mijn peerden.

12 *Woensd.* Begon verkoudt te worden.

Voormidd. was tot Tampion, mijn horologie vermaeckt hebbende. Naermidd. was sijn knecht tot mijnent, en sette mijn pendule op een console. Was voort thuys.

13 *Dond.* Smergens was de Hr vañ Lier bij mij. Hadde quaede opinie van saecken vañ Staet, eñ meende niet dat voor langh soude konnen uythouden, om reden vañ groote schulden, daer in stack, eñ dat het provenu vañ 200ste penningh door de doleantie en anders seer verminderde. Daernae quam oock Danckelman en Boision.

De Con. att op Withall, als donderdachs pleegh.

Naermidd. was Sylvius oock bij mij. Wilde iñ Country gaen woonen, iñ stadt niet konnende subsisteren. Seyde, een huys te hebben bij Stamford.

14 *Vrijd.* De Con. gingh tegen de middach in 't Parlement.

De Hr vañ Lier was smergens bij mij. Daernaer oock Sylvius en Boision, die ten eten hield.

Naermiddagh sondt de Con. om mij, eñ hoewel een heel deel dingen had om te teeckenen, stelde het uyt tot

dynsdach, en schreef alleenl. een briefje aeñ Raedpensionaris.

In de Con. bedchamber quam Myl. Monmouth bij mij, eñ seyde mij dat, hoewel de Con. sijn Speech in 't Parlament aen geen vañ Lords vañ Privy-Councel gecommuniceert had, nochthans de heele morgen volck met deselve Speech omgeloopen had, zijnde die van woord tot woord gedruckt, en daerbij gedaen seer malitieuse commentarien. Dit seyde hij, de Con. uyt sijn cabinet komende.

15 *Saterd.* Smergens was Silvius bij mij.

Naermidd. liet mij de Con. halen, en gevende mij eenige dingen te doen, die niet haestigh en waeren, vraegde mij seer naer Cap^n^ van der Goes, en of hij noch te Gravesend was, dat seyde niet te weten, maer twijffelde of hij niet wech was, omdat de brief; die voor Niclaes, sijn Hofmeester, geschreven had aen den Adv^t^ van Dam, had laten leggen eñ niet komen halen was. Onder de dingen, die belaste, was eene aen Schuylenburg, om op redelijcke conditien te verkoopen 't huys, dat de Con. vañ Princes van Portugal geërft had bij Sassem; dat de Rentmeester Landschot aeñ Con. versocht had van hem te mogen koopen.

16 *Sond.* Smerg. was Sr Gabriel bij mij.

Naermidd. wierd gehaelt bij de Con., en meenende dat hij te Whitehall noch was, daer smergens geweest had, socht al de passages naer sijn quartier, maer vondt alles toe, hij al nae Kinsington zijnde. Reed daer nae toe.

De Con. belaste mij dynsdachs te komen.

Smerg. was Sr Gabriel bij mij.

17 *Maend.* Smerg. was op de nieuwe Beurs, om naer een slijpsteen voor rasoirs te sien, en kochter een in de Strand. Naermidd. was Boision bij mij.

De Con. was op de jacht.

18 *Dynsd.* Smergens gehaelt zijnde, was naer Kinsington.

De Con. deed mij seggen niet wegh te gaen om te gaen eten, en deed Compton, de tafel van̄ Grooms hebbende, (seggen) dat mij soude tracteren, gelijck hij deed, en̄ att daer noch m^r Sheapheard, Myl. Silkirke, Coronel ...... [1]).

Naermidd. was bij de Con., die een deel dingen teeckende.

Belaste mij een brief aen Sas te schrijven, om Keppel, als er om spreken souw, een fregat of ander bequaem vaertuygh te doen hebben, om uyt Holl^t over te komen.

19 *Woensd.* Was naermidd. met Boision tot de H^r van de Lier, die nu weder vrij wel was. Eerst had met Boision tot .... [1]), de tinnegieter en wijnkooper, in St Martins Lane geweest, daer 20 flessen clairet, 20 roode Portugaelsche wijn en 10 sack kocht. Van Lier gingen tot nicht Beckers, en was daer haer suster oock.

20 *Dond.* De Con. was te Whitehall en at tot Portland.

Sylvius was smerg. bij mij, en hield hem ten eten. Naerm. quam Boision oock.

Sylvius seyde, dat bij het Parlement al vrij goede dispositie was.

Jack How, sijnde een seer gedisaffect^de grumbler, en apparent om in 't Parlam^t niet wel te doen, had een knecht van hem in Whitehall met een degen geslagen, en was gevangen, moetende naer rechten sijn rechter hand verliesen, en was nu in̄ Con. handen en dispositie.

't Afschutsel van mijn keucken op Whitehall wierd gemaeckt.

Boision quam naerm. Smergens was Sayer bij mij.

Sylvius vertelde, dat voleurs gebroken zijnde in een huys van eenen la Force, in St James-street, de man en̄ vrouw in 't bedde vindende, haer vastgebonden hadden en̄ 't huys geplundert.

21 *Vrijd.* Naermidd. was tot Brienne, daer joff. Vijgh mede was, en droncken thé.

---

1) Niet ingevuld.

De Con. was van smergens op de jacht geweest, eñ seyde mij savonts, naer Council gaende, dat het soo laet geworden was, dat dien dagh niet soude konnen schrijven, maer dat Myl. Nottingham een post senden soude, om de pacquet-boot op te houden, eñ dat ick sanderen daeghs weder soude komen.

22 *Saterd.* Was smergens weder naer Kinsinghton, eñ gaf mij de Con. een brief te copieren, die hij aeñ Keurvorst van Beyeren geschreven hadde, om hem te versoecken een reys naer Weenen te doen, om door de Keyser te effectueeren, dat de armeën op den Rhijn eñ in Savoyen (naer onthoudt in 't begin van Mey) mochten ageren, alsoo sonder dat geen apparentie was voor Geallieerden iñ Nederlanden iets te konnen doen. Dat hij de Keurvorst een soodanighe reys eens afgeraden had, maer hem die nu moste aenraden, daer het pretext konde nemen van sijn vrouw en jonge Prins te sien.

Smiddachs gingh naer huys.

23 *Sond.* Smerg. was Sylvius bij mij; seyde, dat het Parlament niet en deed dat dochte, hebbende van de Con. begeert, dat haer openinge soude doen van sijne alliantien met ander Princen eñ Staten.

Naermidd. was Tampion en Boision bij mij. Savonts Roosendael.

24 *Maend.* Smerg. was te Kinsinghton, ontboden zijnde. De Con. vraegde mij, of Roosendael mij vañ Geldersche depesches gesproken hadde, eñ seyde van jae. Was savonts in Westminster-hall en kocht ..... [1])

25 *Dynsd.* Was weder te Kinsinghton. Ging smidd. met Boision, die daer vond, eten iñ Red Lion, daer een schotel met taeye stakes en een goede poularde gebraden hadde.

Savonts teeckende de Con. alle de Geldersche dingen.

---

1) Onleesbaar, ten deele uitgewischt woord.

Belaste mij aen Athlone te schrijven, dat Noyelle verloff soude geven, om een tour naer Engelandt te doen, mij tot 3 mael toe dat seggende.

Desen dagh had den timmerman tot mijnent sijn werck gedaen, en daeghs te voren de smit met het spit in mijn keucken.

26 *Woensd.* Vergeten aen te teeckenen. Was de namidd. besich met twee dingen vol papieren van̄ Con. te schicken.

27 *Dond.* De Con. was te Londen.

Smergens was Sylvius bij mij en daernae de Hr van̄ Lier, die seyde, door de remedie van eenen chymicus, Moller genaemt, welcke hij maer eens genomen had, van sijn bloedwateren genesen te sijn.

Was de gansche mergen besigh met de voorz. papieren te schicken.

Mijn jongen seyde mij, dat de Hr van Swijndrecht savonts of snachts te voren hebbende questie gekregen met een huer-coetsier en sijn degen tegen hem getrocken hebbende, den anderen hem met sijn sweep in 't aensicht geslagen had, en̄ de constapels of wach-men daerbij gekomen zijnde, Swijndrecht soo geslagen hadde, dat hij voor doot leyde; maer dit wierd daernae bevonden soo quaedt niet te zijn.

De Con. had sav. te voren 50 capers commissien geteeckent, om naer Hollt te senden.

28 *Vrijd.* Smergens was naer Kinsinghton. Daer was soo een dicke mist, dat de luyden seyden niet te gedencken dat er soo een geweest was.

20 *Saterd.* Smiddachs att Boision bij mij.

30 *Sond.* Naerm. was Mevrouw Killegrew bij mij, en vergat haer waeyer mede te nemen.

Sylvius sijn selven noodende, att bij mij smiddachs. Savonts was naer nicht Becker vragen, maer was niet thuys, of wierde soo geseght.

December.

1 *Maend.* Was naermidd. tot Tampion, die mij met een praetje wegh sondt, beloofde sijn knecht smergens te senden, maer quam in 6 dagen daernae niet.

De gansche mergen was besigh met de papieren.

Betaelde de smit, in en aen mijn nieuwe keucken gewerckt hadde.

2 *Dynsd.* Smergens gingh naer Kinsinghton, ontboden zijnde, eñ hebbende eenighe papieren achtergelaten aengaende die van ter Goes, in welckers saecken Myl. Poortland aen de Wilde geseght hadde, dat de Con. disponeren en eygentlijck pardon geven wilde, reed weder naer Londen, eñ quam voor̄ midd. noch wederom. De Con. had onderwegen naer mij gevraeght en geseght aen Kien, dat hij die papieren noch sulcken haest niet en was.

Att smiddachs bij Sayer.

Roosendael quam weder van Gravesend, de wind gedurich quaedt blijvende.

Men seyde, dat het Parlament gevoteert hadde, dat men de Con. raeden most op sijn vragen van advys aen 't Parlament, dat hij in Engelandt soude blijven, eñ hem selve buyten 't Rijck niet, soo als hij deed, exposeren.

Myl. Richmond groete mij iñ bed-chambre met vriendelijckheit.

3 *Woensd.* Naermidd. was met Boision, die bij mij att' tot nicht Becker, daer Tipping vondt. Ick leyde haer uyt (sij evenwel eerst beginnende te spreken van liquideren) het abuys, dat er voorgevallen was omtrent de choccolate, eñ dat haer 20 pond te veel gesonden had, eñ dat van de goede choccolate, daer sij van die, die voor haer gemaeckt was eñ sonder fanillas hebben most, seyde, dat mij de mijne wederom soude senden sanderen daeghs smergens, eñ saterdachs tot mijnent komen soude om te liquideren; maer vernam sanderen daeghs niet.

Boision att smidd. bij mij.

Nichje Becker was eenighsins ongerust over het werck vañ lanteernen, zijnde daer, soo het schijnt, ymant anders, die een patent van 't Parlement versocht, dat haerluyden konde prejudiciabel wesen.

Smergens was met Boision te voet uyt, om eenige bootschappen, schoenen, gespen etc.

Geertruyd, de meydt van Hulst, en de Wilde was weder thuys gekomen, eñ, soo de Wilde seyde, vrij dun geworden, naer alle apparentie was in de kraem gekomen.

Soasso was smerg. bij mij, om Wolfgang, de silversmidt, te recommanderen tot Vroetschap vañ Haegh, en te vragen of hij niet genomineert was.

4 *Dond.* Smerg. was Sr Gabriel bij mij.

Kreegh daeghs te voren gedaen met de Con. papieren te schicken.

Had brieven van mijn vrouw. Schreven dat men geloofde de Prins van Waldec doot was. Was niet uyt.

5 *Vrijd.* De Con. smergens op de jacht gegaen zijnde, gingh eerst te vier ueren naer Kinsinghton. Hij quam eerst sav. ten 8 ueren thuys, en gingh uyt sijn cabinet naer de Coningin om te eten, sonder mij iets te seggen.

Men meende in den Haegh, dat de Prins van Waldeck doot was, en had de Con. al 3 à 4 dagen geleden geseght, dat hij 't selve geloofde.

Smergens waeren van der Dussen eñ Swijndrecht bij mij, de leste een groote pleister noch op sijn hooft hebbende en een in sijn aensicht. Seyde, dat hij geslagen was soo uytquam om van der Dussen, die noch buyten was, te helpen, maer die haddense niet gedaen.

6 *Saterd.* Had brieven uyt den Haegh van 28 Nov., en schreef mijn vrouw, dat Tien hem (tegens haer particulierl.) wel soo wel droegh als voorhenen. Schreef oock, dat de Pr. van Waldeck doot was en te Aroltz gestorven.

Smerg. wierd ontboden naer buyten, de Con. sijn brieven

gisteren opgehouden hebbende. Was vriendelijck, praete vañ schilderijen in sijn cabinet, eñ vraeghde naer nieuws uyt den Haegh. Voormiddagh liet mij naer Londen gaen. Seyde, sijne papieren te sullen doen halen.

Boision at met mij.

Daer was tijdingh, dat Beverige bij de trouppen te Oostende was doot gesteken van een Luyt^{t}, aen wie de Officieren van 't Regim^{t} onderhoudt belooft hadden, om dat haer van die man verlost hadde.

Smerg. was Dierckens bij mij eer naer buyten gingh.

7 *Sond.* Sylvius was bij mij smergens heen eñ weder, en liep wech om de Con. tegen te gaen. Att alleen.

Naermidd. was Boision bij mij. Oock Tampion, die mijn pendulum wat terdeegh hingh.

8 *Maend.* Smergens waeren bij mij Sylvius met l'Ermitage, die vertelde vañ armoede, die daer in Vranckrijck was, en oock hongersnoot.

Boision att bij mij smidd., en ging savonts met hem tot Madame de Neufville, die een dochter bij haer had van haer eerste man, een gesonde meydt, maer niet fraey. De Marquis de la Muse was er oock.

Smergens betaelde een rekening aen de Hollantsche timmerman, die mijn keucken afgeschut had, en een van wijn aen le Sage.

Smergens quam joff. Tondy oock, zijnde tegen mijn afraden overgekomen, om de Con. weder req^{en} te geven. Oock twee dochters van een Hollandsch Predicant, Vligerius genaemt, waervan Pr. Henrick peet geweest had, en een restant van een pensioen eyschten.

Was al dese dagen Ooste windt eñ vroor desen dagh hard.

9 *Dynsd.* Was smergens te Kinsinghton, en sprack de Con. smergens. Vertelde hem van de jonghste joff. van der Werve, die onlanghs gesturven was, eñ had al haer goedt, dat noch wel 1600 gl. 's jaers beliep, gemaeckt aen een galandt, die sij had, genaemt Barneveldt, een man

van seer slechte conditie. De Con. seyde, sij most Villatte oock wat gemaeckt hebben.

Onderwegen de Wilde, soo als met hem sprack van haerluy Truytje, seyde, dat Hulst hem geseght hadde dat Madeleen, vrouw van mijn koetsier, voor ons leste vertreck uyt Engel^t, hem een brief van rendezvous gebracht hadde van twee joff^en, eñ dat sij een koppelaerster was. Dat Henrick (dit seyde de Wilde gehoort te hebben) oock niet veel en docht, eñ dat hij haer eens half wat quaets aengeset had.

Was naermidd. tot joff. Golstein, maer was niet thuys.

Te 6 ueren depescheerde mij de Con. eer iñ councill ging, vraegde waer ick gegeten hadde eñ wie daer meer met ons tot Sayer gegeten had. Daer was de broer van Sayer, de . . . . . [1]), die de goude sleutel draeght, Cap^n Souteland en een onbekende Engelsman.

Liet twee ijsere baren voor de deur van mijn quartier aeñ trap maken, tegen de dieven.

10 *Woensd.* Was smergens te voet in the Strand, en kocht poeyer en seep-ballen.

Naermidd. was joff. Tondi bij mij, lamenterende over haer saeck, daerin ick seyde dat bij de Coningh, wiens last sij aeñ Crijchsraed wilde hebben, niet te doen was.

Savonts was bij de H^r vañ Lier, die weder wat erger was van sijn bloedtwateren.

11 *Dond.* Smergens was Sylvius eñ Gilbert bij mij. De Con. was hier.

Had een brief van mijn vrouw, die seyde, dat nicht van Oyen iñ arbeidt was.

Sylvius seyde, dat het Parlam^t noch talmde tegen de Ministers, eñ dat het tegen Nottingham en Portland hadden.

Liet een kist maken in mijn voorhuys, om kolen in te leggen.

---

1) Niet ingevuld.

Was savonts ten 7 ueren tot Dorp, die met Hompes in sijn slaepkamer sat en praete, hebbende een graeuwe dicke gebreyde muts op, sonder witte daerin. Sijn kindt was daeghs te voren gestorven, en sou de Gravin Steenbock noch dien avont komen om haer kint, dat vlacken in 't aensicht had van dat sij schrickende haer hand daer tegen geslagen had, daer van te genesen. Hij wilde mij savonts of sanderen daeghs ten eten hebben, maer excuseerde het.

Savonts quam Ide en daernae sijn vrouw binnen; de leste al heel uyt de kraem wesende.

Hij wilde mij versekeren dat Ellemeten iñ Haegh doot was; maer was niet soo.

De Con. was te Londen.

12 *Vrijd.* Was smergens naer Kinsinghton, en att bij Sayer.

Naermidd. gingh tot joff. Golstein, maer die moetende terstont in haer wacht gaen, dronc tée met Golstein.

Ten half thienen wierd eerst bij de Con. geroepen, die welgesint eñ beleeft was.

Schreef aen mijn vrouw, eñ had een brief van haer vañ 9e.

13 *Saterd.* Smergens was joff. Tondi bij mij, klagende eñ lamenterende. Daernae Boision eñ Sylvius, die ick ten eten hield, de leste sijn selve noodende, saten tot 6 ueren.

Sylvius seyde, dat het in 't Parlament wel gaen soude.

Was gisteren en eergisteren wat met jicht aeñ bal van mijn rechter voet gequelt, maer konde men het niet sien aen mijn gaen.

Gisteren kreegh 10 ℔ choccolate wederom van nicht Becker, en had Nanny, haer meidt, geweest om mij 't geldt, dat van haer hebben most, te brengen; maer was te Kinsinghton. Desen dagh quam sij niet weder.

14 *Sond.* Smergens was Sylvius bij mij. Naer de middagh Golsteyn, nooyende mij tegen dynsdagh midd. te Kinsinghton.

Seyde, dat het Parlament voor̄ armée te lande . . millioenen sterl. toegestaen hadde.

Naermiddag reed naer Beverland, doenmaels logerende in Newport-Market-street, tot eenen Boly, een yronmonger. Onderwegen ontmoete Sonnius, die met mij gingh, en bleven wij tot Beverlandt tot savonts ten 8 ueren. Sagen sijn printen, daer al veel fraeye Marc' Antonios onder waeren. Sagen oock sijn rarerités naturelles van mineralen, schelpen, ettelijcke schoone vogels, en eyndelijck sijne boecken, altemael in toesluytende cassen staende van 4 a 5 voet breedt, soo hij seyde, om de gereetheit van transporteren.

Sonnius seyde, dat de vrouw van̄ jonghe Lely in̄ kraem gestorven was.

Sylvius seyde, dat m^r de Mortangis, Ambass^r van Vranckrijck in Denemarcken, seer gierigh was, geen trein noch tafel houdende, dan op het eene pretext, dan op het andere; dat hij daer amoureux was van een dansmeesters vrouw.

15 *Maend.* Boision smerg. bij mij, en mij uyt in̄ Strand en in Westm^r-hall, bij Maypole; kocht cheshire-cheese; noch daeromtrent dicke flennel tot een borstrock, noch liet een backje maken voor schrijfgereet te Kinsington.

Naer̄ eten quam Sylvius bij mij, en raeckte aen 't hacquetteren met Boision tot savonts toe.

16 *Dynsd.* Was voor 11 te Kinsinghton, praete wat in̄ bedchamber met Myl. Nottingham. Daernae was bij de Con., die mij te doen gaff.

Ordonn^de een credentiael voor Testas, om de conferentie bij te woonen, die onder de Gen^ls en de Ministers van̄ Geall^den te Ceulen stondt gehouden te werden. Een ander voor̄ Graef van Solms, die de Con. tituleerde Generael van onse Infanterie en̄ van die van̄ Staet der ... [1]) om te

1) Onduidelijke abreviatuur.

gaen over seer gewichtighe affairen naer̄ Keurvorst van Trier.

Att smiddaghs tot joff. Golstein, genoodt door de Ritm[r], haer neef.

De Coningin smiddachs uyt haer camer komende om te gaen eten, eñ mij voorbijgaende seyde mij: „Mr Zulichem I have not seen you hier yet" of iet diergelijcks, dat niet wel verstondt, met een seer vrin'delijcke tronie, en quam self wat naer mij toe, om 't mij te doen verstaen.

D. Wilkins, de jonghste Duytsche Predicant, quam daer nae den eten, eñ ick most gaen schrijven.

Joff. Golstein seyde, dat de weduwe van . . . . . . [1]), een joff. Lintelo, seer galant was geworden. Dat de meeste vañ bedchamber-women seer lelijck waeren, particulierlijck dat m[rs] Gesson de dropsie had en gruwelijck geswollen ooghen had. Dat m[rs] Windon in a consumstion was.

17 *Woensd.* Smerg. was joff. Tondi weder bij mij, talmende over haer saeck.

Naermiddach, tegen den avondt, was tot de H[r] vañ Lier, daer tot 9 ueren praete; de Gñael Bauditz daer oock komende.

18 *Dond.* Smergens was Boision bij mij. Seyde, dat de animositeiten tegen Myl. Nottingham in 't Parlament noch al continueerden, eñ dat hem te laste geleght wierdt dat, naer dat den Adm[l] Russel, naer dat de zee-slagh gewonnen was, hem hadde geschreven, dat het nu de rechte tijdt was tot een descente in Vranckrijck, hij, en ick weet niet hoe langh, geen bescheidt had laten toekomen.

Boision wegh zijnde quam Sylvius, hebbende met deselve Boision gesproken over een project, bij een gerefugieerde gedaen, om een manufacture van witte seep aen te stellen, daervan hij seyde dat de principale ingredienten souden wesen doode beesten eñ vaeren.

---

1) Niet ingevuld.

Sylvius hield ten eten, eñ Boision naer den eten wederom komende, hadden sij geweldigh druck met die manufacture.

Te vijff ueren reed naer nicht Becker, maer seyden dat sij niet thuys was.

Was naer nicht van Dorp en joff. Ide mede vragen, maer waeren oock niet thuys.

19 *Vrijd.* Smergens was Sayer bij mij, nooyende mij om sanderen daeghs bij sijn moeder en broer te komen eten, dat detourneerde.

Seyde, dat men meende de Franschen dessein op Yrlandt hadden, en dat er 2 Engelsche en 3 Fransche Regimenten daer nae toe souden gaen.

De Con. quam omtrent ten 11 ueren te Whitehall, en gingh over de rivier, om loopen van peerden te sien, sullende tot Myl. Norfolke eten.

Savonts gingh naer Kinsinghton, daer de Con. omtrent half 9 eerst quam, eñ laste mij omtrent half 10 noch niet wegh te gaen. Omtrent een uer daer nae ick in 't Cabinet komende, vraegde of er iets te teeckenen was, en als hem iets noemde, seyde, dat het de naeste post soude doen, gevende mij geen brieven. Soo gingh wegh, eñ iñ koets wesende seyde de Wilde, dat Kien hem laten seggen had, dat hij noch niet wegh gaen soude, en korts daer nae quam er een brief, om voort te bestellen.

20 *Saterd.* Smergens was joff. Tondy bij mij, versoeckende dat de Con. van haer papieren wilde spreken, die sij hem gegeven hebbende, niet weder en konde krijgen.

Voor̄ eten quam Sylvius noch bij mij, die te gast hield. Boision te voren oock komende, liet hem seggen dat belet was, ymant bij mij hebbende.

Hoorde dat Myl. Moone een comediant, favorit van Mylady of Cleveland gisteren avondt vermoort had, om dat die hem belet had een comediante met noch een man wegh te voeren, haer schreeuwen gehoort hebbende.

21 *Sond.* Smerg. was Sylvius bij mij. Daernae Golstein, daermede iñ Fransche kerck gingh en Menard hoorden; iñ banck vañ Coningin volck sittende.

Had Sylvius en Golstein te gast; met de leste gingh naermidd. tot Danckelman visite geven, hij met gasten aen tafel sittende, met sijn vrouw en nichtje Moelaert. Daer was oock Peicher, in Yrland sijn Secretaris of iets diergelijx geweest hebbende, en Bartu, voor Envoyé gaende naer Denemarcken. Bleef daer tot half 8en.

22 *Maend.* Was naermidd. met nicht Vernatti op het kinderbal, in 't dansschool van mr Cray, daer een groote meydt van 19 of 20 jaeren soo leelijck danste, dat all de luyden schier hardop lachten, en een ros meisje, dat 't voorgaende jaer daer oock gesien had, seer wel. Daer sat een Schotse vrouw dicht bij ons, daer wij mede praeten, maer sprack soo brad Scotch, dat wij se qualijck konden verstaen; scheen van facoen te wesen.

23 *Dynsd.* Was smergens te Kinsington, eñ liet savonts aeñ Con. sien een briefje of advis, dat broer Christiaen mij gesonden had, sprekende ietwes van Madame de Maintenon eñ vañ Pere Nisot, Jesuit; wierdt geseght van een Fransche dame van Berlin te wesen, en haer naem stont geteeckent d'Alençon. Dese brief was aen broer van Zeelhem gesonden door eenen Prion (doch recht genoemt Prior), Secretaris van Myl. Dursley, die aen broer schreef, dat het bij abus open gedaen hadde, doch dat het niet gelesen hadde (si fides verbis). De Con. niet schijnende veel reflexie hierop te maecken, seyde dat ick dat papier soude laten sien aen Blatwait.

Att smidd. wat caque en dronck een glas seck, wetende anders niet waer te eten.

Kreegh brieven uyt Hollt.

24 *Woensd.* Naermidd. was joff. Tondi bij mij, en beloofde haer, de Con. noch te vragen of iets in haer saeck wilde doen.

Was savonts tot de Heer van̄ Lier. Die seyde mij, dat Vrouw Jacoba Fagel, Gravin van Holl^{t}, doot was, gevende haer de character van een boos varken of diergelijck.

Thoonde aen Blatwait de brief, daervan gisteren, en liet se hem.

25 *Dond.* Sliep de nacht voor desen dagh niet wel, en kreegh smergens een loop, daervan 5 stoelganghen had, en dien dagh geen honger, als savonts een weynigh.

Savonts bracht mij de Wilde een Spaens ding om over te setten, dat Myl. Portland hem gegeven had, en̄ daer langh mede doende was.

26 *Vrijd.* Smergens was te Kinsinghton. De Con. uyt sijn Cabinet naer̄ Con^{nne} gaende, belaste mij te wachten, maer weder komende, sprack mij niet. Gingh naer Londen eten, en quam ten 4 ueren wederom.

Naermidd. gingh met Golsteyn tot sijn moey eens drincken, en̄ gingh doen naer̄ Con.

Te ½ thienen was bij de Con., die van goedt humeur was; vraegde mij waer gegeten had en hoe mijn menage ging tot mijnent. Sprack oock van̄ H^{r} van̄ Lier sijn doctoren en talmerije. Ick seyde, dat hem nu eenen du Manoir, die 't secreet had van soep te konnen maecken tot sijn groot profijt, hem aengenomen had te genesen.

Seyde de Con. dat Jacoba Fagel doot was, gelijck Lier mij geseght hadde, en dat S. M. van haer soude erven, meenende het pensioen, dat hij haer jaerl. gaff, dat hij avoueerde.

Sloegh joff. Tondy's versoeck af, als oock dat van̄ joff^{en} Vligerius.

Voormidd. was eene m^{r} Hugues bij mij, wesende deselve man, aen wie broer Christiaen mij geschreven had dat m^{r} Prior, Secretaris van Dursley, en naer sijn meesters vertreck naer Engel^{t} in̄ Haegh gebleven zijnde, aen hem geseght hadde, dat een brief toonde van seekere mad^{lle}

d'Alençon, te Berlijn woonende, dewelcke deselve Prior, soo hij seyde, bij abus geopent maer niet gelesen hadde, ende daernae (soo hij seyde) geoordeelt had, dat aen broer Christiaen most wesen (vide den 23en deser); dese brief nu hier in Engelt gekomen wesende, versocht hij wederom te hebben. De Con. hierover sprekende seyde, dat hem eerst aen Blatwait thoonen soude.

27 *Saterd.* Smiddaghs voor eten gingh de mail eens ten ende met Sylvius en Boision, die smidd. te gast hadde.

Dese voormiddagh thoonde deselve brief aen Blatwait en lietse hem houden.

28 *Sond.* Smerg. ten 10 ueren quam Hugues weder bij mij en seyde, soo even op straet een man, bij de Keurvorst van Beyeren aen Con. gesonden, gesproken te hebben. Dat die quam om de Con. te waerschouwen van desseynen tegen sijn persoon. Dat hij hier 14 dagen geweest en sijn credentialen aen Myl. Nottingham overgelevert had, en om een audientie gebeden, maer die niet hadde konnen krijgen. Dat dese man daerom aen Con. een brief schreef, die hij, Hugues, mij versocht aen Con. te geven. Dat hij self de luyden gesien had, die om dat stuck uyt te voeren gekomen waeren.

De Con. in bedchamber wesende, en staende om aen tafel te gaen, gaf hem die brief van Haranski, die hij mij belaste te sien wat daer in stondt.

Van daer gingh tot de Hr Danckelman eten, daer behalven hem, sijn vrouw en nichje Moulaert, noch dry of vier luyden, eene Grefugieerde waeren.

Omtrent 5 ueren gingh tot nicht Becker, om mijn geleende geldt van haer te ontfangen.

Een weynigh te voren had Blatwait mij de voorz. brief van Madlle d'Alençon (gelijck hem versocht hadde) wederom gesonden.

29 *Maend.* Wierd smergens naer Kinsington ontboden. Golstein noode mij daer tot sijn moey en aten met ons dryen.

Naermidd. quam daer joff. Brienne met Judje, haer suster.

Sprack de Con., mij een brief of twee te depescheren gevende tegen sanderen daeghs savonts. Seyde hem wat in de brief stondt van Haransky aen̄ Con., en dat Hugues mij geseght hadde, dat die Haransky van̄ Keurvorst van Beyeren gesonden was, en een brief van credentie hadde, die hij over 14 daghen aen Myl. Nottingham ter hand gestelt had, maer nooyt S. M. had konnen spreken. Hij seyde, mine maeckende of 't hem weynich aentrock: „Jae ick heb een brief van̄ Keurvorst gehadt." Daernae als nogh vraegde of Hugues noch iets seggen soude, seyde met de eygenste mine: „Jae, ick sal hem (meenende Haransky) haest depescheren."

30 *Dynsd.* Smiddaghs gingh naer Kinsinghton, omdat belooft hadde tot joff. Golstein te komen eten, maer quam soo laet (meenende dat sij niet eer van̄ Coningin soude komen), dat sij en haer neef al gegeten hadden, en̄ soo att alleen.

Naermiddagh gingh met Golstein tot joff. Vijgh; daer quamen 3 joff. Citters en joff. Brienne met haer suster, en begonnen met de caert te spelen. De jongste joff. Citters was fraey en wit, maer had geen fraeye stem.

Joff. Golstein seyde, dat de vrouw van Zuylestein haer kraem niet terdeghe gehouden hebbende, geck geworden was, maer dat sij het van te voren, soo men seyde, noch eens gehadt hadde.

De Wilde seyde mij, dat eenighe voleurs (met dessein van iets anders, soo 't schijnt) 3 mael de post naer Portsmouth afgeset hadden, gelijck oock in̄ Courante 200 ℔ sterl. tot een premie voor ymant, die daer een krijgen soude, geset en belooft was.

31 *Woensd.* Smergens ten 10 ueren reed weder naer Kinsington, de Con. 't mij daeghs te voren belast hebbende. Was savonts ten 6 bij hem, soo hij stondt om in̄ Council te gaen. Was vrundelijck. Teeckende maer 3 dingen.

Smiddachs gingh thuys eten en reed weder nae buyten.

Betaelde aeñ meydt van joff. Golstein 32 gl. voor clairet, die sij voor mij gekocht hadde. Waeren 36 flessen.

1693.

Januarius.

1 *Dond.* Smergens was joff. Tondi bij mij, sullende sanderen daeghs vertrecken.

Smerg. was Boision bij mij, daermede, en met Sylvius, een tour iñ Maliebaen dede, eñ hiel haer ten eten.

2 *Vrijd.* Reed smergens naer buyten, eñ tegen de middagh wederom, om te gaen eten.

Golstein noode mij, maer excuseerde het.

Savonts teeckende de Con. eenige depesches, en onder andere twee brieven, een aen de Graef Serclaes de Tilly eñ een aen de Gñael Major Koehorn. Aen Tilly schreef, dat hem toestondt de Cor. titulair Tobias te besigen, om te Huy te commanderen.

Smiddaghs was Jannetje Jagers bij mij, een vrouw over en weder Hollt gaende, eñ goedt overbrengende.

Savonts wierdt van een huurkoets eene as vañ mijne aen stucken gereden, soo als voor 't Hoff stondt en wachte.

3 *Saterd.* Smergens waeren Dierkens, Swijndrecht eñ van der Dussen mij besoecken, hebbende te Portsmouth eñ in 't Elandt Wicht geweest. Swijndrecht nam afscheidt, naer Hollt vertreckende.

Sylvius, oock bij mij zijnde, hield te gast. Praete al of noch ongemacken te gemoet sach vañ partijschappen iñ Engelt, en al of hij meende, dat het beter geweest hadde Con. James maer onder te houden eñ te breydelen, in plaets van af te setten.

Naermidd. gingh met hem te voet naer de nieuwe beurs,

om exercitie te doen; kocht daer een dozijn paer hanschoenen voor mijn vrouw, voor 23 schell[en].

4 *Sond.* Was smergens ten Avontmael.

Naer de predicatie was Preswitz bij mij. Naer middach Boision, die liet gaen en ging tot nicht van Dorp, daer 4 a 6 mans waeren en af en aen gingen, onder anderen Ittersum, l'Archer, Jalyan etc.

Had een brief van mijn vrouw, daerin seyde, dat Tien soo los was, dat niet en wiste wat noch van hem werden soude.

5 *Maend.* Was smerg. niet uyt. Naermidd. was Sylvius bij mij tot 6 ueren toe.

Pieter, mijn jongen, ging in vrouwenkleeren in masquerade.

6 *Dynsd.* Smergens reed naer Kinsington, eñ was voormiddagh bij de Coning, die mij te doen gaf.

Waeyde smergens een harde storm, maer naermidd. gingh leggen. Gingh naer huys eten.

Savonts teeckende de Coningh.

7 *Woensd.* Ging smerg. te voet uyt bijnaer tot Temple-Barr, maer was vañ coetsen en veel volck iñ vuyle straten seer geincommodeert, en door het druypen vañ luyven.

Beginnende te regenen nam een huer-koets, en kocht een haerdijser voor̃ kamer, die voor mijn slaepkamer is.

Thuys komende, wierd genoodt tot Danckelman, en 't geëxcuseert hebbende, noch eens. Daer waeren Myl. Nottingham en Oxford, Hertogh van Schomberg eñ van Lymster, Myl. Galloway, Sr John Guise, de master of Stairs etc., en waeren wel getracteert, en gingh een stevigen dronck om van Rhijnsche wijn.

8 *Dond.* Smerg. was Boision bij mij, eñ gingh met hem wandelen in 't Parck, schoon vriezend weder zijnde. Sr Gabriel quam bij ons, en hield haer beyde te gast. Savonts gingh met haer tot de vrouw van Ouwerkerck, daer joff. van Ruytenburgh mede was. Sij sprack mij van joff. Tondi,

joff. Vligerius en van 's Gravesande, willende half insinueren, dat de Wilde souw mogen schuldigh zijn aen 't diefstal in 't comptoir geschiet; dat sij meende dat hij 's Gravesande mede beschuldigde.

9 *Vrijd.* Was kort voor̄ midd. naer buyten, de Con. hebbende gestaen om op de jacht te gaen, en alleen belet geweest zijnde door 't gruwelijck onweer en windt, die daer dese voormiddagh. In 't rijden daer nae toe seyde mij de Wilde, dat Pieter, mijn jongen, voorleden maendagh gaende in masquerade, een neusdoeck met kante voor een crawaet aengehadt hadde, en dat hij mijn camisole of veste van blaeuw en̄ goudt aengehad hadde, en die wat ingelecht ofte naeuwer gespelt hadde, omdat hem te wijdt was; dat Sophy hem, de Wilde, dat geseght hadde.

Smidd. att aen̄ Groomes tafel heel alleen. Sayer, die mij al van te voren genoodt hadde, wesende naer Londen gegaen.

Savonts teeckende de Con.

Daer quamen brieven uyt Holl[t], en̄ tijding dat de Franschen Huy verlaten hadden, maer dat sij naer Veurne in aentocht waeren; dat Rhijnfeld sigh noch wel defendeerde. Andere brieven seyden, dat men vreesde ons secours daer te laet soude komen.

Naer̄ middagh was tot joff. Golstein, daer d[r] Stanley oock quam. Golstein was mede thuys.

10 *Saterd.* Sophy seyde mij, dat Madeleentje Pieter mijn veste had aen sien hebben, met een schoone neusdoeck met kant om sijn hals.

Hardingh was smergens bij mij met boecken; kocht een collectie van tractaten van̄ tijdt voor 14 schell. in fol.

Tegen de middagh quam Sylvius en att bij mij.

Savonts was bij den H[r] van̄ Lier, die de historie van Pieters masquerade vertelde.

Seyde, dat in̄ Haegh weder met apparentie gesproken wierd van onse Roosebooms huwelijck met de vrouw van

Warmenhuysen, eñ dat Bennebroeck sijn Presidentschap soude afstaen in sijn faveur.

Savonts was Harding weder bij mij en kocht niets.

11 *Sond.* Smergens was Sr Gabriel Sylvius bij mij. Daernae Golstein, die ten eten hield.

Nam Pieter de sleutel af van mijn kleerkas, en daernae van mijn kelder, sonder hem nochthans sijn faute te verwijten.

Naermiddach had Sylvius wederom en daernae Boision. Saten tot half negen.

12 *Maend.* Smergens was Preswitz bij mij en dronck chocolate. Seyde, dat gisteren tijdinghe gekomen was dat de Highway-man, die driemael de courier naer Portsmouth de brieven onlanghs afgenomen had, gevangen was, de postillon hem hebbende uytgevonden in een huys, daer hij was, en door een lap of naet, die hij onder sijn arm had, bewesen dat hij deselve was, die hem berooft hadde. Dat vele geloofden, dat het het werck van Myl. Marleborough was. Dat noch een groote chef vañ dieven hier te landen mede gevangen was. Dat de Graef van Nassau, Cap^n ter zee, formelijck met de Freulen Amelie van Hoorn was verlooft geweest, maer dat de Con. het huwelijck niet geapprobeert, eñ het alsoo gebroken was. Dat Myl. Portland onlangs, soo de Con. over 't water op de jacht was, aen tafel gesproken had in faveur vañ voleurs, en haer op de jonckheit, armoede etc. geëxcuseert had. Dat een voleur daerbij staende eñ het hoorende, hem een billet geschreven had, en geseght dat tot erkentenis van sijne beleeftheit de comp^e niet soude attenteren op sekere 500 ℔, die voor hem van sijn goedt te Theobalds quamen, eñ dat hij alleenl. 8 of 10 guinys aeñ brenger vañ brief wilde vereeren, dat hij oock gedaen hadde.

13 *Dynsd.* Sprack met de timmerman eñ de glasemaecker; met den eersten om mijn kelder te repareren, eñ met den andere om de glasen, op solder gebroken, te repareren.

Naermidd. ten 4 ueren gingh naer buyten, ten 8 was bij de Con.

Praete oock van Lier en van sijn vrouws wawelen.

14 *Woensd.* Smergens was met Golstein naeř Citty. Gingen op Leadenhall marcket met een koopman en een quaker, herbergh houdende. Sagen daer een groote quantiteit van alderhande eetwaeren, en kochten wat om tot de quaker te eten, seer goede koop. Ginghen oock tot de Toy-woman, over de Beurs, en kochten het eene en 't andere. Sij seyde, dat liever had dat men haer soo terstont niet en betaelde, maer haer aen ymants huys liet komen, om 't geldt te ontfangen. NB.

. Aten tot de quaker iñ White Lyon tavern. Sijn naem
. was mr Frankline. Sijn wijff twee daghen van te voren
. was uyt de Countrey gekomen, eñ verschrickt zijnde
. door 2 of 3 Highwaymen, die nochthans haer koets niet
. en attaqueerden, had een miskraem gekregen. Hij bracht
. ons om se te sien, eñ sij sat op en gekleedt zijnde een
. ander kindt en wieghde.

. Thuys gekomen zijnde gingh nogh tot nicht Beckers,
. niemant als sij met de oude moey thuys wesende, eñ
. praete daer tot 8 ueren [1]).

15 *Dond.* Was smiddaghs tot Lier te gast met Dorp, sijn vrouw, Ide, Villatte, sijn vrouw en Golstein, en waeren redel. wel getracteert.

16 *Vrijd.* Smerg. seyde mij de Wilde, dat 192 compagnien op Engelsche betalinghe staende, voortaen haere commissien vañ Engelsche Secretarye souden moeten krijgen, tot mijn groote schade.

Wierd bij Sayer genoodt, maer daer nae tot joff. Golstein, door haer neef versocht zijnde, gingh daer eten.

Savonts bij de Con. zijnde was vrundel., en vraegde naer

1) In margine: Dit gepointeerde moet op den 18. Jan. wesen, en bij abuys qual. geschreven.

mijn broers, en principal. naer broer Lodewijck, en waerom hij, soo qual. zijnde, te Rotterdam woonde, daer geen goede lucht was.

Savonts was daer op Dryconingen dagh, naer den ouden stijl, een bal en rejouissance op het Hoff; maer ick gingh ten 7 ueren naer huys, van̄ Con. gedepesch^{t} zijnde.

17 *Saterd.* Smergens was Boision bij mij. Wandelde met hem in 't Parck, en hield hem te gast.

Was een koude lucht en̄ niet seer veel volck in̄ Maliebaen.

18 *Sond.* Smergens was met Golstein nae de stadt en gingen in̄ meeting (soo sij 't noemen) van̄ Quakers bij de Royale Exchange, Franckline, de quaker, ons daer brengende. Waeren daer tot bij eenen.

(Hier te insereren dat op̄ veerthiende qual. is gestelt en gestippelt staet).

19 *Maend.* Wierdt smergens naer Kinsinghton ontboden. De Con. gaff mij te doen, en̄ liet mij voor̄ eten weder naer Londen gaen, lastende mij, sanderen daeghs smergens weder te komen.

20 *Dynsd.* Gingh voormiddagh naer Kinsinghton, en̄ sprack de Con. voormidd. niet. Gingh eten te Londen, de Con. mij niet seggende. Naermiddagh gingh weder naer buyten en̄ gaf mij de Con. werck, maer teeckende niet als savonts bijnae ten 10 ueren.

Seyde, de electie van Gorcum teeckenende, dat Voorst soo gierigh wierd.

Kreegh brieven van mijn vrouw, seggende dat Jannetje Jagers overgekomen was, maer niet of in̄ pacquet-boot van den 6., of met het schip van Cap^{n} van der Hoeven, 't welck sekerlijck behouden is overgekomen; 't goedt, dat Kien daermede bestelt hadde, te recht gekomen zijnde.

21 *Woensd.* Smergens quam Sonnius bij mij, en̄ gingh met hem de schilderijen sien van Lankring, die verkocht stonden te werden. Gingen te voet. Smiddaghs hield hem ten eten.

Naer den eten quam Boision, en daernae l'Archer, die langh sat en talmde over sijn questien met Steenbock.

Smergens nam een peruyck van Valencé, daer voor gaf 4 pond 15ˢ schellen.

Smergens naer huys gaende, rencontreerde bij Charring-Cross Slydrecht eñ de soon vañ Hr Schonheiden, Portlands neef, zijnde die mergen gekomen van het schip van Capn la Cave, die geseght hadde goedt voor mij in te hebben.

Had schrijven van mijn vrouw, dat Jacoba Bartolotti geseght hadde, dat Beuningen veel beter was en hoop tot sijn herstellinge.

22 *Dond.* Smergens waeren Sylvius en Boision bij mij; quamen weder naer dat de Con. uyt de caros hadden sien inkomen eñ aten bij mij. Naer den eten gingh Sylvius wegh, en Boision met mij naer de vrouw van Ouwerkerck, daer joff. van Ruytenburg was, en quamen daernae .... [1]) en Madlle Roye, een vette poesel, gelijckende aen Masson, haer broeder. Praeten van het huwelijck vañ Hertogh van Richemond met Lady Bellasis, 2 a 3 jaer ouder wesende als hij.

Smergens schreef een brief van recommandatie aen Schaephuysen, Gouverneur van Suriname, voor eenen Bruningh, op versoeck van Ireton eñ Myl. Scarborough.

23 *Vrijd.* Gingh smergens naer Kinsinghton, en, niet binnen geroepen werdende, smiddags weder naer huys.

Boision was daer smergens bij mij, en naer ick sagh soude wel hebben willen medegaen, maer vraeghde hem niet.

Savonts was bij de Con. en teeckende hij.

24 *Saterd.* Smergens was Sylvius en Boision bij mij, maer hield geen van beyden.

25 *Sond.* Begon de voorgaende nacht sterck te vriesen.

Had smiddachs Silvius te gast.

Naermiddagh quam Slydrecht, eñ gingh met mij savonts tot Mevrouw Dorp, daer een deel jonghe vogels speelden.

---

1) Niet ingevuld.

Smergens was Preswitz oock bij mij. Vertelde dat hij savonts te voren ingekomen was, daer Dorp eñ Zouteland met twee hoeren aen tafel saten.

26 *Maend.* Smergens was Preswitz bij mij. Wandelde met hem iñ Maliebaen, en hield hem smidd. ten eten.

Had Sayer gesproken, die quade tijdingen in 't hooft hadde, en off de Franschen hier, in Engel[t] of in Schothlant desseynen hadden.

Naermiddagh gingh met Preswitz iñ Comedie, bij Coventgarden, daer sij van Henry the II. speelden, maer kon comedianten niet wel verstaen noch hooren wat sij seyden. Mrs Berry speelde voor de Con. vrouw, en m[rs] Bras-Girdle voor sijn maitres, die de Con. liet vergeven in haer presentie. Sayer quam bij ons sitten. De beste plaetsen waren van een Engelsche croon.

27 *Dynsd.* Was smergens naer Kinsinghton. Sprack de Con. smergens en gaff mij te doen.

Gingh weder te Londen eten, en naermiddach weer nae buyten.

Savonts teyckende de Con. en was vrundelijck, praete van Lier, van van Beuningen etc.

Schreef aen mijn vrouw.

Sprack nicht . . . . . . [1]) en sag de nieuwe dutches of Richmond.

28 *Woensd.* Smergens waeren bij mij Boision, Sylvius en l'Eremitage; de twee eerste hield ten eten.

Sylvius had al weder swaermoedighe discoursen. Saten tot half sevenen. Doen gingh tot nicht Becker, die speelde met Zuylesteiñ en een vañ jonghste Villersen.

Silvius seyde, dat Mylord Moone binnen weynigh daghen iñ sael van Westminster stondt een tryall te hebben, eñ dat daer groote preparatien toe gemaeckt wierden.

Kreeg een valies-coffertje met eenigh goedt uyt Hollandt.

---

1) Onleesbaar.

29 *Dond.* Boision was smergens bij mij en att daer smiddaghs

30 *Vrijd.* De Con. quam in 't Parlament, om de Bill te passeren, daerbij de Commons toestonden (doch waeren maer weynigh stemmen, die voor Con. overhaelden) dat de Lords haer eygen Estate souden taxeren.

Men seyde, dat gisteren Cap^n Whitney, de fameuse Highway-man, gecondemn^t was ter galghe, eñ dat hij, komende van sijne sententie te hooren en naer gevanghenis gaeñ iñ koets met Cap^n Richardson, een goed en standvastigh wesen thoonde. Sylvius att bij mij.

Naermiddagh gingh naer buyten, maer geen brieven gekomen zijnde eñ de Con. met Nottingham en Blatwait tot laet besigh geweest zijnde, stelde mij uyt tot de naeste reys.

Men seyde, dat Myl. Moulgrave met Myl. Devonshire harde woorden in 't Parlam^t gehadt hadden.

Savonts was Stanley bij mij te Kinsinghton. Seyde, dat men seyde dat Franc. Villers een kindt bij Noyelle iñ Haegh gehadt hadde.

Daer quam een verbodt, dat geen koetsen van 't Hoff naer 't dorp Kinsinghton mochten rijden.

31 *Saterd.* Smergens was Sylvius bij mij, eñ att smidd. bij mij. Savonts was tot de H^r vañ Lier, die daeghs te voren van een colicq weder qualijck geweest was. Seyde en passant, dat Goltstein een goedt slagh van een man was.

Februar.

1 *Sond.* Smergens was Sylvius bij mij.

Seyde, dat er een pamphlet uytgekomen was, genaemt: „England conquered," en dat Myl. Nottingham, die het had laten drucken eñ niet belet, daerover wel soude mogen empeached worden.

Smergens was Sluyter van̄ Pr. van Waldeck bij mij, sullende naer Holl^{t} vertrecken.

Sophy seyde mij, dat niet alleen te Withall konde blijven, en̄ dat ick Madelein daer konde laten.

2 *Maend.* Savonts te voren ordre gekregen hebbende, reed smergens ten ½ achten naer Kinsinghton. De Con. deed mij een brief van condoleantie schrijven aen̄ Princes van Waldec.

Thuys komende, was die Hugues bij mij. Daernae Gilbert, en laestelijck Boision en Sylvius, die bij mij aeten smiddachs, en half aen woorden raeckten, Sylvius den anderen verwijtende dat hij meer sprack als daer aen was van sijn saken in Vranckrijck en familiarit^{t} met de Con., en̄ hij Sylvius, dat hij een Jacobyt was. In 't eynde droncken peys.

De Con. was te Londen.

3 *Dynsd.* Smergens was naer Kinsinghton. Smiddachs ging weder ~~te Londen~~ eten.

De Wilde seyde mij onder wegen, dat de troupen, op Engel^{t} betaelt werdende, van̄ Monstercommissaris ordre gekregen hadden, haere Acten te moeten thoonen: beginsel om naer̄ Eng^{sche} Secretarye te moeten gaen en andere te haelen.

Met dat noch geen brieven gekomen waeren was er niet te doen, en had ick niet om te laten teeckenen. De Con. gaf maer een brief aen̄ Raedpen^{s}.

4 *Woensd.* Had niet veel appetyt, att nochthans smidd. Savonts was tot nicht van Dorp, daer sij met haer volck speelde. Sij vertelde mij, dat er snachts dieven aen̄ venster van haer camer geweest waeren, en een schroef door de houte blinde aendringende, naer dat een ruyt uytgebroken hadden, de ijsere baer, die daer voor was, al crom en̄ los gekregen hadden, en̄ soo konden inkomen; dat sij door het breken van een glas was wacker geworden en met haer man uyt het bedde gesprongen, daerop heen

liepen. De sentinelle tot Villette staende, dicht daer bij, had sess kerels met musquettons sien gaen.

Savonts met hicken en opworpen van̄ maegh begon een loop te krijgen, naer dat eerst verhit en benaeuwt was geweest, vier mael die nacht.

Smergens had naer Tyburn geweest, om de fameuse highway-man te sien ophangen, maer naer een uer wachtens vernam, dat hij dien dagh niet hangen soude.

Kregen eyndelijck brieven uyt Hollt van vier posten.

5 *Dond.* Smergens mij noch qualijck en̄ met de loop gequelt vindende, bleef den ganschen dach en̄ de nacht daeraen te bedde leggen sonder eten. In de morgenstondt eenighe walgachtight voelende, braeckte en̄ vondt mij daerdoor beter. Mijn afgangh was heel witachtigh.

6 *Vrijd.* Noch niet seer wel wesende, wierd al vroegh naer 't Hoff ontboden.

Was smergens bij de Con., en teeckende hij savonts. Smidd. att thuys. Daer was vrij veel te doen.

Schreef aen Tien, op mijn vrouws en broers raed, van Leyden naer̄ Haegh te komen en̄ daer te blijven, sendende die brief aen mijn vrouw.

Broer schreef mij, dat hij sijn collegien weynich waernam, voornemelijck dat van de Volder, en met slecht geselschap liep. Oock qualijck een quartier uers konde alleen wesen.

Hoorde dat Whitney niet gehangen was, en een dienaer van̄ Con., soo als te Tyburne quam, een reprieve voor hem gebracht hadde, dat veele groot wonder gaf. Hij had belooft veel te ontdecken, en 3 a 4 mael aen Portland geschreven.

Mijn loop begon op te houden, maer was swack van̄ vorighe dagh en nacht, als geseght hebbe.

7 *Saterd.* Smergens was redelijck wel.

Sylvius en Boision waeren bij mij, en̄ gaff haer te eten. Naermidd. was Slydrecht mede bij ons. Sylvius seyde, dat

Keppel schier soo veel volcx bij hem had op sijn lever als Portland.

8 *Sond.* Smergens was Sylvius bij mij. Daernae quam d^r Stanley bij mij, soo als aen 't eten was. Hij att bij mij, en naermiddagh gingh met hem in sijn quartier, op de Privy-garden uytsiende, daer noch een glas seck met hem dronck.

9 *Maend.* Was den dach van King James de I. sijn doot, en quam de Coning en Coningin hier.

Sylvius en Boision waeren bij mij. De eerste att bij mij, sijnselven noodigende.

10 *Dynsd.* De Con. was smerg. hier op Tryall van Lord Moone, die m^r Montfort vast gehouden had, doen m^r Hill hem hadde doot gesteken en vermoort. Men meende evenwell dat, bij faute van bewijs, hij geen groote noot soude hebben, het feyt in nacht geschiedt zijnde.

Sylvius was smidd. weder bij mij.

Tegen 5 ueren naermidd. gingh naer buyten, maer de Con., hoorende dat er niet en was te teeckenen sonderlingh, als een brief aen Admir^l van Rotterdam, stelde het uyt.

11 *Woensd.* Smerg. Boision bij mij. Gingh met hem naer Smithfield, om Cap^n Whitney te sien hangen (sijn repriefvement geen continuatie hebbende), maer daer was soo veel volck en koetsen, dat niet kosten omtrent hem komen. Boision att bij mij.

Sylvius meende gisteren, dat de propositie van 't triennial Parliament geen voortgang soude hebben, omdat de andere partijen bangh waeren, dat de Whiggs bij 't afsterven van Con., door haer macht souden trachten een Commonwealth te introduceren.

12 *Dond.* Smerg. had Sylvius en Boision. Daernae quamen St Leger en Gastigny en noch l'Eremitage. De twee eerste hield ten eten, Boision een fles wijn uyt de Grappe d'Or medebrengende.

De Con. was te Londen en at bij Portland.

Sylvius seyde, dat Myl. Moons saeck peryckel soude mogen loopen.

13 *Vrijd.* De Con. was op de jacht, eñ quam niet voor half negen thuys, hebbende een slechte jacht gehadt.

Was savonts bij de Con., die een brief of twee teeckende, maer niet 't pardon voor Beverland, daer hem hield of geen kennis van hadde. Versocht hem met Myl. Portland te spreken, die mij geseght hadde van het te maecken.

Sondt tot joff. Golstein, maer was bij de Coningin, en Goossen om die bootschap bleef een half uer uyt.

Myl. Moon's saeck was noch niet afgedaen.

14 *Saterd.* Was smerg. iñ Citty, en kocht of ruylde een caert van Londen met de nieuwe vergrootingen tot mr Mordaunt, in Atlas in Cornhill, een vent die stond of half mal was, en een seer slecht winckeltje had.

Kocht oock 3 dozijn flessen clairetwijn en 6 met seck, tot Frankline de quaker.

Naermidd. was Boision bij mij.

Had een weynigh jicht achter in mijn rechter voet.

15 *Sond.* Smerg. was Sylvius bij mij.

Seyde, dat men meende dat de Triennial Parliament soude doorgaen. Dat niet wel en was. Dat gisteren de saeck van Myl. Moon afgedaen was, eñ hij geabsolvt met 69 stemmen tegens 14. Dat onder anderen tegen hem geweest waeren Myl Portland, Sr Henry Capel, Myl. Nottingham. Dat het een droncken beest was, eñ dat hij sijn eygen vrouw iñ Tour geslagen had.

Mijn been deed mij achter noch seer.

Was smerg. niet uyt eñ had wat loop. Smiddachs had niet veel honger. Snachts daeraen volgende hadde groote hitte in mijn lijff, en een pijn in mijn rechter been als van de wasch, eñ smerg. had een scherpe pijn in 't achterste vañ voet eñ ter zijden, niet konnende gaen als heel weynigh met een stock.

16 *Maend.* De defluxie was al even eens, maer sliep wat beter.

De Con. sond om mij, eñ liet ick de Wilde gaen, mijne excuse doende.

Savonts liet de Wilde een remedie van een pap, daer hij altijt van opsneed, op mijn been leggen, met een heel slaeplaken daerom, en dan een wollen kleedt, dat mij soo quelde, dat mij snachts niet konde keeren, en qualijck op mijn knien komen om water te maecken.

Sliep wat beter noch als daeghs te voren.

17 *Dynsd.* Schreef niet naer Hollandt.

Was redelijck met het been, maer had pijn als mij wilde verroeren.

Mordent, de caertmaecker uyt Cornhil, bracht mij een vermeerderde caert van Londen, van Morgan, die voor̄ mijne reuylde, toegevende 20 shill.

Had niemant bij mij, en lagh tot 11 ueren te bed.

18 *Woensd.* Sliep redelijck snachts te voren en desen dagh, tot 10 ueren iñ mergen.

Smerg. was Sylvius bij mij eñ naermidd. weder. Vraegde smerg. wat ick eten soude, maer noode hem niet.

Was redel. met de pijn, als stil was. Had wat beter hart, maer de voet bleef even dick.

19 *Dond.* Voorgaeñ nacht ley van 1 ueren tot 5 ueren wacker, maer had geen pijn.

Smerg. en savonts was Boission bij mij, maer niet te gast.

Smergens was oock de Gr. v. Oxenstern, Envoyé van Sweden, bij mij over een saeck. Had een beentje uyt een bil van een schaep bij hem, dat hij seyde nu al seven jaer in sijn sack gedragen te hebben tegen de sciatica, daer hij seyde schricklijck mede gequelt geweest te zijn.

De Hr vañ Lier was oock bij mij.

Oxenstern seyde oock, dat gestooten wijnruyt met goede olie, een seer groote remedie tegens de colicq was.

20 *Vrijd.* Deed mijn kleeren weder aen, maer mijn

voet was te dick om naer buyten te konnen gaen, gelijck half van sins was.

Smergens was Sylvius bij mij, die seyde, dat de saeck van 't Triennial Parliam[t] in beyde de Huysen gepasseert was, sprekende daeraf als van een seer quade saeck.

D[r] Stanley was oock bij mij, liet mij sien de History of the Air van m[r] Boyle, die ick terstond in̄ Citty liet koopen, daer in komende een andere reys op̄ Pico van Teneriffe als die ick hadde.

Naermidd. was de H[r] van̄ Lier bij mij.

Ick was redelijck en̄ konde tamelijck gaen.

21 *Saterd.* Smerg. was Boision bij mij; daernae, hij vertrocken zijnde, Sylvius, die ten eten hield. Scheen eenighe vrock te hebben tegen Myl. Portland, en sprack van sijn verstand als maer mediocre, ick hem voorsprekende. Naermidd. quam Boision weder. Daernae Slydrecht.

Ten half sevenen omtrent viel in mijn stoel in slaep, en sliep daer heel stil tot bij achten.

Daeghs te voren had brieven uyt Holl[t], mijn vrouw mij schrijvende, dat verandering ten goede in Tien vondt, en hij hem beter tegen haer droegh, en als soo continueerde, sij soude meenen dat men hem beter te Leyden soude laten als naer̄ Haegh nemen.

22 *Sond.* Snachts was het met de voet bijnaer als snachts te voren, en̄ sliep met intervallen.

Smerg. was Sylvius bij mij, en dronck met hem chocolate.

Naermidd. quam Willatte mij spreken van den Amptman Wilderen's saeck. Daernae quamen Slydrecht en Sylvius.

23 *Maend.* Smerg. quam Boision bij mij, en̄ att met mij de Phesant van sijnen du Manoir, die oudt en taey was.

Mijn been en voet waren vrij beter, en konde sonder veel pijn daerop gaen.

Sylvius quam voor den eten, maer wilde niet blijven.

24 *Dynsd.* Met mijn voet en̄ been omtrent als gisteren.

Stond in beraet om naer Kinsington te gaen, maer dorst het niet wagen.

Had den heele dagh geen besoeck.

De maegh was dese eñ de voorgaende dagen slap, eñ den appetyt weynigh.

Wachte savonts tot over half elven naer de Wilde, van Kinsington komende, dat mij wat incommodeerde.

25 *Woensd.* Smergens was mijn been vrij beter, hebbende geslapen tot 10 ueren, eñ konde fraey gaen. Naermidd. was Boision bij mij. Daernae Dorp eñ Slydrecht.

Dorp seyde, dat Poortland en Keppel als vier en water tegen malkanderen waeren.

De Con. stond sanderen daeghs naer Portsmouth te gaen, eñ tot sond. daer te blijven.

26 *Dond.* De Coningh vertrock. De Coninginne was in de opera.

Smergens was de H^r^ vañ Lier bij (mij) en met hem noch Beverland, hebbende de onbeschaemtheit van te seggen, dat hij seer gesurpreneert was te hooren, dat de Wilde voor 't recht van sijn pardon 60 gl. geëyscht had. Ick seyde simpel., dat over dingen van die nature niet gewent was te marchanderen, en sprack aen Lier van wat anders, daermede hij stil heenging.

Mijn been noch schier in eene standt, eñ soude niet wel schoenen hebben kunnen aen lijden. Joff. Hacquaert was bij mij, en gaff mij een remedie van sap van barnetelen in te nemen.

27 *Vrijd.* Sliep redel. wel de nacht te voren, en voelde smerg. ten 10, doen opstondt, genoeghsaem geen pijn.

Deed mijn schoenen aen en meende schier uyt te gaen, maer naer̄ eten quam weder de ordinarisse pijn, gel. als van een wasch, eñ savonts had redel. scherpe pijn iñ bal van mijn rechter voet.

Smergens waeren Messrs de Wit en van der Dussen bij

mij, hebbende te Portsmouth eñ in 't Eylandt Wicht met de Graef van Nassau Cap^n ter zee geweest.

Smerg. was Sylvius oock bij mij.

28 *Saterd.* Smergens was Sylvius bij (mij), maer noode hem niet.

Mijn voet was vrij wel, en was naermiddach uyt, maer in 't afgaen vañ trappen voelde noch al swackheit en eenige pijn.

Boision liet mij seggen, eerst nae mijn gesontheit doende vragen, dat hij niet wel en was.

Men seyde, dat de Con. niet voor dynsd. of woensd. soude wederkomen, zijnde van Portsmouth naer Myl. Sommerset gegaen, om vossen te jagen.

Martius.

1 *Sond.* Smerg. was Sylvius bij mij.

Seyde, dat men sprack van dat Myl. Sommerset de plaets van Stalmeester van Ouwerkerck wel mocht krijgen voor geldt.

Met mijn voet was omtrent als daeghs te voren, noch al swack, als gaen wilde.

De Wilde had het pardon van Beverland wederom gekregen, hij seggende dat soo veel dienst aeñ Academie gedaen hadde, dat sij daervoor moste betalen.

Had brieven van mijn vrouw.

Sophy trouwde met de koetsier van Myl. Portland, eñ wierd de bruyloff gehouden tot mijn coetsier, wiens wijff geseght wierd het huwelijck gekoppelt te hebben.

2 *Maend.* Had smerg. weynigh pijn in 't gaen, maer die kittelende pijn, als van de wasch, had van smergens af.

Smerg. was Sylvius bij mij, oock l'Eremitage eñ Boision eñ Gastigny. Naermidd. Sylvius weder eñ Meester, met Ouwerkercken uyt Holl^t gekomen zijnde. De Con. quam savonts te Kinsington.

Naermidd. was Norris bij mij, eñ had een portrait in miniature vañ Lady Soutaske, door Cooper gemaeckt, dat 40 guinys estimeerde.

Gisteren was de H^r^ vañ Lier bij mij, eñ vertelde dat tot sijnent brandt iñ een schoorsteen gekomen was, apparent door 't roet, eñ dat sijn dochter naeckt uyt het bedde geloopen was tot Dorp.

3 *Dynsd.* Was smergens naer Kins^ton^, eñ zijnde met moeyte naer boven gekomen, sprack de Coning niet voor savonts, wanneer mij seyde: „Wel hoe komje aeñ jicht?" ick seyde, dat mij het camperen te Gramme veel quaedt gedaen hadde. Att te Londen.

Savonts teeckende de Con. een deel dingen.

Mijn voet redel., maer hebbende die desen dagh wat veel gefatigeert, had sav. wat meer pijn.

4 *Woensd.* Smerg. was Dierkens bij mij, hebbende te Cambrige geweest en bij m^r^ Newton gegeten, die hij seyde een seer still eñ weynigh sprekend man te wesen. Dat hij hem versocht had, sijn dienst aen broer Christiaen te presenteren. Dat hij eens bij de Fellows van Christ-College gegeten had. Dat het daer seer stonck eñ vuyl was, eñ dat als tegen het scheyden vañ maeltijdt een bel geluydt wierd, daer honderden mossen iñ hall quamen vliegen naer de kruymelen.

Naermidd. was Sylvius en Boision bij mij, de leste half sieck zijnde. Oock joff. Hackaert, seggende, dat gearrets^t^ was en onder borgh vañ schilder Reis, voor een dagh of 2 uytgelaten was.

Mijn voet was als voren, maer als daer een doeck met Eau de la Reine de Hongrie op leyde, had sonderling geen waschpijn.

Savonts leyde daer weder versch op.

5 *Dond.* Smerg. was mijn voet vañ voorsz. remedie vrij beter, en konde beter als gisteren gaen; den honger als alle de vorige dagen was slapachtich.

Naermidd. had Sylvius en Boision.

De Gedep[den] van 't Hoogerhuys waeren bij de Con., en proponeerden hem 20000 Engelsche soldaten onder een Engelsche Gñael in Engel[t] te laeten, all de Duytschen het bewindt vañ artill[ye] af te nemen en [1])

Smerg. waeren Dorp en Hompes bij mij, over haer saeck vañ achterstallen.

Dorp seyde, dat iñ voorsz. brandt joff. van Lier in haer naeckte hemdt tot sijnent was komen loopen, haer beenen halfwegen beslijckt zijnde, en dat sijluyden haer wat aen eñ om gegeven hadden.

Gisteren nam van van der Esch 40 ₶ sterl., om in Holl[t] te doen wederom geven.

6 *Vrijd.* Mijn voet was beter als daegs te voren, maer savonts soo wel niet als door den dagh.

Smergens naermidd. was naer Kinsington. De Con. teeckende niet (omdat laet was, geloof ick) als een ordertje, en een ordonnantie van 200 ₶ voor joff. Hacquaert, naer dat hem geseght hadde, dat sij se maer hebben wilde om credit op te maecken, moetende anders in arrest gaen, daerin sij eenighe daghen van te voren in een Alehouse al genomen was geweest, maer noch vrij gekomen, doordien de schilder Reis borgh was gebleven voor de tijdt van eenighe daghen.

De gansche mergen sneeuwde het, maer de sneeuw smolt.

7 *Saterd.* Smerg. was mijn voet vrij wel.

Had brieven uyt Holl[t], en schreef mijn vrouw dat Beuningen weer arger was geworden; dat hij de knecht, die hem bewaerde, lustigh met een rotting afgesmeert had, en dat, als hij hem de reden vraeghde, hij seyde, dat doen hij jongh geweest was, hij oock wel slagen gehadt had, een heer wesende, daer hij maer een knecht was. Dat hij den volgende dagh met een gloeyende tangh van

1) Hier is de zin afgebroken.

boven was gekomen, seggende, daermede sijn vrouws keel te willen toenijpen, maer dat sij uytgegaen was, anders weer bij hem in huys zijnde, om 85 gl., die sij anders in haer menage apart verteerde, te versparen.

Had dien geheelen dagh geen visite.

Savonts was tot nicht Becker, haer suster oock binnen wesende.

Smerg was j. Hacquaert bij mij, die haer ordonne gaf.

9 *Sond.* Smergens was Sylvius bij mij.

Mijn voet was vrij wel, maer savonts wat erger, konde evenwel gaen.

Sav. was Dorp bij mij, om sijn ordie te recommanderen.

Slydrecht quam sijn afscheidt nemen.

Van der Esch had Dorp en al sijn aen- . . . . . 1) iñ Romer wel getracteert.

9 *Maend.* Smerg. was joff. Hacquart bij mij, over haer ordonnantie, die van der Esch pretendeerde in handen te houden.

Sneeuwde seer sterck en vroor.

Smerg. was Sylvius bij mij. Daernae oock Sonnius, die seyde, dat se in Lankring's vendue wel voor 2000 ℔ aen schilderijen verkocht hadden.

Mijn voet als daegs te voren.

10 *Dynsd.* Was smerg. naer Kinsington. Naermidd. weder, maer sprack de Con. niet als laet, hebbende in een Cabinet-council geweest met Myl. Pembroke, Sr Edw. Seymour en Myl. Rochester.

De Con. teeckende redel. veel dingen, maer niet de ordonnantie vañ achterstallen van sijne gewesene Edeluyden Dorp, Hompes en Preselwitz. Praete iñ bed-chamber een tijdtlang met Montpouillan.

Seyde, dat de vrouw van Sr Gabriel een devote geworden was, en bij alle stervende luyden gingh.

1) Dit woord, op het eind der bladz. afgebroken, heeft de schrijver vergeten op de andere bladz. te voltooien.

Gisteren seyde Sylvius, dat Sr Robert Howard, sijn vrouws oom, een man van 70 jaer, getrouwt was met éen jongh meisje, en haer smergens gebracht had in sijn soons camer, die al oudt was en self kinderen had.

11 *Woensd.* Smerg. was Sylvius bij mij, daernae l'Eremitage.

Mijn voet redel. Sylvius seyde, dat Myl. Shrewsbury een kind bij Mylady Arran had.

Naermidd. Sylvius bij mij; gegeten hebbende, bleef tot den doncker toe, konnende niet wegh komen om de stercke sneeuw. Deselve hield omtrent den avond wat op, maer hield weder aen de gansche nacht, de windt altoos West. Kreegh een sotte brief in rijm van joff. van Lier.

Savonts had wat pijn in mijn been.

12 *Dond.* Smerg. waeren bij mij Sylvius, Gastigny, Gendreau en Bacalan, hebbende een compe te peerde gekregen. Was noch seer koudt.

Mijn voet was de voorgaende nacht eenighsins arger iñ mergenstondt.

Gendreau seyde, dat gesproken wierd van notabele verandering onder de ministers.

13 *Vrijd.* Mijn voet vrij wel. Ging smergens en weder naemiddach naer Kinsington.

De Wilde (soo 't scheen) dronken wesende, quam niet als naer dat hem drymael door de knecht vañ Back-stairs ontboden hadde. Gaf geen recht bescheidt op 't ghene hem seyde, hem bekijvende. Sprack hem niet aen de heele wegh van Kinsington naer Londen.

Sprack de Con. niet als ten half 10 en teeckende hij niet. Doen quamen brieven uyt Hollt van 6., die vañ Fransen genomen eñ hernomen waeren.

De wegh naer Kinsinghton was quaedt.

Savonts was bij joff. Golstein, daer joff. Brienne eñ haer suster vondt.

14 *Saterd.* Smerg. was Golstein bij mij, zijnde uyt het

Noorden van Engel[t] gekomen, en seggende, seer quade wegen en vol sneeuw gevonden te hebben.

Sylvius quam oock smergens, knorrende all meest altijdt over 't groot getal van Jacobiten.

Mijn voet niet al uyt soo wel als gisteren, en had wat pijn aeñ nagel vañ groote tee.

Golstein vertelde van een Hollantsche knecht, die hem, sijn broeck onder sijn oorkussen leggende, 15 guinies gestolen hadde, en als vastgeset was, geeschappeert was.

Sylvius had du Manoir, practisijn vañ seep, bij hem gehadt, en die had hem geseght, dat Boision noch all met sijn stránguria gequelt was.

15 *Sond.* Smerg. was Sylvius bij mij en seyde, dat de wegen soo vol sneeuw waeren overall, dat geen koetsen noch wagens door konden, eñ de herbergen overal opgepropt waeren van menschen. Het sneeuwde dese morgen van nieuws aen, maer de sneeuw bleef niet leggen.

Naermidd. was Dierkens en de Wit bij mij, vertreckende dynsd. met la Cave naer Hollandt. Daernae quam Sylvius en Tempion noch bij mij. Sylvius seyde, dat de Con. in 't eynde van dese weeck het Parlament prorogeren soude. Had brieven van mijn vrouw. Schreef, dat 2 dagen geleden (van den 10[en] doe sij schreef) eenen Bremond in arrest was genomen, en met 20 musquettiers bewaert wierdt. Dierkens seyde, dat hij op 't huys van mijn Heer van Leeuwen woonde, en lang suspect hadde geweest. Dat sijn vrouw een oude, gefardeerde coquette was, die op de viool speelde.

Mijn vrouw schreef, dat de vrouw van Duyvenvoorde doot sieck lagh, en dit was van een kindt, dat 14 dagen te vroeg gekomen was.

16 *Maend.* Smergens was van der Dussen bij mij, komende om afscheidt te nemen naer Hollandt. Oock Sylvius eñ Slydrecht. Naermidd. had Sylvius weer, en daernae Dorp, die lang bleven, en belettede mij uyt te gaen.

17 *Dynsd.* Smerg. was op 't Hoff bij de Con. Naermidd. weder.

Van te voren was tot joff. Vijgh, daer joff. Boision eñ haer suster waeren, en daernae Gastigny en Myl. Silkirk quamen.

18 *Woensd.* Smerg. had Sr Gab. Sylvius. Daernae Golstein, die mij vertelde dat men seyde dat m^r^ Graham, Sylvius swager, bij sijn vrouw sliep, en dat hij daervan sekere bewijsen had door brieven, in sijn handen gekomen, eñ dat dat bekent en genoegsaem publyck was. Dat van sijn vrienden hem geraden hadden het wijff wegh te jagen, maer dat hij niet gewilt en hadde.

Dorp was bij mij om sijne ordonn^ie^.

Sylvius smerg. vertelde, hoe hij daeghs te voren geattrappeert geweest was, genoodt sijnde bij een Sherif, daer hij 3 guinys voor een vereeringh had moeten geven, nevens all de andere gasten, die wel 300 waeren, en meende hij dat iñ beurs, die hem van alle te samen gepresenteert wierd, wel 1500 guinys waeren. De gasten souden daerentegen yder een silvere lepel krijgen.

Mijn jicht verminderde allenghsjes.

19 *Dond.* Smergens was Boision bij mij, wesende nu wat beter van sijne stranguria. Oock Sr Gabr. Sylvius.

Mijn jicht verdween, maer had noch wat onder iñ groote tee.

Smiddachs att tot nicht Becker, daeghs te voren daer genoodt wesende. Daer was noch eenen m^r^ Kooke, haer oude buerman in Hatton-garden, met sijn vrouw.

Myl. Portland was sieck geworden, had een groote verkoutheit, oppressie op de borst, en konde heel niet slapen.

Savonts was tot Dorp. Sij speelde met Ittersum, gewesene page, eñ Hooft. Daer wierd gesproken van Sr Robert Howard's huwelijck, die over de 70 jaer een jongh meisje, m^rs^ Dive genaemt, getrouwt hadde. Dat hij haer moeder langh in sijn huys gehadt hadde, eñ dat vele

menschen spraken, of dese bruydt sijn dochter wel soude mogen wesen.

20 *Vrijd.* Was smerg. eñ naermidd. weder nae Kinsington. Savonts was bij de Con., die mij vraegde of met het schip, dat vertrocken was, geen peerden gesonden had. Seyde, dat wachten soude tot dat een ander gingh iñ naeste weeck. Soo als in sijn Cabinet was, seyde, dat daer wat wachten soude, eñ gingh uyt. Riep daer nae elcke reys sachjes Kien, die scheen het niet en hoorde, hoewel wel 15 of 20 mael riep. In 't eynde quam hij, eñ de Con. bleef wel anderhalf quartier uers wegh.

Gingh oock eens iñ Drawing-Roome, daer de Coningin speelde, en seer veel volck was. Mij docht dat sij mij eens met opmerck aensagh.

Myl. Portland was noch al als daegs te voren, maer evenwel eer een weynigh beter.

21 *Saterd.* Smerg. had Sylvius. Smiddachs gingh tot Dorp eten, genoodt zijnde.

Sophy, mijn meid, wierd sieck.

Tot Dorp at noch van der Esch.

Dorp seyde, dat Hompes joff. van Ruytersburg vrijde, en apparent was daermede te trouwen, het self genoegsaem hebbende bekendt.

Daer wierd geseght, dat joffr. Pieterson samen met Welderen, de Ritm^r, de pocken gehadt hadde. Steenbock quam daernae daer oock in, en gingh ick met Ida naer de H^r van de Lier, daer ick voort bleef.

Mijn jicht was genoeghsaem over, maer zedert dry à vier dagen had eenige hitte in mijn keel, met vlagen meer en minder komende.

Myl. Portland was niet beter, naer Hasel, omtrent de middagh van Kinsington zijnde thuys gekomen, geseght hadde.

22 *Sond.* Smergens was Sylvius bij (mij). Seyde, dat Myl. Combury een lichte-kooy van een wijff hadde.

Myl Portland was de voorgaende nacht wat beter, hebbende twee ueren geslapen.

Had brieven van mijn vrouw; schreef dat de vrouw van Duvenvoorde doot was, eñ voor haer doot van haer man begeert had, dat met sijn broer van Roosande soude reconcilieren. Dat hij daerop om hem gesonden had, eñ de peys gemaeckt was, eñ dat hij en sijn vrouw nu dagelijx daer in huys waeren.

29 *Maend.* Myl. Portland wierd dagelijx beter.

Smergens was Sylvius bij mij.

Att smiddaghs tot Dorp: daer waeren Villatte en Bodenbroeck met haer vrouwen, en Chaligny eñ joff. Ide.

24 *Dynsd.* Smerg. was de H^r^ vañ Lier bij mij.

De Con. seer langh in een Councill geweest zijnde, gingh ten half dryen in 't Parlam^t^, en gaff sijn assent tot meest al de Bills, die in 't Parlament gepasseert waeren, maer niet tot dat vañ Trienniall Parliament.

Naermidd. was te Kinsinghton eñ bij de Con. Vraegde weder of ick geen peerden sond. Seyde gelijck als 't was, dat maer twee had.

Was bij joff. Golsteyn, eer bij de Con. gingh.

25 *Woensd.* De Wilde seyde, met Meester gesproken te hebben, eñ dat ick met hem soude konnen in sijn jacht gaen, dat aeñ Towr hoorde eñ daer lagh, ten ware dat het aen andere door Con. gegeven wierde.

Smerg. was long Browne bij mij, en presenteerde mij Mylords Yarmouths teeckeningen te laten sien, gelijck naer de middagh met hem daer gingh, eñ sagen tot 10 ueren toe.

De kleyne Gibson was daer oock, eñ thoonde sij met groote ernst eñ applicatie, eñ gelijck Bowne (sic) mij geseght hadde, dat Myl. voorz. sijn konst van meningh was te verkoopen, geloofde ick dat hij half meende een kooper aen mij gevonden te hebben, daer het verre van daen was.

Dese Lord is sijn familie Gaston, eñ heeft laetst met eenige andere iñ Towr geseten, de Coningin iñ Con. absentie haer hebbende doen versekeren.

Hij noemde mij altoos mede Mylord, eñ gaf ons wijn te drincken.

26 *Dond.* Smerg. was Lier bij mij, eñ versocht mij de Con. te spreken, en van sijnent wegen te vragen, of hem niet onaengenaem soude wesen, dat hij weder naer Hollant gingh woonen.

Als hem iets seyde van het pensioen, dat hij vañ Con. trock (hebbende daervan door ymant deser daghe hooren spreken), wierd hij roodt.

Begon mijn goedt wat te packen.

Dorp was smergens bij mij, eñ hoorende dat de Con. op sijn eñ sijne confraters versoeck om betaling van hare achterstallen te hebben, niet gedisponeert hadde, maeckte seer de malcontente eñ sprack vañ dienst te quitteren, dat hem afraede. In dese tijdt begon men vañ Officieren, die nu betalinghe van haere achterstallen souden ontfangen, aen haer geldt te willen Poundage monney korten voor de vier jaeren gepasseert, eñ in dewelcke van geen kortinghe gesproken was.

Smergens was Sayer bij mij, mij seer noodende om sanderen daeghs buyten met hem als groome te komen eten.

27 *Vrijd.* Smerg. was Boision bij mij, nu beter wesende.

Was smergens buyten.

De Wilde quam mij seggen, dat de gewesene page Vijgh sijn selven dootgeschoten had, willens of bij ongeluck, gelijck daer verscheydentlijck van gesproken wierd. Had savonts te voren noch bij joff. Vijgh geweest, om afscheit naer Holl^{t} te nemen. Joff. Vijgh gaff hem haer knecht mede, om hem in haer koets naer Harwich te sien afrijden.

Smerg. quam Symen Jansz. mijn bagagie haelen, om in 't bagage-schip vañ Con. te brengen. Was seer koudt eñ guer weder.

Myl. Portland beterde noch all, maer soude in 4 of 5 weken niet bequaem wesen om over zee te gaen.

25 *Saterd.* De Wilde quam mij seggen, dat Meester de jicht gekregen had, en om verscheiden redenen met de Con. niet soude konnen mede gaen; daērnae, dat Blatwait hem geseght hadde, dat ick met de Graef Straetman, Envoyé vañ Keyser, en Soasso op 't jacht de Catherine over soude gaen.

Sylvius en ..... 1) bij mij zijnde, quam Capn Willison, Capn van dat jacht, mij spreken, eñ seggen dat hij te Deptford lagh, en ick daer scheep konde gaen, meenende hij dynsdaeghs te vertrecken, maer dat maendach mij noch nader soude komen spreken.

Naer den eten gingh met long Browne weder tot Myl. Yarmouth, en bleven daer met sijn printen eñ teeckeningen te sien tot sav. ten ½ thienen. Daer waeren noch goede dingen (onder anderen sommige vañ Cartons, die in 't Cabinet van van Nys, dat hij aen Myl. Arondel verkocht hadde), maer oock vele andere slechte; daer waerender oock sommige seer schoone printen van Marc' Antonio.

29 *Sond.* Smergens was Golstein bij mij. Guer en koudt weder.

Gisteren seyde joff. Hacquaert mij, dat het kindt van van Hulst, dat hij bij Geertruydt, sijn meidt, hadde, van stuypen gestorven was.

Smergens was d'Hr vañ Lier oock bij mij; seyde, dat de Hr van Nederhorst, sijn vaders broer, een seer eloquent man geweest was. Dat hij beschuldight was geweest van Fransch geldt getrocken te hebben, maer dat men naer sijn doot daervan geen teekenen gevonden had in sijn boedel. Dat naer apparentie de Spaenschen hem vergeven hadden, omdat meenden hij de Fransche partije hield.

30 *Maend.* Reed smergens naer buyten, om de Con. te

---

1) Niet ingevuld.

vragen of sanderen daeghs vertrecken mochte naer Harwich, konnende met het jacht noch derwaerts gaen; maer vreesende dat hij 't difficulteren mocht, deed het niet.

Long Browne bracht mij een taxatie van Myl. Yarmouths teeckeningen eñ printen, monterende tot 2280 ₤ sterl.: schijnen gemeent te hebben, dat ick iets daerin doen soude.

Naermidd. talmde langh met mijn goedt te packen.

Naermidd. was de Hr vañ Lier bij mij. Hadde de Con. gesproken, eñ te verstaen gegeven dat wel weder naer Hollt soude willen gaen, dat de Con. aen sijn keus gelaten hadde, hem versekerende dat hij hem sijn pensioen in allen gevalle soude continueren. Hij seyde, wel genegentheit te hebben om op 't huys te Rijswijck te gaen woonen.

31 *Dynsd.* Smerg. was Sylvius bij mij, meenende sijn geldt vañ Con. soo goedt als seker te hebben, op 2400 ₤ naer, daer toe hij oock expedienten meende uytgevonden te hebben.

Sondt mijn meeste bagagie naer 't jacht van Willison, maer de Lt seyde, van mij niet te weten, eñ dat niemant ingenomen wierd sonder ticquet, soo dat mijn goedt bij 't jacht bleef leggen en niet ingenomen wierd.

Naermidd. kreegh een ticquet, en seyde de Wilde, dat de mr of Stairs, Schotsche Secretaris, mede met ons jacht soude gaen.

Naermidd. wierd wat beter en sachter weder.

Betaelde al dat te Londen schuldigh was.

Naermidd. gingh naer buyten, daer Dorp bij mij quam, versoeckende sijn eñ sijn confraters req. noch eens voor te dragen, dat savonts dede, maer de Con. gaf daer geen recht bescheidt op, en teeckende maer een dingh of twee.

De Wilde seide mij, dat Madelien aen joff. Root geklaeght hadde, dat Henrick, haer man, haer eens wat quaedt aengeset hadde.

April.

1 *Woensd.* Smerg. was ten 5 ueren op, om ten 6 ueren te vertrecken naer Harwich, maer Som en Welderen met de Wilde en Hulst, die met mij souden gaen in compagnie, hadden met haer huercoetsiers soo langh getalmt, dat het half acht wierd eer wij vertrocken.

Mijn huerkoets naer Harwich konde niet minder als acht ₶ sterl. krijgen.

Was koudt weder, maer noch al weste windt. Aten des middachs te . . . .[1]) en quamen savonts te . . . .[1]).

2 *Dond.* Smerg. reden wegh ¼ voor sessen, en te Colchester komende, spande mijn coetsier 2 paerden uyt, moetende hij de Con. onderwegen met relais dienen, sonder dat ick dat gewaer wierd, als dicht bij Harwich.

Savonts omtrent 5 quam te Harwich, onderwegen niet gepeistert hebbende, de koetsier seggende dat iñ plaetsen, daer doorreden, geen plaets om peerden te setten was.

Savonts aten te Harwich in 't Posthuys.

Logeerde bij fourieringhe van Jan Verhaeste tot een weduwe, gen[t] . . . . .[1]), die haer man over eenige daegen verloren had in 't overvaren vañ rivier, daer Harwich aen leght; doot zijnde, hadden sij hem alles uytgetrocken, sijn goude horlogie en goudbeurs afgenomen, eñ hem soo iñ aerde gesteken, daer sij hem weder hadde doen uytgraven. Desen dagh keerde de windt eñ liep Oost.

3 *Vrijd.* Smerg. was Welderen bij mij, en aten wij bij hem, sijn knecht gekoockt hebbende. Voor den eten wandelde wat met hem, maer voelde noch altoos wat jicht in mijn groote tee. Naermidd. wandelde noch wat met hem.

Savonts omtrent half negen quam de Con.

De pacquetboot quam desen dagh aen, en had ick een brief van mijn vrouw. Schreef dat se Bremont gepijnight

---

1) Niet ingevuld.

hadden, maer dat men van sijn confessie niet en wist. De brieven, verleden dynsd. van Londen gegaen, lagen noch te Harwich, doordien de pacquetbooten gemanqueert hadden.

4 *Saterd.* Bleven te Harwich, de windt altoos Oost blijvende eñ het weder stormachtigh.

Was niet uyt en att van een koude capoen, die uyt het jacht van mijn provisie gehaelt hadde, en wat koude schael; aen het Hoff wierd geen tafel voor ons gehouden.

In mijn camer roockte het geweldigh.

De Wilde had gehoort, dat indien mergen met de nieuwe maen geen verandering van winden quam, de Con. met sijn jacht naer Gravesend soude zeylen, en van daer weder naer Londen gaen.

Konde geen vier in mijn camer houden van den roock.

5 *Sond.* Bleven te Harwich; de Ooste windt eñ storm continuerende. Was niet uyt.

Konde geen vier hebben om den roock.

6 *Maend.* De Con. gingh smergens ten half thienen te lande tot boven Colchester, om van daer sanderen daeghs weder hier te zijn, indien de windt beter wierd, of soo niet, savonts te Kinsinghton te zijn.

Gaf ordre aeñ jachten, hier te Harwich leggende, sanderen daeghs met het getij smerg. ten 7 ueren, soo de windt niet en veranderde, naer Gravesend te loopen.

De Graef Straetman met mij op het jacht de Catherine sullende gaen, had versocht, soo de Wilde seyde, om met dat jacht tsamen met het pacquetboot vooruyt te mogen gaen, als de windt het eenighsins soude toelaeten, maer de Con. had het niet goedtgevonden.

Att smiddachs tot Welderen, mij hebbende doen nooden, en sijn eygen kock hebbende. Naermiddagh gingen wat wandelen, eñ daernae in een huys bij 't water met een of twee, die daer noch blijvende, ick alleen wegh gingh naer huys, en mijn huys niet konnende vinden, en daer-

omtrent wat staende eñ besyende, soo sagh mij de vrouw van mijn huys eñ riep door de venster, seggende: Here Sir. Sat met haer een tijdtlangh en praete, en vertelde mij dat haer man met een gemeene . . . . . [1]) van Harwich naer Ipswich varende, eñ maer twee jongens daer in zijnde om se te regeren, een buy van windt gekomen was, en de eene jongen niet sterck genoegh wesende om 't zeyl naer te halen, de boot omgeslagen was en 14 menschen daermede verdroncken. Guer en koud weder.

7 *Dyesd.* Door Cap[n] vañ Catherine savonts te voren gewaerschouwt wesende, gingh smergens voor 7[en] naer boordt, eñ de windt heel goedt wesende eñ redel. sterck, quamen savonts ten 5 ueren te Gravesend.

In 't jacht waeren Soasso, sijn vrouw, haer moeder en broeder, Levi, de erfgenaem van Duarte, en noch verscheiden Joden, Andrea, Envoyé vañ Keurv[t] v. Beyeren, Schuts, van Cell, Menard, en d[r] Wickart eñ la Tour, Envoyé van Savoyen. Dese gingen al te mael te Gravesende uyt, en bleef ick alleen in 't jacht. Was noch al seer koudt en een gure Oostewindt.

Gaf Schuts eñ la Tour te eten van mijn koude keucken.

Gaf de vrouw te Harwich 2 guinys eñ haer meysje een croon.

8 *Woensd.* Sliep tot ½ negen toe eñ ging ten half 10 of daeromtrent met een voortij en voorwindt in een boot uyt het jacht naer Londen, daer ten 2 ueren aenquamen, en seer goedt weder.

Naeř eten had Boision, die mij seyde dat de Con. savonts te voren ten 10 ueren aengekomen was. Wat later, omtr. sess ueren, quam Sylvius. Seyde, dat . . . . . . [1]) Lord Keeper geworden was, eñ . . . . . . [1]) de plaets van Myl. Coot gekregen had, die in 't Parlament mede voorř Triennial Parliament geweest was. Dat Sr Rowland Gain's

---

1) Niet ingevuld.

plaets van Treasurer of the Chamber ......[1]) oock gegeven was aen ......[1]). Dat Myl. Landsdowne sijn geldt eysschende van̄ Con., wat stout gesproken hebbende en̄ geseght hebbende dat justitie versocht, de Con hem geseght hadde, dat hij impertinent was van soo te spreken.

Boision seyde, dat sijn knecht hem 25 gl. of daeromtr. ontstolen hebbende, van hem doorgegaen was.

9 *Dond.* Was smergens tot Tempion, om mijn silvere sonnewijsertje van Whitehead, dat hem daeghs te voren geleent hadde, en̄ hij niet wel weder in een geset hadde, weder te halen, maer sond het naer Whitehead selver, om niet van Wiljet weder overgebracht te werden, hij noch wat moetende te Londen blijven.

Sylvius smerg. bij mij zijnde, noode mij tot Ouwerkerck tegen smidd. te gast. Daer aten noch Myl. Feversham, Mylady Arlington en Madame Charlotte van Beverweerd; de eerste vrij leelijck geworden zijnde met een hangende onderlip.

Sylvius seyde, dat Myl. Ormond zijn charges aen̄ Con. had willen resigneren, en dat hem die geseght hadde, dat hij een ander sulx willende doen, bij sijn woord soude vatten, maer dat hij uyt consideratie, die hij voor hem en̄ sijn familie hadde, hem tijdt gaf om te bedencken, gel. hij oock in dienst gebleven is.

10 *Vrijd.* Smerg. was Sylvius bij mij. Eerst joff. Hacquart heen en̄ weder.

De Wilde quam ten ½ 6 seggen, mij wacker maeckende, dat de windt goedt was. Stond daerop op en haeste met ordre te stellen, soo veel ick konde, moetende weder ander eten om tscheep te nemen noch doen gereedt maecken in groote haest, en de Con. te land van Kinsington naer Gravesend gaende, quam ten 11 uren door Londen. Sylvius en Boision importuneerden mij. Ten 12 ueren

---

1) Niet ingevuld.

gingh met een barge van 6 roeyers daer mede nae toe. Komende daer, was de Con. al de rivier afgesackt, maer lagen daer noch 4 a 5 jachten, en had de Con. gelast aen Cap[n] Willison vañ Catherine in 't voorbijvaren, dat mij soude inwachten.

In dit jacht vondt de Graef Straetman, Envoyé vañ Keyser, en Soasso met sijn nieuwe vrouw-schoonmoeder, Levi Duarte's Erfgenaem, en noch eenige andere Joden. Ick sliep met Straetman iñ achtercamer, in een naeuw opslaende beddetje, en att met hem en noch een of 2 Hooghduytsche Edeluyden, heel wel met haer zijnde.

11 *Saterd.* Smergens te 7 ueren gingen tzeil vañ Buoy in the Nord, tot daertoe omtrent daeghs te voren zijnde afgesackt, en avanceerden den ganschen dagh met goede windt en seer gemackel. weder.

12 *Sond.* Smergens ten 5 ueren sagen land, en hebbende al voort geseilt, eñ de Con. van ons naer den Hoeck van Holl[t] geloopen zijnde om tot Rhynenburgh te gaen eten, kregen een vissers-schuytje, die cabeljaw en schelvis in had, eñ daermede tegen den doncker te Maesland-sluys binnen quamen, gaende tot de Commiss[s] vañ schuyten, die oock herbergh hield, in, onder een menichte van menschen. Bij geluck was den Hertoch van Schomberg met den Ambass[r] Myl. Dursley en de Gr. v. Valsassine in een schuyt, en van mij gehoort hebbende, lieten mij versoecken met haer te gaen, hoewel de schuyt seer vol was. Quamen soo savonts ten half tween iñ Haegh en bij mijn vrouw.

13 *Maend.* Smergens had suster en broer van St Annel[t] met haer dochters.

Ging daernae op 't Hoff, daer geen welkomers ontbraken, als oock tot mijnent, onder andere Oorschot, Broer, etc.

14 *Dynsd.* Vergeten aen te teeckenen, maer meen Broer bij mij was smerg. langh, en att bij ons.

Tien quam van Leyden.

15 *Woensd.* Was smerg. op 't Hoff.

Huerde een jongen in plaets van mijn Pieter, die mijn vrouw de huer opseyde.

16 *Dond.* Smerg. quam mij de vrouw van Oudeghein hoetelen met haer saecken, haer man mij daeghs te voren geschreven hebbende, dat al dien handel vañ afstand van sijn Houtvesterschap buyten sijn kennis gedaen was en terwijl hij sijn cachet uyt sijn sack quijt was geweest, dat malle praet scheen te wesen.

Savonts was bij nicht Sevenaer, sach haer dochter, die wat grooter en degelijcker geworden was.

Tet de Willem vondt niet thuys.

17 *Vrijd.* Was sav. op 't Hoff eñ bij de Con., alleenl. 4 brieven voor hem toe doende. Vraegde mij, wanneer naer 't Loo soude komen, en gaf mij permissie om tot maendagh te blijven.

Smerg. was oock op 't Hoff geweest.

Hoorde in dese tijdt, dat Tet de Willem van eenen Gersdorff, een man van omtr. de 26 jaeren, gevrijt wierd, en seer opgepast; had eenighe character van Envoyé vañ Keurvorst van Saxen, maer meer schulden als goedt.

18 *Saterd.* Sagh smerg. met Broer en Berghestein all mijne teeckeningen over.

De Con. ging smerg. ten 6 ueren naer 't Loo.

Smerg. was Anne van Barlecum heen eñ weer bij mij; was wat magerder geworden. Seyde, dat haer suster van een Predicant gevrijdt wierd.

Savonts was tot n. Sevenaer, die mij noch een deel historien van Jacoba en Beuningen verhaelde, eñ de groote giericheit vañ laetste, die voor een stuyver mosselen kocht, en daermede nevens haer meydt haer maeltijdt dede. Vertelde hoe over een jaer een knecht en een meidt tot Beuningen, iñ tijdt dat de oudtste joff. v. Piershill bij hem gesteldt hadden, parten aengerecht hadden ofte het er spoockte.

Sond. Was smerg. niet uyt en nevens mijn vrouw seer besigh met packen tot de reys naer 't Loo.

Broer att bij mij.

Naermidd. was suster v. Nieuwerkerck en Br. Rijckaert bij mij, en deden mij tijdt verliesen. Sav. was met Broer tot neef Eick, eñ daernae tot Ellemeten afscheidt nemen. Tot de leste was assemblee, joff. Halewijn, de weduwe van d'Aulnoy, Mevr. Slingelandt etc.

Was daerna besigh met packen, dat versuymt hadde eerder te doen, tot snachts ten 2 ueren.

Sond smerg. mijn calesch naer Uytrecht vooruyt.

20 *Maend.* Smerg. was Mevr. de Gruyter bij mij, om van avancem[t] voor haer man te spreken, hebbende noch eens daerom geweest; seyde, nu hoop te krijgen.

Reed met mijn vrouw in een gehuerde berline naer Leyden, daer bij de schuyten ontbeten. Tien en den oudste neef Huygens quamen daer bij ons. Neef Huygens was leelijcker geworden, hebbende een dickachtige neus en hangende onderlip gekregen.

Quam ten half 10 met de schuyt te Uytrecht, logeerde tot Carrê, die mij 16 gl. 17 st. deed betalen voor die nacht en voor dat mijn 4 peerden daer een nacht te voren gestaen hadden. Hij was seer doof geworden, en seyde dat hij gescheurt was.

21 *Dynsd.* Ten half sevenen reed met mijn cales naer 't Loo, daer aenquam omtrent 7 ueren, hebbende gegeten iñ herbergh bij Voorthuysen, daer de oude vrouw vrij vervallen vondt,

De Con. was vrundel. eñ liet mij de nieuwe schilderijen in de boven-sale en op de trappen sien.

Had dien dagh een moeyelijcke pijn boven aen mijn rugh, die van tijdt tot tijdt voelde, als de peerden eenighe ruck deden, voortgeslagen werdende. De wegh omtrent Hoeflaken was vrij quaedt.

Op het Loo kreegh veel verwelkomingen.

Smiddaghs aten met mij twee sonen vañ Hʳ van Schoonheiden.

Quam te 6 ueren op 't Loo.

De Graef van Solms quam daer mede aen, zijnde nu gepersuadeert om iñ dienst te blijven, naer dat hem de Hʳ v. Dijckveldt 6 ueren onder handen gehadt hadde.

22 *Woensd.* Sliep wel de voorgaende nacht.

De Con. was op de wilde varkenjacht naermidd., en vongh 3 marcassins.

Savonts was mʳ de Saumaise bij mij.

De Con. schreef niet met de post.

23 *Dond.* De Con. was op de harte-jacht, maer de honden geseparëert zijnde, vonghen die, dewelcke met hem waeren niet, maer de geseparëerde 2 harten.

Was nat en guer weder.

Wandelde met Oorschot wat omtrent de stallen.

24 *Vrijd.* Smerg. waeren bij mij en droncken choccolate Saumaise, jonghste Slingelandt, Oorschot en Randwijc.

Was smerg. bij de Con.; seyde, savonts te sullen teeckenen, en was vrundel.

Wandelde smerg. iñ stal, daer een geck was van Amsterdam, die daeghs te voren met de Con. op de jacht geloopen had, en had een paerd, dat hij seyde voor 25/m gl. niet te willen geven. Had een heel blonte peruyck op.

Schonenberg of Belmonte schreef aeñ Con., dat de Con. v. Spaegnen aeñ Keyser geschreven had om de Graefschap Meurs tot een Hertochdom te doen erigeren, sonder betalinge vañ rechten.

Schreef twee brieven aen mijn vrouw.

25 *Saterd.* De Coningh teeckende smergens een heel deel dingen, en gingh doen naer Dieren, tegens den doncker wederom komende.

Wandelde met Gastigny naer den eten de laen voor het huys ten eynde.

Sprack de Con. van Oorschots saeck voor den Raedt

van State, daer de Con. seyde niet in te konnen doen, als zijnde sijn saeck vast aen eene andere, die eerst most afgedaen zijn, maer dat daer af iñ Raedt gesproken hadde. Dit was, dat de weduwe vañ Ontf[r] Noortwijck van de dispositie in haere saeck bij den Raedt gedaen aeñ Staten Gñael geappell[t] hadde, eñ dat den Raedt verstaende, dat soodanigh appel niet konde werden gedaen, eñ pretexerende dat Zuerius, als sijn saeck daervoor soude werden afgedaen, oock soude mogen in diergelijck appel willen komen. Wilden hebben dat dat different soude moeten werden getermineert, eer sij in die saeck souden disponeren; dit nam hij als een kunstje om sijn saeck te traineren. Zuerius hierop niet siende te vorderen, gingh smiddaghs wegh.

St Annelandt quam op 't Loo met Odijck.

26 *Sond.* Was smergens ten 8 ueren iñ nieuwe Capell te kercke eñ ten Avontmael.

Voormiddach was de weduwe vañ Rentm[r] Moulaert bij mij, willende vañ Con. versoecken remissie van hare overl[den] mans tachterheden; seyde, de saken door mijne handen niet gingen.

27 *Maend.* De Con. was smergens op de jacht.

Kreegh een kokertje met 3 bierglasen van huys; maer daer was geen brief bij van mijn vrouw, daerover verwondert was.

28 *Dynsd.* De Con. smergens weder op de jacht met de kleyne honden vañ Grave van Nassau.

Naermidd. quam de Con. op de hey om te vliegen [1]); maer daer quam niet.

Was daer met St Annel[t] in mijn koets.

29 *Woensd.* De Con. gingh smergens op de jacht met de oude honden, die twee harten vongen. Hij gingh savonts te Dieren slaepen.

---

1) d. i. jagen met den valk.

Savonts at Bernzau bij ons, Gouverneur van Rhijnbergh, die een seer fameuse vrouw heeft.

Wandelde savonts met St Annelt omtrent de vijver en elders, maer vondt dat naer mijn leste jicht ick rasser moede wierd van 't gaen als van te voren.

30 *Dond.* Smergens andere kleeren aendoende, vondt in mijn sack een brief vañ Con. aen Raedt-pensionaris, die verleden vrijd. vergeten had de Wilde te geven, dat mij speet en confus maeckte, Genderen bij mij wesende.

St Annelt gingh smergens met een wagen, daerin hij twee plaetsen gekregen had, naer Uytrecht en den Haegh.

Genderen seyde mij, dat de Con. laten weten had, dat hij noch desen dagh te Dieren soude blijven eñ slapen.

Mey.

1 *Vrijd.* De Con. quam naermidd. ten half 3 van Dieren weder op 't Loo. Was bij hem naer den eten, eñ hij teeckende veel. Vraeghde naer St Annelt, eñ of hij wech was. Seyde het om de jicht was, dat hij was vertrocken.

De Con. was in goedt humeur en vrundelijck.

St Annelt vertreckende, vraegde om mijn calesch te hebben, dat excuseerde, omdat wij schielijck souden konnen komen te vertrecken.

Savonts was weder bij de Con., eenighe brieven, die van daegh belast hadde, teeckenende.

2 *Saterd.* De Con. gingh smerg. op de jacht, en quam savonts ten 10 ueren eerst wederom.

Smergens wierd gehoetelt van verscheide kleyne sollicitanten.

Naermidd. wandelde all langh met Odijck.

Daer quam brand iñ schoorsteen vañ wacht, en wierd ras gelescht.

Gingen in 't nieuw quartier vañ Coningin, joff. Root

ons de deuren opdoende, en een tijdtlang daer met ons pratende.

Daer stonden 5 a 6 damaste ledikanten, uyt Engelandt gekomen.

3 *Sond.* Naermiddach quam de Graef van Nassau van Vrieslandt op 't Loo, en praete ick langh met hem. Seyde, dat seer qualijck geweest was, en seer veel bloet in verscheidene reysen was quyt geworden.

Smerg. seyde mij de Wilde, dat vañ Hr vañ Roosendael gehoort hadde, dat voorgaende vrijdach de Hr Halewijn, State Gñael, eñ sijn broer, de Borgemeester van Dort, gearresteert waeren over hoogh verraed, eñ dat de Con. geseght hadde: „Wie sal men voortaen meer konnen vertrouwen." Dat men meende sij aen 't werck van Bremont mede vast waeren.

4 *Maend.* De Con. was smergens op de hasejacht met de kleyne honden vañ Graef van Nassau, en vongh niet; quam ten drie ueren thuys. Savonts teeckende eenige dingen, maer niet een brief van 't Hoff van Gelderlt, die mij de Wilde wijs gemaeckt had dat hij wilde geschreven hebben over 't afdoen vañ saecken vañ tollen in 't Nimmeeghsche quartier.

Van de saeck van Halewijn en sijn broer hoorde men niet sonderling naders. Was savonts bij Odijck tot ½ 12en, en att een boterham met hem.

5 *Dynsd.* Bracht de Con. smergens eenige brieven om te teeckenen, uyt de Wilde's minuten geschreven.

De Con. kreeg smerg. een redelijck dick pacquet vañ R. Pensionaris.

Ymant seyde mij, dat de Borgemr Witzen, van Amsterdam, oock geseght wierd aen twerck van Halewijn vast te wesen, hoewel ymant anders seyde, dat hij iñ Castelenie geweest was, om de broeder van hem te examineren.

De Con. was op de jacht, eñ een hart gevangen hebbende, quam ten 3 ueren thuys.

De Rhijngraef van onse tafel komende, hoetelde mij met sijne klachten eñ pretensien.

Iñ antichambre hoorde, dat Myl. Portland uyt Engel[t] overgekomen was, eñ apparentel. savonts hier soude wesen. Quam oock noch daer nae.

6 *Woensd.* Quam Myl. Portland uyt Engelandt weder; sach er noch all vrij mager en defait uyt.

7 *Dond.* De Con. schreef aen 't Hoff van Hollandt, die hem vañ 2[en] deser genotif[t] hadden, dat sij in gevolghe vañ Resol[ie], dynsdach te voren, den 28[en] Mey, bij haer genomen, over die dingen daervan S. M. al van te voren was gesproken geweest, Halewijn en sijn broer dien naermidd. gesaiseert waeren, den eenen in sijn huys eñ den anderen iñ Castelenye bewaert werdende; dat hij haer notificatie ontfangen had en haer bedanckte, en verders haer serieusel. recommanderende, in die saeck met vigeur te procederen.

Gingh daernae op de jacht.

Naermidd. quamen 4 heeren vañ Magistraet van Dort.

8 *Vrijd.* Odijck seyde, dat de Con. hem geseght hadde, dat Halewijn geruineert was, en hij notoirlijck schuldig. Mijn vrouw schreef vañ 7[en], gisteren, dat men niet konde hooren wat sijn beschuldigingh was. Dat men seyde dat hij en sijn broer den 5[en] op de poort gebracht waeren, maer dat niet konde seggen of het waer was. Dat broer Christiaen zedert 4 a 5 dagen daer seer qualijck was aen geweest van een pijn in sijn rechter zijde, daer een koortsje bij hadde.

Naermidd. wandelde wat met de H[r] v. Almeloo omtrent de vijver, daer de Con. met Benting etc. oock quam, ordonnerende dingen te doen.

Smerg. hadden 2 vañ Dortsche H[ren] een tijdt langh bij de Con. geweest. Aten met Isac alleen.

Het gesegh was om dese tijdt, dat het dessein van Halewijn eñ de sijne was geweest, een muytynerye onder 't volck te maecken, onder pretext van vrede te begheren.

9 *Saterd.* Smerg. was Odijck bij mij, en nam afscheidt, naer Zeyst gaende, daer de Con. dynsd. toekomende soude komen eten. Seyde, dat een vañ Dortenaers hem geseght hadde, dat bij Roberti (een Italiaens schilder, die al eenige tijdt gevangen geweest was), een brief van Halewijn gevonden was, hem waerschouwende van te vertrecken, alsoo Bremont gevangen was.

De Coningh was op de hartejacht.

Myl. Scarborough gisteren van Breda komende, seyde, dat te Nimmeghen 300 vañ 4000 Switzers aengekomen waeren, die in dienst van den Staet quamen.

10 *Sond.* De Con. was naermidd. op de reiger-jacht, maer vongh niet. Ick volgde met Odijck, maer sagen niet.

Savonts thuys komende, wandelde met de Con. noch wat in de thuynen.

11 *Maend.* Was smergens bij de Con., die wat teeckende, en had gevraegd of ick al wegh was.

Vraegde mij wanneer ick gaen soude, eñ als seyde dat noch dien dach konde gaen, gaff mij terstont verloff, ende soo vertrock ten 12 ueren van 't Loo, en quam savonts ten 10 ueren te Uytrecht, hebbende iñ Nieuwe Herbergh gegeten. Gingh logeren iñ Engel, bij de Leydse schuyten. Onderwegen was het seer koudt, maer de wegh droogheñ goedt.

12 *Dynsd.* Smergens ten 7 ueren gingh iñ Leydse schuyt van Uytrecht naer Bodegraef. Att daer en reed met mijn cales, die daer hadde vooruyt gesonden, naer den Haegh, daer savonts ten 7 ueren quam.

Praete iñ schuyt met eenige Paepsche joff^en, daeronder een Begijn was.

Tusschen Leyden en 't huys ten Deyl ontmoete mijn soon, uyt den Haegh komende in zijn chaise.

13 *Woensd.* Was smerg. op 't Hoff, deed de Con. brieven toe eñ belaste hij mij naermiddach noch eens weder te komen, maer wachtende, wierd niet binnen geroepen.

Naermiddach was bij broer Christiaen, noch niet heel

wel wesende van een ongemack, dat eenige tijdt gehadt hadde, bijnaer van̄ selven slach, als dat te Parijs gehadt hadde, hoewel niet soo swaer, maer konde oock niet wel slapen. Seyde hem, dat van Meerten op de poort geset was. Daernae was noch tot broer v. St Annelandt, noch aen̄ jicht en̄ met sijn eene been in een bonte sack sittende. Suster was niet thuys.

14 *Dond.* Smergens was op 't Hoff.

De Con. was van 12 ueren tot 3^{en} in̄ Staten van Hollant, daer het Hoff van Holl^{t} in corps quamen en rapport deden, soo men seyde, van̄ saeck van Alewijn.

Savonts ten 7 was hij daer weder, sonder dat men noch de partic^{ten} van̄ saeck hoorde, alles onder den eedt zijnde.

Smerg. waeren bij mij heen en weder joff. Tondi en joff. Gras, die mijn vrouw mij seyde dat men snachts ten 2 ueren uyt een wafelcraem hadde sien komen.

Had noch vele sprekers.

15 *Vrijd.* Naerm. was tot suster v. St Annel^{t}, maer was niet thuys, doch quam daernae noch tot mijnent; nam afscheidt van broer Christiaen.

Tegen den avondt was besigh met packen.

Was noch, als al lang te voren, guer en̄ koudt weder. De Con. vertrock smidd. naer Breda. Was bij hem.

16 *Saterd.* Gingh savonts met Odijck en Gastigny in Odijcks coets naer Rotterdam. Aten daer in 't jacht van Som en sliepen daerin. Odijck had mij laten seggen, dat gaen souden ten sess ueren, maer was wel omtrent half negen. Met Odijck hard door Rotterdam nae de nieuwe haven gaende, en̄ noch al wat swackheit van mijn leste jicht hebbende, viel mij dat al wat moeylijk.

17 *Sond.* Quamen smerg. vroegh aen̄ Moerdijck, daer mijn cales vondt en̄ daer gaende in sitten, nam Schuylenburgh, te voet vooruyt gegaen zijnde, in mijn calesch, en̄ quamen ten 1 ueren te Breda, daer men aen onse tafel al aen 't eten was.

Logeerde tot den oude neef Buerstede, nu in sijn 81e jaer zijnde.

18 *Maend.* Was smerg. op 't Hoff. Naermidd. bij de Con., die mij binnen riep en praete van sijn gebouwen, eñ niet van affaires. Daernae wandelde wat met hem eñ daernae met Menard.

Raeckte daernae tot nicht de Clerck.

Vondt Clara, haar dochter, wat magerder geworden, dat de moeder seyde bij te komen door de quellingh, die over haer amours met Smith hadde, den oude Buerstede niet willende hooren van haer huwelijck. De moeder scheen daer niet soo avers van te wesen. Sagh haer andere dochter Hester, die grooter was als Clara, en redelijck goedt slagh scheen te zijn.

19 *Dynsd.* Was smerg. met de Graef van Hoorn iñ groote kerck, en sagen de Tombe van marber, die daer is; daer bij hanght een groote schilderije met dieren, van een goedt Neerlantsch meester gedaen.

Van daer gingen naer buyten, daer de Con. een reveue deed van sijne Engelsche Gardes te peerd, onder de Lords Colchester eñ . . . . . . [1]).

Terwijl de Gr. v. Hoorn te peerd was, sat met Dijckveldt en twee andere, Schuylenburg en . . . . [1]), in sijn coets, en wierd daer met de Gr. v. Hoorn vrij gelachen over de affaire van Veurne.

De Con. smerg. uyt sijn camer comende, en siende mij twee groote bundels papieren hebben, vraegde wat het was.

Ging op de reygerjacht, eñ vongh er 3 of 4 iñ regen.

Daer waeren brieven uyt den Haegh gekomen, maer brachten geen veranderingh mede iñ saeck van Alewijn, dat men meende toequam door dissensien onder die van 't Hoff, daer Gool, Dorp . . . . [1]) geseght wierden

1) Niet ingevuld.

vrinden van Alewijn te wesen, en dat Gool en Fagel malkander genoeghsaem een dementy gegeven hadden.

De langhe Heuft seyde savonts aen tafel, dat de plaets iñ Staten Generael van hem, Alewijn, aen de Roovere gegeven was, daerdoor bleeck dat de Stadt van Dort hem abandonneerde.

20 *Maend.* Smerg. waeren den ouden Buerstede, Bax vañ Haghe, neef Knaep en de jonghste de Clerck bij mij, die alle chocolate gaff. Bax seyde, een brief van de Willem gehadt te hebben, hem schrijvende, dat sijn vrouw van een soon iñ kraem lagh.

21 *Dond.* Tegen den avondt iñ antichambre sprack mij de Raedpension[s] Heinsius van van Meerten, seggende: „Mijn Heer, wij hebben daer soo een kerel onderhanden, die seght dat hij een neef vañ Heer van Zuylichem is," en seyde voorts dat sij bevonden hadden, dat hij correspondentie met Vranckrijck hadde, eñ hem geldt van daer was overgemaeckt, en hij intelligentie hield met de Franschen, om haer te adviseren 't ghene hij hoorde, en vernam dat hij seyde, ick hem 30 gl. aen geld gegeven had, dat ick seyde wel 60 gl. geweest was. Voorts begon hem sijne legende te verhalen, maer wierdt terstont bij de Con. geroepen. Daernae weder uytkomende, begon hem weder te verhalen, maer wierd terstont weder binnen geroepen.

Odijck seyde mij, dat de jonghste Alewijn, in Switserlandt geweest, om met d'Amelot, Franschen Ambassadeur, aldaer te spreken, en de Secretaris vañ selve herwaerts mede gebracht hadde, die hem dede noemen Robertelli (anders genaemt zijnde . . . . . . [1]).

Wierd bij Con. gehaelt, bij Buerstede, sijn dochter eñ joff. de Knaep sittende en beginnende te praeten. Odijck seide, dat meende Alewijn (de jonghste) al op de Poort

1) Niet ingevuld.

gebracht was; dat hij 1500 pistolen voor sijn erres gehadt hadde.

Heinsius seyde mij oock, dat van Meerten geseght hadde, dat hij van sin was geweest mij opening vañ saeck te doen.

Buerstede had desen dagh eñ de voorgaende een overval van 't graveel, moetende elcke reys wateren.

22 *Vrijd.* Volgens afspraeck van daeghs te voren quam de Graef van Hoorn omtr. te 6 ueren mij tot Buerstede halen, en reed met hem (sijn Hofm^r van der Lingen en . . . . [1]) mede iñ coets) van Breda naer Bergen op Zoom, maer te vroegh komende om aan het Hooft in sijn jacht te gaen, warmden ons een tijdt langh in een herbergh daeromtrent, eerst noch in eene andere geweest hebbende, daer de Commandeur vañ Stadt de Gr. van Hoorn quam besoecken, als oock den Drost, soon van Pieter de Groot en 3 vañ magistraet, die der schrael uytsaghen. Ten 2 ueren zeylden daer van daen, en zeilden omtrent half 8^en verbij Antwerpen, avancerende daernae noch een goedt eind weeghs.

De Con. was desen avondt op het huys vañ Grave Taxis gekomen bij Dyghem.

Desen dagh eñ de volgende nacht regende het continuelijck, eñ was koudt eñ guer weder.

Hoorde dat Alewijn (de jonghste) op de Poort gebracht was.

Desen dagh sondt mijn cales van Breda naer Dighem, met wat bagage daerin, en Goossen, mijn jongen, daeghs te voren deselve van Dijckvelt thuys krijgende. Daermede eñ met gehuerde peerden een relay van 4 ueren gereden hebbende, vond ick savonts dat het eene voorglas in 4 a 5 stucken was.

De Gr. v. Hoorn vertelde, hoe hij joff. Ripperda, daernae

---

1) Niet ingevuld.

madame de Caravas tot sijn verdoen gehadt hadde, en hoe geweldigh heet sij was.

23 *Saterd.* Quamen met het jacht smergens heel vroeg tot over Dyghem, en gingh de Gr. v. Hoorn te peerd naermidd. naer 't huys van Taxis, ick in 't jacht blijvende, omdat geen cales noch en hadde, deselve eerst savonts te Dighem komende. Las met de Graef sijne gedruckte Apologie. De Graef quam savonts wederom en seyde, dat de Con. gevraeght hadde, of ick mede met hem gekomen was; dat hij jae geseght hadde, eñ dat ick noch geen cales hebbende, in 't jacht gebleven was, maer dat, sôo 't Sijne Maj[t] geliefde, ick datelijck soude komen; dat de Con. geseght hadde, niet en behoefde.

Smergens speelde met de Graef trictrac, het eerste in langhe, en had het vrij vergeten.

24 *Sond.* Was smerg. iñ antichambre met de Gr. van Hoorn, in mijn cales naer 't huys van Taxis gegaen zijnde, eñ mijn goedt uyt het jacht hebbende doen halen.

De Wilde was savonts te voren gekomen.

Hoorde dat mijn schip te Brussel was, eñ sondt kort naer eten ordre daer nae toe, dat het naer 't huys van Taxis soude komen.

Naer den eten naer boven gaende struykelde ick en viel op mijn handen. De Con., die voor venster stond, het juyst siende en al lachende seggende: hoe maeckje sulcke laeghe reverentien.

Naer 5[en] quam de Keurvorst van Beyeren bij hem, sittende in een berline.

25 *Maend.* Naer den eten ging de Con. naer Brussel, en tot de Prins van Vaudemont, daer de Keurvorst van Beyeren eñ de Marquis de Bedmar oock waeren.

Kreeg een brief van mijn vrouw, schrijvende, dat broer van St Annel[t] den 20[en] deser een swaere overval van een loop gehad hadde, en dat als iets ingenomen hadde, eñ die begon te verminderen, hij vehement begon te braecken,

dat soo langh duerde, dat men daer bekommert in wierd; maer dat sij, op den 21en naer hem hebbende doen vragen, men geseght hadde dat het wat beter was.

Was al strengh koudt, windigh, eñ donderde het naerm. Savonts was de Gr. v. Hoorn bij mij.

26 *Dynsd.* Smerg. was de Gruyter bij mij, die raede self aeñ Con. te spreken, om sijn saeck tegen Mestraten aeñ Keurvorst te recommen, gelijck hij deed als de Con. naer tafel gingh; maer antwoorde hem dat sien soude.

Hij quam op een geleendt peerd, was slecht in 't habyt, en had noch al sijn oude loopjes en spreeckwoordeties. Bracht hem aen onse tafel, daer hij lustich att en dronck, en nam een heele neusdoeck vol confituren mede voor sa Chere, soo hij seyde. Naermidd. gingh met hem naer Brussel, daer hij mij bij een Italiaen bracht, die mij een nieuw spiegelglas verkocht, in plaets van dat gebroken was den 21en voorleden. Koste mij 18 gl.

Soo naer Brussel reden begon het weder te regenen, te donderen en te blixemen. De regen duerde met vehementie tot ½ 7. De Gruyter nam het stuck, dat noch dienen konde van mijn glas, bijnaer sonder vragen, en wilde mij noch tot sijnent brengen, maer seyde dat het te laet was.

De wegh was oock vrij quaed en meest overal seer hobbelich door steenen, die het schijnt dat sij daerin werpen.

Was ruym anderhalf uer onderwege.

De Gruyter sprekende van Veaudemont, meende dat op hem niet veel staet konde gemaeckt werden.

27 *Woensd.* De voorgaende nacht regende noch, en continueerde het koudt en guer weder.

De Con. reed te 9 ueren te peerd uyt.

Naermidd. wierd droogh eñ helder weder, maer windich.

Smerg. gaf een ducaton aen 2 weduwen van Spaensche Capen, die reqe gepresent hadden om assistentie aeñ Con.

Savonts was bij de Con.; deed mij een brief schrijven aen̄ Baron de Heyde, Lt Generael van̄ Keurvorst van Brandenburg, zijnde een recredentie voor̄ Baron de Lottum, die hem gesonden had aen̄ Con., om te weten wat hij gedaan wilde hebben met de trouppen, die de Keurvorst tot assistentie van̄ Con. aen̄ Mase sendt.

Smidd., soo wij even gegeten hadden, quamen Myl. Scarborough en̄ Galloway uyt Holl[t]; wisten, soo sij seyden, niet nieuws van̄ Halewijns, als dat de jonghste op̄ Poort sat, en̄ de oudste in sijn huys verboden was te spreken met sijn vrouw.

De Con. att smidd. bij de Prins v. Vaudemont, en sagh daernae eenighe Regimenten, nieuwel. gekomen.

Naermidd. was droogh en̄ helder, maer windigh weder.

28 *Dond.* Laste mij de Con. smerg. door de Wilde een brief aen̄ Prins v. Vriesl[t] te schrijven, om de mars van sijne 3 Regimenten te verhaesten, deselve op de ontfangene patenten niet zijnde gekomen.

Smergens was daer een gerucht, als of de vijandt Heidelberg geattacqueert, en self met storm geemporteert hadde.

De Con. quam ten 3 ueren eerst thuys om te eten.

Naermidd. was joff. v. Laer bij mij, talmende noch al over haer aengehaelde schilderijen. Verweet haer van 't pasquil, dat sij mij en Bergestein gesonden had, dat sij niet wel en konde ontkennen; seyde dat de dingen, die daer in stonden, andere luyden haer hadden hooren seggen en̄ in rijm mosten geset hebben.

Raede haer kennis te maecken met Mevrouw de Gruyter.

Schreef aen mijn vrouw, een brief van haer ontfangen hebbende, daerin schreef, dat men in̄ Haegh seyde, dat de Con. weder naer Engelandt gingh, om self de landingh in Vranckrijck te doen; — dat de jonghste Halewijn peryckel liep van met sijn hooft te betalen.

29 *Vrijd.* Kien seyde mij smerg., dat brieven had hooren lesen, seggende dat de Franschen haer dessein van naer Brussel te komen, staeckten, eñ de ontboden pionniers weder hadden terughgesonden.

Gastigny seyde, dat de tijding van het nemen van Heidelberg maer al te waer was.

De Con. reed ten ½ 10 smerg. uyt, om de environs van Brussel te besichtigen, en quam eerst ten 3 ueren eten. Naermidd. was hij niet uyt.

Had naermidd. een groote, heel losse stoelgangh.

30 *Saterd.* Smergens omtrent 8 ueren in mijn bedt sluymerende, kreegh een draeying in 't hooft, die wel maer een oogenblick duerde, maer ontstelde mij evenwel, en deed mij 't sweet uytbreken.

Ten ½ 10 smerg. quam Golstein bij mij, quam vañ Haegh en van Dort.

Seyde, dat men meende dat Abbenbroeck of den jongsten Halewijn groot peryckel liep. Dat hij in Switzerlandt geweest was, eñ met Amelot getracteert had; dat de Con. van Vranckrijck presenteerde een goede en vaste vrede te maecken, mits dat men de Con. van Engelandt uyt het Stadthouderschap setten soude (dit had vañ Hr van Engelenburg gehoort). Dat hij, Halewijn, geëxamint werdende, seer stout gesproken hadde, eñ onder anderen geseght: „Wat is het, men gaet alle jaer te velde, het is al dobbe, dobbe, dob, en anders komt daer niet van." Dat Roberti (soo hij sich noemde) seyde, door de Halewijns ontboden te zijn, en meende dat wel gedaen hadde van daerop te komen. Dat de antwoorden van Halewijn soo geck waeren, dat men half docht dat hij de geck conterfeiten wilde. Dat se te Dort een uythangh-bordt gemaeckt hadden, daer in stond een muysenval, daerin een kat sat, die muysen daer rontsomme dansende, en daeronder geschreven: Muyse-vreught.

De Con. reed uyt ten ½ 10 smergens, en quam ten

11 ueren wederom; de Keurvorst bij hem komende, niet langh daernae.

Was schoon, helder en warm weder, het eerste in langhe.

Schreef aen Ellemeten, om betalinghe van mijne achterstallige wagengelden 1).

Was te Brussel en liet een gebrokene vouwstoel vermaken. Was tot de Gruyter, daer neef Hoefnagel savonts quam, daer mede van van Meerten sprack.

De Gruyter had eenighe apostille gekregen, daermede seyde, sijne saeck meende gedaen te krijgen.

De Con. was oock te Brussel, bij den Prince de Vaudemont, die men meende dat mergen naer Romen soude vertrecken.

Schreef een credentiael voor Golstein voor Con. naer de Gn̄ael Lt de Heyde gaende.

31 *Sond.* Smergens was Mevr. de Gruyter bij mij, zijnde, soo sij seyde, met een joff. gekomen, die tot haer pachter bij Dyghem gegaen was, daer se eten souden.

Daernaer quam joff. van Laer, die een request aen̄ Con. gaff, over haer saeck van̄ schilderijen. Daernae 2 nonnen, de eene sauvegarde versoeckende voor haer susters goed, omtrent de Mase gelegen.

Was schoon en heel warm weder.

Junius.

1 *Maend.* Ten 7 ueren gingh de Con. naer Brussel, en quam daer ten 12 ueren eerst weder van daen. Had tot Prins van Vaudemont geweest, en̄ daer gespeelt a la bassette. Lutin vertelde, dat daer 2 Spaensche dames geweest waeren, heel op de mode van dat landt gekleedt, met de tuyten van haer hair achter op haer rugh hangende tot over haer midden, en̄ die vol stricken langs heen.

1) In margine: Dese brief is eerst afgegaen maendach den 1. Juny.

De Wilde seyde mij savonts, dat Sluyter gekomen was en aen hem eñ sijn broer geseght had: hier ben ick nu, ick weet niet wat de Con. met mij doen will. Dat van Leeuwen, Secretaris van Poortlandt, hem geseght had: wacht, wacht, en met een mine, all of de Con. hem tot iets besonders employeren soude willen. Dat evenwel niet wel konde dencken wat het soude wesen, daer hij geen goedt Duytsch noch Fransch konde schrijven. Dit gaf mij evenwel ongerustheit.

Sagh dat Cap^{n} van Renssen doot was, een ander sijn Comp. krijgende.

Ten half vieren was er een sware donder en blixem, weer met een harde slachregen eñ benaeuwde lucht, tot daer toe schoon weer hebbende geweest.

Men seyde aen tafel, dat beyde de vloten uyt waeren, eñ dat die, de schepen, gedestineert naer de Middelantsche zee, geleydt hebbende, stonden de verdere desseynen te executeren.

Smerg. had al weder joff. van Laer.

2 *Dynsd.* Had een brief van mijn vrouw, gedateert vañ 26^{en} Mey, maer sal moeten geweest hebben vañ 29^{en}, want schrijft daerin, dat de mijne vañ 26^{en} ontfangen had. Schreef noch, dat men van van Meerten noch van den oudtsten Halewijn niet en hoorde spreken, maer dat de saken vañ jonghste slechter stonden, en dat hij wel geldt vañ Con. v. Vranckrijck ontfangen hadde, eñ tot een present, omdat hem de vrede hadde laeten aenbieden, hondert duysent fl. gehadt hadde. Dat men genoegh merckte dat hij 't om 't geldt gedaen hadde, want dat men seyde, hij over de 60000 gl. schulden had, eñ niet en wist waervan die te betaelen. Schreef, dat mij een chaise de commodité hadde laten maecken.

Naermiddach was tot Mevr. de Gruyter, die seyde, den heele winter volck, en meest gequetste, in haer huys gehadt te hebben, uyt de slagh van Enguien, de voor-

ledene somer op̄ 3[en] Augusti geschiedt. Dat sij van yder persoon voor̄ maeltijdt 2 gl. gehadt, sijluyden de wijn betalende.

Had savonts, naer huys rijdende, pijn in mijn slincker hand, daer men evenwel niet aen sien konde.

3 *Woensd.* Voelde noch iets aen mijn handt, maer de pijn was minder als daeghs te voren, en voelde oock niet als de hand niet en roerde.

Smergens een deel dingen hebbende (daeronder sommige daer wat haest aen was), ging omtren 10 ueren iñ antichambre en liet mij aengeven, de Con. mij belastende wat te wachten, maer quam over eenen uyt eñ gingh eten.

Smergens was Balfours suster, die te Fleuru gebleven was, en die aen eenen Sweed, Zederquist genaemt, getrout was, doen weduwe zijnde, bij mij met haer dochter, 16 a 17 jaer oudt. Sprack om een comp[e] voor haer man.

Was heet eñ donderachtigh weder.

Mylord Essex en Myl. Scarborough lieten in dese tijdt een meisje nae, dat Betty genoemt was, en de taillooren van onse tafel waschte. Was klein, maer niet leelijck.

Was savonts bij de Con., gehaelt werdende, gaf mij 2 brieven aen beyde de Princen vañ Nassau, Veldtmaerschalcken, te schrijven, om hun te seggen dat de Con. het leger nu vergaderende tot de operatien vañ campagne, het noodigh soude wesen dat sijluyden quamen om haer dienst waer te nemen.

Dese brieven geteeckent hebbende, begon andere dingen te teeckenen, maer brieven van Pesters, houdende nouvelles, tusschen beyde komende, eñ 't eten op tafel zijnde, stelde het uyt.

's Gravemoer was naermidd. bij mij; seyde, dat men overmergen marcheren soude naer̄ kant van Luyck en de Mase.

Tegen den avondt quam een seer swaer donderweer op met groote windt en regen, en duerde tot voor aen iñ nacht.

's Gravemoer seyde, dat de jonghste Halewijn maer van 60000 gl. v. Vranckrijck ontfangen bekendt hadde.

4 *Dond.* Betaelde smergens aen mijn knechts haere verschenen kostgelden, tot den 6en Jun. inkl.

Was naermidd. bij de Con., die all de dingen afteeckende.

Had een brief van mijn vrouw van 2en Jun., seght dat mij met twee boden, naer 't leger gaende, een chaize de commodité sendt. Dat St Annelt, even weder gesondt geworden zijnde, weder een nieuwe sware overval vañ jicht gekregen hadde. Savonts quam ordre om te marcheren.

5 *Vrijd.* Ging smergens in mijn koets omtrent half 7 naer d'Abdije van Parck, daer het quartier was. Men passeert, eer men te Leuven komt, voorbij het Clooster van Bethlehem, dat een groot uer is van Parck, eñ van daer tot Leuven voorz. was een schrickelijcke quade wegh; op sommige plaetsen gingen de wielen tot aen de assen toe door 't slijck.

Een half uer van Bethlehem voorz. brack de ass van mijn voor-wielen, soo dat uyt de koets most. Blatwait, die achter mij quam, presenteerde mij een plaets iñ zijne, en reed met hem tot omtrent een half uer van Leuven, daer een passage vindende daer de coets soude genootsaeckt geweest hebben vrij om te rijden, gingen daer uyt, Blatwait willende voorts op sijne peerden gaen. Ick meenende dat Parck daer dicht bij was, gelijck geseght wierd, seyde dat het soude te voet gaen, en gingh daer te voet naer toe. Maer komende bij 't huys of casteel dat meende mij gewesen was voor Parck, naer dat een groot half uer gegaen hadde, sat daer een slecht kerel op de banck vañ brugh, en seyde dat dat Everen was, en Parck meer dan een half uer daer van daen, en dat tot dicht aeñ mueren van Leuven moste gaen en van daer nae Parck. Soo all voortgaende eñ het weder extraords heet zijnde, quam langhs die wech eyndel. naer Parck, maer was soo moede, dat op 't eynde schier niet meer voort en konde, eñ met

moeyte op, als ick gingh sitten om te rusten. In 't eynde en naer een wandelingh van over de twee ueren quam m[r] Feron met sijn chaiz voorbij, eñ ging ick daerop sitten tot aeñ Abdije toe, zijnde seer nat besweet, daerom naer den eten van kleeren eñ lijnwaet veranderde.

Naermidd. raeckte met de Graef van Hoorn eñ de H[r] van Opdam in 't Clooster eñ bij den Pater Prior, die ons van sijn beste bier te drincken gaff.

6 *Saterd.* Smergens was weer heet en bangh weder.

Smidd. omtr. half twee quam weder een donder- en blixem-weder op met een regen, die tot 7 ueren duerde.

Smerg. was Feron langh bij mij.

Liet de ass van mijn coets maecken, die gebroken was; had de andere oock geern vermaeckt gehad, maer 't volck te Leuven had te veel te doen. Was niet uyt eñ las in Cromwels Leven van Leti.

7 *Sond.* De Con. gingh smergens uyt langhs de linie, en daernae noch voor̃ midd. iñ kerck.

Naermidd. was Mevr. de Gruyter bij mij, seggende, dat quam om haer mans saeck bij de Keurvorst van Beyeren te pousseren, eñ een briefje te halen vañ jonghe Lannoy, die langh tot harent thuys eñ iñ kost geweest was, en haer iñ 30 gl. schuldigh. Leende haer mijn cales, om naer̃ stadt te rijden, daer sij in 't kleyne Begijnhof soude logeren. Seyde oock op haer onbeschaemt vragen, dat haer mijn koets tegen 's anderen daeghs leenen soude, om Lannoy te gaen soecken, maer savonts mij bedenckende, liet de koetsier seggen niet naer haer te gaen, maer de koets 's anderen daeghs een tweede ass te laten aenmaken.

De Wilde had gehoort, dat de Franschen 80000 man sterck waeren, en aen dese zijde Gemblours.

Hadde een brief van mijn vrouw, daer niet een woordt schrijft van Halewijn. Seght, dat eerst op maendagh (mergen) met suster van Nieuwerkerck naer Amsterdam soude

gaen. Dat de vrouw van de Wilde haer 347 gl. gebracht hadde.

8 *Maend.* Smerg. was de jonghe Stapel, Vendrich in Noyelle's Regiment, bij mij.

Seyde dat Judickje, dochter van Charlotte Bax, omtrent 4 maenden geleden gestorven was, eñ omtrent 30000 gl. naergelaten had en aen haer naeste vrinden gelaten. Dat sij heel vet geworden was in 't eynde van haer leven, eñ wat genegen was tot den dranck. Dat de soon vañ gewesen Lt Cor. Balfour, te Fleuru gebleven, die de Con. een vendel gegeven had, hoewel een kindt van 5 of 6 jaer, een seer stoute jongen geweest was, eñ sijn moeder dorst hoer te noemen. Dat de vrouw vañ soon van Lt Cor. voorz., van sijn eerste huwelijck een schoone vrouw hadde gehadt, dochter van sijn stiefmoeder, uyt haer eerste huwel. met Vrijbergen, maer die opgetrocken hadde met een Vendrich . . . . [1]), daer sij self een kindt bij gehad hadde, dat de man voor 't sijne niet wilde kennen, en uyt het huys gedaen hadde, maer de vrouw beterschap belovende, gehouden, eñ daernae noch twee kinderen bij haer gehadt.

9 *Dynsd.* Liet mij smerg. bij de Con. aengeven, maer sprack hem niet.

Naermidd. praete iñ antichambre een tijdt langh met de Comte de Tilly. Seijde onder andere dat hij (meene verleden jare) een man gesien hadde vañ donder geraeckt en doot geslagen, aen wiens heele lijff men niet konde sien als een swarte plack, omtrent een schellingh groot, op sijn arm.

De Con. mij binnen roepende, vertelde hem dat, eñ seyde hij mij hier nu 4 mans gesien te hebben vañ donder gequetst, eñ den degen vañ eenen op een plaets iñ schede geheel gesmolten.

---

1) Niet ingevuld.

De Con. teeckende veel papieren en sauvegardes, oock sonder iets te seggen als: waertoe dienen se haer?

(Smerg. was de Professor vañ Velde bij mij.) 1)

Ick seyde, dat het niet en was om het fourageren te beletten, maer wel om 't affbreken vañ huysen en 't nemen van haer vee.

Tegen den avondt was in 't kleyne Begijnhoff te Leuven, bij Mevr. de Gruyter, die versocht had een overtrecksel van geverwt lijnwaet over mijn cales te versorghen.

10 *Woensd.* Smergens was Maigret bij mij, eñ wilde, ick de Con. voor hem spreken soude over 't ongelijck, dat de Spaenschen hem gedaen hadden op d'instigatie vañ Prince van Veaudemont, die hem soo gepersecutt hadde, dat genootsaeckt hadde geweest retraitte bij de Franschen te soecken, om van daer voorts naer Spaignen te gaen, en sich te verantwoorden. Sijn praet en stondt mij niet veel aen, eñ sondt hem bij Myl. Portland, seggende dat de Con. mij voorseker van die dingen in 't breede niet souw spreken.

Kien was te voren oock bij mij, die choccolate gaf, eñ was hij zedert onlanghs beleefder tegens mij als te voren.

De Con. was van 8 ueren af uyt, om trouppen te sien.

Was noch seer heet, maer regende een weynich omtrent 7 ueren.

Naer de midd. was Mevr. de Gruyter bij mij, die ick van smergens af mijn calesch geleent hadde.

11 *Dond.* Was smerg. bij de Con., wesende uyt het bedt gehaelt; gaff mij iets te doen en een deel papieren van advysen te rangeren.

In een vañ nieuwste stondt, dat een groot detachement van hier gedaen was naer Rhijn.

Men seyde, dat een partije vañ onse seer nae was ge-

1) Later tusscheningevoegd.

weest, om de dames vañ Con. van Vranckrijck te attrapperen op de marsch.

De Wilde seyde, van Oblay gehoort te hebben, dat een van sijne spions de Con. van Vranckrijck had in sijn coets of chaïze sien gaen sitten, om uyt het Legher en weder naer Vranckrijck te gaen.

Van het detachement van 30000 man naer Rhijn wierdt van yder een veel gesproken.

Naermidd. ten 5 ueren gingh naer Leuven, daer het gewaste of geschilderde doeck, daer een overtreck vañ hemel van mijn cales van meende te doen maken, niet gekomen was, daerom Goossen belaste mergen vroegh te 4 ueren naer Brussel te rijden, en met adresse van de Gruyter, sulck lijnwaet daer te koopen. (Was te Leuven bij Mevr. de Gruyter.)[1])

Was koudt en eenichsins vochtig weder.

12 *Vrijd.* Voormidd. was bij de Con., die mij papieren gaf te bewaren.

Naermidd. regende langh eñ sterck.

Was niet uyt. Schreef naer mijn vrouw.

13 *Saterd.* Smergens was Feron bij mij, gaende sanderen daeghs.

Wandelde wat smergens, nae mijn peerden en kales siende, daer desen dagh een overtreck over den hemel van een geverwt lijnwaet over kreegh, hebbende Goossen mij gisteren dat van Brussel gebracht.

Savonts ten 8 ueren of wat laeter sondt de Con. om mij, gaf mij een minute van sijn handt, van een brief aeñ Keurvorst Paltz, om te laeten uytschrijven. Laste mij, daervan een copye, met een brief, die mij laste te schrijven, aeñ Baron d'Autel te senden, de trouppen van gem^{te} Keurvorst commanderende.

De Con. schreef aeñ Keurvors desen 13^{en}:

---

1) Tusschen de regels ingevoegd.

„Il y a deux jours que l'armée que commandoit Mr de Boufflers, ou estoit le Roy en personne decampa de Giblours; une partie vient joindre l'armée de Mr de Luxembourg, qui est toujours campé pres de Walheim a 4 petites lieues d'icy, et un detachement de 20000 hommes commandé par le Dauphin, et Mr de Boufflers soubs Liege a passé la Meuse, et marchent selon les avis vers le Rhin, et le Roy de France doibt estre party aujourdhuy ou demain de Namur pour retourner en France. Ainsi il semble qu'il n'y a plus d'apparence qu'ils ont a present quelque dessein sur la Meuse, ainsi je croy qu'il seroit necessaire que vos trouppes restassent aupres de Duren, et j'ay escrit au Mareschal de Camp, Baron de Flemming, qui est arrivé, d'y vouloir joindre vos trouppes avec ceux de Brandebourg que le Maj^r^ Genl de . . . . [1]) commandoit. Et je luy renvoye aussi les 3 Reg^ts^ de Cavall^ie^ de ces trouppes, qui sont icy. Et ainsi cela pourra faire un corps considerable pour couvrir le pays de Juilliers et de Cologne, et en cas de besoin revenir a la Meuse. Je ne manqueray pas d'escrire a l'Emper^r^ a l'egard des contributions du pays de Juilliers et tascheray en toutes etc."

Myl. Scarborough seyde savonts, dat er een sot gerucht geloopen had door heel Leuven, dat men een tonnetje met cruyt, met een brandende lont iñ Con^s^ camer gevonden had.

14 *Sond.* Was smergens iñ Fransche predicatie van Menard.

Eer daer gingh, quam de Gruyter bij mij, zijnde hier om sijn saeck tegens Meestraten te vervorderen. Bracht hem aen onse tafel, daernaer gaf hem een peerd, om mede naer 't quartier vañ Keurvorst te rijden, en sach hem dien dagh niet wederom, tegen den avondt zijnde gaen

1) Niet ingevuld.

wandelen langhs de drie groote vijvers, aen het Clooster leggende, daermede mij all vrij heet maeckte, het weder warm zijnde en̄ seer helder.

Desen dagh was er ordre om niet te fourageren, gelijck daer oock gisteren geweest was; maer doen hadden de Spaegnaerden evenwel veel fouragie gehaelt, en de Wilde seyde van Keppel gehoort te hebben, dat de Con. daerover met de Keurvorst woorden gehadt hadde, en geseght dat, als dat soo soude gaen, wij wel mochten henen gaen.

De situatie van dit Clooster van Parck, waervan de monicken Norbertinen zijn, is seer plaisant bij de drie voorz. vijvers en een stercke beeck, die een water-molen doet gaen, en is daer aerdighe plantagie bij, en̄ een schilderachtig gesicht.

De Graef van Hoorn wierd geseght naer Holl^{t} gegaen te wesen met sijn jacht, vrij sieck zijnde, daer men meende het werck van Veurne al vrij oorsaeck af was.

15 *Maend.* De Coningh was smergens al vroeger als ordin^{s} uyt, en̄ was de vijandt gemarcheert ende ons wat genadert zijnde, nu niet boven 2½ ueren van onse lincker vleugel.

Goossen seyde mij, dat de Gruyter gisteren mijn peerd, dat hem geleent hadde, thuys brengende, soo als in 't quartier van̄ Keurvorst geweest hadde, geseght hadde, dat het daer met sijn werck altemael schelmerije was. Meende dat hij wegh naer Brussel gegaen was, maer was niet.

Savonts was heen en weder bij de Con., die ten 10 ueren eerst thuys gekomen was, deed met der haest een brief aen̄ Coningin toe, en̄ hij teeckende alleen 2 of 3 brieven.

Was seer heet weder, en was daer nae de middach weder een donderbuye. N^{a}. met brieven van̄ 17^{en} schreef mijn vrouw daernae van een groot onweder, doen in̄ Haegh geweest.

16 *Dynsd.* Naer de middach was bij de Con., deed weder een brief toe, en̄ hij teeckende de dingen, die gisteren

uytgestelt had, en praete wat; seyde hem van St Annelts overvallen, onlanghs gehadt.

Naermidd. quam de Wilde bij mij en seyde, met Sluyter gesproken te hebben aengaende het employ, dat bij de Con. was te hebben, eñ dat hij hem geseght had, dat men hem wilde Crijchs-Commissaris maken, soo als Expalude geweest was, maer sprack als hetselve mepriserende, naer dat een Furst voor Secretaris gedient hadde.

Daernae quam de Wilde weder, en seyde van iets van meerder importantie gehoort te hebben, eñ quam daerop uyt, dat Feron hem geseght hadde iets gehoort te hebben, als of gewerckt wierd om mij een plaets te doen hebben iñ Rekencamer vañ domeynen van Hollandt, eñ als hij seyde dat daer geen plaets vacant was, had hij gesproken of met Lanschot iets gehandeld wierd, om hem wat anders te doen hebben. Dat Dijckveldt met dit werck besigh was, eñ dat hij ymant had, die hij in mijn plaets bij de Con. soude willen helpen. Dit gaff mij al vrij wat bedencken.

Was seer heet weder eñ tegen den avondt quam alweder een dondervlaegh, maer regende niet veel.

De Con. was smergens en naermidd. uyt, eñ soo dicht bij 's vijandts leger, dat die met hem waeren de tenten konden sien.

Gingh naer̄ selve vlaegh wat wandelen, van Loon gerencontreert hebbende, en raeckte in Sr Charl. Grahams tent, die ons een glas wijn schonck, vrij warm zijnde.

17 *Woensd.* Naermidd. was Golstein bij mij, zijnde nu dicht bij 't quartier vañ Con. gelogeert, zedert dat met Athlone gekomen was.

Savonts, soo met ons 4 a 5 op de banck voor het Clooster saten, hoorden wij een salve uyt 70 stucken canon, eñ daernae een vañ heele mousqueterie vañ Francen, tot drymael doen, en wierdt geseght, dat over het innemen van Roses in Catalonien was, gevolght door̄ beveue van

Spaenschen, die daer een groote somma goudts, tot betalinghe van het garnisoen, nae toe gesonden hadden, doen het te laet was.

Dit schieten, eer men terdeegh hoorde wat het was, maeckte een groot rumoer in 't leger.

15 *Dond.* Was smergens bij de Con., die mij een minute van sijn handt aen Flemming uyt te schrijven gaf, en teeckende hij dit naer middach met noch eenighe dingen.

Myl. Athlone en 's Gravemoer waeren smerg. bij mij, de leste om te spreken van acten van vier nieuwe Coronels over de Regimenten uyt de Spaensche gereformeerde trouppes aengestelt, de Bar. de Chauviray, Monflin, Grisperre en Matta.

Naermidd. was met de Gruyter aen kramen van 't hooftquartier, om vier-steenen te koopen, en dronck in een soetelaers tent twee glasen limonade met de Gruyter, die ontmoete, en was hier noch om sijn saeck bij de Keurvorst te bevorderen.

19 *Vrijd.* Had smergens schrijven van mijn vrouw van 17en deser. Sij hadde t'Amsterdam 3000 gl. oudt capitael Oostindische actien gekocht tegen 474 pcto en 75123 gl. [1]) cas-geldt, en dat die betaelt hadde met het geldt, gekomen van 't huys, dat aen Blaeuw verkocht hebben, en noch 500 gl., die uyt den Haegh gesonden hadde. Sij schreef oock van een seer groot onweder, dat voorleden maendach in Haech geweest was van donder, regen en windt, duerende wel vier ueren. Dat sij St Annelt wat beter gevonden hadde, maer dat sijn beenen soo geswollen waeren, dat niet gaen noch staen konde. Dat nicht Builly een seer fraeye en welgemaeckte dochter hadde.

Gingh savonts bij Dijckveldt, en vraegde hem of hem iets voorgekomen was 't gene de Wilde op den 16en deser seyde van Feron gehoort te hebben, maer seyde met groote

---

1) Het is niet duidelijk of er dit, dan wel 15123 gl. staat.

asseveratien, daervan niets vernomen te hebben zedert dat vier jaer geleden daer eens af gesproken geweest was, gelijck ick wiste.

Seyde, dat de vrouw van Oudegheyn met haer sprekende van̄ ongelucken van haer huwelijck onder anderen geseght hadde: Had ick met de H[r] van Zuylichem getrouwt! dat ick seyde aen haer niet gedependeert en hadde.

20 *Saterd.* Was smergens bij de Con., wierd gehaelt als noch te bedt was; gaf mij te doen. Verhaelde hem van 't quaedt weder, dat in Holl[t] geweest was, en̄ hoe vier koeyen met een peerd van den blixemslach gedoodt waeren.

Was geweldigh heet weder, maer sonder donder.

Wandelde savonts langhs de vijvers van 't Clooster, niet sonder sweeten.

Smergens was Sayer bij mij en̄ gaf hem choccolate.

Seyde dat Betty, die onse talioren waschte, hem geseght hadde dat, als sij van Isac af konde, sij bij hem soude komen woonen.

De Con. liet een post afgaen extraord[s] met een brief aen̄ R. Pensionaris; dacht dat het soude mogen wesen over de saeck van̄ Halewijns, daerom de jegenwoordighe vergaderingh van̄ Holl[t] expres geseght wierd beschreven te zijn.

Had een weynigh pijn in mijn slincker knieschijff, maer niet dat mij belette te gaen; geloof iets was van̄ podagra scorbutica.

21 *Sond.* Was de heetsten dagh die van 't jaer gehadt hadden, en̄ soodat als men een weynigh voor̄ deur stont, op de plaets die met straet-steenen gepaveyt was, men de warmte perfect door̄ schoenen voelde. Savonts wilde wat gaen wandelen ten 7 of ½ 8, maer uyt het Clooster komende was het soo heet als in een oven.

Had schrijven van mijn vrouw van̄ 20[en]. Seght, dat de vrouw van Buttingen weder soo buyten westen was, dat

meende hij se soude moeten opsluyten. Dat de Willems vrouw heel sieck was, en dat sij onlangs iñ kraem gekomen zijnde van een kloecke gesonde soon, de minne het kindt doot gelegen hadde. Dat het koren eñ hooy heel schoon stond in Hollandt, maer dat er geen fruyt altoos soude wesen. Vañ Halewijns schreef heel niet.

22 *Maend.* Was noch al vrij heet weder, maer wat minder als daeghs te voren.

Wandelde savonts een weynigh om het Clooster met m^r Murray, een Schotsman.

Savonts ten 10 ueren quam een Officier vañ groote wacht eñ seyde, dat men van daer langhs de gansche linie vañ vijandts leger vieren gesien hadde, al of daer brandt in geweest was, eñ ofte sij mogelijck gemarcheert waeren.

Voelde somtijts omtrent mijne knie-schijven noch wat pijn, maer gingh weder over: was van die dolores scorbutici, soo ick meende. De nacht naer desen dagh veranderde dat in een doove pijn, ter zijden aen mijn rechter been, mij in 't bedde wat quellende.

Liet een nieuwe snij-back maecken, mijn knechts die van 't verleden jaer verloren hebbende.

23 *Dynsd.* Smerg. was Baersenburgh bij mij, en daer nae Cap^n Mestral. Hij heeft een dochter getrouwt vañ Cor. Arskijne sal^r.

Baersenburgh seyde, dat van der Heyden, hebbende de lombard gehouden iñ Haegh, een kindt had (wesende een dochter) bij de suster vañ tegenwoordighe L^t vañ Artillerye van der Myle wesende krepel. Dat dat meisje nu hier in 't leger was bij van der Myle eñ sijn tweede vrouw, heel fraey zijnde en heel assurant. Dat hij, Baersenburg, daer zedert al langh goede kennis aen gehadt hadde. Dat Brienne van der Myle had willen opmaecken om Baersenburg te dwingen om haer te trouwen, en dat vander Myle hem dat self geseght hadde.

Snachts quamen eenighe seer harde donderslagen ten 2 ueren, die mij wacker maeckten.

24 *Woensd.* Smergens ontboden bij de Con. Gaf een brief uyt te schrijven aen Flemming, die eerst savonts teeckende. Was vrundelijck. Schreef aen hem, dat het Fransche detachem[t], nu aeñ Moesel zijnde, of die alreede gepasseert, hij hem versocht spoedig te marcheren naer Foron . . . . . . [1]), en dat hem daer soude laten weten, of ons soude komen joigneren.

Savonts te 9 ueren begon het te regenen seer sterck, en quamen met eenen eenighe donderslagen. Wandelde van te voren een weynich voor in 't Leger, maer siende een seer donkere lucht komen, gingh naer huys.

Altoos seer heet weder.

De Prins van Nassau, Gouverneur van Vrieslandt, sprack en groete.

Was smergens tot Dijckveldt, om hem een papier ot twee te geven op ordre vañ Con.; hij had volck bij hem en noode mij te gast, maer dat volck langh blijvende, ging aen onse tafel eten. Kort naer den eten ging naer hem toe en vondt hem noch aen tafel met van Hill eñ den Brigadier Ramsey. Hij praete daer noch meer als een uer.

25 *Dond.* Smergens was bij mij de Baron de Loo, Command[r] vañ Duytsche Ordre te Mechelen, komende met van Hill, om sauvegardes, oock Rademaecker.

Hoorde van haer, eñ van de Wilde, en eerst van Pieter, dat het gisteren avondt eñ snachts een verveerlijck weder was geweest, eñ sulcken water gevallen, dat het aen het huys v. Myl. Portland, sijnde even buyten het laentje, dat vañ Abdije komt, sess of 7 voeten had hoogh gestaen, dat veel menschen verdroncken waeren. Dat dese voormiddach omtrent elff ueren, de H[r] van Ouwerkerck komende om naer 't Cloo(ster) te gaen, en willende over

---

1) Niet ingevuld.

't bruggetje passeren aen 't eynde van voorz. laentje, dat onder lagh, hij in 't water was gevallen, eñ in seer groot peryckel van te verdrincken, maer dat Hans, een postillon van Breukelen, hem gesalveert hadde.

Las naermidd. de minute van een brief, daervan Portland de Wilde twee copyen (met een weynigh differentie)[1]) eñ was vañ Con. aeñ Staten van Hollandt, in antwoord van een brief die aen hem geschreven eñ daermede de examinatien van de jonghsten Alewijn overgesonden hadden. Men sagh daeruyt, dat hij noch seer stout was sprekende, eñ particulierlijck in 't regard vañ Con. De Con. versocht de Staten aen 't Hoff te ordonneren, dat, sonder sich te arresteren aen nieuwe dingen en raisonnementen, de saecken van sijne eerste confessie niet gemeens hebbende, met sijn saeck vigoureuselijck wilden voortgaen. Daer komt oock in, dat haere Ed. Gro. Mo. sich konden erinneren, hoe genegentlijck de Con. sich onlanghs omtrent het aengaen van een goede vrede met Vranckrijck hadde verclaert, of in die sin.

Was noch seer heet, maer regende niet van beduyden.

Schreef aen mijn vrouw, eñ sondt mijn horlogie, om de cas een nieuwe voedering te doen insetten bij Visbach.

26 *Vrijd.* Was smiddachs bij de Con., die mij 2 brieven gaf om uyt te schrijven, aeñ Comte Serclaes de Tilly eñ de Lt Gñael Baron de Heide vañ Brandenburgsche trouppes. Aeñ eerste schreef, dat onse Comte de Tilly naer Huy sond met eenighe trouppen, die noemt, om de convoyen vañ vijandt, komende van Namen, naer 't leger van Lutzenburg te incommoderen. Aeñ leste bijnaer 't selve.

De Con. vraeghde mij, die brieven teecken(en)de, of geen schade bij de regen gehadt hadde.

Naermiddach was Römer bij mij, en wandelde ick daer

1) Hier schijnen eenige woorden in de pen gebleven te zijn.

nae ten half achten met hem langhs de vijvers, eñ weder inkomende bij mijn peerden, praete noch wat met Dijckveldt, die voor sijn deur vondt sitten.

Römer wilde, dat voor hem spreken soude om een comp[ie] te voet bij sijne andere plaets iñ artillerie te hebben.

27 *Saterd.* Naermidd. was Golstein bij mij. Seyde, dat decisie gedaen was in die saeck vañ mutineringh in 't Regiment van Rechteren. Dat Brecht met infamie was gecasseert, 2 ruyters gehangen eñ omtrent de 25 door de spitsroeden gejaeght. Dat al dat werck toequam door een carogne, die eerst bij de Ritmeester Sichterman, eñ daer nae bij de Ritmeester Brecht huysgehouden had, eñ de arrears vañ ruyters opgekocht hadde.

Tegen den avondt wandelde door het hooft-quartier langhs de vijvers van 't Clooster, en maeckte mij vrij moede.

Aen onse tafel wierdt geseght, dat een fameuse macquelle 1), genaemt Betty Cromwell, uyt Engelandt overgekomen was met een partij van haer geselschap.

28 *Sond.* Smidd., soo afgingh om te eten, gingh met Portland naer huys om te eten met een deel volck, en noode mij. Gingh met hem, eñ daer was Miremont, Galloway, den Hertogh van Wirtenbergh. Naeř eten droncken thé.

Naemidd. deed mij de Con. een brief uytschrijven aen de Feld-maerschalck Flemming. Daernaer de Gruyter bij mij komende, wandelde met hem door 't hooftquartier eñ bij mijn peerden.

Savonts kreeg schrijven van mijn vrouw. Seyde, dat Berkestein seer amoureux was van j. Gras, en haer soo naeliep, dat er de menschen af wisten te spreken. Dat de dochter vañ Secretaris Slingelandt trouwde met de Griffier Fagel, eñ de soon vañ Secretaris de Wilde, van Amsterdam, voor sijn 2[e] huwelijck met een joff[tie] Strijen,

1) lees: macquerelle.

van ter Gouw, die jongh, fraey en rijck was. Dat een vrouw in 't Halsteeghje (Baersenburg meende dat het van eenen Fransche cramer Beaumont was) haer selven had opgehangen, maer noch levende afgesneden was, en de reden gevraeght, geantwoort hadde, dat dat niemant en roerde, beginnende met eenen soo te vloecken, dat elck een schrickte.

Was vrij koudt.

29 *Maend.* Smidd. at Keppel bij ons. Seide, dat hij dees daeghs Betty op plaets tegenkomende, haer gevraeght had waer sij naer toe gingh. Dat sij antwoorde: „To the guard of the . . . . . [1])," en als haer vraegde om wat te doen, sij hem geseght hadde: „To fetch candles," en hij vragende „of wat size," sij hem wees haer halve arms lenghde.

Smerg. was Baersenburgh bij mij.

Naermidd. haelde mij de Con., eñ copieerde weder een brief aen Flemming, daermede de Con. hem versocht met sijn corps eñ die trouppen van Keur-Paltz naer Coblens te marcheren, omdat den Dauphin, het qual. versien vindende, daerop soude mogen vallen.

30 *Dynsd.* Naermidd. was 's Gravemoer bij mij. Verteldo vañ vrouw van Oost, dat sij in haer jonghe tijdt seer galant geweest was, en dat in die tijdt, doen hij te Maestricht in garnisoen eñ veeltijts daer was, daer 10 of 12 jonge meissens waeren, alle hoeren als peerden, daeronder hij die vrouw oock telde, en de dry Ferens, eñ twee susters vañ Hooghschouth Groelart etc. Dat de vader van de Baron de Loo, Command[r] van Mechelen, 4 dochters en 7 sonen had, die alle vañ beste G. beneficien hadden.

Seyde noch, dat men seer vreesde dat onse eñ der Engelsche coopvaerdije vloten naer Smyrna geseylt en door . . . . [2]) Rooke geconvoyeert, soude mogen in han-

---

1) Onleesbaar woord. Misschien eene verkorting van *mainquarters.*

2) Niet ingevuld.

den vañ vloot onder Tourville gevallen zijn, die verre voor de onse geavanceert was, sonder dat het scheen dat de onse daervan kennisse gehadt hadden. Dat de Con. daerover seer chagrin was, gelijck mij Keppel over eenighe daghen oock geseght hadde.

Julius.

1 *Woensd.* Smergens deed mij de Con. haelen als mij noch kleede, eñ teeckende de Commissien vañ vier regimenten, daervan de Coronels-Acten eenighe dagen te voren geteeck[t] hadde, met noch eenige andere.

Oudeghein quam op̄ selve tijdt bij mij, hier zijnde om sijn saeck vañ preve voor sijn Houtvesterschap te solliciteren. Hoetelde mij naermidd. weder, de Con. hebbende gesproken, die hem gesecht hadde dat hij (de Con.) met mij soude spreken.

Was naermidd. regenachtigh weder.

Savonts teeckende de Con. 1 brief aen Flemming eñ een aeñ Conte Serclaes de Tilly, sendende aen beyde routtes, aeñ eenen om uyt het corps van Brandenburg, en aeñ anderen om uyt Luyck trouppes naer ons leger te doen marcheren.

Deed savonts een brief toe vañ Con. aen de Con[inne].

Daer quamen tijdingen uyt Engeland, van dat de Smirnasche vloten uyt Eng[t] eñ Hollandt de Fransche vloot souden geëschappeert wesen, maer was noch geen volkomen sekerheit.

2 *Dond.* Was smergens bij de Con., gaff mij paspoorten te bewaeren, eñ teeckende sommighe depesches.

Smergens was de Gruyter bij mij en bedelde mij een pistool af, seyde maer een schelling te hebben. Seyde, sijn vrouw niet wel was geweest en een stercke vloedt gehadt hadde, zijnde dat somtijts sujet.

Savonts weder bij de Con. zijnde, seyde: „Wat doet die

goede oude H[r] van Oudeghein weder hier?" Seyde, dat het was over sijn oude saeck van een Prebende, eñ dat die van Maersbergen noch open was, schijnde daeraen wat te twijffelen, maer seyde endeling, men mach hem die dan geven, maer wilde hebben dat hij bij provisie vertrecken soude, konnende hem de acte wel gesonden werden. Seyde, mij dunckt dat hij begint te suffen, gelijck hij in der daet dede.

Daer was naermidd. een valsche alarm door quaed rapport van een Luyten[t], die seyde onse fouragiers met die van de vijandt aen malkanderen gesien te hebbe. Hij wierd in arrest geset.

Had een brief van mijn vrouw. Schreef, dat Br.... wederom Mad. la Ferté buyten bij hem hadde, en sijn hart met haer wel soude konnen ophaelen, want dat men seyde dat sij niet seer cruelle en was.

3 *Vrijd.* Smergens was bij de Con., gaff mij iets te doen en teeckende 4 sauvegardes.

Oudegein sat de heele mergen bij mij en seyde, dat smiddachs wel bij ons wilde eten, gelijck hem dan aen onse tafel bracht. Ging daeraf om de Con. te bedancken, daer wat te laet toe quam, en had de Con. geseght: „Het is wel, het is wel;" soude sanderen daeghs vertrecken. Hadde de eenighe huer-coets van Leuven in huer voor 3 rijxd[rs] 's daeghs.

Seyde, dat hij van 't ghene hij van sijn gewesen regiment en comp[e] bij accord trock, bij de 3600 gl. 's jaers genoot, maer klaeghde dat sijn vrouw soo veel verdeed, schulden maeckte eñ geldt opnam sonder sijn ordre, dat hij niet dencken konde waer het bleef. Dat sij hem qual. tracteerde, eñ dat sij eens voor sijn bedt zijnde komen staen, geseght hadde: siet daer leght dien ouden schelm; was seer bekommert dat de Acte van sijne nieuwe Canonisye in haer handen vallen soude. Vertelde oock iets van dat sijn schoonsoon, de H[r] v. ter Moer, met sijn doch-

ter Marie op een camer gevonden hadde, en dat hij daer willende inkomen, ter Moer met de handt de deur hadde toegehouden, en hij die hadde doen open slaen, willende half te verstaen geven, dat tusschen die twee iets passeerde, maer praete wat uyt eñ in.

Naermidd. was du Pré, Envoyé van Luyck, bij mij, over saecken vañ watermolen te Diest. Oock een joff., die met een Officier in 't heymel. getrouwt wesende, en een kindt bij hem hebbende, van hem verlaten en gescheyden was, sullende 50 rdaeld^rs sjaers genieten, die haer niet wel betaelt wierden. Was jongh eñ had een seer smal aensicht, anders wel gemaeckt zijnde. Wilde nu weder bij hem wesen, eñ dat accord door̄ Con. geannull^t hebben.

Savonts sonde de Con. mij bij Dijckveld, om een brief aen Schonenberg te schrijven, over de continuatie vañ Brandenburghsche trouppen, in dienst van Spagne.

4 *Saterd.* Smerg. was Baersenburg bij mij. Vertelde, dat de knecht van Gastigny een meisje van elf jaer in 't dorp geforceert hadde, eñ soo getracteert, dat peryckel liep van te sterven. Dat haer vader die knecht dreigde te willen doot schieten, al soude hij datel. moeten sterven. Was bij het logem^t vañ Graef van Solms gebeurt.

Eergisteren avondt had Keppel een diamant uyt de cas verloren, die hij seyde 300 guineas weerd te zijn.

Gisteren midd. vertelde Ittersum, dat de Col. Spar een kindt hadde bij de jonghste dochter vañ Graef van Hoorn, eñ dat de meyd het uytgebracht hadde, meenende niet genoegh aen hondert ducatons gehadt te hebben om te swijgen.

Naermidd. was de Gruyter bij mij, konnende bij de Keurvorst niet voort komen met sijne affaire. Wandelde met hem wat in 't hooft-quartier savonts.

5 *Sond.* Was smergens iñ kerck iñ tent.

De brieven uyt den Haegh, die men desen avondt verwachte, en quamen niet als laet iñ nacht, en was ick,

die mijn horlogie met dese post uyt den Haegh verwachte, wat ongerust.

Savonts was de Gruyter noch bij mij, die meende al wegh was, en wandelde wat met hem langs de vijvers door 't hooft-quartier. Was soo slecht iñ kleeren, dat mij schier schaemde met hem te gaen.

6 *Maend.* Smerg. kreegh mijn horologie uyt den Haegh, daer bekommert voor geweest was.

Hoorde dat een groote partij of detachement, wel van 2 a 3000 man, omtrent Charleroy een groot convoy vañ vijandt ontmoet hebbende, vrij eenigh volck verloren hadde, onse ruyterije haer van het voetvolck gesepareert hebbende. Den Cor. du Bay hadde het gecommandeert.

Tegen den avondt Isac voor̄ poort rencontrerende, wandelde een uer met hem door 't hooft-quartier. Hij seyde, een dagh of twee een overval van braken gehadt te hebben, eñ dat Betty hem geduerende die tijdt opgepast hadde eñ sijn nurse geweest was. Dat sij eenighe daghen seer melancholicq geweest was, omdat de joff., daer sij bij gewoont hadde te Londen, heel sieck was.

Naer huys komende, saghen iñ kleyne soetelaers tent buyten de leste poort een Engelsch vrouwmens sitten op de vloer, dat niet leelijck was en redel. wel gekleedt. Compton en noch eenighe Engelschen stonden daer voor.

Savonts was bij de Con., die teeckende, en gaff mij een brief toe te doen aeñ Coningin, daer niet naer siende.

Thoonde hem een brief van Lier, daerin seyde naer Holl^{t} te willen komen, en versoeckt de Con. will ordonneren, dat het naeste convoy wat stercker als de voorgaende moch wesen.

De Con. teeckende de Acte vañ Canonisye van Maersbergen voor Oudegheyn, en sond ick hem die desen avondt.

7 *Dynsd.* Smerg. was vañ Broeck bij mij, hebbende van Schuylenburg iñ Haegh sijn depesche van 't Schoutschap van Turnhout gekregen.

Smergens was Sayer bij mij, seyde dat de oudtste broer van Rhijnenburg doot sieck was.

Smerg. was de joff., op den 3en deser gementionnt, bij mij, en sat all langh, altemet wat krijtende, omdat haer seyde dat niet en sagh voor haer veel te doen was bij de Con., eñ dat haer aeñ Crijchsraed soude moeten adresseren, had al aeñ Fiscael van Wouw gesproken, die haer geseght hadde dat haer saeck lichtel. in sijn handen soude komen.

Ten half 8en gingh wandelen door 't hooftquartr, eñ sat wat iñ tent van Sr Charles Graham.

Kreegh een keldertje van huys met wijn van lepelbladeren.

8 *Woensd.* Smerg. was Baersenburgh bij mij. Op eenigh advis dat er quam, van dat de vijandt dien morgen heel vroegh gemarcheert waeren, en haer camp in brandt gesteken hadden, reed de Con. oock vroeger als ords uyt, eñ quam niet voor 3 ueren naermidd. wederom. Waeren effectivel. gemarcheert, eñ met haer rechter vleugel komen camperen bij Thienen: men meende uyt gebreck van waeter.

Dijckveldt noode mij smiddachs, en aten daer noch Blatwait eñ de Baron . . . . [1]) en Posterne, Envoyé of Minister van Savoyen.

Was seer heet weder, en gingh maer weynigh wandelen bij mijn peerden naermiddach.

9 *Dond.* Smergens thoonde mij de Wilde een brief van van der Poel, seggende dat men nu veel minder bekommeringh had voor Smyrnasche vloot, zedert dat men geweten had dat die ordre had Cadix niet aen te doen, voor dat seker soude wesen, dat de vijand daer niet naer toe en was. Mrs Warr schreef hem oock, dat de gecombineerde vloot weder te rugg naer Torbay was, om victuaille in te

---

1) Niet ingevuld.

nemen, eñ dan terstondt weder nae de Vlaemsche kusten te gaen.

Savonts laet liet mij de Con. roepen, en teeckende maer 2 of 3 dingen, de rest tot sanderen daeghs uytstellende.

Smiddachs was half vier eer thuys quam, hadde langs het heele leger, daer de vijandt van daen was opgebroken, gereden.

Mijn vr. schreef, dat de Hr van̄ Horst, Rhynenburghs broer, gestorven was.

10 *Vrijd.* Was voormidd. bij de Coningh, die teeckende; had dese mergen niet uyt geweest.

Smergens was Baersenburg bij mij.

De Wilde seyde mij, dat Portland nu wel geinformeert was, van dat Noyelle de charges in sijn regiment verkocht.

Savonts over achten ontbood mij de Con., eñ mij bij hem hebbende doen nedersitten, dicteerde mij eene Instructie voor̄ Hertoch van Wirtemberg, gaende om een corps van onse trouppen commanderen in Vlaenderen, en houdende in substantie, dat hij ten eersten hem soude hebben te transporteren naer Oudenaerden, daer hij sich sal hebben te vinden den 13en smergens, eñ daer sich informeren aengaende 't getal eñ de staet van de vijandts trouppes iñ linien, en daer voorts verblijven, tot dat het corps, geordonneert om den 12en of 13en daer te wesen, soude aengekomen zijn. Dat hij vernemende dat de trouppes van̄ vijandt iñ voorz. linien niet stercker souden sijn als de sijne, die den 13en deser daer, te Oudenaerde, sullen arriveren, hij naer̄ voorz. linien sonder uytstel soude naederen, en die soude attacqueren, daer soude meenen best te wesen, eñ daer binnen geraeckt zijnde, soude blijven tot dat de verdere trouppen, voor sijn detachement gedestineert, sullen wesen aengekomen en ondertusschen partijen uytsenden, om contributien in te vorderen, en dorpen te branden, daer soude noodich achten. Dat, sijn geheele corps aengekomen zijnde, hij sijne marche soude

vervolgen naer Warneston, daer hij een brugghe soude maecken over de Lije, en terugghe te komen over Rousselaer eñ Cortrijck, van welcke plaets hij sich soude trachten meester te maecken, en sich daer te posteren, eñ sulx succederende een detachement te senden naer Deynse, om de communicatie te faciliteren met Gendt.

Dese Instructie in Frans ter halverbladt geschreven hebbende, bracht hem, soo te bedde soude gaen, eñ seyde mij dat se wel was, eñ hij die houden soude. Deed se smergens saterd. van de Wilde copieren, en had Poortland daer noch een dingh of twee bij geset.

11 *Saterd.* De Con. deed mij smergens roepen eer uyt ging, en deed niet als een brief voor hem toe.

Smerg. was Sayer en Baersenburgh bij mij, seyden, dat Keppel daeghs te voren een continuele koorts gehadt hadde; de Con. gisteren avondt, dewijl bij hem was, liet naer hem vragen, eñ was nu beter.

De monnicken van onse abdije vierden de feest van haere Sint Norbertus.

12 *Sond.* Was smergens ten Avondtmael, Menard predikende.

Dijckveldt noode mij, als uyt de kerck quaemen, en aten daer noch Myl. Galloway, al. Ruvigny, een Envoyé of diergelijcke van Savoyen, en 2 a 3 andere, daeronder Gastigny.

Soo noch aen tafel saten begon het te donderen eñ te regenen, en quam daer een seer harde slagregen.

Eenighe cramers met haere winckels in het hooftquartier staende, en moetende om de schielijcke vloedt van 't water sich met haer goedt salveren, quamen eenighe Engelsche soldaten, eñ begonnen in die desordre haer handen uyt te steken, 't welck een schildwacht willende beletten, eñ sij evenwel voortgaende, dreygde eerst dat hij der op schieten soude, en de Engelsche evenwel continuerende, gaf hij vier, eñ schoot er twee onder de voet.

Wandelde naer den eten met Blatwait eñ Chaplaine een weynigh iñ thuyn van 't clooster, maer de Con. quam thuys.

Had brieven uyt den Haegh, en schreef mijn vrouw dat Tien 2 a 3 dagen iñ Haegh geweest was en der mager uytsagh, om dat 3 a 4 weecken geleden 3 of 4 accessen vañ koorts gehad hadde, daer hij niet terdeghe van herstelt was; maer was verwondert dat sij mij daer niet eerder van geschreven had. Dacht half of daer iets was dat sij mij heelen wilde.

Van de Smyrnasche vloot was met dese post geen positive tijdingh, noch oock niet vañ Alewijnen.

13 *Maend.* Smergens was Baersenburg bij mij.

Brienne had aen de Wilde geschreven, dat de Coningin mijn camer te Kinsington in mijne absentie aen joff. van Ruytenburg gegeven hadde.

Begon smergens al weder te donderen eñ te regenen, maer dat weer dreef over.

Savonts ten half thienen ontbood mij de Con. Sloot een brief voor hem toe, en stelde hij het teeckenen uyt tot sanderen daeghs.

14 *Dynsd.* Smergens liet de houte bedstede, die in mijn kamer of cell was, uytbreken, en de heele camer uytstoffen, zijnde daerin een gruwelijcke quantiteit stoff, spinrach en vuylicheit.

Smergens ten ½ 1 was joff. Tondi bij mij, komende om haere defauten tegen van Renssen te vervolgen, maer stondt geweldigh en sagh, als men haer seyde dat hij gecasseert was, en derhalven niet meer onder de Crijchsraedt stondt.

Was smergens bij de Con., die de dingen van gisteren opgehouden teeckende.

Naermidd., tegen den avondt, gingh wandelen door het hooft-quartier, zijnde goedt en schoon weder, maer noch al vrij warm.

Van tafel komende, en staende op de plaets en praetende met de Fiscael van Wouw, sagh bij de tweede poort joff. Tondi aenkomen, en vreesende dat mij al weder importuneren soude, gingh naer boven, maer vernam haer niet.

De Fiscael seyde mij, dat de joff. van Brussel, daervan op den 3en deses, met de man, daer sij 't kindt van hadde, niet getrouwt was, de Paep eenige difficulteit gemaeckt hebbende; dat haer vader en moeder een winckel van chocolate etc. te Brussel hadde, eñ dat de moeder, die kennisse vañ geheele saeck hadde, oock geweten had dat sij van haere heele pretensie op Winden . . . . . . [1]) gedesisteert hadden voor 130 gl. sjaers.

Smiddaghs aen tafel wierd geseght, dat de soon Walenburg, de Ritmr met één oogh, sekerlijck doot was, en van sieckte gestorven.

15 *Woensd.* Smergens was Sayer bij mij. Seide, dat gisteren met Betty, de tailloor-waiter, gepraet had; dat sij seyde binnen korten te sullen wegh gaen, en niet langer konde lijden soo gequelt te werden; dat hij haer gevraeght hadde of daer niet wat anders eñ schorte, eñ dat op haer buyck voelende, die vrij hard gevonden had, eñ haer borssten oock; dat Isac een van sijne onderbedienten, genaemt Spijs-maecker, wegh gejaecht hadde, zijnde bij gevall een silver tailloor in sijn valies gevonden, die over twee jaer gestolen eñ vermist was, niet konnende bedacht werden waerom hij dat tot dees tijdt toe heel gehouden had, eñ dat noch medevoerde [2]).

Naer de middagh was de Keurvorst bij de Con., met hem uytgeweest zijnde.

Eñ quam daer eenigh gerucht, al of men des anderen

1) Niet ingevuld.

2) In margine: Dit seyde Isac daernae, dat een knecht van hem was geweest, genoemt Heckman, en niet de voorz: Spijs-maecker.

daeghs marcheren soude; maer korts daernae verdween het, eñ wierdt geseght dat de Franschen niet gemarcheert waeren, maer een detachement naer Vlaenderen gedaen hadden.

16 *Dond.* Smergens quam de tijdinge, dat de Conte de Tilly, commanderende een detachement omtrent Huy, en niet gewaerschout zijnde van een menichte esquadrons, die Luxembourg hem op 't lijff gesonden had, hoewel 4 partijen op kondtschap hadde uytgesonden, had in confusie moeten retireren, eñ all de bagagie van sijn detachement verloren hadde, een Officier geseght werdende 20000 rijxd^{rs} verloren te hebben. Een omgevallen wagen de wegh stoppende, had veel quaedt gedaen.

Gisteren naermiddagh, soo als met Diodati en noch een of twee op de plaets stond en praete, quam joff. Gras daer alleen aengaen eñ sprack mij aen, seggende, dat haer vader seer sieck lagh, en dat sij quam sijn L^{ts} plaets solliciteren voor haer broer. Ick seyde daerin niet te konnen doen, en dat de Coronel (den oude Beaumont) daertoe most recommand^{e} geven, en willende daer geen langhe discussien met haer hebben, gingh heen.

Naer den eten was bij Isac, eñ sagh 8 of 9 schilderijen, daer Diodati seyde dat hij bij de 500 gl. voor gegeven had te Leuven, eñ die geen hondert daelders weerd waeren.

Diodati seyde oock, dat j. Gras haer beklaeght hadde, dat ick haer daeghs te voren soo laten staen hadde, daer mij te voren wel gesproken hadde. Seyde oock, dat men haer daernae hadde gesien met jongh volck; dat sij seer naer de H^{r} van Dijckvelts quartier gevraeght hadde.

17 *Vrijd.* Smergens waeren bij mij Baersenburg, Preswitz komende, soo hij seyde, uyt een groote sieckte, en Sayer Baersenburch seyde, dat hij geloofde de reden van Bettys wegh-gaen veel quam vañ remonstrantien, die D. van den Broeck, Isax cousyn, hem gedaen hadde over

'tscandael, dat hij seyde haer beyder leven en conversatie causeerde.

Regende snachts te voren omtrent ½ 3 hard.

Smiddachs liet mij de Hr van Dijckveldt nooden, eñ waeren daer de jonger broeder vañ Hertogh van Wirtenberg, Schutz, Preswitz, Blatwait, de Prins van Nassau-Zarbruck, Veltmaerschalck, die Preswitz mij smergens geseght hadde dat quitteren wilde, siende dat hij niet geemplojeert wierde. Dat de andere Prins, Gouverneur van Vrieslt, mede malcontent was om deselve reden.

Naer den eten gingh met Preswitz iñ tent van van Hill, daer een deel speelders waeren en men thé dronck; onder andere was daer de Marquis van Miremont, leelijck daer uyt siende en noch geduerich met de koorts gequelt.

Yder een seyde, dat dese morgen den Hartoch van Wirtenberg soude geattacqueert hebben . . . 1) Esquadrons eñ . . . 1) Bataillons Franschen, die hij geschreven had aeñ Con., dat iñ linien sien staen hadde. Preswitz seyde, dat die tweede Hertogh van Wirtenbergh het in sijn hooft niet recht fix en hadde.

18 *Saterd.* Was gequelt met een pijn omtrent mijn lincker knieschijff, die geloofde oock al een effect vañ scheurbuyck was. Deed mij pijn in 't afgaen eñ opgaen vañ trappen, maer niet sonderlingh in 't gaen, niemant het gewaer werdende.

Gisteren avondt de Capn van der Hoogh met ons etende seyde, dat somtijts overvallen kreeg; dat heele gulpen met bloedt uyt sijn longhe quijt wierd, eñ te winter daer tegen soude medecineren.

Daer quam tijdingh vañ Hertogh van Wirtenbergh, dat door de hooghe wateren, dooř regen 8 a 10 voeten in eene nacht opgeloopen, hij sijn dessein, van linien in Vlaenderen te attacqueren, niet hadde konnen in 't werck stel-

1) Niet ingevuld.

len, wesende oock sijn canon en ponten niet aengekomen, maer dat hij hoopte het noch desen dagh te konnen doen. Dat het Regement van Gr. v. Hoorn bijkans heel was ondergeloopen, eñ soo men meende eenigh volck verdroncken.

Quam oock tijdinghe dat de vijandt gemarcheert was, eñ soo men meende de wegh naer Huy toe nam.

Hierop quam smiddaghs een gerucht, al of men mergen wel mocht marcheren, maer wierd savonts daertoe geen ordre gegeven, maer naer de peerden, die bij Mechelen weyden, gesonden om herwaerts te komen; onder deselve waeren oock de mijne.

Naermidd. waeren Sr Charles Graham, en daerna 's Gravemoer bij mij.

Was bij de Con., die mij 2 Credentialen deed schrijven voor Cap[n] Smettau aen Serclaes eñ de Lt Gñael Heyden.

Savonts gaff mij de Marquis de Miremont een visite.

19 *Sond.* Smergens voelde een beginsel van jicht in mijn lincker knie, al over eenighe daghen wat strammicheit in gevoelt hebbende.

Daer wierd geressolveert te marcheren, daer tijdinghe wesende dat de vijandt (Luxemburg) naer Huy was.

Naermidd. was 's Gravemoer bij mij en seyde, dat men van Engel[t] advis had, dat d'onse en Engelsche vloten, gedestineert naer Straet, haer cours nae de Canarische Eylanden geset hadden. Seyde mij oock, dat Putman en sijn vrouw, te Delft, bij klockslagh gescheyden waeren; dat hij haer van 't goedt 400000 gl. wederom soude geven met alle de juweelen. Dat hij met haer 900000 gl. ten huwelijck gehadt hadde. Dat hij onlangs Hooft, de Bailluw van Woerden, bij haer had vinden sitten, ongekleedt in sijn nachttabbert sittende, eñ sij mede heel ontkleedt zijnde, en dat hij Hooft het huys hadde uytgejaeght.

Savonts was chagrin, doordien vernam dat mijn knechts,

die bij Mechelen met mijn peerden waeren, noch geen gereetschap maeckten om naer Parck te komen, niet eens vernomen hebbende of men des anderen daeghs soude marcheren. Dit had Antony, mijn coetsier, vernomen van een palfrenier van mij, die hier geweest had om een tros fouragie te brengen, en dese was ten half 6 wederom gereden, om haer van 't vertreck te waerschouwen.

20 *Maend.* Was smergens ten 3 ueren op, mijn knie evenwel noch eer argher als beter wesende.

Ten 4 ueren omtrent quamen se met de peerden. Ten 5 ueren ging met de coets wech. Volghde de coets van de Con., die aen Keppel gegeven was, noch niet recht gesondt wesende, eñ naer dat langh gereden hadden door Leuven, vond dat dese coets voor het Capucine-clooster, ... [1]) genoemt, still hield, eñ Keppel in een huys iñ stadt gebracht hadde, ordre hebbende om Keppel over anderhalf uer te komen haelen, daer in gebleven zijnde, Myl. Lexingthon en de Marquis de Miremont, die mij persuadeerde (hoewel daer niet veel lust toe en hadde) om met haer 't Clooster te gaen sien, daer mr Martel, van gedebaucheert mensch daer een monnick geworden zijnde, nu woonde, en quam mede aen mijn koets, om mij te versoecken. Met hem eñ noch een jonghe monnick gingen iñ thuyn van 't Clooster, daer ons boterammen, wat aelbesien en kersen gaven en goedt bier.

Wegh gaende haelden Keppel onderwegen, en reden van Leuven naer Thienen, het hooft-quartier, daer omtr. 1 ueren aenquamen, eñ was ick gefouriert in een herbergh met een porte-cochere, op de groote Plaets, daer het Stadthuys staet, recht over een andere porte-cochere, daer de Con. logeerde eñ daer ick gingh eten.

Was daernae bij de Con., die mij de sententie van Simon Alewijn gaf, daerbij hij gecondemneert was van 't Hoff,

---

1) Niet ingevuld.

tot eene eeuwighe gevanckenisse, eñ iñ confiscatie van alle sijne goederen.

Kreegh een brief van mijn vrouw, daerin seyde van joffer Nisiens door een derde gehoort te hebben, dat Thien weder liep met eenen la Tombe, die schier alle daegh met hem quam eten, eñ dan soo veel att en dronck (seyde sij), dat hij onbequaem was, wesende een man van diep iñ 30 jaeren oudt, en die bekendt was voor een uytsuyper eñ debaucheerder van jonghe luyden; dat dit een tweede Rivet voor Tien was etc. Dit chagrineerde mij seer.

Had stercke pijn in mijn lincker knie, als dat been veel wilde buygen of sonder hulp oplichten.

Was extraord^{s} heet en bangh weder.

21 *Dynsd.* Smergens ten sess ueren reed van Thienen naer Neer-Hespen, het hooft-quartier, maer anderhalff uer zijnde van daer.

De Con. logeerde in een miserabel, half afgebroken huys, daer het stonck, eñ wij aeten in den bogaert, daer aen gelegen. Was een losse en moerassighe grondt.

Ick, Keppel en veel andere campeerden daeromtrent. Savonts att niet aen tafel, en was blijde dat mocht te bedde gaen eñ eens uytslapen, sijnde pijnlijck aen mijn been, eñ het weder al even heet zijnde.

22 *Woensd.* Smerg. praete Beaubuisson met mij aeñ tent, deurdien bij mij gecampeert zijnde.

Daer quam een donderbuy en regen, maer duerde maer ½ uer.

Smidd. att aen tafel.

Al de groote bagagie vañ Con. was naer Diest gesonden.

Mijn knie was noch al pijnlijck, wat geswollen en roodachtig, maer evenwel een kleyn weinigh beter als de voorgaende dagen.

Gisteren had op de wegh een soort van een rencontre met de koets van Blaitwait, die, soo als ick achter de

leste coets vañ Con. reed, mij voorbij rijden wilde, sittende daer twee van sijne domestiquen in. Mijn coets niet willende wijcken, raeckten de wielen in een, en in peryckel van d'een ofte d'andere te breken. Evenwel bleef ick iñ rije, soo geweest hadde, eñ den anderen reed naer voren eenighe koetsen verder.

Van desen dagh en gisteren hoorde men vrij sterck schieten vañ kant van Huy, en savonts quam order om sanderen daeghs te marcheren.

23 *Dond.* Savonts te voren had de Graef van Solms aen de Wilde geseght, dat hij meende men niet soude marcheren, en dat men de marsch soude slaen, maer dat hij gerust mocht slapen, tot men weder die soude slaen. Dit haspelde soo over en weder, maer omtrent acht ueren Athlone ymant bij de Con. gesonden hebbende, die op kondtschap geweest was, en gerapporteert had dat het Casteel sich niet overgegeven noch gecapituleert had, quam omtrent 9 ueren order om te marcheren. Was een weynigh te voren in Keppels tent, dicht bij de mijne staende, en praete een tijdt langh, hij te bedt noch leggende.

Ging te 9 ueren met de coets voort, en een tijdt lang gereden hebbende, vraegde mij de Marq. van Miremont, om bij hem in een vañ Con. koetsen te komen, dat dede, en reden samen tot Vellem toe, omtrent ½ uer van St Truyen, dat men aeñ lincker hand sag leggen. Ick daer in een leelijck huys gelogeert zijnde, campeerde met mijn [1]) die noch savonts ten 6 ueren doen komen.

Praete met van Hill een tijdt lang in sijn tent, terwijl de mijne wiert opgeset.

Aten smidd. iñ bogaert vañ Con. huys, dat seer slecht was. Met de jicht noch als te voren.

Men hoorde desen avont niet meer schieten voor Huy.

24 *Vrijd.* Reed smerg. ten 5 uren van Vellem naer

---

1) Hier schijnt een woord uitgevallen te zijn.

Hoperingen, een uer voorbij Borchloon, en deed de meeste wegh met Miremont, die der mij om deed vragen.

Was schoon weder, eñ de mergenstont soo koel, dat ick een surtout aendeed.

Met mijn jicht was 't wat beter, en konde mijn been wat beter buygen.

Aten een boterham, die de casteleyn, of soo, op Miremonts versoeck deed komen.

Men hoorde van alle kanten dat Huy geheel over was even naer̃ middach, daer al ons volck seer blaeuw om sach, en wierd daer bij geseght, dat de Franschen naer Luyck marcheerden. De Con. logeerde op een casteeltje van een Edelman, gelegen een quartier van een veel beter, met vier vierkante torens op de hoecken, daer hij niet had willen wesen.

Naermidd. quam daer een gesegh, dat all de bagagie daer de Con. was en mijn car bij was, blijven soude daer se was, eñ niet in 't quartier, waerom wist men niet, maer naer dat ick een uer in mijn koets hadde sitten slapen, quam die evenwel, en deed mijn tent opsetten.

Des Prez, die een Minister vañ Prins van Luyck was, quam bij ons soo iñ bogaert saten eñ aten, de tenten niet gekomen wesende.

Op de wegh passeerden een vañ Romeinsche Tombes, daerbij gelegen, staende nu op 't berghje een galgh.

Was savonts vervaeckt.

25 *Saterd.* Was smergens ten half vieren op, en marcheerde het leger van Hoperingen naer Neer-Hespen, daer den 21en deser geweest hadden.

Men meende of de vijand het wel op Brussel mochte hebben, eñ ons een marsch afwinnen, of wel dat hij mocht naer Brussel gaen.

De wagens quamen ten half dryen aen, eñ ick campeerde weder op mijn vorighe plaets.

Was smergens iñ antichambre, dewijl de Con. hem kleede.

Het verlies van Huy, seyde men, dat hem wat pensif maeckte.

Vañ Smyrnasche vloot had men noch niet sekers, eñ vañ Hertogh van Wirtenberg iñ linien had men oock niet besonders.

Sav. ten 8 ueren staende voor mijn tent, hoorde een geluydt ofte het donder was, en seyde het aeñ Graef van Solms, die voorbij quam, maer seyde mij dat het het gerucht vañ blicke ponten was, die aenquamen.

In 't schicken van mijn tafel in de tent, viel achterover, maer deed mij geen seer.

Met mijn jicht beterde noch all, en konde fraey gaen, sonder dat men die aen mij gewaer wierdt, evenwel noch wat dorre pijn in 't heele been hebbende; de mars dede weder met de Marquis de Miremont, in een vañ Con. calessen, en was koel en aengenaem weder.

26 *Sond.* De gansche voorgaende nacht regende sterck, eñ was de wegh daerdoor in dit morassigh en kleyachtigh land seer quaed. Savonts quam mede noch een slaghregen.

Met mijn jicht iñ knie noch al wat beter, en had maer eenighe pijn, gelijck de wasch, in 't been en in de dije.

Tegen de midd. seyde men, dat de Con. tijdinghe aengaende de Smyrnasche vloot gehad hadde, eñ dat de Franschen daeronder gekomen zijnde, ordre gegeven was van Sauve qui peut, eñ dat omtrent de 30 schepen genomen waeren.

27 *Maend.* De tijdingen vañ Smyrnasche vloot varieerden, en die uyt Hollt quamen, seyde men, dat de schade vrij kleinder maeckten als de andere.

Was smerg. bij de Con., en deed hij mij eenige brieven schrijven.

Men seyde dat Myl. Portland tijding had, dat er twee van onse oorlogh-schepen genomen waeren.

Naermidd. was 's Gravemoer bij mij, die toeseyde 630 gl. aen ducatons over een dagh of twee te sullen geven, in Hollt weder te ontfangen.

Dat de Franschen de bombardering van Cadix onmogel. hadden gevonden, en vertrocken waeren, naer dat een compliment aeñ Gouverneur hadde laeten seggen.

Jicht verminderde noch all, maer was daer noch al doove pijn.

28 *Dynsd.* Smerg. quamen Keppel, Myl. Lexinghton, Gr. van Nassau (die een tijdt langh suer gesien had), Ittersum aen mijn tent, en gaf haer voor̄ deur choccolate.

Jicht minderde noch all.

Van Loon verkocht een peerd, daer hij 90 pistolen had voor konnen krijgen aeñ blonte Benting, sone vañ Drost van Zallandt, voor 120 guynys, te betalen mort, avancé ou marié.

Sluyter aen mijn tent komende, seyde gehoort te hebben, dat de Franschen wat nader aen Luyck gekomen waeren en mine maeckten van het te willen attacqueren; maer dat mogelijck ons een kans wilden afsien, en voor ons naer Brussel komen. Dat Reness, Gouvernr v. Huy, bij de Franschen gebleven was, onder pretext van dat hem hielden ter saecke van eenighe pretense exactie ergens door hem gedaen.

Naermidd. was joff. Tondi bij mij, eñ dewijl sij daer was, quam daer een seggen dat de Franschen naderden eñ passeren wilden. Dat er ordre was alles te packen tot de marsch, eñ dat de Con. self naer het campement was, eñ sijn wapen hadde doen medenemen, sullende het werck voorseker den volgenden dagh aengaen. Sliep daerom in mijn coets. Mellin quam daer mijn tent gestaen hadde, en deed braeden, om koudt eten sanderen daeghs te heb-

ben, eñ raede mij bij de grove bagagie te gaen, die zeder eenige dagen naer Diest gesonden was.

29 *Woensd.* Reed smergens heel vroegh over de pontbrugge, die dicht bij mijn tent over 't riviertje de Gete gelegt was, naer Leeuwen, maer ontmoete soo groote menichte van bagagie [1]) omtrent dat steedje, dat niet konde voortkomen, en over de drie ueren most wachten. Eyndel. quam de coets en cales en eenige treyn vañ Prins van Nassau-Zarbruck, daer sijn Secretaris Cramer in sat, hebbende dragonders bij sich, die eyndelijck ons op de straetwegh en binnen de stadt hielpen; dit plaetsje is al sterck van situatie, rontsomme bijnaer iñ moerassen leggende.

Hoorden geduerigh schieten in 't leger met canon eñ musquetten.

Quam soo te Diest tegen den avondt, en gingh logeren in een herbergh, dicht bij de marckt staende. Daer quam de Wilde eñ Hulst, brengende de quade tijdingh van dat wij de battalie verloren hadden met een deel losse circumstantien, die daer naer ten grooten deele onwaer bevonden. Korts daer nae quam m[r] Blatwait daer oock in mijn camer en de lange Ittersum, vertellende hetselve, en raede hij, vrij bangh zijnde, dat wij souden voortgaen en ons te Diest niet laeten insluyten, vreesende dat de vijandt het sanderen daeghs soude komen attacqueren. Seyde alsoo lief doot als gevangen te willen wesen.

Men konde niet hooren waer de Con. gebleven was, eñ hij meende dat hij naer alle apparentie naer Breda of den Bosch soude gaen. Wij resolveerden naer̄ eerste plaets

---

1) In margine; Van dese bagagie wierdt tegen den avondt, naer dat wij door waeren, een groote menichte geplundert, doordien de Commandr van Leeuwen bangh zijnde, het water van de sluysen had doen opstoppen eñ de poorten sluyten, waerdoor het volck willende wegen buyten om soecken, iñ moerassen raeckten en daer geplundert wierden

te gaen, eñ quamen verbij 't Clooster van Eerbode, rijdende bij het dorpje Verle, daer weder iñ koets sliep.

30 *Dond.* Hier quam een ordre van Myl. Portland, naer ons tot Diest gekomen, aen Kip, de wagemeester, om alles dat daer was niet te laten verder gaen, tot naerder ordres, die savonts te 4 ueren noch niet en quam.

Ondertusschen zedert de midd. van daeghs te voren geen eten gehadt hebbende, sond Goossen naer Geel om wat eten, maer bracht niet, alles daer wegh wesende door̄ menichte soldaten, die daer door quamen, ten deele op 't seggen van Blatwait, van dat de Con. apparentel. daer nae toe soude wesen, hij self daer nae toe gegaen zijnde met een andere guide, die hij genomen had, omdat Tielman, chef-postillon van Beuckelaer, die geseght had ons te sullen guideren, als wij uyt Diest reden, achtergebleven was, en bij de hoender-meisjens had blijven sitten praeten.

Savonts omtrent 7 ueren de voorz. ordre komende, reden in den doncker voort, Cramer achterblijvende, hoewel hem presenteerde voor te rijden, schijnende bangh te wesen om de menichte wagens, die daer waren, maer waervan Kip meer als de helft deed tot sanderen daeghs achter blijven. Ten 10 ueren of daeromtrent quamen te Langdorp, daer ick in een ledighe schuer, die open stondt, in-reed, en liet een matras op de vloer leggen, daer op sliep.

31 *Vrijd.* Ten 5 ueren smergens reed voort met een groote treyn van wagens, daer een conducteur van Kip mij elcke reys voor eñ deur hielp. Meende soo naer Werchteren te rijden, waer Kip sijn ordre heen lagh; maer onderwegen quam een seggen, dat aen Myl. Scarborough, die voor ons was, een ordre gekomen was om niet daerhenen, maer nae Mechelen te rijden, daer de Con. soude savonts komen. Op dese tijdt quamen Myl. Portland en Dijckveldt mij van achteren onderhalen, oock Schutz en

Geldermalsem bij haer hebbende. Met dese overleyde ick wat te doen, en wierdt goedtgevonden naer Mechelen te gaen, hoewel de Marq. de Miremont (die ick onderwegen had opgenomen, doordien een hard acces vañ koorts hebbende niet konde te peerd sitten) daer tegen was.

Onderwegen, in een dorpje, gaf ons Portland te eten in 't huys vañ Pastoor. Reden daer nae voort en quamen iñ doncker, door Mechelen gepasseert zijnde, in 't Leger, doen vergaderende bij Eppingem, daer de Con. logeerde in een Gentilhommiere, toebehoorende eenen Comte de Maldegem, een rijcke weduwe getrouwt hebbende vañ Comte de Rinbourg. In de camer, die mij gegeven wierd, was het soo vuyl en daer soo veel koren over de vloer, dat sanderen daeghs gingh camperen iñ bogaert. Dit huys heete het Kattenhuys.

Augustus.

1 *Saterd.* Aen tafel wierd voor vast geseght, dat de jonghe Hooft, Adjutant van Myl. Portland, iñ bataille gebleven was. Oock Forgel, Cap^n vañ Garde.

De jonghe Walenburg, Cap^n vañ Garde.

Mevr. de Gruyter en Mevr. Ruysch waeren bij mij.

2 *Sond.* De jicht in mijne knie gingh heel over.

Was bij de Con. naermidd., die een brief door Dijckveldt doeñ minuteren, die hij schreef in mijn tent, en die gesonden wierd nevens een relatie van 't ghene in 't gevecht was voorgevallen. Dese bracht hem savonts om te teeckenen. Hij was vrundel., en vraegde mij hoe ick ontkomen was, dat hem vertelde.

Men seyde dat Luxembourg dese mergen gemarcheert was naeȓ kant van Warem.

Savonts kreegh schilijck een jicht-pijn iñ groote teen van mijn rechter voet.

Creitsmar stierf dese mergen van sijn quetsure.

3 *Maend.* De Con. gaff aeñ soon van Creitsmar een vendel onder de Gardes.

Was voormidd. bij de Con., die mij te doen gaf.

Den Hertoch van Barwick was iñ bataille gevangen, eñ de Con. hem seggende dat sijn ongeval hem leedt was, eñ soude trachten het door goedt tractement te versachten, had hij de beleeftheit niet gehadt daerop een compliment weder te seggen.

Dese middagh was Blatwait van sijn reys naer Breda noch niet weder gekomen, wierd seer uytgelacghen.

Seer helder en schoon weder.

Men seyde gisteren voor seker, dat de Franschen vier duys. gequetsten hadden laeten weghbrengen.

Savonts quam Rademaecker, seer bedroeft zijnde en elcke reys krijtende, seggen dat het heel slecht was met de Graef van Solms, ende sonderlingh geen hope meer; dat men het been van het eerste vañ quetsure had moeten afsetten, maer dat de doctoren het hadden versuymt, voorgevende het te konnen genesen sonder dat, eñ dat het nu te laet was, de krachten wegh zijnde.

Was bij de Con. eñ liet hem een brief aeñ Gecommitteerde Raden teeckenen, die hij sustineerde aeñ Staten van Holl' te moeten wesen, tot dat hem de brief vañ eerste, daer het een antwoordt op was, thoonde.

Schreef sav. een brief, om eenige battaillons in Maestricht te doen werpen, soo de vijandt hem die wech draeyde, gelijck geseght wierd dat men meende.

4 *Dynsd.* Smiddachs hoorde aen tafel, dat de Graef van Solms dese morgen overleden was.

Smergens eñ daernae weder naemidd. waeren weder Mevr. Ruysch eñ Mevr. de Gruyter bij mij.

Mijn jicht was savonts soo verr wegh, dat een half uer in 't hooft-quartier ging wandelen.

De Hr van Kannenburgh quam oock in mijn tent bij

die vrouwen, en smergens Isac. Myl. Portland nooyde mij smidd. in passant, om met hem te eten, dat excuseerde, omdat seyde bij de Con. te moeten gaen kort naer den eten.

Men meende dat den Hertogh van Wirtenberg zedert eergisteren met sijn corps zijnde te Aelst gekomen, daer noch lichtel. eenige dagen vertoeven soude.

Den Hertoch van Barwick seyde men op parole te Antwerpen te wesen.

Blatwait quam gisteren avondt van Breda.

5 *Woensd.* Gisteren seyde van Loon, dat Dankelman een fistulam in ano hadde.

Smergens was Baersenburgh bij mij. Naermidd. Mevrouw de Gruyter.

De sententie tegen de jonghste Halewijn quam in 't leger, zijnde gepronownceert den 31en July voorgaende, alsmede die van Robert de Pelle du Plessis, in Hollt gekomen onder de naem en qualiteit van een schilder. Halwijn wierdt gecondemneert in een eeuwige gevanghenisse, met confiscatie van sijne goederen; den anderen, om gevangen te blijven geduerende desen oorlogh.

Was schoon eñ koel weder, naer dat smergens ten 5 of 6 ueren geregent hadde.

Blatwait gingh naer Brussel, apparent vañ Con. gesonden.

Spaludé toonde ons smergens een brief van een van sijne correspondenten, schrijvende dat de jonghe Hooft, Adjutt van Myl. Portland, onder de gequetste gevonden was, eñ tegel. een tweede brief, daerin seght dat hij gestorven was en hij hem doen begraven hadde.

6 *Dond.* De Raedtpensionaris quam bij de Con. uyt Hollt, en bracht, soo hij seyde, geldt mede.

Kreegh een brief van mijn vrouw; seyde dat de Hr vañ Lier uyt Engelt in Hollt was overgekomen. Dat broer Lodewijck, daer sij bij geweest (was), seer slecht en ver-

vallen gevonden had, en geseght had dat Borri's raedt all te laet quam.

Had savonts weder pijn in mijn linker knie, als onlanghs gehad hadde, maer liet niet te gaen.

Was savonts bij de Con, die maer een brief eñ twee orders teeckende, de Actens, die daer waeren, uytstellende, en belastende die al te dateren op̄ 6en deser.

7 *Vrijd.* Stond om naerm. eens naer Brussel te rijden, maer deed weer uytspannen, seer heet weder wesende.

Smidd., dewijle wij aen tafel waeren, verbrande de tent daer de Chaplains in aten, door een confoor aengesteken zijnde.

Savonts praete met de twee Chaplaines dr . . . .[1]) en mr Willis eñ dr Harris, medicus; de eerste had gehoort dat den Hertogh van Wirtenberg de linie geforceert hebbende, 4 millioenen en 800000 gl. van contributien gegaert hadde.

Savonts iñ tent komende om te eten, vond daer Beaubuisson, die mij seyde dat de Keurvorst tijdinge hadde, over Namen gekomen, van dat den Dauphin eñ de Mares[l] de Lorge door de Prins Louis van Baden geslagen waeren, eñ dat hij 't selve aeñ Con. had laten weten.

8 *Saterd.* Smerg. en hoorde men geen continuatie van dese tijdinge, en liepen eenige geruchten al of de Geallen de nederlaegh aeñ Rhijn gehadt hadden.

Was smerg. bij de Con., die een deel Actens teeckende van plaetsen in bataille vacant geworden; maer de Keurvorst komende, bleef een gedeelte ongeteeckent.

Gisteren avondt kreegh een kleyn hagedisje op de vloer van mijn tent.

De pijn in mijn lincker knie was genoeghsaem over.

Dry of 4000 peerden wierden savonts gesonden naer de

---

1) Niet ingevuld.

Meyerye vañ Bosch, daer de Franschen geseght wierden naer toe te zijn.

Men seyde savonts, dat tijdinge was van Antwerpen, dat daer vele brieven uyt Duytslant (gekomen waeren), seggende dat den Dauphin geslagen was, en men seyde dat Pudding van 's Gravemoer hem geseght hadde, dat hij onder Fransche Officiers in 't Leger zijnde, hij van haer gehoort hadde, dat de saecken aeñ Rhijn niet wel en gingen, sijluyden niet wetende dat hij Fransch konde; dat 's Gravemoer door ymant dat mondeling had laten weten het niet dervende schrijven, omdat gevangen was.

9 *Sond.* Smergens was Baersenburg bij mij, maer men hoorde vañ tijdinge van gisteren avondt niet.

Opdam was smerg. bij mij, over een brief van Gendt, die al eenige tijdt geleden gesonden had, en bedancking voor gehadt van hem.

Savonts wandelde wat in 't hooftquartier.

Gaf ordre om mijn bruyne peerdt wegh te doen, de quaden droes hebbende.

10 *Maend.* Was smergens bij de Con., die veel dingen en Actes teeckende. Was vrundel. en vraegde nae St Anelandt.

Had desen dagh al weder pijn in mijn knieschijff, die mij evenwel niet en belette te gaen.

Savonts aen tafel wierd vertelt, dat de Con. Goulon, de Cor. vañ Artillerye, had doen bedancken van sijn dienst. Wierd geseght dat hij iñ laetste bataille het canon van de linie had doen wech halen, seer mal a propos, en geseght hadde, dat de H^r^ van Opdam hem daertoe hadde ordre gegeven, dat Opdam ontkende, en had hem in presentie vañ Con. seer geemporteert, tot 't seggen: „Wat sacrement Sire" etc., soo dat hem de Con. elcke reys most seggen: „Foey, foey mijn H^r^."

11 *Dynsd.* De nacht tusschen desen dagh en gisteren omtrent half dryen, quamen dieven in de Wilde's tent,

daer hij en sijn broer beyde legden en sliepen, hebbende de pennen uytgetrocken, en namen een plat houte kistje, daer hij geck genoegh was om geldt in te leggen, braken het op en namen daer van mijn geldt uyt 248 gl. Waeren gekomen over een sloot, achter de tent leggende en seer steile kanten hebbende. Namen noch gespen eñ hosen van de Wilde en lieten een silver beeckertje staen. De Coningh dat hoorende had seer gelachen en geseght: „Sij konden nergens beter, sij sullen het er wel weder uyt halen."

De ordre wierd te schrijven gegeven om mergen te marcheren naer de kant van Laken.

Naermidd. was bij de Con. over brieven, daer Geldermalsem mij van gesproken hadde die te schrijven.

Men hoorde dat vañ bataille aeñ Rhijn niet met allen was.

12 *Woensd.* Stond smergens met den dagh op, en marcheerde in mijn cales van 't Cattenhuys, bij Eppinghem, naer Wemmel, ruym anderhalf uer liggende van Brussel. Men passeert over de brugh, leggende over de vaert van Brussel naer Willebroeck, en genaemt de Gebrande Brugh.

Was heel coel en regenachtigh weer. De Con. logeerde op het huys vañ Hr van Wemel, die self daer was [1]). Daer was een thuyn bij met hooghe beuke hagen, en een galerije of berseau vañ selve, boven toe, liep rontom een groote vijver, die om 't huys liep, en daer voor aen een sprongetje van 7 a 8 voet hoogh stont.

Aten iñ bogaert, onder de blaeuwen hemel, omdat de wagens eerst ten 3 of 4 ueren quamen.

Had een goede camer iñ poort van 't huys, groot genoegh, maer daer eenige poulaille scheen in geweest te zijn, en die seer vuyl was.

Sachtermiddachs was de Baron van Heyden bij (mij)

1) Sijn naem was Tay.

met noch een Officier eñ Baersenburg, die hij getractt had, en soo droncken was, dat hij de twee andere liet heen gaen, en met sijn hooft op sijn knien bleef sitten slapen.

Had savonts seer groote vaeck.

13 *Dond.* Smergens was joff. van Laer bij mij, en talmde weder van haer saken vañ schilderijen.

De Con. schreef aeñ Con. van Spaigne (de minute was van Dijckvelt), dat de klachten, die hij over de conduite van Gastanaga, iñ Nederlanden gehouden, principalijck voor but hebben gehadt den dienst van gem^{te} Con., en dat hij hem voorts geen partije tegen hem stelde, voornementlijck omdat hij een langhduerende gevangheniss had uytgestaen.

Had naermidd. wat tandt-pijn.

De Con. ontboodt mij naermidd. en gaf mij te doen, maer gingh uyt, en thuys komende, kreegh de Hollandsche brieven, eñ teeckende niet.

Zuylestein eñ Myl. Agrim, soon van Myl. Athlone, quamen uyt haere gevanckeniss, zijnde seer wel onthaelt geweest, en wetende veel te seggen vañ estime, daermede Luxembourg sprack vañ Con.

14 *Vrijd.* De Con. ontbood mij smergens en teeckende dat te teeckenen was, veele Acten daeronder. Was vrundelijck.

Gisteren avondt had een brief van bedancking van de H^{r} vañ Lier, nu weder in Holl^{t} zijnde gekomen, en beloert geweest zijnde van 11 capers.

Naer de middach reed naer Brussel, eñ quam in de poort neef Hoefnagel tegen, gaende naer Wemmel, om mij te besoecken, nam hem iñ cales, en gaf mij twee van sijne meloenen. Reden naer Frambach, en kocht daer 2½ bouteilles vin d'Eremitage, soo hij die noemde, voor 6 schell. de fles (de flessen waeren groot), maer was soo goedt niet als die wij aen 't Hoff hadden.

Gingen doen tot Mevr. de Gruyter, en aten een vañ

meloenen, daer hij mij weder een andere in plaets gaf. Liet zijn dochtertje halen om mij te sien.

Madame de St Martin, die daer logeerde, liet vragen om bij ons te komen, en heete mij welkom met twee kussen, aen beyde zijden van mijn aensicht. Had een dochtertje (dat seyde al haer sevende kindt was) van 6 jaer, een soet dingh.

Myl. Portland was mede te Brussel, en had tot Foneseca gegeten.

15 *Saterd.* Smergens was niet bij de Con. Naermidd. quam Hoefnagel van Brussel mij besoecken, eñ wandelde met hem iñ thuynen, en seyde hij, dat het een seeckere remedie was om de worm van een peerdt te genesen, rontsom de seeren sterck met loock te vrijven, eñ dan die met kinder-stront te smeren.

De Con. teeckende een heel deel sauvegardes, en sond se door Kien.

16 *Sond.* Smergens teeckende de Con. een heel deel Actens, en gaf mij te schrijven.

Naermidd. hoorde dat men sanderen daegs soude marcheren naer Lembeeck, de Franschen oock zijnde gemarcheert.

Naermidd. was j. Tondi bij mij. Seyde dat die joff. Vligerius, die dese mergen bij mij had geweest eñ seyde dat sij met een L[t] of soo getrouwt was, niet getrouwt was, maer bij die vent swaer was; dat de derde suster (zijnde vet) sliep bij de soon vañ ouden van Duynen iñ Haeg, Ingenieur in dit leger, en dat sij haer bij hem te bedde gesien hadde.

17 *Maend.* Was smergens ten 3 ueren op, en gingh in mijn calesch alleen, omdat mijn jangatten van volck mij seyden, dat de Con. koetsen wel een quartier uers van 't Casteel afstonden, eñ niet waergenomen hadden wanneer dat souden vertrecken van Wemmel langhs Hall naer Lembeeck, en logeerde ick weder op 't Stadt-huys. In de

marche wierd verscheyde maelen opgehouden eñ gecouppeert, voornementlijck eens naer dat mijn coetsier, doen ick met een regiment peerden, dat mij in gelaten hadde, wel eñ gemackelijck marcheerde, omdat hetselve wat still stondt, een andere bijwech insloegh, daer onder de wagens en bagagie vañ Keurvorst verviel eñ most langh stil houden; quam omtrent 3 ueren in 't quartier.

Was een ongemeen heeten dagh, gelijck noch van 't jaer niet gehadt hadden.

Aeten iñ vervallen thuyn, achter 't huys in de lucht, iñ groote hitte.

Savonts was bij de Con. eñ teeckende hij eenighe dingen, daeronder de Acte van Verschuer, als Cornel vañ artillerie, in plaetse van Goulon, eñ van Ysselt als Major vañ selve.

18 *Dynsd.* Was weder seer heet weder gelijck gisteren.

Men sprack continuelijck vañ marsch vañ vijandt eñ wiert naermidd. ordre gegeven sich tot de marsch gereedt te houden, eñ meende men dat men snachts de ordre vañ marsch noch wel soude mogen schrijven, om des morgens te marcheren, maer dat gebeurde niet.

Gisteren avondt quam Boontje van Rotterdam hier eñ eenen Roders (?), mede van Rotterdam, eñ de koopman daermede wij met Hop in den Romer te Londen aten, seggende dat alleenl. quam om te sien hoe het hier was, hebbende te Rotterdam veele quade geruchten geloopen vañ staet van ons leger. Hij att savonts met de Con., hoewel men al eenige tijdt geseght had, dat hij daer slecht stondt.

Eergisteren belaste mij de Con. de brief, waerbij hij den Hertogh van Wirtenberg recommandeerde tot Gñael vañ Infanterie in plaets vañ Gr. van Solms, aen Portland te geven. Dijckvelt had de minute gemaeckt, uytgenomen eenige veranderingh, die mij deed maken.

19 *Woensd.* Weder als de vorighe daghen.

Was smergens bij de Con., teeckende eñ ordonneerde eenigh dingen. Was vriendelijck.

Smerg. was Geldermalsem bij mij. Seyde, dat hij meende wij van hier noch stonden te gaen naer Nienoven.

Smidd. at Boontje bij ons.

Top quam binnen dewijl bij de Con. was, en hij deed mij blijven dewijl hem sprack. Hoorde sij seyden, dat geene apparentie was dat de Franschen naer Charleroy souden gaen.

20 *Dond.* Weder als gisteren en eergisteren, maer daer was wat meerder windt.

Smergens was Baersenburg bij mij.

Men seyde, dat de Franschen dese mergen ten 11 ueren gemarcheert waeren.

De Rotterdammers vertrocken weder.

De Prins van Wirtemberg al eenige dagen niet wel hebbende geweest, was noch niet beter.

21 *Vrijd.* Noch al weder als te voren, excessivel. heet, hoewel de vorige nacht een stercke regen was gevallen.

Gisteren naermiddach was savonts bij de Con., die seyde: „Wel Zuylichem, sal dat weder altoos soo blijven?" etc.

Smergens seyde mij Pieter, dat mijn bonte peerdetje mede de quaden droes had, en al knobbels onder de keel had, en bloedt quijt wierd uyt sijn neus, sonder dat iemant van 't volck bij de peerden mij waerschoude. Sagh het peerdt, 't welck de andere seyden dat Dirck niet vañ andere had willen afsetten, en dat hij de meester iñ stal maeckte en seyde, dat de andere maer noothulpen waeren etc.

Mijn vrouw schreef met een brief, die gisteren kreegh, dat mijn witte peerd beter wierd vañ worm, en de gaten in sijn beenen toegingen.

Joff. Tondi was bij mij voormidd.

Omtrent 4 ueren naemidd. quam daer een stercke donder-buy met een groote regen, en duerde een half uer langh, het weder wat verkoelende.

Gaf Dirck, mijn palfrenier, sijn afscheidt, nemende in sijn plaets weder aen Frans, die verleden jaer bij Carr had geweest.

Savonts aen tafel hoorde, dat in het voorz. quade weder een knecht vañ jonghste Keppel, bij het regiment van Wijnbergen, soo als hij een pen van een tent wilde inslaen, vañ donder geraeckt eñ mors doot geslagen was. Souteland, die hem gesien hadde, seyde, men aen sijn lichaem niet konde sien, eñ dat hij gelegen had al ofte sliep, maer dat men sijn hooft omdraeyen konde, al of geen been iñ hals was. Dat doof selve slagh vier menschen in een tent daerbij tegen de grondt geslagen waeren, maer niet gequetst; — dat een van die geseght hadde, dat doof slach buyten kennis geweest was, en hem niet daervan en heughde, noch wist hoe hij gevallen was; — dat de groote stock vañ voorz. tent heel vremdt geslagen was; — dat de hoet vañ dooden mede heel vremdt en met veel scheuren geheel aen stucken was gereten, en sijn haer een weinigh gebrandt.

22 *Saterd.* Hoorde dat dese doode begraven was, eñ dat, daer eerst niet verandert was, nu swart was geworden, eñ soo geswollen, dat hem qualijck iñ kist hadden konnen krijgen.

Meende naermidd. met Souteland te gaen om de voorz. tent-stock te sien, maer soo als naer de tafel gingh, noode mij Dijckveldt op de wegh, gaende met de broer vañ Hertogh van Wirtenberg, Murray en . . . . [1]) tot sijnent eten.

Praete over tafel veel vañ Hertoch van Monmouth en vañ groote submissien, die hij aen K. James gedaen hadde, doen gevangen was.

Had voor- eñ naermidd. twee groote losse stoelgangen, maer hield dien dagh weder op.

---

1) Niet ingevuld.

Was heet weder als voren.

Kreegh een brief van Boision, seggende, dat hij een maendt de jicht gehadt hadde.

23 *Sond.* Seer heet weder, als voren.

Smergens was Baersenburg bij mij.

Smerg., omtrent de middach, was bij de Con., die mij te doen gaf en te schrijven, dat naermiddachs teeckende.

Tegen den avondt reed met mijn cales tsamen met Isac naer de tent vañ jonghste Keppel, in 't Regim[t] van Wijnbergen, daer bij die tent stondt die van Cap[n] Renssens, de broer van daer joff. Tondi haer affaire mede gehadt hadde, eñ aen dese was de pael vañ blixem geraeckt en een streep of voor daerin gekomen, die iñ lengde vañ stock eens den tour daer van dede, maer behalven dat was de stock noch op meer plaetsen gequetst, en de knop, die daer boven op stondt, in stucken geslagen, vañ welcke sommige al verr daer van daen gevonden waeren. De tent selver was niet geschent. De jonghste Keppels tent stondt naest aen dese, daer sijn knecht een pen van insloegh, doen hij dootgeslagen wierdt. Sijn hoedt en schoe lieten sij ons sien, heel aen flarden gescheurt zijnde, eene scheur gaende wel half om het plat boven op den hoet.

De L[t] Cor. Bynam, van Wijnbergens Regim[t], daer mede dicht aen camperende, quam mede bij ons, en seyde met noch een of twee andere (daer onder een knecht) ter neder geslagen geweest te hebben, sonder dat hij wist hoe gevallen was.

Die knecht, als hem vraegde wat hij gevoelt had, seyde dat het was of een harde windt hem neergestooten had.

Bynam en Renssen presenteerden mij wijn.

Aen Bynams tent was de stock oock wat gequetst, en eenige schilfertjes iñ lenghde daer uyt.

24 *Maend.* Heet weder.

Smerg. quam een vrouw naer mij vragen, seggende dat haer man een Herault d'armes was, eñ een genealogie

van̄ Con. gemaeckt hadde, die mij thoonde en daer 15 of 16 wapentjes in stonden. Seyde haer dat het postdach was, en dat mergen soude komen.

Feron smerg. bij mij komende seyde, dat de Prins van Birkefelt willende quitteeren, den Con. bedanckt hadde, siende den Hertogh van Wirtenbergh hem geprefereert wierd in 't Generalaet van̄ Infanterie. Daernae was du Puy en Baersenburg noch bij mij.

Gisteren had brieven van mijn vrouw; schreef dat joff. Broeders, van Londen, was overgekomen, en̄ dat Mary, die tot harent en̄ tot Lier lest gewoont had, mijn haer dienst had laten presenteren; schreef haer, met haer te accorderen.

Sav. was bij de Con., die vriendel. was en̄ mij seyde, een goede verrekijcker van̄ Keurvorst te hebben gesien, van̄ slach van̄ binoculi, dat 2 of 2½ voet langh was, en dat hij daermede gesien had hoe laet het op̄ wijser van Brussel was, die 3 ueren van hier was.

25 *Dynsd.* Smerg. was Baersenburg bij mij. Daernae Kien, die choccolate gaf. Seyde, dat die joff., of Bailluw's dochter, van Lembeeck, die de voorledene somer daer gesien hadde, m^{rs} Franclyne gelijckende, doen bij hem in sijn camer gekomen was, en̄ wijn met hem gedroncken hebbende, het met hem gedaen hadde, en dat een seer wijde gelegentheit hadde. Dat schijnt deselve te wesen, daervan op den 19^{en} Aug. des verleden jaers.

Was van daegh den dach van St Louis.

Savonts seyde Souteland, dat de Prins van Nassau, Gouv^{r} van Vrieslandt, vertrock naer sijne goederen in Duytschland. Scheen daerover grynich te wesen, en̄ als hem vraeghde waerom hij gingh en̄ niet wel tevreden en was, seyde dat het was omdat men hem geen dingen en communiceerde.

26 *Woensd.* Stond in deliberatie om eens naer Brussel te gaen, maer het was weder seer heet weder.

Craemer, Secretaris vañ Pr. v. Nassau Zarbruck, seyde, dat van desen dagh den Dauphin van 't leger aeñ Rhijn weder te Parijs most aenkomen.

Deed de houten bancken, die in mijn camer te Lembeeck stonden, uytbreken.

Hoorde dat Cambon met de platte neus doot was.

27 *Dond.* Was daer de voorgaende nacht een donderbuy met een stercke slag, soo even te bedt gegaen was, met een slachregen, en was nu wat koelder als gisteren, met stercke windt.

De fourageurs, die gisteren mergen uytgegaen waeren, quamen eerst dese mergen ten 6 ueren thuys, en seyden 6 ueren verr geweest te zijn.

Smidd. quam om te eten doe de tafel all voll geseten was, sonder dat ymant mij presenteerde plaets te maecken. Att alsoo met Salomon op de corf en seyde tegen Goossen, dat als hij mij weder niet in tijdts en soude waerschouwen, hij dien dagh geen geldt soude hebben.

Savonts had brieven van mijn vrouw. Schreef dat neef van St[t] Annelandt een continuele koorts had met verheffingen.

Isac seyde mij, dat de fraeye dochter vañ Major van Lembeeck getrouwt was, en dat Kien hem geseght hadde, hoe wijdt moet sij nu wel wesen? (Vid. 25 deser).

Was niet bij de Con. en hij teeckende niet, hebbende de brieven uyt Holl[t] eerst laet gekregen. Sondt mij een toegesloten brief aen R. Pensionaris.

28 *Vrijd.* Gisteren had de Wilde gesproken met een Ritm[r] van Grisperre's Regiment, over het lichten vañ actens daervan, en had hem geseght, dat men een assignatie soude geven op haer solliciteur Schimmelpenning. Seyde dat dat Regiment noch gansch niet in staet wesende, door sieckten en mangel van peerden, noch te Lier soude blijven, maer dat dat van Monflin van daegh hier soude wesen.

Smerg. was de Baron de Heyde met Baersenburg bij mij. Seyde, dat de Con. soo uytging om den Hertoch v. Wirtemberg als Gn̄ael van̄ Infant[ie] voor te stellen.

Tegen den avondt op 't Hoff komende, hoorde dat er ordre was sich gereedt te houden om den volgenden dagh te marcheren, 't welck mij ongerust deed slapen, en als eenich gerucht hoorde in̄ nacht, meende dat het daer van was, maer quam snachts niet.

Waëyde van smergens af een storm, met regen telckemaele.

Eergisteren seyde Salomon, soo met hem alleen aen̄ mande att, dat de Engelsche koppelaerster Betty Cromwel de Prins van Vaudemont aen̄ pocken geholpen had, en̄ de Keurv[t] aen een chaudepisse, die hij dan noch soude hebben.

De Franschen, seyde men, dat haer groote bagage aen een kandt gesonden hadden, soo 't scheen, om ons nochmaels bataille te geven.

29 *Saterd.* Smergens op het Hoff komende, hoorde dat men naer den eten marcheren soude naer S[t] Quintijns Linnicke, gelijck oock de ordre van̄ marche geschreven wierd; maer naermiddach, soo als men al 't goedt al op de wagens had, quam order om niet te marcheren, en̄ most men alles weder afpacken.

Smerg. teeckende de Con. eenige dingen.

Smiddachs was daer seer veel volck aen Isax tafel, soo dat hij daer self niet aen konde.

Stormde noch al even als gisteren.

De Princes van Nassau-Zarbruck, die hier altijdt bij de Prins geweest was, vertrock naer Brussel.

Fryman was op 't hoff, van sijn gevanckenisse te Namen wederom gekomen sijnde, oock Rapin, Cap[n] van̄ Garde.

De Franschen waeren in marsch van Nivelle, soo het scheen, naer Cambron.

Sagh uyt mijn venster de fraeye dochter van̄ Major van

Lembeeck (daervan den 27en deses), gaen̄ in haer vaders huys, maer scheen wat verandert te wesen naer haer trouwen.

30 *Sond.* Stondt ten 4 ueren op en marcheerde in mijn cales van Lembeeck naer St Quintijns Linnicke, deselfde wegh, die verleden jaer gekomen waeren, en kende terstont het vierkante spijkertje of torentje, daer verleden jaer Granval op een horde had uyt sien slepen, om geexecuteert te werden.

Was schoon, still en̄ getempert weder.

Logeerde weder in het selve huys waer doen was, op het kerckhoff, aen̄ noord-zijde van de kerck. Daer was ander volck in komen woonen, de man seggende dat hij de directie had van̄ wagens, die van dit quartier opontboden wierden voor̄ Con., de vrouw was een redelijcke vrouw. Seyde, dat indien niet een Heer van 't Hoff bij haer hadde komen logeren, sij niet een oogenblick in 't huys soude gebleven zijn, doordien de luyden soo qualijck getracteert wierden.

De man, die 't verleden jaer hier gewoont had, sprack aen̄ venster, mij bedanckende voor mijn beleeftheit van verleden jaer, doe hem iets gaf voor sijn fourage. Had een camisole aen van gestreepte stoff.

Aen tafel kreegh How met Souteland eenige woorden, de leste seggende dat indien dit of dat dede, of niet en dede, il luy donneroit cent coups de pied au cul, daerop de antwoord niet wel en verstond.

Ten 3 ueren seyde de Wilde gehoort te hebben, dat indien de vijand gemarcheert was, dat soo het schijnt men noch niet en wist, wij mergen oock souden marcheren naer Nienove, en anders blijven.

Savonts seyde mij de Wilde, dat een ordre geschreven hadde (gelijck die oock sagh en̄ contrasigneerde) voor een deel van̄ Gardes du Corps, om te marcheren naer 't Loo, en̄ den 8en Sept. daer te wesen, maer dat dit seer secreet

gehouden most werden. Savonts aen tafel komende, hoorde dat dit al uytgeleckt was.

31 *Maend.* Goedt weder, maer regenachtigh.

Smerg. waeren Feron eñ daernae Baersenburgh bij mij.

Smiddachs hoorde dat Soutelandt eñ How weder bij malkanderen gesien waeren, eñ weder goede vrunden mosten wesen.

Savonts was bij de Con. Gaff ordre om 't Regim[t] vañ Gardes op te maecken voor̄ Hertoch van Wirtenbergh.

Had een brief van mijn vrouw. Schreef dat neef van St Annel[t] noch al sijn continuele koorts bleef houden met verheffingen, ende dat suster en broer daerover bekommert waeren.

September.

1 *Dynsd.* Smerg. was Baersenburgh bij mij. Naerm. Feron. Vertelde, dat Blatwait sijn mantel uyt sijn koets gestolen was, en hoorden wij die uyt-trommelen, met belofte van 4 pistolen voor den vinder.

Bij die occasie praete hij veel vañ mis-slag, die hij gedaen hadde van naer̄ bataille naer Breda te loopen, en hoe hij daer over het praetje vañ menschen was. Dat men remarqueerde dat de Con. hem zedert blaeuw had aengesien, en hij soo veel praets niet en hadde gehadt aen tafel eñ elders als van te voren. Dat Cardinal, sijn clerck, die hem gevolght hadde, mede beschaemt was. Dat men oock slecht sprack van How, met hem geweest hebbende.

2 *Woensd.* Smergens had Baersenburg. Seyde, dat Brienne hem wel vertelt hadde dat hij van . . . . . .[1]) een peerd gehadt hadde, omdat hij hem doen slapen had bij joff. Germain (N. Dit was eer hij met haer getrouwt was). Daernaer was du Puy bij mij. Naermidd. joff. Tondy.

1) Niet ingevuld.

De Wilde seyde, dat geschreven hebbende aen de Cor. de Grisperre, eñ hem de actes van sijn Regiment gesonden, hij hem seer beleeft geantwoordt hadde, eñ hem een assignatie gesonden op de sollicit[r] Schimmelpenningh, om de actes te betalen. Was van 888 gl.

Gisteren seyde mij Salisch, sullende een bataillon hebben vañ nieuwe Switzers, dat hij meende ick desen dagh soude ordre krijgen om haere actes op te maecken, voor vast stellende dat het bij mij most gedaen werden, als sullende die trouppen bij den Staet betaelt werden.

Was gisteren eñ van daegh heel koudtachtig weder, en had smergen gerijpt, de groote voorgaende hitte schielijck hebbende opgehouden.

3 *Dond.* Was savonts bij de Con., maer teeckende maer weynigh dingen, die met de post wech mosten, de rest uyt-stellende.

Had een brief van br. Christiaen en schreef hem antwoordt. Schreef mij, dat een vierkante buys van hout tot een verrekijcker van 45 voet te Hofwijck had laten maecken.

Den Hertogh van Holstein Pleun, sullende in qualiteit van . . . . . . [1]) ons Leger commanderen, wierd geseght al te Brussel aengekomen te wesen.

Had geen brief van mijn vrouw, maer schreef haer.

De Coningh was van smerg. tot naermidd. ten 4 ueren uyt, om naeř fouragiers te sien, eenige Fransche partijen op de been zijnde.

4 *Vrijd.* De Con. smergens niet uyt. Teeckende een deel dingen voor den eten.

Regende en motte van smiddachs tot savonts.

Smerg. was Baersenburg bij mij. Wandelde met hem in 't hooft-quartier, daer een fraeye langhe straet van winckels was. Kocht twee gecouleurde neusdoeckjes.

---

1) Niet ingevuld.

De Con. thoonde mij een nieuwe glase venster, die hij in sijn camer doen maecken hadde, en was geen teecken van aenstaendt vertreck.

Op die middach begon te regenen, en duerde het tot savonts toe.

5 *Saterd.* Hoorde smidd. dat den Hertogh van Holstein Pleun, sullende Veldt-maerschalck wesen, gekomen was.

Capte[in] Hitzelaer, vañ Gardes, seyde gehoort te hebben, dat de Franschen begonden te spreken van met haer leger te cantonneren.

6 *Sond.* Naer den eten quam de Gruyter en sijn vrouw, die mij plaegden om in een gat, daer fouragien lagh, aen mijn camer te slapen op stroo, gelijck sij deden, en was ick daermede geembarasseert, de Gruyter mij aenhangende aen tafel en overall, en moetende ick de vrouw eten senden van onse tafel.

7 *Maend.* Smerg. ten 5 ueren.

Was savonts bij de Con., die mij vraegde naer br. van St Annel[t] en sijn dochter, en hoe het quam dat sij niet en trouwde, eñ of het een aversie was. Dat sij al evenwel voor Sommerdijck genegen was geweest, dat ick seyde oock te gelooven.

8 *Dynsd.* Smergens gingh mevr. de Gruyter wech, werdende gesproken van marcheren, eñ sij geen voiture wetende.

Was goedt weder.

Van Hill mij naer̄ eten alleen soeckende, sprack seer qualijck van de Gruyter, seggende dat het een kerel was die hem met vremde streken behielp, en dat hij hem eens door Brussel soo veel straten om geleydt hadde, dat hij meende het te doen was om hem te voleren of erger. Dat sijn broer over volerie te Brussel publicq gehangen was.

De Gruyter hebbende de Con. self gesproken over sijn saeck met Mestraten, had de Con. hem geseght dat het niet doen soude.

Savonts was te 9 ueren bij de Con. over een credentiael voor̄ Cor. Sloppenbach aen̄ Hartoch van Churlandt.

Naermidd. was joff. Tondi bij mij.

9 *Woensd.* Smergens waren Baersenburg, Feron, de Maj^{r} Tengnagel bij mij en droncken choccolate.

De Gruyter bleef mij noch al aenhangen, hoewel mijn best deed om hem den wech naer Brussel te wijsen.

Smerg. raeckte bij geval met Isac in sijn logement op de marckt, en sagh eenighe schilderijen, die hij seyde van Antwerpen te hebben, gemaeckt door eenen van der Heyden, van 2 pieces het stuck.

Smidd. att de oudste broer van du Gy, die aen̄ Pr. van Vaudemont noch is te Romen. Hij vertelde ons hoe de Franschen, selfs in hare geconquesteerde landen en̄ plaetsen, geen ordre nochte mesures hadden, en cloosters en casteelen lieten plunderen.

Naermidd. was daer noch een stercke donder-buy.

10 *Dond.* De Gruyter gingh wegh, ick hem twee peerden leenende, en̄ blij wesende van hem ontslagen te zijn.

Voelde naer sijn vertreck wat pijn in mijn schouderen, rugh en bovenste van mijn armen, 't welck tegen de middagh soo vermeerderde, dat het sweet mij somtijts uytbrack, daerop in mijn bedde gingh leggen, en̄ ontbood d^{r} Harris, die mij een bitter dranckje in gaf, en savonts wierd die pijn vrij minder, maer snachts daeraen kreeg een koorts, hoewel niet seer sterck.

De pijn in̄ leden daeghs te voren was soo sterck, dat het was of iets seer hards in mijn ingewanden sat en die tsamen perste, daerom voor een pleuris vreesde; maer Harris seyde dat het maer winden waeren.

11 *Vrijd.* Op het acces van̄ koorts van̄ voorgaende nacht en dat mij slap en sonder eenige honger voelde, liet de Kon. verlof vragen door Baersenburg, om naer Brussel te gaen, dat mij terstont gaff, en̄ reed soo smiddachs wegh, seer slap en afgemat zijnde.

Gingh te Brussel tot de Gruyters, die haer camer beneden aen sekere Brigadier gegeven hadden, hebbende een opstoppinghe van water, maer deden hem voor mij plaets maecken.

12 *Saterd.* Bleef soo al omtrent in deselve staet.

13 *Sond.* Voelde noch al wat koortsachtigheit, mijn pols ras gaende, maer sonder hooftpijn.

Hoefnagel quam mij besoecken. Geen honger.

14 *Maend.* All bijnaer eveneens.

Had brieven uyt het leger van de Wilde, en eene vañ 12en van mijn vrouw.

Savonts was Hoefnagel bij mij.

15 *Dynsd.* Voelde mij wat beter, en sonderlingh geen koorts, maer was altoos seer slap en niet konnende lang staen. Att redelijck wel. Dronck met al te veel smaeck framboisen- en morelle-bier.

De Gruyter seyde, dat alles uyt de garnisoenen etc. marcheerde tot het ontset van Charleroy, maer wierde soo niet bevonden.

Savonts was Hoefnagel bij mij.

16 *Woensd.* Had een brief van huyden van de Wilde, seggende dat de Con. stondt om naer Anderlech te komen, eñ daer (seght hij) de mesures vañ vijandt af te wachten. Dat de reys naer Charleroy af was, sonder te seggen wat de vijandt daer voor dede of niet.

17 *Dond.* Sliep smergens seer lang en vast.

Smiddaghs at Hoefnagel bij mij, Mevr. de Gruyter hem genoodt hebbende volgens hare soete vrijmoedicheit.

Naermidd. was met hem tot eenen Hr d'Ullano, om sijn schilderijen te sien, maer sagen maer een of 2 camers, hij uyt zijnde en sijn vrouw ons onderhoudende. Daer was een mans-conterfeitsel van van Dijck, in 't swart gekleedt, en twee Engelsche vrouwen, alle seer goedt en wel geconserveert. Gingen daer nae tot le Clerck, tapijtmaecker, en sagen onder andere een Christus-tronie en noch

een Marie, van tapisserye, door hem gedaen, die men voor schilderijen soude genomen hebben.

18 *Vrijd.* Had smergens een losse eñ heel geele camergangh, was slap en sliep tot laet iñ mergen seer vast.

Naermidd. was Hoefnagel bij mij.

19 *Saterd.* Hoefnagel at bij mij smiddachs.

Had een brief vañ Wilde van huyden, seyde dat de Con. naer Asch gingh camperen.

20 *Sond.* Smerg. een brief van de Wilde met geldt; seide dat 't leger dese mergen gemarcheert was naer Nienove.

Naermidd. was Hoefnagel bij mij. Daernae Giethoven, aennemer vañ Spaensche fouragie, eñ die mij oock leverde. Betaelde hem desen dagh.

Schreef aeñ Wilde om order vañ Con. te hebben, of nae 't leger soude komen.

21 *Maend.* Was redelijck maer altoos slap.

22 *Dynsd.* Was smergens met Hoefnagel weder tot Ullano, die ons noch een deel schilderijen liet sien van allerhande slagh en goetheit: onder anderen had hij twee stucken vañ Fluweele Breugel vañ allerbeste slagh, het een zijnde een Cruycing met groote menichte figueren, daeronder verscheydene conterfeitsels quamen, eñ het ander een Landschap met wagens daerin, hetwelck ick voor het beste hield.

Gingen daernae tot de beelthouwer Gripello. Sagen een Paris, die hij gemaeckt had, en fraey was, eñ daerin hij de Antinous veel gevolght had. De twee Godinnen, bijnaer gedaen, waeren soo goedt niet. Hij had oock verscheydene busten naer 't leven, die hij seyde gemaeckt te hebben als de persoon maer eens terdeegh besien hadde.

23 *Woensd.* Wandelde naerm. met Hoefnagel in 't Parck, dat wel plaisant is, maer al veel in desordre; daer zijn seer oude boomen. Gingen iñ Capel van 't Hoff, daer op den autaer een seer fraey stuck van Maubeuge staet. Is

de offerhande vañ Wijsen aen onse Heer. Gingen daernae tot Hoefnagel, daer sijn en onse neef Snavel sagh en sijn vrouw; hij was noch sieck. De Marquis d'Ainse, Coronel van 't Regim^t daer hij Major van is, quam hem besoecken.

De Wilde schreef mij, dat de Con. geseght hadde, ick soude naer den Haegh gaen.

24 *Dond.* Sondt mijn peerden over Antwerpen eñ Breda naer den Haegh.

Meende al daeghs te voren self te vertrecken, maer konde de pasport, die door Hulft hadde doen versoecken, desen geheelen dagh niet (krijgen).

Hoefnagel att bij mij smiddachs.

Naer den eten gingh scheep, hebbende smergens noch tot Hulft geweest om̃ voorz. pasp^t.

In 't voorbij-varen vañ Heu van Antwerpen, sagh de Gruyter daerin, naer huys komende; quam dien avondt tot het leste Sas, op een nae bij Willebroeck.

25 *Vrijd.* Smergens eerst ten 9 ueren van daer, niet eer door de sluys te Willebroeck konnende, quamen voor Antwerpen, daer wat still lagen om wijn in te koopen.

Was beter eñ att dese middach met honger.

Soo wij aeñ Maria lagen om mijn pasp^t te thoonen, hoorde men al 't canon van 't Casteel van Antwerpen lossen, de Con. daer passerende.

Te Lillo sprack met de L^t van van Hil's comp^e, komende om iñ aenleggende schepen deserteurs te soecken. Seyde der wel iñ 30 geattrapp^t en terugh gesonden te hebben, maer dat nu geen meer kregen.

Savonts anckerden voor het (soo genoemde) Landt.

26 *Saterd.* Gingen ten 5 ueren t'zeil, en mijn schipper, op de Zeeusche stroomen onervaren zijnde, sullende verbij ter Toolen loopen, liep een verkeert gat in, daer eenige bakentjens van rijs gesteken waeren, en sette sijn schip op droogh, een half uertje van ter Tolen. Hij haelde een

man, dicht aen 't water in een huisje woonende, maer door de harde aenlandighe windt was daer geen afkomen aen, en saten wij daer de geheele volgende nacht.

27 *Sond.* Riepen een scheepje aen daer eenighe vletters in waeren, hebbende gewerckt aen eenighe gorsen, toekomende de H[r] van Hoogerheyden, Ontfanger Generael. Hier deede mijn beste bagagie in, en voeren door het Slaeck naer Dort, met een vliegende storm en voor-windt. Quam alsoo ten 5 ueren te Rotterdam. Vondt in 't Schildt van Vranckrijck de Pensionaris van Leyden, Ravens met sijn soon. Hij gaf mij de remedie van toppen van barnetelen tegen de jicht.

De vrouw was aen een tweede man getrouwt, zijnde schipper op een Oost-Indis schip geweest, die ons veel van sijne reysen vertelde, en had de rare peerden, Zebras genoemt, gesien te Batavia, als men dacht die aen̄ Coningh souden hebben gesonden gewerden.

28 *Maend.* Gingh smerg. te 9 ueren met een afgehuerde schuyt (omdat mij de ordinaris even ontvaren was) naer Delft, en van daer naer den Haegh, daer smiddachs quam, zijnde vrij vermoeyt in mijn slappe constitutie, door het gaen te voet door Rotterdam, Delft en̄ den Haghe; had oock smiddachs geen goeden honger, de loop mij daerbij noch al quellende, hoewel niet sterck was.

Hoorde, thuys komende, dat de oudste neef Zuerius, Heer van Oyen, gestorven was. Daernae, dat hij hem gefatigeert hadde met een schuyt te willen helpen op 't landt haelen, en̄ daertegens iets van sijne eygene drogues ingenomen hebbende, die hem een boordt gaven.

Smerg. was broer Rijckaert bij ons.

29 *Dynsd.* Was neef Oort, H[r] v. Nijenrode, met sijn vrouw en nicht Sevenaer bij ons. Hield haer noch seer wel.

30 *Woensd.* Was noch al swack van̄ loop.

Voormidd. was Golstein bij mij, versoeckende een recommandatie aen̄ Con. wilde doen van wegen Athlone, voor

eenen Huyssen, te Uytrecht, tot de Schepenstoel van die stadt.

Seyde hij noch seer kranck was.

Broer van Zeelhem att bij ons, en reed ick met hem naermidd. naer Hofwijck, daer sijn houte buys tot een verre-kijcker van 45 voet saghen.

October.

1 *Dond.* Was met mijn vrouw tot nicht Sevenaer, daer Nyenrode en sijn vrouw besoghten.

Met Albertina Sevenaer quam savonts een dochter van Famars, Rentm^r van Lingen, thuys, die niet leelijck was en een l. vrouwe tronie hadde.

Sond een post naer het Loo af aen de Wilde, om aen̄ Con. de recommendatie te doen van Athlone.

Naermidd. was de H^r van̄ Lier langh bij mij, sprack van Athlon's sieckte seer bekommerlijck.

Dronck desen dagh wat vin tint, die mijn vrouw hadde tegen de loop.

2 *Vrijd.* Was van̄ vin tint wat beter.

Naermidd. was met mijn vrouw tot Mevr. van Runnickhuysen, daer St Annel^t oock quam. Gaf ons coffi te drincken.

3 *Saterd.* Was noch geen tijdinghe van 't overgaen van Charleroy, maer wel dat sterck geattacqueert wierd.

Broer van Zeelhem att bij ons, en sagh met hem 3 boecken van mijne teeckeningen.

Mijn vrouw savonts thuys komende, had gehoort dat Athlone een weynigh beter was.

4 *Sond.* Vergeten aen te teeckenen.

5 *Maend.* Vergeten aen te teeckenen.

6 *Dynsd.* Vergeten aen te teeckenen.

7 *Woensd..* Waren te gast tot Ellemeten, op sijn huys

te Wassenaer. Daer was onder anderen den oudste Berckhout met sijn vrouw en dochter Lysbeth, een fraye joff., joff. van der Werven, broer en suster van S^t $Annel^t$ en̄ haer dochter.

5 *Dond.* Was den heelen dagh besigh om mijne boecken te verschicken, en de niet gerangeerde daerbij te doen.

9 *Vrijd.* Smergens en̄ naermidd. was noch al besigh met de boecken.

Naermiddach was S^t $Annel^t$ bij mij, en̄ saghen mijn teeckeningen van̄ ouden Breugel over.

10 *Saterd.* Den Coningh uyt het Leger gegaen zijnde naer het Loo, quam desen dagh daer van daen naer̄ Haegh.

11 *Sond.* Desen dagh gingh Charleroy met capitulatie, daertoe de Cor. Dedem uytgesonden wierd, aen̄ Franschen over.

12 *Maend.* Had gasten: Ellemeten en sijn vrouw, Werfje, Oorschot, broer en suster v. S^t $Annel^t$ en̄ broer Christiaen.

13 *Dynsd.* Was de Coningh tot de $Raetsh^r$ Rooseboom te gast.

14 *Woensd.* Vergeten aen te teeckenen.

15 *Dond.* Vergeten aen te teeckenen.

16 *Vrijd.* Was naermidd. tot Mevr. Runnickhuysen.

Daer quamen tijdingen uyt Savoyen, van dat Catinat den Hartoch in een bataille geslagen had. Dat Schomberg gevangen en̄ gequetst was, maer op parole naer Turin gesonden. Dese tijdingen quamen over Vranckrijck.

Savonts was bij de Con., maer laet zijnde, bij abus, naer dat langh in̄ antichambre gewacht hadde, niet binnen gelaten, Kien seggende mij niet gesien te hebben.

Smergens was Fred. Rooseboom bij mij, om de onderteycken. van sijne leste declaratien als Fiscael te recommanderen.

17 *Saterd.* Naermidd. was bij de Con., die teeckende. Vraeghde wanneer vertrecken soude, en seyde dat dese

nacht soude dienen te gaen, alsoo hij de volgende mergen seer vroegh soude tzeil gaen.

Mijn soon was zedert een dagh twee of 3 hier.

18 *Sond.* De windt zijnde om geloopen, vertrocken niet.

Smergens was suster van Nieuwerkerck tot onsent.

Naermidd. was joff. Anne van Barlicum bij mij, seggende sij meende haer saeck in Engel[t] te komen vervolgen; dat haer suster sieck aen̄ koorts was.

Hoorde dat schepen uyt Engelandt quamen om ons te convoyeren.

Gaff Tien goede vermaningen. Godt weet van wat effect sullen wesen, en gingh hij daerop weder naer Leyden.

Was savonts tot joff. van der Werven met mijn vrouw, daernae op 't Hoff.

De Heer van Olden-Aller quam mij besoecken.

19 *Maend.* De Con. was op de jacht.

Mijn vrouw vertelde mij van Sophy, die in̄ verledene winter in Engel[t] mijn keuckenmeidt geweest was, dat sij bij iemant (sommighe meenden bij Hulst, en andere bij eenen . . . . . . 1) daer sij te voren bij gewoont had, was swaer geweest, en̄ daerom haer hadde laten koppelen aen een koetsier van Mylord Portland, hebbende self haer laeten ontvallen, dat sij geen sin in die vent en hadde gehadt, maer soo ymant had moeten bij 't linckerbeen krijgen.

Aten tot broer van S[t] Annel[t], daer niemandt was als Oyen en sijn vrouw en Tet de Willem, die veel most hooren over haer amours met Gerstorf. Vondt haer veroudert.

20 *Dynsd.* Vergeten aen te teeckenen.

21 *Woensd.* Was noch al besigh met mijn boecken te schicken.

De windt liep Zuyd-Oost.

22 *Dond.* Maeckte een eynde van mijn boecken te rangeren.

---

1) Niet ingevuld.

Was naermidd. bij de Coningh, die veel dingen teeckende, en̄ belaste mij terstont te vertrecken, dat evenwel niet en konde doen, door het sammelen van de Wilde, voor snachts ten 1 uere. Passeerde de nacht sonder veel te slapen in̄ schuyt naer Maeslandtsluys. Slydrecht quam met mij tot daertoe, gingh van daer in een ander scheepje of Engels jachtje.

23 *Vrijd.* Quamen eerst omtrent . . ueren te Maeslandtsluys, daer de vrouw van Zuylestein met haer familie mede quam, en̄ namen wij weder deselve hoecker, die verlede jaer gehadt hadden, om mede aen boordt van 't oorlogschip, het wapen van Rotterdam genaemt, te komen. Quamen daer nae den eten, ick en̄ de vrouw van Zuylestein met haer oudste dochter, en was die, soo wel als ick, sieck van het dansen van 't schip, gevende ick een weynigh gal over. Vonden op het voorz. schip den Ambass^{r} Citters en sijn vrouw en fraeyste dochter, bij haer hebbende eene joff. Wachtendonck en een suster van Harel.

De windt was daegs te voren al wederom . . . . en̄ men hoorde van̄ Con. niets.

Ick sliep in een cooy, die onder de rechtbanc van̄ cajuyt was.

24 *Saterd.* Bleven aen boordt, maer hoorden van̄ Con. niet.

25 *Sond.* Hoorden noch niet van̄ Con., en bleef de windt geduerigh in 't Westen.

26 *Maend.* De Wilde mij importunerende om hem verlof te geven van eens naer den Haegh te geen, gaf het hem, hij seggende dat sanderen daeghs soude wederom komen. Gingh wegh naer den eten en seyde, mij te sullen tijdinghe brengen, hoe het met de Con. reyse stondt, en̄ of mij niet van noode hadde.

Onse Capitein, uyt vrees van onweder, liep smergens wat meer naer Goeree toe, Citters daertoe een acte passerende, als zijnde indispoost, en hebbende het de Cap^{n}

geverght. Gingh daerop met alle de sijne naer 't dorp Goeree. Wij leyden redelijck wel, sonder slingeren of sieck worden, eñ kreegh ick hierdoor het bed van Citters.

27 *Dynsd.* Bleven voor Goeree leggen, eñ om noch sekerder te wesen, liepen iñ naermiddach noch wat naeder onder deselve plaets, het weder schijnende met meerder windt te dreyghen. Had daer alreede de nacht te voren een groote storm geweest, maer sonder ons ongemack, om reden vañ plaets daer wij laghen; de windt was vlack contrarie, het regende eñ men sagh regen-boghen.

28 *Woensd.* De nacht voor desen dagh waeyde weder hard. Bleven voor ancker legghen, niet verre van Helvoetsluys.

In de naermidd. quam mijn Pieter iñ cajuyt loopen, en seggen dat de Wilde doot en verdroncken was, soo eergisteren over H. Sluys meende nae den Haegh te gaen. Hij was met een kleyn vaertuyghje van ons schip gevaeren, en komende even binnen de haven, had dat vaertuyghje door de . . . . [1]), die het tij causeerde, gestooten tegen een oorloghschip, dat daer leyde, waerdoor eenich water daerin komende, riep de schipper dat sij soncken, waerop al te samen naer voren op 't schip sijnde geloopen, gaven haer buyten 't scheepje, en deden haer best om op de kade te komen, klouterende tegen de plancken en palen naer boven, daer geraeckten, uytgenomen de Wilde, die schijnt de krachten niet gehadt te hebben, en seyde van Hulst, sijn swager, dat hem in 't opklimmen gesien hebbende eñ aengesproken, om malkanderen te mijden, hij hem niet geantwoordt hadde; dit geschiede als alreede vrij doncker was. Van Hulst voorz. oock niet meer konnende, was van sijn knecht bij sijn mouw naer boven gehaelt, eñ soo gesalveert.

Bracht mij brieven van van Hulst, dit verhalende.

---

1) Onduidelijk geschreven woord.

Het stormde al voort de volgende nacht, en̄ quam geene veranderingh van weder.

29 *Dond.* Stormde noch hard den ganschen dagh, soo dat niet aen landt konde geset werden, om naer den Haegh te gaen, gelijck geresolveert was.

De Cap^n van ons schip quam oock noch niet aen boord, zijnde al eenighe dagen onder eenighe pretexten aen land geweest.

30 *Vrijd.* Tot smiddachs toe was daer noch harde windt, doch wat minder als gisteren.

Was altoos quaed weder en konde noch niet van boord.

31 *Saterd.* Het weder zacht wesende, gingh smergens ten 10 ueren van boord op Helvoetsluys, latende de vrouw van Zuylesteyn op het schip met all haer volck en̄ kinderen.

Reed met een opene waghen van daer nae den Briel, daer sprack van der Poel, de Postm^r, die mij wat te ontbijten gaf, en̄ eerst en passant de Burgem^r Berckhout, die mij seyde dat Slydrecht in̄ Briel aen̄ koorts sieck lagh.

Hoorde dat van Beuningen gestorven was. Quam savonts in̄ Haegh.

November.

1 *Sond.* Smergens sliep wat uyt.

Smiddachs was op 't Hoff. Savonts weder, en verhaelde de Con. het ongeluck van de Wilde. Hij seyde: wel je sult moeten naer een ander sien. Ick sprack van̄ broeder van van Hulst, die hij niet af en sloegh, maer seyde daer nae: wacht evenwel noch een lutje, dat ick seyde te sullen doen.

2 *Maend.* Was smergens op 't Hoff, daer gecongratuleert wierd, als zijnde een groot peryckel geeschappeert, daer nochthans niet in geweest was.

De Con. teeckende 3 a 4 dingen, die hij de voorz. Hulst in mijn afwesen hadde doen schrijven.

Savonts was tot St Annelandt, en daernae noch op 't Hoff.

Was weder seer stormachtigh weder.

Hoorde dat men van het schip, daerop den Commandant van het Engelsche Convoy was, men de Wilde in zee hadde sien drijven, en dat hem soude hebben doen visschen, had hij niet te verre geweest.

3 *Dynsd.* Deed mij de Con. smergens haelen.

De Con. deed mij uyt sijne eygene minute een ordre schrijven op Opdam, om aenstonts te gaen naer Brussel, eñ aldaer te verblijven tot naeder ordre, omme de functie van sijne charge waer te nemen; daerin scheen eenighe scherpheit te resideren.

Hoorde dat Sluyter, gewesene Secretaris vañ Prins van Waldeck, doot was.

4 *Woensd.* Was tot savonts ten seven uyren boven, maer de Con. deed mij niet roepen. Had op de jacht geweest, en thuys komende gingh tot Portland eten, en korts daerop seyde Kien, dat hij hem dede ontkleeden om te bed te gaen eñ snachts noch te vertrecken.

Savonts laet gingh in een schuyt leggen op een matras.

5 *Dond.* Smergens was vroegh te Maeslandt-sluys, omtrent ten 6 ueren, daer had Brouwers jacht doen komen, daermede hij geseght hadde mij aen boord van Cap. Heemskerck te sullen brengen; maer doe het er op aenquam, seyde sulx hem onmogel. te wesen. Bracht mij alsoo iñ Briel. Van daer gingh met een open wagen naer Helvoetsluys door een seer quade wech, daer logeerde in de herberg 't Hoff van Hollandt.

Hier vernam, dat al de schepen, de Con. sullende convoyeren, twee ueren geleden waeren uytgeloopen. In 't overvaren vañ Maes sagen de Con. op̄ Orangepolder van verre staen, hebbende al scheep geweest, maer zijnde weder te land gegaen, doordien een scheepje vañ wind op 't land gejaeght was, het volck nochtans sich salverende.

6 *Vrijd.* Smergens of snachts ten 1 ueren gingen in

zee met een scheepje, dat sij een Poon (?) noemen eñ vis mede voeren, om het schip van Heemskercken te gaen soecken; maer komende even buyten de barninghe, vielen in soo een rouwe zee, dat geslingert wierden, en het scheepje stampte, soo dat wij de schippers naer veel geloops eñ geschreeuw hoorden seggen, dat het geen wijsheyt was soo in zee te gaen, en gaf ick ordre van wederom te keeren, de schipper sijn bedongen vracht van 34 gl. seggende te sullen betalen, die daernae self geseght hadde, dat wij niet buyten peryckel geweest waeren. In het keeren gaf het scheepje een vervaerlijcke swier.

In de naermiddach quamen weder te Hellevoetsluys eñ gingh doen logeren in Amsterdam.

Hoorde doe eerst dat Heemskercken op den drooghe gestooten had, eñ sijn roer daerdoor quyt geworden was. Dat men meende men hem soude moeten binnen slepen om te repareren, 't ghene weder andere seyden dat in zee al gedaen was, maer scheen niet apparent te wesen.

Resolveerden doen naer den Briel te gaen, om te sien of soude konnen geraecken in een vañ jachten of vaertuygen, iñ Put leggende, maer dachten geen groote haest te hebben, omdat met sulcken harden windt niet apparent was, dat de Con. weder soude embarqueren. Meenden oock dat van daer lichter bij het schip van Heemskerck souden geraeckt hebben, dat geseght wierd voor̄ Mase te leggen.

7 *Saterd.* Om de voorz. reden gingen niet voor 8 ueren van Helvoetsluys, ick weder met een wagen in een stercke windt naer den Briel. Daer komende, hoorde dat twee ueren voor onse aenkomst de Con. weder aeñ Orange-sluys was geembarqueert en in zee geloopen, tot surprise van yder een, om de storm die daer waeyde, dewelcke naer de middach noch toenam en savonts bleef continueren.

Eenen Cap[n] Wilschut, varende met een schip van 80 man voor particulieren, deed mij presenteren mij te Yarmouth aen landt te brengen, en mogel. te Harwich.

Ontbood met een bode een matras van huys, alle mijn bagagie tscheep gebleven zijnde. Deed oock schrijven aen Cap^n Hollaert, die geseght wierd in̄ Put achtergebleven te zijn, om op sijn schip te komen, maer was door 't quaed weder geen apparentie om desen dagh die brief te konnen bestellen, en minder te konnen aen boord krijgen.

Al de voorgaende dagen had groote verkoutheit, en was boven mijn mondt met vuericheit uytgeloopen.

8 *Sond.* Smergens was de H^r Haghen, uyt de Admir^t, bij mij, seer beleefdel. sijn dienst presenterende om mij wech te helpen. Ging naer H. sluys, daer noch 2 van sijn confraters waeren, sullende hij met die overslaen wat konde gedaen werden. Hij raede mij niet op 't schip van Hollaert te gaen, als gaende te diep in 't seilen en̄ niet sterck zijnde. Seyde, dat ymant naer ons schip van Cap^n Heemskerck souden senden, om te sien hoe het daermede was.

Smerg. ten 9 ueren kreegh brieven van mijn vrouw uyt den Haegh. Schreef dat in̄ Briel wilde komen, waertoe Wiljet voormidd. afsondt.

Tegen den avondt gingh de Burgem^r Berckhout besoecken, die mij seer beleefdel. onthaelde, en noode mij tegen sanderen daeghs te gast, dat excuseerde.

Savonts kreegh een brief van Hagen, van H. sluys, schrijvende van desen dagh: dat Cap^n Heemskerck en Cap^n Hollaert [1]) daeghs te voren smergens met de Con. waeren uytgeloopen, Heemskerck wesende gerepareert. Dat daer geen van 's Landts schepen in gereetheyt was, om mij in 't korte te konnen dienen. Oock niet de Command^r Foreman, voerende het schip Uytrecht, die noch wel 14 dagen

---

1) In margine: Van Hollaert wierd onwaer bevonden, hij was wel met de Con. onder zeil gegaen, maer daer geen water genoegh voor sijn schip zijnde, bleef in de Put.

van doen had om sich te repareren [1]), soo dat mij gelieven soude op andere middelen te dencken, tot voortsettinge van mijn reyse, ondertusschen alle mogelijcke dienst presenterende, en sullende het toekomende dynsdagh in̄ Raedt brengen, of eñ hoe men mij met het een of 't andere schip soude konnen helpen.

Van la Cave, die ontmant was, schrijft hij niets.

9 *Maend.* Naermidd. quam Berckhout met sijn dochter, de weduwe, die se vrouw van Fronestein noemden, en met de dochter van̄ Burgem^r Brasser, mij besoecken, en gaff haer chocolate.

Een weynigh daernae quam mijn vrouw.

Most wachten op 't ghene de Admir^t soude dynsdaeghs resolveren op de remonstrantie, die Hagens aen 't Collegie soude doen.

De L^t van Hollaert was bij mij, presenterende mij op sijn schip te gaen, seyde dat naer Rotterdam gingh, om ordre van̄ Admiraliteit te gaen halen voor sijn Cap^n, die, als geseght, achteruyt geseilt was, en seyde mij sijn wedervaren te laten weten.

10 *Dynsd.* Sondt ten 10 ueren Wiljet met een brief aen Tun, om te mogen met het een schip of 't andere geaccommod^t werden.

Berckhout quam al weder met sijn complimenten talmen. Een weynigh daernae quam de Commis van van der Poel seggen, dat er gisteren of te nacht een pacquetboot te H. sluys aengekomen was, en tijdingh bracht, dat de Con. sondachs smiddachs, den 8^en deser, te Harwich aengekomen was.

Smergens, eer ick op was, quam Cap^n Wilschut om mij te spreken, sprack aen Hulst eñ seyde, dat mij te

---

1) In margine: Dit vond niet soo te wesen, hij mij self sijn dienst tot transport hebbende doen presenteren.

Harwich niet brengen konde, maer wel te Yarmouth, en ging daerop wech.

De windt was smergens Zuyd-Oost met fraey weder, maer smidd. weder doncker en de windt Zuyd-West.

11 *Woensd.* De windt als daeghs te voren en 't weder regenachtig.

Smergens gingh tot van der Poel, om met hem mijn reys te overleggen. Hij ontboot daer oock Capitein Holaert, die de ordre vañ Admiral[t] gaf, om mij over te brengen, dewelcke smergens door een bode van Rotterdam gekregen hadde.

Naermidd. was Holaert weder bij mij, en seyde mij te sullen aen syn boord wachten iñ Put, soo ras de windt eenighsins favorabel loopen soude.

Ick had met mijn vrouw geresolveert, sanderen daeghs nae den Haegh te gaen, eñ die aldaer te wachten.

Naermiddach was oock de Burgem[r] Brasser bij (mij), oock niet wel met vañ Poel wesende. Daernae vier Fransen, door Blatwait tickets op Holarts schip gekregen hebbende. Seyden daer tot 8 vrouwen op waeren, een weduwe van la Motte, eene madame de Montarges etc.

Jan Wiljet, die ick gisteren naer Rotterdam gesonden had om een ordre tot mijn transport te halen, was savonts ten 8 ueren noch niet wederom.

12 *Dond.* Wiljet sprack desen dagh niet. Gingh omtrent 10 ueren met mijn vrouw in een kleyn jachtje naer Maeslandt sluys. Kreegh te Maesl[t] sluys een brief vañ H[r] Turck, met een ordre op Cap[n] Forman, om Cap[n] Holaerts schip te escorteren tot aeñ rivier, maer dan aenstonts naer Goeree te keeren. Sprack Holaert voor mijn vertreck, die mij niet af en raede van naeř Haegh te gaen, konnende, als de windt favorabel liep, in 4 ueren iñ Put zijn, daer mij wachten soude, eñ sonder mij niet vertrecken.

Te Maesl[t] sluys rencontreerden de Burgem[r] Portegael, die ons smiddachs op leckere spiering noode.

Ten half achten quamen in̄ Haegh.

Mijn teruggekomste stondt al in̄ Courante.

De windt bleef den heelen dagh omtrent het Zuyden en Z. W.

13 *Vrijd.* De windt was smerg. Zuyd en Z. W.

Was savonts tot St Annel^{t}, daer mijn vrouw etc. speelden.

Wiljet seyde, te Rotterdam voor seker gehoort te hebben, dat de Lt Admirael Almonde in Engel^{t} gesturven was. Hij wilde met gewelt hebben, dat op het schip van Forman gaen soude, die mij geerne soude hebben, en̄ daer ruym en beter soude wesen als op Hollaert, maer dat hem een ordre van̄ Con. soude moeten doen hebben, om de rivier op tot Gravesend te loopen. Dat de vrouwen in̄ cajuyt van Hollaert geseght hadden, dat sij haer plaets niet souden ruymen.

14 *Saterd.* Geboorte-dach van̄ Con. Schuylenburg gaf een festin, en̄ maeckte wat geraes met vierwercken.

Smergens gingh tot de H^{r} Danckelman, die geerne met mij wilde overgaen en ettelijcke reysen naer mij had wesen vragen. Daer vondt eenen Hooft, iets van̄ Admir^{t} te Rotterdam zijnde, die seyde, dat verstaen hadde de ordre, op den 11^{en} deser gegeven aen̄ Comm. Hollaert, om mij over te brengen en̄ op het best doenlijck te logeren, en voorts die op Cap^{n} Forman, om het schip van̄ selve Hollaert, genaemt Sterrenburgh, tot de rivier te escorteren, ten regarde van de laetste verandert was, en̄ dat niet Forman, maer l'Amoureux met het schip den Briel daertoe soude geemplo^{t} werden.

Danckelman meenende dat hij en ick daerop niet qualijck souden wesen, seyde dat soude gaen om de 3 H^{ren} van̄ Admiraliteit, desen dagh in̄ Haegh wesende, daerover te gaen spreken, en̄ dat mij bescheidt soude komen seggen.

Naer̄ eten liet mij weten, dat die Heeren niet bij malkanderen hadde konnen spreken, maer dat het den volgende dach soude doen, en mij laten weten sijn wedervaren.

Voormidd. was de Rhijngraef noch bij mij, om een recommandatie aeñ Con. te doen. Naermidd. was Broer eñ Bergestein lang bij mij. Savonts speelden sij tot mijnent, Suster cum suis, Mevr. Runnickhuysen eñ haer suster, Mevr. Cauw, joff. vañ Werven.

De windt den ganschen dach Zuydelijck.

15 *Sond.* De windt Zuyd-West den geheelen dagh.

Naermidd., tegen den avondt, was tot Ellemeten, daer onder anderen was joff. Betje Buyseroo, haer nae haer jaren noch al wel houdende, seyde dat tot den ouden Roussal woonde, op de Hout-mart. Ellemeten hield ons te gast met Mevr. Runnickhuysen, joff. Ardes, joff. vañ Werven, de Graef van Salms, Geldermalsem.

Broer Christiaen at tot mijnent, eñ praeten wij langh naer den eten.

16 *Maend.* Was smergens tot Danckelman, om met hem te overleggen, hoe wij souden konnen scheep gaen, daer voor hem niet wel kans toe sagen, alsoo hij van hier in 't schip van Forman gaende, daerin zeer apparentelijck soude moeten uytgaen, Forman vañ rivier moetende wederom keeren.

Soo smidd. thuys quam en stond om naer Danckelman te rijden, en met hem naer Turck eñ Sas, quamen de twee Hulsten loopen naer mijn koets, seggende dat met de Secret[s] Sas gesproken hadden, eñ dat die geseght hadde, dat naermidd. aen Hulst een ordre soude doen hebben voor Forman, om de rivier op te loopen. Ick reed naer Danckelman, om hem dit te seggen, blijde wesende en meenende dat ick niet van noode hadde naer Turck etc. te gaen. Danckelman gingh daer eñ quam noch voor den eten mij seggen, dat die Heeren van geen veranderingh in de ordre van Forman wisten. Ontbood Hulst en seyde hem dit, eñ dat hij most met de voorz. H[ren] gaen spreken eñ mij bescheit seggen.

Broer Christiaen att bij mij.

Savonts was tot Tet de Willem, daer vond eene Madame Guiran, refugiée van Orange, een vetachtighe vrouw, nicht van Oyen, Dutje, en de Baron Gerstorf, de galant van Tet. Was smergens oock in een caert-winckel, bij de Capels-brugge, daer een zee-atlas van Sanson liet binden, tot van Bulderen, daer den ouden Hop in̄ winckel vondt sitten, en̄ tot Visbach, de orlogie-maker.

17 *Dynsd.* Smergens was een vrouw mij spreken, om mede op mijn schip over te gaen. Seyde, dat een nicht van Myl. Athlone was, en haer man in̄ leste bataille verloren hadde. Seyde, dat haer niets toeseggen konde, doordien self niet versekert was hoe soude overgaen. Daernae quam joff. van der Bent mij ten selven eynde recommanderen een jonghe Baron, gaende naer Engel^{t}, om peerden voor̄ Cheur-Paltz te koopen. Seyde hem het selve; hij insteerde seer. Seyde dat van een pacquet-boot, dat gesprongen was, sich op een mast gesalveert hadde. Had oock smerg. den Thresor^{r} Burcht, om te recommanderen den autheur van een Italiaensch Ingenieur, die het aen̄ Con. gebracht hadde, was van̄ Campeggiamenti van̄ Princen van Orange.

Smerg. deed Hulst aen Sas schrijven, om te weten hoe het met het schip voor mij soude gaen.

Was tegen den avondt tot suster v. Nieuwerkerck, daer de Raetsheer van der Meulen vondt, die ons veel vertelde van̄ saeck van̄ Alewijnen.

De windt den ganschen dagh Zuyd-West.

18 *Woensd.* Naermidd. bracht Hulst een antwoord van Sas, dat de H^{ren} meenden ick op 't schip van Holaert soude konnen gaen, en dat de Admir^{l} mij met een ander schip soude doen escorteren tot voor de rivier.

Sagh oock een order, aen Danckelman gegeven, daer hij niet veel mede konde uytrechten.

Sprack naermidd. met Wiljet, aengaende het huys, dat de Clercken in̄ Secretarye gehouden hadden. Soude mij

een lijst vañ betaling der depesche brengen, die sij gevordert hadden eñ die vañ solliciteurs brengen.

Naermidd. waeren Bergesteyn en St Annel[t] bij mij, oock broer Christiaen, en bleven soo langh dat ick niet uyt gingh.

19 *Dond.* Smerg. was Bergestein eñ St Annel[t] met sijn soon bij mij, en trock ick een teeckening van Giulio Rom. met mijn rapporteur over voor̄ eerste.

Naermidd. was de Command[r] Forman van 't schip 't Wapen Uytrecht (bij mij), seyde naer Abcou te moeten convoyeren, en maeckte niet veel mentie van mij over te brengen.

Hulst seyde, dat Sas eerst mergen hier komen soude. Dat daer noch twee scheepen uyt Engel[t] terugghe gekomen waeren, het eene 't schip den Briel.

Tet de Willem sondt om mij te besoecken over een half uer. Liet haer komen, maer ondertussen Slangenburg komende, soo dat sij soude hebben moeten wat wachten, gingh sij heen, seggende wel eens op een andere tijdt soude komen.

Torsay naermidd. quam om mij over den brief, die hem over Oyens versoeck geschreven had; naer hem quam Thouars noch wat talmen, seyde dat sijn schoon-dochter, vrouw van Puisar, seer sieck geweest hadde.

Savonts was tot de H[r] vañ Lier; seyde dat geseght wierd dat Opdam gediscontenteerd was, omdat Slangenburg hem door een antidateringh voorgetrocken was.

De windt den ganschen dagh Zuyd-West.

20 *Vrijd.* Naermidd. was broer Christiaen bij mij.

Savonts gingh met mijn vrouw tot nicht Sevenaer, daer suster van Nieuwerkercken oock quam; n. Sevenaer had geweldigh veel praets.

Savonts ten 10 ueren quam een man, wel gekleedt, kloppen en daernae bellen aen mijn voordeur, en Pieter, hem open doende, stondt wat en draeyde, en keeck

gedureigh naer omhoog, had geen bootschap als dat vraegde of daer niet een man was geweest in den rouw gekleedt.

Naermidd. sagh eenighe van mijn eygene teeckeningen over.

21 *Saterd.* Smerg. kreegh mijn vrouw een brief van Lysbeth, onse meydt, van Londen. Seyde dat met de vrouw van Zuylestein volck te Londen gekomen was in een Tiltboot. Dat sij seer veel uytgestaen hadden op zee. Dat sij op een rots vast geseten hadden, en dat doe de vrouwen op 't schip alle afscheid van haer mans genomen hadden, meenende te vergaen. Dat mijn coetsier met een van mijn .... [1]. Dat de Con. verscheide maelen naer mij hadde doen vragen. Dat mijn eene peerd dood was en 't ander seer beschadight, dat veel van meesteren gekost had, en de koetsier niet een deuyt aen geldt hadde, om naer Londen te komen.

22 *Sond.* Was smergens niet uyt. Hulst kreeg een brief van Cap^n^ Wassenaer, voerende het schip den Briel, dat hij de ordre vañ Admir^t^, om mij over te brengen, had ontfangen. Dat hij besigh was om victualie etc. in te nemen, en hoopte tegen woensdach claer te wesen.

Savonts was tot suster van Nieuwerkerck, daer een dochtertje van Cap^n^ de Vassy was. Van te voren was broer Christ^n^ bij mij.

De windt den ganschen dagh als voren, Z. W.

23 *Maend.* Was smergens op 't binnenhoff, en kocht daer van een vrouw, staende dicht bij de poort van 't buytenhoff, 25 pennetjes goedt potloot, voor 2 stuyvers 'tstuck. Was noch tot Geselle eñ de horlogiemaecker van der Cloese.

Naermidd. was te vergeefs tot Tet de Willem, tot nicht Sevenaer en suster v. St Annel^t^. Daer nae gingh tot Betje Busero; daer speelden 2 joff^en^ Bronckhorst, joff. Hannekes, die se noemden de Princes vañ Prince-Gracht,

---

1) De zin loopt niet verder door.

joff. Persijn, dochter van̄ Raetsheer, Mevr. Runnickhuysen, joff. Ardes, een Secrets van̄ Con. v. Zweden, eenen Timmerman en Salenger.

De windt den heelen dagh als voren, Z. W., hoewel Wiljet omtrent ½ 8en had komen schreeuwen dat die Oost was.

24 *Dynsd.* De voorgaende nacht waeide het een swaere storm.

Smergens was br. v. St Annelt bij mij, en reed met hem om eenighe bootschappen tot een messe-maecker, bij Sauvage woonende, tot de vrouw daer een Fransche Zee-atlas doen binden hadde etc.

Naermidd. was Römer bij mij, versoeckende al mede om op mijn schip naer Engelt te gaen, en een recommandie aen̄ Hertogh van Holstein Pleun.

De windt als voren, Z. W.

25 *Woensd.* Smerg. was de Raetsheer van der Hooghe bij mij, om mij het avancement van sijn swager, de . . . . 1) Schimmelpenning te recommanderen.

Smiddachs haelde mijn horologie van van̄ der Cloese wederom.

Kreegh de Fransche Zee-atlas thuys, koste 42 gl.

Naermidd. was Danckelman bij mij, om van ons embarquement te spreken, en resolveerden met de eerste goede windt te vertrecken, de Capn Wassenaer, van 't schip den Briel, hebbende geschreven dat desen dagh soude gereedt zijn.

Naermidd. was niet uyt.

26 *Dond.* Smergens was joff. Baty tot onsent; vertelde veel van Jacoba Bartolotti's affaires.

Smiddachs quam Portugael, de Burgemr van Maeslandtsluys, en̄ at bij mij met sijn broeder.

Omtrent de middach begon de wint N. W. te loopen, en̄ naermidd. N. O.

---

1) Niet ingevuld.

Naermidd. quam Tet de Willem mij besoecken, die van haer vrijer, de Bar. Gerstorf sprack, sij niet willende weten van trouwen, daer op haer oock niet en presseerde, hebbende de reys van̄ volgende dagh in 't hooft, gelijck aen Danckelman versekert hadde, mergen ten 8 ueren te willen in 't binnen-jachtje van̄ Con. aen̄ Capels-brugge te sullen zijn, indien de Ooste windt bleef waeyen.

27 *Vrijd.* Smergens was de windt weder West, en Danckelman van advis, dat men de Ooste windt hier in̄ Haegh best soude afwachten.

Smergens kocht noch eenige provisie van goede potlootpennetjens.

Naermiddach was tot sus van Nieuwerkercken.

28 *Saterd.* Smergens quam Cap^n Rijswijck mij al weder hoetelen.

Smidd. kreegh een sack van beeren-huyt thuys, die gisteren van le Sage hadde doen maken, en koste mij 8 ducatons, om dat, soo hij seyde, de Virginische huyden, die men van te voren voor 6 gl. gekocht hadde, nu soo duer waeren, de Fransche capers de schepen van daer telckens nemende. Hij is de broer van le Sage, daer wijn van gehadt heb te Londen.

Den Hertoch van Holstein Pleun quam naermidd. in̄ Haegh.

Naermidd. was Bergesteyn bij mij, en sagen tot 8 ueren toe 3 boecken van mijne Italiaensche teeckeningen.

Savonts was noch tot joff. van der Werven, daer gespeelt wierd, en̄ onder andere Mevrouw Voorst oock was. Seyde dat Flinck, de schilder, een conterfeitsel van haer vader gemaeckt had, daer hij 50 mael voor geseten had.

De windt den ganschen dagh West.

29 *Sond.* Naermidd. omtrent 3 ueren liep de windt N. O., daerop tot Danckelman gingh, en resolveerden sanderen daeghs smerg. te vertrecken.

Naermidd. was joff. Splinter tot onsent, die se de Courant vañ Haegh noemden. Was vrij wat verouwelijckt.

Nicht Sevenaer was oock tot onsent met Albertine, die een roode chamberlou aen had met silvere litsen.

Danckelman seyde mij, dat er in Engel[t] weder haspelingh in 't Parlement was, de oude questien van verleden jaer aengaende de vergaderingen van 't Parlement weder opgehaelt werdende. Seyde oock, dat men tijdinge had uyt Vrancrijck vañ groote confusie, die daer was door de dierte en het verhoogen van 't geldt, waerdoor geen wisselen meer konden gemaeckt werden.

Naermidd. waeren oock tot onsent suster van St Annel[t] cum suis, en suster van Nieuwerkerck, oock br. van St Annel[t] en broer Christiaen.

Verleden vrijd. had ymant mij vertelt, dat van Beuningen nu onlanghs van sijn vrouw sprekende, geseght had, dat sij en joff. Splinters een . . . . . . [1]) van wasch gemaeckt hadden, eñ dat hij het gevonden hadde. Dat Jacoba oock bij de andere slapende, aen haer hals roode placken met kussen gesogen had.

30 *Maend.* Stonden smerg. ten 8 ueren op, meenende met de goede windt te vertrecken, Danckelman en Hulst oock latende seggen, dat die noch continueerde; maer kort daeraen quam Bely segghen, dat se vlack om was, gelijck vervolgens bevonden.

De vr. van Potshoeck liet mij vragen, of een sabel voor̄ vr. vañ Leck naer Engel[t] wilde mede nemen.

Op de praet van Hulst, van dat wij in den Haegh blijvende wachten nae de windt, eñ als die soude beginnen te waeyen, een dagh van onse reys souden komen te verliesen met naer boord te komen, resolveerden den volgenden dagh naer den Briel te gaen, daer 't schip van Cap[n] Wassenaer, voor ons gedestineert, lagh; maer hoorden

---

1) Niet ingevuld.

daernae van̄ selve Cap^n, dat daermede niet veel konden uytwinnen, want dat de windt van W. Oost werdende, met dit rouw weder sulcken hollen zee soude staen op den droogen, dat men wel een dagh de windt soude moeten laeten door-waeyen, eer men soude derven uytloopen.

Was savonts tot de H^r van̄ Lier, en̄ daernae afscheidt nemen tot St Annel^t.

December.

1 *Dynsd.* Ging smergens ten 10 ueren met de H^r Danckelman en̄ sijne familie in het binnen-jachtje van̄ Con. naer Maeslandt-Sluys, daer in̄ Goude Leeuw gingen logeren, daer men de luyden lustich doet betaelen.

De Borgem^r Portugael quam ons daer noden, om naermidd. tot sijnent te komen collationneren, gelijck wij deden, ick eerst wat eyeren in̄ herberg gegeten hebbende.

De wind bleef Z. W.

2 *Woensd.* Gingen smerg. met een scheepje van Portugael van Maeslandt-Sluys naer den Briel, met intentie om te sien of de maen sanderen daeghs, met het eerste quartier, geen veranderingh van windt soude brengen, en̄ in gevalle van neen, naer Rotterdam te gaen, om die te verwachten, wesende het daer beter koop teeren, en̄ van daer wij in het schip konnende komen in 3 ueren tijdts.

Gingen in̄ Toe-last weder logeren.

Wij spraken in passant Cap^n Wassenaer, niet verre van 't hooft van̄ Briel leggende, en̄ quam hij naermidd. bij ons, seggende 't ghene op̄ ultim. Nov. aengeteeckent hebbe.

In den Briel hoorden, dat een van̄ twee pacquetbooten, verleden . . . . . . [1]) in zee geloopen, snachts van het andere was afgeraeckt, en gelooft wierde vergaen te zijn.

---

1) Niet ingevuld.

Dat oock het pacquet-boot van verleden . . . . . . [1]) uyt-geloopen zijnde, door storm weder was in-gejaeght.

Was met Danckelman tot van der Poel, de Postmeester, die ons een glas vin de St Laurens gaf, eñ confirmeerde 't ghene voorz. is vañ pacquet-booten, raedende ons mede naer Rotterdam te gaen.

Naermidd. begon het hardt te waeyen, dat de volgende nacht duerde.

Montigny, die zedert ick laetst van hier ging, hier was gebleven met la Motte, Montaigu etc., seyde, dat geen pacquet-booten van H. Sluys hadden konnen uytloopen, eñ dat daer geweldigh veel volck lagh wachtende, 't welck van der Poel confirmeerde, seggende dat onder 't selve vele soldaten groot gebreck hadden, eñ dat hij daer broodt naer toe gesonden had.

3 *Dond.* Smerg. continueerde hard te stormen met sneeu, hagel eñ eenighe vorst.

Gisteren avondt was een convoy uyt Engelt ingekomen onder Capn l'Amoureux eñ Heemskerck.

Naermidd. mede quaedt weder.

4 *Vrijd.* Smergens quam Marie mij seggen dat Pieter, mijn knecht, weder groote pijn eñ colicq hadde, eñ al een doctoor bij hem gehadt hadde, die hem iet gesonden had om te sweeten.

Delibereerde seer of weder naer den Haegh soude gaen, geconsidereert 't ghene op den 2en deser staet aengeteeckent, eñ het weder, niettegenstaende de nieuwe maen, die van daegh ten 1 ueren begint, al even rouw en stormachtigh continuerende.

Sagh uyt een memoritje, dat Wiljet mij bracht van van der Poel, dat het pacquet-boot op den 13en deser van H. Sluys vertrocken, wierd vermist eñ niet was aenge-

---

1) Niet ingevuld.

komen. Dat de 2, op den 17en en 20en van daer vertrocken, waeren aengekomen, eñ die vañ 24en en 27en Nov. eñ den 1en Decemb. desen dagh noch niet waeren uytgeloopen.

5 *Saterd.* Hoorde van Wiljet, dat de doctoor bij Pieter weder geweest hadde en hem geseght, dat hij voor sijn quaedt beter bij de barbier soude te recht komen als bij hem; dat hij een geswel hadde in testiculo, eñ dat hetselve oock verder naer boven eñ ter zijde gingh; dat hij daer oock een lutje koorts bij hadde, soo dat mij niet raden soude hem mede naer Engelt te nemen. Daerop de volgenden avondt Wiljet met Hulst belaste, sanderen daeghs naer den Haegh te gaen eñ tsamen met mijn vrouw naer een anderen te sien.

De windt was Noorden, maer was still eñ hield de storm op.

Wiljet en Hulst souden bij de Hren van de Admiraliteit aenhouden, ten eynde sij, de Capen Heemskerck eñ l'Amoureux, op wiens schepen wij bij een nieuwe ordre vañ 3en geordonneert waeren naer Engelt te gaen, mochten ordre krijgen, om met de eerste goede windt tzeyl te gaen, sonder te wachten naer alle de schepen, willende onder haer convoy gaen, daermede men vreesde noch eenighe daghen souden doorgaen.

Was smerg. met Danckelman tot van der Poel, die ons een glas goede canary gaff, en beloofde, soo ras de Hr Haghen van Rotterdam soude gekomen wesen, hem te gaen spreken, eñ ons antwoordt te komen seggen. Quam naer midd. bescheidt seggen, dat Haghe hem geseght hadde, dat onse Capen ordre hadden om aenstonts te seylen, als de windt soude dienen; maer schijnt op dat seggen weynigh staet is te maecken.

Ick deed 3 a 4 stucken goedt, die op 't schip den Briel, Capn Heemskercken, hadde doen brengen 1e deses, als weder uyt den Haegh quamen, van 't selve schip in mijn

herbergh brengen, doordien onse ordre, om met dat schip te gaen, nu verandert was.

6 *Sond.* Smergens sliep langh eñ was niet uyt.

Smiddachs Danckelman thuys komende seyde, dat de windt Oost eñ seer goedt was, maer dat onse schepen niet gereedt wesende, hij gehoort hadde dat het niet souden zijn voor dynsdach.

Naer de middach ten 3 ueren uytgaende, sach dat de windt Noordwest stondt.

Savonts thuys komende, quamen mij de H^r van Heemvliet eñ de Postm^r van der Poel besoecken. Van der Poel seyde dat naer het vertreck van 't pacquet-boot, dat vrijd. vertrocken was en overkropt met volck, noch omtrent de 100 passagiers te Hellevoet gebleven waeren.

Dat aenstaende woonsd. volgens de ordre geen pacquetboot soude konnen gaen om dat daer hier, naer het vertreck van 't voorz., geen meer voor handen waeren.

Dat daer oock geen brieven uyt Engel^t quamen, apparentel. door manquement van pacquet-booten. De wind Z. W.

7 *Maend.* Smerg. eyschten Danckelman en ick ons rekeningen eñ dongen daer wat af, eñ betaelde ick de mijne savonts.

8 *Dynsd.* Smerg. ging Danckelman met sijn familie naer Rotterdam, om daer de goede windt te gaen afwachten; hij logeerde tot een koopman, Pedi genaemt, die de dingen vañ Keurvorst v. Brandenburg daer dede.

Smergens was van der Poel bij mij en Cap^n l'Amoureux. De leste raede mij niet iñ Briel te blijven, konnende uyt den Haegh altoos tijds genoeg iñ Briel en op Cap^n Wassenaers schip wesen, daer doen op meende te gaen, L'Amoureux anders seer geerne mij op het sijne soudende gehadt hebben. Soo resolveerde naer den Haegh te gaen, hebbende gisteren morgen Wiljet naeř Haegh gesonden bij de Heeren vañ Admir^t, doen aldaer zijnde. Komende

te Maeslt-Sluys, daer weder in̄ Goude Leeuw logeerde, slaepende op een seer hoogh bedt. Troonde mij Portugael naermidd. tot sijnent, daer tot savonts toe bleef en collationneerde. Alle dese daegen was mijn knecht Pieter weder sieck en slap en scheen iets quaedts te hebben.

9 *Woonsd.* Smergens, soo mij kleede, quam mijn vrouw met Wiljet uyt den Haegh, en resolveerden weder daer nae toe te gaen en̄ de windt te wachten, quamen daer omtrent 3 ueren. Savonts gingh tot broer v. St Annelt, die vondt sitten steenen met de jicht aen sijne handt.

10 *Donderd.* Smergens seyde mij mijn vrouw dat joff. Spoor bij haer geweest hebbende, haer geseght hadde, dat sij met de Raedtpenss gesproken hadde en̄ die haer geseght, dat hij een bequaem man aen̄ Con. met het pacquetboot afgesonden hadde, om de Con. in mijn absentie te dienen, genaemt van den Ende. Schreef dat aen Sam. van Hulst, met ordre dat hij niet manqueren soude met de eerste pacquetboot over te gaen, schreef hem daernae noch en sond hem met eenen een brief aen̄ Commr l'Amoureux, om hem te doen weten dat met hem soude overgaen. Oock een brief aen Lysbeth, onse meydt, om van van Hulst op sijn aenkomste te Londen te konnen geldt krijgen of oock van nicht Becker. Naermidd. vondt Tet niet thuys. Oock niet nicht Sevenaer, die daernae vondt tot joff. van̄ Werve. Sij vertelde mij de menage van Made St Martin met haer moeder en derselver man, de gewesene koetsier, die de vr. v. Valkenburg, als niet naer sijn sin deed, niet als donderhoer noemde en voeten in haer neers gaf. Hoorde daer dat 's Gravemoer seer sieck was. Daer was oock de Hr v. Zeyst, die eenige porceleintjes met spelen winnende, die aen joff. v̄. Werven gaf. Mijn vrouw won oock 6 thé-kopjes en schoteltjes. Schreef aen Hulst oock in̄ voorz. brief dat Carel sijn br. mede konde met hem overgaen.

11 *Vrijd.* Kreeg een brief van Car. Hulst, seggende dat

van selfs geresolv[t] hadde, sonder mijne contra-ordres met den anderen over te gaen.

Belastte aen Wiljet aen S. Hulst te schrijven dat verwondert was, dat geen bescheidt kreeg aengaende de brieven aen l'Amoureux eñ Lysbeth, die hem gesonden hadde, om te weten of hij se ontfangen had ofte niet.

Mijn vrouw betaelde Pieter Bergnaer mijn knecht eñ deed hem vertrecken.

Smergens was Gastigny bij mij, gekomen zijnde van 't Loo, daer hij zedert des Con. vertreck geweest hadde. Sprack van op mijn schip mede over te gaen.

Naermidd. was Bergesteyn langh bij mij.

12 *Saterd.* Smerg. was Wiljet bij mij; seyde dat er een pacquet-boot uyt Engel[t] gekomen was, en dat hij een brief van Fremin ontfangen had, dat hij hoorde de saken daer seer wel gingen en de kosten tot de vloot alreede geconsenteert waeren. Dat het Lager-Huys de propositie vañ Lords van een Parlem[t] op sekere tijdt te convoceren, verworpen hadden.

Broer Christ. quam hier eten.

Naermidd. was met broer iñ winkel Aelberts, daer toekomende maendach de vendue soude wesen van M[r] d'Ablancourts boecken. Wiljet seyde oock, dat onse Oostersche vloot van over de 300 schepen in gekomen was eñ 8 a 10 Franschen genomen hadde [1]).

Savonts was tot broer van St Annel[t] oock broer Christiaen, die savonts bij mij att.

De wint altoos Z. W. of daeromtrent.

13 *Sond.* De nacht te voren was stormachtigh weder.

Smerg. was niet uyt. Wiljet kreegh een brief van Cap[n] l'Amoureux vañ . . deses, die ick bij abus open dede eñ daer hij in schrijft dat smiddachs met S. Hulst gegeten hebbende, hij hem van mij niets geseght had, daerdoor

---

1) In margine: Dit heeft niet gecontinueert.

schijnende dat hij, Hulst, mijn eenen brief van̄ 10, daer in eene was voor l'Amoureux en̄ eene voor Lysbeth, niet ontfangen had. Hij schrijft voorts dat mij in̄ Briel soude wachten, en om 't quaedt weder, de wint als voren, tzeil te gaen, 24 ueren soude laten doorwayen. Was tot de Hr van̄ Lier, die hem deed excuseren, niet wel wesende.

Savonts was tot suster van Nieuwerkerck, daer broer Rijckaert vondt.

14 *Maend.* Broer Christiaen eenighe boecken voor mij in̄ auctie van d'Ablancourt gekocht hebbende, at smiddachs met ons.

Naermiddach quam mij den Italiaen, die het boeck van Campeggiamenti van̄ Con. en sijne voorsaten geschreven had, hoetelen, en wilde dat aen̄ Coning voor hem spreken soude om eene acte titulr van . . . . 1) te hebben.

Stormde den ganschen dagh en̄ de voorgaende nacht seer hard, de windt Z. W. ten Z.

In̄ courante stondt dat Myl. Landsdowne een page van Myl. Buth sijn vader, Cony genaemt, in duel dootgesteken hadde.

15 *Dynsd.* Smergens quamen de bidders seggen dat ons neef Staets doot was. Had in 14 dagen voor sijn sterven niet konnen eten.

De storm en̄ onweder continueerden even sterck.

Broer v. Zeelhem att tot mijnent en̄ loteden wij 2 boecken, die tsamen in̄ auctie van d'Ablancourt gekocht hadden.

Savonts was met mijn vrouw tot nicht Sevenaer, daer suster v. Nieuwerkerck oock was.

16 *Woensd.* De windt was smergens N. O. en noch voor̄ midd. Z. O., maer kort naer de midd. weder Z. W.

Savonts waeren St Annelt en broer Christiaen bij mij. Wij hoopten dat de clercken met die windt huyden morgen souden in zee geloopen zijn.

---

1) Niet ingevuld.

17 *Dond.* Smerg. was joff. Haga van Ellemeten bij mij, brengende een req^{t} van haer broer, Vendr., om een compagnie.

Smerg. was in 't Achterom om bootschappen, oock tot van der Hoeven, den draeyer, en tot v. Bulderen.

Savonts was de assemblée tot onsent eñ bracht daer in Bergesteyn, mij komende besoecken. Daer was onder anderen de vrouw van Zuerius, de Rentm^{r} v. Breda, besigh zijnde, soo mij geseght wierd, om die plaets quijt te maecken, om dat men hem in sijne functie een Controleur bij geset hadde.

Joff. Ardes nam afscheydt, naer Viresl^{t} gaende, daer men meende dat sij bij de Pr^{es} van Nassau in dienst soude komen.

18 *Vrijd.* Smorg. was van der Poel bij mij, en de windt Z. O. en daernae Z. zijnde, raede mij niet te vertrecken voor dat advertentie vañ Cap^{n} l'Amoureux hadde, die mij noch gisteren had doen versekeren dat mij soude doen waerschouwen. Seyde, dat eergisteren een pacquet-boot van hier vertrocken was, maer dat de Hulsten daer niet op gegaen waeren, soo 't schijnt vervaert wesende omdat hoorden van capers, eñ dat sekere tijdingh gekomen was van dat het pacquet-boot vañ 4 deser genomen was. Dit wist men, doordien de weynigh Franschen, die de caper op dit genomen paquet-boot geset hadden, daer van afgeraeckt zijnde eñ geen eten meer hebbende, aen een lootsboot vañ onse gepresenteert hadden haer vaertuygh eñ haer selve over te geven, soo haer wilde salveren en eten geven, 't welck geschiede, eñ waeren gem^{te} Franschen ten Briel opgebracht.

De brieven, op 't voorz. p.-boot naer Engel^{t} gaende, waeren in zee geworpen.

Seyde noch, dat de Hulsten van meeninge waeren op Cap^{n} Heemskerck over te gaen.

Smerg. waeren Gastigny en l'Estang bij mij. Gaf aen

van der Poel wederom de 99 gl. die hij aen mijn coetsier op mijn versoeck te Harwich doen geven hadde. Was savonts tot St Annelt, daer Mevrouw Runnickhuysen was eñ speelden hombre. Van te voren was broer Christ. bij mij. Hoorde hem en passant eenige tael voeren tegen Wiljet al ofte Zeelhem wel soude willen verkoopen. Wiljet raede hem te wachten tot naer den oorlogh.

Schreef des midd. aen S. Hulst, dat hoorde van van der Poel dat hij met een pacquet-boot, gisteren uytgeloopen, niet vertrocken was, daer ick nochtans het hem belast hadde te doen; dat hoorde, hij eerst met Capn Heemskerck meende te gaen, eñ dat waer zijnde dat het tot sijne verantwoordinghe soude staen; dese brief sondt ten 1 of 2 ueren met een expresse bode naer H. Sluys af. De bode Overvest seyde mij ten 3 ueren met een van de boden gesproken te hebben die (haer tijdt uyt wesende) eñ dat die hem geseght hadden dat de bode Visscher mijn brief vañ 10 deser met een deel papieren, die hem voor S. Hulst mede gegeven hadde, wel hadde bestelt.

Als vraegde waerom de Hulsten niet gegaen waeren met de pacquet-boot, scheen wat verlegen te staen eñ seyde dat de meester van tselve hebbende belooft haer te sullen waerschouen van sijn vertrek, om dat sijluyden dan iñ hoecker van Portugael onder sijn convoy souden konnen gaen, dat niet gedaen en hadde; maer geloove sij uyt bangigheit niet gegaen waeren.

19 *Saterd.* Was smergens met Maerten Zuerius eñ St Annelandt tot de madame de St Martin eñ sagh de schilderijen die aenstaende maendagh wilde verkoopen met meer meubelen. Daer was niet van beduyden onder als een conterfeissel van eene Italiaensche courtisane. Caetje, haer meydt, liet ons dit sien eñ praete van de koetsier, man vañ vrouw van Valckenburg, seggende dat het een carel als een leeuw was.

Van der Poel had dese mergen Zuerius geseght, dat hij

meende dat de clercken in zee geloopen waeren sonder nader specificatie. Caet seyde nogh dat de Vr. de St Martin de koetsier sien staen hadde in een nachttabbert van wijlen de Hr v. Valckenburg eñ dat haer dat seer quaedt gemaeckt hadde.

20 *Sond.* Kreeg een brief v. S. Hulst, gisteren geschreven. Verhaelt hoe sij gisteren morgen met de pacquetboot waeren in zee gegaen omtrent de midd., dat, twee mijlen vañ wal sij 7 capers ontdeckten, die op haer afquamen en kort volghden, maer sij eschappeerden evenwel en seylden iñ nacht naer Engelandt, meenende de capers geeschappt te zijn, maer met den dagh sagen die weder op haer afkomen eñ soo sterck inseylen, dat de Capn al cogels aeñ mael vañ brieven gedaen had om die in zee te werpen. Dat iñ nacht laverende in hard weder een voet water iñ cajuyt quam en haer bagagie bedierf. Dat sij evenwel met zeylen eschappeerden en te Hellevoet quamen. Dat hij gevallen was door tslingeren van tschip en hem seer gedaen hadde; dat beter zijnde hij weder op̄ de pacquet-boot soude gaen.

21 *Maend.* Was savonts bij den Heer van Lier, die seyde onpasselijck geweest was en wel 8 oncen bloedt gewatert had op eene reys. Versocht mij de Con. te seggen dat hij wel geern somers op sijn huys te Sassem soude willen woonen. Seyde dat er veel gepraet wierd van een tractaet van vrede, eñ dat Dijckveldt hem daer mede soude moeyen, doch met ordre vañ Con.

22 *Dynsd.* Gastigny was smergens hier, de windt was doen N. O. en spraken wij van sanderen daeghs smergens te vertrecken.

Ooyen en Maerten Zuerius waeren oock bij mij, seggende adieu te komen seggen; maer savonts was de windt weder N. W. Ooyen seyde dat daeghs te voren den Deenschen Envoyé Lente de mediatie van sijn Con. gepresenteert hadde tot het maecken van vrede, oock gespecificeert

hadde dat Vranckrijck Mons, Charleroy en . . . . [1]) soude restitueren eñ laeten de saeck vañ Con. Jacob aeñ bemiddelingh vañ mediateurs.

Capn l'Amoureux liet mij seggen door eenen jongen Browne, dat mij adverteren soude. Savonts was Broer bij mij.

23 *Woensd.* Was biddach. Was besigh met mijn silvere medailles wederom te rangeren, zijnde wat in desordre geraeckt.

Gastigny was smerg. hier en meenden wij naermidd. te vertrecken, maer de wind liep weder om. Suster was hier om mij adieu te seggen.

24 *Dond.* Mijn vrouw vondt dat mijn aensicht beter stond als eenighe tijdt herwaerts, en vond oock dat wat vetter wierd. Was voor eñ naer̄ midd. noch besigh met mijn silvere medalien. Broer Rijckaert was naermidd. bij mij, maer kort.

25 *Vrijd.* Kersdagh. Gastigny was savonts bij mij en quam bij nicht Sevenaer en suster v. Nieuwerkerck, die bij mijn vr. quamen collationneren.

De wind was altoos N. W. eñ nat mottigh weder.

Savonts was Friesheim bij mij.

De Hulsten souden desen avondt uytloopen met een pacquet-boot, naer 't seggen van een knecht van joff. de Wilde, die van Hellevoet quam en bracht een billetje mede van l'Amoureux daer niet in stondt als dit: Seilen als de windt is Z. O. of N. O. maer niet bezuyden ofte benoorden.

26 *Saterd.* Naermidd. en oock voor̄ eten was besigh met mijn copere medailles te recht te leggen, broer Christiaen, die savonts quam, mij helpende; at savonts met ons.

Wind all N. W.

---

1) Niet ingevuld.

27 *Sond.* Was voor eñ naermidd. noch al besigh met mijne copere medailles.

Mijn vr. hadde hooren seggen, dat de vrouw v. 's Gravenmoer in Ierland soude gaen woonen, daer sij 10000 gl. jaers aen landgoederen had. Altoos N. W. windt en storm.

28 *Maend.* Mijn vrouw had gehoort van Oorschot dat Slijdrecht sekerlijck den Bruygom was in Engelandt met joff. Vijgh.

Gaf ordre aen Wiljet, aen Carel van Hulst door een expresse te schrijven, dat ick seer qualijck te vrede was dat sij met een van de pacquetbooten niet waeren vertrocken, en dat de Con. het vernemende het seer qualijck soude nemen.

Savonts was l'Amoureux bij mij en seyde mij noch dat Z. O. of N. O. windt most hebben om met soo een groote vloot te konnen uytloopen. Dat de Capers, die de Hulsten gejaeght hadden, al weder wech waeren. Dat het ledikant iñ cajuyt van sijn schip voor mij soude houden. Dat soo ras het soude beginnen te waeyen hij mij een expresse herwaerts soude senden, die al de voorbij varende schuyten nae mij soude vragen. Dat hij gehoort hadde dat het pacquetboot, verleden donderdach uytgeloopen, door de contrarie winden weder ingejaeght was, en dat hij niet en meende dat dat van gisteren van daegh soude uytloopen konnen.

Was savonts tot joff. vañ Werven, daer men speelde, onder andere Mevrouw Godyn, vr. van een Gñal[ts] Reeckenmeester, oock de vr. v. Cruyningen, enz.

Men seyde daer, dat de nuña of dochter vañ H[r] van Rheede, in Indien gestorven, met de oudste soon vañ H[r] van Voorn trouwen soude.

29 *Dynsd.* Was bij den H[r] van Bergestein savonts om hem een saeck van Schucking te recommanderen. Seyde mij, dat men seyde dat de voorz. nuña een dochter was, geboren van eene Indiaensche vrouw, die een man hadde, en dat Rheede die met noch twee andere gehadt hadde,

eñ dat sommighe seyden, dat gedobbelt hebbende wie vader daervan soude wesen, sij hem, Rheede, te beurte gevallen was.

Wiljet kreeg een antwoordt op de brief, die hem aen C. van Hulst doen schrijven hadde, daer in sij spreken als of ick belet hadde, dat sij niet voor mijn vertreck van Hellevoetsluys op̄ 8. deser met de pacquetboot vertrocken waeren.

30 *Woensd.* Smerg. was Gastigny bij mij; had gehoort dat de Prins Louis van Baden desen dagh of de volgende soude hier wesen eñ dat wij apparentelijck niet eerder als met hem souden konnen overgaen. Seyde hem van Slydrechts huwelijck.

Daernae was de oudste neef van Uytenhoven bij mij. Seyde dat joff. v. Uytenhove, Amelisweerts suster, langh sieck gelegen hebbende, nu op 3 plaetsen v. haer lichaem door 't leggen het koude vier gekregen hadde, dat sij 65 jaer oudt was.

Wiljet bracht mijn geldt van mijn tractement als Secretaris.

Gastigny had gehoort dat de tweede Coljer mede op ons schip soude overgaen.

De wind liep Z. O. des middachs.

31 *Donderd.* Gingh naermidd. ten 3 ueren met de ordinarise schuyt naer Delft en Maeslandt-sluys met Gastigny. Logeerden iñ Roode Leeuw, daer de vrouw op haer sterven lagh. Wierd geseght seer boosaerdigh te wesen. Daer was niet te eten, maer gingen tot Portugael die ons quam nooden. Sagen sijne groote dochter van 16 jaer, een braeve blancke meidt.

L'Amoureux hier dese midd. passerende, soo als naer sijn boord gingh, had niet aen ons laeten seggen.

De wind bleef Z. O. tot sanderen daeghs ten 3 of 4 ueren.

1694.

Januarius.

1 *Vrijd.* Smergens omtrent 7 ueren stierf de vrouw iñ Roode Leeuw, onse herbergh.

Had snachts ongemackel. geslapen in seer kleyne laeckentjes, die met deeckens en al schier heel van 't bedt vielen.

Smerg. quamen de Hr v. Ruyven, soon vañ Heer van Sterrenburg, met eenen jongen Haersolte, soon van Hr van Yrst, ... [1]) en Linden, soon vañ Amptman vañ Overbetuwe, op mijn camer eñ gaf haer chocolate.

Van Ruyven ons sijn binnen-jacht presenterende gingen met haerluy naer Haegh, de windt heel om zijnde, en quaemen ten 2 ueren daer.

Savonts was broer en suster van St Annelt tot onsent, oock de vr. v. Ellemeten, Mevr. Runnickhuysen, joff. van der Werve met joff. Briel eñ Mevr. Heemskercken. Sij speelden.

De Pr. Louis v. Baden quam iñ Haegh.

2 *Saterd.* Was smerg. tot Visbach eñ de glaseslijper int Achterom.

Naermidd. was Myl. Athlone bij mij, seyde dat de Pr. v. Baden sonder wachten met de eerste windt naer Engelt soude vertrecken. De w. N. W.

De Hulsten hadden aen S. de Wilde geschreven dat sij donderd., eergisteren, soo stonden om met de pacquetboot te vertrecken.

3 *Sond.* Was iñ Clooster-kerck te nachtmael.

Naermiddach was suster v. St Annelt tot onsent.

4 *Maend.* De windt N. O. waeyende gingh met Gastigny uyt den Haegh naer Maeslts-Sluys, logeerden daer

1) Niet ingevuld.

iñ Moriaen, de vrouw iñ Roode Leeuw noch boven de aerde staende.

Aten savonts tot Portugael, daer de Secretaris van 't dorp mede was, en noch een man met twee burgers-vrouwen.

Broer Christiaen bracht mij in 't vertrecken aeñ schuyt.

Op het schip van l'Amoureux was noch de 2e soon vañ Ritmr Cabellau gekomen.

5 *Dynsd.* Voeren van Maeslt-Sluys naer 't schip van l'Amoureux, liggende een weynigh boven het hooft vañ Briel.

De wind liep smergens N. W. eñ wij daerop staende om naer den Haegh te keeren, liep weder N. O. Wij meenden dat sanderen daeghs souden hebben konnen in zee loopen.

Het vroos al vrij hard eñ ick vochtighe koude laeckens hebbende was snachts heel langh eer konde warm worden.

6 *Woonsd.* Smerg. was de windt weder N. W. ten W.

De Burgemr Berckhout was naermidd. bij mij op 't schip.

Doff commanderende de Con. wasch-meissens, was mede op het schip en hadde een van dat volck bij hem, zijnde een bleecke magere, vol pockputten: dese vertelden sij mij dat bij Doff geslapen had in een seer naeuwe kooy of bedstede.

7 *Donderd.* Gingen de meeste schepen onder 't convoy t'zeil, de windt weder Oostelijck geloopen zijnde, oock het schip van . . . . . 1) nevens ons leggende, maer evenwel een weinigh verder van 't hooft, waerdoor hetselve uyt de vaert raeckte, maer wij niet, doordien soo dicht onder de stadt lagen dat het niet naer het midden vañ rivier konden brengen, vañ windt tegen de leeger wall gedrongen werdende, eñ ondertusschen veel ijs de rivier afkomende, raeckten wij daer midden in, eñ l'Amoureux seer bangh

1) Niet ingevuld.

zijnde, quam binnen loopen eñ seyde dat wij daer vast laghen eñ dat hij niet seggen konde wanneer wij daer souden konnen van daen komen. Hij was bekommert dat hij door 't ijs sijn schip soude konnen verliesen, eñ deed al de moeyte hij konde, niet om voort te komen, maer om iñ haven te geraecken en soo 't schip te salveren, dat hem eyndelijck omtrent 3 ueren gelukte en gingen wij doen eerst eten. Dit ongeluck hadde hij konnen voorkomen in dien iñ Put of immers wat meer int midden vañ rivier waere gaen liggen. Hij excuseerde sigh op de lootz die aen boord hadde eñ die hij seyde gehouden te wesen in te volgen. Met veel moeyte iñ haven geraeckt wesende, gingh ick en Gastigny over 2 a 4 vaertuygen aen landt en logeerden weder in den Toelast.

De Prins van Baden gingh te Helv.sl. t'scheep en liep in zee.

Vander Poel was sav. bij mij en excuseerde de Cap^{n} daermede dat een lootz hadde in gehadt.

8 *Vrijd.* Smergens waeren onse jonghe H^{ren} bij mij eñ gaff haer chocolate. Waeren niet wel eenigh onder malkanderen wat souden doen; de vorst continueerde soo dat men iñ Haegh over de velden reed.

Naermidd. was niet uyt.

L'Amoureux bij mij komende seyde te hopen dat noch wel haest uyt het ijs soude geraecken als het selve boven los raeckende beneden met de ebben in zee soude loopen.

Naermidd. was vander Poel langh bij mij en gaff hem te drincken.

9 *Saterd.* Was goedt weder, de vorst al continuerende.

Smerg. was l'Amoureux bij mij, seyde dat hoopte dat met 2 ebben soude konnen zeilen, de windt nu zijnde Z. O. eñ weynigh ijs voor het hooft. Maer sav. liep de windt naer 't W.

Savonts waren Berchout eñ Brasser bij mij, gaf haer Rensche wijn te drincken. Het vroos desen dagh noch sterck.

10 *Sond.* Smerg. was het dooy weder eñ de windt Z. W.

11 *Maend.* Sond Berckhout om mij te besoecken, maer excuseerde het om dat brieven uyt Engel[t] gekregen hadde.

Gelijck dan Wiljet mij 3 pacquetten bracht daer actes, magistraturen etc. in waeren, vañ Hulsten aen joff. Spoor gesonden.

Car. v. Hulst schreef aen mij vañ 5[en] deser van Kinsington, dat sijluyden daeghs voor dit nieuwe jaer, zijñ donderdach, van Hellevoetsluys geseylt wesende, saterdach daer aen te Harwich waeren aengekomen, van waer sij den 4 met de koets waeren te Londen gekomen. Dat de Con. van geene militaire charges, maer allen (sic) van electien gedisponeert hadde. Dat Sam. van Hulst geldt gepresenteert hadde aen Lysbeth te Londen, maer dat sij geseght hadde, dat noch niet verlegen soude zijn als ick maer wat ras over quam.

Schreef aen mijne vrouw en versocht haer mij 200 gl. te senden. De bode vertrock noch savonts.

12 *Dynsd.* Niet siende iñ Briel veel te konnen uytrechten, resolveerden Gastigny en ick naer Rotterdam te gaen om te sien of de windt soude willen waeyen, konnende van daer in 1½ of 2 ueren weder iñ Briel wesen. Gingen dan met de voorz. jonghe H[en] met een jachtje naer Rotterdam eñ aten daerin visch. Gaf 3 of 4 flessen van mijn wijn. Cabeljauw en een knecht van Sterrenburg liepen Marie onse meidt geweldigh achter aen. Gingh met Gastigny logeren in 't Schildt van Vranckrijck, aten sav. aeñ gemeene tafel. Naermidd. was bij broer Lodewijck, die seer klaeghde eñ seyde heel naer 't leste te gaen, konde geen geluyt slaen en dede niet als in sijn vrouw's oor luysteren, die 't ons dan weder vertolckte. Hij ley altoos op een rustbeddetje.

13 *Woensd.* Bleef te Rotterdam.

Smerg. was Cap[n] Pieterson bij mij, vragende naer̄ acte daer bij de Con. hem weder naer sijn dimissie hadde aen-

gestelt tot Cap[n]. De vrouw van 't huys versocht hebbende dat eenige Heeren vañ Admiralit[t] in de groote achter camer mochten eten, naer haere wekelijcke gewoonte, en ick met haer, stond het toe eñ quamen daer de H[r] van Sterrenburgh, de H[r] Lodesteyn, Cap[n] Pieterson, de Secretaris Hartochsveldt etc.

In de naerm. quam Rademaecker mij versoecken bij deselve Heeren te willen komen praten tot de Secret[s] Hartochsveldt, daer dan gingen en bleven tot savonts, die Heeren mij seer beleeft wesende, eñ alles presenterende daer mijn reys mede souden konnen vorderen.

14 *Dond.* Smerg. quam Hartochveldt mij met sijn koets haelen, eñ gingen eerst tot eenen H[r] Paets, die eenighe goede Italiaensche stucken hadde, onder anderen een Geboorte van kleyne figuren van Palsma (?) gekomen van van der Wolf. Had oock eenige dingen van een schilder van Rotterdam, van der Werven genaemt, en hebbende eene eele en krachtige en seer nette manier van coloreren. Van daer gingen tot de jonghe Schepers, die ons mede sijn konst en bibliotheecq thoonde. In dese avondt gingh ick noch tot Flinck, daer half beloofde de volgende mergen weder te komen, maer konde niet.

15 *Vrijd.* Ging smergens noch bij br. Lodewijck, die sprack als meenende te sterven, en versocht mij sijne laetste gebiedeniss te doen aeñ vrinden; beklaegde sijne kinderen eñ familie naer sijn doot, omdat bijnaer geen broodt souden hebben om te eten; klaegde seer dat soo veel uytstaen moste; sijn pols gingh evenwel noch vrij wel eñ sterck, maer hij was seer magher eñ vervallen.

Naermiddagh gingh met Gastigny naer den Haegh met de gemeene schuyt.

Struyckelde eens of twee mael op de straten van Delft, willende wat ras gaen.

Gingh savonts tot joff. van der Werven, daer de assemblee was. Hoorde daer, dat de vrouw van Valckenburg

van haer man (de koetsier) gescheiden was, sullende hij trecken . . . guldens eens, eñ 1000 gl. jaerlijx voor sijn leven. Hij hadde haer zedert eenige tijdt seer qual. getracteert, en eens met een bos sleutels in 't aensicht geslagen.

16 *Saterd.* Was niet uyt. Broer Christ. att bij mij.

Schreef een weeck of 2 van dit Journael uyt, dat ten achteren was.

Gisteren deed mijn vr. mij slechte rapporten van Tien, van sijn lossicheit en weinich applicatie, dat mij seer bedroefde.

17 *Sond.* De windt wierd goedt omtrent 10 ueren, en ontfangen hebbende een brief van l'Amoureux, daerbij ons versocht om aen boordt te komen, gingen naermidd. met de schuyt naer M. L. Sluys, daer logeerden iñ Roode Leeuw, daer op een hoogh, ongemackelijck bedt sliep, op de boven-camer.

18 *Maend.* Voeren naer boord van l'Amoureux, daer het met het begin van een harde koude seer ongemacklijck begon te werden.

19 *Dynsd.* Gingen van boord van l'Amoureux naer den Briel, en gingh in Dort logeren, over de eerste brugg. Soo van boord gingh ontmoete Berckhout, de Borgemeester, mij komende visite geven in 't schip.

Hadden iñ herbergh genoeghsaem niet te eten.

Logeerde in een groote camer boven.

20 *Woensd.* De windt was smergens Z. W. Ten 11 ueren was vriesend weder.

Naermidd. had Gastigny en Ofarel langh bij mij, soo dat se moede was. Daernae Brasser eñ Berckhout.

Smidd. gingh iñ Toelast eten eñ logeren.

21 *Dond.* In de voorgaende nacht stormde het.

Smergens was de Lt Wedemans bij mij, hebbende de compagnie van Voorst's overleden broer gekregen.

Iñ voorgaende nacht waeren geen schepen van Maesl^t Sluys overgekomen, om het ijs.

Sij hadden de mistris van Sayer sien naer de pacquetboot te Hellevoetsluys gaen, werdende daer gebracht door eenen de Graef, en hadde sij niet willen gesien zijn.

Haersolte, een van onse jonghe luyden, was naer Gelderlandt gegaen, om recruyten van geldt te haelen.

22 *Vrijd.* Was seer koudt eu harde Oostelijcke windt waeyende.

Tegen de middach gingh tot Gastigny, in de Keyser logerende, eñ att daer, hebbende een gestoofde karper van mijnent daer doen halen. Berkhout had der mij daeghs te voren twee gesonden. Hij sondt mij desen dagh noch een paterstuck geroockt eñ twee conijnen.

23 *Saterd.* Vergeten aen te teeckenen.

24 *Sond.* Was den ganschen dagh koude eñ de windt [1])

Savonts waeren van der Poel, Gastigny en Ofarel bij mij.

Wiljet kreegh een brief van sijn soon, dat sijn vrouw een overval gekregen had, sonder te seggen wat het was.

25 *Maend.* Smergens voor den eten waeren Gastigny en Ofarel bij mij.

Ontbood l'Amoureux bij ons, en seyde hem dat, siende het langh talmen van sijn vertreck, ick geresolv[t] was met de pacquet-boot te gaen.

Berckhout was smerg. bij mij.

26 *Dynsd.* Naermidd. reed met Berckhout het water, genaemt het Speuy, om, om te wandelen; was koudt weder.

Men seyde, dat er 8 a 9 oorlogh-schepen voor de wal waeren. Men meende dat van het gecombineerd esquadre waeren, dat achter de Fransche coorn-schepen geweest was.

27 *Woensd.* Seyde weder tegen l'Amoureux, dat met de pacquet-boot soude gaen.

Savonts betaelde, eñ maeckte preparatie om te vertrecken naer Hellevoetsluys.

Deed aen Berckhout excuses seggen, van dat niet tot

1) De zin is onvoltooid.

sijnent soude konnen komen, gel. gisteren hem toegeseght hadde.

Savonts att Almonde, een neef vañ Admirael Almonde, met mij, iñ Briel sich onthoudende, daer hij stondt om met een joff. Commerstein te trouwen.

28 *Dond.* De wind was smerg. N. O., en vertrocken wij ten half negen naer Hellev[t]-Sluys. Berckhout bracht mij daer met sijn berline en at smidd. met ons.

Aldaer Stevens, Cap[n] vañ Pacquet-boot, gevonden hebbende met Loman, Commis van van der Poel, aten die bij ons.

Logeerden te Helvoetsluys op de haven, in de Stadt vañ Briel.

29 *Vrijd.* Naermidd. kreegh schrijven vañ Hulston. Oock van mijn vrouw.

Wandelde een weynich langhs de haven. De windt was Z. W.

Wiljet was niet heel wel, waermede vreesde te sullen geincommod[t] wesen, indien continueerde.

Marie seyde mij, dat mijn Henrick de dicke Lysbeth, dochter iñ Toelast, had willen op het bedde smijten.

30 *Saterd.* De windt continueerde Z. W.

Wiljet hadde de voorgaende nacht koortsig geweest.

Wandelde smergens een weynigh.

31 *Sond.* Vergeten aen te teeckenen.

Februarius.

1 *Maend.* Gingen voormiddach iñ pacquetboot, om naer Harwich over te steken. Was met Gastigny en Ofarel alleen in de cajuyt, en namen daernae noch een Officier in, gaende om een Regiment te werven naer Engel[t]: sijn naem was Mannory, een goedt man.

De windt was altoos Z. W., en quamen savonts ter halver zee, naer 't seggen van dẽ Capitein, wiens naem was Stevens, en was deselve, die eenighe tijdt geleden

van 2 capers geattacqueert geweest was, dewelcke hij braef afgeset had; maer doen sij hem verlaten hadden, sonck de Pacquetboot van de ontfangen schoten, en salveerde hij sich met weynich volck, de rest verdronck.

Marie was sieck en Gastigny mede, maer ick att en was wel.

2 *Dynsd.* De windt was als gisteren, maer seer goedt eñ handtsaem weder. Avanceerden redelijck, maer raeckten wat te verre om de Noord.

3 *Woensd.* De heele voorgaende nacht geseylt hebbende, arriveerden smergens omtrent ten 10 ueren te Harwich, roeyden met de chaloup aen landt, en logeerden iñ . . . . [1]).

Die vañ custome quamen ons goedt visiteren, maer waeren beleeft. Een casje met thé en iets anders, dat voor de Coningin medegenomen had, liet in handen van die luyden, om het met de Tiltboot naer Londen te senden.

4 *Dond.* Huerden koetsen naer Londen, ick een voor mij alleen, Wiljet en Marie daer mede innemende, voor 10 ₶ sterl., en vertrocken van Harwich; aten smidd. te Colchester, daer sij ons schrickel. deden betalen.

Savonts quamen te Witham, 34 mijlen van Harwich,

De Coningh gingh desen dagh met de Prins van Baden naer Winsor.

5 *Vrijd.* Reden smergens ten 7 ueren van Witham, at, als oock Gastigny etc., te Burnedwood. Ick in een camer, rontsom met kleyne wapentjens van een begraeffenis behangen, maer iñ herbergh waeren noch glasen noch wijn in huis. Quamen savonts ten 8 ueren door Ilford te Londen, maer wierd ick door mijn koetsier, dat een jongen was, omgesmeten, sonder mij nochthans seer te doen.

6 *Saterd.* Smerg. had Boision en Sylvius; den eerste hield te gast.

Naermidd. quam Bisschop, de L^{t} van Cap^{n} Heemskerck,

---

1) De zin loopt niet verder door.

alskax om mij te besoecken, maer de bootschap was om wat te hebben, voor dat Lysbeth en Damis, mijn knecht, hadden overgebracht. Naermidd. quam oock Slydrecht.

Was koudt weder en altoos Weste windt.

De Con. bleef noch te Winsor.

Daer was spel in 't Parlament om de luyden, charges in 't Hoff hebbende, het sitten in 't Parlament bij an Act te verbieden.

Kreegh door Wiljet mijn goedt uyt het Costum-huys, daer hebbende gestaen zedert dat ick achteruyt geseylt was. Major Manley deed mij daer beleeftheit in, en wierd niet gerekent daervoor, dat het soo langh daer gestaen hadde, daervoor dat de Hulsten mij bangh gemaeckt hadden.

7 *Sond.* De Coning hoorde men dat noch te Winsor was.

Was langh besigh met mijn goedt wat in order te schicken.

Naermidd. was Sylvius bij mij. Boision mede daernae komende, dede mij excuseren. Bisschop, Luyten[t] van Cap[n] Heemskerck, was weder bij mij. Naermidd. Dorp en Villatte.

8 *Maend.* De Coning weder te Kinsinghton gekomen zijnde, reed daer met een huer-koets nae toe.

De Con. uyt sijn Cabinet iñ bed-chamber komende en naer̄ Coningin gaende, gingh mij voorbij, sonder mij veel aen te sien; maer daernaê wederom komende, sprack mij aen en seyde met vrundelijckheit: „Wel je hebt wel lang op reys geweest," gaende voorts naer sijn Cabinet.

Naermidd. waeren bij mij Slydrecht en daernae Cap[n] Heemskerck, die versocht sijn voorz. Luyt[t] noch eens bij mij te senden, om hem wat voor̄ Cap[n] te geven. Item de Baron de Neufville eñ m[r] de l'Eremitage.

Sayer smergens te Kinsington, sprack veel vañ schaersheit der finantien.

9 *Dynsd.* Was den dagh van King Charles onthalsinghe.

Smergens was Sylvius bij mij.

Savonts was buyten en bij de Con. Had een huerkoets. De Con. teeckende.

10 *Woensd,* Was bij de vrouw van Ouwerkerck met Sylvius, mij beleefdel. onthalende.

11 *Dond.* Kocht een koets-peerd, dat Wiljet door eenen mr Snape, iñ Con. stal sijnde, opgedaen hadde, en gaf daer 19 ₤ sterl. voor; reed daermede naermidd.

12 *Vrijd.* Was smergens te Kinsinghton, eñ daer aenkomende rencontreerde de Coningh, die naer de jacht reed.

Naermidd. was bij joff. Golstein, die mij noode tegen dynsd. met Danckelman en sijn vrouw.

Naermidd. gingh in de camer, daer de Con. met de Prins van Baden aen tafel sat; maer siende daer niemandt anders, gingh terstondt weder wegh.

De Coningin groete in 't voorbijgaen naer haer camer, sagh mij seer vrundel. aen, en seyde mij iets, dat niet wel verstond. Golstein seyde mij daernaer, dat ick haer in haer camer had behooren te volgen.

Was naer̄ eten bij de Con., die 3 dingen teeckende.

13 *Saterd.* Smergens was Sylvius bij mij. Smiddachs quam Slydrecht (bij) mij, hebbende laten vragen of wel mede mocht aensitten. Quelden hem met joff. Vijgh. Hij had een paer schoenen met gelapte solen aen.

Voormiddagh was met Boision wat te voet uyt, liet schoenen maken, maer was door de vuylicheit der straten en menichte van volck niet plaisierigh te voet te gaen.

Naermidd. was niet uyt.

Smerg. had eene visite vañ Predicant Hué.

14 *Sond.* Smergens had Sylvius. Naermidd. Dorp eñ Bodenbroeck.

Gingh met haer tot Dorp sijn vrouw onlanghs hebbende gekraemt; sagh er wat geswollen uyt in haer aensicht.

Joff. Ida quam mede af, en Mevr. Bodenbroeck was oock bij ons en haer soon mede, een jongh man van goedt facoen.

Oock de Gravin Steenbock, dat een gaeuwe vrou scheen te wesen. Sprack wel Duytsch en Engels en Fransch. Had een langachtigh aensicht.

15 *Maend.* Was Berck, gewesen Heer vañ H. Bergh, bij mij, en mij wijs makende dat hem sijn knecht bestolen en alles afgenomen had, bedelde soo langh, dat hem noch een pistool gaff. Had een gesoden osse-voet in sijn sack, daer hij sijn maeltijdt mede soude doen, soo hij seyde. Maende hem al lachende om 't geldt van Jacoba Bartolotti.

Smergens was oock Westreicher, de slootmaker, bij mij. Voormidd. had oock Sylvius, die te gast hield. Naermidd. was met Golstein tot nicht Becker; sagh daer niemant anders.

16 *Dinsd.* Was smergens te Kinsinghton. Att bij joff. Golstein met haer neef eñ Mevrouw Danckelman, wiens man niet en konde komen.

Vertelde de Con., dat Slydrecht, uyt vrees van door mij gequelt te werden, daer niet had derven komen.

Savonts dansten een deel Dames op̄ de Con. eetkamer, maer niet als country danses. De Coningin quam daer oock, maer danste niet. Soo sij mij sagh staen praten met joff. Vijgh, seyde vriendel. lachende: „Je quelt haer een beetje." Ick was daer omtrent een half uer.

17 *Woensd.* Naermidd. was tot Madame de Neufville, noch all talmende over de doot van haer oudste soon, en seggende heel qual. daer aen te wesen door flaeutens etc.

De Baron had een schutzel geschildert.

Daer was een dochter van haer, een aenkomend meisje, niet fraey, noch leelijck.

Vondt de vrouw van Zuylestein niet thuys.

18 *Dond.* Smerg. had Sylvius en Boision.

Smiddachs was tot Danckelman te gast, aen een tafel van 12, alle Neerlanders.

De Prins van Baden lagh aeñ jicht.

Smergens was Mary, die bij de Heer vañ Lier gewoont

had, bij mij, en scheen wel lust te hebben om de naeste somer bij mij te komen woonen; maer gaf haer daer geen positif antwoord op; seyde, aen mijn vrouw daerover te sullen schrijven, eñ haer antwoordt laten weten.

19 *Vrijd.* Smergens was Braw, de schilder, en Capitein bij mij.

De Prins van Baden was slechter aeñ jicht.

De Coningh was op de jacht, en gingh ick niet voor savonts naer Kinsinghton. De Con. gevraegt hebbende of daer iets te teeckenen was daer haest aen was, eñ ick seggende van neen, teeckende niet.

Att te Kinsinghton bij Kien, met Meester eñ Danckelman, hij ons uyt silver met seer lecker eten eñ seer goede wijn van 5 of 6 soorten, daeronder vin de Tockay, tracteerende.

20 *Saterd.* Smergens quam Norris bij mij eñ gingh met mij in sijn camertje onder mijn quartier; thoonende mij eenighe schilderijen, die hij in een vendue gekocht hadde, en met eenigh profyt weder socht te verkoopen.

Gingh van daer met van Leeuwen, Secret[s] v. Portland, tot de twee broeders du Bois, daervan den eenen noch schilderde, en was besigh met het conterfeitzel van van Leeuwen te maecken. Van daer gingh tot Walton, om de teeckeningen te sien, die sij mij seyden dat savonts souden verkocht werden, en eenen Davenant, d[r] in the law, toequamen. Daer was maer een portefolie van die van Lely, en daer was niet van groote importantie bij. Goor quam daar bij mij, en gingen tsamen in 't logement van Meester, die ons genoodt hadde. Was in Long Acre, daer was oock Danckelman.

Savonts ging weder tot Walton, daer de verkoopingh opgehouden wierd, doordien de Lords, die geseght hadden daer te sullen komen, niet gekomen waeren. Sij verkochten daer eenighe slechte schilderijen.

Van daer gingh met de miniateur Gibson naer sijnent,

en sagen van sijne teeckeningen, die in groote menichte had, sommige seer goede daer onder. Bleef daer tot half 10.

21 *Sond.* Smergens was Sylvius bij mij. Seyde mij, dat het huwelijck van Slydrecht geconcludeert was, en hij daerover langh bij de Coningin geweest was.

Savonts was Slydrecht bij mij, eñ bekende het, en dat naer tijdingh wachten van dat de geboden in Hollandt souden gegaen zijn, om hier te trouwen.

Seyde, dat hij vañ saeck met sijn broer eñ suster gesproken had, en Berckhout onder anderen hem geseght had, dat hij sijne mesures moste nemen, en sijne gelegentheit kennen, trouwende een vrouw sonder goedt.

Att smidd. tot Dorp, die mij daeghs van te voren genoodt hadde. Daer was niemant vreemts. Bodenbroeck eñ sijn vrouwtje eñ Mevrouw Villatte.

22 *Maend.* Smerg. was Tampion aen mijn camer, soo uytgingh. Ging daernae tot sijnent, eñ gaf hem mijn copere ring-dial, om een segryne cas om te doen maecken, en mijn sonnewijsertje van Whitehead, daer het glas van gebroken was.

Wandelde daernae in 't Parck met Boision, schoon weder zijnde, eñ att hij met mij.

23 *Dynsd.* De Con. was te Londen tot 7 ueren, hebbende de pleydoye gehoort vañ saeck tusschen Myl. of Bathe eñ Myl. Montagu, die niet afgedaen wierd, werdende geseght dat van een der partijen a new triall versocht wierd.

Ick gingh ten 6 ueren naer Kinsington, maer sprack de Con. niet, doordien de Prins van Baden, staende om sanderen daeghs te vertrecken, seer langh eñ tot half 11 bij hem was. Vraegde de Con. in passant, of geliefde dat langer soude wachten, die mij seyde: neen. Vraeghde naer joff. Golstein, die niet thuys eñ iñ wacht was.

24 *Woensd.* Smerg. was Danckelman bij mij over een affaire.

Alle dese daghen en eenige tijdt te voren begon Baer-

senburgh heel geck te worden, wilde telckens vechten en slaen. Verdeed al sijn geldt aen schilderijen te koopen. Wierd geseght in een hoerhuys te logeren, en daeruyt een hoer te willen trouwen. Had een koets gekocht, en daer achter op de Con. eñ de Coningin doen schilderen, en daerbij: I am satisfied in all.

Had brieven van mijn vr. vañ 9^{en}, 12^{en}, 16^{en} en 19^{en} Februar. In die vañ 9^{en} schrijft, dat de vrouw van Valckenburgh, naer dat sij vañ koetsier, haer man, wettel. gescheiden was, omdat haer geslagen had en qual. getracteert, op conditie dat sij hem 1000 gl. 's jaers soude uytkeeren en aen comptant geldt 2000 gl., weder bij hem geloopen was, eñ een testament gemaeckt hadde, waerbij sij hem al haer goedt had gemaeckt; 't welck Mad^{e} de St Martin soo had ontstelt, dat men meende dat sij de doe verleden weeck ontijdigh soude in de kraem gekomen hebben, en schier desperaet was. Schrijft oock, dat neef de Willem sijn suster soo langh was aengeweest, dat sij hem belooft en versekert hadde, dat sij met Gersdorf niet soude trouwen, maer dat sij weder op haer broer begeert hadde, dat hij niet soude beletten, dat hij bij haer soude komen, want dat sij hem altemet eens wilde sien, dat hij haer hadde toegestaen, eñ nu beyde wel te vrede waeren. In de brief vañ 12^{en} seght sij, dat Mad^{e} de St Martin haer smergens, daeghs te voren, had laten weten, dat sij die nacht iñ kraem was gekomen van een soon en van een dochter, daer sij wel gewenscht hadde geen kinderen meer te krijgen. Dat iñ voorgaende weeck op ordre van de Staten alle Deensche schepen gearresteert eñ beslagen waeren. Dat die verlede saterdach daer tijding was gekomen, dat het doode lichaem van de Wilde omtrent Texel gevonden was. Dat de H^{r} van Engelenburgh, Hoochschout vañ Bosch, iñ Haegh gestorven was, eñ onder andere de H^{r} van Duyvenvoorde de charge solliciteerde voor sijn broer, de H^{r} van Rosande.

Naermidd. was tot Dorp, daer hij, Mevr. Boddenbroeck, Cap^n Bodenbroeck en Villatte saten en speelden bruyten. Dorp met sijn wolle muts op.

25 *Dond.* Smerg. was de soon van Boddenbroeck bij mij. Daernae Sayer.

Hulst quam mij seggen, dat een loots van Texel joff. de Wilde had komen brengen de teeckenen van de Wildens kleeren, en haer geseght dat het volck van̄ kust sijn goudt gedeelt hadden, en̄ de Bailluw van . . . . . . [1]) medegedeelt hadde. Dat sijn lichaem seer weynigh beschadigt bevonden was.

26 *Vrijd.* Smergens ten 10 gingh naer buyten, en quam voor de middach wederom.

Isac deed mij nooden, maer most het excuseren naer dat hem toegeseght hadde.

Naermidd. gingh over 4 weder naer buyten, en was savonts bij de Con., die vrij veel dingen teeckende.

Baersenburgh wierd met een koets naer Harwich gebracht, Dorp, Camerling van Portland, hem tot aen̄ koets brengende. Quam eerst ten half 11 thuys.

27 *Saterd.* Smerg. waren Dorp en̄ Bodenbroeck bij (mij), de leste over een vendel voor sijn soon.

Talmde langh om haer mijn microscopium te laten sien, hebbende de manier van doen daermede eenighsins vergeten.

Smidd. at Golstein bij mij, liet Boision stilletjes gaen.

Naermidd. was met Golstein tot Frankline, de quaker, at the White Lion bij de Beurs, en kocht 3 dozijn flessen seer goede Canary-wijn, tegen ½ croon 't stuc. Hij beloofde ons te waerschouwen, als er een vrouw onder haer prediken soude.

28 *Sond.* Smergens was Sylvius bij mij, en att met mij smiddaghs.

---

1) Niet ingevuld.

Over tafel quam Tampion bij ons, en bleef tot $\frac{1}{3}$ 7 bij mij.

Maert.

1 *Maend.* Smerg. was den ouden Berck bij (mij), wilde een req[t] om assistentie aeñ Con. presenteren. In 't wegh gaen vraegde, of niet een oude peruyck voor hem hadde. Daernae quam . . . . [1]), de Fransche Predicant.

Smidd. at tot Isac met d[r] Hutton en . . . . . [1]), thoonde ons sijne slechte collectie van schilderijen. Gaf ons maer 3 schotelen, sonder eenigh dessert.

Had een admirabel prospect op de rivier.

Smerg. was de oude joff. Cuffler bij mij. Wilde mede subsidie aeñ Con. versoecken en haer vader Drebbels inventie aen hem presenteren, om schepen iñ grondt te helpen.

Savonts was bal te Kinsinghton.

2 *Dynsd.* Smerg. had Boision eñ att hij smidd. bij mij. Savonts was te Kinsinghton en bij de Coning. Seyde mij, dat het huwelijck van Slydrecht nu immers vast gingh. Ick seyde, dat hoorde alles daertoe gereedt was, uytgenomen den bruydegom, die de wateren nam.

De Con. was van smergens op de jacht.

3 *Woensd.* Smergens niet uyt. Naermidd. was tot Smith, die de Transactions druckt, eñ kocht het 17[e] vol. vañ selve.

4 *Dond.* Naermidd. was weder tot Smith, over een abuys, dat meende hij omtrent de voorz. Transactions gehadt hadde, maer was niet; kocht daer noch 3 a 4 boecken.

5 *Vrijd.* De Con. att tot Myl. Newport, en quam eerst ten half 7 te Kinsinghton.

Was bij joff. Golsteyn, die mij seyde dat de Coningin intentie had van joff. Vijgh, nu staende om te trouwen,

---

1) Niet ingevuld.

seer favorabel. te tracteren, soo ten regarde vañ 3 duysent ꝶ, die sij haer sonder consequentie voor eenighe andere meer ten huwel. soude geven, als van haere uytsettinge, en dat alle die van hare parentage soude goedt gedaen werden.

Savonts was bij de Con., die mij seyde tot m. Newport voorbij rijdende gesien te hebben, eñ dat gestaen hadden om mij aen te roepen en mij de schilderijen vañ selve te thoonen. Dat goede dingen van van Dijck hadde en een virtuose was.

Een concept v. een brief, bij Verbolt ingestelt, en belast in 't net te schrijven, teeckende niet en seyde: „Ick sal dat in den Haegh doen."

6 *Saterd.* Was smerg. niet uyt. Smiddachs quam Sylvius, die ten eten hield. Kort naer̄ midd. quam Slydrecht.

Sylvius most savonts te begraeffeniss gaen met de vrouw van Chardin.

Had 3 brieven uyt Hollt van mijn vrou. Schreef dat de Graef van Hoorn, beter geweest hebbende, weder verargert was en swaere flaeuwten kreegh. Dat St Annelt de derdendaeghse koorts had, mager wierd, maer op sijn goeden dagh uytgingh. Sylvius had gisteren Boision met een vrou op straet gesien. Dat broer Lodewijck wat beter was en wat honger begon te krijgen.

7 *Sond.* Smergens had Sylvius eñ hield hem ten eten. De Con. att lang over 2, den A.-Bisschop van Canterbury seer lang voor hem gepredickt hebbende.

Golstein was smerg. oock bij mij, maer noode hem niet, omdat niet genoegh te eten had.

Naermidd. op stoel gaende de eerste mael dien dagh, was wat hardlijvigh, en doen gedaen had, voelde een pijn in 't fondement, die den ganschen dagh eñ nacht bleef dueren en mij vrij incommodeerde, voornementlijck in 't sitten, wesende oock een geswel in 't fondt. als een half duyven ey. Sliep evenwel vrij wel des nachts.

8 *Maend.* De voorz. pijnen en geswel duerde mij den ganschen dagh noch, maer waeren een weynich minder.

Sylvius en Boision quamen nae mijn, maer had laten seggen dat niet thuys was.

Naermiddag was Harding bij mij, eñ kocht voor 25 shill. aen boecken van hem.

9 *Dinsd.* Het geswel voorz. begon te draegen en een gele materie uyt te geven, oock een weynigh kleynder te werden, maer was mij evenwel seer ongemackelijck in 't rijden.

Was smerg. buyten eñ naermiddach weder.

De Con. teeckende eenighe dingen savonts, maer hield de Acte van 's Gravemoers Regiment voor den Hertoch van Pleun op.

De stoelen, uyt mijn camer te Kinsington genomen, quamen niet weder voor den dagh.

10 *Woensd.* Mijn geboortedagh.

Het voorgem[t] geswell droegh noch, maer dat uytgaff was wat meer bloedigh. Sylvius att bij mij.

11 *Dond.* Meende dat Sylvius weder soude komen om wafelen te eten, maer quam niet, maer had Boision, die ick weder quelde daerom, dat hij Gastignies gebiedeniss aen Marie hadde komen brengen.

Had desen dagh eñ de volgende nacht een stercke evacuatie van bloedt, dat niet alleen mijn hemdt, maer de onderbroeck en iets van mijn broeck bebloedt maeckte, en snachts noch de heele neusdoeck, die in 't bedde hadde en een deel vañ laeckens, die vrijd. smerg. most wegh doen. De swelling wierd daermede altoos kleynder.

Smergens was met Boddenbroeck in 't Hayparck, om 2 peerden te sien, maer dienden mij niet.

Naermiddach voorbij Charring-Cross rijdende, stonden daer twee mans iñ Pillory, den eenen in een groene nachttabbert, die de damnation vañ Con. en Con[in] gedroncken had, eñ den anderen omdat een hand geconterfeyt hadde. Wierden lustigh met slijck gegooyt.

12 *Vrijd.* Om mijn ongemack van aenbey gingh niet voor naermidd. nae buyten. De Con. teeckende maer een dingh. Vraeghde of daer niet nieuws uyt den Haegh was met de brieven, van daegh gekomen. Seyde, dat schreven de Graef v. Hoorn geen steen gehadt hadde, maer van een sweringhe in krop van blaes gestorven was, en dat Zuerius herstelt was in sijne charge van Quartierschout.

Slydrecht quam bij mij te Kinsinghton, en wilde nu eindel. weten dat hij den bruygom was.

Schreef aen S., maer vergat savonts den brief te senden.

13 *Saterd.* Smergens, om exercitie te doen, gingh heel alleen het Parck eens rondom: was wat koud.

Wiljet seyde mij, dat meende dat tusschen Lysbet en Damis eenighe vrijerij was.

Verschoonde mij smerg. heel, seer veel bloed quijt geworden zijnde, sonder nochthans daervan sieck te wesen.

De vloedt desen dagh was minder, en het geswel bijnae wegh.

Naermidd. was eenen Howler bij mij, door Hulst aen mij geaddresseert. Had eenighe medailles te koop, onder andere een Alexander, een Lysimachus en een Philippus Macedo, van goudt, die seer schoon en geconserveert waeren; eyschte daervoor wat meer als 2 mael 't gewicht van 't goudt. De memorie, om sijn huys te vinden, was: You go downe out of de middle of the Court of Requests, to a Ground-Roome on the left hand. Mij name is Howler. Scheen een goed man te wesen.

14 *Sond.* Was seer koudt en windigh weder, vroos oock.

Hulst seyde, dat de Con. van dese weeck soude gaen om te jagen te Winchester, en dat sommige meenden dat hij van daer naer Portsmouth soude gaen, om de equippage daer te sien en te verhaesten.

15 *Maend.* Smerg. was Boision bij mij, oock Sylvius, die ten eten hield. Hij seyde, van Madame Chardin in

haer leven gehoort te hebben, dat Boision sijn vader een apotheker geweest was.

Was tot Vernatti bij de vrouw en de oude matante. Daernae quam de dochter oock binnen, die nu 11 jaer geworden was en wat grooter geworden.

Nicht Becker was bij Betty te gast. Het jonge nichje vertelde dat het meisje, dat op haer negen jaren iñ kraem gelegen had, in Southwarck om geldt te sien was.

Wiljet seyde dat Samuel Hulst, doen hij soo in huys sat, eñ de Wilde mij wijs maeckte dat hij met de mildt gequelt was, de pocken gehadt hadde.

Mijn haemorrhois continueerde.

De koude van gisteren continueerde.

16 *Dynsd.* De koude met een Ooste windt bleef dueren, eñ was al het water aeñ wech naer Kinsinghton toegevroren. Sneeuwde smerg. langh en sterck.

De voorgaende nacht wierd seer veel bloedt quijt; wierd daervan nochtans niet swack, maer ter contrarie vet, soo dat mijn kleeren most wat doen uytleggen.

Ten 11 ueren gingh naer buyten, en sagh daer een peerd, dat Dirck Storck, de Con. koetsier, te koop had, maer gingh geen vaste tell.

Danckelman seyde dat Hofman, Resid[t] vañ Keyser, bij onse Con. was, en Peucker, die bij hem (Danckelman) 't verleden jaer geweest was, Secretaris vañ Prins van Denemarcken.

Sprack en passant de soon van Sr Robert Southwel; seyde mij dat de R[l] Society het glas, dat ick haer gegeven had, nu soude gaen besighen.

Mijn afgangh van bloedt continueerde noch all.

Praete met de Presid[t] de la Tour iñ bedtcamer.

17 *Woensd.* Berckhout of Slydrecht [1]) bij mij komende, soo stond om aen tafel te gaen, noode hem eñ att hij met een seer grooten honger.

1) De woorden *of Slydrecht* zijn later boven den regel geschreven.

Guitet, Cap[n] vañ dragonders, was bij mij en presenteerde mij een peerd te verkoopen.

Sonnius was smerg. bij mij en seyde, dat hij de directie soude hebben van een vendue van printen, die wesen soude den . . deser, quamen vañ Hertoginne van Norfolke; men soude die 8 dagen langh sien, en ick met hem daerom gaen toekomende woensd.

18 *Dond.* Naermidd. was met Foubert op het uyterste vañ stadt, naer̃ kant van Hoborne, om peerden te sien voor mij. Sagen er twee, maer wierden niet bequaem geoordeelt, als Foubert die sagh sanderen daeghs.

Smidd. at Sylvius bij mij, eñ gingh naermidd. met hem naer Myl. Dorset, om hem te spreken vañ camers, onder de Parck-stairs, die de Con. mij thoonde te willen geven, en verleden jaer mij geseght hadde, dat daervan uyt sijn naem aen de Lord soude spreken; maer hij was nu niet thuys. Lieten door de portier seggen dat ick daer geweest was.

Omdat de Con. den volgenden dach naer Winchester soude vertrecken, gingh savonts naer Kinsinghton, de Con. al ymant om mij hebbende gesonden. Hadde tot Myl. Bedfort gegeten.

In de stadt rencontreerde de Coningin, die visite gingh geven aen Mylady Clare, iñ craem wesende. Sij sagh mij seer vrindel. aen, als haer groetede.

Sayer kreeg de comp[e] te peerd vañ Ritm[r] Preselwitz. Dopf wierd Quart[r] m[r] gñael van 't Leger.

Mijn bloedgang minderde.

19 *Vrijd.* De Con. vertrock dese mergen naer Winchester.

Smerg. was Mevr. Vernatti en Mevr. Plot bij mij; de leste komende om de Con. faveur te versoecken voor Bresjes, haer broer, die stond naer 't Pensionarisschap van Dort, daer hij nu Vroetschap was [1]).

1) In margine: Dit is geweest saterdachs.

De windt was O., maer het weer veel sachter.

Naermidd. was eens op de beurs en kocht iets. Daernae was tot Dorp, die al weder met sijn witte wolle muts, redel. vuyl, en met Bodenbroeck en sijn vrouw en den jongen Ittersum met de caert spelende.

Eens te drincken geëyscht hebbende, brachten mij slecht kleyn biertje.

Nicht Ide was sieck en had dry, vier mael de anderendaeghse koorts gehadt; maer genomen hebbende een remedie van een doctor, die de vrouw van Ouwerkerck haer bestelt had, had desen dagh de voorz. koorts niet gehadt.

20 *Saterd.* Vid. den voorgaenden dagh.

Mijn aenbey begon heel te vergaen. Gaf weynigh bloedt meer, en dat bleeck en waterachtich sagh.

Sacht weder.

21 *Sond.* Smergens was Sylvius bij mij, eñ hield hem smidd. ten eten.

De Coningin was smerg. hier, maer smidd. niet, omdat niet heel wel was.

Smergens was Dorp bij mij, nemende desen dagh waer, omdat op geene andere, sonder peryckel van gearrest[t] te werden, konde uytgaen. Versocht mij 20 ₤ sterl. te leen voor 14 dagen, naer̄ welcke hij meende vañ Con. geldt te sullen ontfangen. Dit hadde al eenigen tijdt gevreest, en excuseerde het daerop dat self niet veel geldt en had, en hier van mijn charge schier niet ontfong. Seyde, dat ick van sijne naeste vrinden was, en hij mij daerom dat quam versoecken. In 't eynde Cap. Bodenbroeck mede bij mij komende, hield dat discours op. Ick noode hem te gast, maer excuseerde het, omdat aen iemant geëngageert was. Seyde, dat op een tijdt, als hij van huys was, Ida al sijne boecken verkocht en 't geldt in haer sack gesteken had.

Wierd tegen den avondt noch al een weynig bloedt van onderen quijt, somtijts groote jeuckte aen 't fondement hebbende, eñ seer hardlijvigh wesende.

22 *Maend.* Had smerg. brieven van mijn vrouw.

Had smergens Berck bij mij, talmende over 't req^{t}, dat hij aeñ Con. gegeven had om assistentie. Seyde, dat sijn knecht onlangs doorloopende hem 14 guinys gestolen hadde, dat half voor inventie nam.

Naermidd. Sonnius niet thuys wesende, reed naer 't huys in Commingarden, daer de vendue van papiere-konst soude wesen, daer hem vond met noch eenighe liefhebbers, eñ sagh daer de voorz. konst, Mylord Jarmouth toehoorende, die se uyt noodt liet verkoopen.

23 *Dynsd.* Smerg. quam Sonnius, volgens afspraeck, bij mij, gaf hem choccolate, en reden naer 't huys vañ vendue, daer waeren tot smiddaghs toe, en att Sonnius smidd. bij mij. Naer den eten, tegen den avondt, reed naer Kinsinghton, daer de Con. eerst omtrent 10 ueren aenquam. Gingh kort daernae eten en ick naer Londen, laetende eenighe papieren om te teeckenen aen Kien; maer de Con. teeckende der maer een.

Vond Slydrecht iñ groote sael staen, die de voorgaende dach met joff. Vijgh getrouwt was door Monsr Menard. Hij sagh er seer slecht uyt.

Liet naer joff. Golstein vragen, maer sij gefatigueert zijnde van 3 dagen in de wacht geweest te hebben, was te bedde gegaen.

24 *Woensd.* Smergens quam Sonnius bij mij, en gingen weder de voorz. konst sien tot smidd. toe. Meende hem ten eten te houden, maer ontgingh mij eer hem gesproken hadde.

Naer den eten gingh naer 't huys van de vendue, eñ sagh daer tot savonts toe.

Had smidd. brieven van mijn vrouw en van broer Christiaen, die seght dat sijn Tractaet van Planeten gedaen was; maer dat hij noch wel de helft most oversetten in Latijn uyt 't Frans; dat hij 't geschreven hadde gelijck sich aen mij adresserende, omdat samen de observatien gedaen hadden.

25 *Dond.* Smerg. had de Baron de Neufville, daernae l'Eremitage.

Smiddachs, als over tafel sat, quam Slydrecht vragen om te eten, en liet hem komen. Naer den eten reed met Guitet naer sijn stal, niet ver van Myl. Peterborough, om sijn peerden te sien, of daervan mij een aenstondt.

Savonts was Sylvius bij mij, en vertelde veel van sijne Engelsche negotiatien.

Mijn quaed vañ haemorroides verminderde noch al, maer het geswel was de eene tijt wat meer en d'andere minder, altoos met jeuckte.

26 *Vrijd.* Smergens was met Guitet in sijn stal in Faucon-yard, op de wegh naer Kinsinghton, eñ sagh daernae een van sijn peerden in 't Parck, dat een seer vaste eñ gemackelijcke tel gingh, maer was wat te hoogh voor mij. Reed van daer nae Kinsington, eñ was boven; naemidd. ten 4 ueren weer naer buyten.

Schreef aen mijn vrouw.

Was bij de Con., die een deel Actens teeckende, die Keppel aen Hulst geseght had dat soude opmaecken.

De Con. praete met Slydrecht, en als hem seyde dat hij op sulcken naeuwen beddetje met de bruydt geslapen hadde, seyde hij: „Wel soo moeten se den heelen nacht op malkanderen gelegen hebben."

Als hem van een brief voor Montpouillan aen Schuylenburg sprack, seyde: „Wel, ick sal nu soo haest iñ Haegh wesen."

Begon seer verkoudt te worden.

Mijn haemorr. verminderde merckelijck, maer was het geswel in ano dan wat meer eñ dan wat minder.

27 *Saterd.* Was seer verkoudt eñ met hoest gequelt; wierdt sonderlingh geen bloedt meer quijt.

Smerg. gingh met Sonnius naer 't huys vañ vendue te voet; mijn een peerdt aen wurm vast zijnde, eñ daertegen een dranck ingenomen hebbende. Nam Sonnius ten eten.

Sprack qual. van 't Parlament, daerin hij meende veele pensionarisen van Vranckrijck te wesen.

Gisteren seyde mij Car. Hulst dat den anderen, die niet mede naer Kins^{n} gekomen was, een bloetsweer had, die hem belettede te gaen en̄ te staen.

Had een brief van mijn vr., seght dat Tien vet wierd. Dat Wijnne het water had, en̄ beenen soo dick geswollen als haer middel, en daerbij een kontinueel koortsje had, met een verheffinghe alle avondt.

28 *Sond.* Savonts was tot de vrouw van Ouwerkercke, die haer beklaegde dat sij alle haere sonen volontairen gemaeckt hadd. Joff. v. Ruytenburg was niet thuys.

Mijn kleynste peerd had een dranck genomen en reed dien dagh niet. Sylvius att bij mij.

29 *Maend.* Smerg. was tot Smith, de boeckverkooper, en kocht eenige boecken. Naermidd. was in̄ voorz. vendue in Commingarden, daer voor 4 ℔ 11 shill. aen teeckeningen kocht.

Gibson, die het goedt opgaf, kocht alleen meer als alle de andere samen, 't welck ick daernaer aen Sonnius seyde vremde gedachten most geven aen̄ menschen.

Een vrouwtje met root crijt uyt de kinderdooding van Rafel kocht m^{r} Bruce, broeder van̄ Lord . . . . . [1]), voor 11 ℔ sterl. Duerde tot savonts ten 10 ueren.

30 *Dynsd.* Smerg. was Golstein bij mij, en noode mij te gast met Sylvius, oock bij mij zijnde. Ging met haer in the Faucon-yard in̄ Piccadilli, en kocht daer door Golstein een peerd, dat mij Foubert deser daghe aengebracht hadde, voor 20 guin. en 20 shell. voor̄ stall.

Reed doen naer Kinsinghton, en was smerg. boven.

Smidd. att met Sylvius tot joff. Golstein, had goede schelvis en̄ spiering. Joff. Golstein en haer neef mosten

1) Niet ingevuld.

vroegh wegh met de Coningin, om Myl. Paulets kindt te doen doopen.

Savonts was bij de Con., die mij vraegde of de bruydt niet gesien had, daer ick al geweest had, en quam daer Mevr. Sitters met 2 dochters en een soon. It. joff. Howard vañ maids of honour, droncken daer thé.

31 *Woensd.* Deed mijn peerd betalen door Wiljet, 20 guineas, en 10 shell. voor̄ stall.

Smerg. was Puisars bij mij, en meende dat sijn broers acte voor̄ comp[e] Guardes van wijlen van der Hooghe gisteren avondt soude geteeck[t] geweest hebben; maer als ick die bracht, seyde de Con. dat het abuys was, eñ dat Cornelis van Ouwerkerck die most hebben. Puisars seyde, dat de Con. hem belooft had sijn broers comp[s] peerden te sullen geven, en dat daernae hem (NB.) doen seggen hadde dat het dese soude wesen.

Sylvius was smerg. bij mij, die dit vertelde.

April.

1 *Dond.* Smiddachs att Sylvius bij (mij), en op 't eynde vañ maeltijdt quam Tampion mede.

Hoorde dat m[rs] Moone, de fraeyste vañ Con[ns] bedchamber-wommen, de kinder-pockjes gekregen had.

2 *Vrijd.* De Con. was smiddachs in 't Parlement, eñ recommandeerde haer het afdoen vañ saecken, daernae, de achterstallen vañ transportschepen naer Yrlandt te willen voldoen.

Wandelde smerg. met Sylvius den tour van 't Parck, schoon weder wesende. Rencontreerden daer m[r] Blancart, die afging op de luyden, die in 't Parlement de Con. interesten niet waer en namen. Seyde, dat gisteren, doen het er op aen quam, de Con. partisans in grooten getale waeren gaen eten eñ voor̄ Con. saeck ver de minste

stemmen geweest waeren, noemende onder dat volck den Adm[l] Russel eñ Sr John Guise.

Sylvius att bij mij en Slydrecht, kort voor̄ eten komende.

Sav. was bij de Con., die teeckende. Seyde, dat wij nu haest weder nae Holl[t] souden gaen, en als ick seyde, dat, naer 't seggen vañ menschen, de reys noch wel een maendt souw aenloopen, seyde hij, dat sal schielijck komen.

Praete al weder van Slydrecht.

3 *Saterd.* Smerg. de oude joff. Huffler bij mij. Smidd. Slydrecht, die seck dronck met notemuscaet daerin.

Sonnius att oock bij mij, en gingh met hem naerm. te voet naer̄ vendue, daer weynich kocht. Myl. Essex was daer oock, en kocht wat, maer sonder verstandt.

Sonnius seyde, dat naer haerluyd (Gibson eñ sijne) gissingh, van al dit goedt van Myl. Yarmouth, dat Long Browne op 2200 ℔ sterl. geestimeert had, niet boven de 700 soude komen.

4 *Sond.* Naermidd. was Golstein bij mij. Seyde, dat Mevr. Buat (?) een seer heet vrouwmens was. Dat sij seyde, dat Slydrecht het qual. eens in acht daghen konde doen, doe hij over 8 a 10 jaer haer galant was. Dat hij en noch 2 a 3 andere lustich op haer saten, en Slydrecht de ballen betalen most.

5 *Maend.* Smergens was Boision bij mij; klaegde dat hij zedert eenige dagen de jicht hadde. Wilde noch mijn Hofmeester zijn in 't Leger. Hield hem ten eten.

Danckelman deed mij tegen smidd. te gast nooden, maer excuseerde het, dessein hebbende om naerm. iñ vendue te gaen.

Sylvius quam oock, en hield hem ten eten. Seyde, dat de Virginische vloot in Duyns was aengekomen, en de Franschen ontgaen.

Naerm. was met Sonnius iñ vendue, maer kocht maer voor 4 schell., het goedt slecht zijnde.

Was naermidd. eerst tot m[r] Rose, die altoos veel goedt

iñ vendue kocht. Hadde een dochter getrouwt vañ kleyne Gibson, die al vrij goede miniaturen maeckte, daervan hij der ons liet sien. Hij thoonde onder vele teeckeningen eene seer groote van Paolo Veronese, op blaeuw papier, eñ gehoocht, seer curieus eñ goedt. Hadde oock een schoone Parnassus van Rafael (de Print). Hij had oock verscheyde goede water-verfjes van Warnaer.

Berck was smerg. bij mij, en bedelde weder om een oude peruyck.

6 *Dynsd.* Was smerg. te Kins^ton eñ naermidd. oock, sonder dat de Con. mij ontbood.

Smerg. ontbood mij de Coningin door haer Edelman de Montigny, soo als stond om naer Londen te rijden, om te gaen eten. Naermiddach was bij haer, latende sij mij terstondt binnen komen. Versocht mij naer goede printen voor haer om te sien, om in lijsten te setten, en te Hamptoncourt op te hangen. Thoonde mij sekere roode eñ als vergulde visjes, die in een steene back met water al 5 a 6 maenden had levendig gehouden; quamen van verre.

7 *Woensd.* Was iñ vendue, eñ Gibson seyde, dat de verkoopingh met desen dagh soude ophouden, eñ uytgestelt werden tot het scheyden van 't Parlement, omdat vele Heeren van 't selve mede geerne daer bij souden wesen. Maer men geloofde dat dat een gemaeckte excuse was.

8 *Dond.* Voormidd. was met Sonnius tot eenen van Bancken, een Brabander, die de Con. tapijtmaecker was. Thoonde ons een conterfeitsel in tapisserye, dat al vrij wel gedaen was.

Liet ons de vijff stucken van le Brun, vañ victorien van Alexander in print sien. Waeren daerom gekomen, maer hij voor 't stuck vier pond sterl. eysschende, wierd van geen koop gesproken.

Gingen doen tot een jongh schilder, die Richardson heete, en een discipel van Ryly was, oock kostelijck eñ

dier met eenighe teeckeningen, die hij had. Had verscheiden begonnen, eñ sommige gedaene conterfeitsels van sijn meester. Sonnius att bij mij.

9 *Vrijd.* Smergens was Boision bij mij en wandelde het Parck met hem om. Smidd. hield hem ten eten, eñ quam Stanley mede. Boision dronck al vrij wat wijn, en still wechgaende, swierde voor de keucken, eñ de trappen in 't Parck af komende, begonden hem een deel jongens naer te roepen, hem siende droncken, en hij haer met sijn stock naeloopende, begonden sij hem „french dog" nae te roepen, Wiljet, die bij gevall daer voorbij quam, het siende.

Gingh naeṝ eten met Stanley naer buyten, daer hij den Bisschop van Worchester (al. d^r Stillingfleet) rencontreerde, en droncken wij op sijn camertje wat thé.

De Coningh quam savonts uyt, eer ick hem konde doen seggen dat daer was, Kien niet uytkomende.

Naermidd. was weder bij de Coningin, die de printen gaf, die voor haer gekocht hadde, die mij belaste aen Norris te geven; om in swarte lijstjes te setten.

Liet mij haer visjes wederom sien.

Bracht savonts Slydrecht thuys.

10 *Saterd.* Was smerg. met Sonnius naer Harding sien, die niet thuys was. Reed daernae naer St Paul's eñ kocht een boeck of twee in een winckel daer.

Sonnius att bij mij, eñ naer den eten betaelde hem mijne printen eñ teeckeningen, iñ vendue gekocht voor . . ℔ sterl.

Norris quam soo wij aten, en seggende gegeten te hebben, begon, als hem noode, weder van nieuws, eñ att meer als iemant van ons.

11 *Sond.* Smerg. was Sylvius bij mij, eñ quam smiddachs eten. Voormidd. was oock Meester bij mij, veel van sijne gemaeckte vierwercken swetzende. Naermidd. had Boision, die sijn dronkenschap verweet en die hij wilde ontkennen, maer avoueerde dat de jongens hem hadden naergeroepen: french dogg.

12 *Maend.* Was den heelen dagh niet uyt, en redderde mijn dingen wat tegen het vertreck. Schreef een lijst vañ prijsen der lest gekochte teeckeningen, daervan de rekening beliep 20 ℔ sterl. 12 shill., behalve een teeckeningetje van een L. Vrouwtje, van Vanni, dat van Sonnius heb overgenomen voor 25 shill. en eenige slechte teeckeningetjes.

Naermidd. was Norris bij mij met een hoope vodden van sijne eygene printen, daer maer een kleyn dingetje van Parmigiano van nam.

Liet smerg. seggen dat niet thuys was. Boision had laeten vragen.

Gisteren nam een peruyck van eenen . . . . . [1]) voor 5 guinies.

Nicht Vernatti liet mij vragen, of savonts op een bal van het dans-school wilde gaen, dat afseyde. Haer soon quam het vragen. Seyde, hij een vendel onder 't Regim^{t} van Cuts gekregen had, en met hem voor volontair in 't leger soude gaen.

13 *Dynsd.* Was smerg. te Kinsington.

De Con. liet mij savonts haelen eñ teeckende; deed twee brieven toe, die mij medegaff aeñ R. Pensionaris en Holstein-Pleun.

Joff. Golstein was iñ wacht, eñ konde haer niet spreken.

14 *Woensd.* Smerg. had Sonnius, oock hem smidd. te gast. Boision was daer oock smerg.

Met Sonnius was smerg. tot Smith, om de wercken van Wallis, die noch niet uytgekomen waeren, en een Tractaetje, daer broer om geschreven had, de Harmoniâ.

Had een brief van mijn vrouw vañ 9^{e}. Schrijft, dat nicht Sevenaer iñ Clooster-kerck een beroerte op haer eene zijde, dat haer arm noch been niet roeren konde, maer dat het

1) Niet ingevuld.

nu wat beter met haer was. Dat br. van St Annel[t] noch al geincommodeert bleef vañ jicht.

Naermidd. de jonghe Boddenbroeck.

15 *Dond.* Smergens had Cap[n] Boddenbroeck, om te bedancken voor dat sijn soon acte doen teeckenen hadde.

Smerg. oock Boision, Neufville, Sylvius eñ Golstein. Sylvius hield te gast. Naermidd. was Foubert bij mij.

Ging smerg. met Sylvius het Parck om, daer Myl. Dursly bij ons quam, en ging een tijdt lang met ons.

16 *Vrijd.* Naerm. was te Kinsington en teeckende de Coning. Vraegde naer St Annel[t] en gaf mij brieven mede.

Konde joff. Golstein, iñ wacht zijnde, niet spreken, dat geerne gedaen hadde, om haer de rekening te geven vañ printen, die iñ vendue van Lord Yarmouth voor̄ Coningin gekocht hadde.

17 *Saterd.* Smerg. gingh met Sonnius het Parck om, en hield hem ten eten. Reed met hem naermidd. den Ring, als sij 't noemen, in 't Hideparck.

18 *Sond.* Smerg. was in St James's ten Avontmael; was Paesschen.

19 *Maend.* Was smerg. tot Smith, de boeckverkooper, en kocht een boeck of twee.

20 *Dynsd.* De Coningh was tot Myl. Sidney te gast te Greenwich.

Naermidd. was te Kins[ton], en teeckende de Con. savonts. Praete eerst wat vrindelijck. Vraeghde of daer niemandt met mijn gekomen was van Londen, eñ als hem seyde dat n. Ide v. Dorp met mij gekomen was, eñ seyde dat sij met Dorp en donderdach soude vertrecken, seyde hij: maer hoe sal hij wegh komen? meenende om 't arrest te ontgaen, en praeten doen verder en oock van Souteland, die oock seyde gehoort te hebben, dat mede bij noorderson vertrocken was, seyde hij neen, hij is noch hier.

Ida seyde, dat Portland geseght hadde dat hij Dorps vijandt was, en dat Hompes hem, Dorp, daer soo qual.

gestelt hadde. Dat de Con. Dorp hadde gemeent eene assistentie te doen, en men wist hoe veel het soude geweest zijn, maer dat Hompes het weder omgestooten hadde.

Van dat Dorp naer O. Indien soude willen gaen, gelijck mijn vr. mij geschreven had, daervan wist sij niet.

Smerg. was met Sonnius tot Smith, om het 15e en 16e vol. vañ Transactions te halen, of die mochte van doen hebben: want vond aengeteek[t] dat lest uyt den Haegh vertreckende, die in mijn bibliotheek niet gevonden hadde.

Te Kinsinghton gaf de reken. vañ printen voor de Coningin aen joff. Golstein.

Als de Coningin door haer liet vragen, of sij mij iet geliefde te lasten over die printen, gelijck sij mij geseght had, dat als de plaets te Hamptoncourt soude geexamineert hebben, sij mij nader spreken soude. Seyde aen j. Golstein, dat mij dat geseght hadde, doch dat vergeten hadde het te doen, en dat het de naeste reys soude doen en dan mij spreken.

21 *Woensd.* Was seer windigh eñ regenachtigh weer.

Ida van Dorp was savonts bij mij. Was bekommert hoe haer goedt best soude wegh krijgen, 't welck sij vreesde dat tsamen met dat van Dorp wel soude mogen aengeslagen werden. Had er wel willen blijven tot de Con. vertrock, eñ dan met mij gaen, maer seyde dat niet en wist hoe ick gaen soude en noch geen schip en had.

Seyde dat Dorp meende hem met vier a vijff ruyters te doen uytgeleyden naer boordt; dat Portland geseght had, dat hij Dorps vijandt was en altoos wesen soude, en dat dat Hompes hem geprocureert hadde, gel. op gisteren aengeteeckent staet.

22 *Dond.* Boision had smidd. te gast, praetende al weder van mijn maggior-duomo in 't Leger te wesen.

Naermidd. was Sylvius langh bij mij. Eerst noch Päucker, Secretaris vañ Prins v. Denemarcken om mij eenen

Lt Wolfson te recommanderen, om een acte als Cap[n] te hebben.

23 *Vrijd.* Was naermidd. buyten, maer wierd niet geroepen, geloove omdat er geen brieven quamen met al dese westelijcke windt.

24 *Saterd.* Was in vendue van Mylord Yarmouth.

25 *Sond.* Sylvius att smidd. met mij. Wandelde met Boision savonts in 't Parck, daer meer menschen waeren als daer ooyt gesien hadde; maer meest alle gemeen slagh van volck.

26 *Maend.* Was Smith, de boeck-drucker, smergens bij mij met sijn Partner . . . . [1]), gaf haer choccolate. Was iñ vendue van Myl. Yarmouth.

27 *Dynsd.* Was naermidd. buyten, eñ teeckende de Con. veel.

28 *Woensd.* Smerg. was Golstein bij mij, en noode mij buyten bij sijn moey tegen sanderen daeghs. Vertelde mij vañ groote jalousie, (die) daer was tusschen Myl. Portland eñ Keppel, en seyde, dat men daer haest meer van hooren soude. Dat P. deser daghe gestaen hadde aen tafel achter de Con., eñ dat een deur achter hem zijnde, daer hij tegen stondt, ymant van buyten daer door willende, die hard tegen sijn lijff gestooten had, eñ dat de Con[in] dat siende seyde: „siet daer stooten se Myl. Portland", en de Con. seyde: „wel wat doet hij daer te staen? hij weet altijt soo weynigh het respect, dat hij mij schuldigh is", en meende hij dat de faveur aen 't afgaen was, daer aen eñ aen andere dingen seyde, dat hij eenige dingen door Portlandt hebbende doen voordragen, daer geen van geluckt was, eñ dat het door Keppel gesuccedeert was.

29 *Dond.* Gingh smidd. eten tot joff. Golstein, daer Danckelman eñ sijn vrouw waeren.

Omtrent ten 5 ueren, als wij scheyden, vondt geen

---

1) Niet ingevuld.

huerkoets (mijn peerden over eenighe daghen wech zijnde naer Hollt), en gingh naer Whitehall te voet. Was vrij warm weder.

Gibson quam buyten, wetende dat ick daer nae toe was, en maeckte ick dat hij de Coningins quartier sagh, daerom hij seyde te komen.

Naer dat ick thuys was, gingh terstont met een fiacre naer Gibson toe, tsamen met Sonnius, en sagen sijn papiere konst tot 10 ueren savonts.

Was vrij warm weder, als alle dese dagen.

Men hoorde dat het convoy uyt Hollt, dat soo langh getardeert had, op̄ rivier was.

30 *Vrijd.* Smerg. was Sonnius tot mijnent; bracht een partijtje printen mede, die ick naermidd. aen̄ Coningin thoonde, eerst wat met haer gewandelt hebbende in̄ thuyn, aen joff. Golsteins quartier.

Mylady Nottingham wandelde met haer, en eenighe kinderen, daervan 't eene Mylady Essex hiete, en̄ vertelde mij de Conin dat die, onlangs questie krijgende met een van haer slach, haer een douw gaf, en als men haer vraegde waerom, seyde sij: why? I beate her because she is no Lady.

Was seer heet weder. Slydrecht en ick willende bij 10en wederom rijden, vonden geen huer-koets, daer hij seer mede verlegen was, en ick oock. Voor aen̄ poort kregen der noch een.

Verkocht mijn wormachtigh peerdt aen mijn koetsmaker voor 6 pondt.

Smerg. was de oudste soon van Caron bij mij, seggende, al over de 5 jaer in Engelt gewoont te hebben. Dat hij de dochter van een juwelier van̄ Con. v. Vranckrijck getrouwt hadde, maer dat hij daervan gescheyden was, en sij de 3 kinderen met ⅔ van 't geldt gehouden had. Dat sijn moeder hem soo kleintjens hier onderhouden hadde. Hij was vrij dick en vet en̄ niet langh.

Vreesde voor een estocade van hem, beginnende hij eerst te seggen: qu'il venoit implorer ma protection, maer daer quam Sylvius. Sijn vrouw was naer scheydingh met een ander man op de been gegaen.

Mey.

1 *Sond.* Schreef smergens de niet ingeschrevene boecken, die zedert een jaer of anderhalf vergadert hadde, voort in mijn nette Catalogus.

Smiddaghs at Boision bij mij.

Naermiddagh gingh tot de vrouw van Zuylestein, om te spreken van onse reys, sij bekommert wesende, dat wij in een heel nieuw schip souden gaen.

Smergens was de Heer van Somerdijck bij mij, en de vrouw van Ouwerkercken hem geseght hebbende, dat ick een schip voor mij soude hebben, soude hij wel hebben willen mede gaen; excuseerde het beleefdel., geen schip hebbende.

Was noch al seer heet weder.

De Keeper was gisteren langh bij de Con.

Twee of 3 dagen geleden was the Lady Diana Vere (al. Mylady Dy) getrouwd met de Lord of St Albans, de Coning gevende 20000 ℔ ten huwelijck met de bruyt (Myl. Oxford's dochter zijnde) eñ de Survivance van de vaders Regiment te peerde. Oock de plaets van Lord vañ bed-chamber.

2 *Sond.* Smidd. at Boision bij mij.

Naermidd. gingh tot nicht Vernatti. Nicht Becker had volck bij haer, die daer gekomen waeren met Betti Villers. Versocht mij boven te komen, maer gingh niet.

Sach nichje Vernatti, die begon fraeyer te werden, en had bij haer het dochtertje van m^rs^ Plot, oock niet leelijck.

De soon v. Vernatti soude met Myl. Cuts mede gaen

naer Vlaenderen voor volontaire, hebbende nochthans op sijn recommandatie een vendel gekregen.

Savonts schreef noch veel boecken iñ Alfabet-catalogus, dat in een jaer of twee niet gedaen hadde.

Men seyde dat de Con. dynsd. savonts wilde wech gaen.

3 *Maend.* Naermidd. was Tampion bij mij, niet lang, oock Mareschal, de glase-slijper, thoonende mij een verrekijckertje van 8 a 9 duym, in een yvoren buysje, dat goed was, en dat hij voor Myl. Devonshire gemaeckt hadde, en eyschte daer 2 ₤ voor.

Sylvius en Sonnius aten bij mij, en gingen naemidd. met mij naer Kinsinghton.

4 *Dynsd.* Tot Vernatti lieten mij te gast nooden, maer excuseerde het, omdat naer Kinsinghton most.

Naermiddagh gingh met Sylvius en Sonnius daer. Daer was seer veel volx, soo dat de Con. niet konde spreken, niet meer dan de Hr Citters, die oock niet konde binnen komen. Liet de Con. door Kien vragen, of sanderen daeghs mocht vertrecken, hebbende van yder een gehoort, dat hij sanderen daeghs savonts soude gaen, hoewel de windt vlack N. O. en contrarie was. Liet mij seggen dat konde gaen.

De Lord Keeper was heel langh bij hem.

Citters bracht mij thuys, meenende binnen 8 a 10 dagen te vertrecken. Seyde dat beyde sijne oudste dochters niet mede naer Spagnen gingen.

Savonts moede en onlustigh zijnde, most mijn goedt noch packen.

De windt was Oost den geheelen dagh.

5 *Woensd.* Smergens was Boision, Sylvius en Slydrecht noch bij mij. Ten 10 ueren gingh met de leste naer de vrouw van Zuylestein, die noch niet ter deegh gereedt zijnde, mij versocht met haer joffrouwen en kinderen met de barge vooruyt te gaen, gelijck dede, eñ quamen in een stercke tegenwindt uyt het Oosten, omtr. 5 ueren te Gravesend.

De Pair of oars, daer al mijn volck en mijn twee coffers in waeren, konden soo ras niet aen roeyen, en had ick geen nachtgoed om aen te doen, en most een slaep-muts koopen. Dit goedt en volck quam eerst snachts ten 1 ueren, de Con. omtrent 4 ueren.

Logeerde in het Posthuys. De vr. van Zuylestein ging met mij uyt de Barge, die ons tsamen 3 ℔ kostede, in het Jacht de Henriette, daer haer man mede in quam, en bleven daer slapen.

6 *Dond.* Sliep snachts redel., hoewel met intervallen.

Hoorde omtrent 8 ueren, dat de Con., al sijn volck en treyn te Gravesend latende, met de Coningin, die hem quam geleyden, weder naer Londen keerde. Ging naer 't huys vañ Gouverneur (soo sij hem noemen) om ordre van de Con. voor mij te halen. De Con. seyde mij en passant, dat te Gravesend soude blijven, en een clerck met hem laten gaen.

De Hr van Zuylestein bij mij komende, sat lang te praeten en att met mij, seggende, met de vrouwen (het schijnt eenige bij sijn vrouw gekomen waeren) niet mocht gequelt wesen. Praete heel vrij vañ luyden van 't Hoff, van Shewsbury (die dese morgen het lint van de Ordre aengekregen had, hoewel noch geen chapitre gehouden was) en andere.

Tegen den avondt wandelde een weynigh met Wiljet door Gravesend. Merckte hoe beleeft het gemeene volck daer was, al de vrouwen schier voor een nijgende.

Was noch al seer windigh weer eñ Ooste windt.

Zuylestein seyde noch en passant, dat de Engelschen ons altemael haeteden.

7 *Vrijd.* Smerg. was Sayer bij mij. Gingh bij Isac eten. Sliep smerg. eens of twee-mael weder in tot bij 10 ueren. De windt snachts N. W. geweest hebbende, liep smergens weder N. O.

Sayer seyde, dat mijn gewesen koetsier, Steven, een

ondeugende lichtmis was; hadde hem bij de Heer van der Horst, Rhijnenburgs broer, gekendt.

Seyde, dat van der Horst een meisje hadde, daer hij bij sliep, die Jannetje heete, en dat hij die bij testament 3 a 400 gl. sjaers gelaten hadde. Dat hij noch aen een vrouw-mensch bij een vroegher testament, dat hij op 't eynde brack, bij de 30/m gl. gemaeckt hadde. Soo mij dunckt was het een van̄ schoe-maker Vastrick's dochters.

Omtrent ½ sessen gingh tot de H^r v. Zuylestein; vondt hem met sijn vrouw en Sayers coffi drincken. Gingh daernae wandelen tot bij de molen van Gravesend, die op de hoochte staet, en daer van daen een schoon gesicht is.

Was geincommod^t, doordien in mijn coffer met boecken niet komen konde, daer sij in 't Jacht menichte ander goedt op geset hadden.

8 *Saterd.* Wiljet seyde mij, dat Isac mij smidd. soude nooden, en̄ spijsmaker ordre gegeven had om daerop eten gereedt te maecken, maer daer quam niet van. Naer den eten quam hij mij besoecken.

9 *Sond.* De windt was smergens al weder contrarie.

Naemidd. quam Isac bij mij, oock Sayer en̄ Som.

Lysbeth brande haer handt van̄ waessem van siedend water, dat omsloegh.

Een jonghe Graef van Solms verloor tegen Linden 20 guineis, soo mij Wiljet verhaelde.

Hoorde voor seker, dat de Franschen weder een Pacquetboot van ons genomen hadden.

De vr. v. Zuylestein versocht van mij choccolate.

Isac deed mij smergens nooden tegen smiddachs, en waeren daer Danckelman, de Gouverneur Sinclair, Som, Sayer.

Naermidd. gingh tot de vrouw van Zuylestein.

10 *Maend.* Smergens was Slydrecht bij mij.

De windt bleef als voren, Oostelijck en̄ contrarie.

Sondt smergens choccolate tot de vr. v. Zuylestein.

De Coning snachts voor desen dagh van Londen gereden zijnde, quam omtrent 3 ueren weder te Gravesend, tot Sinclair, de Deputy-Gouverneur, eñ ging in een stoel sitten slapen. Hierop vloogh het al te mael op, eñ men seyde dat de Con. met het getij vertrecken soude. Windt altoos contrarie blijvende, wierd Som smergens gesonden naer beneden op de rivier, maer scheen geen apparentie van vertreck te wesen.

De Con. bleef desen dagh te Gravesend, maer was ick niet op 't Hoff.

11 *Dyñsd.* De windt bleef al Oost, eñ de Con. gingh smerg. weder naer Londen.

Sond choccolate aeñ vr. v. Zuylestein.

12 *Woensd.* Smerg. weder choccolate aeñ vr. van Zuylestein, die naermidd. gingh besoecken.

De windt als voren en contrarie.

Een dief, die eenighe dagen in het Posthuys, daer ick logeerde, mede gelogeert hadde, hadde sich soo gemeen met de vrouw eñ met de nicht, die sij in haer mans absentie in huys genomen had, gemaeckt, dat hij de sleutel van een camertje, daer sij haer geldt leyde, had weten te krijgen, eñ een kasje open brekende, 40 a 50 pond in goudt van haer gestolen had, eñ daermede was henen gegaen, sonder dat sij hem tot desen dagh toe had konnen doen achterhalen. Maer desen dagh quam hij wederom, eñ wierd hier in huys vast gehouden en voorts gevangen geset.

Sond Wiljet smergens aen 't Jacht, om 't een eñ 't ander te halen.

Men seyde, dat noch een Graef, of soo wat, een ordre op ons Jacht gekregen had, behalven een deel Joden, die de Cap[n] self daerop plaets gegeven had.

13 *Dond.* Smerg. quam Chaplaine, voorbij gaende, tot mijnent aen, en seyde dat de windt goedt geworden was, nochtans buyten de waerheit.

Smidd. at tot Isack, dicht bij 't Posthuys gelogeert; daer was oock Montpouillan, Cap. Sanders van̄ Top-jacht, en̄ van een ander Jacht Som en Sayer.

Ging van daer naer Danckelmans Jacht, daer joff. Blancard mede op was, een kluchtig slagh van een meidt, gaen̄ mede naer Hollandt. Speelden daer wat met de caert.

Thuys komende, ten 8 ueren, hoorde dat de Con. noch dien avondt verwacht wierd.

14 *Vrijd.* Hebbende in mijne onderkleeren geslapen van omtrent 12 ueren snachts, stont quartier over drien op, de Con. voor vast geseght werdende te 4 ueren te sullen t'scheep gaen.

Gingh dan op die tijdt in 't Jacht, daer wat daer nae de Hr v. Zuylestein mede quam, en̄ daernaer sijn vrouw en kinderen, en daernaer noch de Marquis van Miremont. Gingen een half uer daernae onder seyl; maer de windt liep, naer dat wij een uer of anderhalf voorbij Gravesend geavanceert waeren, weder Oostelijck, soo dat begonden te laveren, en̄ sagen daerop dat de Con. met sijn Jacht de Fob weder naer Gravesend keeren, gelijck wij met het onse mede deden, en quamen daer omtr. half elven, en gingh weder naer het Posthuys.

De Con. resolveerde, gelijck vernam, te land naer Marygate te gaen, en van daer, geconvoyeert door eenighe Oorlogh-schepen, daeromtrent leggende, over naer Oostende, om iets te doen executeren (soo Hulst seyde gehoort te hebben) omtrent Huy, en̄ dan naer den Haegh te komen.

Gingh naer 't huys toe daer de Con. logeerde, wesende seer kleyn, alwaer aenkomende, de Coningin mij uyt de venster riep en vriendelijck lachende mij reprocheerde, dat het mijn schult was dat de reys van̄ Con. soo qual. voortgingh, gelijck Poortland een dagh twee of dry geleden, hetselve al lachende mede gedaen hadde.

De Con. van tafel komende, vraegde hem wat hij geliefde

dat ick doen soude, en seyde hij mij: je moet met de H^{r} van Zuylestein vertrecken.

Ging tot de vrouw van Nieuwenhuys, naer dat naer̄ H^{r} van Slydrecht gevraeght hadde, die men mij seyde dat daer was, en liet mij de vr. seggen of daer komen wilde, dat de H^{r} v. Slydrecht daer oock wel komen soude.

Thuys komende, quam Sayer noch bij mij voor den eten; seyde, dat Myl. Scarborrough Admirael gemaeckt was van die naer huys gingen.

De Con. en Coningin gingen naer Canterbury, daer de Coningin bleef, soo ons daernaer geseght wierd.

Smergens ten half achten wierd een seinschot gedaen, waerop opstond en̄ sond mijn bagage naer ons Jacht de Henriette, Cap^{n} Robbinson; daernae liep de windt weder wat Oostelijck, en wierd geseght dat daer dispute was tusschen de Cap^{en} van̄ Jachten.

Hoorde dat Myl. Scarborough naer Londen gegaen was met m^{r} How.

Het soontje van̄ H^{r} van Zuylestein was smergens bij mij met sijn Gouverneur. Naer hem Sayer, en̄ daernaer noch Sinclair, de Deputy-Gouverneur van Gravesend.

De voorgaende nacht was de knecht in 't Posthuys wegh geloopen, en meende men dat hij 't voorn̄ geld soude mogen gestolen hebben.

16 *Sond.* Gingen weder naer boord en̄ tzeyl van Gravesend, en̄ avanceerden tot de Buoy in the Nor.

Smergens was de Marquis de Miremont met een order van Myl. Dorset mede aen ons boord gekomen.

Mevrouw Acosta, moeder van̄ vrouw van Soasso, was mede aen ons boord gekomen, en̄ had met haer soon de Capiteyns camer, nevens noch een seer oude Jood, die oock naer Holl^{t} gingh met sijn vrouw, oock seer oudt, om daer, soo sij seyden, te gaen sterven.

Zuylestein met sijn vrouw en̄ oudtste dochter, omtrent 12 jaer oudt, was in de cajuyt of beste camer; in een

kleyn camertje, of passage, daer aen volgende, waeren haer 3 andere kinderen en joff. du Ha.

In de camer daeraen volgende, eñ die sij the Room of State noemden, leyden de Marquis van Miremont en ick, yder in een slaep-banck, en al dē meyden, knechts, mijn clercken etc. daer bij.

17 *Maend.* Quamen ter halver zee. Smiddachs was het koudt weder eñ de windt Oostelijck.

18 *Dynsd.* Sagen smergens het Landt van Schouwen, en met het ophouden van een mist, die ons een tijdt langh belette ver te konnen sien, sagen een Fransche caper van omtrent 20 stucken op ons aenkomende, en maeckten ons volck preparatie om te vechten, hoewel de Oorloghschepen eñ de andere Jachten niet verr van ons en waeren.

Het Jacht de Catherine, daer Scarborough, Montpouillan etc. op waeren, deed 10 of 12 schoten op de caper, die maer een wederom deed, eñ gingh voort.

Miremont eñ ick bleven te bedde leggen.

19 *Woensd.* Smergens liepen iñ Mase en quamen aen in de Boomtjens te Rotterdam. Miremont reed met een chaize naer den Haegh (Zuylestein al in den Briel uytgegaen zijnde naer Maeslandt-sluys). Ick gingh eerst ten 3 ueren (langh getalmt hebbende om mijn bagagie, die ten deele onder ander goedt gedouwt was, bij malkander boven te krijgen) naer de Haeghse schuyten. Quam weder onder wegen bij Miremont, eñ met hem over Delft in den Haegh, daer mijn vrouw eñ nicht van St Paul met mijn koets aeñ schuyten vondt, eñ met haer naer huys reed.

20 *Dond.* Was smergens op het Hoff, daer groote verwelkomingen kreegh.

Smerg. was broer van St Annel^t^ bij mij, noch all naer sijne sieckte siende. Naer̄ midd. suster etc.

Smiddachs att br. v. Zeelhem tot mijnent.

Berkesteyn was bij mij, en thoonde hem 't ghene in de vendue van Myl. Yarmouth gekocht hadde.

Savonts was weder op het Hoff, en hoorde dat de Con. sanderen daeghs vertrecken wilde, sonder dat binnengeroepen wierd; dede door Kien vragen, waer de Con. geliefde dat komen soude, eñ kreegh tot antwoord: op 't Loo, eñ dat desen avondt de clercken vooruyt soude senden, eñ volgen sanderen daeghs. Dit was mij schier onmogelijck, mijn goedt niet gereedt wesende, soo dat met mijn vrouw resolveerde, noch den dagh van mergen te blijven.

21 *Vrijd.* Broer v. Zeelhem was tot mijnent ten eten geweest, sullende tegen den avondt met de schuyt naer Hofwijck gaen, om te blijven. Soude mij wachten, om sijn nieuw pendulum-horologie te sien; maer hebbende ick wat te lang gewacht tegen den avondt, was hij al wegh, als met St Annel[t] daer quam.

Smerg. was besich met mijn boecken te schicken.

22 *Saterd.* Smergens ten half negen reed met mijn vrouws calesch naer Leyden, en ging daer iñ schuyt van half eenen naer Uytrecht, hebbende eerst iñ herbergh wat ontbeten. Te Alfen komende, versochten mij de stamerende Heuft, de H[r] van Harteveldt eñ de H[r] van Natewisch, die den roef hadden, bij haer daer in te komen, gelijck dede, en quamen ten half negen te Uytrecht, daer gingh logeren iñ Place Royale, tot Carré. Hij self quam niet voor den dagh als sanderen daeghs smergens, was vrij vervallen eñ noch doover als van te voren. Gaf mij seer leelijck bitter bier te drincken.

Heuft, de stameraer, vertelde iñ roef, dat Berkestein, over sijn moeder iñ rouw zijnde, in seker huys gesien was, hebbende sijn langhe rouw-mantel aen, eñ sittende voor twee dieren, die hij beyde yder een handt onder de rocken hadde.

Heuft bracht mij te Uytrecht iñ herbergh met sijn koets.

Te Leyden iñ herbergh, kort eer vertrock, quam Tien bij mij, en als hem wat bekeef over dat mij in soo langh niet geschreven had, seyde dat in 't toekomende niet negligent

soude wesen. Vondt hem wat vetter geworden. Had sijn peruyck afgeset, maer seyde een benaeuwtheit daervan op sijn borst gekregen te hebben.

De Con. had op 't Loo desen dagh een hart gevangen.

23 *Sond.* Reed smerg. met mijn koets, die vooruyt gesonden hadde, van Uytrecht naer 't Loo, daer ten 7 ueren aenquam.

Att smiddachs in̄ Nieuwe Herberg, buyten Voorthuysen. Mijn coetsier sloegh bij abuys de wegh naer Barneveldt, dat evenwel niet ver is uyt de wegh.

Was koudt en regenachtigh weer, soo dat men overal vier stoockte.

In de herberg voorz. was de oude vrouw gestorven en de bleecke nicht getrouwt.

De man van̄ oude vrouw was oock weder vertrouwt.

Op het Loo was het seer vol volck, en geen welkomen gebreck.

24 *Maend.* Hoorde dat den ouden Carling, die soo vigoureux geweest was aen 't Hoff van Cell, in sijn hoogen ouderdom gestorven was.

Was seer schoon en̄ warm weder.

Savonts deed mij de Con. haelen en̄ teeckende vele dingen, maer was eenichsins chagrin.

Als de ordres van eenighe Legerschepen teeckende, daeronder een van mij was, seide: „Wat doe jij met een schip?" daerop seyde dat het voor de grove bagagie was. Hij hoeste seer sterck. Liet mij eenige ordres voor̄ Oorloghschepen schrijven uyt de minuten van de Wildt, die hem te teeckenen bracht, doen hij sich ontkleede.

Goguenardeerde met Odijck, Myl. Essex, How . . . . . [1]) daer oock bij staende, daer Bergestein mede in te pas quam.

Seyde dat Jan, mijn vrouws coetsier, een brandewijns-

---

1) Niet ingevuld.

croeghje en een hoerhuysje hield, maer most hem beloven dat het niet weder seggen soude.

Den Gn̄ael Major Wijnbergen liet mij nooden tegen den volgende dach, dat excuseerde, en sond mij 5 a 6 bossen asperges.

25 *Dynsd.* De Coningh was smergens op de hartejacht, en vongh der een.

Att smidd. bij How, de Groome, omdat de tafel van Isac vol was, eñ de jongens mij niet gewaerschouwt hadden.

Naer den eten wandelde lang met Odijck iñ stall en daeromtrent.

Dijckvelt quam aen uyt den Haegh. Savonts quam hij ten half 10 in mijn camer, daer ick een boterham sat en at, en bracht mij naer beneden, daer veel volck was eñ wij met ons vieren aten. Hij, een soon van Myl. Gray (die Monmouth verraden hadde), Miremont en ick . . . . [1]).

Hoorde dat van daegh ten 11 ueren de Coninx peerden naer Breda gesonden waeren.

Sliep smergens seer lang en diep.

26 *Woensd.* Was smergents iñ antichambre, om occasie te hebben van de Con. voor eenen Coronel Bennecouw te spreken, die een nieuw Regiment geworven hebbende, noch wel 35000 gl. van sijne aenritsgelden ten achteren was. Sprack daervan aen Myl. Portland, die het aennam van daegh op de wech naer Dieren te recommanderen. De Con. gingh daer heen ten ½ 11.

Gisteren seyde mij Randwijck, dat Verbolt een onlijdelijcke authoriteit sich aenmatichde, daer hij aeñ Con. over geklaght hadde, eñ de Con. belooft daerin te versien.

Was tegen den avondt in de nieuw gemaeckte voliere, bij het oude huys, en wandelde daer met een Officier, die mij van wegen de L^t Gn̄ael Wijnbergen quam nooden, om mergen bij denselven te komen eten op sijn huys, genaemt

1) Niet ingevuld.

de Pol. Desen Officier stondt mede naer het commandement van Naerden, en seyde dat Rijswijck naer een quetsure, verleden jare ontfangen, het niet heel fix gehadt en hadde.

27 *Dond.* Smerg. quam Keppel op mijn camer, om mij te seggen voor de Cor. Bernecouw (sic) aen R. P. te schrijven. Hij gingh wegh en quam Odijck, mij versoeckende over Zeyst en den Haegh naer Breda te gaen, sullende onse reys daerdoor niet verlenght werden. Wandelde met hem in stallen etc.

De Coning was op de hartejacht.

Was sedert eenighe daghen gequelt met jeuckte over mijn lijff, sonder nochthans eenighe kennelijcke uytslagh.

De Coning vongh het hart niet en viel eens met sijn peerd, maer deed sich geen seer. Montpouillan deed mede een val, en deed hem wat meer seer.

28 *Vrijd.* Was smerg. bij de Con, die teeckende, en gaf mij te doen. Vraegde hem permissie, om met de H[r] van Odijck naer Breda te gaen over Zeyst, dat mij toestondt.

Hulst seyde gehoort te hebben, dat de meeningh was Huy te attacqueren, en meende half dat de Con. voort daer nae toe soude gaen, 't welck buyten apparentie was, hij de R. Pens[s] tegen maendach te Breda geappoint[t] hebbende, ende buyten twijffel die reys niet sullende ondernemen, sonder mij mede te nemen.

Kreegh een brief van mijn vrouw van 25[en]; schreef dat een van mijn peerden een mangel aen 't been gekregen had, dat geloof de overhoef was van 't peerd, dat Snape mij te Londen bestelt had. Dat noch een peerd voor mij gekocht had op de Wassenaersche marckt. Dat onse kass van winter al wat ten achteren geset was.

29 *Saterd.* De Con. gingh op harte-jacht.

Vertrock met mijn cales van 't Loo, att roggebroots boterhammen in Nieuwe Herberg te Voorthuysen, en reed naermidd. naer Zeyst tot Odijck's, die verandert was van resolutie, en in plaets van sanderen daeghs te gaen naer

Haegh en voort naer Breda, wilde noch dien avont gaen. Sleepte mij eerst lustigh door sijne plantagien.

Omtrent 8en of half 9 gingen met sijn cales naer Uytrecht, daer ick mijn cales liet blijven tot sanderen daeghs, en gingen in het Jacht van het Waterschap van Woerden, dat Hooft aen Odijck geleent hadde, naer den Haegh, aten

30 *Sond.* daer wat en sliepen tot dat sanderen daeghs smiddachs weder aten, eñ gingen doen yder naer sijn huys, maer was melancholyck, dat den selven avondt weder voort eñ naer het Leger most.

Savonts ten 8 ueren reden van Odijck met sijn calesch en peerden (sijn 2 sonen, Cortiene eñ Blickenburg, daer oock in zijnde) naer Delft, van waer in een afgehuerde schuyt om de stadt voeren naer Rotterdam, en gingen daer door de stadt naer het Jacht van Con., daer de Windt Capiteyn van was.

Ick was in 't gaen door̃ stadt al vrij wat moede, hebbende mij 2 dagen achtereen gefatigeert.

31 *Maend.* In 't voorz. Jacht sliepen de voorgaende nacht wel en gemackelijck, eñ dese mergen quamen daerin de Muinck, uyt Zeelandt, Nachtegael en . . . . .[1]), die met ons daer aten, eñ naer̃ eten afscheydt namen, gaende naer Zeelandt.

Aeñ Moerdijck vonden Zuerius koets, door Myl. Ormond gesonden met sijn peerden, en quamen daermede te Breda. De jonghste Hulst sat in een vañ voorste vensters, konnende beneden geen plaets genoegh krijgen.

De Con. quam ¼ uers naer ons over de Graef eñ den Bosch te Breda, wesende smergens seer vroegh eerst van 't Loo gegaen. Dijckvelt quam oock daer.

Ick logeerde weder tot den ouden neef Buerstede, die beter vondt, en beter hoorende, als hem 't verleden jaer gelaten hadde.

---

1) Niet ingevuld.

JUNIUS.

1 *Dynsd.* Was smergens op het Hoff, en vraegde mij de Con. en passant wanneer gekomen was.

Smiddachs att tot Buerstede, die, gelijck alle jaer, sijn boere-pachters te gast hadde, met sijn soon en eenen jo^r^ . . . . . [1]). Hester, dochter van sijn dochter de Clercq quam daer in eñ bracht een schotel asperges mede.

Naermidd. gingh met de jonghe Buerstede om den brandt, die iñ toren geweest was, eñ de gesmolte en gevallene clocken te sien, en wandelden daernae noch eens door de kermis.

2 *Woensd.* Gisteren mergen sprack mij de R. P. Heinsius vrundelijck aen op 't Hoff, en gaf mij een brief van N. van der Meulen, die in 't Hoff is, die een saeck van een pensioen voor een arme weduwe recommandeerde.

Van te voren waeren de 2 joff^en^ Barlicum bij mij, daer van de jonghste, Marie, seyde, in Engelandt getrouwt te zijn met een Predikant, genaemt de Cocq, eñ dat sij apparent geweest was van eenen anderen te krijgen, die ouder was als dese eñ fraeye middelen had, maer dat daer (dit seyde sij tusschen haere tanden) quade tongen tusschen beyden gekomen waeren.

De Con. ontbood mij smerg., en deed mij een brief uytschrijven naer sijne minute aeñ Gñal Major Heide, om hem te recommanderen sijne trouppen vañ K. V. van Brandenburg, bij een te trecken tot defensie van Luyck, waerop de vijand, naer men vernam, principal. het oogh hadde. Hij hield de minute.

Savonts vond de eene nicht Bax, van den Haegh, bij de oude Buerstede. Was naer haere jaeren niet leelijck, maer seer vet.

---

1) Niet ingevuld.

Van te voren had met haer broer (de Schout vañ Hage) geweest noch wat over de kermis, daer een quacksalver ageerde op een theater.

Vraegde savonts de R. P., of hij aeñ Con. gesproken had over die saeck, bij van der Meulen gerecommandeert. Hij seyde, dat hij hem over geene saken gesproken hadde, als daervan hij hem gevraeght hadde.

Savonts had discours met jonghe Rhijngraef, al. Graef van Salms genaemt, die seyde wegh te gaen in de Keysers dienst, en daerover met de Con. gesproken te hebben, die hem geseght hadde hem niet te konnen afraden de voorslagen, die men hem van daer dede, te accepteren, die waren, soo men seyde, van hem Generael Major en eerste Edelman vañ Camer te maecken. Stondt hier over en talmde, willende mij doen spreken aeñ Con., soo dat blijde was van hem af te zijn.

Neef van Amelisweert seyde mij, dat n. Marie Zuerius oudt wierd en afging, en dat sij alle nacht de koorts kreeg.

Savonts, als de Con. hem ontkleede, bracht 2 a 3 dingen te teeckenen, die wegh mosten, en praete hij vrundel., onder andere mij al lacchende wijsende een nieuw bedt in sijn slaepcamer, daer een . . . . . . [1]) over was, reyckende schier aeñ solder, die vrij hoogh was, soo dat men het sonder lachen niet wel konde aensien. Daernae noch vañ schilderijen aldaer, door een Antwerpenaer gemaeckt, sprekende, seyde: hoe verr sulje mergen gaen, tot Antwerpen? Daerop jae seyde.

3 *Dond.* Smerg. ten ½ 8[en] vertrock in mijn cales van Breda naer Antwerpen. Peisterde smiddachs te Westwesel, daer qual. 2 eyeren konde krijgen, door de menichte van passagiers.

Logeerde op de Maire iñ Stadt Brussel; de vr., die

1) Niet ingevuld.

bij gevall voor deur stondt, en die ick nae een andere herbergh vraeghde, mij innoodende.

Was noch al, gel. eenige dagen te voren, nat en vuyl weder.

Seyde die vrouw, dat le Laboureur, de fameuse cabaretier, bij occasie van een oploop, 7 of 8 maenden geleden, van sijn peerd gevallen was en sijn eene been gebroken had, noch met een cruck gaende; dat sijn dochter met sijn cock getrouwt was.

Smerg. was de oudtste j. v. Barlicum noch eens heen en weer bij mij.

4 *Vrijd.* Vertrock smerg. eerst ten 9 ueren, door talmerije, onder anderen Dammis, mijn jonghen, een flesje met eau de la Reine de Hongrie bijkans heel uyt hebbende doen loopen in mijn nacht-tabbert, doordien het stopsel daer niet op gedaen hadde. Quam omtrent 1 ueren te Mechelen, daer at in Swaen, op marckt, met van Borsen (Geldermalsem) en den Envoyé Schutz. Daer was seer excellente gesode snoeck en seer groote scholl.

Geldermalsem vertrock naer Brussel, om daerover naer 't Leger te gaen.

Mijn bagagie en karr eerst ten ½ 3 aenkomende, resolveerde snachts te blijven, en den volgende dagh vroegh naer Bethlehem, daer het Leger was en de Con. gisteren gekomen was, te vertrecken.

Savonts schreef een deel van dese annotatien, die ten achteren was.

5 *Saterd.* Gingh smerg. ten 6 ueren met den Envoyé Schutz in mijn coets naer Bethlehem, bij Leuven, en hadden een quade wech, nat en vuyl, en hoogh en laegh. Hieromtrent waeren, soo men seyde, 30 bataillons van ons Leger aengekomen en gecampeert.

De Con. was uyt om de reveue daervan te doen, en wierd geseght, dat hij niet wel tevreden was over de swackheit van vele.

Raeckte bij Cap[n] Welderen, van 't Regiment Gardes, dat dicht bij 't Hoff campeerde, en at smidd. bij hem in sijn tent, daer noch eenighe Officieren waeren, eñ onder anderen Henrick van Ouwerkerck en Ferier.

De Con. quam ten 2 ueren thuys.

Tegen den avondt sond een bode naer Mechelen, maer die eerst sanderen daeghs smergens soude vertrecken, daer de schipper van mijn schip had geseght, als ick van Antwerpen vertrock, ten eersten te sullen komen met de bagagie, die ick daerin gelaten had, meenende dat wij wat te Bethlehem souden stil blijven, maer hoorde dese naermidd. van Sam. Hulst, dat binnen een dagh of 2 wel souden mogen vertrecken naer Sombref. Was daerover seer verlegen, sullende lichtel. die bagagie, daer mijn tent oock onder was, niet krijgen.

Att savonts aen Isax tafel, hoewel hij mij dede versoecken om aen die vañ Con., die in sijn camer att.

6 *Sond.* Kreegh savonts noch geen tijdingh, noch de bode quam niet wederom.

Was niet bij de Con., die zedert eenighe tijdt niet soo dickwils om mij sondt als te voren.

Savonts was wat iñ eetcamer, daer de Con. brieven sat eñ las, die met de post uyt Hollandt gekregen hadde.

7 *Maend.* Smerg. quam noch geen tijdinge van 't bagagieschip.

Hulst seyde, gehoort te hebben van ons vertreck tegen woensdach. Thoonde mij een minute van een brief, die de Con. schrijven soude aeñ Staten van Holl[t], om te recommanderen de betalinge vañ leveranciers van haver eñ hooy, eñ insgelijx van die het broodt leverden. Dese minute, seyde hij, dat was van de handt van Fred. Rooseboom, 't welck mij vremde gedachten gaff, als of hij die noch al hadde op mijne charge, volgens 't ghene hij een jaer of twee geleden eens seyde aen tafel, wanneer mij plaets schickende seyde, dat hij hoopte dat hem oock eens

plaets maecken of schicken soude, of iets in die sin, dat doen ongemerckt liet doorgaen.

De Con. ontbood mij in̄ naermidd., en gaf mij te doen, seggende dat flus de andere dingen soude teeckenen, die sagh dat ick had. Savonts teeckende, maer stelde noch uyt alle de Actens van het Regiment van Barnecow, die hem presenteerde; dede een electie van Rotterdam veranderen, naer de minute van ick weet niet wie.

Kien sat savonts wat in mijn camer en prate; seyde, dat de Con. hem voor 3000 gl. sjaers aen goedt gegeven hadde in Ierland van̄ confiscatien.

Was den ganschen dagh seer heet weer.

8 *Dynsd.* Smergens was de Hr van Dijckveldt bij mij, over een ordre op hem, daer Sam. v. Hulst 6000 gl. in geset hadde, in plaets van 600.

Sprack van de Wilde, die ick seyde goede en quade qualiteiten gehadt hadde, en̄ dat hij vrij een groote pillard geweest was; dat hij avoueerde, en seyde, daer exempelen van te weten.

Was weder seer heet weer.

Smiddachs had noch geen tijdingh van mijn schip, hoewel daer 3 boden op waeren. Gisteren schreef aen mijn vrouw, dat het niet en vernam, en de groote verlegentheit daerin wesen soude, soo niet en quam eer wij quamen te marcheren.

Gisteren miste een van̄ 2 paer hanschoenen, die hadde, met goude franjen, mijn jongen daer niet van wetende.

Omtrent 5 ueren eyndelingh quam een van de boden, die op 't schip waeren, seggen, dat het te Mechelen aengekomen was, en sond ick Barent, mijn koetsier, daer nae toe, om het goedt sanderen daeghs smergens vroegh daervan af te haelen, en̄ in de koelte te Bethlehem te brengen: want het desen dagh noch heeter als daeghs te voren was.

De Prior van 't Clooster quam mij versoecken om een sauvegarde of twee gratis te hebben, die hem gaff.

De Con. had sijn houte huysje laten komen, omdat te Beverum, daer Hulst seyde dat wij stonden naer toe te gaen, geen huysen meer geheel wierden geseght te wesen, zedert dat de vijandt het verleden jaer daer gelegen had, eñ dat alsdoen daer oock quade sieckten geweest waeren.

9 *Woensd.* Naermidd. omtr. 5 ueren, als de Con. van tafel was gekomen, ick staende iñ thuyn, quam Portland daer met noch 3 a 4 andere, en siende mij staen speculeren, vatte mij van achteren om 't lijff, en cacheerde hem selven als ick omsien wilde, raeckten daernae aeñ praet vañ wurszebaumen, vañ reusen-graven op den Hummeling etc., wel een half uer langh.

Was alle dese dagen niet wel gesint geweest, eensdeels om het achterblijven vañ bagagie, anderdeels om dat de desordre sagh iñ secretarye, ick de Wilde's weduwe niet wel konnende vertrouwen aengaende het uytgeven vañ Acten, eñ mijn vrouw meenende dat sij mij bedrogen.

Sprack Sam. Huls van dat de commis van 't hooymagazin mij geseght hadde, dat hij sich Onder-secretaris vañ Con. liet noemen, dat hij ontkende eñ seyde, nooyt geen andere qualiteit als die van clercq te hebben gepretendeert.

Van 't een in 't ander discours komende, en mijn hooft eenichsins warm werdende, quamen op 't uytgeven vañ Acten, dat ick seyde niet wel te passen dat door vrouwen geschiede, eñ dat geresolveert was het aen mijn huys te doen doen. Dat geinform[t] was vañ praet van de Wilde's weduwe of schoonsuster, die geseght hadde dat haer man van mijn charge al soo veel trock als ick, en dat dat redelijck was, omdat hij daervan all de moeyte hadde, eñ de H[r] v. Zuylichem sijn rust hield. Dat alle de presenten van eet- eñ drinckwaren tot de Wilde's ingeslockt wierden, eñ dat ick daer niet dat van en kreegh. Dat de Con. mij self gewaerschouwt had van dat er in de Secretarye

al veel dingen omgingen, daer ick niet van en wist. Dat Dijckveldt mij oock geseght hadde, dat de Wilde lustich pillard geweest was, en tot dry a 4 mael dubbel het recht eñ lichten van een Acte hadde doen betalen.

Hij seyde te gelooven, dat de Wilde wel soo veel als ick van mijn charge getrocken, maer dat hij niet meer als 't gene hem toegeleght was had genoten.

Hij vraegde mij daernae, of mij geliefde dat aen sijn suster schrijven soude dat de depesches, die noch onder sich hadde, aen mijn vrouw soude senden. Ick seyde jae.

Was den ganschen dagh noch sulcken heet en bangh weder.

De Coningh dede desen dagh een reveue vañ trouppes, en quam niet voor 4 ueren thuys, en gingen doen eten.

10 *Dond.* Hulst had dese mergen gehoort, dat de Franschen de Sambre gepasseert waren, en 't oogh wel op Aeth souden mogen hebben.

Smergens omtr. 11 ueren quam een stercke blixem eñ donderslagh, en was dese morgen koel weder.

Naermidd. sondt mij de Con. brieven, om aeñ R. Pens[s] te bestellen. Daernae ontbood mij eñ gaf ordres voor de zee te schrijven, uyt minuten van een handt, die niet en kende. Vraegde eerst of iets te teeckenen hadde; als seyde ja, seyde: doet eerst die dingen schrijven, sal de andere daernae teeckenen. Maer als savonts omtr. 9 ueren thuys quam en de bondel sagh, seyde, schijnende wat moede en niet heel welgesint te wesen: „Ick sal die dingen daernae teeckenen."

Vraegde mij de eerste reys waer en of ick een goede camer had, en seyde, dat er een dolle monnick in 't Clooster was.

Savonts wierd geseght, dat de vijandt niet gemarcheert was.

Schreef mijn vrouw, dat joff. de Wilde haer de depesches

soude senden, die sij hadde, eñ dat alles door Wiljet soude doen uytgeven.

Kien in mijn camer lang pratende seyde, dat den Hertogh van Pleun eñ die van Wirtenberg yder 500 gl. aeñ clercken gegeven hadden; dat Mijl. Portland aen de Wilde alle sijne reyskosten betaelde uyt de Privy-purse; dat de Wilde in den eersten oorlogh uyt een rancune tegen Brienne op een nacht 2 horens op sijn deur gespijckert hadde, eñ daernae op sijn knien daervan vergiffenis aen hem gebeden, seggende: Broertje steeckt me dood, steekt me doot!

11 *Vrijd.* Was smergens niet uyt. Smiddachs att de Prior van 't Clooster bij ons.

Naermidd. wandelde door 't dorp van Bethlehem, dat slecht was, eñ de kerck vol boeren-goedt en vuyl.

12 *Saterd.* Hoorde smergens, dat men sanderen daeghs soude marcheren.

Was smerg. bij de Con., die mij een brief gaf om uyt te schrijven aeñ Baron de Heyde, commanderende de Brandenburghsche trouppes. Schrijft hem, dat de Franschen de Sambre gepass[t] waeren, eñ dat naer de meeste advisen sij het oogh op Luyck hadden. Dat hy sijn voetvolck en dragonders wille in die stadt werpen, eñ sijn ruyterije bij de onse voegen, sullende wij die wel noodigh hebben, om die plaets te ontsetten.

Daernae teeckende de Con. de commissien van 't nieu Regiment van Barnekow, die aen Hulst seyde, dat naer Haegh soude senden eñ door Wiljet doen uytgeven.

Naerm. was de Keurvorst van Beyeren bij de Con.

Gisteren had een brief van mijn vrouw. Schrijft van 't uytgeven van Acten door Wiljet. Dat het met de Rekenmeester Landschot beter was. Had oock een brief van broer Christiaen; schrijft voor van Asten, om in plaets vañ comp[e], die heeft, een andere onbelaste te hebben. Seght voor nieuws, dat Newton in Engel[t] geck geworden

was, maer nu weder beter; maer dat sijn phrenesie 18 maenden geduert hadde.

Broer seyde, dat hij noch al vast was aen die intermissiones pulsus, en daer geen andere remedie toe vondt, als te abstineren van studien.

13 *Sond.* Gingh omtr. 6 ueren van Bethlehem, volgende 2 carossen vañ Con., die op̄ wegh vondt. Ontmoeteden veel embarras tusschen daer eñ Leuven. Las en sliep wat onderwegen, en quam omtrent 11 ueren te Val le duc, bij Tourain Beauverhon of Beverom, een Clooster van Bernardinen, mans eñ vrouwen, vrij groot. Op een plaets, daerop mijn camer uytquam, stont een fonteintje met een sprongetje van goedt water, en iñ thuyn een, meer water gevende.

Mijn car zijnde iñ groote treyn vañ wagens geweest, quam eerst savonts ten 7 ueren.

Men seyde, dat de vijandt de Sambre was gepasseert, en geavanceert tot Fleuru.

14 *Maend.* De Con. was smergens uyt.

Socht met Kien iñ Con. camer (en vondt het) een lijst van bij Verschuer gerecommandeerde personen iñ artillerye, die de Con. aen Geldermalsem geseght hadde mij te hebben gegeven.

Naer den eten was Mevr. de Gruyter bij mij, om weder een recomm^{ie} vañ Con. voor haer man te hebben tegen Mestraten, om executie vañ sententie, die tegens hem hadde. Sij had hooren seggen dat de Con. chagrin was.

Van Hill meende, dat het Leger noch al wat hier soude blijven.

Had een brief van joff. Spoor, om haer, de Wildens en haer susters conduitte te excuseren, en hadden met haer beyden bij mijn vr. geweest, en wel 3 ueren gelamenteert daerover, dat men haer uyt de Secretarye wilde hebben.

Iñ naermidd. quam een oude vrouw eñ daernae haere

dochter. De oude seyde, dat haer moeder was Adriane de Nassau. Versochten eenigh onderhoudt of assistentie, eñ de Con. seyde: „Qu'elles n'avoyent qu'à s'en aller" Op haer bedelen en huylen gaf haer 4 schell.

Savonts was bij de Con., eenige dingen teeckenende.

15 *Dynsd.* Smerg. was Mevr. de Gruyter bij mij. Had een req[t] laeten schrijven, om een recomm[ie] vañ Con. aeñ Keurvorst te hebben. Was langh besigh om mijne papieren vañ Con. te schicken. Naermidd. had haer weder, hebbende haer req[t] aeñ Con. gegeven, die sij seyde geseght hadde, dat die soude naesien.

Sij had gesien dat Isac met een deel vañ jonghste nonnen aen een groote tafel gegeten had. Sij wierd seer bangh, hoorende de tijdinge dat de Franschen maer 3 ueren van ons, te Gemblours waeren. Kreeg savonts noch plaets op een wagen naer Leuven, om van daer naer Brussel te gaen.

Sav. aen tafel praete een tijdt lang met de Bar. de Leye, die hier eenige dagen geweest hadde; een vet, kortachtigh man, hebbende een roodt aensicht; hand lang bij de Franschen gevangen geseten, eñ uyt haet tegen sijn persoon, seer qual. iñ gevanckenis getracteert geweest, particulierlijck door Bouflers, en meende hij dat sij wel in 't sin hadden hem te vergeven, dervende in 10 a 12 dagen geen bouillon of liquide spijs eten.

Naermidd. seyde mij Dammis dat Daniel, mijn andere jongen, de koorts hadde, en dat hij se oock eens of tweemael gehadt hadde om den anderen dagh, dat mij chagrin eñ ongerust maeckte.

16 *Woensd.* Praete smergens met de Pere Jan Martel en de Baron de Leye. Martel meende niet dat de Franschen, die noch te Gemblours waeren, in 't sin hadden of souden derven ons attacqueren, zijnde geposteert als wij waeren.

Naermiddach was Geldermalsem bij mij over de datums vañ Actens van Bernicow.

Gisteren seyde Mevr. de Gruyter, dat door Athlone de Con. soude informeren aengaende Fransche spions, sich hieromtrent het hooftquartier onthoudende. Oock dat Isac een redel. fraeye begijn hadde in 't Clooster, dochter uyt de Gulde Fonteyn te Brussel.

17 *Dond.* Was voorm. langh op het Hoff, iñ antichambre, maer kreegh geene audientie, hoewel mij aengevende. Praete met Cor. Heeckeren, die een coperen Otho hadde, seer wel geconterfeit.

Smergens nae 't Hoff gaende, en wederom komende, vondt mijn papier-coffer de sleutel opsteken, mijn houte schriftoritje evenwel toe wesende. Twee stucken van dit Journael lagen daerin niet gesloten.

Men seyde smergens, dat de Franschen gemarcheert waren, maer niet waer nae toe.

Altoos guer eñ los weder.

Smergens sprack met Skelton, die, een maendt geleden, een pleuris gehadt hadde.

Was smergens in mijn bedt ongerust, hebbende gisteren avondt de Actens van 't Regiment van Bernecow aen mijn vrouw gesonden, om die door Wiljet iñ Haegh te doen uytgeven, naer dat die door̄ Con. ordre gedateert waeren vañ 1^en^ Jan. 1694, daer nochthans de commissien van 't selve Regiment bij de Raedt van State al op den 1^en^ Dec. 1693 gegeven waeren; staende te vreesen dat de Officieren de Actens met dien datum niet souden willen aennemen, zijnde op de voorz. commissien soo veel ouder in dienst. De Con. hadde aen Geldermalsem geseght, dat alle de Actes vañ nieuwe Regimenten van denselven datum wilde hebben.

18 *Vrijd.* Pasten voor- en naermidd. op, maer quam niet binnen, alleenl. savonts liet mij de Con. haelen, en gaf mij twee brieven uyt te schrijven, de eene aen Serclaes de Tilly (nu Prince de Serclaes), eñ Baron de Heyden. Adviseerde aen beyde, dat den Dauphin desen dagh ge-

marcheert was van . . . . . .[1]) tot Bonef, eñ dat apparent de Mase weder souden passeren, en apparentel. voor hadden haer te posteren te Tongeren, om ons van een te houden, dat de Coning seghet dat niet soude hebben konnen beletten; dat aen sijne Cavallerye terstont ordre wilde senden op de Con. ordre te marcheren. Keppel was bij de Con. doen hij dese brieven teeckende, eñ mij gaff om wegh te senden, en docht mij dat hij mij tzedert eenige tijdt min vrundel. als van te voren aensagh. De Con. teeckende een deel dingen, terwijl ick de voorz. brieven schreef. Ging sav. ten 12 te bedt.

19 *Saterd.* Stont smergens ten 3 ueren op, om te konnen gereedt wesen tot de marche naer Roos-Beeck, een Edelmans huys eñ daerbij een dorp. Het huys seer vuyl eñ in desordre. De vrouw was daer op. Ick most camperen en dede beyde mijn knechts, Dammis en Daniel, mijn tent opsetten, dat nooyt niet gedaen hadden.

Was smerg. noch seer guer weder, maer tegen den avondt sachter.

Daer was savonts ordre, om gereet te houden tot de mars tegen sanderen daeghs.

Mijn tent stondt op een naeuwe cingel, loopende rontsom de gracht van het huys eñ aend buytenzijde een beeck of water hebbende. Was ordre savonts, om sich gereedt te houden tegen de mars.

20 *Sond.* Marcheerden smerg. niet, gelijck uyt de mars van gisteren scheen dat wij doen mosten, want daer stondt in, dat de Cavalerie ons op de wegh desen dagh soude ontmoeten. Kreegh een sentinelle bij mijn tent.

Savonts was er ordre om sigh gereedt te houden tot de mars tegen sanderen daeghs.

Naermidd. wat gewandelt in 't hooftquaertier etc. met van Loon.

---

1) Niet ingevuld.

Savonts, als al te bedt was, kreeg een brief van mijn vrouw vañ 19en. Schrijft, dat de Actens van Barnecums Regiment aen Wiljet had behandight, en dat die nu besigh was om te sien of hij die konde uytgeven, zijnde seer in sijn schick met dat employ. Dat dien mergen joff. de Wilde en joff. Spoor weder bij haer geweest hadden, en versocht dat mijn vr. mij noch eens wilde versoecken, dat de dingen op den ouden voet mochten gelaten werden, tot dat joff. de Wilde iets anders vañ Con. soude gekregen hebben, ofte ten minsten tot dat ick uyt de campagne souden gekomen zijn; niet soo seer (seyde sij) omdat sij daer groot voordeel bij wist, maer om 't respect van haer familie. Daerop mijn vr. geseght hadde, daerover mij wel te willen schrijven, maer dat sij niet geloofde ick van resolutie veranderen soude. Schreef oock, dat Mevr. Soasso te vroegh iñ kraem was gekomen eñ van een doot kindt.

21 *Maend.* Smerg. quam de Gruyter in mijn tent en hield mij de gansche mergen met sijn malle praet van spoken en diergelijcke dingen, die hij en sijn vrouw gesien hadden.

Daernae sondt de Con. om mij, eñ gaf mij een brief van sijn handt uyt te schrijven aen de Baron de Heyde, die hem nae den eten te teeckenen bracht, en seyde hij dat de andere dingen (Acten etc.) daernae soude teeckenen. Met dit schrijven quam met de Gruyter te laet aen tafel, en most om wat eten senden in mijn tent.

Naermidd. was met de Gruyter in van Hill sijn Turcksche tent, daerin hij de Gruyter genoegsaem wijs maeckte, dat een Turcksche Basha quam spoken, en eenen Rogiers van Rotterdam, daerin slapende, bijkans de keel toegevrongen had.

Savonts ten half 10en ontboodt mij de Con. wederom en teeckende eenighe Actens en brieven van Slingelants instelling, maer was, soo het schijnt, niet wel gesint.

De brief aen Heyde was dese:

Au Camp de Roosbeeck, ce 21 de Juin 1694.

J'ai eu avis ce matin, que vous estiez venu camper avec vr̄e infant[ie] et dragons auprès de la chartreuse a Liege et que vous avez envoyé vr̄e cavall[e] aupres de Maestricht, et quoy qu'il semble comme si les ennemys en vouloyent effectivem[t] à Liege, le Dauphin s'estant venu camper hier sa droite pres de St Tron et sa gauche tirant vers Warem, et que selon les advis de ce matin il n'a point marché aujourdhuy. J'ay pourtant de la peine à croire qu'ils vous attacqueront, mais que s'ils trouvoyent moyen de brusquer Mastricht, sachant la garnison si foible qu'elle est, peut-estre qu'ils le pourroyent tenter. Ainsi il sera necessaire d'y envoyer quatre bataillons de Liege, puis qu'aussi bien le Gn̄al Maj[r] Coehorn m'a escrit, qu'il croyoit qu'avec quatre bataillons de renfort il y auroit suffisemment pour sa defense, et il y en auroit presentem[t] six de plus. Ainsi je laisse à vr̄e choix d'envoyer à Mastricht quatre bataillons des trouppes de Brandebourg, ou quatre des Hollandois. J'espere que vous me donnerez de vos nouvelles le plus souvent que vous pourrez, je feray de mesme.

Ick schreef aen mijn vrouw, dat persisteerde bij 't ghene haer te voren geschreven had in 't regard van joff. de Wilde, en dat het een groote gratie was die haer geschiede, dat men haer een derde van der clerquen inkomen liet trecken, sonder dat sij daer iets voor soude doen.

De Keurvorst en sijn broer, de Prins Clemens, Keurvorst van Ceulen, waeren smergens lang bij de Con. in een Conseil de Guerre. Hij was, soo sij seyden, wat gebuchelt.

Keppel docht mij dat mij noch al min vrundelijck aensagh als placht te doen; wist niet of de onvrindelijckheit van̄ Con. daermede eenighe gemeenschap hadde.

22 *Dynsd.* Was niet uyt als smidd. om te eten.

Savonts over 8[en] quamen 13 gedeserteerde hussaren met haer volle montering aen.

Een Hoochduyts Officier aen mijn tent komende, om sijn avancement te recommanderen, seyde en passant, dat joff. Tondi met haer oude galant Wallermans getrouwt was. Iemant seyde mij gisteren oock (het was de Gruyter), dat hij haer te Brussel gesien hadde, wel gekleedt, maer sprack niet van haer trouwen.

Savonts was Keppel bij ons eñ was vrundel., dronck mijn gesontheit.

23 *Woensd.* Gisteren savonts dede mij Dijckvelt versoecken iñ antichamber te komen, daer met Poortland stondt en praete. Seyde dat de Con. belaste een Acte te schrijven voor d'H[r] Mollo, waerbij hem versekerde, komende van Amsterdam, te sullen trecken 20 gl. 's daeghs gedueerende sijne reyse, eñ tot weder daer soude komen, voor vacatien, reyskosten eñ teerkosten. Stondt smergens ten ½ sessen op, om dit te doen teeckenen, gisteren avondt geseght werdende dat de Con. smergens te sess ueren soude uytrijden, en teeckende het de Con. Doch reed niet uyt als omtrent ½ achten, om reveue te doen van ettelijcke Regimenten, daer eerst ten 5 ueren naermidd. van daen quam, hebbende seer gefatigeert.

Praete lang met Poortland iñ antichambre, smergens eer de Con. uytquam.

Naermidd. betaelde al mijn knechts af tot toekomende saterd. den 26[en] Juny.

24 *Dond.* Dijckveldt was smerg. in mijn tent, over die depesches van Mollo, die hij seyde Commissaris was vañ Con. v. Polen te Amsterdam. Daernae had de Fiscael van Wouw, brengende een sententie tegens 11 deserteurs om te hangen.

Was ongemeen heet weder smerg.

De Con. teeckende van nieuws de Acte voor Mollo, die weder self schreef.

Savonts ten 8 ueren teeckende de Con. een deel dingen, maer sprack niet vañ Actens van het Regiment dragonders vañ Hertoch van Holstein-Pleun, en van dat vañ Prince van Saxen Meyningen te peerd. Teykende oock niet de Acte van Capol als Coronel van een nieuw Regiment Switzers, die onder de papieren geleght hadde.

25 *Vrijd.* De voorgaende nacht was daer een stercke wind, maer duerde maer een quartier uers.

Hoorde tegen den avondt op 't Hoff, dat een lang man aeñ Con. advis gebracht hadde, dat 500 Switzers uyt de Franschen dienst gedeserteert, te gelijck waeren binnen Maestricht gekomen, eñ dat de Con. selfs dat iñ antichambre hadde verhaelt.

De gansche naermiddach was daer een seer stercke regen met veel windt, mijn tent eñ marquise hielden het evenwel wel uyt.

26 *Saterd.* Smergens was de Coningh naer de kant van Leuven, om eenige cavallerye te sien.

Naermidd. laet werdende eer de ordre gegeven wierd en de Con. laet thuys komende, had geen gelegentheit om binnen te komen. Kort voor den eten mij aengevende, liet de Con seggen dat wat wachten soude, maer niet langh daernae quam uyt en gingh aen tafel.

Savonts liet mij Portland versoecken door de Bruyn, de sorgh hebbende vañ meubelen, in de antichambre te komen, hebbende mij eerst drie modellen of patronen van tapijten gesonden, die te Brussel gemaeckt souden werden, eñ versocht hij mij de figuren daervan te willen naersien, en mijn consideratien daerover aeñ H^r^ Simonis te Brussel te schrijven, dat de Con. mij daermede chargeerde.

Men hoorde dat hetghene vañ gedeserteerde Switsers gisteren aeñ Con. geseght was, waer was, en dat sij 500 eñ iñ 30 in getall waeren.

Hoorde voor seker dat Jan Cabillau doot was, daervan men over eenighe tijdt geseght had dat met een van̄ juffrouwen Fijth soude mogen trouwen.

27 *Sond.* Daer was veel gesegh van dat te Aken de handelplaets soude wesen van̄ vrede, en had de H^r van Noortwijck, van daegh eerst in 't Leger gekomen, geseght hadde dat hij niet konde seggen, dat daervan in̄ vergadering van Holl^t niet en was gesproken. Dit werck soude door Sweden sterck werden aengedrongen.

De Gn̄ael Maj^r Fagel was bij mij in̄ tent.

Smergens meende in Menards predicatie te gaen, maer was de tent al te voll.

Sav. hoorde op 't Hoff dat Talmach, hebbende gecomm^t de trouppes om een descente te doen te Brest, en̄ die plaets te bombarderen, aldaer slagen gehadt hadde, naer dat 500 man gedebarqueert hadde, en̄ self in sijn dije of bill gequetst was. Dat den Ingenieur la Motte, daer onder besigh wesende met eenigh werck te traceren, was doot geschoten. Dat Vauban self daer geweest was, en apparentel. de vijandt waerschouwinghe van het dessein gehadt hadde. Op dese quade tijdinghe vondt niet geraden audientie te versoecken.

Keppel at savonts met ons.

28 *Maend.* Smergens reed de Con. uyt omtrent ½ negenen, om eenighe ruyterije te sien, en att smidd. bij de Comte d'Arco, daer, soo men seyde, de Keurvorst hem tracteerde.

Montpouillan at aen Isax tafel.

Quam ten 5 ueren thuys.

Ick paste de ganschen avondt op, hebbende veel dingen om te doen teeckenen, maer quam niet binnen, daer wat chagrin om was.

Kreegh smergens schrijven van mijn vrouw met eenigh goedt, dat ontboden had, Eau de la Reine, een ijsere liniael, lijm, inck etc.

29 *Dynsd.* Smerg. reed de Con. weder uyt naer 't quartier van Athlone, en quam smiddachs niet thuys.

Gingh naer eten wandelen met Cap[n] Boddenbroeck, en waeren in 't nieuwe blicke huysje, door den Hartoch van Pleun aen Con. gegeven en bij 't Casteel opgeset, maer was daer seer heet en benaeuwt in.

Savonts wachte langh op in antichambre, maer wierd niet binnen geroepen, dat mij wat chagrineerde.

Savonts at Myl. Warwick met ons, zijnde Ritm[r] onder een Engelsch Regiment; scheen wat los te wesen.

Seyde savonts, dat wij nu wel geretrencheert waeren en gerust mochten slapen.

30 *Woensd,* Was tegen den middagh in antichambre, en niet langh gewacht hebbende wierd binnen geroepen. Dopf quam binnen en sprack wat met de Con. Hoorde dat de Con. seyde, dat sij te Maestricht soo bangh waeren of sij dol waeren, een belegeringh vresende, noemende hij de . . . . . . 1) de Wilde.

Teeckende daernae een grooten hoop Actes en andere papieren. Was redel. wel.

. . . . . . 1) de Hubert was smergens bij mij, om mij te spreken van broer van Bax, in de Haegh. Sagh er onnoosel uyt, hebbende de wateren te Aecken gedroncken sonder succes.

Ten 6 ueren gingh wandelen in 't hooftquartier, en tot op hoochte, anderhalf uer of daeromtrent.

Geldermalsem seyde mij, als hem daernae vraegde, dat hij in 't spreken den Hertogh van Pleun en die van Wirtenbergh Monseigneur noemde, en gaf soo veel te kennen, als dat hij 't deed met goedtvinden van Con.

---

1) Niet ingevuld.

Julius.

1 *Dond.* Was smergens boven, maer niet bij de Con., die uyt reed.

Naermidd. was Bax, uyt de Haegh, bij mij een tijdt langh, en wandelde daernae wat met hem in 't hooftquartier, de Con. uytwesende.

Seyde, in 't leger gekomen te wesen met de Rentm^r^ Zuerius, in een koets met 4 peerden.

Seyde van een Herault, in Brabant, een geslachtboom gekregen te hebben vañ Baxen, van over ettelijcke hondert jaren.

Kreeg een brief van mijn vrouw naermiddagh. Schreef dat de Officieren van Bernicow hadden begonnen te lichten. Schreef haer savonts weder.

Savonts was bij de Con. even voor den eten, en teeckende de Acte van Boddenbroeck als Coronel van 't Regiment van Tisenhausen, die in Sweden een jonghe vrouw getrouwt had, en sijn Regim^t^ soo genegligeert, buyten sijn verloff uytblijvende, dat in seer slechten staet vervallen was, bij sommige comp^en^ geen 30 man zijnde.

't Verlof voor̃ broer van Bax, om dese campagne in Piemont te doen, wilde niet teeckenen, omdat op 't aenhouden van Bax ende Hubert hem daerin noch gequalificeert hadde Cap. L^t^, daer de Con. seyde hij gecass^t^ was. Was over een actie bij Charleroy voorgevallen, daer hij was in geweest eñ met de andere ging loopen.

2 *Vrijd.* Smergens ten ½ 7^en^, soo korts te voren weder ingeslapen was, quam de tentmaker van Leuven, die Isax tent vermaeckt hadde, omme mijn tent soo te maecken, dat de marquise aen het bovenste van mijn tent niet soude raecken, maer wierd ongemackel. wacker, in 't beste van mijn slaep zijnde, eñ moetende de gansche tent afgedaen werden; waeren daermede doende tot 11 ueren.

Smidd., soo de Con. aen tafel gegaen was, quam tijdinghe dat de Franschen in mars waeren; maer Rademaecker gesonden werdende om te gaen sien, bracht rapport dat de vijandt maer gefourageert had, en dat de trouppen, die men gesien had, maer de escorte van̄ fourageurs geweest waeren.

De Con. reed evenwel uyt kort nae den eten.

Was seer heet weder.

Omtrent 4 ueren was de vrouw van 't huys bij mij met een Paep, en versocht mijn cales, om mede naer Thienen te rijden, seggende die uyt de venster van haer camer te hebben sien staen, gelijck haer die leende. Was omtrent 5 of 36 jaer oudt, niet qual. gemaeckt, maer magerachtigh, niet fraey nogh leelijck, maer het teint wat gebrouilleert hebbende. Seyde, uyt Duytsland te wesen, en sprack Brabants met wat Hooghduyts daeronder. Daernae had Raemaecker.

3 *Saterd.* Was smerg. op 't Hoff, maer de Con. teeckende niet.

Was den ganschen dagh smoor heet.

Savonts ten 9 ueren de Con. mij in̄ antichambre siende, soo als naer sijn camer gingh, riep mij binnen en teeckende eenige dingen.

Tegen den avondt was Bax, uyt den Haegh, bij mij, en kreegh voor sijn broer niet als een simpel pasje om naer Piemont te gaen.

Sav. ten 10 ueren donder.

4 *Sond.* Smergens was Geldermalsem bij mij en gaf hem chocolate. Hij hield mij soo lang op, dat als bij de kercktent quam, het te laet was om in̄ predicatie te gaen en de tent heel vol. Daernae was de Baron de Heyde, Coronel, mij besoecken. Naermidd. had de Fiscael over een sententie en een pardon.

5 *Maend.* Smergens was de Con. op de jacht, maer vong niet.

Voor̄ midd. hoorde de quade tijdingh, van dat 8 onser oorlogh-schepen, onder Hidde de Vries, gegaen om een vloot coren-schepen uyt Denemarcken komende, te onderscheppen, door Jan Bart met 12 fregatten geattacqueert waren, en drie daervan genomen, de rest haer hadden gesalveert te Tessel.

Smerg. was de Fiscael van Wouw bij mij.

Smerg. kreegh een brief van mijn vrouw en een van de Wilde's weduwe, noch wederom talmende om de depesches te mogen uytgeven, tot dat sij iets anders van̄ Con. soude gekregen hebben, ofte tot dat ick uyt het leger soude thuys gekomen wesen. Dat het waernemen der saecken haer noch wat divertering soude geven in haere desperate droefheit etc. Schijnende sij in alle manieren tijdt te willen winnen, om op de wederkomst van̄ Con. door Keppel of iemant iets tot hare intentie uyt te wercken.

Tegen den avondt ontbood mij de Con., en laste mij een brief te schrijven aen̄ Lt Admirael Almonde, om van onse schepen in̄ Middelantsche zee soo veel schepen te detacheren naer̄ Noort-zee, als hare Ho. Mo. souden goedvinden te ordonneren.

6 *Dynsd.* Smerg. was Feron bij mij. Daernae de H^{r} van Zuylestein, versoeckende een order aen̄ Con. Raedt, om de hondertduysent gl., bij legaet van Pr. Mauritz aen sijn vader gemaeckt, gevestight te hebben op de goederen van̄ Hooghe en Laeghe Swaluwe, tot meerder sekerh^{t} voor hem, als de Con. soude komen te sterven.

Kien was een tijdt lang bij (mij), dewijl de Con. naermidd. uyt was. Seyde, dat hij niet meer te peerd wilde rijden, hebbende iets dat naer een breuck geleeck. Gaff hem de Actens voor de Regim^{ten} van̄ Hertoch van Holstein-Pleun en̄ van̄ Prins van Saxen Meyningen, om in de Con. kamer te leggen, hebbende hij al langh uytgestelt die te teeckenen.

De Con. mij savonts voor eten in antichambre siende, sondt Keppel om mij te vragen of iets te teeckenen hadde, en als seyde van ja, riep mij binnen en teeckende.

Naermidd. was Pusterle (?) bij mij over eenige pretentien van rang.

7 *Woensd.* Smerg. was van Wouw bij mij, en liet ick de Con. even voor eten eenighe criminele sententien teeckenen, daervan twee om te hangen.

Smidd. liet mij Dijckvelt versoecken om bij hem te eten, hebbende, soo het schijnt, Hoorn .... [1]), sijn Secretaris, gesonden, met open commissie om gasten te nooden. Daer was de Prins van ...... [2]), de Baron Gurtz, de Gr. van Bergeyck, Minister van Spagne, de Lt Cor. Villanquian, en daernae quam d. ...... [2]) de Xiroz, Spaensche Envoyé in den Haegh. Gingh te voet daer nae toe en quam met mijn cales wederom.

8 *Dond.* Schreef smerg. aen mijn vrouw, om te seggen aen J. de Wilde, dat noch persisteerde in mijn vorige resolutie. Schreef oock aen Raetsh^r^ van der Meulen, aen broer Christiaen en Schuylenburgh voor H^r^ v. Zuylestein, om 't legaet van 100000 gl., bij Pr. Henrick aen sijn vader gemaeckt, te doen vestigen door den Raedt, op de Hooghe en Laeghe Swaluwe.

Bracht de leste brief aen Con., om te teeckenen, maer seyde, dat genoech was als ick schreef.

Savonts ontbood mij de Con., om een antwoord te schrijvan aen Gec^de^ Raden in Zeel^t^, die savonts noch half schreef.

Praete naermidd. een tijdt langh in antichambre met de vrouw van thuys.

9 *Vrijd.* Smerg. was bij de Con., die mij brieven te schrijven gaf aen ghene, die de haringhbuysen convoyeerde, om op de Rivier v. Edenburgh te loopen, soo bij Bart gejaeght wierd. Dese brief sond smergens omtrent 11

---

1) Onduidelijk. 2) Niet ingevuld.

ueren met een expresse aen̄ R. P[s] Heinsius, en gaf mij de Con. een brief aen hem, die naermidd. vond, dat vergeten had te laten afgaen, en deed het in̄ naermiddach.

Naermidd. was joff. Tondi bij mij, en bekende dat sij met Wallerman getrouwt was, maer seyde dat niet bij hem slapen soude, voor dat hij geavanceert soude zijn. Was mager en leelijck geworden.

Tegen den avondt had men de vijandt hooren salvos schieten met canon en musquetten, soo men meende over het innemen van Gironne.

10 *Saterd.* Smerg. was Dijckveldt in mijn tent, de Con. wachtende, die uytgereden was. Leende hem een tome van̄ Galanteries des Rois de France, die hij vondt leggen. Seyde mij, dat ick er nu weder heel wel uytsagh, maer dat een tijdtlang geleden ick er soo geel uytgesien had, dat hij meende ick het niet lang soude maecken, en dat de Con., daermede hij daer oock over gesproken had, het oock seyde. Gaf hem choccolate.

Geldermalsem quam mede in̄ tent en gingen wij alle dry smidd. tot Dijckvelt in 't dorp Roosbeeck eten. Daer waeren noch een Prins van Anhalt, den Envoyé Schutz, een dicke Baron Lilly, Sweed, Geldermalsem etc. De Prins voorz. bracht ick aen 't Hoff. Daer was oock Noyelle.

Savonts riep mij de Con. binnen, Keppel daer oock wesende, teeckende eenighe dingen, onder andere een sententie, om 2 Dominicaner monnicken, hebbende in ons leger gespionnaert en̄ onse soldaten willen debaucheren, te hangen, de eene Roger genaemt.

Keppel was binnen, en willende uytgaen, deed hem de Con. blijven.

De broer van̄ Secretaris Slingelandt was in dese tijdt hier, en solliciteerde, soo men seyde, de plaetse, door̄ doot van van Hoven, Secret[s] van̄ Gn̄alit[s] Rekencamer,

vacant zijnde, eñ soo men seyde, wel 3 a 4000 gl. sjaers weerdt zijnde [1]).

11 *Sond.* Meende smergens iñ kerck te gaen, maer als daer sondt sien (meenende dat het maer quartier over 9en was), quam men mij seggen dat het daer al heel vol was, daeruyt sagh, dat mijn horologie most stilgestaen hebben.

Naermidd. was daer veel gesegh, of de vijand desen morgen gemarcheert was eñ te Tongeren gekomen, maer savonts wierd weder geseght, dat de vijandt maer een kleyn mouvement gedaen had eñ noch in sijn campement was bij St Truyen.

Was seer koudt eñ seer winderigh weder al zedert gisteren avondt.

Savonts had een brief van mijn vrouw eñ een van Jan Wiljet.

Mijn vr. schrijft, dat de brief die ick laetst (van) Joff. de Wilde gehadt hebbe, door de Predicant Amia gedicteert was, eñ dat sij nu all aeñ Predicanten liepen klagen, dat men haer uyt de Secretarye wilde setten, eñ dat seer verwondert waeren dat ick een man als Wiljet iñ dingen vañ Secretarye wilde employeren, eñ dat haere beyde neven Hulsten daerin oock gansch niet wel te vrede waeren.

Schreef daerop aen mijn vrouw de volgende dagh, dat op sulcke discoursen sij wat scherp most antwoorden.

12 *Maend.* Portland hadde geseght, dat hij meende dat in 2 a 3 dagen souden decamperen.

Was noch continuelijck seer quaedt weder van koude, regen en windt.

Naermidd. was de Griffier vañ Crijchsraed, du Val, bij mij; bracht 2 sententien van deserteurs.

Savonts was bij de Con. even voor den eten, en hij teeckende; was redel. vrundelijck. Praette langh met Noyelle

---

1) In margine: Dese heeft een soon van .... (?) gekregen.

eñ den Hertogh van Pleun, daerop inkomende, groete mij met een beleeftheit.

J. Tondi was heen eñ weer bij mij naer- eñ voormiddach, had smerg. noch een jong meisje van Thienen bij haer.

13 *Dynsd.* Smerg. quam de Fiscael van Wouw seggen, dat Myl. Portland hem geseght hadde dat de Con. aeñ 2 Dominicaener monnicken gepardonneert hadde; depescheerde het pardon.

De Koningh gingh eten tot de H^r v. Ouwerkercken.

Tegen den avondt de Con. uytwesende eñ het weer redelijck, wandelde wat naer kandt van het dorp, eñ daernae in het hooftquartier.

14 *Woensd.* De Con. was smergens op de haesejacht met de hondetjes vañ Gr. van Nassau, maer vong niets.

Het weder veranderde eñ den regen eñ windt hielden op, hoewel het den dagh te voren, wesende St Medart, eñ in onsen Almanach Ste Margriet, geregent hadde.

Naermidd. was besigh met mijn eygene saken eñ geldt wat te schicken; was savonts maer heen eñ weder op 't Hoff, gaf een brief voor de Con. aen Kien.

De Secretaris van Myl. Athlone schreef aen van Hulst, dat Mylord ordre soude geven aen de nieuwe Regimenten van hare Acten op te laten maecken, maer dat met dat vañ Hert. van Pleun sich niet geerne moeyen soude.

Daernae doet daerbij, dat men de naemen vañ Officieren iñ selve Regimenten niet wel sal konnen opgeven, voor dat alle de trouppen bij een souden zijn.

15 *Dond.* Kreegh smergens een brief van Oudeghein. Schreef, dat hoopte sijne affairen in Duytslant haest souden en estat wesen, eñ dat hij dan de H^r van Dijckveldt en aen mij brieven van recommand^ie tot de executie soude versoecken.

Sam. Hulst quam mij seggen, dat op het schip van Cap^n la Cave 2 dochters en een soon vañ H^r Citters gebleven waeren, doordien hij te schielijck gewendt hadde. Dat

hij meende dat sijn meidt Truytje daer mede op geweest was. Mijn vr. in een brief, die dese mergen kreegh, spreekt van vier van sijne kinderen. De Couranten maer van drie, eñ in alles van 300 menschen op dit schip gebleven.

16 *Vrijd.* Was smergens en naermidd. boven, maer wierd niet binnen geroepen.

Schreef aen mijn vr., dat niet wel konde geraden vinden het goedt door middel van Spijsmaker over te maecken, maer dat sij door Wiljet soude doen sien, of ymant hier in 't leger geldt van mij wilde ontfangen, eñ het eerst aen haer geven iñ Haegh.

Smerg. was Grancourt bij (mij) over een Acte van Cap^n^, die hij most hebben vañ comp^e^ van een Cap. Ritm^r^ onder de Gr. van Tilly, die op̄ laetste revue bij de Con. plotsel. gecasseert was, over seker aenbrengen van een ruyter.

Was seer heet weder.

17 *Saterd.* Naer den eten was j. Tondi weder bij mij met hetselve meisje van Tienen, vañ 12^e^ deser.

Daernae was de Professor van de Velde bij mij, met noch twee andere Professoren.

Seyde, dat nu in Vranckrijck eñ Italien het al te mael Cartesianen waeren.

Seer heet en stil weder.

Iemant seyde aen tafel, dat de vrouw van Roosbeeck met een soldaet getrouwt was.

Savonts de Con. mij binnen doen roepen hebbende, vraegde naer̄ dingen die te teeckenen had, eñ die doorgesien hebbende, teeckende een Ritm^rs^ Acte voor Villarnoul of Grancourt, en noch een voor Expalude als Monstercommissaris.

Van te voren had laeten vragen naer̄ compagnien, in garnisoen te Hulst, door̄ Gñael Majoor Heukelom, die de clercken seyden niet te konnen geven, doordien den Hert. van Pleun en Wirtemberg voorleden winter patenten gegeven hadden, sonder daervan kennis aeń 't comptoir te geven.

Ick seyde dat sav. aen̄ Con., en dat daerover aen die Heeren soude spreken, of dat anders daer groote confusie uyt soude konnen komen, dat de Con. mij belaste te doen.

18 *Sond.* Was smergens in̄ Fransche kerck ten Avontmael.

Blatwait nooyde mij smidd. ten eten in het dorp. Daer waeren 16 menschen en de gasten wel getracteert. Had velerhande goede wijn, principal. palm-wijn.

Savonts te voren had een joff., seer wel gekleedt, naer mijn wesen vragen, en wel een uer, soo mijn knegt seyde, mijn gewacht. Als ick niet en quam, had sij haer cachet in mijn tent gelaten en̄ geseght, dat haer wel kennen soude aen haer wapen, willende anders haer naem niet seggen, en een man van niet veel slagh, in 't blaeuw gekleedt, die met haer gekomen was, had geseght dat haer niet en kende. Van daeg thuys komende, wachte mij die op 't pleyn en seyde, dat m^r de Fay haer doen komen had om de Con. te spreken, en geseght, dat de Keurvorst van Beyeren van haer aen̄ Con. gesproken had, en̄ dat de Con. geseght had haer te willen spreken. Dit seyde aen Portland, en̄ dat haer doen seggen hadde aen sijn camer te komen tegen 3 ueren. Van Blatwait thuys komende ten 4 ueren, seyde men mij dat in een camer of keucken bij Myl. Portlands camer was, en dat Myl. Portland sliep. Ick seyde tegen Portl. knechts, geen groote lust hebbende om met haer te spreken, dat sij se laten wachten souden. In 't eynde sprack hij haer al een tijdt lang, en als ick hem, in̄ antichambre komende, vraegde of het de pijne weerdt was haer aenbrengen te hooren, seyde hij, het soude wel konnen wesen, of iets in die sin, en binnen gaende bleef daer lang, en̄ sij noch al vrij langh in Portlands camer. Kien seyde, dat sij wel gekleedt was, maer leelijck.

In de antichambre sprack den Hertoch van Pleun en die van Wirtenberg over dat werc van̄ patenten, Pleun

seer beleefdel. belovende, dat daer ordre in soude stellen; den anderen oock, maer niet soo beleeft.

Praete een tijdt langh met Sr Henry Bellasis, voornemel. over 't maken vañ Brigadiers, Gñael Majoors etc.

19 *Maend.* Smergens deed mij de Con. binnen roepen eñ teeckende. Was beleeft en praete van 't weer. Uytkomende, noode mij Dijckveldt, om met Schutz tot sijnent te komen eten. Reed met Schutz daer nae toe voor aen in 't dorp. In 't eynde vañ maeltijdt quam den Hertoch van Pleun daer, en neersittende praete wel 3 quartier uers.

Smerg. was de Keurvorst van Beyeren bij de Con. geweest en een krijchsraed gehouden, den Hertogh van Pleun seer inclinerende, om de vijandt tot een slagh te forceren. Hij was beleeft en bracht het mij eerst.

Dijckvelt seyde iet chocquants, daer hem weder wat op seyde. Hij vertelde veel van 't Fransche Hoff, eñ de intrigues, daer voorgevallen, doen hij Envoyé geweest was; maer de substantie was vrij veel genomen uyt een boeck, dat ick hem over eenige dagen geleden geleent hadde, genaemt: Les Galanteries des Rois de France.

Doen bij de Con. was, seyde hem, dat die Brigadiers meenden te werden seer impatientigh waeren om haere Actes vañ Con. te hebben. Hij seyde: noch niet.

Reed naer 't dorp tot Dijckvelt met Schutz sijn cales, de mijne geleent hebbende aen de vrouw vañ Con. huys, om mede naer Leuven te rijden.

20 *Dynsd.* Was smerg. iñ antichambre. Den Hert. v. Holstein sprack mij daer eerst aen beleefdel. iñ Con. presentie.

Daer was tijdinge, die Blatwait, uyt de Con. camer komende debiteerde, dat eenige van onse schepen iñ Straet 50 a 60 schepen genomen hadden uyt Sweden en Denemarcken, met coorn naer Vranckrijck gaende.

Van te voren was de jonge Slingel[t] bij mij met noch een, die niet kende, seggende naer Holl[t] te willen, als wij

(gel. geseght wierd) mergen of overmergen souden komen te marcheren.

De Con. was smergens uyt, om reveue van een Regiment of twee te peerd te doen, het eene dat van Myl. Essex. Att bij . . . . . .[1]).

Savonts voor dien dagh had seer hard gewaeyt.

Smiddachs, soo naer tent gingh om te eten, quam een bedelaers meisje van 6 a 7 jaer, die smergens wat duyten gegeven had en noch een reys of 2 iets, en seyde dat haer moeder een fraeye joff. voor mij had, en of ick se eens sien wilde, noch eens repeterende: het is een fraeye joffrouw.

Savonts hoorde men, dat men overmergen voor seker soude marcheren, zijnde wij 18 of 20 duysent man stercker als de vijandt, die de meeste luy niet en geloofden dat een bataille soude hazarderen, maer sich posteren voor de Mahaigne, om daer achter te konnen gaen staen, indien men hem soude willen attacqueren.

Naermidd. was de vr. van Roosbeec bij mij, bedanckende voor dat haer gisteren en van daegh mijn kales geleent hadde, om hierin van Leuven te gaen.

21 *Woensd.* Hoorde smergens, dat de marsch mergen aengaen soude.

Gingh boven, eñ liet door Kien een dingh aeñ Con. teeckenen, daer wat haest aen was. Hij was dese mergen niet uyt, en gingh niet langh daernae aen tafel. Joff. Tondi quam aen mijn tent, soo als aen tafel geroepen wierd. Klaegde dat seer sieck geweest eñ bloedt gespogen, vere aut falso.

Naermidd., tegen den avondt, naer 't Hoff. gaende, seyde mij Mellin, mij tegen komende, dat men mergen niet marcheren soude, tijding gekomen zijnde dat de Franschen haer achter de Mehagne geposteert hadden.

Een Frans Coronel en Marquis, die een partij van de

---

1) Niet ingevuld.

onse gevangen had, soo bij in barge van Namen naer Huy gingh, sprack voor op 't pleyn met de Con., soo hij uytgingh, en dat omtrent 1/4 uers. Had hem seer verwondert over de schoonheit van ons leger.

Had gisteren een brief van Tet de Willem, om een Cadet, die neef was van Madlle du Hou, die bij haer woonde, tot avancement te recommanderen. Was in obligeante termen.

22 *Dond.* Smergens was weder een gesegh van sanderen daeghs te marcheren. Was op het Hoff. De Keurvorst van Beyeren was naemidd. langh bij de Con.

Ten half 7en quam Car. Hulst mij seggen, dat wij sekerlijck souden marcheren, en dat gehoort hadde dat Keppel ordre van mars hadde, maer dat geen ordre gekomen was om daervan copyen te schrijven. Dat die ordre van marsch medebracht, dat men snachts ten 12 ueren soude marcheren, en dat men geen wagens noch karren, maer anders niet (voor de Con. self) als bastpeerden soude medenemen. Dit quam mij onverwacht en seer onaengenaem voor. Gingh boven en liet de Con. door Kien vragen (het was doen wel 8 ueren), wat de Con. geliefde dat ick doen soude. Hij quam een weynich daernae weder uyt, en seyde dat ick niet en behoefde mede te gaen.

Elck een quam dese mars onaengenaem voor.

Soo gingh naer bed, en de Con. vertrock snachts ten 12 ueren.

Smergens telde 1000 gl. aen quartiermr van Warfuse, voor van Eck, Majoor van sijn Regiment, op assignatie van Solliciteur Ouwerschie, die aen mijn vr. sondt, om in Haegh den inhoudt daervan te ontfangen.

23 *Vrijd.* Stondt smergens ten half 4en op, en een uer daernae vindende Expalude in boomgaerd, nam hem mede in mijn cales, en reden tsamen van Roosbeek naer Bevecum of Beauverchin (sic), 5/4 uer weeghs, met alle de groote bagagie van 't Leger.

Was schoon en heet weder.

Hadden 2 Regimenten dragonders eñ twee te voet tot onse escorte. Gingen te Bevecum camperen in een retrenchement, dat laetstmael, doen wij in 't Clooster van 's Hertogen-dal campeerden, den 13. Jun. daer gemaeckt was. Spijsmaker met vele excusen gaf mij een fricassee de poulet.

Expalude was savonts in mijn tent; Seyde dat er noch twee Regimenten, bij ons campem^t gekomen waeren, dat Boddenbroeck een vañ Coronels was, die haer Regimenten hier hadden eñ daer self bij was.

24 *Saterd.* Bleef daer camperen, eñ hoorden niet dat bij het Leger iets sonderlings voorgevallen was.

Expalude quam smergens bij mij eñ hield hem ten eten, Spijsmaker mij meer eten besorght hebbende als daeghs te voren.

Weynich voor̄ middagh quam daer ordre, dat de groote bagagie weder bij het Leger soude komen, eñ soo de tijdt daertoe te kort was, dat die te Judoigne snachts blijven soude. In de marche rencontreerde de cales van de Baron Gurtz, daer noch in waeren den Hertoch van Havré en de Conte de Moucron. Spraken mij aen eñ groetede mij als kennis, hoewel ick den Hertoch zijn aenzicht vergeten hadde. Resolveerden te Judoigne te blijven, eñ raeckten in 't huys van eenen l'Escaille, een Advocaet, kennis vañ Hertogh, die ons logeerde soo goedt hij konde, mij in een bedt, dat niet veel en docht en vol vloyen was. Den Advocaet versocht een sauvegarde voor sijn huys en goedt te Judoigne. Kost de gansche nacht niet slapen vañ hitte eñ onlusticheit.

Den Hertoch was mij seer beleeft en att wat savonts met hem, gevende ten besten een fles met rijnsche wijn, die medegebracht hadde.

25 *Sond.* Was weder seer vroegh op, maer den Hertogh langer talmende eñ noch in de miss gaende eer vertrecken wilde, was het wel 8 eñ meer eer ick vertrock, nemende in mijn cales een soon van l'Ecaille; hadde te Leuven

gestudeert. Hij leyde mij een nadere wegh langhs de bosschen, eñ quam omtrent half negen te Mont St André, een uer van Judoigne wesende, daer het Leger voor gecampeert lagh, eñ de Con. logeerde in een seer kleyn en slecht huysje.

Op de kerck hier stondt een groot beeldt van St Andries.

Was extraord. heet weder.

Ick campeerde bij een beeck, daer menichte peerden den ganschen dagh quamen drincken, konnende nergens op de hoochte, daer de Con. quartier was, goede plaets voor mijn tent vinden.

26 *Maend.* Smergens gaf aeñ Quartiermr vañ Graef van Warfusé 1000 gl. aen goudt, om aen deselve Graef te geven, gevende hij mij daertegens eene assignatie op joff. Limbertina Lieshout, om aen mij of mijne ordre te betalen deselve 1000 gl., sij zijnde de weduwe van sijn gewesene Solliciteur, eñ noch in die qualitt dienende nevens meer andere.

De Con. ontboodt mij en laste een simpele recredentiael te schrijven aeñ Prins van Serclaes, die hem Trougnée gesonden had om hem te spreken over dingen „qu'on ne pouroit pas fier au papier." Teeckende noch eenige andere dingen. Vraegde mij van mijn reys naer 't campement en was vrundelijck, sprack van 't weder etc.

Sagh op sijn tafel een brief leggen, in cijffer geschreven, welkers gelijcke in langhe niet aen mij gegeven hadde.

Vindende mij niet wel gecampeert aen 't voorz. beeckje voorz., eñ Capn Eck, vañ Garde, mij een plaets aenwijsende, daer hij seyde dat beter soude wesen, niet verr van Myl. Portlands tenten, liet mijn tent daer brengen. Vond daer de 2 neven en Adjutanten vañ Lord voorz., sittende en drinckende vin de Champagne met Dorp. Dronck een glas of twee met haer.

26 *Dynsd.* De Con. was smerg. ten 4 ueren al op en ging ten 7 uyt.

Naermidd., op raedt van Sam. Hulst, ging vañ plaets van gisteren camperen aeñ andere zijde van des Con. huys, op een fraey effen veldt, op de kant vañ hoochte, daer naer̄ laeghte een aerdigh gesight was naer de kant van het beeckje, daer ick bij gestaen hadde.

Het meeste gesegh was, dat de vijand sijn grove bagagie wegh gesonden hebbende over de Mahaigne (sommige seyden over de Maes), van meeninge waeren om in onse marche, die souden konnen doen naer̄ kant van Vlaenderen, te prevenieren, eñ ons te obligeren om Brussel en dat quartier te naederen, eñ de fourage van ons eygen landt te consumeren.

28 *Woensd.* De Con. was smergens weder seer vroegh uyt, eñ hield voor de middagh krijchsraed onder een boom op een hooghte.

Car. Hulst ontboden hebbende seyde mij, dat daer groote apparentie van een mars was, dat de bagagie weder terugh naer Judoigne soude gaen, maer ick seyde dat mijn carr meende te laten met ons Leger volgen, en seyde hij, dat als verleden donderd. ordre gegeven was om geen wagens of carren mede te nemen, daer van niet te min een groote menichte mede gegaen was, eñ dat Blatwait onder andere sijne sess wagens had mede gehadt.

Een soon vañ Burgem^r Briel, van Delft, was bij mij over een Acte voor hem eñ sijn broer van de jacht. Oock een man over de obligatien, die de Con. aeñ Rhijngravin overgegeven hadde, zijnde tot laste vañ gemeene middelen van Holl^t, eñ die sij nu verkoopen wilde, om de Graef van Salms, naer Duytsland gaende, het geldt mede te geven.

Expalude vertelde, dat de soon vañ H^r van Noortwijck seer amoureux was van wijlen de Commis Noortwijck's dochter. Dat Noortwijck self, eer hij quam te trouwen met sijn vrouw (doen joff. de Taillefer), seer qualijck van haer gesproken had.

29 *Dond.* De Con. gingh smergens vroegh met de fourageurs uyt naer de Mahaigne, daer eenige bruggen over laghen, en men meende dat bij dese occasie wel iets soude mogen te doen komen. Omtr. 11 ueren hoorde men 3 canonschoten gaen, 't welck het geordonn[de] signal was, als de fourageurs haere trossen souden moeten afwerpen en sich retireren. Dit maeckte vrij wat alarm in 't Leger, al of men aen malkanderen soude gekomen hebben, maer 't volck iñ naermidd. thuys komende, was daer niets gebeurt, eñ alleenl. van heel verre een deel esquadrons over de Mahaigne gesien, die men meende, dat dienden om de vijandts fourageurs te decken.

Kreeg een brief van mijn vrouw, daerin seyde, dat sij de koets, daer haer van geschreven hadde, gekocht hadde van Putman, hebbende hij die doen maken, voor sijn scheyding, tot sijn vrouws gebruyck; dat sij daer 1000 gl. voor gegeven had, eñ meende goede koop te hebben. Schreef, dat Soasso haer soo had laten weten, dat er 8 Oostindische schepen in Texel binnen waeren geloopen.

De H[r] v. Diest was bij mij over sijn saeck vañ Dom-Proosdije van Uytrecht. Vertelde mij, hoe hij omtrent Nimmegen over . . jaer geattacqueert en verraderlijck met een mes van achteren gesteken was door een schelm, die der noch 3 bij hem had, en hij, vallende, al de steken gekregen had, daer hij noch de leelijcke lickteeckens van in sijn aensicht etc. hadde. Dat die moordenaer door volck, daer bij komende, geslagen eñ gevangen was, maer door een verkleede paep, iñ Fransche tijdt te Nimmegen hem onthoudende, laten eschapperen, en daernae dienst hebbende genomen eñ hem tegen sijn Offic[r] opposerende, geharquebuseert was, en alsdoen dit feyt bekent hadde. Dat in 't vechten eñ 't worstelen van Diest hem sijn goudtbeurs etc. gepresenteert hadde te geven, maer hij geantwoordt hadde: je moet sterven.

30 *Vrijd.* Smergens quam van Diest naer brief vañ Con.

aen Gedep[de] Staten van Uytrecht sien, die gisteren avondt door Kien hadde laten teeckenen, en gaf mij voor de depesche 6 dubbelde ducaten, hoewel die seer weygerde te nemen.

De voorgaende nacht had het seer sterck gewaeyt, en mijn tent in peryckel geweest van om te vallen. Dit duerde noch tot de middach.

De Con. gingh niet uyt voor savonts.

Liet mijn peerden en koets boven, daer mijn tent stondt, komen. Was guer en koudt weer.

31 *Saterd.* Liet mijn peerden weder op de oude plaets beneden brengen, om dat boven, daer mijn tent stondt, te koudt stonden in dit guere weder.

Naermiddach was de Graef van Tilly bij mij, om te spreken van verschot, dat hij aeñ compagnie van de jongen Cabillau gedaen had, eer Cabillau die kreegh, en 't welck hij niet weder van hem konde krijgen.

Smergens was de Con. met den Keurv[t] van Beyeren op de haese-jacht.

Sav. seyde van Hill, iets gehoort te hebben van Top, van eenigh mouvement, dat men aen ons Leger soude doen doen, om de vijandt in sijn marche, als die soude willen doen, te prevenieren, sonder nochtans te decamperen.

AUGUSTUS.

1 *Sond.* Sam. Hulst seyde mij smergens, dat Kien mijne sauvegardes, die iñ Con. camer leyden om geteeckent te werden, niet wilde laten teeckenen, eñ al de luyden, die om sauvegardes quamen, bij Blatwait sondt, die geduerende dese campagne oock deselve depescheerde, op presuppoost, soo het schijnt, dat des Coninx Engelsch Leger in dese landen bijnaer soo considerabel als dat van den Staet was. Ick bemerckte oock aen sommige dingen, dat

zedert eenighe tijdt (en wel voornemel. naer dat soo langh in Hollt laestmael achtergebleven was) de Con. minder consideratie voor mij hadde als te voren, hoewel somtijts weder eenighe vrundelijckheit thoonde als mij binnen liet komen. Onder andere merckte, dat hij mij weynigh brieven of papieren van consideratie te bewaeren gaff, eñ weynigh depesches van secretesse te doen gaff, sonder dat wiste wat reden hij daertoe konde hebben.

2 *Woensd.* De Con. deed mij smergens halen en een brief 3 mael in 't net schrijven uyt de minute vañ . . . . . [1]), aengaende de haringhbuysen eñ haer convoy, die ordre gehadt hadden des noods iñ rivier van Edenburgh te loopen.

Teeckende de Actens die te teeckenen waeren, en noch 2 a 3 andere, als hem savonts ten half elven de voorz. brieven te teeckenen bracht.

Stevenson seyde smiddachs aen tafel, dat daer confirmatie was vañ tijdingh, dat Dieppe door Myl. Barclay gebombardeert en heel verbrandt was.

Kreeg een brief van mijn vrouw. Schreef dat men meende, volgens tijding van Londen, dat de Hr Citters en sijn vrouw haer verlies souden besterven; dat met haer dochters wel 100/m gl. aen silverwercken, meubelen verloren hadden, en dat mijn heer Citters nu niet soude naer Spaegnen gaen. Dat de O. Indische actien met de komste vañ 8 schepen seer opgeloopen waeren, het retour seer rijck zijnde.

Schreef aen mijn vrouw, en sondt haer de assignatie vañ Graef van Warfusé op de weduwe vañ solliciteur Lieshout van 1000 gl., die met de verleden post vergeten had te senden.

Ymant seyde mij gisteren of eergisteren (het was de H. van Blickenburg), dat groote apparentie was, van dat de broer van Geldermalsem trouwen soude met joff. van Warmenhuysen, en dat oock seer gesproken wierd van dat

1) Niet ingevuld.

Fred. Rooseboom soude trouwen met de moeder. Dat over een tijdtlang de vrouw van Odijck geseght had aeñ vr. v. Warmenhuysen, dat men seyde haer dochters huwelijck met Isac soude voortgaen, en sij geantwoordt had: jae, Isax huwelijck met mijn meydt, of iets diergelijx.

3 *Dynsd.* De Con. was smergens op de fourage met de lincker vleugel.

Mijn peerden quamen eerst savonts ten ½ achten wederom.

Savonts ten 8 ueren de Con. thuys komende, quamen de brieven uyt Engel[t] en tijdinge, dat onse en de Engelsche vloot, naer dat Dieppe gebombardeert eñ doen verbranden hadden, voor Havre de Grace gekomen waeren eñ die plaets oock ten grooten deele hadden doen verbranden.

Was tegen den avondt uyt om te sien naer een betere wegh naeř Con. huys, die dewelcke tot nochtoe gebruyckt hadde, seer hol, slijckerigh eñ altoos vol wagens en peerden wesende.

Savonts quam een Fransche sergeant, gedeserteert hebbende. Portland sprack hem voor de Con. huys, en hij seyde dat sijn volck geen lust tot een bataille hadden.

Gisteren waeren Dijckveldt eñ Heeckeren hier in 't Leger gekomen, eñ meende men door haerluy iets vañ vreede te hooren.

4 *Woensd.* Smergens was du Theil bij mij, om brieven tot betalinge van sijne achterstallen.

Was weder uyt, om naer een wegh naeř Con. huys te sien. Daernae quam mij Barent, mijn coetsier, seggen, dat gisteren avont een seissem, die Henric, een van mijn palfreniers, aen een boom opgehangen had, onder de peerden gevallen zijnde, een daer van boven de voet soo gequetst hadde, dat wij, komende te marcheren, het niet soude konnen medenemen.

Savonts was op 't Hoff, daeř Baron (nu Conte gemaeckt)

de Frise mij seyde, dat de Graef Coningsmarck, broeder van die in Engelandt den bekenden Thom Thin den hals hadde doen breken, en niet te min door een gecorrumpeerde Jury geabsolveert was, te Hanover aen 't Hoff zijnde, was uyt sijn huys gegaen, eñ zedert die tijdt verloren was geweest, sonder dat men wiste wat van hem geworden was. Daernaer savonts aen tafel hoorde van Souteland, dat dese Coningsmarck den hals gebroken was, door dien intrigues hadde met de Keur-princess van Hanover, dochter vañ Hertogh van Cel, die wij op den Hummeling iñ jaere ... gesien hadden. Dat de Princess selver, naer die saeck gepasseert was, seer qualijck was geweest.

5 *Dond.* Was naermidd. bij de Con., die teeckende eñ mij te doen gaf.

Naermidd. hoorde op 't Hoff, dat de vijandt eenigh volck in 3 partijen hebbende gesonden in een bosch, Athlone daer een groote partije naer toe gecommandt had, die deselve partijen geslagen, iñ 40 terneder gemaeckt en iñ 20 gevangen hadde.

Daer waeren discoursen van dat den Dauphin door Namen gepasst eñ geretireert soude wesen; andere, dat over Charleroy soude gepasst wesen, alles los.

Liet de Con. eenige pasp^ten^ teeckenen voor Franschen, die ons volck in Indien op een fort genomen hadden, om volgens capitulatie naer Vranckrijck te gaen over Gendt eñ Rijssel.

Schreef (maer kort) aen mijn vrouw, eñ sondt haer een citatie wederom vañ Bartolotten, ons roepende voor̄ Raedt van Brabant, om de arrementen vañ processe, dat ons geintenteert hadden over de Bolspolder aen te nemen.

6 *Vrijd.* Dese mergen quamen 3 bataillons van de Gardes, omtrent daer ick was, camperen, om ons te decken tegen een insulte, die men meende de vijandt van die kant soude konnen doen.

Naermidd. was een tijdt lang besigh met een Reglement

aengaende soldaten, uyt 't eene in 't andere Regiment overgaende, uyt Hooghduyts in Neer(lants over) te setten, de Con. mij dat gisteren belast hebbende. Tegen den avondt wandelde eens door het hooftquartier met van Loon.

Savonts, als wij van tafel opstonden, quam daer een gerucht van dat de Franschen in marsch waeren, en dat de Con. soude uytrijden, maer hield ras weder op.

7 *Saterd.* Smergens was Heeckeren bij mij om afscheidt te nemen; had een soon bij hem van Romf, die in Sweden Resident geweest is, eñ broer was van onsen gewesen doctor, door mijn vader sal^r^, die sijn gevader was, Constantijn genaemt. Heeckeren vertelde veel vañ disputen, die in Sweden met d'Avaux gehadt hadde, die onse Coningh Guillaume de Nassau noemde.

Hulst seyde mij, dat Henningh van Portland gegaen was, om te trouwen met de dochter van Romcin de Hooghe. Dat dat huwel. 3 a 4 jaer getraineert hadde, en noch iet scandaleux daer bij.

Was schoon en warm weder. Sav. ten 10 ueren grooten donder.

8 *Sond.* Was smergens niet uyt. Snachts, voor desen dagh, was er stercke regen, en de ganschen dagh los en regenachtigh weder.

Naer̄ eten iñ antichambre wesende, vraegde de Con. aen Kien, of iets hadde daer haest aen was, en soo gingh weder wegh.

Daer was eenigh gerucht, self door tijdingen, die de Keurvorst, die smergens bij de Con. was, seyde te hebben, van dat Bouflers met een groot corps soude over de Maes gegaen zijn.

Naermiddach quam de man, daer te Judoigne gelogeert hadde, l'Escaille genaemt, met sijn soon, en gaf ick hem een recommandatie aeñ Bar. d'Eilenburg, Lt Cor. van 't Regim^t^ v. Slippenbach, ten eynde hij dese man wilde protegeren, en beletten dat sijn gedorste granen niet gefourageert wierden.

Kreegh een groote car met hooy uyt een Clooster, daer mijn volck gisteren der oock een gekregen hadden; maer willende een tros met erweten medenemen, stonden de monnicken voor de poort met pistolen eñ carabynen, eñ deden haer die tros achterlaten.

Dese mergen gingh het Regim[t] v. Holsteyn Pleun, voor mij gecampeert, wat meer naer de lincker handt, en wat meer op de hoochte leggen, om de natticheit vañ grondt, door de geduerige regen.

9 *Maend.* Regende den heelen dagh met buijen, en soo sterck, dat verscheiden luyden, voor mij iñ leeghte aen 't riviertje haer tenten hebbende, onder andere Compton en de groome Stanley, met deselve mosten boven bij mij komen staen.

Naermidd. de Con. mij ontbiedende en mijn coetsier uytgegaen zijnde, gingh te voet naer 't Hoff, en op sommige plaetsen over de enklauwen in 't slijck. Sav. naer 8 ueren quam binnen, eñ teeckende een deel dingen en stelde andere uyt, wesende, soo het scheen, van geen goedt humeur: onder andere sloegh af twee dingen voor du Theil, die hij mij duydelijck geseght had dat de Con. hem toegestaen hadde.

Had daeghs te voren een tentje voor mijn palfreniers gekocht van een soetelaer, die de campagne quitteerde, voor 8 gl. 15 st., hetghene sij hadden niet meer deugende.

Savonts gaff Barent, mijn coetsier, 24 gl. mede, om te Thienen haver en hooy te koopen, de fourage beginnende seer schaers te werden.

Men wist noch niet recht of Bouflers met sijn legertje over de Maes getrocken was of niet.

10 *Dynsd.* Smergens was bij mij een jongetje van 12 jaer, met een knecht of camerlingh; seyde, sijn vader een Hooghduytsch Coronel te wesen, Parssen of daeromtrent genaemt, en dat die dickwils bij mij geweest was; kende

de jongen sijn aensicht, maer had de vader vergeten; gaff hem een copje choccolate.

Gisteren had brieven van mijn vrouw; schrijft van een Zwitzers Coronel, die noch 1000 gl. van mij soude komen halen.

Was weder warm en schoon weder.

Naer de middach quam Blatwait in mijn tent; seyde, dat de Coning, eenige ordres aen̄ Admir[l] Russel afsendende naer de Middelandsche zee, oock iets wilde schrijven aen̄ Officier, commanderende de schepen van̄ Staet in̄ gecombineerde vloot, en̄ schreef mij een projectje in Fransch, om daeruyt een Duytsche brief te maken, houdende ordre aen̄ Officier voorz., om sich te reguleren volgens de dispositien, bij den Adm[l] Russel te maecken aengaende de schepen, dewelcke geduerende de winter in̄ Middel[se] zee souden verblijven, en̄ die, dewelcke terugghe souden komen, en̄ deselve op te volgen soo wel in desen, als in alle andere saken, de vlote betreffende.

Dese brief met attentie geschreven hebbende, bracht op 't Hoff, en een tijdtlang geweest hebbende tot dat de ordre gegeven was, quam Kien uyt, die eyschte die brief alleen. Gaf die hem, en̄ een weynigh daernae weder uytkomende, gaf mij die weder en̄ seyde de Con. die niet getéeckent hadde, en̄ daerin iets anders wilde hebben, of dat die soo niet wilde hebben, dat mij verwonderde. De Con. daerop uytgaende en̄ ick aen̄ deur staende seyde mij niets, nochthans aensiende. Ging doen met Kien wat wandelen tot hij thuys quam, en versoeckende doen om binnen te komen, liet hij mij seggen, dat niet noodigh was dat de brief soude afgaen.

Savonts, soo wij van tafel gingen, quam daer een gerucht dat er alarm was omtrent de Pleunsche dragonders bij mijn tent, — dat men de trommel hoorde gaen (gelijck oock scheen dat men die van verre hoorde), en dat men twee canon-schoten hadde hooren gaen. Ging naer mijn

tent, eñ sond Hulst om te vragen of daer eenighe tijdingh aen 't Hoff was. Hij quam wederom eñ seyde alles daer still was, daerop te bedt gingh.

Soo als ick van 't Hoff gingh, hoorde dat de Con. aen Sayer, die de wacht hadde, belaste een Officier naer̄ voorz. dragonders te senden, om te vernemen of daer iets was.

Naermidd. was du Theil bij mij, die de Con. antwoordt op sijne memorien seyde.

Deed voor 24 gl. aen haver en hooy te Thienen koopen.

11 *Woensd.* Was smergens niet uyt als tegen de middagh, dat de Con. thuys quam, hebbende eerst met Kien wat rontom dat Con. quartier gewandelt, om te sien naer een betere plaets voor mijn tent [1]).

Was helder en warm weder.

Naermidd. was du Theil bij mij, over sijne saecken talmende.

Savonts seyde aen Isac, dat bij hem soude komen camperen.

12 *Dond.* Tegen elff ueren of half 12 dede mijn tent verbrengen bij Isac, op een plaisante plaets voor 't gesicht.

Kreegh een brief van mijn vr. Schrijft, dat Sus haer geseght had, 14 dagen geleden, dat hij te Leyden de glasen ingesmeten had van een huys, daer een comediant logeerde, die hem niet had willen op het theater laeten. Dat hij op haere dreigementen, van hem van Leyden te nemen, met traenen iñ ooghen gesworen had, dat het niet door hem gedaen was, maer door een soon vañ Secretaris Beaumont eñ eenen Paets, en sij sulx oock van andere gehoort had. Versocht dat ick hem schrijven wilde, dat sich van Rivet en la Tombe soude afhouden.

Kreegh een bonte sack van huys.

Naermiddagh in mijn tent zijnde, sach Sara, de tailloorwaschter, verbij mijn tent gaen naer die van Isac, dicht

---

1) In margine: N. Dit was naermidd.

bij de mijne staende. Bleef daer een groot quartier uers en gingh doen weder terugghe. Naer noch ¼ uers quam sij weder met groote stappen naer selve tent, daer kort daernae een lachende schreeuw hoorde geven, soo mij docht van haer. Daer nae hoorde haer door de tent heen singen. Hoorde oock de broer van van der Poel en Isax neef . . . . . . [1]) spreken.

Savonts liet mij de Con. binnen roepen, en deed mij een minute geven door Myl. Portland, die hij, Portland, self geschreven had, als van de Con. Was aen Landgraef van Hessen, om hem te versoecken de fortificatie van Manheim te helpen bevorderen, volgens de intentien van de Marquis van Baden. Seyde, met verwondering gehoort te hebben dat het werck gestaeckt was en het werck-tuygh weghgenomen. Dese brief ick self geschreven hebbende, liet se teeckenen en sondt se aen Myl. voorz.

Aen tafel sav. was tijdingh, dat een partij van ons Leger bij Luyck de Fransche fourageurs gesurprent hadden, en bij de 500 ter neder gemaeckt en weynige gevangen.

Naermidd. was Golsteyn bij mij, noodende mij van wegen Myl. Athlone tegen sanderen daeghs te gast.

Seyde noch, dat Fred. Rooseboom op onse reys naer Yerlandt gethoont (had) groote lucht te hebben op mijn charge, en continueel. geseght hadde, dat ick die fatigue van die reys niet soude konnen uytstaen, en soude moeten quitteren.

13 *Vrijd.* Smerg sach Sara, de tailloorwaster, 2 of 3 mael in en uyt Isax tent gaen.

Myl. Athlone sondt mij nooden door sijn Stalmeester; seyde dat Blaitwait daer oock soude eten. Gingh daer ten half eenen, hebbende Golsteyn mij een ordonns ruyter gelaten, om de rechte wegh te wijsen. Gaf die 3 schellen. Daer aten noch twee Duytsche Coronels, met haere Regi-

---

1) Niet ingevuld.

menten nieuw aengekomen. Aten in een groote ledighe schuer, die niet seer dicht eñ daer het all wat koudt was. In dieselve schuer, achter een afschutsel, stondt Athlone's tent, daer hij in sliep. Hij tracteerde ons heel wel, eñ hadt seer goede vin de Champagne. Naer̄ eten quam hem een Officier seggen, dat 22 esquadrons vañ vijandt sich verthoont hadden, daerop Athlone gingh te peerd sitten en reed ick naer mijnent.

14 *Saterd.* Smergens was daer seer groote wind.

Was alle dese dagen gequelt met een jeuckte aen mijn bovenlijf; deselve hield desen dagh op.

15 *Sond.* Betaelde smergens mijn volck.

Kort voor de middach sondt de Con., dat hem de Actens soude brengen vañ Reg^{ten} van Saxen Meinungen en Holstein-Pleun. Bracht hem die soo als iñ antichambre met seer veel Officieren stondt. Mij siende, riep mij binnen en teeckende se.

Was seer quaedt weder van regen eñ windt.

Savonts quam ordre van de groote bagagie wech te senden naer Leuven, dat de luyden doorgaens niet seer wel aen en stondt. Ick hield alle de mijne, eñ gaff savonts weder ordre eñ geldt, om te Thienen haver eñ hooy te koopen.

Damis waerschoude mij, van dat hij meende dat Baernt, mijn coetsier, al wat achter om haelde; dat ymant vañ knechts geobserv^{t} had, dat hij laestmael 3 bossen hooy minder van Thienen had gebracht als hij geseght hadde te hebben, en meende hij dat 2.50 aen suycker, die hij mij desen dach in rekening bracht, en ick al over 5 weken gehadt hadde, bij hem noch op een vorige reken. geweest waeren, met noch eenige andere posten; maer vondt evenwel die reken. niet.

16 *Maend.* Gingen een heel deel vañ Coninx wagens wech naer Leuven.

Golstein was smerg. bij mij, en seyde dat er luyden

waeren, die meenden dat hierop een marsch stondt te volgen, eñ dat de gros bagagie niet alleen om de fouragie te sparen wech gesonden wierd. Evenwel konde men (seyde hij) niet gissen waer die mars soude konnen naer toe gaen, zijnde de vijandt soo wel geposteert eñ begraven. Sprack mij oock over de Acten van Saxen Meiningen, en dat de Con., met Myl. Athlone sprekende, gesproken hadde al of die Acten, doordien de Regimenten door haere gemaeckte capitul^ie in dienst vañ Staet alreede waeren, niet eygentlijck van noode waeren, maer dat evenwel daer nae geseght hadde: wel laet se dan maecken, gel. hij se oock geteeckent hadde. Seyde oock, dat Athlone noch twee Regim^ten, daer van de Coronels tot Myl. Athlone met ons gegeten hadden, genaemt . . . . [1]) bij mij soude doen komen om Actens.

Was altoos winderigh en regenachtigh weder.

17 *Dynsd.* Smerg. niemant van import^ie bij mij.

Soo gingh eten, stondt een soldaet voor̃ tent, gecondemneert om gerabraeckt te werden, hebbende een ander, waarvan de vrouw daer mede stondt, met seer veel steken vermoort, eñ hadde sij sijn juste au corps met al de steken daer. Die kerel had een seer vileyne physionomie.

Aen tafel hoorde van yder een, dat men den volgende dagh marcheren soude, eñ was de meeste opinie, dat het naer Gemblours toe gingh. Sommige hadden van Oblay gehoort, dat hij de wegen hadde laeten maecken.

Kreeg een brief van mijn vrouw, daer sonderlingh niet nieuws in was.

Onstuymigh weer, stercke windt, regen met buijen en sonneschijn.

Savonts was de Con. besigh tot over elven, eñ deed mij doen eerst roepen, en teeckende eenighe dingen, die meest haestigh waeren. Sommige brieven, daervan Geldermalsem

---

1) Niet ingevuld.

de minuten gegeven had, en aen R. v. Staten waeren, konde vañ clercken niet geschreven krijgen eer de Con. te bedt gingh. Wachte daernae tot over 12 aen 't Hoff.

Schreef aen mijn vrouw.

18 *Woonsd.* Hoorende savonts te voren dat de wagens vañ Con. van daegh voor dagh souden marcheren, eñ mijn car daermede oock wegh moetende, sliep de gansche nacht schier niet en stondt ten half drien op eñ de Con. oock seer vroegh, willende bij de arriere-garde blijven.

Reed omtrent 4 ueren wegh, eñ wel ruym 2 ueren gereden hebbende, seyde mijn coetsier, dat wij seer verre mosten om gereden zijn, want dat wij maer een uertje verr waeren eñ bij een Clooster, daer hij daeghs of 2 dagen te voren gefourageert hadde.

Was een seer schoon landt eñ schilderachtigh, eñ vol dorpen eñ groote censes.

Dese groote detour hoorde dat gedaen hadden om de posten, die de Franschen naer kant van Namen hadden, eñ die wij anders souden hebben moeten naderen, te eviteren.

Wij marcheerden dan van ons camp bij Mont St André, niet verr van Perué, eñ van Gemblours naer Sombref, daer de Con. logeerde in 't huys of casteel vañ Heer le Conte de la Motterie. De bagagiewagens eñ daeronder mijn karr, quamen dien avondt niet, maer alleen eenighe weynighe wagens, die men voor de artillerye hadde doen avanceren. Mijn bast-peerden quamen. Savonts aten in den boomgaerd onder de blooten hemel, eñ slecht, elcke reys eenighe regen vallende, en mijn bedt niet gekomen wesende, most in mijn cales eñ in mijn kleeren slapen.

19 *Dond.* Gingh te half seven uyt mijn koets en liet mijn tent, die niet lang te voren gekomen was, iñ bogaert opsetten, in een boos weder van regen met buyen eñ windt.

Praete gisteren naermidd. lang met de Conte de la Motterie, den Heer vañ Plaets. die in tijdt van vrede,

soo hoorde, omtrent de 7 of 8000 gl. sjaers gaf. Het huys was doen van onder tot boven vol gevlucht goedt eñ menschen. Kien gaf mijn op mijn aenkomst wat te ontbijten. Was op eñ in soo vuyl, dat men tot de enklawen door 't slick ging.

Omtrent de middach rees daer een vehemente windt.

Omtrent 10 ueren voorm. hoorde drie canonschoten.

De jeuckte aen mijn lijff duerde noch al.

20 *Vrijd.* Marcheerden heel vroegh van Sombref naer Nivelle. Was seer warm weder.

Tegen den avondt quam order, dat al de groote bagage uyt het Leger soude gaen, om de mars niet te embarrasseren, eñ gingh naer̄ kant van Leuven. Ick hield alle de mijne, gelijck altoos in diergelijcke occasien gedaen hadde.

Het landt, dat wij passeerden, was seer schoon eñ plaisant, maer mosten door vele defilés en quade wegen.

Logeerde in een huysje, daer een vrouw en een man in woonden, en noch een weduwe, die tsamen 10 kinderen hadden eñ armelijck leefden, met kanten te wercken etc. De getrouwde was een bruynette, redel. fraey, en schoone oogen hebbende.

In de huysen is het vuyl in dat landt.

21 *Saterd.* Smergens was heel vroegh op, omdat men seyde dat de bagage met het lumieren vañ dagh soude marcheren.

Reed in mijn cales, gelijck daeghs te voren, van Nivelle naer Soignies, daer logeerde tot een burger man, hebbende een oudachtighe vrouw en twee dochters, de eene vrij langh en redel. fraey, wit van vel en welgemaeckt, de andere, oock niet leelijck, en madame de la Ferté wat gelijckende, maer veel korter.

Smergens quam naeder daer order, dat alle carren en wagens, uytgenomen die vañ soetelaers, een andere wegh souden gesonden werden, eñ mergen weder bij het leger komen, niet als bastpeerden mogende medegaen. Gelijck

dan oock mijn carr wegh sondt eñ eenighe bagage, die niet op mijn bastpeerden konde, en nam geen tenten mede, Portland seggende, dat wij mergen in huysen souden komen.

Op de wegh reed een tijdt lang achter het nieuwe Regiment peerden van Cor. Bynauw, dat noch geen Acten hadde. Sijn vrouw reed daer mede in een cales met twee kinderen, en quam hij mij beleefdelijck aenspreken, en bracht mij een boterham met vlees van een gerookte tongh.

Hadden weder goedt weer en overal schoon landschap.

Had groote vaeck, en sliep op mijn bedt van vieren tot acht ueren savonts.

Kregen met praeten noch savonts wat te eten, hoewel het in 't eerste geweygert wierd.

22 *Sond.* Was smerg. al weder ten 3 ueren op, eñ reed omtrent sess ueren van Soignies naer de abdije v. Cambron, daer het hooftquartier geordonneert was; maer daer komende, quam daer ordre om niet daer, maer te Chievre te gaen, een uer daer van daen, gelijck dan dede. Dit steedtje is door de Franschen gebrandt geweest eñ gedemolieert, omdat Spaensch garnisoen ingenomen hadden.

De abdij van Cambron hadden mede seer qualijck getracteert, eñ soo den Abt, die mij quam groeten en eten presenteerde, seyde, hadden wel 4000 voeten muers gedemolieert.

Te Chievre is een seer groote vierkante mart, maer de huysen van binnen seer slecht. Hoort den broeder vañ overleden Grave v. Egmondt toe.

Wederom seer schoon weder.

De bagage, gisteren wegh gesonden, quam niet weder.

Soo smergens vertrocken, quam daer een man (maer, soo men seyde, een groot leugenaer) seggen, dat hij een gedeelte vañ selve bagage vañ Franschen sien nemen hadde; maer niemant anders die tijdinge brengende, wierd voor een leugen gehouden, eñ daernae geseght, dat maer weynige peerden genomen waeren.

23 *Woensd.* In de nacht voor desen dagh quamen de wagens, die eergisteren waeren wegh gesonden, wederom, eñ bevondt men dat het gerucht van het nemen vañ wagens leugenachtig was.

Omtrent 6 ueren reed wegh van Chievre, eñ passeerde voorbij Aeth, hetselve ¼ uers op onse rechte handt latende.

Een half uer verbij Ath was een doot lichaem van een man op een radt. Wat verder ley een dorpje op de lincker handt; daer dicht bij reden wij over een brugghe van twee ponten over een kleyn riviertje.

De Con. logeerde te Grames.

24 *Dynsd.* Smergens ten 6 ueren marcheerden naer kant vañ Schelde. Hoorden veel canon-schoten, de vijandt aen die rivier al voor ons zijnde aeñ overzijde.

Smergens raeckte in marsch bij de artillerye eñ de Lt Cor. Verschuer, die mij overal in de mars te recht hielp eñ beleeft was.

Tegen den avondt quamen omtrent 2 boeren huysen, eñ ick geen car hebbende noch bastpeerden, die bij de muyl-esels vañ Con. waren (ick meende desen avondt oock bij de Con. te wesen), sliep op stroo en een matras, die Verschuer mij leende met een deken, hebbende eerst met hem eñ sijn vrouw gegeten.

De Con. was een uer van ons.

25 *Woensd.* Ten 7 ueren quam ordre voor̄ artillerye om te marcheren naer het dorp Berchem. Passeerden door Ronssen, een dorp, de Prins van Nassau, Gouverneur van Gelder, toehoorende, daer een casteel met 4 vierkante torens op de hoecken bij leght, een heerlijck gebouw. Een man van daer had aen . . . . . . [1]) geseght, dat het het schoonste was tusschen die plaets eñ Jerusalem.

Dit verbij zijnde, marcheerden door seer naeuwe wegen op een groote hoochte, tusschen struycken van haes-noten,

---

1) Niet ingevuld.

waer van daen naer de kant van Ronssen en voorts de schoonste gesichten van de werelt waeren.

Was quaedt eñ buyachtigh weder.

Quamen naer middach te Berchem voorz., eñ logeerde de Con. in een kleyn Clooster, en ick tot een hoefsmit.

26 *Dond.* Smerg. heel vroegh hadde twee of dry kleyne draeyingen in mijn hooft.

Omtrent 8 ueren quam een gesegh, dat de Franschen aeñ overzijde van de Schelde een batterije opwierpen, om ons te canonneren, gelijck dan oock de Con. bagage eñ die van alle de rest met alle haest wierdt opgepackt; maer dat verdween wederom, eñ schijnt een kunsje vañ vijandt geweest te zijn, om still wegh te komen, gelijck hij oock dien morgen dede, eñ wierd geseght dat m^r du Mayne vooruyt naer Harlebeeck was gemarcheert, eer ons Leger door Oudenaerde over de Schelde konde komen.

De Con. decamperende van Bergem, gingh op een casteeltje, een half uer daer van daen eñ genaemt Donck, logeren.

27 *Vrijd.* Smerg. ten 6 ueren vertrocken van Donck, eñ reed ick met de Con. koetsen naer Oudenaerden. De wegh was seer geembarrasseerd van al het volck, de trouppen daer elcke reys tusschen marcherende. Blaitwaits koets quam tusschen mij indringen, eñ liet hem voor-rijden; daer quam oock die vañ Graef van Aversberg, Envoyé vañ Keyser, maer door 't gedrangh raeckte van haer af, eñ voor, de Coronel Bulo, die met sijn Regiment daer marcheerde, mij doende alleen passeren.

Soo marcheerde door Oudenaerden, 't welck al een groote stadt is eñ gefortificeert, en rijdende door enghe wegen, quamen in een dorpje, genaemt Wanneghem.

De Con. logeerde weder tot de Paep; had een thuyntje voor sijn huys leggen, en daer nevens eene redelijcke groote vijver. Over een kleyn bruggetje ging men vañ groote wegh naer Con. huys.

Verhaesten had mij een slecht gat van een huysje gegeven naer sijn gewoonte, daerom aen̄ rechterhand van̄ Con. huys meende te gaen camperen, omtrent de kerck, en op die plaets hebbende sitten wachten tot den doncker, sonder dat mijn car aenquam, en̄ doen die quam daer geen tijdt wesende om mijn tent op te setten, most mijn bastpeerden-goedt weder naer voorz. huisje doen voeren, 't welck geschiedende in̄ doncker, wierd van achteren door een dief een groot gat in het doeck gesneden, maer vondt daer geen dingen van sijn gading.

In den selve doncker verloor oock mijn silvere degen.

28 *Saterd.* Smerg. ontbood mij de Con. en teeckende.

Voormiddagh, naer dat in 't voorz. huysje geslapen hadde, sette mijn tent op aen̄ overzijde van̄ Con. huys.

Men seyde, dat de Franschen naer Rousselaer waeren gemarcheert.

29 *Sond.* Quam de groote bagage, eenige tijdt zijnde wegh geweest, weder bij het leger.

Smerg. was bij de Con., ontboden zijnde. Teeckende onder anderen een Instructie voor̄ Envoyé Schonenberg, om in Spagnen te handelen over het verblijff van een gedeelte der gecombineerde vloot, bij Spaegnen versocht, voor̄ aenstaende winter.

Aen een Officier, komende van wegen de Cor. Capel, telde duysent guldens, om in Holl^{t} aen mijn vrouw weder gegeven te werden door̄ Solliciteur Haseur.

30 *Maend.* Sondt de Assignatie van̄ voorz. 1000 gl. aen mijn vrouw, met noch eene van 650 gl., mij gegeven door̄ Majoor Eck, om betaelt te werden door̄ solliciteur Ouwerschie.

Keppel att smiddachs met ons, en was mij heel beleeft. Koud en̄ guer weder. Van de midd. af regende het seer sterck.

Was sav. bij de Con., die teeckende, en deed mij schrijven.

31 *Dynsd.* Was beter weder, droogh, maer veel windt.

Smerg. eenen Cap^{n} Eeck bij mij, neef van onse neef Eeck.

Gisteren avondt teeckende de Con. de sententie om gerabraeckt te werden, van een soldaet, die een man, soo een pack gewasschen goedt op sijn hals genomen had van sijn vrouw, met menichte steken vermoort hadde te St André.

Daer was een donderslach ofte twee, sonder regen.

September.

1 *Woensd.* Snachts voor desen dagh was daer een seer harde windt naer̄ donder van gisteren.

Was hier gecampeert op een camp over de Coninx huys, aen̄ overzijde van een naeuwe wegh, voorbij 't selve huys loopende, daer continuelijck soo veele wagens en peerden gingen, dat men qual. tijdt had om daer over te komen.

Soudtland wierd een degen van sess guinys van sijn zijde gestolen in de Con. groote Turckse tent, in̄ thuyn van̄ Pastoor op-staende, en̄ viel den dief terstond daarop in 't water: men meende om te eschapperen.

Men sprack al weder van̄ groote bagage wegh te senden.

2 *Dond.* Savonts te 9 ueren riep mij de Con. binnen, en̄ gaff mij twee opene brieven toe te doen aen de tafel, achter hem staende. Gaff mij daernae een minute van de Wildt sijn handt, van een brief aen Callenburg, om dry mael te werden uytgeschreven, gevende mij de brief van̄ R. Pens^{s}, daer dat in versocht. Dit uytschrijven duerde soo langh, dat de Con. stondt om te bedt te gaen, doen se Kien binnen bracht, en̄ ick geen tijdt had om aen tafel te gaen eten.

Daer was ordre omme de groote bagage weder wegh te senden, voor soo veel men die missen konde (soo Montpouillan van Top gehoort hadde), om dat daer op̄ aen-

staende marsch lichtel. eenige verwarringe soude konnen komen.

In de Con. camer sagh open leggen een caert van 't landt van Doornick.

3 *Vrijd.* Smergens hoorde men niet van mergen te marcheren.

Praetende naer den eten met Pyper en Hompes, meende de eerste, al een gaeuw man wesende, dat er van 't jaer niet veel meer te doen soude wesen, naer dat men den 25en verleden dė vijandt niet en hadde geattacqueert, gelijck hij meende dat soude hebben konnen geschieden, de trouppen vañ vijandt, als over ons quamen aeñ andere zijde vañ Schelde, noch weynigh zijnde eñ seer gefatigeert.

Sam. Hulst quam korts daernae in mijn tent en seyde, dat men mergen marcheren soude en alle bagagie achterlaten. Gingh nae 't Hoff om te hooren, eñ de ordre eerst een tijdt langh daernae werdende uytgegeven, was dat mergen maer een vleugel soude marcheren (soo men seyde naer Deynse: want daer wierd door mijn clercken geen ordre vañ marsch geschreven) en de Con. eerst den volgende dagh.

Daniel, mijn jongen, quam mij seggen dat sijn vader doot was, versoeckende verloff om voor 8 of 10 dagen naer huys te gaen, seggende een stiefmoeder te hebben, die hij vreesde hem verongelijcken soude. Dit sloegh hem af.

Carel Hulst seyde, dat sijn broer heel qual. was eñ de heele nacht de koorts gehadt hadde.

Savonts iñ antichambre quam Portland bij mij, om een ordertje voor een dorp, dat in sijn camer ging schrijven.

Daer was eenigh seggen, dat Meester op de vloot van Barcklay en Almonde wesende, twee forten iñ haven van Duynkercken soude door sijne vierwercken ruineren, eñ wij met een detachement van de landzijde 't selve attacqueren.

Naermidd. iñ antichambre wachtende, dede mij de Con.

binnen komen, en teeckende een deel Actens, Keppel oock in̄ camer wesende.

Omtrent half 5^{en} hoorde men een deel schoten afgaen naer̄ kant van̄ lincker vleugel; een uer daernae bevondt men, dat het een par(tij) van̄ vijandt gewees twas, die hadde meenen peerden te komen lichten, en seyde men dat daer noch een groote partij peerden waeren bij geweest, maer dat, het voetvolck siende geslagen, waeren doorgegaen. Ons volck hadden der in̄ 60 dootgeschoten, en noch grooter getall gevangen, die voorbij mijn tent gebracht wierden met den avondt.

4 *Saterd.* Wierd aen tafel geseght, dat een brief was gevonden bij de Artillerye van eenen die seyde, dat sij, die het cruydt hadden willen aensteken, met haer 8^{en} waeren, en̄ dat hij, de schrijver, indien men hem wilde pardonneren, de 7 andere soude aenbrengen. Men meende dat dese schrijver wel mocht wesen deselve, die over dit werck gevangen en̄ gepijnicht was, en̄ gedreyght werdende met de tweede torture, alles bekendt hadde, en̄ onder andere dat Luxemburgh hem opgemaeckt en̄ met hem gehandelt hadde.

Desen dagh of de vorighe liet een klein peerdetje, dat voor̄ knecht van mijn bastpeerden gekocht hadde, aen Isac, op sijn versoeck, over. Was van 13 $rijxd^{rs}$.

Ging naermidd. mijn peerden besien. Gaf last dat alle tegen half vijven gereedt souden wesen.

Sprack met Danckelman, om sanderen daeghs samen te marcheren, en seyde dat aen sijn quartier, dat hij van̄ hoochte aen Daniel, mijn jongen, wees, voor vijven soude komen.

5 *Sond.* Smergens ten half drien opstaende, meende omtrent die uer naer Danckelman te rijden, maer kon mijn koets niet krijgen voor over half sessen. Als Barent daerover uytmaeckte, sprack hij stout en impertinentel. wederom. Konde voorts het huys van Danckelman niet

vinden, eñ naer een, dat Dammes mij wees, gereden zijnde, vondt daer niemandt in.

Reed dan iñ marsch van bagage eñ soetelaers naer Deynse, eñ daeromtrent haspelarije omtrent de passage door de stadt en een brugge daerbij gemaeckt vindende, konde niet voort en wachte wel drie ueren, voornementl. de oorsaeck wesende omdat de artillerye eerst door de stadt most, eer men iemant soude doorlaten.

Naer die tijdt den boom, die sij gemaeckt hadden en daer een wacht bij stondt, geopent wesende, quam door Deynse; maer de wegh om verder te komen wierd mij afgesneden door een treyn van 50 à 60 broodwagens, die niet verre van Deynse weder bleven staen, wel een paer ueren langh, en reden daernae eerst naer 't Leger bij Wouterghem, daer ick ten 6 of half seven aen quam; logeerde in een huys, niet verr van de kerck.

Savonts quam geen ordre om den volgende dagh te marcheren, werdende geseght dat de vijandt ons geprevenieert hadde en omtrent Rousselaer stondt, maer dit all twijffelachtigh.

De Con. logeerde tot de Paep, had niet als een redelijcke slaep-camer en een antichambre van 10 of 12 voet in 't vierkant.

Rontom Deynse zijn niet als weyden en moerassachtig landt.

6 *Maend.* Bleven te Wouterghem.

Naermiddagh wandelde wat met Kien naer de artillerye toe.

Grammen, daer wij over twee jaren laghen eñ de aerdbevinghe hadden, was hier maer een groot quartier-uers van daen.

Savonts was bij de Con., die teeckende; scheen wat chagrin te wesen.

Verbij mijn huys was een wegh, niet breedt, die continuel. vol menschen, wagens en peerden was; de fouragiers daer geduerigh passerende. Goedt weder.

7 *Dynsd.* Kreegh smergens, met een brief van mijn vrouw, een silvere degen, die doen maken hadde in plaets van die verloren hadde.

Liet order schrijven en door een bode afgaen aen mijn schip, om naer Gendt te komen.

Men praete van de Con. vertreck, maer gingen noch geen Gardes du Corps, om op relay te staen, noch Gastigny wierd niet vooruyt gesonden.

Acht of 10 ordres wierden gesonden kort naer de middagh, tot preparatie vañ belegering van Huy.

Smiddachs vertelde van Hill veel van het leven, dat hij met Buysero gehadt had, eñ hoe hij eens met hem geweest was nae de Graef van Auvergne, Buysero 12 coffers met Baladins cleren mede nemende. Item, hoe hij in Engel[t], te Epston, voor sijn logement op de volle straet, in sijn nachttabbert eñ slaepmuts eene entrée de Ballet danste.

Was seer goedt weder.

Tegen den avondt quam Sam. Hulst seggen, dat men sanderen daeghs soude marcheren, en dat er ordre was alle de bagagie achter te laten, selfs geen bastpeerden mede te nemen. Ging naer 't Hoff en hoorde wel vañ marsch, maer niet ter wereldt vañ bagagie, die men seyde dat altemael soude mede gaen.

Men seyde dat er mergen wel wat soude konnen te doen komen, eñ dat Gastigny aen Ronjet, de Chirurgijn, geseght hadde, dat mergen soude wel doen van sich dicht bij de Coningh te houden.

8 *Woensd.* Stondt voor̄ dach op en maeckte bij de Con. koetsen te komen, en reed daer mede door seer naeuwe wegen seer langhsaem, moetende schier alle 20 passen still staen, naer Thielt, een groot dorp of vleck, eñ voort sonder stil te houden tot Rousselaer toe, daer het hooftquartier was, en daer eerst savonts ten 11 ueren aenquamen in den doncker.

Ick logeerde tot een man en vrouw, die 10 levende

kinderen hadden; was een Procureur en brouwer, genaemt Mouran.

De Franschen waeren maer 2 ueren van ons, en wierden geseght haer achter een kleyn riviertje of beeck, dat tusschen ons en haer lagh, geretrencheert te hebben.

De wegen op sommige plaetsen waeren soo engh, dat daer qual. plaets voor̄ koets was.

Om de langhe marsch bleef seer veel volck onderwegen, en waeren de wegen overal savonts vol.

Had den ganschen dagh geen eten, als een brood en een halve pint seck, als savonts aenquam, alles te bed en̄ uyt de weegh wesende, nam daerom savonts wat choccolate.

9 *Dond.* Naermidd. was de Kraey bij mij.

Tegen den avondt wandelde wat met Stevenson, doende hier in 't Leger het werck van Secretaris van Schothlandt.

Savonts schreef de Con. naer Holl[t] tot bij thienen. Ick doen bij Kien wachtende, liet mij vragen of eenige dingen had die met de post wegh mosten, en̄ soo jae, dat die aen hem geven soude om binnen te brengen. Soo sond hem 2 brieven, daer Geldermalsem mij de substantie van opgegeven hadde.

Was alle dese dagen schoon en̄ warm weder.

Voor de middach quam verbij mijn huys, dat naer de kant van 't end van 't dorp stondt, een partij van̄ onse marcheren met 12 of 14 Fransche gevangenen, van een partij die de onse geslagen hadden. Was van die, die op̄ peerden liepen.

Over mijn venster, aen̄ andere zijde van̄ straet, was een Clooster van Augustinen.

Naermidd. was bij Isac om een schilderije te sien, die hij gekocht hadde en̄ niet en docht. Was van een vrouw met een seer doorschijnich hemdt.

10 *Vrijd.* Smiddachs sprack met van Leeuwen, die de provisie kocht, en dese mergen ten 8 ueren noch te

Brugghe geweest was om vis te koopen, en een groote levende tarbot daer gekocht hadde. Dese seyde, dat men te Brugghe voor vast seyde, dat Calis gebombardeert was. Dat den Hertoch van Pleun den 8^en^ van ons vertrocken was om Huy te attacqueren, was nu publyck.

Savonts quam Jan Verhaeste mij seggen, dat hij vier van Isax peerden in mijn schuer hadde moeten setten, werdende gevreest dat de Franschen aen die zijde, daer nu stonden, wat verder als de mijne, eenigh dessein souden mogen daerop maecken; dat het hem leet was dat te moeten doen etc.

11 *Saterd.* Smerg. was du Puy, van Luyck, bij (mij), om te vragen nae gelegentheyt om daer naer toe te schrijven. Seyde, dat men apprehendeerde dat de vijandt een detachement uyt Duytslandt tot secours van Huy souden senden; dat iñ laetste belegeringe de Gouverneur het seer slecht gemaeckt hadde, eñ Tobias, die daer mede in was, desgelijcke.

Smerg. was Wallermans, de man van joff. Tondi, bij mij; seyde, dat sij te Brussel noch vrij sieck was vañ koorts.

Wandelde savonts wat door het dorp, om bootschappen. Men hoorde geen nieuws vañ belegering van Huy.

Smergens wierden eenighe bataillons geleght, om ons te decken tegen alle insultes van de vijandt.

De man, die de artillerye had willen in brandt steken, wierd de handt afgehouwen eñ levendigh gebrandt. Seyde niets, noch schreeuwde niet.

12 *Sond.* Praete ons volck aen tafel niet als railleries van d[r] Harris, die men evenwel seyde dat den Aertsbisschop van Canterbury aeñ Con. gerecommandeert hadde.

Gisteren kreegh mijn siege de commodité, die gebroken was, gerepareert, oock een noteboomen laedje op mijn schrijf-tafel, en een sluyt-laedje, daer geld en papieren in leyde, in mijn schrijfcoffer.

Aen tafel wierdt verteldt, dat een van onse provisie-

wagens, van daegh van Brugge komende met paspoort, van de Franschen was geattacqueert, de peerden genomen, en een dragonder, die daerbij was, dootgeschoten.

13 *Maend.* Altoos seer schoon weder.

De Con. teeckende desen dagh diep iñ 30 sauvegardes.

Observeerde, als smerg. en naermidd. ging wandelen, dat er seer veel kinderen te Rousselaer waeren, en daeronder veel fraeye.

Naermidd. omtrent ten 5 ueren hoorde men veel canonschoten naer kant van de zee, en meende men dat het omtrent Duynkercken of Calis soude mogen wesen.

Desen dagh reeckende, dat het corps onder de Gr. van Thian, dat omtrent Gendt gelegen hadde eñ naer Huy gemarcheert was, daer soude aengekomen wesen.

In een brief van mijn vrouw sagh dat Gersdorf, Tet haer vrijer, nu stercke vrijage maeckte aen Noor van Kortenhoef, en men het huwel. apparent oordeelde.

Savonts deed mij de Con. binnen roepen en teeckende een deel Acten.

Wandelde tegen den avondt, eñ sach d^{r} Harris 5 a 6 mael een weeghje rijden over en weder, eñ seyde hem: well doct^{r}, Itque reditque viam toties. Sijn knecht lachte een weynigh, siende dat ick daer op lette.

14 *Dynsd.* Smerg. was Cor. Bynam (sic) en Rademaker bij mij, over een saeck van pardon.

Noch al ongemeen schoon weder.

De Coningh was smergens uyt om de trouppen te peerd te sien, die Myl. Athlone commandeerde, 4 a 5 ueren van Rousselaer. De Con. att daer smiddachs.

Naermidd. was joff. Kock bij mij, met haer man hier in 't Leger gekomen, die Predicant bij 't Reg^{t} van . . . . . . [1]) was, en, soo sij seyde, logeerde bij Dorp.

1) Niet ingevuld.

Naermidd. wandelde wat met Stevensson.

Savonts vertelde van Hill veel van 't huwel. vañ jonghe Meester, hoe dat hij door hulp van hem eñ Nachtegael in de kennis en iñ familiariteit gekomen was van eenen van Peer, te Vlissingen, die met de 2 voorz. hem oock sijn geldt afwon met onnoosel spelen, eñ dat ondertusschen die van Peer, een swacken broeder wesende, eñ noch restanten hebbende van seker quaedt, dat hij, Meester, daerdoor familiariteit met van Peer sijn vrouw krijgende, dat een dochter was vañ H^r Engelse, haer bekropen had, en naer de doot vañ voorz. haer man met haer getrouwt was, seer tegen haer vaders sin, die daernae hoorende hoe het toegegaen was en komende te sterven, sijn dochter bij testament niet als pure legitime gemaeckt hadde, eñ dat daerdoor, als op 't eynde deselve dochter mede quam te sterven, sij aen Meester het grootste deel van haer goedt niet hadde konnen maecken. Dit alles seyde van Hill dat hem overgekomen was, omdat hij hem niet wel gedragen had tegen hem, van Hil eñ Nachtegael.

15 *Woensd.* Smergens was Isac mij een visite geven. Seyde, dat men de voorgaende nacht sterck had hooren schieten, eñ eyndelijck een soo grooten slach, dat de Officieren in 't campement uyt haer tenten waeren geloopen. Dat oock de voorgaende nacht een expresse vañ kant van Calis gekomen was. Seyde oock, dat Luxemburg seer malcontent was.

Naermidd. was joff. de Kock noch bij mij.

16 *Dond.* Smiddachs hoorde men niet vañ belegeringh van Huy, noch van 't ghene al dat schieten, dat men zedert 2 a 3 dagen gehoort had, mocht beduyden.

Smergens even soo gingh eten, quam een oudachtigh man mij vragen, of een fraey stuck schilderij wilde siẽn van sijn soon, Verbiest genaemt. Naer̃ eten met Isac daer gegaen zijnde, was het een schilderije van fruyten, die geen halve rijxd^r weerdt was.

Savonts was du Puis, Minister van Luyck, bij mij, gaff hem een pen twee of 3 en sandt.

Savonts te 9 ueren was bij de Con., dede een brief toe aen̄ andere tafel, die mij open gaff, een andere, sonder couverte, vouwde en̄ dede selve toe. Vraeghde of eenige dingen te teeckenen had, daer haest aen was; teyckende 3 sententien om te hangen, van deserteurs, en noch eenige andere; maer ettelijcke bij den Hert. v. Wirtenberg gerecommandeert, leyde ter zijden.

Savonts seyde Soutelandt, dat dese volgende dagh de groote machine van Meester, om de Rijsbanck voor Duynkercken te ruineren, soude springen.

Smergens waeren weder eenige Gedeputeerden van Dixmuyden bij mij, komende om van̄ Con. een sauvegarde te versoecken, voornemelijck tegens de insolentie van de partijen, die daer dagelijx quamen teren. Diergelijcke quamen oock van Thielt, maer als de Con. savonts daer van sprack, seyde: houdt dat noch wat op. Sprack daer oock van aen Portland, die seyde, mergen aen̄ Con. daervan te sullen spreken.

Had geen brieven desen dagh van mijn vrouw, hoewel desen dagh, volgens gewoonte, mosten komen. Versuymde savonts oock mijn brief naer huys toe te sluyten.

17 *Vrijd.* Smiddachs, soo wij aen tafel gingen, sagh men roock opgaen, en quam men seggen dat er brandt was in de groote straet, die over het Stadthuys loopt. Aten evenwel voort, en̄ naer den eten gingh met m^r^ Stevenson den brandt sien, die noch wel een uer of anderhalf duerde, en̄ verbranden wel omtrent de 18 huysen, maer slechte, en̄ meest alle met stroo gedeckt. Het had begonnen in 't quartier van̄ Hertogh van Wirtenberg; men wist niet hoe.

De Con. ging oock te peerd sitten en sagh den brandt. Wandelde daernae noch wat met Stevenson.

18 *Saterd.* Smerg. was Cap^n^ Goudecker bij mij, wilde

vañ Con. eenigh benefitie versoecken, seggende dat van sijn tractement niet bestaen en konde.

Naermidd. was joff. de Kock bij mij, quam afscheidt nemen.

19 *Sond.* Smergens was in Menards predicatie.

Men seyde dat mergen de Gardes du Corps tot escorte vañ Con. souden vooruyt gaen.

Savonts wandelde eens door 't hooftquartier, dat begon op het eynde van de lange straet, daer den brandt geweest was, daernae voorbij van Loons komende, praete wat met hem en Rottermondt; seyden dat m^rs Curson als van Excester te Kingstone quam, om, soo men seyde, Rottermondt naer te loopen, aen Hulst meer als 200 gl. gekost hadde; dat de Wilde een groote liefhebber was van vrouwen.

20 *Maend.* Smergens was den Ingenieur du Puy langh bij mij.

Savonts over half thienen deed mij de Con. roepen eñ teeckende; maer 4 à 5 Actens, dooř Hertogh van Wirtemberg gerecommandeert, wilde hij niet teeckenen. Was wat chagrin. Keppel was binnen en lachte tegen mij, als hij, mij iets belastende, heel hard, sprack gelijck tegen ymant die doofachtigh is.

Het schoon weder continueerde noch al.

Onder de voorz. Actens was eene voor Fabrice als Lt Cor.

De Con. gaff mij de Pasquillen van Bidloo en Romein de Hooghe te bewaeren.

21 *Dynsd.* Smergens eñ naermidd. deed de Con. een revue vañ Infanterie, die men seyde seer schoon eñ in goede staet te wesen.

Van Wouw was smergens bij mij; seyde oock dat het huwelijck van Gersdorf met Noor Burg soude voortgaen.

Gisteren avondt praete met Montpouillan van sijne amours met Tet de Willem, die hij seyde dat men aeñ Con. oock vertelt hadde.

Savonts had weder woorden met mijn coetsier Barent, die mij 't geldt van een rekening quam eysschen van over 5 a 6 weecken. Seyde hem, hem 't geldt gevende, dat voorseker hem niet schuldigh was, dat hij een onbeschaemden vlegel was, eñ dat hij wandelen soude soo ras wij iñ Haegh quamen.

De Gardes du Corps vertrocken desen dagh naer̄ Haegh eñ naer 't Loo.

22 *Maend.* Smergens waeren du Puy, Feron en Cor. van Hekeren bij mij.

Naermidd. sagh een man op een cruywagen op straet, sonder armen, en quam een stuk van een vinger uyt sijn schouderen. Sijn beenen waeren oock seer dun en gevouwen op een vremde manier. De Con. thuys komende, kon hem niet ter dege sien.

De Con. att smidd. bij de Prins van Vaudemont, hebbende de Spaensche trouppes gesien.

Feron seyde, dat hij de Keurvorst van Beyeren sijne fraeye cuisiniere gesien hadde, die altijt voor hem eten gereet maeckte, en in een koets, alleen tot haer dispositie zijnde, reedt. Dat sij, te Brussel zijnde, als een dame was opgeschickt; dat het eene Hooghduytsche was.

Naermidd. wandelde een tijdt langh, onse straet uytgaende eñ door het hooftquartier weder inkomende.

Thuys komende viel wat in slaep in mijn stoel. Daernae was Cor. Graham bij mij; wilde het commandement vañ Briel voor sijn broer hebben. Daernae quam Isac om mij schilderijen te thoonen, van Brussel gekomen, onder anderen een Leda met de swaen van of naer Rubbens.

23 *Dond.* Smergens was la Meloniere bij mij, over een particuliere saeck van eenen Benetru en Brisson.

Meende niet dat de Con. het eynde van 't werck van Huy hier soude uytwachten.

Gisteren sagh op straet een misgeboorte, zijnde een jongh man van omtrent 22 of 23 jaren oudt; had geen armen,

maer uyt de schouders quamen aen beyde zijden als een stuck van een pinck met een nageltje daeraen. Sijn beenen waeren heel dun en toegevouwen, sijn aensicht anders niet qual. staende; doordien de Con. thuys quam, het omtrent sijn deur zijnde, kost hem met gemack niet sien.

Ymant seyde, dat doe den Prins van Baden over den Rhijn gegaen was, 12000 man vañ Keurvorst van Saxen geweygert hadden te volgen, seggende geen ordre te hebben.

De brieven uyt den Haegh quamen desen dagh niet.

Savonts tot quartier over 9^en gewacht hebbende iñ antichambre, liet Kien mij vragen of dingen hadde daer haest aen was. Ick seyde dat een brief was naer Spaignen, die wegh most (was aengaende de Commercie van Biscayen met Vranckrijck, die Spaignen open geset hadde), eñ noch andere. Daerop deed mij de Con. binnen komen, Keppel eñ Dopff mede binnen zijnde. De brief naer Spaignen geteeckent hebbende eñ noch 2 a 3 dingen, sagh eenige Actens onder de papieren, daervan Geldermalsem mij twee gerecommandeert had dat mochten geteeckent werden. Dese siende, seyde met een chagrine toon: „Die Actens wil ick niet teeckenen." Seyde: seer wel, Sire. Doen noch een dingh of twee geteeckent hebbende, vraegde hem of hij die Actens daernae soude teeckenen, seyde weder met chagrin: „Jae, daer en is geen haest bij." Dit maeckte mij den ganschen avondt mede seer chagrin eñ onlustich. Was altoos schoon weer.

24 *Vrijd.* Smergens kreegh een brief van mijn vrouw. Schreef, dat wel verwondert soude wesen, als soude hooren dat broer Christiaen geresolv^t was naer Vytrecht te gaen woonen, om dat hondertste penningen te ontgaen, tot het betalen vañ welcke hij yder reys most geldt opnemen. Dat, daer wonende, hij niet en soude hoeven te betalen als voor 't goedt, dat hij in Holl^t soude hebben, eñ dat dit hem over de 800 gl. soude profiteren. Dat mijn vr. en suster het hem hadden afgeraden, sullende daer

soo alleen wesen, maer dat hij daermede voort wilde. Dat men seyde Noor van Kortenhoeve de naeste sondach over 8 dagen een gebodt met Gersdorf soude hebben.

Naermidd. was Isac bij mij, vraegde of ick geen goedt gehadt hadde op̄ Con. wagens, die gisteren vañ Franschen genomen geweest waeren, en nu weder quamen. Daernae was Cap[n] Goudecker bij mij over sijn versoeck, dat aeñ Con. meende te doen.

Maeckte naerm. een pardon op voor Georg. Everard, die met de dochter van d[r] van Wouw al over lang was wegh geloopen, eñ dat Keppel soude doen teeckenen dese naermidd.

Men seyde aen tafel, dat de Maerschal de l'Orge al dat hij konde bijeengeraept hebbende, weder naer̄ Prins van Baden toe was.

25 *Saterd.* Hoorde seggen dat Gastigny en Keppel dese mergen vertrocken waeren, de eerste naer 't Loo eñ d'andere naer Overijssel.

De Con. gingh smergens naer Dixmuyden.

Smiddachs att bij Isac in sijn camer, daer een Officier van Brugghe mede was. De Cor. Hekeren att daer mede. Seyde, dat geklaegt hebbende, dat verscheidene Majors de Brigade, jonger in dienst als hij, hem in die qualit[t] geprefereert waeren, de Con. hem doen seggen hadde, dat de functie van President vañ Crijchsraedt, die Weede indispoost zijnde niet waernemen konde, hij soude doen, hem geembarrasseert vondt daermede, niet wetende hoe Dijckveldt, anders sijn goede vrundt, dat opnemen soude. Raede hem daerin de groote wegh te gaen.

De Con. quam ten 4 ueren weder van Dixmuyden, en sprack men met meer apparentie van de fortificatie, daervan niet te doen als anders.

26 *Sond.* Savonts was chagrin over de dingen van gisteren.

Gaf savonts door Kien een Reglement aengaende deserteurs binnen, daer Danckelman eñ Schutz om bij mij geweest hadden, de expeditie recommanderende. Kien had geseght, dat daer haest bij was, eñ daernevens een Sauvegarde presenterende om te teeckenen, had de Coning geseght: „Wel is daer oock al haest bij?" Over al dit werck was vrij chagrin.

De Con. ontbood mij ten 11 ueren. Was vrindelijck en vraeghde of ick oock eenigh goedt verloren had, de clercken haer wagen met een deel goedt vañ Franschen genomen zijnde, hoewel paspoort hadde. Seyde neen, eñ dat niet geweten hadde dat er een wagen naer Gendt gesonden was, dat, indien het geweten hadde, licht wel goedt mede soude gesonden hebben. Was vrundelijck. Gaff mij te doen.

Naermidd. was de Gñael Majoor Tettau bij mij, werdende door Con. gemaeckt Gouverneur van Vlaenderen. Eñ door selve gerecommand[t] aeñ Staet, tot het Generaelschap vañ artillerye.

Tegen den avondt Car. Hulst met hem, Tettau, gesproken hebbende, seyde, dat hij meende dat de Con. wel overmergen, dynsdach, mochte vertrecken.

Smergens was daer tijding aen 't Hoff uyt brieven, soo men seyde, vañ Hertogh van Pleun, dat de twee forten, die het Casteel van Huy defendeerden, bij de onse stormender handt waeren geemporteert, eñ de garnisoenen gecapotteert.

Tettau en Danckelman seyden oock, dat daer tijdingh was, dat de Prins van Baden een plaets van importantie, genaemt . . . . . .[1]) had ingenomen, eñ daer subsistentie voor sijn leger bekomen. Dat de Saxen oock satisfactie op haere difficulteiten bekomen hebbende, sich weder bij de Prins van Baden stonden te voegen, en dat sulx de

1) Niet ingevuld.

Franschen, daer geen staet op hebbende gemaeckt, soude surpreneren. Tettau seyde oock, dat wij de naeste campagne vroegh moeten beginnen, eñ sien een plaets of 2 wegh te nemen, als Yperen eñ Cortrijck.

27 *Maend.* Snachts voor desen dagh lagh al wat lang wacker en was heetachtigh; was den heelen dach al of niet vast op mijn beenen was eñ slapachtigh. Oock was tegen de middagh vrij geeuwachtigh, eñ quam mij somtijts, als geeuwde, een leelijcke lucht van mijn aessem in mijn mondt.

Voor de draeyachticheit in mijn hooft deed wat Engelsche slachbalsem aen mijn hooft eñ neus, en gingh savonts op 't Hoff. De Con. deed mij roepen over negenen, deed mij brieven toedoen en was vrij vriendelijck, maer teeckende maer eene Acte van 't Gouvernement van Vlaenderen eñ Sluys voor Gñael Lt Tettau.

Door de voorz. overval sprack oock wat met een dicke tongh, niet soo distinctel. als gewoon was.

Een provisie-wagen van Geldermalsem, die hij sonder passepoort met die vañ Con. paspoort hebbende naer Gendt had laten gaen, wierd genomen eñ geplundert.

28 *Dynsd.* Begon smergens wat te regenen, en was van daegh, soo wel als gisteren, koudt weder; had gisteren nacht een stroo dick gevrosen.

Smergens was de Fiscael van Wouw bij mij.

Tot smiddachs was men verwondert dat er geen nader tijdingh van Huy en quam, en meende men dat de Franschen een postillon onderschept hadden. De Con. meende dat noch van daegh tijdingh vañ overgaef soude komen.

Het ongemack van gisteren was dese mergen weder meest over. Sliep de voorgaende nacht wel en att dese middach met hongher. Had oock een soort van een hick dese daghen, maer begon oock over te gaen.

29 *Woensd.* Smergens quam Car. van Hulst met alteratie seggen, dat de Con. wegh gingh sanderen daeghs,

en dat hij naer Maestricht eñ Huy wilde, eñ niet en wilde dat ymandt iets soude mede nemen, en dat hij niet en wist hoe dat soude voortkomen, lang daerover talmende.

Ging naer 't Hoff eñ vondt dat het soo was, maer daernae noch van Huls (sic), dat ick niet mede soude gaen, maer de clercken.

Regende den ganschen dagh.

Savonts was de order aen Isac, dat de bagage den tweeden dagh nae dese soude gaen over Gendt naer Antwerpen, eñ daer wachten op naeder ordre, dat schijnende te wesen om die noch à portée te hebben, of hij om eenige reden noch weder mocht in 't Leger komen.

Savonts teeckende de Con. al veel dingen, en als hem vraegde wat doen soude, seyde, dat met de bagage konde gaen, en dan soo voort.

Blatwait hoorde dat met sijn koets evenwel mede gingh.

30 *Dond.* Schreef aen mijn vrouw.

De Con. vertrock wat over sevenen.

Isac sondt mij 13 rijxd^{rs} voor 't peerdetje, dat hem had overgedaen.

Hoorde, dat een escorte van 5000 man de wegh tot naer Gendt besetten, eñ de Con. geaccompagneert hebbende, de bagage mede secureren soude.

Soo wij aen tafel saeten, quam een knecht de tijding van 't overgaen van Huy seggen, daervan naermidd. de confirmatie hoorde uyt brieven aen Dijckveldt.

Naermidd. quam Rijswijck aentalmen met sijn sollicitatie, meenende de Con. noch gevonden te hebben. De plaets was met capitulatie over gegaen, en 't garnisoen met 2 stucken uytgetrocken.

Regende weder den ganschen dagh, en ick was bekommert over de wegh van mergen.

Hoorde, dat de vader van Mylord Colchester doot was, en hij wel 6000 ℔ sterl. erfde, behalven een groote somme contanten.

Ymant seyde aen tafel, dat de Keurvorst van̄ Paltz, br. van̄ Keurvorst van Beyeren, eyndel. Keurvorst van Ceulen geelig[t] was, of sijne electie geconfirmeert.

October.

1 *Vrijd.* Reden smergens omtr. half seven naer Nevelte, een dorp, omtrent 6 ueren van Rousselaer, op de routte naer Gendt. Vonden de wegh beter als gemeent hadden, maer regende noch geduerich, de wegh nochthans onder hard blijvende. Wij passeerden door Thielt, eñ att ick daer even buyten wat in de koets.

Aten savonts te Nevelte seer slecht, in een Herbergh, daer Isac logeerde, aen een langhe boerentafel.

Nevelte is een grootachtich dorp, en daer al goede huysen staen.

Ick logeerde tot de Griffier, in een grootachtige camer, daer gerefugieerde boeren in geweest waeren.

Men seyde, dat onse escorte 180 man sterck was geweest.

2 *Saterd.* Reed van Nevelte naer Gendt, daer omtrent 10 ueren aenquam. Zijn twee ueren en een half van malkanderen.

Logeerde in den Appel, daer de man over 3 maenden gestorven was. Had een fraey wit meisje van een dochter naergelaten.

Aten wel 13 a 14 sterck van onse Officieren en andere. Een oudachtigh man scheen verstand te hebben.

Seyde, dat een Fransman, onlangs gevangen, omdat twee calices gestolen had, gepresenteert hadde een dessein te ontdecken; men wist noch niet wat.

Sprack mijn schipper een reys ofte twee, van meeninge zijnde morgen tscheep te gaen naer Rotterdam, maer was nu contrarie windt.

Tegen den avondt gingh wat op straet, en sagh de stadt

vol nering en menschen was. Maer voelde weder een lassitudo spontanea, die al vrij sterck was.

De Conte de Venerie sprack mij over sijn verloff en seyde, dat sieck leggende over twee dagen op een wagen, geattacqueert was van een Fransche partij, en dat de cogels heel dicht over sijn hooft gevlogen hadden.

3 *Sond.* Smergens reed vañ Appel naer mijn schip, eñ wierd met peerden getrocken naer het Sas van Gendt, daer wij naer ½ uer wachtens door quamen.

Vassy, de Commandeur, was in de kerck en quam omtrent 1 ueren bij mij in 't schip, soo al sat en att; sach sijn dochter uyt de venster leggen.

Mijn peerden sond altemael te lande over Antwerpen eñ de Moerdijck naer̃ Haegh, gevende aeñ karre-knecht het geldt om uyt te geven onderwegen.

4 *Maend.* Was den ganschen dagh tscheep, avanceerde door het Slaeck eñ de Kill naer Dordt eñ quam tot bij Rotterdam, met een voorwindt en goedt weder.

Att smiddachs mosselen, daeghs te voren op het Sas gekocht.

Praete savonts een tijdtlangh met de schippers vrouw in 't vooronder.

5 *Dynsd.* Smergens peerdeden (sic) van Rotterdam tot Delft, en gingh te voet de stadt door, en soo met de schuyt naer den Haegh, daer te seven ueren aenquam.

Te Delft seyde mij een van onse boden, dat de Heer van Noortwijck saterdach verleden gestorven was, naerdat sieck van Rouselaer vertrocken was.

Naermidd. gingh met mijn vr. tot suster v. St Anneland, maer was niet thuys; van daer tot sust. v. Nieuwerkerck.

Hoorde dat St Martin dootgesteken was op straet.

6 *Woensd.* Smergens quam daer notificatie (eerst den volgende dagh) v. sijn doot, maer niet van dat hij doot gesteken was.

Savonts waeren suster v. St Annel^t, nicht van Ooyen

en Broer tot onsent, oock Tet de Willem, die se quelden over 't verlies van haer galant, mr Gerstorf, die gingh trouwen met Noor van Kortenhoef, zijnde het huwelijck gemaeckt door een vrouw, die hij geldt schuldigh was, eñ die geen raedt sagh om het te krijgen.

Was savonts wat koortsachtigh.

7 *Dond.* Meende te vertrecken naer het Loo, maer mijn peerden, die volgens gegeven ordre gisteren al in den Haegh hoorden geweest te hebben, quamen desen dagh noch niet. .

Zedert eenige dagen was met suere opwerpingen van mijn maegh gequelt, die oock telckens mij deden hicken, sonder nochthans walgachticheden te vernemen. Was wat koortsachtigh aen mijn pols. Resolveerde warm water te nemen om te spuwen, eñ wierd veel bruyne stoff quijt, en vondt mij God danck beter.

St Martin's doodt wierd door een rouwkoets aengeseght, eñ gezeght dat hij op sijn bedt gestorven was eñ niet dootgesteken.

8 *Vrijd.* Smiddachs at broer Chr. tot onsent; seyde, mijn komst niet eer geweten te hebben. Naermiddach reed met hem naer Hofwijck, en sagh daer sijn nieuw geinventeerde pendule. Had een verrekijcker iñ venster staen, daer men de sterren mede bij daegh konde sien. Seyde, dat 3 Jesuiten uyt Indien, in kleederen van Armeniers bij hem geweest hadden. Sagh oock 't manuscript van sijn boeck vañ planeten.

9 *Saterd.* Niet dervende langer iñ Haegh blijven, reed smergens met mijn vrouw naer Leyden. Sij begon uyt haer neus sterck te bloeden soo uyt den Haegh reden, hetwelck duerde tot Leyden toe, eñ noch een tijdt langh daer. Wierd somtijdts wel een weynigh flaeuwachtigh, maer niet heel seer.

Broer Christiaen in dese tijdt meende naer Uytrecht te gaen woonen, om de betalingh van den 200e penningh

voor een gedeelte te ontgaen; maer de saeck wel geexamineert hebbende, vondt dat hem weynigh soude hebben geprofiteert, eñ huerde sijn camer iñ Haegh, die opgeseght hadde, weder in.

Sagh Tien te Leyden in 't voorbijrijden, en geen plaets iñ cales hebbende, seyden hem dat naer de herbergh soude gaen (bij de schuyten), maer quam hij daer niet. Quam te half 9 te Uytrecht.

Van Leyden quam savonts met de schuyt te Uytrecht tot Carré, die seyde 82 jaer oudt te wesen; had 2 dochters eñ 2 sonen, alle ongetrouwt.

10 *Sond.* Reed met myn cales, die ledigh naer Uytrecht gesonden hadde, naer 't Loo, daer quam met den doncker. Aeñ Nieuwe Herbergh, buyten Voorthuysen, vondt Danckelman en de Baron (nu Conte gemaeckt) de Friese; aten daer tsamen.

Dijckveldt, de Raedpens[s] Heinsius, Secretaris Slingelandt, Geldermalsem eñ Secretaris de Wildt waren alle op 't Loo. Oock de Griffier Schuylenburg, die mij savonts alleen nemende seyde, dat met de dood vañ Heer van Noordtwijck, die sijn plaets van eerste Gecommitteerde Raedt uyt de Ridderschap apparentelijck op Duyvenvoorde soude komen, en de plaets van die iñ Staten Gñael op Boetselaer, en die van Boetselaer iñ Rekencamer daerdoor soude komen te vaceren, waermede ick nu soude konnen geholpen werden. Dat de voorgaende reyse, doen die van . . . . 1) vacant was, hij de Con. van mij hadde gesproken, eñ die, naerdat gevraeght hadde of ick oock wel soude willen, hem belast hadde, soo drae het tijdt soude wesen, het aen hem te schrijven. Seyde, dat hij meende die plaets wel 4 of 5000 gl. weerdt was.

11 *Woensd,* Quam Schuylenburgh smergens op mijn camer en dronck choccolate. Seyde hem, dat ick geresol-

---

1) Niet ingevuld.

veert was de propositie te amplecteren, en beloofde hij mij de Coningh daerover te spreken, maer was verlegen wie men de Con. tot mijn plaets soude konnen voorslaen, daertoe hij niemandt bequaem en kende. Als hem van Hulst sprack, seyde dat die de ¾ van̄ tijdt sieck was.

De Con. gingh smergens over 10[en] op de jacht, en̄ had seer quaedt weder van regen en windt.

Naermidd. quam tijdingh, dat hij savonts te Dieren soude slapen, en hoorde savonts dat hij door Keppel Blatwait daer ontboden hadde, maer kreegh geene ordre.

12 *Dynsd.* Smergens was Schuylenburg bij mij en dronc choccolate, zijnde oock op 't Loo gebleven.

Gisteren naemidd. was Odijck mede hier op 't Loo gekomen bij mij, die ick eenichsins sprack van de gelegentheit, die haer presenteerde door Boetselaers avancement.

Schuylenburgh vertelde veel van Made[e] Bernzau, die met haer man, een Freulen en een fraey Staetjoffertje in sijn jacht tot Aernhem toe gekomen was. Dat hij snachts van Mevrouw Bernzau, die hem bij haer geleght hadde, was opgestaen en̄ gaen leggen bij het Staetjoffertje, en den heele nacht op haer borsjes gelegen had. Dat de Mevrouw sprack als geen bordeelhoer soude derven doen. Dat sij recht op staende, in haerluyden presentie had staen pisse, en̄ op straet smergens vroegh, daer̄ werckluy verbij gingen, had sitten kacken. Dat sij haer man honsfot heete.

13 *Woensd.* Smergens was Schuylenburgh bij mij, dronken choccolate.

Naer de middagh quam de Coningh van Dieren op 't Loo, terwijl ick met de Raetsheer Romswinckel sijne ennuyeuse discoursen geplaeght wierd.

De Prins van Vaudemont quam met de Con. naer̄ midd., praete langh met de Marais van sijnen Moorschen doctor, in Indien in Malabar slaef van eenen Elzevier geweest zijnde.

Savonts seyde men, dat hij de Pr. v. Vaudemont gesien

hebbende, geseght had dat meende hem wat te sullen konnen doen slapen, dat hij in langen niet had konnen doen.

Wachte met impatientie, dat Schuylenburgh de Con. soude spreken van mijn saeck.

14 *Dond.* Smiddachs seyde mij Cor. Cutz, dat de Con. hem Cor. van̄ Engelsche Gardes gemaeckt hadde in plaetse van Talmach, in 't verleden jaer gebleven.

Smidd. was de tafel en noch een andere groote vol van Geldersche gasten.

Men hoorde dat de Pr. v. Vaudemont snachts sess ueren geslapen had.

Smergens dronck Schuylenburg met mij choccolate; had gisteren avondt een knoopje van diamanten, van 4 a 500 gl. soo hij seyde, verloren. Daernae waeren du Puy en Saumaise bij mij. Daernae de oudtste Welderen en̄ Randwijc. Naer Schuylenburg Romswinckel.

15 *Vrijd.* Schuylenburg vertrock smiddachs. Seyde mij, dat de Con. gesproken had van mijn saeck en hem geseght dat, als Boetselaer in̄ Ridderschap quam, occasie voor mij soude wesen tot de Rekencamer, daer̄ Con. eens genegentheit voor gethoont had. De Con. had daer niet tegen geseght, maer seyde dat de augmentatie van̄ Ridderschap eerst most voorgaen. Maer seyde mij, dat hij met de R. Pens[s] niet wel en was, omdat van Dedel met de neus, de Burgem[r], qual. gesproken had, die de R. Pen[s] regeerde en 6 mael achter een Burgemeester geweest was. Dit vreesde dat in mijn saeck qualijck soude komen.

Was smergens met Schuylenburg in de camer van̄ Prins van Vaudemont, die weder 6 ueren geslapen had door̄ remedie van de Moorschen doctor.

16 *Saterd.* De Con. was smergens op de jacht en vong het hart.

Hoorde van ymandt (meene de Marais), dat Werckendam in Indien een vrouw getrouwt had, dochter van een

man, die met yder van sijn 3 dochters een millioen gaf, eñ noch van vrij goeden huyse was.

Had een brief van mijn vrouw. Seyde, dat naer mijn vertreck noch vrij qual. met haer bloeden geweest was, maer met laeten op de voet beterschap had gekregen.

17 *Sond.* Naer den eten praete langh met de Marais. Vertelde van Hennins, Portlands Secretaris, huwelijck met de dochter van Romain de Hoogh, die 30000 gl. daer mede belooft had, maer niet veel geven soude, omdat het een deughniet was.

Daer quam soo veel volck bij Isac, dat twee groote tafels vol waeren.

Had de sleutel van mijn cabinet daer in gesloten, en had veel spuls eer die door een timmerman opgebroken was.

18 *Maend.* De Coning was op de jacht.

Smergens iñ antichambre gegaen zijnde, ontbood mij de Con. en gaf een lijst van hooge tractementen uyt te schrijven, seggende dat savonts de dingen teeckenen soude.

De tijdinge was per expres vañ Keurvorst van Beyeren gekomen, van dat de Turcken Peter-Waradin verlaten eñ a la derobbee vertrocken waeren; de Con. meende dat het was over tijdinghe, gekomen van de doot van den Grooten Heer, die men al langh gehoort had dat watersuchtigh was, of daerom, dat sij in dit nae-saisoen verlegen waeren met haer groote menichte van sware artillerye.

19 *Dynsd.* Smergens, als noch te bedde lagh, sondt de Con. mij haelen tot twee mael. Als ick quam waeren daer vele Engelsche brieven gekomen. Als de Con. uytquam, vraegde of ick de lijst vañ tractementen, die mij gisteren gegeven had, aen Slingelandt gesonden hadde, en ick seyde, dat meende die bij hem most geteeckent wesen. Seyde dat ick daer maer bij soude schrijven, en ging voort uyt om te schieten.

Een deel van 't vremde volck vertrock van 't Hoff, Slydrecht, de jonghste Somerdijck etc.

Naer̄ eten prateden lang met de Marais en den Hooft, den Drost van Woerden.

De Marais ontbood sijn Indiaenschen doct^r Adam, hier gedoopt, die ick vraeghde of hij raed wist voor broer Lodewijcks quale. Seyde, dat hij der vier of vijff gesien had, die sieckte hebbende. Was geen Moor maer een Mestise. Seyde, hem iñ Haegh te sullen sien.

Savonts iñ antichambre zijnde, liet mij de Con. roepen, eñ gaff een brief te schrijven aeñ Prins van Serclais, om de Luycksche trouppen te doen delogeren uyt de plaetsen, daer onse cavall^ye geweest hadde, eñ wederom dese winter most komen, en dat in scherpe termen. Dese brief teeckende hij soo aen tafel gingh.

20 *Woensd.* De Coning was smergens op de jacht.

Smergens quam Hulst mij seggen, dat van Poortlands volck gehoort hadde, dat de Con., soo de windt soude waeyen, saterdach soude scheep gaen naer Engelandt; dat van Leeuwen vertrocken was, om transportschepen te hueren.

21 *Dond.* Was bij de Con. en sprack half om verloff, maer kreeg geen.

22 *Vrijd.* De Con. gaf mij smergens een heel deel brieven, vañ somer ontfangen, om elck bij de sijne te rangeren, en seyde dat, als die medegenomen hadde, wel konde vertrecken.

Ging omtr. 10 ueren wegh, en quam omtr. 6 ueren te Uytrecht, daer ging logeren iñ Engel, bij de Leydsche schuyten.

23 *Saterd.* Smergens gingh met de schuyt tot Woerden, en van daer met mijn calesch over Woerden, daer peiterde, tot Leyden, hebbende te Bodegraef bij de vrouw in 't Posthuys geseistert (sic), en schoone baers gegeten. De wegh met puyn van steen opgemaeckt werdende van Harmelen tot Bodegraef toe, was seer hobbelijck en ongemackelijck.

Te Leyden vondt mijn vrouw en quamen savonts in den

Haegh. Hadden onderwegen vele discoursen van 't werck vañ clercken en joff. de Wilde met haer suster.

De Con. quam desen avondt oock iñ Haegh.

24 *Sond.* Was op 't Hoff en sprack de Secretaris de Wild en eñ (sic) Sas van de schepen, die ons naer Engel[t] souden convoyeren.

25 *Maend.* De vrouw van Zuylestein liet mij seggen, dat mij plaets soude doen versorgen in haerluyder jacht, en liet mij een lijst van mijn volck afvragen.

26 *Dynsd.* Savonts was op 't Hoff, maer niet binnen.

De windt was eerst Oost, maer daernae weder West.

Naermidd. waeren Welderen eñ Randwijck bij mij, over haere rechtsaken met Romswinckel, over de amptsittingen.

27 *Woensd.* Was suster van Nieuwerkercken tot onsent.

Was smergens niet op 't Hoff eñ de Con. op de jacht.

Smergens was Golstein en Welderen bij mij.

28 *Dond.* Heb vergeten aen te teeckenen desen en eenige volgende dagen, maer had geduerende deselve spel met de Hulsten, doordien niet wilde lijden dat joff. de Wilde eñ Spoor haer meer soude bemoeyen met het uytgeven van depesches en andere dingen vañ Secretarye, dat men haer nae de Wildens doot stilswijgens toegelaten had, en dorfden sij seggen dat de Wilde soo veel van mijn charge genoten hadde als ick selve, en dat dat reedelijck was, vermits hij al de moeyte dede eñ de H[r] van Zuylichem zijn rust hield.

Hulst hierover gesproken hebbende seyde, dat hij wel geloofde hij soo veel als ick getrocken had, maer hij niet meer hebbende als het ordinaris, eñ de Wilde al de extras. Deed oock door Hulst van de vrouwen weder eyschen de papieren, die noch onder haer hadden, en special. de Capers-commissien; daerop Hulst seyde, dat sij geseght hadde dat die niet weder en wilde geven, dewijl se haer vertrouwt waeren. Hierover had langh woorden met hem, en noemde hem eens honsfot eñ haer varcken.

Eergisteren, dynsd. naer-middagh, was tot de Hr vañ Lier, om te hooren hoe 't met de saken vañ Ridderschap soude gaen, en of door de veranderingen kans voor mij soude wesen, om iñ Rekencamer te komen; maer dat uyt hem hoorde was, dat hij hoopte in 't Collegie te komen, en daeruyt iñ Staten Gñael gedeputt te worden, eñ dat de Con. hem door de Raedtpenss doen seggen had, dat hem sulx aengenaem soude wesen, maer niet van dat Boetselaer iñ Ridderschap komende, die plaets soude mogen krijgen, gelijck Schuylenburgh gemeent had dat het apparent was.

29 *Vrijd.* Niet aengeteeckent.

30 *Saterd.* Niet aengeteeckent.

31 *Sond.* Niet aengeteeckent.

November.

1 *Maend.* Niet aengeteeckent.

2 *Dynsd.* Niet aengeteeckt.

3 *Woensd.* Uts(upra).

4 *Dond.* Uts.

5 *Vrijd.* Uts.

6 *Saterd.* Gaf joff. Spoor de Caperscommissien, soo vele sij seyde te hebben, aen mijn vrouw wederom.

7 *Sond.* Bracht savonts de Heer van Dijckveldt, op sijn versoeck, met mijn cales thuys, en seyde hij mij, als hem mijn dienst presenteerde, in onse absentie, dat de Con. hem belast hadde, indien sekere saeck voorviel, dat hij 't mij soude laeten weten om aeñ Con te seggen, eñ als hem vraegde of het iets was dat hem in sijn particulier raeckte, gaf geen recht bescheydt. Daernae viel mij in, of het die saeck van een plaets iñ Rekencamer voor mij soude mogen geweest hebben, dat Godt geve.

8 *Maend.* Was smergens bij de Con., die mij weder dingen om te depescheren gaf, seggende hem die soude senden om te teeckenen, en dat dan konde vertrecken.

Vergat den inhoud van een brief aen̄ Keurvorst van Beyeren, en konde niet weder binnen komen om de Con. te vraghen, ondertusschen seer gepresseert zijnde om met Zuylesteyn wegh te gaen. Soo sprack aen Athlone, die seyde kennisse van̄ saeck te hebben, en schreef den brief naer sijn opgeven.

Ten 3 ueren vertrock met de H^r van Zuylestein, sijn vrouw en familie en̄ de Graef van Noyelle, met een schuyt door Delft naer Maeslandtsluys. Saten daer tot 12 ueren snachs op, naer het getij wachtende, en voeren doen met een kaegh naer het jacht de Henriette, Cap^n Robbinson, daermede het verleden jaer naer Holl^t weder gekomen waeren. Smergens bracht broer van Zeelhem mij aen de schuyt van Delft.

Voor de midd. was noch tot Zuylestein.

9 *Dynsd.* Smergens was de windt van favorabel, contrarie geworden en Z. W., en 't weder vuyl en̄ regenachtigh, soo dat wij resolveerden met een vissers schuyt naer den Briel te gaen. Quamen daer ten 5 ueren, wij mans in̄ lucht en regen geseten hebbende en koude geleden.

Gingh logeren in̄ Keyser en Zuylesteyn in̄ Con. en Coningin, bij de poort.

Naermiddach reden en collationneerden met van̄ Poel.

10 *Woensd.* Snachts ten 3 ueren voeren van den Briel weder naer 't jacht, en waeren slaperigh en ongemackelijck.

11 *Dond.* Bleven in 't jacht. Was seer koudt, maer daer was geen Oostewindt.

12 *Vrijd.* Naermidd. gingh met Noyelle in een schuyt uyt het jacht in de Put weder naer den Briel, de windt Z. W. zijnde, en logeerde weder in̄ Keyser. De Cap^n had de order gekregen door Blatwait, van met het jacht oock naer̄ Briel te loopen.

13 *Saterd.* Hoorde smergens dat m^r Stevenson, Schotsche Secretaris, gisteren gestorven was.

Voormidd. liet Noyelle mij seggen, dat het jacht en̄ de H^r v. Zuylesteyn gekomen was.

Gingh tot Zuylestein, en was in deliberatie van naer Haegh te gaen, de windt Z. W. wesende, maer resolveerde noch het een dagh in te sien.

Kort naer de middagh trock de windt naer 't Zuyd-Oosten, en savonts liet de Cap[n] aen Zuylestein weten dat, de windt soo blijvende, hij sond. smergens ten 6 ueren meende tzeil te gaen.

Smiddachs att iñ Keyser met 4 Engelschen, daeronder de Brigadier Matthews.

14 *Sond.* Was de Con. geboortedagh.

Des mergens was de windt weder om eñ Z. W., doch extraord[s] stil.

Daer wierdt geseght dat de Con. niet een oogenblick soude versuymen, als de windt soude waeyen.

Smidd. at aeñ gemeene tafel, daer mede was eenen d[r] Laurens, een Engelsman, eñ noch 6 a 7 andere Engelschen.

Was wat verlegen, omdat soo verr van de Con. was en geen order noch advertentie kreegh, dervende evenwel niet wel vañ boort gaen, uyt vrees van een schielijck vertreck.

15 *Maend.* 1)

16 *Dynsd.* De windt contrarie zijnde, en meenende als die goedt mocht werden, ick noch wel in tijdts aen boordt soude raken, gingh kort naeř midd. naer den Haegh, varende van 't jacht met een schuyt naer Maeslandt-sluys, en voort over Delft naer den Haegh. Daer quam savonts ten 10 ueren.

Te Maeslandt-sluys vondt de Predicant Menard, die van sijn transportschip mede daer gekomen was met sijn 2[e] vrouw en dochter van 12 jaer, een seer kleyn dingh, eñ noch een deel volx van Myl. Portlands treyn, de Gouvern[r] van sijn soon, eñ de Gouvernante van sijn dochters etc. Dit volck kreegh ick altemael in mijn schuyt.

---

1) Niet ingevuld.

Hoorden daer dat de familie van Portland alle naer den Haegh gingh, de vr. v. Nieuwenhuysen etc.

17 *Woensd.* Smergens met den dagh sagen mijn vrou eñ ick dat de windt Oost liep, en vernemende of de Con. vertrecken soude, konde tot omtrent 10 ueren sulx niet hooren. Wesende het tot die tijdt seer mistigh weder. Vertrock doen, eñ bleef snachts te Maesl. Sluys in de Goude Leeuw.

18 *Dond.* Voer smergens met het proviandtschip van Tijss Backer aen boordt van het jacht de Henriette, daer Zuylestein en sijn volck in gebleven waeren.

De Coningh quam aen sijn jacht, dat daer dicht bij legde, aen boordt, omtrent ten 2 ueren naer̄ midd. en de windt goedt blijvende, wierd ten eersten zeyl gemáeckt, eñ avanceerden seer wel dien heelen dagh eñ de volgende nacht.

19 *Vrijd.* Met den dagh quam de Cap^n seggen, dat men landt sagh, eñ meenden men, dat volgens de cours, die 't jacht vañ Con., voor ons zeylende, hield, het naer Harwich zeylde eñ niet naer Marygate. Liepen daer evenwel naer toe, en seylden dien ganschen dagh voort de rivier op, met een windt daermede de tijden doot zeilden.

20 *Saterd.* Quamen smergens omtrent 4 ueren te Greenwich, daer Noyelle, schijnende seer gepresseert te wesen, terstont uytgingh eñ naer Londen voer. Kregen daer al voor den dagh de cherchers aen boordt, eerst twee komende, die al wat onbeleeft spraken, te weten den eenen; daernae noch een dacken (sic). Gaf een vañ eerste een Louis, dat hem wat beleefder maeckte, voornemelijck als hoorde dȧt ick de Con. Secretaris was. Aeñ leste most mijn blicke doos met choccolate laten, om die maendachs eerst weder te krijgen in 't Costume-house, aldaer betalende, quamen omtrent ten 2 ueren te Londen.

21 *Sond.* Nicht Becker liet mij smergens goeden dach eñ welkom heeten.

Boision quam wel 2, 3 mael vragen, maer sagh niemant, besigh zijnde met ontpacken.

22 *Maend.* Smergens had Stanley, Sylvius, Boision, oock Mevr. Sichtermans, die seyde dat met haer soogenaemde man geaccordeert was, en dat van 't geaccordeerde geldt noch 1200 gl., noch onder van der Esch zijnde, hebben most. Van der Esch quam mij oock welkom heeten. Boision en Sylvius hield te gast. De Con. was in 't parlement.

23 *Dynsd.* Was ten 11 ueren naer Kinsinghton, en hoorde daer dat de Con. om mij gesonden had. Wachte in̄ 2e antichambre (niemant in de eerste ingelaten werdende, sonder dat hoorde waerom), tot dat de Con. uytquam om te eten, en gaff hij mij in passant een nominie van Heemraden van Schielandt, om die op te maken, seggende: je gaet niet weder naer wegh (sic); soo bleef daer en̄ att wat cake en̄ dronck wat seck.

Naer̄ eten was tot joff. Golstein, die sliep, niet heel wel wesende. Tegen den avondt daer weder, en̄ quam daer mrs Gerson en mrs Kaston. Golstein quam savonts oock, doen arriverende.

Te 9 ueren teeckende de Con. de voorz. electie, vragende of niet sieck geweest was op zee. De Coningin sagh mij vriendel. aen, gaen̄ eten.

24 *Woensd.* Smerg. was dr Stanley mij welkom heeten. Had daernae Sylvius en Boision, die ten eten hield, en haelde Sonnius; daernae over maeltijdt quam Boision, en seggende dat gegeten hadde, att noch weder seer wel.

Naermidd. gingh met Sonnius tot Walton in Lincolns-Innfields, en sagh een hoope van̄ teykeningen, die verkocht stonden te worden van 't overschot van̄ Lelys goedt.

25 *Dond.* Was smergens tot Kitzon, de koetsmaker, die mijn cales repareërde. Hij was niet thuys, en̄ haspelde met sijn volck etc. wel een uer.

Had smergens een draying in mijn hooft in mijn slaep, en wierd daervan wacker.

Fagel, de bode, bracht mij een reken., daerop stondt om de choccolate uyt de custome te halen . . . . [1]) aen onkosten.

Was iñ vendue vañ rest van Lelys papiere konst, tot Walton in Lincolns Infields, die vendue doen beginnende.

26 *Vrijd.* Was te Kinsinghton voor- eñ naemiddagh.

27 *Saterd.*. Was weder iñ vendue tot Walton, eñ kocht 7 teeckeningen.

28 *Sond.* Versuymt aen te teeckenen.

29 *Maend.* Naermiddagh was in de voorz. vendue.

30 *Dynsd.* Was voor- en naemidd. te Kinsinghton.

December.

1 *Woensd.* Was in de voorz. vendue eñ kocht al vele dingen.

2 *Dond.* Was voor- en naermiddagh te Kinsinghton.

3 *Vrijd.*. Was voor- eñ naermiddagh te Kinsington. Savonts ten 9 ueren quam Kien seggen, dat de post naer Hollandt dien avondt niet gaen en soude, eñ dat ick sanderen daeghs te 10 ueren most komen.

Hulst, die daer bleef, seyde sanderen daeghs dat de Con. ten 1 ueren snachts uyt sijn cabinet gekomen was.

4 *Saterd.* Naermiddagh was bij de Con. eñ sondt hij de post, die gisteren most afgegaen hebben, eerst ten 4 ueren.

Was naermiddag iñ voorz. auctie.

5 *Sond.* De Coningh, hebbende eenigh acces van koorts gehadt gisteren, quam desen dagh niet te Londen als gewoon was.

6 *Maend.* Smiddachs att Sonnius bij mij, eñ gingh met hem naermidd. iñ vendue tot Walton.

Had brieven van mijn vrouw. Schreef dat Vredenburg, van Rotterdam, ... [1]) dootgesteken hadde, eñ hem

---

1) Niet ingevuld.

in Engel[t] gesalveert hadde, soo ras hij te Plymouth gekomen was, gestorven was.

Boision eñ Sonnius aten bij mij.

Golstein naermiddagh bij mij, en deed van sijn wijn haelen, maer was niet soo goedt als die van Boision hadde van 13 pennys.

7 *Dynsd.* Was smergens te Kinsinghton eñ bleef bij Sayer eten, daer 8 a 10 menschen waeren: Myl. Silkirke, Sylvius etc.

Wierd verteldt vañ rencontre van Drost met een castrato, genaemt d. Antonio, die Drost opstrijden wilde, dat hij oock een virtuosa (castrato) was.

Sylvius bracht ick met mijn koets te Kinsinghton.

Smerg. was joff. Hacquart bij mij.

Was eenighe brandt in een schoorsteen te Kinsinghton, maer wierd terstont gelescht.

Sylvius seyde, dat de saken in 't Parlam[t] heel wel gingen.

8 *Woensd.* Vergeten aen te teeckenen.

9 *Dond.* Had brieven van mijn vrouw vañ 7[e]. Schreef, dat de soon van de Maresz, Drost van Heusden, doot was, biddende dat ick de plaets voor Tien wilde eysschen, dat mij seer embarrasseerde; maer resolveerde het evenwel te doen.

10 *Vrijd.* Was te Kinsington. Att smiddaghs met Sayer, daer 8 a 10 menschen waeren: Myl Silkirke etc.

Sprack met de Con. van 't Drostschap van Heusden voor Tien. Seyde hem, dat over een tijdtlang hij mij eens permissie had gelieven te geven, om als daer iets voorquam dat mijn soon soude gelijcken, ick hem soude mogen aenspreken, eñ dat daer nu dese plaets was. Hij seyde: „Wel ick sal sien, ick sal daerover schrijven;" volgde daernae: „Heb je hem daertoe opgebrocht?" Ick seyde (meenende hij daermede seggen wilde, dat hij meende ick hem tot de Secretarye hadde opgevoedt) dat, of de Con. hem daernae tot iets anders geliefde te employeren, hij dese plaats

weder aen een ander konde geven. Seyde eens of twee mael: „Ick sal schrijven.”

11 *Saterd.* Vergeten aen te teeckenen. Wiert tot n. Beckers genoodt.

12 *Sond.* Att tot nicht Beckers met eenen m^r^ Cooke en sijn vrouw: anders geen vremden. Liet 2 flessen van mijn clairet haelen.

13 *Maend.* Vergeten aen te teeckenen.

14 *Dynsd.* Was te Kinsinghton. De Con. riep mij wederom, als uyt sijn cabinet ging, seggende: „Zuylichem, Zuylichem!” en thoonde mij een barometer, dat de quaker Quare voor hem gemaeckt had, eñ was soo, dat men het van d'eene plaets naer d'andere konde verdragen. Seyde, dat een repeterende horologie van Quare had, dat beter was als dat van Tempion.

15 *Woensd.* Vergeten aen te teeckenen.

16 *Dond.* Ad idem.

17 *Vrijd.* Was te Kinsinghton en att met Sayer.

Was bij de Con., die teeckende. Belaste mij een pardon op te maecken voor̃ Ritm[r] Brisson, die, de wacht hebbende, den Gñael Grave van Tilly hadde laten enleveren.

Gaff aen Madeleen 2½ guinys, voor het bewaeren eñ schoonmaken van mijn quartier op Whitehall.

Wierd mij geseght noch nu wederom, dat sij de somer voor̃ laetste een vrouw-mensch op mijn camer gehadt hadde, eñ dat men die op mijn bed hadde sien leggen, noch eenige mans op̃ camer wesende.

18 *Saterd.* Naermiddagh was tot Smith, bij St Paul's, en betaelde Transactions, die noch schuldigh was, eñ deed die innayen.

Boision att bij mij; hadde eenige attaques van de jicht.

Voor de middagh was de Hué, de Fransche Predicant, mij een visite geven, eñ Boision bij ons.

19 *Sond.* Sonnius was bij mij smiddachs ten eten.

Daer quam een gerucht dat de Con. een reys soude doen naer Hamptoncourt, dat mij niet aen en stondt, niet siende hoe daer wel eten soude krijgen eñ een bedt.

De Con. was te Londen.

Smergens was Golstein oock bij mij. Naermidd. Gastigny, Boision en le Bas.

20 *Maend.* Had Boision en Sylvius te gast, ging met (hen) smergens het Parck om.

Naermiddagh gingh met Boision tot Madame de Neufville, die noch niet gesien en hadde; hadde halve eñ haere heele dochter bij haer; de laetste was zedert verleden voorjaer fraey aengekomen eñ niet leelijck.

21 *Dynsd.* Smergens was Blancart bij mij, om noch te spreken voor 't pardon vañ Ritm[r] Brissoñ.

Seyde, dat d'affaire van 't triennial Parliament bij faute van 2 of 3 stemmen voor̃ Con. qualijck was afgeloopen, eñ dat sulx was toegekomen doordien Wharton, die de black rod draeght in 't Parlament, iñ affirmative gevoteert had, andere meenende dat wel deden van hem te volgen.

De Con. gingh smergens op Honslow-heath jagen, quam niet voor 4 ueren thuys eñ att in Keppels camer.

Wachte tot 11 ueren iñ antichambre, sonder dat geroepen wierd. Doe gingh de Con. naer bed.

Was koudt weder.

22 *Woensd.* Smidd. had Sylvius eñ Sonnius ten eten; de leste was naermidd. noch langh bij mij. Sonnius bracht mij noch vier printen, die iñ vendue van Walton niet gehaelt hadde.

Sneeuwde de voorgaemde nacht sterck, was koudt met groote windt.

23 *Dond.* Had brieven van mijn vrouw; schreef van Tienen's affaire niet met al. Schreef dat Mevr. Heemskercken eyndel. brieven van haer man gehadt hadde, die schreef dat hij te Belgrado met de groote Visier gesproken had, en permissie gekregen om naer Weenen te keeren.

24 *Vrijd.* Was smergens als ordinaris te Kinsinghton. Praete iñ antichambre met Myl. Staires lang. Begon hard te vriesen. In 't Hay-Parck liep een man over 't ijs.

Naermidd. weder te Kinsinghton eñ bij de Con., die surpreneerde als hem seyde dat het sacht weder was. Was vrindelijck, maer vañ saeck van Heusden seyde niets, noch ick oock niet.

Dr Stanley quam met mij van Kinsington, att en gingh met mij weerom.

25 *Saterd.* Smerg. was Sylvius bij mij. Sprack al ofte daer niet veele apparentie nu voor mij soude wesen tot de camers onder den trap, om dat Montagu, die Chancelour of the Exchecquer was, en sus en soo door Corling daer aen gekomen was, die aen sijn broeder nu gegeven had. Sylvius bleef niet.

Smergens was joff. Hacquart bij mij, klaegde seer over verlegentheit om geldt.

Was zedert gisteren avondt seer verkout eñ bijnaer sieck daervan. Savonts was wat beter.

Gisteren een papier vañ Con. aeñ R. Penss sendende, recommandeerde hem noch mijn wagen-ordonnantie.

Norris was smergens bij mij; had twee schilderijen te koop.

Was seer verkout, eñ niet uyt.

Het was seer koude eñ ick niet uyt.

Wesende op solder gaen sien naer een oudt leger ledikantje, om te besigen als de Con. nae Hamptoncourt mocht gaen, quam mij Marie seggen, dat het kleynste stuck van het behangsel daervan wech was, en hebbende Mary gesonden naer Madeleen, die de sleutel van de kas gehadt had, daer het, eer ick nu hier quam, in gelegen had, was het niet te vinden, en evenwel onbeschaemdelijck houdende staende, dat sij eer de sleutel had overgegeven, daer in gesien hadde.

26 *Sond.* Smergens was Golstein bij mij. Seyde, dat de Gr. Steenbock het geldt van de compagnie verdede

en̄ niet aen̄ ruyters gaff, seer veel te Londen schuldigh zijnde.

Smiddachs att tot Danckelman met Schutz, de Graef van Aversberg, Envoyé van̄ Keyser, Peucker, en noch 6 a 7 duytsche. Waeren redel. wel getracteert.

27 *Maend.* Smerg. was Sylvius bij mij, en att bij mij. Ontboden Kitzon, de koetsmaker, die mij een rekeningh van̄ reparatie van mijn koets gegeven had van 38 pond, ende die wij over de 16 pond afdongen. Betaelde hem af.

Tegen den avondt gingh hij tot Madame de Neufville, daer de Marquis de Hencourt, een Fransche Geestelijke etc. quamen.

24 *Dinsd.* Sylvius reed met mij naer buyten.

Waeren langh in̄ bedchamber, daer al de Ministers waeren. De Coningin was naer Hamptoncourt om te meubleren etc.

Sylvius gingh met mij weerom, maer gingh eten naer huys.

In de bedchamber was Myl. Wharton, in de 80 jaeren oudt. Hij had een jonghe joffrou tot sijnent met der woon gehadt naer sijn vrouws doot. Dese, seer rijck zijnde, begon hij te vrijen, maer sij wierd sieck en stierf, latende haer moeder universele erfgenaem. Dese moeder vrijde Myl. Wharton oock. Maer sij trouwde een Luytenant van 18 of 20 jaeren, self 60 oudt zijnde. Dese maeckte sij soo veel als sij haer eerste kindt soude krijgen, en̄ soo veel als het twede, en̄ voorts maeckten malkanderen t'goedt aen̄ langhst-levende.

Savonts liet mij de Con. roepen omtr. 9 ueren. Seyde hem, dat een brief van Lier gehadt hadde, schrijvende dat hij een groote doofheit in sijn eene oor gekregen had, en̄ twijffelde of hij de charge, die hem (seyde hij) de Con. gegeven had (was van̄ State Generl van wegen de Edele) wel soude konnen waernemen, en of niet beter op Leeuwenhorst soude gaen woonen. De Con. en seyde daerop niet veel. Vraegde daernae of niet te teeckenen hadde,

en als seyde van neen, seyde: „Hoe, niet met al, niet een Magistraets plaets" (willende apparentelijck seggen van soo een plaets, daervan de Hulsten de brief opgemaeckt hadden bij Keppel, sonder mij te seggen, en gaven se mij eerst soo ick al van boven was, seggende se eerst doen gekregen te hebben); als seyde neen, liet mij gaen. Die brief sond door haer noch boven.

29 *Woensd.* Sylvius att bij mij. Seyde, dat hoopte mij haest een goede plaets voor koets en peerden iñ Mews te sullen konnen geven. Hij was onlanghs Porveyer van Con. stall gemaeckt. Boision att oock bij mij.

Savonts klaegde mij Mary, dat de keuckemeyd (oock Mary genaemt) sulck een boosaerdigh creatuer was, eñ niet en sprack, of als sij sprack, het al kijvende was. Hierover gaf de keukenmeidt wat lessen, en sagh oock wel dat het soo een dier was.

30 *Dond.* Smerg. was l'Eremitage bij mij. Is. Romer, den Ingenieur, mij versoeckende de Con. over sijne saken te spreken, dat declineerde.

Smerg. was Sonnius soecken in 't huys van vander Esch, die hem geschreven had soo veel geldt te geven als soude begeren, maer was niet thuys. Naermidd. quam hij bij mij ende versocht hem mergen mij 40 ℔ te senden, dat aennam tegen 9 ueren.

Gisteren was bij een upholster, Courton genaemt, met Boision, die hem mij aengewesen had, om een nieuw behangsel om mijn beddetje te maecken. Dese sijn volck quamen mij nu patronen brengen, en namen het beddetje mede.

31 *Vrijd.* Was te Kinsinghton, eñ was de Con. niet heel wel. Hij deed niet naer dat iñ bedchamber een tijdt lang gepraet hadde.

1695.

January.

1 *Saterd.* Sylvius att bij mij.

De Con. was noch niet wel.

2 *Sond.* Had een brief van mijn vrouw. Schrijft, dat nichje Sevenaer doot eñ van pockjes gestorven was. De moeder was niet te troosten.

Sylvius att bij mij. Seyde, dat men seyde de Coningin de pockjes hadd.

Gingh met hem naer Kinsinghton. Daer was een vorst.

3 *Maend.* Men seyde dat de Coningin beter was en wel geslapen had.

Boision att smiddachs bij mij.

Continueerde te vriesen.

Kreeg het behangseltje v. een beddetje en betaelde het.

4 *Dynsd.* Was in Engelandt kersmis, en was iñ duytsche kerck ten avondtmael.

Hoorde daer Rottermont etc. seggen dat [1]) . . . .

De Koning sondt mij door Kien een brief, aen hem geschreven door̄ Keurvorst van Beyeren, om die te copieren eñ de copye met het origineel boven te senden. Was over een propositie door . . . . [2]) aen hem gedaen door . . . . [2]) aengaende eenige lichtingen, die de Con. niet en hadde geapprobeert. Was in seer submisse termen en vol van respect.

5 *Woensd.* Smergens seyde Sylvius, dat de Coningin snachts niet geslapen hadde, eñ het peperkoorn hadde.

Smerg. was Sonnius bij mij, en smiddags att met mij.

Naermidd. was met Sylvius buyten, daer alles desperaet was.

---

1) De zin is onvoltooid. 2) Niet ingevuld

6 *Dond.* Smergens seyde Marie, gehoort te hebben dat de Coningin veel beter was en geslapen hadde.

Sylvius att bij mij met Sonnius, seyde dat de Con[n] niet beter was; dat sij wat bloedt van onderen quijt geworden was, eñ oock uyt haer keel.

Betaelde aen Sonnius 52 ₤ sterl. voor papiere konst, in de vendue tot Walton, die iñ voorgaende Novemb. etc. gekocht hadde.

7 *Vrijd.* Marie quam smergens voor mijn bedt seggen omtr. 8 ueren, dat de Coningin de voorgaende nacht omtr. 2 of 3 ueren gestorven was. Hadde den dagh te voren smiddaghs noch in haer bedt opgeseten, en een watergruwel met haer eygen handt gegeten.

Smerg. was Sylvius bij mij en at daer smiddaghs.

Naer̄ eten reed naer Kinsinghton. De Con. was in sijn bedtkaemer, eñ de deur van de kleine camer daer voor gesloten, eñ niemant daerop, gelijck sagh als daerop quam eñ niemant daer en sagh als la Fontaine, de backstairs. Siende daer niet te doen was, reed naer huys, eerst noch wat met Golstein gepraet hebbende, die op de trap ontmoetede.

Dese naermiddach wierdt het lichaem vañ Con[n] gebalsemt, eñ la Fontaine seyde mij, dat hij al de vensters vañ antichambre wat opengeset hadde om de quade lucht, die van het lichaem tot daertoe quam.

Naermidd. was tot nicht Vernatti, eñ n. Becker liet seggen, dat sij niet thuys was (falso), en praete daer met haer eñ de oude tot 8 ueren.

8 *Saterd.* Smerg. was de Neufville bij mij. Had twee nachten op het sterven vañ Coningin te Kinsinghton geweest, eñ op en neder gegaen sonder te slapen.

Smiddachs att Sylvius bij mij, en tegen den avondt wederkomende, bleef praeten tot 9 ueren.

9 *Sond.* Was niet uyt. Vroor noch al even seer sterck.

Snachts ten 3 ueren voor desen dagh wierdt het gebal-

semde lichaem vañ Conⁿ van Kinsinghton in Whitehall gebracht.

Sylvius att bij mij, eñ spraken met een joffvrouw vañ beurs om rouwlijnwaet te doen maken, crawaten en ponjetjes; was mij door nicht Vernatti aengewesen. Sprack oock met Kitzon, om de koets iñ rouw te doen, en met du Laurier, om drie knechts-kleeren te maken [1]).

Was niet uyt.

10 *Maend.* Smerg. Sylvius bij mij eñ ten eten.

Vid. den voorgaenden dagh.

Soo koudt als noch vañ winter niet geweest was.

11 *Dynsd.* Was smerg. te Kinsington, hebbende mijn jongen vooruyt gesonden om vier te maken, de vorst sterck continuerende.

De Con. soude boven in sijn eetsael eten, en beneden in het quartier bij de thuyn slapen. Hij sondt mij door Keppel, die se aen de clercken gaf, een ding of twee om te contrasigneren, en seyde men mij dat dien avondt de Coningh niet soude konnen sien, eñ, als wilde, weder konde naer huys gaen. Gaff ordres voor mijn.

12 *Woensd.* Vroor noch seer sterck.

Tegen den avondt gingh tot van der Esch ofte Sohnius, om noch 40 ℔ sterl. in halve croonen op mijn vrouw te trecken, hebbende soo veel geldt van doen. Sohnius was uyt. Van daer gingh tot Mad. de Neufville, en thoonde haer wat van mijn teecken-inckt.

Bestelde mijn knechts rouwkleeren bij een snijder, daer mijn knechts sliepen, du Laurier mij zijnde komen segghen dat die niet konde maken. Mijn koets begon Kitzon iñ rouw te doen.

Sylvius att bij mij eñ praete tot den avondt.

13 *Dond.* Smerg. quam Sonnius bij mij, en bracht mij 9 schell. wederom, die hem in 't betalen vañ konst te veel

---

1) In margine: Dit is den volgenden dagh geweest.

gegeven hadde. Daernae quam Sylvius oock, en bleven beyde bij mij eten. Smerg. quam oock de knecht van Sonius de voorz. 40 ₶ brengen in halve croonen.

Sylvius seyde, dat de Con. tijdingh had dat Luxembourg doot was.

Liet rouwhanschoenen en twee paer rouwschoenen maken.

Savonts was van Hill bij mij over 't command. van Sluys.

De vorst duerde even vinnigh.

14 *Vrijd.* Was naermidd. te Kinsinghton. Ten seven ueren liet Keppel seggen door Baersenburg, dat de Con. den brief, die den 4en deser gecopieert had, noch eens wilde gecopieert hebben, en dat dat gedaen hebbende, de copye met het origineel boven aen hem, Keppel, senden soude, gelijck ick dede, eñ seyde mij daernae de jonghste Hulst, dat de Con. geseght hadde dat mij mogelijck verwonderen soude, waerom de brief voor de tweede mael te schrijven gesonden had, maer dat hij se twee mael van doen had. Baersenburgh had mij alleenlijck laeten seggen, dat de brief soude laten copieren eñ senden, maer heugende dat de voorgaende reys ordre gehadt had van die selve te schrijven, docht dat nu weder moste doen. De Con. hadde aen Keppel geseght dat ick, het gedaen hebbende, konde naer huys gaen. Schreef aen broer Christiaen.

15 *Saterd.* Smergens was Boision eñ Sylvius bij mij. Boision bleef eten en langh daernae noch talmen. Daernae quam van Hill, die gisteren avondt ten acht ueren oock bij mij geweest was, en seyde mij dat de Con. hem 't commandement van Hulst, vacant doo͞r doot van Graef Jan van Hoorn, naer hem̃ gegeven had. Hij was van Vlissingen overgekomen met een caper.

Smergens had brieven van mijn vrouw. Seyde, dat den oudtsten Hulst wederom aen Wiljet laten weten had, dat hij tegen onse wederkomst most uyt de Secretarye maken te gaen, want dat hij selve daer meende te komen woonen, en al ordre gegeven had, om daer voor hem een ledekant

op te setten (sonder mij iets te seggen!). Dat men seyde dat de Marez voor sijn selve de Drostplaets van Heusden eyschte, dat Torsay oock daerom solliciteerde; oock een soon van̄ Auditeur Dedel voor R. Pensionaris, maer dat het een loshooft was. Dat werck van Hulst maeckt mij seer qualijck gesint.

Den 11^{en} deser hadden se in̄ Haegh noch maer tijdingh dat de Con$_{n}$ seer kranck was aen de maselen, die den 7^{en} al gestorven was.

16 *Sond.* Deed de rouwkleeren over de Coningin aen, Zuylestein mij hebbende doen seggen, dat den rouw van daegh beginnen soude.

Was niet uyt, mijn cales in̄ rouw gedaen wordende.

Sylvius att smiddachs bij mij en praete tot den avondt toe.

Gisteren begon te dooijen en was niet koudt van daegh.

Gisteren avondt was over 8^{en} van Hill weder bij mij tot bij 10^{en}. Dese naermiddach sonden mij de clercken sijne Acte als Commandeur van Hulst, om te contrasigneren.

17 *Maend.* Smergens waeren bij mij Boision, Sylvius, Montigny, Isac en̄ Cap^{n} Somm. Isac noode ons te gast, en̄ namen Boision mede; bleven daer praten tot 8 ueren savonts en sagen Isax vodden van printen, teeckeningen en̄ schilderijen. Had hem smergens gethoont 't gene in de vendue van Lely gekocht hadde.

De Thames ley en̄ dreef noch vol ijs-schollen.

Isac meende, dat wij geen vergoedinghe voor onsen rouw van̄ Coningin souden hebben, aen̄ Green cloathe ordre gesonden zijnde de namen op te geven van dieghene onder de domestiquen, die niet machtigh waeren haer selver in̄ rouw te kleeden.

Gisteren seyde van Hill, dat dese tweede vrouw van Menard mabonne van sijne kinderen geweest was.

18 *Dynsd.* Was ten 5 ueren te Kinsington.

Sav. ten 5 ueren sondt Keppel een dingh of twee van̄ Con. om te schrijven, het eene een approbatie van̄ Con.,

of een accord wegens een postridd tusschen den overledenen Keurvorst van Brandenburg eñ Nic. Fagel, broeder vañ R. Pensionaris. Was ½ elff eer van Kinsington kost wech raecken. Den Bisschop van Canterbury was langh bij de Con.

19 *Woensd.* Was dese 2, 3 dagen seer chagrin over dat mijn vr. mij geschreven had, dat Hulst weder sijn arme sinnen gekregen had, en aen Wiljet geschreven dat uyt de Secretarye most vertrecken tegen onse komste in den Haegh, want dat hij daer selve meende te komen woonen, eñ alreede ordre gegeven had om een ledikant daer voor hem op te setten. Ick meende dat dit Samuel Hulst was, eñ docht mij een onbeschaemtheit te wesen; maer den volgenden dagh, als aen Carel Hulst daerover sprack, vondt dat het van hem, Carel, quam.

Sylvius was smergens bij mij en Boision. De eerste bleef eten en Boision gingh wegh.

Naermidd. was met Sylvius in een ijserkraē, en bestelde twee haecken in mijn schoorsteen.

Sylvius seyde, dat er tijdingh was dat de Con. v. Vranckrijck hem heel retireerde; dat hij niet meer in 't publiq att, maer den Dauphin in sijn plaets.

Sylvius seyde, dat de peys met de Princes van Denemarcken soo goedt als gemaeckt was, eñ sij groote submissien aeñ Con. gedaen had, en haer gerecommandeert in sijn protectie. Dat sij soude gaen logeren in St James, eñ haer Gardes wederom krijgen.

Seyde dat Nottingam en Halifax twee groote Republiquains waeren.

20 *Dond.* Was koudt, vriesend en sneeuwachtigh weder. Was niet uyt.

Sylvius was smerg bij mij, maer als hem seyde dat voor̄ Con. te doen had, gingh heen, naer wat praetens.

Smerg. ontbood Carel Hulst. Seyde, de groote pacquetten, die mijn vrouw schrijft dat joffrouw de Wilde elcke

reys noch ontfing, brieven waeren, die sij ontfing van luyden van 't Hoff, zedert dat met de doot vañ Coningin d'Allonne uyt de affaires was, en dat hij door Keppel aen̄ Con. had doen vragen, of sij dat mocht blijven doen, en̄ de Con. jae geseght had.

Car. Hulst seyde mij, dat het bedt, dat naer de Secretarye had willen senden, voor hem geweest was en̄ niet voor Samuel. Seyde hem, dat hij daer niet slapen konde, en beloofde hij daer dan niet te sullen komen. Dit ging met sachticheit.

Naermiddagh bracht Sam. Hulst eenige dingen te contrasigneren.

Sylvius seyde, dat Myl. Mongrase had willen bij de Con. komen, die noch sonderlingh niemant en sagh, en̄ dat woorden gehadt had met Portland, die hem de passage belette, seggende: qu'on tenoit le Roy enfermé.

Hulst seyde mij, dat er gisteren brand in̄ galerye onder mijn camer geweest was, daer ick niet van gehoordt had, en moet geweest zijn dewijl ick met Sylvius uyt was.

Seyde een medalie gesien te hebben, die Chardin had, daer aen̄ eene zijde een Olifant op stondt, en op d'andere Londes, met de woorden: Godd preserve us.

21 *Vrijd.* Was smerg. tot Tempion, mijn horologie ontstelt zijnde en̄ stilstaend. Was niet thuys en gaf het aen sijn meesterknecht. Soo aen tafel sat, quam tot mijnent bij geval. Had de Con. nieuw wederglas gesien van Quare, maer niet om te konnen naemaecken, en̄ was daer ongerust over.

Te 4 ueren reed naer Kinsington. De Coning sagh nogh (seyde men) geen menschen, en Keppel seyde aen Hulst, dat hij niet en wist of twee papieren, het eene de Acte van van Hill van 't Comm[t] von Hulst, wel van avont soude teeckenen, en soo reed naer huys. Savonts brachten de clercken die noch mede des nachts ten 1 ueren, en contrasigneerde die in mijn bedt.

Continueerde hard te vriesen met W. windt.

22 *Saterd.* Smerg. was Harding bij mij en kocht eenige boecken van hem, een voor broer Chr., te weten Sr .. Narborougs reysen naer de Polen.

Naermidd. quam Sylvius en Boision, die vrij bestoven was, hebbende tot Monginot gegeten.

Koudt als gisteren.

Boision had tot 8 ueren.

23 *Sond.* Smidd. had Sylvius ten eten. Naermidd ten 5 ueren was tot de vrouw van Ouwerkerck, die niet thuys was. Daernae was tot nicht Beckers, daer S. Wilh Forester oock quam. Sij vertelde van een weduwe van 70 jaren, die eenen Howard, een heel jong man, getrouwt had met 10000 gl. douarie, maeckende de mine of heel amoureux van haer was. Binnen korten tijdt daernae maeckte de siecke, ende seyde niet bij haer te konnen slapen, eñ weder kort daeraen liep nae Hollt met een ander vrouwmens, daer men seyde hij aen getrouwt was, en schreef haer dat de lucht van Engelandt quaet voor hem was; dat, soo sij sijn moeder en suster wilde onderhouden, hij haer van haer douarie 5000 gl. soude laten houden.

24 *Maend.* Savonts van 9 tot tienen was van Hill bij mij, sullende sanderen daegs vertrecken naer Hollt. Seyde, het hier seer moede te wesen. Continuele vorst.

Was niet uyt. Betaelde schulden.

25 *Dynsd.* Was smergens te Kinsington, daer niet gedaen wierd, de Con. noch niet gesien werdende.

Sr Hulst seyde mij, dat men de Con. heel niet en sagh, en dat hij gisteren of van daegh bij Keppel wesende, hem die geseght hadde: „wat mach dien ouden Heer hier alle postdagen doen, de Con. wil doch niemant sien, noch iets doen; als hij weder menschen siet, sal hij hem doen halen.” Daerop resolveerde de naeste postdagh niet te gaen. Dit seyde Hulst mij savonts, wanneer oock te Kinston was.

Snachts had een pijn in mijn schouderen en armen,

gelijck het voorgaende jaer, doe naer Brussel mede uyt het leger.

26 *Woensd.* Was naermiddagh met n. Becker, volgens afspraeck van eergisteren, tot joff. Duvet iñ stadt, in Monsinglane, eñ kocht 3 dozijn bottels palmwijne. Sij was niet thuys, maer haer dochter, bleeckachtig en met pockdalen. Dewijl daer waeren, quam den Duc of Southampton daer met sijn dutches. Is soon van King Charles, maer leelijck. Is half geck, sij meer leelijck als fraey.

Praete savonts noch met haerluyden, nicht Vernatti, de oude Aunt en nicht Becker.

Nicht Becker iñ coets hield haer of sij die Vernatti, die een principael instrument geweest is van de moort van Sr Edm. Bury Godfree, niet en kende, maer seyde te gelooven, dat hij een bastaerd was van ymant van haer vrinden.

27 *Dond.* Sylvius was bij mij smergens, maer gingh thuys eten. Hielp mij du Laurier, de kleermaker, betalen. Boision was oock bij mij, maer snapte sachjes wegh.

Sylvius seyde, dat hij daeghs te voren tot Monginot gegeten had, en sij tsamen soo veel wijn gedroncken hadden, dat Boision lustigh gespogen had, eñ Monginot daer nae oock.

Vroos noch al even sterck.

28 *Vrijd.* Gingh niet naer Kinsinghton, om reden van dynsdagh; sondt evenwel een briefje met Hulst, daerbij den Hertogh van Wirtenberg in seer beleefde termen mij eenen Misson recommandeerde.

Was niet uyt noch niemant bij mij, omdat postdagh was.

De vorst continueerde met sneeuw tusschen beyde.

29 *Saterd.* Smergens was Boision bij mij, die railleerde over sijn spouwen vañ 17^en. Sylvius was oock bij mij voor den eten. Boision bleef bij mij, maer vañ pottage gegeten hebbende, seyde dat hij vapeurs kreegh eñ naer huys most.

Naer den eten quam Boision wederom, eñ gingh met

hem tot de Fransche swaertveger. Oock Gastigny, de Coninx Jagermeester.

Gingh daernae tot Made de Neufville, die haer jonghste dochter een swelling in haer voeten gekregen had.

30 *Sond.* Weder als de voorgaende dagen.

Smergens was Sylvius bij mij, maer ging tot de Hr Danckelman eten, sijn vrouw en dochter en noch een juffertje van 13 of 14 jaer mede aen tafel wesende, oock een broer van joff. Moulart, en een Brandenburghschen Lt Coronel, ... [1]) genaemt, met een ingevallen neus, oock Golstein, van 't Hoff. Danckelman had te Kinsington geweest, maer de Coning niet gesien.

31 *Maend.* Smergens was Neufville bij mij, daernae Sylvius en Boision, die bleven eten, eñ bleven lang naer den eten.

Vriesend en seer koud weder.

Men seyde voor vast, dat de Con. woensd. naer Richmond soude gaen en vrijd. wederkomen.

S. Hulst bracht mij voor den eten 79 gl. aen geldt.

Neufville seyde, dat er gisteren 15 a 16 menschen iñ rivier verdroncken waeren, willende over 't ijs gaen; maer geloof het van sijn praet was. .

Weder als voren.

FEBRUARY.

1 *Dynsd.* Was naermidd. te Kinsington, om te sien iets soude belasten tegen mergen, den dagh van sijn vertreck; maer daer quam niet, soo reed ten half 9 naer huys.

Savonts ten 12 ueren sondt Keppel de Magistraet van Amsterdam, om te contrasigneren.

Weder als te voren.

---

1) Niet ingevuld.

Had brieven van huys. S. schrijft, dat Berckestein al kennis had van̄ fraeye teeckeningen, die ick gekocht had en wat daer voor gegeven had. Een post of twee te voren had sij mij geschreven, dat suster van̄ amours en̄ van het present, bij haer soon aen Truy van 's Gravemoer gedaen, geen kennis had gehadt voor dat de Gravin van Hoorn haer gecomplimenteert had, dat sij sulcken galanten soon had.

2 *Woensd.* De Con. vertrock naer̄ eten naer Richmond, om daer te blijven tot saterdagh.

Smiddaghs had ten eten Sylvius, Boision en̄ Golstein.

Naermidd. was tot Mad. de Neufville, en gaff een teeckenpennetje aen haer dochter.

Vriesend weder als gisteren.

3 *Dond.* Weer als de voorgaende dagen. Sterke vorst. In de rivier evenwel was een opening in̄ midden.

Naermidd. reed in̄ stadt tot Jacob Frankline, de quaker, en kocht en betaelde aen hem 2 gallons vin tint 1 ℔ st., 6 quarts canary 15 shill., 2 dozijn pint-botthels 4 shill. 8 pence, aen een mande en̄ touw 8 shill. Was seer gedienstigh en gaff mij 3 schoone orangeappelen, en wilde mij te gast nooden met den eersten. Sijn vrouw was maer 2 dagen uyt de craem en sagh er wel uyt, sat bij ons en praete, terwijl de wijn gereedt gemaeckt wierd.

In de stadt was geweldigh veel sneeu en in spitse hoopen, veel hooger als de koetsen. Sij hadden een seer groote stoel met leenen van sneeuw gemaeckt.

Sav. was Puisar bij mij, sijn broer hebbende de compagnie van Souteland gekregen in de Gardes, naer dat die 't Regim^{t} v. . . . . . [1]) gekregen hadde.

4 *Vrijd.* Smerg. was S. Hulst voor mijn bedt, gaende naer Richmond op een brief van Keppel.

Weder als gisteren.

---

1) Niet ingevuld.

Even naer den eten quam Tompson bij mij, eñ gaff hem noch wat caes eñ broodt etc. te eten. Hij sprack van een inventie, daer hij eñ sijn medestanders mede besigh waeren, daermede men vañ grondt van 't water dingen soude konnen ophalen, en soude deghene die onder water gaen soude, door een pijp, die boven het water soude uytkomen, lucht krijgen. Seyde, dat het wel doenlijck was tot op̄ diepte van 20 vadem, maer dat van daer verder the pressure of the aire soo groot was, dat niet was uyt te staen.

Naermiddagh was niet (uyt). Het vroor noch sterck.

5 *Saterd.* Boision en Sylvius quamen bij mij ende bleven eten.

De Con. quam van Richmond weder te Kinsinghton.

Was weer als gisteren.

Sylvius seyde mij, dat in het Parlament gesproken was (Myl. Devonshire het opgeworpen hebbende), ofte men de Con. niet en behoorde te adviseren, om toekomende somer hier te blijven, nu de Coningin niet meer en was.

De Coning quam te Kinsington.

Sylvius seyde dat de Con., sprekende met den Aertsbisschop van Cantelbury over de doot vañ Coningin, dese geseght hadde: S^r^ we must repent, and mend owr life: ende de Con. geantwoordt hadde: Ay S^r^ we must mende owr life, I must mend my life, and you must mend yours.

6 *Sond.* Was weer als te voren.

Ging naermidd. naer Kinsinghton, en schreef daer tegen de naeste postdagh aen Romein de Hooghe eñ aeñ H^r^ vañ Lier, maer de Con. niet doende vragen. Bleef daer tot 8 ueren. Sylvius had naer mijn wesen vragen.

Daer was seer veel volck bij de Con. geweest, eñ hadden se met 4 a 5 te gelijck laten inkomen en weder uytgaen, als sanderen daeghs hoorde.

7 *Maend.* Had brieven van twee posten uyt Holl^t^ vañ 1^en^ en 4^en^. Mijn vr. schreef, dat er quaestie geweest was

tusschen joff. Haga en joff. van der Werve, eñ soo hoogh geresen, dat men der niet genoegh af te spreken wist. Dat de oude joff. Doublet te Delft gestorven was aeñ kancker aen haer borst. Dat den oude Thouars de pockjes gekregen had, hebbende van die vañ Coningin de tijdinge gehoort.

Was naermidd. tot nicht Becker.

Kocht een vouwtafel, om bij 't vier te besigen in dese koude.

Marquis de Hencourt was smerg. bij mij.

8 *Dynsd.* Sylvius was smerg. bij mij en te gast. Naermidd. gingh naer buyten.

Boven gaende ten 8 ueren, ontmoete Keppel, die mij seer beleeft onthaelde, eñ seyde dat de Con. geseght hadde mij te willen spreken.

Als de Con. volck liet binnen komen ten 8 ueren, dat nu vast gestelt hadde, gingh mede binnen, eñ was naeř audientien bij de Con., die nergens af en sprack (van 't verlies) en teeckende eenige dingen. Was redel. vrundelijck. Men seyde, dat hij vañ weeck noch eens naer Richmond wilde gaen, om 't huys wat te laten accommoderen tot de jacht.

9 *Woensd.* Smerg. waeren de Baron de Neufville eñ Montigny bij mij.

Het weder was wat sachter als eenige tijdt te voren, maer de windt noch Oost.

10 *Dond.* Voormidd. was Golstein bij mij, gingh tot Danckelman eten; daernae quamen Sylvius en Boision bij mij en bleven eten. Boision had de nacht te voren een groote jicht gehad, eñ was noch niet heel vrij.

Naer den eten gingh met hem tot sijnent, sagen sijn schildⁿ vañ Con. eñ Coningin: waren niet veel bijzonders. Gingen doen tot Neufville; sijn jonghste dochter was noch seer krepel van een geswel op haer enclaeuw.

Boision gingh vroegh naer huys.

Dooyde sterck, maer sonder regen noch windt.

11 *Dynsd.* Smergens was niet uyt. Naermidd. ten 5 ueren naer Kinsington.

Schreef naer huys, eñ ten 9 ueren iñ antichambre gegaen wesende, quam naer een half uer in 't cabinet, en teeckende de Con. twee dingen.

Myl. . . . . . . [1]), Schotsche Secretaris, sprack mij in 't uytgaen vriendelijck aen.

12 *Saterd.* Smidd. had Sylvius eñ Sonnius, die hadde laten versoecken. Aten gebraeden oesters.

Gisteren en van daegh dooy weer, maer geen regen.

Was niet uyt.

Hulst ontboden hebbende om te schrijven, liet mij een groot half uer wachten: daerom hem seyde dat hij altoos komen moest als hem ontbood, hij niet konnende weten wat hem te segghen hebbe.

13 *Sond.* Naermidd. liet mij nicht Beckers vragen om wat chocolate, dat de haere op was eñ dat sij [2]) gaff haer een pond.

Wierde mij vertelt dat een vrouw, die tot . . . . . . [1]) dickwils quam en (mij dunckt) voor hem waste, met sijn meydt gesproken had, eñ die heel wel gesindt gevonden hebbende, haer gevraeght hadde, hoe sij nu soo vrolijck was, daer sij een dagh 2 a 3 geseght hadde dat soo benaeuwt van geest was en haer wat openbaren most, en dat sij haer geantwoordt had, dat het was omdat sij het goedt weer gekregen had. Dat sij op sijn aenraden bij een sekeren doct[r] in the Strand geweest was, en hem daertoe remedie gevraeght had, en die hoorende dat sij bij . . . . . . [1]) woonde, geseght hadde: ick sal bij je Heer eens komen, eñ dat naer dat hij daer geweest was, hij, Hulst, haer 3 dagen achtereen een dranckje ingegeven had, eñ sij daermede geholpen was geweest. Dat dese meydt bij . . . . . . [1])

---

1) Niet ingevuld. 2) Blijkbaar onvoltooide zin.

komende seer arm was geweest, eñ hij haer een laecken gegeven had, om hemden van te maecken. Dat sij eerst tot Cap^{n} Boddenbroeck gewoont hadde.

14 *Maend.* Voormidd. was Boision bij mij en att bij mij. Voor den eten gingh hij noch eens uyt, om mij een portefolie tot printen bij mad^{e} de Varennes te bestellen. Ick gingh ondertussen te voet naer m^{r} Cooper, de cryer of uytroeper vañ venduen, iñ straet over de nieuwe Exchange woonende, en sagh daer, naer dat een groot portefolie tot mijn teeckeningen gekocht hadde, voor 3 halve croonen een boeck van hem met printen eñ eenige teeckeningen. Smiddachs te voet weder naer huys gaende, wierdt leelijck met slijck besmet van een koets, die voorbij reed, de straet seer vuyl wesende. Naermidd. ging met Boision tot mad. de Varennes, en sprack met haer over de portefolie. Sij was van Charringcros gaen woonen vooraen iñ Pellemail. Van daer gingen tot Neufville, daer een broer van de Vrigny quam, die epitaphes op de Con^{n} gemaeckt hadde.

15 *Dynsd.* . . . . . . [1]) vertelde mij dat de vr. v. Zuylestein haer alle daegh droncken dronck, en dan wonderlijck te werck gingh. Dat het volck in huys geen respect voor haer hadde. Dat sij een soort van een stuart of soo hadde, die haer all de leckere cordials aenbracht.

Verruylde een kleyn oudt rouw-degentje tegen een grooter, en nam een nieuwe kling in een andere degen, met goudt in-geleght, gaff 17½ schell^{en} toe.

Naermidd. ten ½ 5^{en} reede met Boision naer Kinsinghton.

Ten 9 ueren teeckende de Coning 4 of 5 dingen, onder andere de commissie voor Goor, als Coronel van 't Regiment van . . . . . . [1]).

Als van 't commandement van Naerden sprac voor Sweinitz op Dijckvelts versoeck, seyde sachjes: daernae.

16 *Woensd.* Sylvius att smidd. met mij. Seyde, gehoort

---

1) Niet ingevuld.

te hebben dat B. V. genoegsaem gedisgratieert was, en dat sij soude moeten in Yrlandt op haer goederen gaen woonen, eñ dat apparentel. daer van daen quam, dat sij naer doot vañ Coningin haer haer uyt haer hooft getrocken had.

Hoorde dat de meydt van den 13en deser een oolijcke hoer was, eñ daer Hulst van te voren self qualijck van gesproken had.

Naermidd. gingh met Sylvius tot de vrouw van Ouwerkercken, daer Mylady Kinkardine met een dochter (een bruyne slendere meid) mede quam, en raeckende op de praet van toovenaersters, bleef daerop wel een uer of anderhalf. Seyde, dat men der in Schotland omtrent haer landhuys noch dickwils verbrande.

17 *Dond.* Naermiddagh ten ½ 4en gingh tot Cooper, om sijn kunst te sien, daer weynigh van importantie onder was. Kocht voor omtrent 3 ££, maer seer goede dingen.

Myl. Essex en Myl. St Albans quamen, eñ praeten wij daer een tijdt langh, sij mede wat koopende, eñ seyde den eersten, die mij beleeft was, dat hij goede Marco Antonios had van sijn vader.

Was niet uyt als tot Cooper, en niemant bij mij.

18 *Vrijd.* Niet uyt en besigh met mijn konst, en had geen volck.

Zedert die vañ 4en deser had geen brieven uyt Hollandt, eñ andere mede niet.

19 *Saterd.* Kreegh twee brieven uyt Hollandt. Daeronder een rouwbrief vañ doot van n. David van Baerle. Schreven, dat de voordochter van Mevrouw Slingelandt, vrouw vañ Griffr Fagel, doot was. Oock de jongste dochter van n. Henrick Zuerius, 15 jaren oudt.

20 *Sond.* Had weer brieven uyt Hollt.

Naermidd. was tot Made de Neufville, die haer voordochter Mariane woensdach toekomende stondt naer Hollt te vertrecken.

Mijn vrouw schrijft, dat sij een swaere en seer pijnlijcke sincking in haer rugh gekregen had.

21 *Maend.* Had weder schrijven van mijn vrouw, eñ was het met haer pijn noch eveneens, dat mij ontstelde.

Boision att bij mij.

22 *Dynsd.* Was tegen den avondt te Kinsinghton en teeckende de Con. verscheyde dingen, onder andere de Acte voor Welderen van het Regiment van Cor. Bulo, van een oude quetsure etc.

Ouwerkerck over een dagh of twee gekomen wesende, was daer.

23 *Woensd.* Vondt n. Becker niet thuys.

Savonts was bij joff. Golstein, die een sincking op haer been had. Seyde dat de Coningin voor de komste vañ Coningin, eenigh presentiment van haere doodelijcke sieckte gehadt hadde, eñ sij haer anders als van te voren gesien hadde. Niet te min was zedert weder heel wel geweest.

Sylvius att bij mij smiddachs.

Sneeuwde meest den heelen dagh.

24 *Dond.* Naermiddagh was Gendreau bij mij, met Ouwerkerck overgekomen.

Smergens Golstein. Had niemant ten eten.

Koud en vriesent weder met sneeuw.

25 *Vrijd.* Was savonts ten 6 ueren te Kinsinghton, eñ ten half thienen bij de Con., die redel. vrundelijck was. Liet hem de lijck-rijmen over de Coningin sien, die de H^r^ vañ Lier mij gesonden had, en seyde dat het kluchtigh was, dat de menschen in die jaren poëten wierden, daerover sijn mondt eenighsins tot lachen trock.

Had die mergen een brief van mijn vrouw, daerin mij schrijft, dat beter was met haer pijn iñ rugghe. Item dat Reinier weder het water gekregen had, sijn beenen geswollen waeren eñ hij der qualijc aen, en dat men niet en wist of hij dese mael wel weder eschapperen soude.

Als uyt de Con. camer wilde gaen, riep hij mij met

vrindelijckheit: Suylchem, en gaf mij een postdatum in Hoochduyts te lesen, seggende: kunje Hoochduyts lesen? Ick nam het en schreef het met Italiaensche letteren uyt, eñ liet het door Kien binnen brengen.

Isac was daer en hadde Boision te gast gehadt, stonck self seer nae wijn.

How sprack mij beleeft aen.

26 *Saterd.* Smergens kreegh Witsens caert van Tartarien thuys, die Cooper mij hadde doen opplacken.

Smergens quam Boision en bleef eten, en haelde ick Sonnius daer oock bij.

Naer den eten quam Sylvius. Onder het eten Tampion; seyde met Quare in accord te wesen over een patent of privilegie te obtineren, tot het maken van barometers, die men soude konnen van d'eene plaets naer d'andere verbrengen. Hij att met ons.

Noch all koudt en vriesend weder.

De Con. was om 't koudt weer gisteren niet naer Richmond gegaen.

27 *Sond.* Was met Sonnius tot m^r Rose, en sagen van sijne printen en teeckeningen. Gibson vonden daer oock, die het goedt van Rose geweldigh op gaf. Vraegden mij, of somtijts niet wel een reuyltje soude willen doen. Seyde jae. Gaf ons clairet te drincken.

Dese Rose van een vader vañ religie zijnde, was door aenraden van sijn schoonvader, den dwerg Gibson, paeps geworden. Had veel capitale teeckeningen, maer niet heel veel van mijn keur.

Sonnius att smidd. tot mijnent.

28 *Maend.* Boision was tot mijnent, maer wat lang met kleeden etc. besigh zijnde, sprack hem niet. Liet een boeckje, zijnde een Description de la Louisiane in Nova Francia.

Naemidd. was tot Mad. de Neufville. Seyde, een maendt langh uyt curieusiteit geleeft te hebben op 3 farding rottles

daegs, schoon water daertoe drinckende, eñ dat daervan soo wel als ooyt gevaeren had.

Gisteren mergen quam Neufville met le Marq. de la Muse tot mijnent ten ½ eenen, maer hield haer niet.

Maert.

1 *Dynsd.* Smerg. was eenen m^r Kock bij mij, die dickwils iñ vendue gesien had, en daer wij met Roos voorgenomen hadden mergen te gaen, om sijn konst te sien, quam seggen dat dien dagh niet soude konnen wesen, eñ stelden het tot saterdagh uyt.

Sylvius seyde, dat het Parlament besigh was om alle pensioenen, die de Con. gaf, af te schaffen gedurende den tijdt vañ oorlogh, daer all de Bastarden vañ Con., onder andere St Albans etc., oock Mylord Craven, Seymour, Myl. President (die 10/m ₤ sjaers hadde) door souden komen te lijden.

Savonts was bij de Con.; Portland, die hij mede hadde laten binnen roepen, daer oock zijnde; teeckende weynigh dingen, die hem bracht.

2 *Woensd.* Sylvius att bij mij. Vertelde een historie vañ Graef Oxenstern, die, bij een ander mans vrouw te bedde leggende, haer man van buyten komende onverwacht, opvloog en school onder 't bedt, daer de man bij sijn wijff in gingh leggen. Hetwelcke semblant maeckende van groote colicq te hebben, haer man dede opstaen om een doct^r te halen; die bij abus Oxensterns broeck aen deed, en onderwegen seer versot was, daer een beurs in te vinden met 100 guinys eñ een horloge. Quam weder thuys en seyde niet met all, blij wesende met den buyt, die Oxenstern daernae hadde gepretendeert wederom te hebben.

3 *Dond.* Smiddachs at Boision met mij. Naermidd. was

met hem tot een parfumeur iñ Strand, en kocht poeder, seep-ballen, ruyckend water etc. Van daer gingen tot Neufville.

4 *Vrijd.* Smiddaghs att Sylvius bij (mij), naermidd. gingh met hem, om de Coningin in State te sien leggen. In de eerste inganck in Whitehal, eer men aeñ trap komt, wilden wij doordringen, eñ raeckten in een grooten drangh, daer mijn goude orlogie, van van Ceulen gemaeckt, uyt mijn beursje gestolen wierd, hetzelve wat wijd zijnde, eñ sleutel, gelijck altoos, daer uyt hangende. Savonts was bij nicht Becker.

5 *Saterd.* Smergens was d^r Stanley bij mij, en beloofde hem een plaets om uyt de vensters de Coningins begraeffenis te sien [1]).

Smiddaghs haelde Sonnius, die bij de vrouw van 't alehouse gingh over het maken door haer van een galerye, om kijckers in te setten. Naermidd. gingh met hem tot Gibson, en sagen daer teeckeningen. Hij thoonden er ons al vrij veel, goede en middelbaere. Gingen daernae samen tot eenen m^r Cocq, soon van Cocq de brilleslijper, daer m^r Ros was. Hij had al eenige goede Ital^e teeckeningen, onder andere twee kindertjes, kleyn, van Giulio Rom. maer admirabel van konst, hoewel bijnaer maer omtrecken.

6 *Sond.* Was savonts tot mad. de Neufville, die haer dochter vertrocken was.

7 *Maend.* Sonnius was smergens tot mijnent. Sond hem naer waerdin in 't alehouse, die haer aenstelde ofte mijn gesicht betimmeren wilde met een logie, die dede maecken, om kijckersplaetsen te verhueren.

Stanley was naer den eten bij mij, en beloofde hem, plaets voor sijn vrouw eñ hem, om de begraeffenis te sien.

8 *Dynsd.* Was savonts te Kinsinghton, en teeckende de Con. eenighe dingen, onder andere 't pardon voor den

---

1) In margine: Dit eerst den 7^e.

Heer van Somerdijck, een matroos of diergelijcke dootgesteken hebbende, over 't schoppen van een hondt.

Soo als in quam, seyde de Con.: „Wel, nu heb je geen jicht," en vraegde wanneer die laetst gehadt hadde.

9 *Woensd.* Was smidd. tot Boision te gast, het tractement sober, Sylvius was daer oock eñ d^r Monginot; kreegh pacquetten uyt Holl^t. Neefje van St Annel^t had de pockjes, en sijn vader pijnelijcke jicht aen handen en voeten.

Savonts was bij nicht Vernatti, die haer dochter voor ons liet dansen.

Mijn vrouw schreef van verscheyde impertinentien vañ clercken tegens Wiljet.

10 *Dond.* Naermidd. was te Kinsinghton, om Keppel te spreken over een brief aen 't Quartier van Zutphen, maer kost hem niet machtich werden.

Sneeuwde den heelen dagh sterck.

Smergens was Stanley al weder bij mij.

Schreef de brief van Keppel.

Een kerel, die mij eergisteren was komen seggen van mijn orlogie te sullen soecken, was komen seggen dat mergen ochtent soude wederkomen.

Voor̄ eten Sylvius en att bij mij.

11 *Vrijd.* Naermiddach was tot Mad^e la Vaerine, om naer̄ Voyages vañ Pere d'Avril te vragen. Sij hadden se niet, maer souden daer nae vragen. Socht die oock bij een Fransche boeckverkooper bij de Exeter Exchange: daer souden se se oock soecken.

Gingh daernae tot de vrouw van Ouwerkerck. Seyde mij veel vañ Coningin sal^r, en dat sij seer veel tijdts vañ dagh alleen spendeerde met lesen en schrijven.

12 *Saterd.* Smergens waeren bij mij Neufville eñ daernae Berck, daer bangh voor was dat mij geldt soude willen ontleenen als 't verleden jaer, maer sprack van een brief in mijn pacquet te senden.

Daernae quamen Sylvius en Boision, die ten eten hield.

Had een brief van mijn vrouw, daer van de haspelingen met de clercken in quam, dat mij suff en melancholicq maeckt, gelijck daerover alreede te voren was.

Naermidd. niet uyt.

Koudt eñ nat weder. De Con. quam savonts van Richmond.

13 *Sond.* Seer nat en koudt weer.

In de brief, die gisteren kreegh, seyde mijn vrouw dat men meende daer geen uytdeeling van de O. Ind. Compagnie dit jaer wesen soude, sonder de reden te seggen.

Smidd. quam Sylvius, soo aen tafel sat, en seyde dat hem ten eten most geven. Naer den eten had Golstein. Daernae quam d'Alonne, die mij door Sylvius hadde doen vragen om plaets in mijn vensters voor eenige dames: Mylady . . . . . . [1]), Lusson etc., en excuseerde het op de weynigh plaets die hadde, eñ dat niet gewaerschout was.

14 *Maend.* Snachts voor desen dagh vroos het sterck.

Smerg. waeren Sylvius eñ Boision bij mij.

Smiddachs att tot Danckelman, die mij versocht, dat sijn vrouw mocht komen de begraeffenis sien tot mijnent.

Daer waeren eenen Bonet, de kleyne la Tour, Hemmema, gesonden vañ Pr. van Nassau Vrieslandt, een Envoyé van den Landtgraef v. Hessen, voce muliebri.

15 *Dynsd.* Was de Begraeffenis vañ Coningin, en was veel volck tet mijnent om te sien. Nicht Vernatti, nicht Becker, dochter van nicht Vernatti, Madame de Montpouillan, Mylady Pawlet, d[r] Stanley met sijn vrouw, vrouws suster en haer moeder, Frelletje van Stirumb met een meidt, Mevrouw Danckelman en haer man, Sylvius, Boision, Isac, Mevr. Plot en haer dochtertje, Sylvius. Dede haer smidd. een kake voorsetten met wat confituren en wijn. Aten altemael lustigh.

---

1) Niet ingevuld.

Duerde tot over 5^{en}, en quam een sneeu doen voor Kockpit waeren. Gingh niet te Kinsinghton.

16 *Woemsd.* Smerg. had Sylvius, gingh 't Parck om met hem. Daernae den ouden Berck, die mij een croon afbedelde, en seyde hem, dat niet en wilde wederkomen.

17 *Dond.* Naermidd. quam Golstein bij mij, eñ seer schoon weder zijnde, reden in Hideparck den Tour ofte Ring, daer seer veel koetsen waeren.

Hoorde dat de Con. het Regiment peerden vañ Graef vañ Lipp met de compagnie aen Keppel gegeven had.

Wandelde het Parck om alleen.

19 *Vrijd.* Boision att smidd. bij mij. Terwijl hij daer noch sat, quam Hulst met eenige papieren, en raeckte met hem half aen 't kijven over dingen, die mijn vrouw mij geschreven had van sijne impertinentien.

Gisteren sondt mij de Con. door Keppel de brieven van beschrijvinge, daerin stondt van de nominatie te doen vañ Drostplaets van Heusden, daer de Con. om aengesproken had voor Tien. Was of hij dit met voordacht gedaen hadde.

Smergens was de man van Villars weder bij mij over mijn orlogie. Seyde, dat all de pickpockets uyt de stadt waeren om de assises, en hij se doen vatten soude als weder soude komen.

Smerg. wandelde het Parck om met Boision, maer was al vrij wat moede, thuys komende.

19 *Saterd.* Smerg. waeren bij mij Gendreau, Neufville, Caron van Winsor, de Marquis de la Muse, Boision. Caron naer alle d'andere blijvende sitten, importuneerde mij om hem geldt te leenen of sommige dingen van hem te koopen, spiegels, schrijftafeltje etc., dat ick altemael afseyde.

Had brieven van S., en daerin dat Dorp de nominatie van 't Drostschap van Heusden hadde, eñ dat men meende dat Betty Villers hem die plaets doen hebben had. Dat broer van S^t $Annel^t$ met sijn jicht niet argher was.

20 *Sond.* Was naerm. tot mr Kock, soon van de slyper, eñ kocht van hem 3 Cupidos van Giulio Romano en een groote teeckening Συμπόσιον τοῦτ' ἐστὶ θεῶν, de leste voor twee louisen eñ de 3 kleyne het stuck voor 2 croonen.

Was alle dese dagen chagrin eñ melancholicq over de haspelarijen met de clercken.

21 *Maend.* Betaelde smerg. aeñ Fransman, die de wijn van du Cô bracht, al dat noch schuldigh was.

22 *Dynsd.* Sylvius att bij mij smiddaghs.

Te 5 ueren naer Kinsinghton.

Savonts was bij de Con., die een heel deel Acten teeckende, die Hulst en op Keppels ordre geschreven hadden; daeronder was de electie van 't Drostschap van Heusden voor Dorp. De Coningh vraeghde wiens soon hij was, en of Louis sijn naem was, en seyde, dat sijn vader een grooten opmaker geweest was. Sylvius smerg. en smidd. bij mij. Sprack niet van mijn sollicitatie voor Tien.

23 *Woensd.* Al de wijn, die gehadt hadde van du Cô aeñ dragher (le bon homme van Boision) betaelt.

Naermidd. was tot Made de Neufville; seyde, dat haer dochter met het convoy weder te Gravesend gekomen was, eñ dat sij daerin verlegen was dat men haer maer 2 guinys voor reysgeldt medegegeven had.

Tot n. Becker was niemant thuys. Oock niet de vrouw van Ouwerkercken.

24 *Dond.* Smerg. was Sonnius bij mij eñ gingh met hem iñ vendue van Talmach's schilderijen iñ Banketting house. Daer was een banck daer niet als Lords op en saten, daer Lord Sidney mij bij hem dede op sitten met de Lord . . . . . . [1]), Moulgrave ofte Normandy, Godolfin etc.

Weynigh dingen wierden verkocht, wierden hoogh ingesett bij de verkoopers, eñ weynigh daer op gehooght.

Myl. Essex kocht een copy.

---

1) Niet ingevuld.

Att tot Myl. Sidney, hij mij in vendue genoodt hebbende. Sijn huys was in St James square, groot en seer net. Hij tracteerde ons seer wel en kostelijck. Daer waeren Myl. of Ormond, Ouwerkercke, Zuylestein, ick en een onbekende. Hij thoonde noch een geslepen glas, dat ick van Mevrouw Danckelman op de reys van Berlijn aen hem gegeven hadde.

Was tot Mevr. Plot, die mij geleye van hartshoorn gaf.

25 *Vrijd.* Was niet te Kinsington, omdat de Con. naer Richmond was.

Savonts was bij nicht Becker, die klaegde over groote migraine, en staeg met sponsen van hartshoorn aen haer neus sat. Op 't eynde quam de suster thuys.

Kien was bij mij en seyde, de Con. belast hadde dat ick sijne agaetjens oversien soude, en sien offer geen bequame tot segels onder en waeren. Dit dede naermiddagh, Hutton en Isac daer bij zijnde.

26 *Saterd.* Naermidd. was bij mij de soon van brilleslijper le Cocq met eenen Austin, broeder van squyre Austin, die Lankring seer veel geldt verstreckt hadde; quamen om mijne teeckeningen, die hier hadde, te sien; hadde een seer gerefroigneerde tronie, hoewel Cock seyde, dat een goedt kerel was.

27 *Sond.* Was koudt en leelijck weder.

Naermidd. was tot Madame de Neufville, die weder op den text van tooverijen en diergelijcke dingen komende, gelijck sij altoos daer geern van sprack, vertelde dat haer man in Vranckrijck 20 pistolen nevens sijn beursje gesteken hebbende, die onder uyt sijn broeck gevallen waeren, en dat een knecht, die achter haer en haer man gegaen hadde, die opgeraept hadde, maer het niet bekennen wilde. Dat sij daerop de seeff hadden gedraeyt, en dat hij het daerop bekendt hadde, maer daernae weder ontkendt en de pistolen niet te recht gekomen waeren. Dat als sij de

seef draeyden eñ de naem vañ dief noemden, die uyt haere handen vlogh, tot twee a 3 mael toe.

Liet geley van hartshoorn etc. aldaer haelen.

23 *Maend.* Naermidd. sondt tot Kock, om de rest van sijn goedt te sien, eñ hij liet seggen jae, maer dat dien dagh most auctie tot sijnent houden, soo gingh daer niet.

Boision att tot mijnent.

29 *Dynsd.* Was naermiddagh te Kinsinghton. Myl. Ormond sprack mij aen iñ antichambre. Eer daer nae toe gingh was Golstein bij mij, had roode wijn vañ quaker Franckline, die hij meende seer goedt te wesen, maer was minder dan de mijne van du Cô.

Seyde van een accusatie van briberye, die hij gehoort dat dat tegens . . . . . [1]) in 't Parlement voor soude komen en over groote sommen soude wesen. Dat bij 't leven vañ Coningin, en self door haer, een stercke partije tegen hem geformeert geweest had.

Marie seyde, dat Boision in de keucken gedanst had, dat hem verweet. Seyde oock, dat hij iñ donckere galery aeñ Parckstairs handtgebaer gehadt had met een vrouwmens, en haer geseght hadde: How you doe Madam? 't welck hij niet bekennen wilde.

Te Kinsinghton, daer hem mede met mij in de koets nam, liet de Con., soo savonts uyt de Prayers in sijn camer gingh, mij vragen door Kien, of ick dingen te teeckenen had. Gaf 2 dingen aen Kien, die het eene liet teeckenen eñ het andere voor Puisar afsloeg. Was om sijn Acte van Coronel geantidateert te hebben.

D. Hué quam smergens van wegen 't avondmael.

30 *Woensd.* Had smerg. en smidd. Boision. Ging smerg. voor den eten met hem het Parck om, was seer schoon weder en menichte volck in de Malybaen.

Naermidd. quamen Kock en Gibson bij mij, en sagen

1) Niet ingevuld.

mijn teeckeningen over. Gingh met Cock tot sijnent, en kocht een hout-print vañ diluvie van hem, seer fraey zijnde, met twee landschap-printen van Caruti. Voor̄ eerste gaf 10 shill. en voor yder vañ andere 1 shill.

Tot Cocq wierdt savonts auctie gehouden van printen, en dat goedt al hoogh verkocht, hoewel slecht was.

Was al dese dagen noch melancholicq over dat werck vañ clercken, ende dat soo weynigh bij de Con. gehaelt wierd, niet wetende waer het op uyt soude komen.

31 *Dond.* Smergens had de Marquis de la Muse. Naermidd. quam m^r Rose, de kleyne Gibsons schoonsoon, en sagh al mijn konst die hier hadde. Had een seer ooge.

Was niet uyt, en zedert een weeck of twee seer verkoudt en verstopt iñ neus.

Naermidd. was Tempion oock bij mij. Seyde hem van mijn horologie.

April.

1 *Vrijd.* Had een briefje van Wiljet. Schrijft, dat broer en suster van St Annel^t, haer soon, eñ broer Christiaen beter waeren als te voren aen mij geschreven was. Dat mijn vrouw met dese post niet en schreef, eenige affaires hebbende.

Was noch al seer verkoudt eñ hoestende.

Tegen den avondt gingh naer Kinsinghton, en de Con. over half thienen eerst uyt 't gebet komende, was niet langh iñ antichambre, maer ging eten en deed mij niet roepen, geloove om de aenstaende Paesschen en Avondtmael en dat het soo laet was, eñ soo reed naer huys.

2 *Saterd.* Smergens was Sylvius bij mij, en wandelde met hem het Parck om. Het weder was seer verandert en schoon en warm geworden.

Sylvius seyde, dat Keppel noch al boven Myl. Portland in faveur toenam.

3 *Sond.* Was smergens ten Avondtmael. Smiddachs at Sylvius bij mij.

Naermidd. reed den Ringh met hem in Hideparck, daer seer veel koetsen waeren. Was schoon weder.

4 *Maend.* Naermidd. was tot mr Gibson en kocht daer printen, meest van Parmigiano, voor drie pond een schell. en 6 pence, en was 10 ueren eer daer van daen gingh.

Smerg. was de Marq. de la Muse bij mij.

5 *Dynsd.* Wandelde smerg. met Sylvius het Parck om, att tot mijnent en gingh tegen den avondt met mij naer Kinsington.

De Coningh teeckende een deel actens. Vraeghde mij, of geen brieven van̄ Heer van̄ Lier gehadt hadde. Seyde, hem geschreven hadde, maer geen antwoordt gehadt.

Sprack hem van wegen Dijckveldt van Sweinits en van eenen van Lennip, die hij recommandeerde tot een Borgemrs plaets van ter Elburg; maer daer quam geen positif bescheidt.

Ging te voet met Sylvius door St James-parck tot aen 't heck van Hide-parck, en was vrij moede.

Silvius seyde, dat de Con. in̄ Raedt geseght hadde, dat meende nae Hollt te gaen den 25en April, oude st., of 5 Mey, nieuwe.

6 *Woensd.* Smidd. at Sylvius weder bij (mij).

NB. Vertelde mij, dat S. Hulst noch een hoer had, wesende een meydt uyt een coffee-huys. Dat hij die opschickte en̄ veel goedt gaf. Dat de andere (sijn meydt) daer heel jaloers van was, en dat hij altemet de eene uyt sijn bedt deed gaen en̄ de andere in haer plaets komen.

Naermidd. was tot Gibson, en̄ kocht voor dry ££ 10 shill. aen teeckeningen.

Eerst was tot Cooper, en kocht daer een fraeye Guercino met root crijt. Leed groote koude tot Gibson, seer koudt weder wesende, en̄ daer geen vier.

Smerg. was Neufville met sijn soon bij mij.

7 *Dond.* Smergens waeren hier Boision eñ Sylvius; aen eerste verweet eenighe van sijn carabinges, gelijck hij se noemde. Bleven niet eten.

Naermidd. quam Sylvius noch weer.

Gingh daernae tot Made de Neufville, eñ liet haer de teeckeningen sien, die gisteren tot Gibson gekregen hadde.

8 *Vrijd.* De Con. deed eenige reveu of monsteringh in Hide-parck, eñ gingh van daer naer Richmond, om mergen wederom te komen.

Desen dagh of gisteren seyde Sylvius, dat Myl. Malborroug en [1]).....

Savonts was tot n. Becker, bij haer eñ haer suster. Seyde, dat sij verleden sondagh iñ kerck gegaen was expres om de Con. te sien; dat sij hem van 't begin tot het eynde vañ predicatie aengekeken had, eñ hij op 't eynde sijn aensicht wat tot lachen trock.

9 *Saterd.* Smergens was Sylvius hier.

Gisteren sneeuwde het hier met 3 a 4 vlagen, en vroor een vinger dick ijs.

Was niet uyt, zijnde wat gequelt met een pijn aen mijn rechter voet, aeñ ball, of iets vañ jicht was, maer was geen groote pijn noch geswell daeromtrent, quam met vlagen en belette mij niet te gaen.

10 *Sond.* Was weder niet uyt. Sylvius was bij mij smiddachs eñ een tijdt lang daernae.

Marie had bij joff. Gesson geweest, eñ had haer die geseght dat Sylvius vrouw niet veel om hem en gaff, en luyden had die sij liever sagh als hem, eñ schijnt dat hij daerom soo dickwils gingh uyt eten; dat hij in huys niets te seggen had, eñ mij of een ander op sijn eygene authoriteit niet soude derven te gast nooden.

11 *Maend.* Seyde Marie noch van joff. Gesson gehoort te hebben, dat Sylvius vrouw 500 ₤ st. van haer eygen

1) De zin loopt niet verder door.

goedt sjaers had, eñ hij niet met alle; dat sij hem getrouwt had, op hoop van Lady of honour bij de Coningin te wesen, eñ dat dat gemanqueert hebbende, sij hem niet lijden mocht.

Was noch al met die kleyne pijn aen mijn rechter voet gequelt.

Het weder niet soo koudt als de voorgaende dagen eñ wat vochtigh.

Sylvius en Stanley waeren smergens bij mij; geen van beyden wist mij iets te seggen van mijn horologie. Sylvius att bij mij.

Hoorde dat Ouwerkerck stondt om over te gaen naer Hollandt, met recreuttes van peerden voor onse cavallerie.

Naermidd. tot Roos. Cocq en Gibson waeren alle niet thuys. Daernae was tot Made de Neufville.

12 *Dynsd.* Smergens was Sylvius bij mij, ging met hem 't Parck om en att bij mij.

Savonts ten 6 gingh nae Kinsington, en teeckende de Coning 4 dingen, even soo aen tafel soude gaen. Had de papieren, moetende geteeckt werden, bij een request van Oudeghein gesteken, en comende iñ antichambre, soo met Ouwerkerck sprack, die van mij afscheidt nam om nae Hollt te gaen, soo ras de windt soude goedt werden, dat die in mijn camer beneden had laten leggen. Liep daerom soo ras ick kost, met eenigh ongemack van mijn rechter voet, naer beneden, en vondt daer dat se bij mij had. Dese fatigue deed mij quaet eñ ver [1]).....

Hadden geen brieven uyt Hollandt zedert die vañ 2en deser, en men begon te vreesen of daer wel een packet-boot mocht genomen zijn.

Had smergens eenigh beginsel van jicht aen mijn rechter voet.

De Coningh had gisteren een acces van koorts gehadt, hebbende te Richmont sonder mantel in seer scherp weder

1) De zin loopt niet verder door.

gejaecht, soo van Loon seyde, die daer mede soo eene groote verkoutheyt gehaelt hadde, dat seyde materie en bloedt gespogen te hebben.

Van 't vertreck sprack men noch onseker, en meende de kleyne Sayer, dat op dat seggen vañ Con. iñ Council niet veel staet te maken was, omdat er noch al veel te doen was.

13 *Woensd.* Smerg. was bij mij Tampion, had eenige horologien bij sich. Daernae Sonnius, die ten eten hield, en sach all mijn teeckeningen over. Oock Sylvius, die seyde dat Boision sieck was, en een acces of twee vañ coorts gehad had. Dat hij ongerust was daerin, dat eenige luyden quade rapporten van hem gedaen hadden. Gisteren seyde mij Mary, dat hij veel wisjes met haer elcke reys maeckte, en haer geseght had: Wil you go along with me? I have a great deale of money.

De nacht voor desen dagh had niet wel geslapen en verhittinge in mijn bloedt gevoelt (gelijck noch meer de nacht daer te voren).

Noch geen tijding uyt Holl[t].

14 *Dond.* De jicht continueerde de voorgaende nacht in mijn slincker voet, en oock dese mergen, maer konde noch redelijck gaen, en smockelde soo wat; had evenwel muylen aen, en was niet uyt.

Smergens was Tampion weder bij mij en had een nieuw barometer bij hem, dat hij seyde men van plaets tot plaets konde verbrengen, sonder peryckel, en ging naer Kinsington, wilde vañ Coningh oock een patent als Quare had, versoecken.

Cap[n] Browne was oock smergens lang bij mij, wilde voor sijn soon een vendel versoecken. Had oock Neufville, die seyde sijn vrouw de voorgaende nacht had meenen te verliesen. Browne seyde, dat een seker jong kerel, maer gaeuw, hem geseght hadde, dat Secretaris bij Keppel meende te wesen, dat mij bedencken gaff, siende dat de

Coningh mij geen dingen op te stellen gaff, eñ dat zedert eenige tijdt oock een Secretaris bijnaer sonder werck was, niet wetende waer dit op uyt soude komen.

Quamen noch geen brieven uyt Holl[t].

15 *Vrijd.* Smergens wierdt mij geseght, dat de Con. naer Richmond stondt te gaen.

De Marq. de la Muse was bij mij.

Naermidd. ten 4 ueren of soo gingh nae Gibsons en vondt daer Cock.

Eer uytgingh hoorde, dat de Con. om 't koude weder niet naer Richmond soude gaen.

Ómtrent 7 ueren reed van Gibson naer Kinsinghton, hebbende eerst een menighte teeckeningen gesien eñ eenighe uytgeleght, om sanderen daeghs daerover te handelen.

Nae negenen liet mij de Con. binnen roepen, Poortland daer oock wesende, en teeckende anders niet als ordres voor de recruittes, die met Ouwerkerck naer Hollandt gingen.

Quamen noch geen brieven uyt Hollandt, de wind altoos contrarie blijvende.

16 *Saterd.* Smergens was Sylvius bij mij, maer wilde niet blijven eten. Seyde, dat Boision noch sieck was eñ te bedde ley, eñ dat melancholick was daerover, dat men aen mij van hem quade rapporten gedaen hadde. Dat 't ghene aen Marie geseght eñ gepresenteert hadde, maer was om te lachen geweest.

Naermidd. omtrent 4[en] gingh tot Gibson en was daer tot half thienen. Kocht voor 10 ₶ 14 shill. aen teeckeningen eñ die betaelde.

Kreegh smergens brieven van mijn vrouw van 3 posten. Schreef in alle, dat broer Christiaen daer noch heel qual. aen was, eñ iñ leste dat hij niet konde slapen, en hij self vreesde dat dol soude werden. Dat het in sijn camer heel doncker was, eñ men niemant liet bij hem komen, want dat, als hij wat veel spreeckt, hij datelijck slimmer wierd.

Dat hij seer verlangde naer mijn overkomst, en meende dat de vreugde van mij te sien, hem soude doen beteren.

17 *Sond.* Altoos seer koudt weder.

Sylvius quam smidd. en att bij mij. Naermidd. reed met hem in Hide-parck, daer seer veel koetsen waeren, niet tegenstaende het geweldigh stoof.

Mylord Halyfax was den . . . deser gestorven van een knoopingh der darmen; liet aen sijn soon seer veel goedt naer, contanten eñ anders. Hadde het Laudanum genomen.

18 *Maend.* Smiddachs quam Sylvius hier vragen, maer was niet thuys.

Men hoorde gisteren dat de Franschen in campagne waeren, eñ besigh met een grooter linie te maecken, eñ daer Cortrijck in te sluyten met Harlebeeck. Dat den Hertoch van Wiertenbergh marcheerde om het te beletten.

Ten elff ueren reed naer Smith, de boockseller, eñ kocht de nieuwste Transactions en twee dry boecken meer.

Altoos koudt weder en N.-Ooste windt.

Men hoorde dat de Bill, om Sr Peter Koock te doen klappen, in 't Legerhuys gepass[t] was, nemine contradicente.

Naermidd. was tot n. Beckers en vrouw v. Zuylestein, maer waeren niet thuys. Was daernae tot joff. Golstein, eñ daer quam m[rs] Oxington, hiervorens joff. . . . . . [1]), met noch eene onbekende. De eerste seyde, dat moeder was van 3 sonen. Gingh daernae tot Madame de Neufville, eñ liet haer en haer dochter de teeckeningen sien, die van m[r] Gibson de laetste reys gekocht hadde.

19 *Dynsd.* Sondt smidd. tot Boision, die beter was.

Ten 5 ueren gingh naer Kinsington, en teeckende de Coningh eenighe Acten.

Poortland was binnen.

De nacht te voren had daer een riot geweest vañ canaille

1) Niet ingevuld.

eñ de prentisen, daerover, dat sij seyden dat een keeper, of diergelijck, die de gepreste luyden onder sijn handen hadde in een huys in Hoborn, daermede trafficq deed eñ die naer de colonien en andere plaetsen liet versenden om geldt, en eenighe geen eten gegeven hadde, die van gebreck gestorven waeren. Men sprack van een huys of twee bij dese occasie geplundt[t] eñ omverre gehaelt.

20 *Woensd.* Was naermidd. tot de vrouw van Zuylestein, die mij seyde dat vreesde ick niet mede in haer jacht soude konnen naer Holl[t] overgaen, omdat soo veel bagage daerin soude mede nemen, dat mij niet wel en geviel.

Ging van daer tot Madame Plot, die haer man bij haer had. Seyde mij, dat Mevrouw Creitsmar al uyt Hollandt overgekomen was, en hier te Londen quam woonen, geloove om omtrent de oude tante Vernatti te wesen. Daernae gingh noch tot Madame de Neufville.

Snachts te voren had de canaille, of the mobb, al weder op de been geweest.

21 *Dond.* Smidd. quam Sylvius bij mij en bleef eten. Seyde, dat de mobb snachts al weder op de been geweest hadde; dat de wacht, die men daer gesonden hadde, eenige onder de voet geschoten hadde.

Ten 5 ueren reed met Sylvius nae Franline, de quaker, en besprack drie dozijn bottel canary wine, om mede te nemen. Door stadt rijdende, ontmoeteden tweemael patrouilles van soldaten, en was het volck wat in agitatie. Omtrent ½ 7 begon het te regenen, en was de windt Z. W. geloopen al van smergens af.

22 *Vrijd.* Was tegen 5 ueren naer Kinsington met Sylvius, die bij mij had gegeten.

Schreef naer huys, en naer 9[en] boven komende, vondt de Con. al in sijn bed-camer gegaen was, en door Kien hebbende doen vragen of iets geliefde te belasten, deed vragen of iets om te teeckenen had, en als seyde neen, seyde dat konde vertrecken.

In dese dagen trotteerde de saeck van Sr Thomas Coocke geweldigh, die beschuldicht wierd van over de 80000 ℔ aen bribes van wegen de Oostindische Comp. aen verscheide luyden gegeven te hebben, weygerende die te noemen; doch was de Bill om hem daertoe te constringeren onder groote geldt-boeten, en op poene van infamie, in beyde huysen van 't Parlament gepasseert en committed. Smidd. gingh met Sylvius om de pleidoye, die daerover gedaen wierd in 't Hoogerhuys, te hooren, maer daer was sulcken gedrang, dat het daer niet te houden was, en konde de Advocaten niet verstaen.

Myl. Essex te Kinsington seyde, dat de Coningh hem verweten had, dat hij niet als vodden van schilderijen had, en geseght dat hij 't mij vrij vragen konde. Seyde, dat die soude konnen sien. Smidd. was tot van der Esch, maer was niet thuys.

23 *Saterd.* Was tegen den avondt tot Madame de Neufville, daer eenen m^{r} Philippe was, die hem vanteerde dat de baguette divinatoire had, en haer oock geconfecteert had; dat hij van̄ Comp^{e} van̄ Rose-croix (Rosen^{e} crucis) was. Was slegtjes gecleedt, een dickachtigh man. Seyde, dat seer groote kennis met Boyle gehadt hadde.

Snachts en door den dagh veel regen met O. windt.

Smergens schreef aen van der Esch, om mij 40 ℔ sterl. te senden, maer soude niet voor savonts thuys komen.

Gastigny versocht door sijn swager Denys een brief aen̄ Cap^{n} van een Hollants oorlogh-schip, om hem over te brengen naer Holl^{t}.

24 *Sond.* Liet smidd. Sonnius nooden en̄ quam daernae oock Sylvius; aen̄ lesten thoonde de konst, die van Gibson lest gekocht had.

Sylvius had gisteren bij Boision geweest, en̄ hem vrij slecht gevonden; had een loop en een continua.

Had naer̄ brieven van̄ 12^{en} geene uyt Holl^{t}, noch tijding van broers gesontheit.

25 *Maend.* Was naermidd. tot m^r Kock, en̄ kocht omtrent voor 4 ℔ aen printen, en 2 teeckeningetjens.

Sylvius mijn koets siende staen, quam daer oock, en bracht hem thuys.

Marie seyde, dat de nieuwe jongen van Sylvius over 1 dagh of 2 naemidd. in mijn keucken sittende, vraeghde aen de knechts of niet wat boter en broodt hadden, en̄ als sij hem vraeghden of hij niet gegeten hadde, seyde jae, maer dat niet genoegh gehadt en hadde.

26 *Dynsd.* De knecht van Sohnius bracht mij 40 ℔ sterl., daer aen van der Esch om geschreven hadde.

Naermidd. ten ½ sessen gingh naer buyten, daer de jonghste Hulst seyde dat niet te teeckenen was.

De Coning uyt de antichambre in̄ bedt-camer gaende, vraeghde of iets te teeckenen hadde, en seyde van neen.

Savonts ten 10 ueren quamen brieven uyt den Haegh. In̄ eersten van̄ 14^{en} deser schrijft mijn vr., dat broer daer noch heel qualijck aen was, en dat hij de fascheuste gedachten kreegh van̄ wereldt. Dat suster en sij al deden wat sij konden, om hem daervan te diverteren, maer dat het niet mocht helpen. Dat het een geluck was dat hij geen koorts en kreegh, want dat sij anders vreesde hij het niet langh soude maecken, seer swack zijnde. Dese brief las eerst sanderen daeghs smergens. Schreef aen mijn vrouw, de brieven niet gelesen hebbende. In de twede van̄ 22^{en} April seght, dat broer daeghs te voren had beginnen het badt te gebruycken, gelijck hij te voren te Parijs mede gedaen had.

27 *Woensd.* Smergens was de H^r de la Muse bij mij, daernae Sylvius, die tot Ouwerkerck gingh eten.

Harding bracht Neerlantsche boecken, die niet en nam.

Gisteren naermidd. was de vrouw van Gendt en frelle van Oosterweel nae mij vragen; excuseerde haer, als moetende nae Kinsington gaen.

28 *Dond.* Att Sylvius bij mij. Seyde, dat de voorz.

vrouwen seer gestomacheert waeren van dat haer weghgesonden hadde, verhalende de bootschap, die Marie haer van mij gedaen hadde, in onbeleefder termen als gedaen was, eñ dat daerom gelachen hadde, radende mij om reden van haere quaetsprekenheit, haer te gaen sien eñ excusen te maken over de excuse, die haer gemaeckt hadde.

Gingh naerm. aen haer logement, maer niet wesende, seyde aen een camenier, dat wederom soude komen.

Gingh tot nicht Becker, die met m^rs^ Franc Villers en eenen Cap^n^ Sous met de caert speelde. Nicht Vernatti daernae komende, praete daer tot 9 ueren.

29 *Vrijd.* Smidd. quam S. Hulst seggen, hebbende te Kinsinghton geweest, dat Keppel geseght had, dat de Con. mij ontboden hadde, en dat Keppel meende daer iemant om mij geweest was, 't welck niet en was. Bracht een brief mede vañ Staten Gñael aeñ Con., daerbij versochten brieven vañ Con. aen Provintien, uytgesondert Hollandt, omme haer de betalinge van haere achterstallige legerlasten te recommanderen, ten eynde den Raedt van State de Provintie van Holl^t^ soude konnen te vrede stellen, die, sonder meerdere versekertheit als van te voren, difficulteerde canon eñ munitien, als te voren gedaen hadde, tot de campagne te verschaffen. Dese brief sprack Keppel of noch dien avondt wel soude konnen afgaen, hoewel derdehalve zijde lang wesende, en de klock, als hij se gaff, te Richmond, 5 ueren.

Had brieven van mijn vrouw vañ 26^en^ April; daerbij was een rouwbrief, Oudegeins doot bekendt maeckende.

Mijn vr. schrijft dat broer Chr. een bedroefde sieckte had, die niet weynigh naer uytsinnicheit geleeck, want dat hij somtijts soo aengingh eñ sulcke desperate dingen sprack, dat men daer vervaert af wierd. Dat Liebergen seyde het de swarte gall was.

Schrijft oock, dat de O.-Indische Comp^e^ geen uytdeeling van dit jaer soude doen.

30 *Saterd.* Smerg. was Sylvius bij mij. Oock de man van Villers, over een warrant van green cloath te krijgen, om de pickpockets van mijn horologie op te vangen.

Sondt tot Isac tweemael, was niet thuys.

Naermiddagh gingh tot de vrouw van Zuylestein, die seyde dat geerne met mij soude overgaen, en dat haer goedt, dat in 't jacht niet wel soude konnen bergen, soude sien in een ander vaertuyg te doen.

Reed van daer in Hide-parck en 3 a 4 mael den Ringh (soo sij die noemen), seer schoon weder zijnde en warm. Daernae tot Mad[e] de Neufville, daer de Marquis de Hencourt vond.

De Con. gingh gisteren ten 4 ueren naer Richmond en bleef daer tot desen avondt.

Mey.

1 *Sond.* Sylvius at smidd. tot mijnent. Reed met hem naermiddach in 't Hide-parck.

2 *Maend.* Smergens was m[r] Rose hier en sagh mijn papiere-kunst. Quam meest, naer ick sien konde, om wat te handelen, en mij sijn dingen aen te presenteren.

Gingh ten 4 ueren tot sijnent, en kocht daer omtrent voor 6 ℔ sterl., maer gaf hem in betalinghe omtrent 1 pistool aen goedt, dat ick uytgeschoten hadde.

3 *Dynsd.* Sylvius en Tempion aten smidd. bij mij, en verhandelde ick aen laeste mijn hangende repeating clock tegen een goudt horlogie, gevende hem 6 pistolen toe.

Tegen den avondt was te Kinsinghton, en teeckende de Coningh eenighe weynigh dingen. Was vriendel., vraeghde of geen nieuws uyt den Haegh hadde; seyde dat een brief van de H[r] van Lier hadde, maer geen nieuws daerin.

Had een korte brief v. mijn vrouw, en was broer Christiaen noch al even eens.

Desen dagh had Sr Thom. Coocke beginnen te confes-

seren aengaende de Bribes, die hij van 't geldt vañ Oost-indische Compagnie gegeven hadde: onder anderen had eenen Fire-brass over de 30000 ₤ in handen gehadt, en fierement geantwoord, als men hem examineerde.

De vr. v. Gendt en joff. Margte van Gendt waeren nae mij vragen, maer excuseerde het op Kinsington.

4 *Woensd.* Smerg. was Sylvius bij mij, eñ seyde dat Boision soo goedt als ley en sterf.

Naermiddach was tot de vrouw van Ouwerk., daer Myl. Kinkardin vond. Daernae quamen daer de vrouw v. Gendt met haer schoonsuster joff. van Oosterweel, eñ begosten wat te seggen van dat ick haer visite geexcuseert had, eñ geseght dat ick sanderen daeghs thuys soude wesen, maer gingh soo al lachende door.

Daernae was tot nicht Becker, die met de Hr van Zuylestein en Cap. Souse a l'hombre speelden. Ick was bij de oude tante eñ Mevrouw Plot eñ n. Vernatti, die mij tegen saterdach te gast noode.

5 *Dond.* Sylvius at hier smidd., eñ gingh naermidd. om de waarheit van Sr Thomas Coock sijn saeck te hooren. 't Parlament scheyde eerst ten 6 ueren.

Was tegen den avondt tot Made de Neufville, en thoonde haer de printen, die van mr Rose laetst gekocht hadde. Daer was oock eenen Philippe, die seyde vañ Rosecroys te wesen, oock de Marquis de Hencourt etc.

6 *Vrijd.* Was voor de midd. tot Tampion en bracht hem het repeterende horloge, dat hem op 't nieuwe goude most toegeven. Liet mij sijne nieuw gemaeckte barometers sien.

Was savonts te Kinsinghton, en de Con. mij door Kien hebbende doen vragen of iets van importantie of haestighs hadde om te doen teeckenen, als seyde niets als de Leenmannen van . . . . . .[1]), stelde het teeckenen uyt tot de naeste post.

---

1) Niet ingevuld.

Hadde omtrent ten 5 ueren Daniel van halfwegen Kinsington terugh naer Londen gesonden, om mijn sleutels van Kinsington, die hij vergeten had mede te nemen, te halen. Hij miste mij onderwegen door sijn botticheit, eñ quam niet eer als ten 11 ueren naer mijn te Londen, dat mij inquietude gaff.

Sylvius was bij mij eer ick nae buyten gingh.

De saeck van Coock trotteerde noch even sterck.

Sayer seyde, met Yreton gesproken te hebben om een ticket voor mijn twee peerden.

7 *Saterd.* Was smergens bij de vr. v. Zuylesteyn over de reys.

Isac liet mij vragen of goedt bij de Con. bagage wilde doen, en sondt daer een groot coffer met wolle goedt, en 't portefolie met mijn papiere konsten, dat iñ Con. kelder brachten, en wierd daer van wegen de costume gecachetteert.

Att smiddachs tot Vernatti, daer Mevrouw Creitsmar oock was.

Was wat suff over de moeyte en ongemack van 't packen en gereet-maecken.

Seer swaere regen tot 4 uren naermidd.

Van Leeuwen, den dispensier, seyde mij in 't Parck, dat daer noch goedt soude ingescheept werden toekomende maendagh. Van Leeuwen had gehoort, dat Myl. Carmarden 5000 ℔ vañ East-indian Company getrocken had.

8 *Sond.* Smerg. besigh met mijn boeck-koffer te packen.

Mijn een peerd had den droes zedert gisteren, en konde het niet besigen.

Savonts was tot Made de Neufville, die haer meydt, la Picarde, gisteren had wegh gejaeght, over stout spreken. De Marquis de la Muse was daer.

Boision was seer slecht, en gecondemneert bij de doctoren, had evenwel een sack met geldt, dat van Myl. Rennela ontfangen had, eñ die men van sijn bedt wilde

doen nemen, om hem niet te incommoderen, tusschen sijn beenen gesteken, hoewel elcke reys in sijn bedt kackte. Mr le Bas had geseght, dat hij hem nu een dingh geopenbaert had, dat hem nooyt had willen segghen. Had sijn testament gemaeckt.

9 *Maend.* Smerg. was noch al besigh met schicken, aenteeckenen eñ betalen. Gaf Kitzon 't geldt vañ peerden en van 't staen vañ koets, en seyde hem dat over de 11 shill., die hij mij in rekening bracht, daer ick die volgens sijn eygene quitantie betaelt hadde, soude spreken met Wiljet.

Voormidd. was Sylvius hier, eñ gaff mij een plaets iñ Mews, voor mijn koets.

Sonnius att met mij, ick hem hebbende doen halen. Gingh met hem eñ de Baron de Neufville, die mij mijn rotting weder brocht, die tot sijnent had laten staen, naer 't logemt van eenen Sehu, die quinquaillerie maeckte en verkocht. Was niet thuys. Tot sijnent logeerde eenen Philippe, een slecht schilder; had een deel slechte copyen staen, die niet weerdt en waeren, eñ die Neufville admireerde.

Sonnius gingh wegh als thuys quamen, Neufville blijvende. Doen quam Sylvius eñ seyde, dat omtrent de middagh Boision gestorven was.

De Capn van 't jacht was bij mij; seyde, dat wij 4 Hollantsche en 10 Engelsche oorloghschepen met ons souden hebben.

10 *Dynsd.* Savonts was met een huerkoets (gaen en wederom komen voor een croon) te Kinsington.

De Con. teeckende, in presentie van Portland, savonts ten half 11.

Men sprack noch onseker vañ Con. vertreck.

11 *Woensd.* Naermidd. vondt Mevrouw Plot en Mevr. Creitsmar niet thuys.

Was tot Neufville tot ½ 10.

Sylvius quam gisteren seggen, dat Boision die mergen

gestorven was, hebbende een sack, daerin sijn geldt, tusschen sijn beenen.

Smergens was Neufville bij mij, willende het pensioen van Boision solliciteren, sonder eenige apparentie.

Made de Neufville seyde, dat de vader van Myl. Galloway, of den ouden Ruvigny, een bastaerd soon vañ Duc de Sully geweest was.

12 *Dond.* Smerg. Sylvius; seyde dat men meende de Con. saterdach soude vertrecken. Dat de Bill van 't geldt van daegh soude passeren.

Naemidd. was tot nicht Vernatti, bij haer eñ de matante.

13 *Vrijd.* Smerg. had Sylvius en smidd. te gast. Quam ten ½ 7en. Gingh met hem met een hacqueney naer Kinsington.

Dese middach prorogeerde de Con. 't Parlament; de saeck vañ Hertoch van Leech bleef in state als was. Hij hadde se geerne afgedaen gehadt, apparent omdat Camerling, die de 5000 ₶ voor hem vañ Oost-inde Compagnie ontfangen had, wegh was (apparent op sijn ordre), eñ soo geen positif bewijs tegen hem soude hebben konnen geven.

Bath en Firebrass en . . . . . [1]) souden tot de naeste sessie iñ Tour blijven.

Tot de Regencie iñ Con. absentie waeren gestelt 7 personen: de Lord Keeper, de Lord Godolphin, Lord Pembroke, Lord Devonshire, [2]) . . .

Was op 't Hoff, maer savonts ten 11 ueren liet de Con. seggen, dat dien avondt niet teeckenen soude.

14 *Saterd.* Des morgens was met Sylvius te Kinsington; att met mij. Liet door Kien vragen of mochte vertrecken, daertoe de Con. verlof gaf.

Was tot de vr. van Ouwerkerck, daer Sylvius vrouw ook quam.

---

1) Niet ingevuld. 2) De andere namen niet ingevuld.

Was sav. tot Made de Neufville, nicht Becker en Mevr. Plot niet thuys hebbende gevonden.

Kreeg een brief wederom aen mijn vrouw, de post de voorgaende nacht door ordre van̄ Con. niet vertrocken zijnde.

Besprak een paravoor voor 25 schell., om dat sond. geen boates te krijgen waeren.

15 *Sond.* Het regende van vier ueren, dat met de boot vertrock naer Gravesend, tot 7 ueren, dat te Woolsey quam, konnende om het getijde en̄ de stercke regen en̄ windt niet verder komen. Hadden om deselve stercke windt geen tilt over de boate. Logeerde in een alehouse.

Smerg. was Golstein bij mij om sijn Acte van Majoor van Steenbock, maer was noch niet geteeckent.

Was de gansche mergen met packen besigh.

17 *Maend.* Gingh smergens met de boot voort omtrent half vieren, om reden van 't getij, en̄ voeren over de 3 ueren in stercke regen en̄ windt, all sonder tilt (wesende het weder koudt), en quamen te Gravesend, daer weder (als het voorgaende jaer) logeerde in het Posthuys, achter uyt komende op de rivier, deselve vrouw en Mary Browne, haer meidt, daer noch zijnde.

Golstein schreef om sijn Acte voorz., die hem sondt gratis. Deed daerbij het restablissem^t van Cor. Rechteren.

Hulst quam van Londen en seyde, de Coningh komen soude soo ras de windt diende.

Wilde naermiddagh wat gaen wandelen in̄ groote straet van Gravesend, maer vondt die soo moeyelijck en de steenen soo scherp, dat blijde was weer thuys te zijn.

De windt draeyde naer de midd. wat naer 't Westen, maer liep tegen den avondt weder N. O. met koudt en regenachtigh weder.

Voelde zedert acht dagen een exteroogh aen̄ binnenzijde van mijn kleine tee aen̄ rechter voet, komende apparentelijck door het perssen van een oignon, die aen̄ bal van die voet hadde, een restant van de jicht wesende.

17 *Dynsd.* Smergens ten 4 ueren wierdt wacker van eenighe canonschoten, die van Tilbury-fort quamen, en meynde in 't eerst dat seyn-schoten moesten wesen, maer schijnt van voorbijvarende schepen waren. Had mijn meyssens en knechts opgeroepen.

Was vuyl en regen-weder, en altoos N. O. windt, hard waeyende.

18 *Woensd.* Smergens op mijn bedt kreegh brieven van̄ 3^e en 7^e Mey, en noch van̄ selve 7^e savonts te negen ueren. In die van̄ 3^e schrijft, dat broer eer arger als beter was, en̄ dat, soo in korte geen beterschap quam, men niet wist hoe men 't met hem stellen soude. Van̄ 7^e seght, dat, soo gesonden hebbende tot de Rekenm^r Lanschot, men haer had komen seggen, dat hij doot kranck leyde en buyten hoop van opkomen was, en 't selve in noch een postdatum van dien dagh, savonts te 9 ueren.

De Griff^r Schuylenburg schrijft mij hetselve van den 6^e Mey, en dat mij dat laet weten, om in tijts tot sijn plaets te konnen de Con. recommandatie krijgen.

Al dese dingen maeckten mij mijn hooft seer warm.

19 *Dond.* Smergens schreef aen̄ Con. een brief, om recommandatie voor mij tot het Reken-meesterschap, en̄ mede eene aen Myl. Portland, daerin segge, dat wensche de Con. met de post van mergen aen̄ R. Pens^s of Schuylenburg wilde schrijven, en sondt dese brieven met de bode Soestbergen, smidd. ten 1 ueren.

Was, gelijck gisteren, vuyl, nat en koudt weder, en was niet uyt. De windt altoos N.-Oost.

De voorz. brieven te schrijven, daermede dan indirectelijck afscheidt versocht, het werck van de Rekencamer geluckende, maeckte mij al wat emotie; maer de tijdt en̄ de vrees dat de Con. mochte door andere recommandatien geprevenieert werden, presserende, dorste het niet uytstellen.

20 *Vrijd.* Quam smergens de bode Soestbergen seggen,

dat mijne voorz. brieven gisteren avondt ten 7 ueren aen de Con. en Myl. Portland bestelt hadde.

Betaelde mijn verteringen aeñ waerdin, tot gisteren avondt incluys, met 3 ££ 6 shill. 11 pence.

Soestbergen seyde, dat gisteren avondt een koets was geplundert bij Barclay-house.

21 *Saterd.* Gingh naermidd. op het jacht de Henriette, dat aen Zuylestein eñ mij gegeven was, en oock aen Brienne; maer die, ordre vañ Con. gekregen hebbende om te blijven, quam niet.

22 *Sond.* De Coningh quam savonts aen boord van sijn jacht, en wat te voren de Heer eñ vrouw van Zuylestein met haer familie. Gingen dien avondt tzeil met een goede windt.

23 *Maend.* Smergens met den dagh waeren in zee; maer eer daer quamen raeckten met het bovenste van onse mast aen een ander grooter schip vast, en was daer een groot geschreeuw. Zeylden den ganschen dagh.

De voorgaende nacht raeckte oock het schip vañ Lt Admirael Rooke, die de schepen van onse escorte commandeerde, vast op de Galpard, en mosten al de schepen daaromtrent blijven bijhouden, dat mij sieck maeckte; duerde een half uer. Was een schip van 90 stucken.

24 *Dynsd.* Smergens vroegh quam de Cap. seggen dat men voor het landt was.

Smiddachs gingh bij Rotterdam aen landt, en quam savonts ten 6 ueren iñ Haegh, mijn vrouw mij aeñ schuyt wachtende. De Con. quam oock iñ Haegh.

25 *Woensd.* Mijn vrouw verhaelde mij de miserabelen staet, daer br. Christiaen in was, dat mij seer melancholicq maeckte. Daer scheen rechte uytsinnicheit onder sijn sieckte te loopen.

Smergens was broer v. St Annel^t tot onsent. Naermidd. was met mijn vrouw tot broer Christiaen, die in een seer slechten staet vondt. Klaegde seer over pijnlijckheit in

sijn lijff eñ over het doorleggen van sijn vel, daer voor vreesde, maer wierd geseght dat noch geen noodt en had. Mijn vr. vertelde mij, dat men hem alle instrumenten, daermede hij sich soude hebben quaet doen, hadde ontnomen, hij sich met gebroken glas hebbende beginnen te snijden, eñ oock met spellen te steken, eñ eens een marmere knicker in sijn keel hebbende gesteken. Dat daerdoor sijn knecht eenigh gereutel aldaer hoorende, en daerop toeschietende, met kloppen op sijn rugghe die daer weder uyt gekreghen hadde, hij selve seggende: klopt hard. Had mymerijen somtijts, en imagineerde sich menschen te hooren spreken, die daer niet en waren, en seyde, dat de menschen, hoorende van sijne opinien eñ sentimenten omtrent de religie, hem souden verscheuren. Alle de hope hierin was, dat dese als aen een uytsinnigh mensch niet souden geimputeert werden. Schreeuwde somtijts luy uyt en seyde godloose dingen.

Smerg. suster van Nieuwerkercken.

26 *Dond.* Mijn vrouw seyde mij, dat Mary, mijn meidt, in Engel[t] geweest, gingh trouwen met Dirck, knecht vañ oudste Hulst, daer bij swaer was, dat nooit van te voren gehoort hadde noch teeckenen daervan gesien.

27 *Vrijd.* Vergeten aen te teeckenen.

28 *Saterd.* Was savonts op 't Hoff. De Raedt Pens[s] bij gevall omtrent mij staende, groetede mij eerst beleefdelijck.

29 *Sond.* Was savonts op 't Hoff eñ bij de Coningh, die een deel dingen teeckende. Als hem vraeghde, waer hem geliefde dat hem volgen soude, seyde: gaet maer recht regel naer Gendt eñ 't Leger. Laet de clercken mede gaen.

30 *Maend.* Gingh de Con. uyt den Haegh eñ slapen te Zuylesteyn.

Een van dese dagen was de H[r] vañ Lier naer mij vragen, wesende nu beter eñ in possessie gestelt sullende werden van Gedep[de] wegens de Ridderschap iñ Gecomm[de] Raden.

31 *Dynsd.* De Coningh gingh van Zuylestein naer 't Loo.

JUNIUS.

1 *Woensd.* Vergeten aen te teeckenen.

2 *Dond.* Naermidd. was tot suster van Nieuwerkerck, daer nicht Zypestein mede quam, seer verouwelijckt wesende zedert haer gesien hadde. Daernaer was tot nicht Sevenaer, die tot mijnent oock geweest hadde. Seyde mij, dat Jacoba Bartolotti noch met Boreel veel te doen hadde.

Smergens was neef van Ooyen bij mij, voor 2e reys afscheidt nemende naer Onsenoort.

3 *Vrijd.* Broer Chr. had de voorgaende nacht redelijck geslapen en niet seer geraest; maer de doctoren, Liebergen en van Wouw, vonden hem seer swack, en seyden dat hij sterck voedtsel moste nemen, of het niet soude konnen uytstaen.

Savonts met mijn vr. voor sijn deur komende en seyde door sijn knecht dat, soo hem wilde sien in uyterste miserie, ick konde inkomen, maer dat anders mij geluck op de reis wenschte.

Was savonts afscheidt nemen van Hr van Lier, die beter hoorde als gedaen had. Te voren seyde adieu aen sus.

4 *Saterd.* Reed ten 1 ueren met mijn vrouw naer Delft, en gingh in schuyt van éénen naer Rotterdam, daer aen 't veer broer Lodewijx koets vondt, en daermede naer sijnent reed. Was eerst langh bij suster, eer bij hem binnen geroepen wierd. Hij lagh op 't bedt, sprack swack, maer men konde hem verstaen; seyde noch al dat vele melancholique gedachten had over sijn huys en familie, als soude komen te sterven. Hij was van aensicht niet qualijck gedaen, maer beefde geweldigh.

Sagh sijne vier jonghste sonen, waervan de jonghste seer kleyn bleef en eenighsins dwergachtig der uytsagh.

De volgende nacht seylden.

5 *Sond.* Sliep snachts te voren vrij wel.

Voormiddach seylden dicht voorbij ter Goes. Was heet weder.

6 *Maend.* Snachts te voren ten 2 ueren gingen tzeil en de volgende mergen anckerden op de hoochte van Armuyden, en van daer met het volgende getij quamen ten 12 ueren voor Rammekens. Ten 7 ueren quamen aen 't Sas van Gendt, daer, in absentie van den Commandeur de Vassy, een ander Officier aen boordt quam, en deed ons 55 snaphanen tot convoy mede geven, eñ wierden wij soo door peerden eñ menschen getrocken tot Gendt.

7 *Dynsd.* Quamen daer vroegh in de mergenstondt, en omdat mijn peerden, die te lande quamen, niet gekomen waeren eñ eerst desen dagh souden daer wesen, bleef dien dach in 't jacht, en gingh daer niet uyt dan een weynigh wandelen naer marckt toe, maer om de hitte quam terugghe.

Isac liet mij smergens vragen, of met hem naer 't Leger wilde rijden, maer bedanckte.

Mijn peerden quamen iñ naermiddach.

8 *Woensd.* Gingh omtrent 8^en^ of ½ 9 met mijn calesch van Gendt naer het Leger, dat te Borsselen lagh, vijff ueren van Gendt, eñ daer aenquam voor den eten.

De Coningh was op de reveue van 't voetvolck, tot naermiddach ten 4 ueren.

Logeerde tot de Pastoor, daer een redelijck fraeye thuyn was, en was, soo yder een seyde, van seer goedt humeur.

Ick logeerde in een olyck boeren-huisje, daer geen glasen in waeren, dicht aen 't kerckhoff.

De Gruyter quam mij daer ten eersten vinden, eñ bleef mij dicht bij. Sliep op een van mijn knechts matrassen in 't voorhuys.

Was gequelt met de lassitudo spontanea, en voorts doorgaens qualijck gesint over de dingen van mijn charge eñ de sieckte van broer Christiaen, daervan de quellinge mij seer aenhongh.

Sagh de Con. maer en passant, soo als hij met een Yersche dame, genaemt de Countess of St Gall en haer dochter sprack.

9 *Dond.* Snachts wierdt bij mijn huys veel gestolen.

De Con. was van half achten weder op de reveue van 't voetvolck. Naer den eten, tegen den avondt, bracht hem eenige dingen te teeckenen, eñ was hij ongemeen vrundelijck. Vraegde mij, hoe ick gekomen was, eñ als seyde met een jachtje, vraegde wat jacht, hoe lang had onderwegen geweest, eñ of niet bangh voor̄ capers was geweest; dat Odijck een caper iñ Maes genomen had, en als ick seyde dat daerover geen groot gevecht geweest had, begon hij seer te lachen, en Keppel, die brieven toedeed, mede. Vraegde of mijn vrouw eñ soon niet medegekomen waeren. Seyde, Hr v. Zuylichem hoe benje gekomen?

10 *Vrijd.* Smerg. was de Con. op de reveue vañ cavallerie.

Men meende, dat men sanderen daeghs soude marcheren; maer savonts hoorde men contrarie.

Men seyde dat de vijandt te Fleuru gecomen was.

De Gruyter bleef mij stadigh aenhangen en hoetelen met sijn malle praet en historien. Had veel verwellekomingen.

11 *Saterd.* Smiddachs aen tafel vertelde een jonghachtighen Engelsman, die alle daegh met ons att, dat de voorgaende nacht dieven onder den drempel van sijn huys hadden doorgegraven, een coffer opgebroken en hem over de 1500 gl. aen goudt hadden gestolen, met een goudt horologie. Desen Engelsman kende ick niet, sprack wel Fransch, Italiaens en Spaensch, hebbende in de landen daervan gereist.

Smergens ontboodt mij de Con. en gaf mij wat te doen.

Voelde alle dese dagen de lassitudo spontanea, en daervan een effect, dat met mijn vierslagh geen vier konde slaen, de Gruyter en Baersenburgh het gemackelijck doende.

De marsch stondt vast tegen mergen.

Carel Hulst seyde mij, dat Samuel, op een jacht zijnde naer Gendt, door het óvergaen van het zeil beseert was; dat evenwel desen avondt hem hier verwachte.

Hoorde vañ Cor. Arents dat Louis Zuerius, hebbende seer veel schulden bij de compagnie gemaeckt, daervan was banquroet gespeelt, eñ men niet en wist waer hij heen was, en sijn vrienden haer met hem niet wilden moeyen; had anders goede reputatie in den dienst.

Gisteren en van daegh begon het te regenen, gelijck het op den dagh van St Medart, den .. deses, mede gedaen hadde.

12 *Sond.* Reed smergens ten 5 ueren van Aerselen over Thielt naer Rousselaer, daer eerst ten half achten aenquam, hebbende met de coetsen vañ Con. seer dickwils moeten stille houden, om naeuwe eñ quade wegen, overall met fagots gemaeckt.

Logeerde te Rousselaer weder in 't huys, daer verleden jaer geweest was, tot een notaris, die 10 kinderen had, die doen alle thuys waren, een meisje van elff jaren van Doornick mede thuys gekomen wesende.

Soo ras als aenquam hoorde, dat mergen vroeg (eerst wierdt geseght snachts ten 12 ueren) weder souden marcheren. Att den ganschen dagh niet als een weynigh droogh broodt.

De Gruyter, aen wie savonts te voren geseght hadde dat S. M., alvorens over sijn saeck aeñ Keurvorst te schrijven, aeñ Prins van Vaudemont most spreken, ging smergens uyt, sonder mij te spreken, en vernam hem desen dagh niet weder.

Regende smergens een weynigh, maer claerde daernaer weder op.

13 *Maend.* Reed smergens ten 7 uren van Rousselaer over een dorp, gent Moorstede, naer een ander, genaemt Bekelaer, zijnde 3 ueren van Rousselaer. Logeerde in 't huys van de Coningh, dat toequam een Edelman, ge-

naemt . . . . . . [1]), Heer van Bekelaer. Was groot en op de moderne manier gebouwt. Ick was gequartiert iñ capelle, daer een autaer stondt eñ daerop eenige reliquien.

De Con. uytgaende en de deur vañ mijn capell open staende, speculeerde wat, en als hem sagh lachte.

Had een brief van mijn vrouw. Schrijft, dat het met broer Christiaen niet arger was, zedert hij begonnen had geytemelck te drinken. Dat men iñ Haegh weder veel van een vrede sprack, eñ dat de Con., uyt den Haegh vertreckende, geseght hadde dat dit de laetste campagne soude wesen. Dat Wiljet met het jacht noch niet wederom gekomen was.

Was droogh maer seer koudt weder.

Gaff aeñ hospes, te Rousselaer, 3 gl.

14 *Dynsd.* Smergens quam den Heer van 't huys met Isac, om eene sauvegarde voor 't selve; was, of scheen te wesen, omtrent 25 jaren oudt. Seyde, sijn naem te wesen de Woetsine, Marquis de Becelaer, eñ dat de Franschen met de capitation, nu laest geintroduceert, de qualiteit van Marquis hem tegen sijn danck hadden opgedrongen. Dat sijne voorouders dit goedt van Becelaer over 340 jaren hadden beseten, iñ tijdt selve als een Coningh van Engelandt meester van het landt was.

15 *Woensd.* Naermidd. gaff selve aeñ Hr van Becelaer de sauvegardes voor sijn huys gratis, hij bij mij komende.

Smergens was de Gruyter bij mij, naermidd. weder; had met de Prins van Vaudemont gesproken, die hem geseght had met mij of Geldermalsem te spreken.

Savonts was geen ordre voor de marsch, en had Keppel aen ymant gesproken, al of men hier noch wel eenighe daghen soude mogen blijven, schijnende al of de Keurvorst met sijn leger wel iet soude mogen ondernemen, eñ de Con. hem appuyeren.

Een van mijn bast-peerden, soo mij Dirck, mijn coetsier,

1) Niet ingevuld.

al gisteren seyde, was gedruckt, maer niet seer swaer, gelijck oock desen avondt bevondt, het wesende gaen sien.

16 *Dond.* Smergens niemant van mijn knechts voor den dagh komende als Daniel, ten half 10, hoorde van hem dat Damis sieck was en een colicq had, daervoor hij eenighe pillen ingenomen hadde, die bij sigh had; dit dede mij voor groot ongemack vreesen, indien quam te continueren, zijnde soo verre alle plaetsen daer hem soude konnen naer toe senden.

Smergens waeren Sayers eñ Kien in mijn camer; seyden dat daer brieven uyt Engelandt waeren, maer geen nieuws.

Sondt de bode Visscher aen van Loon, om naer Damis te komen sien.

Savonts was bij de Con., die teeckende, onder anderen een brief van recommandatie aen de Keurvorst voor de Gruyter, in sijn saeck tegen de weduwe van Meestraten. Was vrundelijck en vraegde mij, hoe de Gruyter in sijn saken en met sijne middelen stondt, en of sijn vrouw noch leefde. Seyde dat hij arm was, eñ hier snachts in de broodt-wagens sliep.

Naermidd. hoorde men sterck schieten. Sam. Hulst quam weder.

17 *Vrijd.* Was Damis weder beter, en quam smergens dienen.

Kreegh een brief van mijn vrouw. Schrijft dat broer Christiaen weder argher als te voren was, en weder 2 a 3 dagen veel gemaelt hadde. Dat hij nu eene imaginatie had dat men hem vergift in sijn eten wilde doen, eñ daerom niet eten wilde. Dat hij soo mager wierd dat niet te begrijpen was hoe een mensch soo leven konde.

Naermidd. liet mij de Coningh haelen, eñ belaste mij een deel dingen te schrijven, en seyde dat mogelijck desen avondt soude teeckenen; maer dede het niet.

De Gruyter blijvende in mijn camer sitten van elff uren, en weder de gansche naermiddach, importuneerde mij, en

sagh wel dat hij geduerich aen Isax tafel komende met mij sitten, hem oock in̄ weegh was.

Men seyde, dat de Franschen desen dagh gevreest hadden voor eene attacque.

18 *Saterd.* Naermidd. praete een tijdt langh met de Prins van Anhalt, van selff bij mij komende op de brugh van 't huys.

Smergens was den Heer van 't huys bij mij, over de exemtie van contributien, die hij meende te versoecken.

Naermidd. was Cor. Pallant bij mij over een request, die hij meende te presenteren tegen een gedeserteerde soldaet.

19 *Sond.* Smergens was besigh met brieven en̄ dingen te schrijven, die de Con. door Keppel aen̄ clercken had doen ordonneren.

De Gruyter had ergens buyten gegeten. Naermidd. wandelde met hem de lange laen voor het huys uyt, en voelde seer de lassitudo spontanea op het eynde.

Naermidd. was de Hr v. Besselaer al langh bij mij, over sijne exemtie, altoos sprekende: de me temoigner sa reconnoissance.

Desen dagh seyde men, dat men voor de Knocke seer sterck had hooren schieten. Andere seyden, dat men mergen dat fort soude attacqueren.

20 *Maend.* Smergens was Gastigny bij mij. Naemidd. was de Hr van Geldermalsem bij mij, over 2 brieven, die de Con. most schrijven aen de Raedt-pensions en de Secretaris Slingelandt, om de betalinghe van de Proveditеurs te recommanderen.

Savonts was bij de Con., die een menighte brieven teeckende, en̄ omdat er soo veel dingen waeren, noch een deel ongeteeckent liet.

Had een brief van mijn vr. v. 18en. Schrijft, dat broer Chr. van die weeck van seer quaedt humeur geweest was, en dat, als sij hem wilde persuaderen om een Predicant bij hem te laten komen, hij begon te vloecken en te raesen.

Men seyde, dat aen̄ Cnocke sterck gevochten wierd, en̄ veel volx van beyde zijden doot bleeff.

Savonts nae den eten was de Hr v. Besselaer en̄ Kien in mijn camer en̄ te voren de Gruyter.

21 *Dynsd.* Smiddachs at eenen . . . . . [1]) Pool bij ons, die langh aen 't Hoff van Vrieslandt geweest had. Seyde, dat de Pr. v. Vrieslandt 6 sonen en̄ een dochter had, en sijn vrouw alle jaer in̄ craem lagh. Dat van der Waey en̄ de Villers de Pr. van Vrieslandt leelijck om den thuyn geleidt hadden.

22 *Woensd.* Smergens vertrock de Gruyter, savonts te voren bij mij zijnde geweest, en mij gevraeght hebbende om geldt, dat hem kort afseyde. Seyde, dat hij maer ½ ducaton meer bij hem hadde.

Smergens was de Bruyn bij mij met modellen tot de tapijten van Breda, door Simonis gesonden. Seyde hem, dat aen Myl. Portland soude seggen, dat het best soude wesen dat de schilder in Engelt quam, als de Con. daer soude wesen, alsoo de veranderingen, die men elke mael begeerde, te veel tijdts vereysschen soude, de Con. in Engelt zijnde en̄ de schilder in̄ Nederlanden.

Van Loon seyde mij en passant, dat hij noch der qual. aen was met sijn borst, en daerbij noch een soorte van een hernia gekregen hadde.

Savonts de Baron van Besselaer bij mij zijnde, plaegende mij noch al met sijn sollicitatie. Savonts gingh met hem wandelen omtrent sijn huys en̄ in sijn thuynen, die seer slecht waeren; quamen daer nae bij Isac, in een thuynhuysje logerende. Had smiddachs 2 a 3 gasten gehadt: de jongste Coljear, Beuckeläer en noch, en daerbij een schotelwaster, en̄ noch een meisje van 10 of 11 jaer, dochter van een andere schotelwaster, die hij seyde te willen

---

1) Niet ingevuld.

wedden dat in een jaer of zes maenden geen maeght meer soude wesen.

23 *Dond.* Smergens den Heer van 't huys weer bij mij. Vertelde dat hij, te Parijs iñ Academie wesende, een maitresse gehad hadde, genaemt Made d'Alesseau, gesepareerde vrouw van een Conseiller. Dat die, een sware sieckte krijgende, sij hem bij de 80 duysent gulden aen juweelen, geldt en assignatien had in handen gestelt, om mede te doen wat hij soude willen, maer dat sij, opkomende, hij haer alles wedergegeven hadde. Dat dit omtrènt de 10 jaren geleden was, eñ sij, haer man zedert gestorven zijnde, weder hertrouwt was.

Smergens was noch bij mij mr Menard, Fransche Predicant.

Seyde dat mr de Marez daer seer qualijck aen was van een overval van steen eñ graveel; en dat de Coningh al over 2 a 3 dagen geseght had dat men meende hij al doot was.

Was savonts bij de Coning, die een deel dingen teeckende, eñ doordien het seer laet wierd, belaste dat men mergen de rest soude brengen.

24 *Vrijd.* Men hoorde niet meer vañ belegeringh vañ Cnocke, eñ men seyde dat het canon, dat daer voor was gebracht, weder afgevoert was, en sommige meenden dat de belegeringh maer een feinte geweest was.

Van Diest, Keurvorst-Brandenburgsche Raedt, att met ons smiddachs, eñ Isac tracteerde hem met veelerhande liqueurs en ratafias.

Naer den eten voor 't huys noch met hem praetende, seyde seer te verlangen om koolen te mogen gaen planten.

Was niet bij de Con., hoewel Besselaer mij seer importuneerde om sijne exemtie van contributie geteeckent te hebben, mij niet met vrede latende, biddende en flatterende etc.

Had een brief van mijn vrouw vañ 22en. Schrijft, dat

het met broer Christiaen eveneens was, en geen apparentie van beterschap. Arm mensch! Dat haer vertelt was wat voor een hoerevooght de oudste Hulst was, en hoe veel geldt hij met sulck volck spendeerde, eñ dat de menschen niet en wisten hoe ick hem noch dorst vertrouwen. Dat de vrouw van 's Gravemoer dien achtermiddagh met al den treyn bij haer quam spelen.

25 *Saterd.* De Prins van Vaudemont was den ganschen dagh bij de Con., en kost ick niet bij hem komen.

Savonts wandelde de laen genoeghsaem ten eynde, maer had weder al de lassitudo spontanea.

Van verscheide kanten hoorde men van een notabele victorie der Spaenschen tegen de Franschen in Catalonien, daer 4000 man op de plaets soude gebleven sijn, en een seer groot getal muylesels met bagagie genomen.

26 *Sond.* Was smergens niet uyt en gequelt met den Heer van Besselaer.

De Prins van Vaudemont was weder den ganschen dagh bij de Con., en kreegh geen bescheydt, als mij had laten aengeven.

Sprack met Carel Hulst om pertinente lijsten van uytgegeven werdende sauvegardes te hebben, die sij mij geeckelijck opgaven.

Naermiddach was Besselaer al weder langh (bij mij), gelijck smergens oock geweest was.

De Con. sondt mij twee brieven vañ Admir^{ten} van Zeelandt eñ de Maze.

Was seer heet weder.

27 *Maend.* De Prins van Vaudemont was den heelen dagh bij de Con.

Geldermalsem was smergens bij mij, eñ teeckende ick een deel brieven aen, die de Con. wilde geschreven hebben, gelijck ick die gereedt maeckte; maer konde niet binnen komen, hoewel mij dede aengeven en het postdagh was.

Tegen den avondt wierd al de bagagie weghgesonden,

gelijck ick mijn karr daer oock mede liet gaen; ging nae Rousselaer, om sanderen daeghs weder bij ons te wesen. Soo aten savonts in de lucht, hoewel koudt weder was.

Was naermidd. chagrin.

Had een brief van mijn vrouw. Schrijft, dat noch als te voren met broer Christiaen was, behalven dat in 3 a vier dagen soo niet gemaelt en had. Dat den ouden Nyvelt doot was, eñ soo men seyde van chagrin gestorven. Hij had willen gedeputeerde te velde wesen, en was gebrouilleert met de Raedtpensionaris.

Hoorende naermidd. dat de Con. van ons soude gaen, dede de Con. savonts vragen door Myl. Portland wat ick doen soude, en die seyde mij dat, soo ick kon, met de Con. soude gaen, de Con. seggende dat ick met mijn cales wel 10 ueren daegs konde doen; vraegde of mijn bedt daerop konde mede nemen, en als seyde van neen, seyde dat dan met de bagage konde gaen.

28 *Dynsd.* Savonts te voren ordre geschreven zijnde tot de marsch naer Rousselaer, was al te half drien op.

Myl. Portland bij geval op het plein van het huys mij ontmoetende, soo als besigh was om te sien wanneer de koetsen vañ Con. souden rijden, sprack mij aen, raede mij bij sijn Regiment Gardes te blijven, gaf mij een ruyter mede, die mij daerbij bracht, en noode mij smiddachs te Rousselaer ten eten, daer voorm. quam, en tracteerde seer wel. Onder anderen was daer mijn Heer van Diest vañ Keurvorst mede.

De Coningh vertrock een weynigh naer ons met die hem volgden.

Wij quamen naermidd. te Rousselaer, als geseght is; daer logeerde in mijn oudt logement tot een man, die brouwer eñ Notaris was en 10 kinderen had. Gaff de vrouw een rijxd^{r}. Sliep wat iñ naermidd.

29 *Woensd.* Marcheerde met het voorz. convoy en detachement van Rousselaer tot Nevelte, en logeerde in mijn

oudt logement, bij 't kerckhof, daer een redelijck fraeye vrouw, had 2 kleyne kinderen, de man een Griffiier. Rencontreerde Kien, die keef met spijsmaker, die hem geseght hadde, en mijn oock seyde, dat hij geen middel had om te eten te geven, geen gereetschap om te koken bij hem hebbende. Smidd. als aen hem sondt om wat koudt eten, liet mij seggen dat er eten wesen soude in sijn logement, daer wij dan aten met Menard en . . . . . [1]) een van Engelsche Chaplaines, een potage maigre op tafel staende, in een groote aerde roode schotel.

De vrouw van mijn huys vertelde mij, dat er groote menichte van menschen te Nevelte gestorven waeren van rasende koortsen, daer geen remedien tegen geholpen hadden.

Gaff haer een rijxd^r, daer scheen wel mede te vrede te wesen. Gingh vroegh slapen.

30 *Dond.* Marcheerden vroegh en quamen omtrent 10 ueren te Gendt, daer de wagen-meester van onse treyn, een jongh man, seyde, als wij op de marckt stonden, dat men daer wel lichtelijck tot half 3 soude staen.

Reed daerop met alle mijne peerden naer den Gouden Appel, mijn oudt logement. Att daer met 5 a 6 andere. Onder andere vondt daer de jonghe Nyveldt, die de Con. op de wegh gesproken hadt en weder naer Haegh gingh. Seyde hem dat mijn vrouw soude goeden dagh seggen.

Aen tafel sittende quam men mij seggen, dat het convoy al in marsch was. Stondt op en volgde het; kreegh het omtrent ½ uer van Gendt. Quamen eerst ten ½ achten in 't quartier te Zeele, een seer groot dorp, 7 ueren zijnde van Nevelte, alwaer komende, weder eenighe haspelingh hadde met de kleyne Engelsche fourier, die geseght hadde dat geen staet op mij gemaeckt hadde, maer alleen op mijne bagagie, om die te logeren (hoewel daernae dat weder ontkende).

---

1) Niet ingevuld.

M[r] de l'Estang deed mij door m[r] Saumaise seer beleefdelijck ten eten versoecken, en tracteerde mij extr[s] wel en met seer lecker eten.

Was te Gendt iñ winckel, daer in 't voorjaer kanten gekocht hadde.

Savonts bestelde mij logement tot . . . . . . [1]) vrouw, daer 2 jonghe meissens van dochters waeren, seer goedt eñ beleeft volck.

Op de wegh konde mijn eene peerd niet meer voort, viel op de grond en was als 't cruys gebroken had.

Julius.

1 *Vrijd.* Smergens was Saumaise weder bij mij, presenteerde mij veele beleeftheit een car te hueren voor mijn bagage tegen sanderen daeghs; maer desen dagh bleven te Zeele, en seyde men dat wij mergen souden gaen te Denderbelle.

Aten smiddachs weder tot m[r] l'Estang, Menard en ick, Saumaise, de Chaplaine Willis, eñ d[r] Smith, niet wel wesende.

Wandelde met l'Estang en Saumaise iñ thuynen plantage, zijnde achter het huys vañ Curé, daer onse Chaplains gelogeert waeren, en was getimmert als een gentilhommiere met een torentje.

2 *Saterd.* Nam smergens afscheydt vañ joff[en] van ons huys, soete meisjes zijnde.

Att smiddachs weder tot l'Estang, daer le Sage mede was.

Marcheerde desen mergen ten 5 ueren van Zeele naer, niet naer Denderbelle, maer naer Londrezele, hebbende de Schelde gepasseert te Dendermonde, zijnde 1 uere van Zeele, en reden tot een half uer van Dendermonde langs de Schelde; quamen in dat quartier omtrent 11 ueren.

---

1) Niet ingevuld.

Daniel, mijn jongen, bleef seer langh achter, hebbende, soo hij seyde, met het lamme bast-peerd bij een smit te Dendermonde geweest, maer was van Mauritz, knecht vañ bast-peerden afgeraeckt. Tot l'Estang komende seyde men mij daer, dat hij, sittende op 't andere bast-peerd, gevlogen had door de marche of hij dol was, en 3 luyden van haer peerden gereden had, op soo een manier, dat een daervan zijn been in tween gebroken was.

Hierover capittelde hem naermiddaghs en seyde hem, dat daer ordre in stellen soude, en dat hij de onkosten van dat been soude moeten betalen, of dat ick het voor hem soude doen. Hij begon op 't lest te huylen. Hield aen bij l'Estang en Saumaise, om mergen weder een wagen te hebben.

Hoorde dat men mergen ten 4 ueren marcheren soude naer Erpe eñ Querrebe, omtrent 5 quartier uers van Leuven.

3 *Saterd.* Smergens marcheerden ten ½ 4 naer Erpe en Querrebe voorz., passeerden voorbij de Gebrande Brugh langhs het Canael van Brussel, dat wij passeerden te Vilvoorden, en quamen ten 10 ueren in 't quartier voorz.

Het kleine Engelsche quartiermeestertje, m^r^ Marriot, wees mij een quartier in een groot huys, maer een stuck weegs van l'Estang af, in 't dorp Erp, gegeven had (sic) en als daer quam, vernam dat de Lt Cor. van Dopf het sonder ordre voor sijn selve genomen had. Ging terugh naer l'Estang, en kreeg een huys in Querreb, wesende een herberg, daer groot geraes was voor mijn camer.

Att tot l'Estang met Menard. Naeř eten haspelde hij een tijdt lang met de Bailluw van Londerseel eñ met die van Querreb, over het fourneren van wagens tegen mergen, l'Estang mij belovende dat er nogh mergen een hebben soude.

9 *Maend.* Reed smergens van Querreb eñ quam ten 10 ueren in 't quartier te Bierbèeck, 4 ueren van Querreb, naer haspeling met Mariot de Onderquartiermeester.

l'Estang deed mij een camer geven in een Pastoors huys, daer hij logeerde.

Daer quamen smiddaghs en aten met ons Mylord Stairs en Myl. Brade Albion, onlangs getrouwt met een suster van Betty Villers, en een broer van wijlen de Cor. Mackay.

5 *Dynsd.* Smergens ten 4 ueren vertrock van Bierbeeck naer Peruwé, 5 ueren van Bierbeeck.

Had Mylord Stairs, die uyt Engel[t] (als geseght, overgekomen was) in mijn calesch. Regende geduerende de marsch, maer ten 11 ueren wierd weder goedt weder. Myl. Stairs verhaelde mij veel vañ intrigues vañ Staet, eñ de insolentie vañ Wigs, die alleen te seggen wilden hebben.

Voor den eten was met l'Estang, die bij geval daer oock naer toe gingh, tot Dijckvelt, dicht bij mijnent logerende, en bleef daer eten alleen. Onthaelde mij redelijck, maer had weder eenige van ter zijden chocquante discoursen.

Gingh vroegh slapen, omdat sanderen daeghs weder vroegh op most.

Logeerde te Peruwé in een oolyck boeren huysje, daer een man en vrouw en vier kinderen in waeren, waervan een groote lange bruyne meidt was, niet leelijck. Dese luyden, gelijck al de rest van 't dorp, hadden de Franschen alles afgenomen, omdat onmachtigh waeren de contributien te betalen.

6 *Woensd.* Smergens vroegh quam ordre om te marcheren, en daerop een uer daernae reed van Peruwé in het leger, eñ quam aen een klein casteeltje, daer de Con. dien avondt soude komen logeren, hebbende de voorgaende nacht op een ander geweest, en daer dese middagh gegeten. Reed naer dit eerste toe, maer konde het niet vinden, eñ quam wederom naer het eerste. Att niet als een weynigh broodt eñ dronck een glas seck.

Verhaesten gaf mij een plaets om mijn tent te setten, van dewelcke men de heele stadt sagh leggen, eñ konde met mijn verrekijcker de menschen daer sien, eñ de wercken

daer sij mede doende waeren; maer dese plaets wierd mij door Winsor met een tent, die hij quam daerbij setten, benaeuwt.

Hebbende hieromtrent met mijn verrekijcker leggen speculeren met Myl. Portland eñ andere, liet hij mij savonts vraghen door Dorp, sijn camerlingh, of ick niet een verkijcker voor hem t'over had. Ick excuseerde het daerop dat maer een en hadde.

7 *Dond.* Smergens hebbende berouw van dat gisteren die weygering gedaen hadde, sondt hem de verrekijcker met Damis, en bedanckte hij mij daernae voor 't huys vañ Con. beleefdelijck en gingh met hem eten, daer noch verscheyde luyden meer waeren: de Graef van Oxenstern, Brigadier Salisch, l'Estang, Vredenburg, Gedep[de] te velde, Dijckveldt etc., tot 13 a 14 toe.

Savonts was bij de Coning (Dopf en Keppel oock in de camer zijnde), en teeckende hij een brief aen de Raedtpensionaris, om hantgereetschappen gesonden te hebben naer 't Leger, tot 15000 toe, meest schoppen eñ houweelen. De brief siende, vraegde wie die belast hadde, eñ dat de ordre daertoe all gegeven was, daerop hem Keppel iets sachjes seyde, eñ doen teekende hij se.

Desen dagh sagh men, dat sij aeñ wercken buyten de stadt sterck werckten.

Ons canon en quam noch niet op, doordien (seyde men) dat de passage vañ Sambre eenigsins door ruinen van een brugh benaeuwt was, en dat men die niet had willen opruymen, om de vijandt niet wacker te maecken.

Schreef aen mijn vrouw.

Savonts hoorde iñ tent van Hulst de meid, die somtijts de Con. camer schoon maeckte, en tot Ellemeten gewoont hadde.

5 *Vrijd.*. Had smerg. een brief van mijn vrouw. Schrijft, dat het met broer Chr. noch even eens was. Dat de doctoren seyden, dat hij noch wel een jaer soo soude konnen

leven. Daer was een rouwbrief bij vañ weduwe van de Heer van Bergen, Adv. van Zurch.

In den Haegh waeren 3 Joden gehangen en een gegeesselt eñ gebrandmerckt, van dat volck dat onlangs soo gestolen had.

Had oock een brief vol miserabele klachten van Ide van Dorp.

Men meende dat mergen een gedeelte van het grof canon en amunitie van Maestricht soude konnen arriveren.

Was naemidd. in Isax tent, die hij in een afgehouwen broussaille geset hadde; daer quamen noch verscheyde menschen om te kijcken, het gesight naer̄ stadt daer goedt wesende.

Wierd niet boven een schoot 2 a 3 uyt de stadt (gedaen).

9 *Saterd.* De Con. mij een brief aeñ Regence van Dusseldorp hebbende doen belasten, bracht hem die smidd. te teeckenen, en deed hij mij met eenen brengen al de dingen die hij, van Rousselaer gaende, ongeteeckent gelaten hadde, en teeckende se. Was vrundelijck. Naer den eten sondt mij eenige papieren om te bewaren, het eerste in langhe.

Betaelde mijn knechts 3 weken kost en huer.

Den Ingenieur du Buy en . . . . . [1]) aten smidd. bij mij.

Men seyde dat daer noch veel deserteurs gekomen waeren.

10 *Sond.* De Con. reed smergens uyt eñ de geheele stadt van Namen rontomme, dat geseght wierd meer als 6 ueren weeghs te wesen.

Een canonkogel, uyt de stadt geschoten, viel midden onder die van sijn treyn, sonder nochtans ymant te raecken.

11 *Woensd.* Was seer schoon en warm weder smergens, maer naermiddach wierd seer koudt.

Smergens had brieven uyt den Haegh. Mijn vrouw schrijft van 9^{en}, en saterd., dat sij mij in haer voorgaende

1) Niet ingevuld.

(welcke geweest is vañ 6[en] woensd.) geschreven had, dat het noch al eveneens was met broer Christiaen, maer dat er verleden donderdach een schielijcke verandering gekomen was, soo men t'samen goedt gevonden had een Predic[t] (Monsr Olivier) bij hem te halen, wesende een kennis van broer. Dat dese hem langh aensprack en een gebedt of twee voor hem dede, doch dat hij hem antwoorde op deselve manier als ick hem laetst had hooren spreken, en dat, wat men hem seyde of niet en seyde, hij van die opinie niet af te krijgen was, dat haer alle seer bedroefde. Dat voorts het die nacht soo slecht wierd, dat men mijn vr. smergens ten half vieren quam haelen, en dat, als sij daer quam, sij hem buyten kennis vond, eñ dat dat soo duerde tot vrijdachs smergens, wanneer hij seer sacht ontsliep. Dat hij zedert mijn vertreck noch soo vermagert was, dat men het sich niet konde imagineren. Dat men meende hem toekomende donderd. te begraven. Dat men daernae sijn testament soude openen, daer men seyde Mad[e] de la Ferté mede in stondt, doch dat men soude moeten sien wat daervan was. Versocht mij de prebende vañ overledenen voor Tien te eyschen.

Bij dese brief was er een van suster Huygens, mij versoeckende de voorz. prebende voor haer oudste soon te eysschen.

De voorz. brief van mijn vr. gekregen hebbende, was onrustigh om de Con. te spreken, en resolveerde het savonts te doen, als hij de depesches van de post soude teeckenen. Tot half 10[en] en langer gewacht hebbende, wierd eyndel. binnen geroepen, Keppel oock iñ camer zijnde. De Con. sullende boven alleen eten, seyde, soo ick de papieren had losgedaen · „Wel je hebt een verlies gedaen," en als seyde jae, seyde: „Hoe is het gegaen, en waervan is hij gestorven?" Als hem dat uytleyde, gingh hij nae de eetkamer toe en seyde: „Laet de papieren hier, ick sal se je senden," Keppel seggende, dat hij daer sorgh

voor soude dragen, en en passant, dat hem mijn verlies seer leet was, gelijck Dijckveldt mij den rouw iñ thuys oock beklaeght hadde.

Geen occasie gehadt hebbeñ in die korte tijdt om de Con. te spreken, gingh naer beneden, seer ongerust zijnde hoe ofte door wie het doen soude. Maer soo in mijn camer quam, quam Sam. Hulst met een Acte van de voorz. prebende voor een vañ sonen van Pester geschreven, maer in blanco, seer slordigh, bij de handt vañ vader, eñ seyde dat Dijckvelt uyt de Con. naem belast hadde die te suppleren met de naem vañ jonghe Pester, en begon met Sijne Hoocht[t], soo dat over seer langhe most geschreven wesen. Dit ontstelde mij vrij seer, begrijpende wel dat de Coningh al willens mij geene occasie had willen geven om hem dienaengaende te spreken voor ymant van onse familie, effecten vañ kleine consideratie, die de Con. voor mij was hebbende.

12 *Dynsd.* Smergens hoorde dat de Gñael Maj[r] Testau savonts te voren de trenchees geopent hadde.

Car. Hulst was bij mij, en sprack mij van de voorz. Acte, sich als verwondert houdende dat Dijckveldt, professie maeckende van mijn vriendt te wesen, dat werck soo buyten mijn kennis gedaen hadde.

Smergens was de oudste soon van neef van Amelisweerdt oock bij mij, die de Majoors plaets van sijn vaders Regiment oock verbij was gegaen, eñ aen Berkoffer gegeven.

Hulst seyde mij, dat Mevr. van 's Gravemoer oock al eenige tijdt toeseegginghe hadde gehadt vañ eerste prebende die vaceren soude.

Gingh in de naemiddagh bij Kien in sijn kleyn camertje, en vertelde hem het gepasseerde, eñ seyde hem hoe de Coningh, doe hem die prebende versocht voor broer Christiaen, Papa daervan afstandt doende, hij mij vraeghde of die niet liever voor mijn soon soude hebben.

Nae vele discoursen versocht Kien, hij mij 't selve presenterende, eenige opening daervan aen de Con. te doen. Hij binnen gaende dan dede het, en seyde dat ick daer voor was, eñ de Con. over dese saeck versocht te spreken. De Con. antwoordende: „Ick sal hem daerover self spreken." Soo bleef dat daerbij dien avondt, en de Acte der minute, van Pesters handt geschreven, was op de naem van Sijn Hooch[t], eñ moet al voor de verheffinghe vañ Con. geschreven geweest zijn.

13 *Woensd.* Car. Hulst smergens bij Dijckveldt geweest zijnde, seyde dat die ontkende die saeck voor Pesters gerecommand[t] te hebben, eñ dat hij seyde liever te hebben, dat ick (de) prebende hadde als hij, hem geene obligatie hebbende.

De voorgaende nacht was daer groot geschiet en dese mergen oock, naer een plaets daer de onse fascines brachten, om een batterije te maecken.

Een Comte Piemontois at weder bij ons, genaemt . . . . [1]), en was een argh man, seer gereyst hebbende.

Tegen den avondt quam Hennin, Secretaris van Portland, en had een deel seer kleyne briefjes, daeronder twee in cijffer geschreven, en quam mij vragen of ick raedt tot het ontcijfferen wist. Ick seyde, dat om te proeven soude moeten tijdt hebben. Hij seyde, dat daerover met Portland soude spreken, eñ quam niet weder. Waeren aeñ de Comte de Guiscar geschreven.

14 *Dond.* Smiddachs aen tafel seyde men, dat met de trencheen de voorgaende nacht wel geavanceert was van de Brandenburgsche attacque.

Snachts was een brief vañ Pr. van Vaudemont, dat hij verwacht alle uer van de Franschen te werden geattacqueert, de Mareschal de Villeroy recht op hem aen mar-

---

1) Niet ingevuld.

cherende met 80 battaillons; dat hij tegen haer sich geretrencheert had en haer verwachtede. Dese tijdinge gaff een groot bedencken, wat van onse belegeringe soude konnen werden, indien Vaudemont quam geslagen te werden. Men seyde, hij bij sich hadde 50 battaillons, stercker zijnde als die vañ Fransche. Daer waeren bij hem den Hertogh van Wirtenbergh, Ouwerkerck, ...

Was savonts bij de Coningh, die 17 sententien tot de galgh teeckende; Poortland en Keppel waeren in de camer.

Naermidd. was de Fiscael van Wouw bij mij over die sententien.

Gisteren of eergisteren was de Paymaster Hill, van Brussel komende met een convoy van 150 dragonders, noch een deel volck en wagens sich bij hem gevoeght hebbende, van een partije Franschen geattacqueert geworden, maer had hij sijn geldt gesalveert. Het convoy was gaen loopen, eñ had niet gevochten.

Van Wouw vertelde mij een schelmstuck van Symon Rooseboom, die aen Cap[n] van Weppellen, gecondemn[t] om op 't schavot sijn degen voor sijn voeten gebroken te hebben, belooft hadde voor vijff ende twintich hondert gulden de clausule van infamie geen effect te doen hebben, hebbende aen Mispelblom, Procur[r] van van Weppelen, een verkeerde sententie voorgelesen.

Smergens was Kien bij mij; seyde, dat 2 brieven vañ ouden Pesters, buyten twijffel aeñ Con. geschreven om Broers prebende te hebben, noch niet open gedaen waeren.

15 *Vrijd.* Smergens was Baersenburgh langh bij mij.

Dese mergen waeren noch brieven vañ Pr. van Vaudemont gekomen, die de Franschen noch wachte. Smidd. seyde men dat Athlone naer hem toe was.

Men seyde dat de trenchees vañ Brandenburgse te nacht weder wel geavanceert waeren, maer van onse zijde door de harde grondt niet wel voort en konden.

Savonts quam een expresse van Vaudemont, met brieven,

dat hij gisteren met sijn heele corps gemarcheert was tot dicht bij Gendt, en de Franschen geeschappt[t] was, sonder iets te verliesen, daer de Con. seer van voldaen was.

Had een brief van Santje, van 13e, dat broer sanderen daeghs soude begraven werden.

De Coningh reed smergens uyt en att aen de andere zijde van̄ stadt.

16 *Saterd.* Betaelde mijn knechts tot desen dagh.

De Con. att weder aen̄ andere zijde van stadt.

Men seyde dat onse Ingenieurs onder malkanderen niet seer eenigh waeren.

Sprack savonts met Ireton, om hier 1000 gl. te geven, die hij door̄ solliciteur Berkelbach in̄ Haegh aen mijn vr. soude doen betalen.

Vraegde aen Hennin, hem bij geval bij mijn tent rencontrerende, hoe hij het met brieven in cijffer gemaeckt hadde. Seyde, dat die door Portlands last naer Engel[t] aen . . . . 1) gesonden hadde.

17 *Sond.* De Con. en all sijn volck aten smidd. ten 11 ueren, en reed hij daer kort op uyt.

Was seer heet weder.

De jongste Keppel beklaegde mij aen tafel den rouw van broer Christiaen.

Smergens sagh men een grooten brandt in Namen, door bomben of iets anders gecauseert.

Men seyde, dat wij desen avond meer en̄ grooter canon souden krijgen.

Was savonts bij Isac in S. tent, daer den . . . . . . 1) Pallant mede was.

Daer was een seggen dat de Comte de Guiscar, door ordre van Bouflers, te Namen in een soort van arrest was, en̄ uytging, maer sonder degen.

18 *Maend.* 2) . Smergens hadden de trouppen, gedestin[t]

1) Niet ingevuld. 2) In margine: Dit is voor dynsd.

. om savonts de vijandts wercken te attacqueren, ordre om . sich gereedt te houden.

. Pagny, Cap. vañ Gardes, daervan zijnde, att smidd. bij . ons.

. Savonts was al doncker eer de attacque geschiede, . daervan het vier voor mijn tent sien konde. Daer wierd . al veel volck geschoten en gequetst, de onse evenwel . haer ingenomen gedetacheerde bastiońs behoudende.

Had smergens schrijven van S., die mij het testament sond van br. Christiaen, daerbij sijn goed maeckt aen sijne neven in capita, soo dat mijn soon daervan niet meer krijcht als een negende en br. Lodewijx sonen 5. S. schrijft, dat sij weder met pijn iñ rugh gequelt was.

19 *Dynsd.* Dat op̄ dagh van gisteren staet vañ attacque op̄ vijandts wercken, moet komen op van daegh.

Capn Pagny, die smiddachs met ons at, wierd oock gequetst, maer niet swaer.

20 *Woensd.* Smerg. Baersenburg weder bij mij.

Smerg. ten 7 ueren of soo, quam daer een stercke dondervlaegh en regen, goed doende tegen het stoff.

Was seer heet.

Tegen de stadt wierd niet sonderling gevordert.

Savonts quam de Gruyter. Smergens Baersenburg. Seyde, dat Dixmuyden van Villeroy berendt was.

Gaf aen Ireton over de 1000 gl. goudt en silver, te weten 38 Sp. pistolen, 19 Franse pistolen, 4 souvereinen, 200 rijxds, om aen mijn'vr. iñ Haegh iñ eygene specien wederom te geven, eñ sondt Iretons assignatie op de Sollicr Berkelbagh aen S.

Naerm. J. Tondi.

22 *Vrijd.* Baersenburg smergens. Seyde, dat de Con. chagrin was dat met de batterijen niet beter gevordert wierd.

Had smerg. brieven van S. Schrijft, dat het testament van broer al onder de luyden was. Versoeckt mij aen Tien

te schrijven, om van Leyden iñ Haegh te komen, hij niet wel wesende, eñ dr Lamort hem te veel sal volatile ingevende. Seght dat sij vernomen had, dat br. Christiaen Zeelhem eerst aeñ oudtste soon van br. Lodewijck gemaeckt hadde, maer dat sich daerover beswaert vindende, de Notaris weder ontboden hadde, en de dispositie gemaeckt, als nu is. Dat suster Huygens haer versocht had aen mij te schrijven om de preuven (in plurali) van broer Christiaen te eyschen vañ Con. voor haer oudste soon, maer dat sij haer geantwoordt had, dat geloofde ick die voor mijn soon soude eysschen, en daermede haer had afgeset.

Kocht eenige caerten van Samson van een koopmantje in 't hooftquartier.

23 *Saterd.* Desen dagh wierd sterck op de stadt geschoten, eñ nu eerst met dessein om een bresche te maecken. Was heet en schoon weder.

Sat tegen den avondt een tijdt langh voor van Loons tent, eñ praete met de gaende en komende man.

De Coningh att weder niet thuys, quam te 7 ueren om iñ voorbereyding te gaen.

24 *Sond.* Was smergens ten Avondtmael in Portlands Turcksche tent.

Met den dagh smergens was daer een groot onweder van sterken regen eñ windt, die de tenten bijnaer om waeyde, en duerde tot over 9en. Smiddachs wierd weder schoon weder.

Uyt de kerck komende, noode mij Geldermalsem te gast, daer Vredenburg, de Gedeputde te velde, mede was. Oock Schutz, Envoyé van Cell, met sijn Secretaris. Tracteerde ons wel; wierden geen gesontheden gedroncken.

Vredenburg vraegde mij, of niet en wist wat Dijckveldt in Hollt gaen doen was. Sprack van 't gerucht dat daer ging van dat de Con. naer Vlaenderen of elders soude gaen, als de stadt van Namen soude over wesen, en laten het werck van 't Casteel aen andere.

Liet door S. Hulst 600 gl. geven aen de Pourvoyeur vañ stall, die mij een briefje van assignatie gaf op . . . . .[1]), om het in den Haegh aen mijn vr. wederom te geven.

25 *Maend.* Smergens was Baersenburg en Kien bij mij. De Con. att buyten.

Smerg was J. Tondi omtrent mijn tent; sprack haer niet. Naermidd. weder.

Schoon en warm weder.

Had brieven van mijn vrouw. Seght dat Tien beter was.

Savonts quam de Con. laet thuys, soo dat geen apparentie siende om hem van de prebende voor Tien te spreken, vraegde hem aen passant of hij noch dien avondt teeckenen soude. Vraegde al gaende wat dingen daer waeren. Seÿde dat er electien waeren, en hij seyde: Jae, dat teeckenen soude, en dat ick de papieren aen hem soude geven. Dit dede ick, maer hij teeckende niet.

Bij de papieren had een memoritje geleght, daerbij de preuve voor Tien versocht.

Een canonkogel viel smergens maer 8 à 10 passen vañ Con., en quetste Mylord Silkirck met een stuck van een steen, daerop geschoten was.

26 *Dynsd.* Smerg. was eenigh gesegh van iets desen dagh te attacqueren, maer gebeurde niet.

Was schoon en warm weder De Con. att niet thuys.

27 *Woensd.* Smergens was eenigh gesegh van iets desen dagh te attacqueren, maer sprack men daer niet sterck van.

De Con. att weder niet thuys.

Omtrent half sessen hoorde men sterck met musquetten schieten, en wierdt bevonden het een groote attacque was, hoewel geseght wierd dat noch geen bresse met alle geschoten was iñ stadts mueren, maer alleenlijck in een werckje, dat voor de mueren lagh omtrent de Porte St Nicolas.

---

1) Niet ingevuld.

Smergens ten 5 ueren wierd seer sterck geschoten met canon.

De Coning had brieven, en̄ was daer oock eene gedructe Relatie, van dat Myl. Barckley de stadt St Malo gebombardeert en de $\frac{2}{3}$ parten daervan geruineert en̄ gebrandt hadde, en oock het steedje Granville.

Daer was oock eenigh gesegh dat den Adml Russel hetselve te Marseille gedaen had. Was niet waer.

Mijn vrouw in haer laetste brief schreef oock, van dat daer tijdingh was dat 12 Oostindische retour-schepen in Holland waeren ingeloopen [1]), en 2 Fransche retour-schepen onderwegen hadden genomen.

Dewijl wij de attacque van verre sagen, quam iemant seggen, dat men aen̄ Keurvorst had laeten weten, dat ons volck de contrescarp van Namen hadde ingenomen.

28 *Dond.* Naermiddach als al tegen den avondt op de hoochte in̄ struellen sat en keeck met de Gruyter, quam Geldermalsen bij mij, en seyde van een brief, die de Con. geschreven wilde hebben aen̄ Provintien, om de legerlasten te voldoen. Savonts, als die brief dede binnen geven (de Con. mij in 't voorbijgaen soo belastende se doen), leyde bij deselve en̄ andere papieren een memoritje, waerbij versocht dat hij aen mijn soon de goetheit moght hebben van te geven de prebende in St Catherine, die mijn broer gehadt had.

De Coningh att dese middagh weder niet thuys.

29 *Vrijd.* Smergens, als de Coningh al uyt was, vraegde Kien aengaende de voorz. prebende, en Kien seyde mij dat hebbende de Con. geseght, dat ick geerne antwoordt soude hebben, die saeck aengaende, hij geantwoordt had: „Ick heb se al vergeven."

Hij att midd. weder niet thuys.

Naermidd. was J. Tondi bij mij.

1) Dit is niet waer bevonden.

Daer was savonts een gesegh van eene te doene attacque, maer gingh weder af, eñ de Coningh vroegh thuys komende, gingh vroegh te bedd, om sanderen daeghs vroegh te konnen op wesen.

Kreeg smerg. met de post de Campanine van br. Christiaen, daerom geschreven hadde.

30 *Saterd.* De Con. heel vroegh uytgaende, begon de attacque op de hoochte, daer het Fort van Koehoorn lagh, en maeckte het volck sich in korte tijdt meester vañ retrenchementen en wercken, die daerop laghen. Ons volck tegen commando avanceerde tot dicht onder hetselve Fort, en wierdt er daer een deel geschoten, die met mijn verrekijcker naeckt konde sien leggen.

Naermidd. sat langh bij onse tenten naer de stadt en keeck, veel volx bij mij komende.

31 *Sond.* Had snachts sterck geregent, eñ wesende de wegh naer onse eet-tent extraords glibberigh, viel, soo naer de kerck wilde gaen, eñ mij vuyl gemaeckt hebbende, most wederom keeren.

Men sprack van eene attacque, maer was geene.

De tijdinge quam dat Dixmuyde, daer Ellenburg commandeerde, overgegaen was met een capitulatie, daerbij 't gansche garnisoen prisonniers de guerre gemaeckt wierden.

Regende den heelen dagh met buyen.

Augustus.

1 *Maend.* Weder was het weer als gisteren.

Men sprack van een attacque, die savonts soude wesen, eñ de Gruyter seyde, dat de Keurvorst daerom naer Con., die niet thuys en att, hadde sien rijden, maer gebeurde niet.

Den Abt van Floref att midd. met ons, met noch een Monnick van 't Clooster.

Gisteren quam een man te peerd voor mijn tent, en seyde dat daer quam met een wagen voll fouragie, die hij

ordre had van eenen m[r] Bernard te brengen aeñ Secretaire du Roy, en vraegde of ick die was. Seyde: ja, maer dat van geen fouragie wist. Hij seyde elcke reys weder dat het was voor de Secretaire du Roy, die logeerde dans le Jardin, eñ begon ick eyndel. te begrijpen dat sij mosten wesen bij de clercken, die haer Secretaires du Roy lieten noemen.

Antwoorde aen mijn vr., dat goedt vond de portie v. broer Chr. in 't Monnickel[t] te eysschen; dat sij daerover wilde spreken aeñ geinteress[den] eñ aen de Hertogh, om het met vrientschap te laten geschieden.

2 *Dynsd.* De Con. att niet thuys.

Naermidd. sat lang en keeck met de verrekijcker.

Men sprack van smergens af van een attacque, maer begon niet voor ½ achten. Ging hevigh aen, eñ ons volck tot 3 mael toe een werck ingenomen hebbende, dat dicht aeñ stadt lagh, wierden daer eyndel. uyt geslagen, met verlies van veel volck, onder andere Cap[n] de Gateliere. Een oudt Offic[r], van Amelisweerdt, die mij smerg. een brief van hem bracht, seyde, dat beyde sijne sonen gequetst waeren, en den eenen uyt het Leger wegh gegaen.

Des avonts wierd droogh en goed weder.

3 *Woensd.* Aen 't Hoff sagh men langhe aensichten, en schenen de luy swaerhoofdigh te werden.

De Con. voorgaende nacht eerst ten ½ thuys gekomen zijnde, stondt eerst ten 11 ueren op.

Was droogh weder.

Men sprack seer qual. vañ conduite vañ . . . . 1) Eillenburg, die Dixmuyden had laten nemen, en wierd geseght dat m[r] de Villeroy voor de poorte komende, met hem Eylenburg had willen spreken, eñ dat hij daerop uytkomende eñ de poorten open zijnde, Villeroy had geseght, dat 't garnisoen alle de wapenen mosten nederlegghen, en

---

1) Niet ingevuld.

prisonniers de guerre wezen, treckende hij, Villeroy, met eenen iñ stadt, sonder eenighe resistentie, daeruyt men vermoede dat daer verraedt onder liep, en wierdt dit verlies op omtrendt de 10000 man geschat, werdende dit garnisoen een seer langhe . . . . [1]).

Smerg. was de Lt Cor. Bachman bij mij, doende de saken vañ jonghe Graven van Benthem.

Smidd. over tafel quam Cap[n] Hitzelaer iñ tent en seyde, dat men van het Casteel menschen hadde sien komen, draegende twee witte vlaggen, daeruyt men meende dat de Franschen wilden capituleren, gelijck dan oock het schieten uyt de stadt ophield.

De Con. gingh naer̄ eten te peerdt uyt, eñ quam niet weder voor savonts ten 11 ueren, eerst geseght werdende dat snachts niet thuys soude komen, daerop oock aen sijn tafel gegeten wierd.

Snachts wierd niet geschoten, als somtijts een schot uyt het Casteel.

At savonts in mijn camer wat fruyt, omdat het weder veel geregent had en seer glad te gaen was.

4 *Dond.* Smerg. was de Gruyter bij mij. Seyde, dat de Keurvorst bij de Con. was, en dat apparent over de capitulatie handelden.

Was smergens seer los en regenachtig weer.

Joff. Tondi was naermidd. bij mij, seggende overmergen te willen vertrecken; oock de Gruyter en de Fiscael v. Wouw.

Men seyde, dat men van goeder handt was komen te weten, dat de Gñael Maj[r] Ellenburgh 16000 pistolen voor sijn schelmstuck van Vranckrijck gehadt hadde.

Was soo glibberigh te gaen, dat gisteren en desen dagh niet dorst iñ tent gaen eten.

Isac liet vragen om tsamen naer Namen te gaen, maer liet het om 't quaedt weder.

---

1) Onvoltooide zin.

Omtrent 3 ueren wierdt aen̄ onse volgens capitulatie de poort, genaemt Porte de Fer, ingeruymt, en̄ voorts een stilstandt van wapenen besloten tot vrijdach smidd. toe, met die van 't Casteel.

5 *Vrijd.* Omtrent 3 ueren in de nacht hadde een kramp in mijn linker been, maer wacker werdende, gingh over.

Was gisteren avondt seer koudt en oock dese morgen, soo dat al mijn winter-onderkleeren aendeed.

Regende dese mergen met stercke vlagen, en̄ was de wegh weder soo glad, dat, gaen̄ smidd. naer tent om te gaen eten, viel, maer sonder mij seer te doen. Portland, seyde men, dat oock gevallen had.

Men seyde aen tafel, dat lichtelijck mergen op een andere plaets souden gaen camperen, geduerende de belegering van 't Casteel.

6 *Saterd.* Geldermalsem quam mij seggen, dat de Con. belast had dat een brief aen̄ Groeningen en̄ een aen Piccard soude schrijven, over consenten bij die Provintie op Con. recomm^ie^ gedragen. Bracht die brieven boven, en̄ liet se door Kien teeckenen.

Was wat drooger weder dan te voren.

Men seyde, dat de Coningh lichtel. decamperen soude, en elders gaen logeren geduerende de rest van̄ belegeringh van 't Casteel.

Was extraord^s^ glad om te gaen.

Ten 5 ueren reed met mijn cales, nemende de langen Ittersum mede, naer de stadt van Namen, inkomende door de Porte de Fer. Reden de stadt door, die niet besonder geruineert was, als wanneer dicht bij de Porte de St Nicolas quam, daer eenige huysen door bomben schenen omverre te zijn geworpen. Niet ver van die poort, gaende langs de stadts gracht, sagh daer een doode naeckte Fransman in leggen, drijvende op sijn rugh, en sijn heele blaes uyt sijn lijff hangende. De stadt was seer vol van alderhande soort van volck. Den stilstandt met die van 't Casteel

was des middaghs uyt geweest; maer wierd nochthans niet geschoten.

Buyten de tweede gracht (vañ contrescarp geloove) seyde men, dat meer andere doode lichamen lagen.

7 *Sond.* Geresolveert zijnde dat de Coningh van Rouge-maison (soo men het noemde) gaen logeren soude in de Abdije van Maloigne, een half uer in rechte van Rouge-maison, en volgde, om daer te komen, een van de Con. coetsen, die bij gevall voor reedt. Passeerde de Sambre in dat dorpje, dat men van Rouge-maison altijdt sagh leggen, en was wel ¼ van een uer onder wegen.

Had een goede camer iñ voorz. Abdije, die een vremde situatie heeft tusschen hooge rotsachtige bergen, en nergens geen uytsicht. De clercken hadden de beste vañ twee camers, die voor haerluyden en mij gegeven waeren, ingenomen, maer gingen daer weder uyt.

Regende van smergens ten 3 ueren tot den 4 ueren naermidd.

Mijn tent liet staen tot sanderen daeghs, om reden van dien regen.

8 *Maend.* Was goedt eñ warm weder.

Naermidd. was in Isax camer, die hij hadde laeten behangen, en droncken thé.

Smidd. att den Abt van Floref, dat een half uer van ons was, met ons, een langh man, in 't wit gekleedt, met een . . . . . [1]); compareerde iñ Staten van Henegouwen.

Was smergens eenigh gesegh als of de Coninck wel mocht eens uyt het Leger gaen naer de kant van Brussel, daer de Mareschal de Villeroy scheen eenigh spul te willen maecken; maer tegen den avondt seyde men weder dat daer niet te vreesen was, in allen gevalle niet voor ons, iñ post daer wij lagen. All dese tijt wierd bijnaer niet geschoten op of uyt de stadt.

---

1) Onleesbaar tusschen de regels geschreven.

9 *Dynsd.* Den ganschen dagh wierd vañ Con. reys niet gesproken.

Wandelde naer den eten met den voorz. Abt van Floref iñ thuyn vañ Abdije, daer Portland sijn tent hadde.

De Con. reedt achter de Abdije te peerd uyt.

Deed mijn car maken, die van 't ander quartier komende, omgevallen en gebroken was.

Dronck weder thé tot Isac.

10 *Woensd.* Smergens vroegh wierdt van 't geraes wacker, dat boven mijn hooft was, eñ mijn jongen gefluyt hebbende, riep mij toe, niet konnende inkomen, dat de Coning naer 't andere leger gingh. Hulst daernae inkomende seyde, dat dat soo was, en hoorde dat de vijandt tusschen Enghien eñ Hall stont. Hulst seyde, dat sij ordre hadden om te volgen, eñ dat men haer een wagen doen geven had, de haere in 't ander quartier noch blijven staen zijnde.

De Prins van Vaudemont hoorde men dat aeñ jicht lagh.

De Con. gingh smerg. ten 6 of daeromtrent wegh.

Naermidd. was Menard bij mij.

Aen tafel smidd. discoureerde men, of mergen het canonneren en bomb[ren] van 't Casteel wel soude mogen aengaen.

11 *Dond.* Smergens was Féron bij mij en seyde mij, dat een post, uyt Brussel gekomen, tijdinghe hadde gebracht dat 9 a 10 luyden aldaer geattrappeert waeren, die de Franschen omgekocht hadden, om de stadt in verscheiden plaetsen in brandt te steken.

Naermiddagh reed met Féron de halve wegh van Maloigne naer Rouge-maison ons oude quartier, om wat omtrent Namen te observeren; maer wij, een canon-schoot over ons hooft gaende, reden naer huys.

12 *Vrijd.* Smergens was Féron bij mij, dronck choccolate. Oock den Brigadier Dedem, over affairen. Seyde, dat twijffelde of de Con. soo ras als men seyde weder hier soude komen, doordien men seyde de Franschen omtrent Brussel waeren, en dat het beschoten.

Omtr. 5 ueren reed met Féron naer een hoochte, daer meenende de stadt te konnen sien, maer een voetknecht vañ Con. daer van daen komende, seyde ons, dat de stadt en Casteel van daer niet te sien en waeren. In 't rijden daer henen sagen de wagens vañ Con. en sijn volck wederom komen, en volgde de Con. niet langh daernae.

Hulst seyde mij, dat de wagen, die Ireton haer gegeven had, niet voort konnende, onder wegen was blijven staen, met al de papieren en geldt vañ ontfangh deser weke. Maer daer nae seyde dat die behouden was.

13 *Saterd.* De Coningh, vermoeyt wesende van sijn reys van daeghs te voren van Waterloo tot Maloigne, was den heelen dagh niet uyt.

Men seyde, dat wij de voorgaende nacht met de approches wel 600 passen geavanceert waeren, maer dat die wat te engh gemaeckt waeren.

Was smergens met Feron op een hooghte voorbij den thuyn van 't Clooster, daer een fraey gesicht was, eñ daer men de Sambre drie mael konde sien serpenteren, maer daer was geen gesicht naer de kant van Naemen. Dit was hoogh te klimmen eñ deed mij sweeten.

Savonts, soo men seyde, had de Con. vañ Brigadier Lindeboom tijdingh gehadt, dat in 't werck van Coehorne, of in de Cachotte daer aen volgende, eenigh magazijn gesprongen was. Was niet met allen. Men seyde, dat Coehorne geseght hadde dat, als die twee wercken souden over wesen, men voor het Casteel niet een man meer soude hoeven te verliesen.

14 *Sond.* Had smergens weder een talmachtighe brief van Ide van Dorp. De Coning was smergens uyt tot 12 ueren.

15 *Maend.* De Con. smergens uytgereden, quam iñ naemidd. eerst thuys, soo dat men eerst ten 4 ueren att.

De Abt van Maloigne was bij mij, over een pasp^{t}, die hem niet en beschickte, de Con. de pasp^{ten} aeñ Hertoch van Pleun latende.

De loopgraven voor stadt avanceerden dagelijcks.

Naemidd. wandelde wat met Feron in thuyn, en saten bij de fonteyn.

Kreegh brieven van mijn vrouw van 10en en 13en deser. In die van 10en schrijft, dat sij en suster van Nieuwerkerck maend. naer Amsterdam stonden te gaen. Dat naer die reys men het goedt van br. Christiaen soude beginnen te verdeelen. Sij sondt mij met dese brieven twee paer ijs-sporen, die laten maken had.

16 *Dynsd.* Weck seyde sav. aen tafel, dat de Franschen van Brussel weder af waeren; dat 4000 huysen verbrandt hadden midden in stadt.

Daer waeren smidd. 3 Gedepden van stadt van Namen bij de Con., hem versoeckende sorg daervoor te draegen.

Weck seyde, dat men met onse Trencheen niet op het werck van Coehorn aenliep, maer het ter zijden liet leggen.

Hoorde dat de Bruyn, de garde-meubles, van een heete koorts in 3 dagen gestorven was.

17 *Woensd.* Seer regenachtigh weder. Was niet uyt.

Cor. Capoll was bij mij, en beloofde hem 1000 gl. te geven overmergen, om in Hollt weder te ontfangen.

18 *Dond.* Sam. Hulst quam mij seggen, dat met Geldermalsem gesproken hebbende, hem die geseght hadde, dat hij niet en meende dat hij sijn vingeren soude blaeuw tellen aen 't geldt, dat van acten van Gr. Hasfelts Regemt soude komen, en dat hij meende de Con. die voor niet soude gaen geven, gelijck die Cor. oock om de actes geschreven hadde, sonder van geldt te spreken. Geldermalsem had hem oock geseght, dat hij meende, dat de Con. soude konnen een pensioen geven aen clercken (apparent daer mij bij rekenende) en doen all de depesches voor niet uytgeven. Seyde oock, dat Slingelandt ordre gehadt hadde om de Commissien van Raedt van State aen dat Regiment voor niet te geven.

Schreef aen mijn vrouw en oock aen de Hartogh aen-

gaende mijne pretentie op br. Chr. sijn portie in 't Monnickel[t], eñ dat die bij faute van octroy aen mij was vervallen.

Had een brief van mevr. de Gruyter, daerin seght dat men seyde, dat haer man in de approches geweest was maendagh verleden, en daer deerlijck gequetst geworden, en dat hij mogelijck soude doot zijn, sonder dat men het haer hadde willen seggen; dat sij mij versocht aeñ jagher van der Stichel, in 't quartier vañ Keurvorst (sij noemt hem den Hertogh) wilde senden om te vernemen.

Sond desen dagh aen mijn vrouw een assignatie van Myl. Portland van 1000 gl. te betalen bij Schuylenburg, en gaff ick het geldt voor M. Portland aen Hennin, sijn Secretaris.

Van de Gruyters quetsuer hadde hier niet hooren spreken, noch eenige tijdingh van hem gehadt, zedert hij den 22[en] Jul. van Besselaer vertrocken was.

Schreef aen mijn vr. oock, dat haer noch 1000 gl. senden soude door een assignatie van Capol op̄ solliciteur Haseur.

19 *Vrijd.* Gaff de voorz. 1000 gl. aen een Officier van Capol, die mij sijne assignatie bracht. Hij hadde eergisteren een quetsuer in sijn arm gekregen.

Was niet uyt en suff daer over dat de Con. niet meer naer mij en taelde, hebbende ick hem in sijn camer niet gesproken zedert den 11[en] Jul. verleden, 't ghene ten deele geloofde bij gekomen te wesen, door dat werck van br. Chr[s] prebende.

20 *Saterd.* Smergens was Feron bij mij, en spraecken van naermidd. naer̄ zijde van Namen te gaen.

Men seyde voor vast, dat mergen de batterijen uyt de stadt op het Casteel souden schieten.

Naermidd. was Feron weder bij mij; om de quade wegen resolveerden niet naer Namen te gaen, eñ oock omdat men seyde, dat de batterijen heel gereedt zijnde, het

niet geheel seker was of men op 't Casteel niet schieten soude.

Feron seyde mij, dat drie of vier dagen geleden de Gruyter in de tent van van der Stichel, in 't quartier vañ Keurvorst van Beyeren, van een paralysie gestorven was. Dit confirmeerde van der Stichel, die Feron in mijn camer deed komen, en die seyde dat hij maend. verleden hebbende met de Keurvorst naer Brussel geweest, en wederom gekomen zijnde in sijn tent, in 't quartier vañ Keurvorst hier voor Namen, de Gruyter, aen wien hij die in sijne absentie geleent hadde, daer in vondt, hebbende die een attacque van paralysie gehadt, maer dat die genoeghsaem over wesende, hij hem geseght hadde, dat sanderen daeghs naer Brussel wilde gaen. Dat van der Stichel daerop vertrocken wesende, weynich daernae de Gruyter weder een overval kreegh, eñ tot savonts toe buyten kennis en verstandt gebleven zijnde, soo gestorven was, eñ dat sijn knecht hem in 't Clooster hadde doen begraven.

Smidd. hebbende broodt, daer korst aen was, willen doorslicken, was daervan seer benaeut en gelijck in peryckel van te sticken.

21 *Sond.* Smergens met den dagh hoorde seer sterck schieten, gelijck savonts te voren in den doncker oock hadde gehoort.

De Prins van Vaudemont eñ de Heer van Ouwerkerck waeren bij de Coningh eñ aten daer, zijnde het Leger, door Vaudem^t gecommandeert, nu maer een paer ueren van ons.

Naer̄ middach wierdt schoon eñ warm weder.

Smergens Baersenburgh bij mij.

22 *Maend.* Was naer de middagh met Feron tot dicht bij Namen, daer seer sterck geschoten wierd. Alle de batterijen nu gemaeckt zijnde.

Was seer schoon eñ warm weder.

Naermiddach Diest bij ons staende en praetende, seyde

dat die meydt, genoemt Mary Pray, die elcke reys voorbij ons heen liep, van Montpouillans volck was.

De Con. naermiddagh was in 't Leger vañ Prins van Vaudemont tot savonts toe.

Sondt savonts met de post aen mijn vrouw noch een assignatie van Cor. Capol van 1000 gl., in den Haegh te betalen bij de solliciteur Haseur.

Savonts aen tafel seyde men mij, dat de Graef Hasfelt, aen wien S. Hulst mij des morgens geseght had dat hij al de actens van sijn Regim[t] gesonden had, sonder daervan het geldt ontfangen te hebben, van de quetsuer, die hij iñ stadt van Namen ontfangen hadde van een esclat van een bombe aen 't hooft, apparent niet wederom soude komen, zijnde alreets buyten spraeck.

Savonts seyde men voor vast, dat de Con. (lichtelijck sanderen daeghs) in 't huys vañ Hertogh van Pleun, aeñ Sambre, soude gaen quartier nemen.

Eergisteren was Isac, om het accident van een negenoogh, dat hij aen sijn been hadde, naer Aecken gegaen, en de Conte Mariani, die bij de Pr. van Soissons was, en volontaire nevens D. Juan, met hem.

23 *Dynsd.* Vergeten aen te teeckenen.

24 *Woensd.* Des naemidd. was met m[r] Rapin voor de stadt, omtrent daer de steene galgh staet. De Con. een tijdt langh daernae quam daer mede, en komende daer wij stonden en keken met de verrekijcker, vraeghde mij hoe wijdt de bres wel was, dat ick seyde van soo verre niet wel te konnen segghen, maer dat giste omtrent 60 voet. Wij bleven daer tot den avondt, maer de Con. reed eer wegh.

Was seer schoon weder.

25 *Dond.* De Coningh gingh naer het Legher, dat de Prins van Vaudemont commandeerde; belaste dat de clercken mosten volgen.

Bleef daer de volgende nacht, en sliep in sijn cabinet.

Schoon en warm weder. Schreef aen mijn vrouw.

26 *Vrijd.* De Coningh bleef noch bij het Leger voorz., eñ was in een slecht huys gelogeert.

Vondt een luys in mijn hemdt.

27 *Saterd.* Men seyde, dat de Prins van Vaudemont veel beter was.

Men seyde, dat Coehorn de Con. versekert had, dat sondach al de saecken gereedt souden zijn, om op de stadt eene attacque te konnen doen. Praete in onsen thuyn met den Abt en Prior van 't Clooster, de Pens[s] v. Namen en sijn vrouw. Liet mijn beddetje wat vermaecken.

28 *Sond.* Men seyde aen Isax tafel, dat de Franschen onder Villeroy gemarcheert waeren.

De Con. was noch bij 't Leger, onder den Prins van Vaudemont.

De knecht van Expalude wierd geattrappeert met 2 flesschen Rijnsche wijn, die gestolen hadde.

Smergens was Feron bij mij, eñ noch eens weder komende seyde, dat op morgen de attacque op 't Casteel stondt te geschieden.

Naermidd. was Expalude bij mij, eñ reden tsamen om het Casteel van Namen en de bresche noch eens te sien voor de attacque. Savonts met mij gaende eten seyde, dat verstaen hadde die smergens met het lumieren vañ dagh soude wesen, daer tegens dan mijn kales liet gereedt maecken.

29 *Maend.* Smergens vroegh wacker werdende eñ resolverende op hetghene den Ingenieur Harcourt savonts had gepraet, dat de Franschen onder de Mareschal de Harcourt ons soude mogen komen attaqueeren, dewijl wij met de attacque van Namen souden besigh zijn, liet smergens het gereedt maken van mijn cales afseggen, eñ aen Feron, dat niet met hem soude naer die attacque gaen. Ten 7 uren liet hij mij seggen, dat hij Myl. Cutts gesproken hebbende, die hem geseght hadde dat deselve eerst ten 9

ueren soude wesen, soo reed met hem op dat uer daer nae toe, en wachteden wel tot ½ twaelf, eer die aenging. Ick sagh het heel wel met mijn geleende verrekijcker, eñ bleven het aensien tot half 12. Die attacque geschiedende meest op het werck van Coehorn; maer doe wij wechreden kost niet wel sien of de onse meester vañ palissaden van dat werck waeren. Dewijl daer stonden, quam daer een brief van Mellin aen Feron, daerin hem schrijft, dat de Con. schielijck geresolveert had, met het Leger daer bij was vañ Pr. v. Vaudemont te marcheren; dat hij daertoe hem de noodige wagens soude senden; dat hij niet en geloofde die tocht langh soude dueren, eñ hij hem raede in 't camp te blijven; dat hij S. Hulst dit nieuws mede soude seggen. Daerop reden naer Malone, en quamen onderwegen vele gequetsten tegen.

Was smergens regenachtigh, maer naemiddach schoon weder.

Men meende Villeroy dessein soude mogen hebben op Brussel of Leuven.

In de voorz. attaque bleef de . . . . . [1]) Marsilly, de . . . . . [1]) Hekeren. Onder de Engelsche de . . . . . [1]) Coltkrup, die van haer seer beklaeght wierd. Winsor, Cap^{n} vañ Engelsche Gardes, wierd dangereuselijck gequets aeñ hersenpan. Stannop, een groot praeter maer veel verstandt hebbende, oock gequetst.

Ons volck hielden aen 't werck van Koehorn eenige posten vañ palissaden in, ende de Brandenburgsche het retrenchement, genaemt de Cachotte, dat sijluyden braef geemport^{t} hadden.

30 *Dynsd.* De Coningh bleef noch bij 't andere leger, om de vijandt te observeren, van wiens mouvementen men geduerigh andere eñ varierende tijdingen hoorde.

Van desen dagh was geene attacque.

---

1) Niet ingevuld.

De Keurvorst van Beyeren bleef iñ Abbaye de Saltines, dicht bij de stadt.

Men seyde, de vijandt desen dagh met 12 esquadrons over de Mahaigne geweest was, maer met verlies weder had moeten retireren.

Had brieven van mijn vr. eñ vañ Adv[t] de Hartoch.

31 *Woensd.* De Con. bleef noch bij 't andere Leger.

Naermidd. gingh met Expalude in mijn cales tot voor de stadt, maer door̄ roock van 't canon konden niet veel sien.

Savonts seyde men, dat sanderen daeghs weder een attacque soude wesen.

Daer quamen noch 9 a 10 Regim[ten], die de Con. van 't andere Leger gesonden hadde, tot secours van 't onse voor̄ stadt, daer nu Castaires mij seyde, dat 2 Regimenten 2 mael 24 ueren iñ trencheen hadden moeten blijven, bij gebreck van afgelost te werden.

September.

1 *Dond.* De Con. noch bij 't andere Leger.

Smidd. att bij ons de Graef Steenbock, broer van die vañ Gardes, met noch een swaerlijvigh Officier, komende van 't Leger vañ Prins van Baden, om onse belegering te sien.

Naermidd. omtrent 4 ueren quam Menard op mijn camer en seyde, dat gehoort hadde van eenige knechts, die het geseght hadden aen een knecht van Keppel, dat de Franschen wilden capituleren. Welck gerucht continueerende, gingen Menard en ick met mijn koets, om het bij de trencheen te hooren, maer was soo vuyl een weer eñ soo doncker, dat men niet konde van sigh sien, eñ wij al verbij 't huys vañ Hertogh van Pleun zijnde, wederom keerden. Onderwegen quam ons de H[r] vañ Leck tegen, en confirmeerde de tijding.

De Coning was in 't huys van de Keurvorst en 't Clooster

van Saltine, en wierden noch desen avondt ostagiers van beyde zijden gegeven.

De Franschen eyschten 10 dagen om secours te verwachten, maer wierden afgeslagen.

2 *Vrijd.* Smerg. quam Feron mij seggen, dat de capitulatie gesloten was, en de onse gisteren avondt de possessie van Coehorn's fort hadden genomen ; dat Bouflers de capitulatie self onderteeckent hadde ; dat 't garnisoen 4 dagen gegeven was om uyt te trecken.

Smiddachs quam Ireton seggen, dat de Con. sijn wagens en alle sijne bagage ontboden had, eñ dat het gansche Leger (van Vaudemont) marcheren soude; ontbood Spijsmaker en Roodt, om haer dit te seggen; sprack al of het een haestige marsch soude wesen. Dit verkoelde weder korts daernaer, eñ wierdt geseght dat er geen peerden en waeren, om de Con. wagens aen te spannen, eñ dat Ireton wegh gaende, sijne ordres verandert en 't vertreck uytgestelt hadde tot mergen, wanneer de wagens de Con. souden vinden te Masy.

Was seer regenachtigh weder, en Expalude en ick meenende te wandelen in den thuyn, konden qualijck in 't prieel komen bij de fonteyn.

Daer liep een tijdinge voor vast, dat Marseille en Calis beyde gebombardeert en door de onse verbrandt waeren.

3 *Saterd.* Ging met Feron in mijn calesch van Malone smergens omtrent half sessen; maer komende bij het Leger naer een paer ueren rijdens door seer groote en plaisante plaines, quamen eenen . . . . . . [1]) tegen, die seyde dat de Con. niet naer Masy was, eñ met 't Leger, hem volgende, bij een sekere cense soude camperen, eñ wij volgende de marsch van het volck, dat sagen, quamen iñ Cense de Bosquet.

De Coningh quam daer eerst tegen den avondt.

---

1) Niet ingevuld.

Was smergens, als wij verbij de Rouge-maison en over de brugh vañ Sambre reden, seer droevigh en mistigh weder, maer claerde tegen den middach op. Savonts regende weder.

Att savonts met Feron twee assiettes, die hij door Mellin besorght hadd. De helft vañ Con. wagens, die hij van Malone ontboden hadde, eñ tot de bagage van noode waeren, waeren niet gekomen nochte quamen desen avondt niet, soo dat Orange geen tent en had, om sijn tafel in te decken, oock daer niet en was de tent vañ grooms.

4 *Sond.* Regende de voorgaende nacht noch vrij hard, eñ oock desen dagh met gestadighe buyen.

Ten 3 ueren naerm. waren de voorz. wagens noch niet gekomen.

Smerg. tot 10 uren waeren Mellin en Feron bij mij, en gaf haer choccolate.

Van loon aen mijn tent. Seyde, dat het Baersenburghs schult was, dat de wagens niet gekomen waeren, hij de peerden voor andere bagagie, als daer voor mosten wesen, hebbende doen spannen.

Att in mijn tent, om onder droogh te wesen.

Men seyde dat de Franschen, marcherende naer . . . . [1]), niet gecampeert, maer alleen haltet gehouden hadden 2 dagen geduerende.

Men continueerde te seggen, dat Marseille eñ Calis geheel verbrandt waeren.

5 *Maend.* Gingh niet naer Namen om het Casteel te sien, doordien vreesde voor het nat weder.

Het garnisoen, noch 5000 man sterck, trock dese mergen uyt het Casteel van Namen, en hadde in 't eerste vañ belegeringh over de 14000 sterck geweest.

Als in 't uyt-trecken waeren, nam Dijckveldt de Mareschal de Boufflers apart, vraeghde hem off hij instaen wilde

---

1) Niet ingevuld.

voor het teruggekomen van het garnisoen van Dixmuyden eñ van Deynse; ende hij seggende neen, seyde Dijckvelt (hem) aen, van wegen de Coninck eñ de Hen Staten Gñael, dat hij in arrest wierd genomen, dat hem scheen nieuw voor te komen, en seyde: Quoy, un Mareschal de France! dreygende dat de Con. dat nooit vergeten soude, met veele hooghe woorden van beyde kanten. Eyndel. op sijn versoeck stondt men hem toe, op parole te Namen te mogen blijven.

Schreef aen mijn vr. het overgaen van het Casteel.

Feron was smergens bij mij, it. Bernickhuysen.

Het garnisoen van Namen marcheerde naer Givet, tegen over Charlemont leggende.

6 *Dynsd.* Daer was geen fouragie meer te krijgen uyt het magazijn, noch nergens, en mosten de peerden gaen weyden, daer mede aldaer seer weynigh was.

De Keurvorst gisteren te Namen zijnde, waeren daer twee trouppen, die hem inhaelden, van volck, gaende en loopende op stelten.

Keppel, de Favorit, was niet wel aen een loop.

Naermiddach was Feron bij mij en seyde, dat hij mergen met Keppel naer Brussel soude vertrecken. Dat de Coningh Keppel had wesen besoecken. Was blijde dat hij, Feron, daermede uyt het Leger soude geraken.

Mijn koetsier Dirck quam mij seggen, dat geen hooy meer en had, eñ of ick wilde schrijven aen Geldermalsem, te Namen zijnde, om mij noch hooy uyt het magazijn te doen hebben. Ick seyde, dat het aen G.malsem uyt mijn naem versoecken soude.

Was altoos seer suff over de Con. koelicheit, eñ dat niet van hem en vernam, als dat S. Hulst een ordre of twee te contrasigneren bracht.

7 *Woensd.* Smerg. vroegh reverende op de saeck van het hooy, schreef noch een briefje aen Geldermalsem, om het mij te doen hebben. Maer Dirck, tegen de middach

wederkomende, seyde, dat te Namen van 't magazijn niet te krijgen was, maer dat tegen de midd. eenigh hooy eñ haver van Huy aldaer te koop soude komen, eñ dat twee van mijn volck daerop souden passen. Was seer suff over al dit werck, eñ had vele gedachten om iñ Haegh te blijven, als daer komen soude.

Keppel, naer het seggen van Feron, die smergens bij mij was, was heel niet wel en hadde een continuele koortse, soude mergen vroegh naer Brussel gaen.

Men meende voor seker, dat de Con. met het Leger dan oock vertrecken soude naer kant van Brussel, en particulierl. dat hij tot Genap soude avanceren.

Was naermidd. de cense sien, daer de Coningh logeerde, daer het vuyl en ontramponeert daer uytsag.

Saumaise en . . . . . [1])

8 *Dond.* Wierd snachts ten 1 ueren wacker, en sliep niet weder in vañ ongerustich[t] van 't vertreck. Ten half vieren stondt op en liet mijn tent opdoen. Was koudt en winderigh weder. Was wel half achten eer de Coning uyt quam, en marcheerde naer Sombref. Omtrent 10 ueren wierdt seer guer weder met kleyne regen eñ stercke windt. Waeren omtrent de 3 ueren onder wegen. Het landschap is plaisant met groote plaines.

De Coningh logeerde in een redelijcke cense omtrent het Casteel, daer hij niet wesen wilde, omdat daer seer vuyl was.

Aten iñ bogaert in een kleynachtige tent, omdat men meende sanderen daeghs voort te marcheren.

Keppel gingh naer Brussel, wesende noch niet wel zedert dat een spuwdranck van d[r] Harris ingenomen hadde. Feron gingh met hem.

De Gardes du Corps marcheerden oock naer Breda.

9 *Vrijd.* Marcheerden smergens en quamen wat naer

---

1) De zin loopt niet verder door.

de middach in 't Clooster (dat een Prieuré is) van Bois Seig[r] Isac.

Den Prieur groete mij noch van oude kennis. Was gelogeert in een groot Refectoire, dicht bij een vañ poorten, daer men van voren door inkomt.

10 *Saterd.* Kien mij smergens zijnde komen seggen dat een deel vañ luy, die met de Con. geweest hadden, als: Montpouillan, Sayer, vooruyt naer 't Loo gingen, eñ dat de Con. toekomende dynsdagh daernae toe volgen soude, liet hem door Kien vragen of mede naer Hollandt mocht gaen, dat hij mij toestondt. Soo reed, soo ras ick konde, met all mijn bagagie naer Brussel, en quam daer wat naer de midd. met het volck voorz. Raeckte met haer iñ herbergh vañ Son, daer samen aten eñ betaelden par teste. Daer aenkomende vondt Hoefnagel op straet, die mij seer beleefdel. tot sijnent noode om te logeren, dat accepteerde, in die confusie naer̄ bombardering qual. logem[t] zijnde te krijgen, en sond mijn peerden en goedt daer nae toe. De Con. soude mergen naer Hall . . . . . [1]) en . . . . . [1]), daer van daen hij naer 't Loo soude vertrecken als geseght, op dynsd. toekomende.

Daer was aen 't Hoff eñ overal insgelijx groot gebreck van fourage, soodat al zedert een dagh ofte twee broodt had laten koopen, om de peerden te geven. Ireton hier omtrent abuseerde mij met valsche beloften.

Men komt, de voorz. wegh doende naer Brussel, te Waterloo, daer een cierlijck kerckje staet in 't Soignen bosch, eñ rijdt langhs een casseye of gestraete wegh over de 2 ueren, tot Brussel toe.

11 *Sond.* Sliep snachts redel. wel tot Hoefnagel, in sijn beste getapisseerde camer (die nochthans niet veel en was), hebbende daer savonts luchtighjes gegeten.

Naermidd. reed met Hoefnagel om de ruinen, door̄

1) Niet ingevuld.

bombardering gecauseert, te sien, die gruwelijck waeren, en de huysen op veel plaetsen tot puyn verbrijselt, het groote huys, genaemt het Broodhuys, genoegsaem onkenbaer wesende. Daer nae reden een weynigh op den Tour, daer seer weynigh koetsen waeren.

De Keurvorst quam naermidd. te Brussel, eñ wierden groote salvo's gedaen, soo over de komst, als over de victorie van Namen.

Op den Tour wierd mij door Hoefnagel gewesen de Marquise de Spinola, gewesen Maistress vañ Pr. v. Vaudemont. Was noch redel. maer geblanket.

12 *Maend.* Reed ten 7 van Brussel, en quam ten 7 savonts, even met het poortsluyten te Antwerpen; hebben leelijck, regenachtigh weder gehadt, maer de wegh noch redelijck hard eñ goedt. Peysterde eñ att te Willebroeck bij een weerdt, die de Schout van Zuylichem niet qual. geleeck. Had twee dragonders mede vañ Pr. v. Bergen, Gouvern. v. Brussel, mij medegegeven, maer daer was geen peryckel op̄ wegh.

Was regenachtigh weder den heelen dagh.

Logeerde in het huys, daer Laboureur te voren gewoont hadde. Daer was een kort mannetje van een weerd.

13 *Dynsd.* Bleef te Antwerpen still, om mijn peerden wat te soulageren. Att met 4 Canonnicken, daer van een groote schade door̄ bombarderinge van Brussel geleden hadde, en scheen een gaeuw ventje te wesen

14 *Woensd.* Reed van Antwerpen te Breda.

Quam smiddachs te Westwesel eñ at daer met de Rentmeester Zuerius, de Heer van Noortwijck eñ . . . . . [1]), eñ seyden die mij, dat de wegh van Antwerpen niet veyligh was, eñ dat sijluyden, wat achter mijn koets komende rijden, bij de galgh twee ruyters, of voleurs te peerde, in een volle course op haer waeren komen aensetten, maer

1) Niet ingevuld.

mijn volck eñ meer andere siende, schielijck hadden still gehouden.

Gingh iñ Prins Cardinael logeren, daer aenkomende de R. P. Heinsius vond, die mij groete, oock de Secretaris de Wilde vañ Admiraliteit, de Secretaris Slingelandt sijn schoonsone.

Neef Buerstede noode mij uyt die herbergh tot sijnent.

De Coningh quam dien avondt niet.

15 *Dond.* Sond smergens mijn goedt tot n. Buerstede, op sijne noodighing van gisteren, en volgde korts daernae selve.

Liet vragen om smiddachs een schotel eten te hebben, die Buerstede mij gaff.

De Con. quam omtrent de middagh.

16 *Vrijd.* De gansche mergen waeren de R. Pens[s] en Dijckvelt bij de Con., oock de naermiddagh, sonder dat hij uytgingh.

Liet aen de Con. vragen door Kien, of sanderen daeghs smergens mochte naer den Haegh gaen en daer 5 a 6 dagen mijne dingen doen, raeckende den boedel van Broer etc., dat mij de Con. toestondt; maer seyde, dat eerst op morgen konde vertrecken (hoewel niet anders versocht hadde), eñ sond mij een heele rest ordres van betalinge of requisitien, op d'H[r] Vredenburg te contrasigneren.

Maeckte met Schuylenburg compagnie om in mijn cales te gaen tot de Moerdijck, en van daer met het jacht vañ Raed naer Rotterdam.

17 *Saterd.* Deden als voorz., en vertrocken ten 10 ueren met het jacht vañ Moerdijck, en quamen tegen onse verwachtinge omtrent 7 ueren te Rotterdam, hebbende in 't jacht wel gegeten. Te 10 ueren iñ Haegh met de schuyten. Seer gefatigeert van gaen door 3 steden; rencontre op straet van een vroumens.

Odijck eñ de R. Pensionaris gingen yder in een ander jacht.

De Con. soude desen avondt te Dieren slapen.

18 *Sond.* Broer eñ suster van St Annelt waeren tot onsent. Sr Hulst mede iñ Haegh gekomen zijnde, vertrock desen dagh naer 't Loo.

Hoorde van mijn vr. dat Marie, die met Dirck van Sam. Hulst getrouwt was, iñ kraem was gekomen van een soon.

19 *Maend.* Wiljet bracht mij een teeckening, naer broer Chr. naer sijn doot gedaen door de soon van joff. van Dorsten, daer hij logeerde.

Smergens kreegh mijn vr. een brief van Tien, van Leyden, daerbij haer versocht hem de koets te senden, om hier te komen, alsoo snachts de koortz gehadt hadde.

20 *Dynsd.* Was naermidd. tot Jacoba Bartolotti, logeerde tot Bieter, de glasemaecker, eertijts mijn knecht, daer nicht Becker oock gelogeert hadde. Daer was bij haer joff. Marie Cabellau, die der noch heel wel uytsagh en vetter geworden was, maer Jacoba was magerder. Sij gaff ons een glas cherry-seck te drincken., en seyde de winter over hier te sullen blijven woonen. Bracht joff. Cabeljauw savonts thuys.

21 *Woensd.* Sondt Jacoba Bartolotti om ons naermidd. te komen sien, maer excuseerde het, doordien wij dan naer Hofwijck mosten gaen, om br. Lodewijck te besoecken, gelijck wij deden, en vonden daer br. en suster van St Annelandt.

Eerst waeren een tijdt langh boven bij sijn vrouw, daer nae boven geadmittt zijnde, vonden hem al even seer bevende op sijn legh-bedt, en flaeuwel. sprekende.

Resolveerden dat op vrijd. naest de lotinge souden doen tusschen mijn soon eñ de oudtste neef Huygens, over de Heerlijckht van Zeelhem, eñ wie deselve voor sijn lott soude hebben.

Wierd elcke reys van Lodewijck, sijn soon, opgetrocken eñ sittende geset. Beefde seer sterck. Wierd geseght wel te eten eñ te slapen.

Van mijne pretensie om Zuylichem eñ broer Chr. portie

in 't Monnickelandt alleen te hebben, als op mij gedevolveert, omdat br. Chr. geen octroy gehadt hadde om daervan te testeren, wierd niet gesproken, als dat br. Lodewijck eens opgaff, sonder dat ick het verstond, en vraegde: hoe sal het nu met Zuylichem en Monnickeland gaen? Neef van Dorp was sm. bij mij, sprak al of daer dese reys wel een augmentatie van̄ Ridderschap mocht vallen.

22 *Dond.* Gingh voor̄ eten naer Schuylenburg, om te vragen of niet van̄ Con. komste gehoord hadde; maer was niet thuys. Soo ging ten selven eynde naer Keppel, die boven in sijn quartier (eertijts dat van̄ Princ^{sse} Royale geweest zijnde), was besigh met hem te kleeden, en had bij hem d^{o} Bidlo, den oudste Welderen, Noortwijck etc. Onthaelde mij seer beleeft; seyde van̄ Con. niet sekers te weten, maer dat geschreven hadde en̄ mij bescheydt soude laten weten, soo ras informatie hadde, slaende selfs voor ofte wij tsamen wilden gaen.

Naermidd. was tot de Fiscael de Hertogh, om hem over mijne pretentien op Zuylichem en̄ het Monnickelandt te spreken, daerin mij scheen gelijck te geven; maer seyde dat wij tsamen met St Annel^{t} de archiven en̄ leen-brieven dienden nae te sien, dat vaststelden op saterd. te sullen doen. Ging daernae noch tot Mevr. Runnickhuysen, daer mijn vr. speelde met Mevr. Caeuw, de Raetsh^{rs} vrouw, de twee joff^{en} Bronckhorst, joff. van der Werven, Mevr. van Ellemeten; daer was oock een Fransche gerefugeerde Mad^{lle} de Cormeil.

23 *Vrijd.* Een van dese dagen wierd mij geseght, dat de Heer van Slydrecht slecht in sijn affaires was, en̄ sijn Heerlijch^{t} uyt gebreck verkocht hadde.

Smergens was neef van Oyen bij mij. Seyde, dat men sleght sprack van̄ Hertogh van Pleun, dat hij onder anderen geseght hadde, dat de Con. hem froideurs gethoont hadde; dat men van hem sprack al of hij half geck was; dat Heemskerck 1200 gl. 's jaers aen joff. Cabeljaw ge-

maeckt hadde, die sij op haer 60ste jaer soude beginnen te trecken. Waeren op Hofwijck, daer de oudtste neef Huygens de Heerlt van Zeelhem voor sijn lodt trock.

24 *Saterd.* Was smergens met br. v. St Annelt ten 11 ueren tot de Fiscael de Hertogh, over de papieren van Monnickelandt te spreken, eñ bleef hij van sentiment, dat broers portien soo in Zuylichem als in Monnickelt voorz. op mijn waeren gedevolveert, doordien broer Christiaen geen octroy gehadt hadde, om daervan te testeren, en nam aen daerover met br. Lodewijck te spreken, als Wiljet sijn reken. vañ legaten soude gedaen hebben.

25 *Sond.* Reed smergens met mijn vrouw naer Leyden, ontbeten daer bij de Uytrechtse schuyd, en voer ick daermede naer Uytrecht, en logeerde tot Carré. Sagh Carré niet, maer sijn soon, die seyde hij soo swack van hersenen wierd, dat hij 5, 6 mael een dingh op eenen dagh vraegde.

Neef en nicht van St Paul lieten mij versoecken om daer te eten eñ te logeren, dat excuseerde.

26 *Maend.* Gingh smergens ten 6 ueren tot St Paul, die mij choccolate en confituren gaven, en beloofde haer, op mijn wederkomst daer te komen logeren.

Reed van daer nae 't Loo, daer ten ½ seven aenquam. Att aeñ Nieuwe Herbergh buyten . . . . [1]), daer Odijck op̄ selve tijdt aenquam met de Hr van Zeyst, sijn zoon. Att noch wat met haer en Odijck, quam in mijn calesch.

De Con. was desen dagh op de jacht, eñ geen tijding van hem komende als ten 12 ueren, doe liet weten dat te Dieren soude blijven, gingh ick sonder eten te bedt, seer gefatigeert wesende.

27 *Dynsd.* Smergens was Sayer bij mij, hebbende gisteren niet met de Coningh geweest.

1) Niet ingevuld.

Was onseker wanneer de Con. naer den Haegh soude gaen, men meende saterd. of sond. toekomende.

Daer was een groot gerucht van een battaille ter zee, tusschen de Turcken eñ de Venetianen, waervan men met Italiaensche brieven van mergen de sekerheit verwachte; daer souden 80 schepen vañ Turcken gebleven zijn [1]).

Att met de Graef van Soissons, Odijck en een deel vremde Ministers, en wandelde smergens met haer iñ thuynen.

De Con. quam dese nacht laet thuys, hebbende wesen schieten.

28 *Woensd.* Was danckdagh over de victorie van Namen.

De Coningh sondt mij een lange brief vañ Staten Gñael aen de Provintien, aengaende geldtsaken, om daer een brief bij te schrijven, eñ de intentie vañ Staten te recommanderen.

Hulst bracht mij eenige andere dingen die te teeckenen waeren, brieven en andere. Met dese wachte tot 8 ueren iñ antichambre, mij aengegeven hebbende door Kien. De Con. continuelijck volck gesproken hebbende, liet mij te 9 ueren seggen, dat de dingen mergen ochtent soude teeckenen, brieven, acten etc. Schreef sijn eygene brieven dien avondt niet.

29 *Dond.* Paste op iñ antichambre van 8 ueren af. De Con. schreef sijne eygene brieven, en deed mij seggen dat ick de dingen, die te teeckenen waeren, aen Kien soude geven, om te laten teeckenen, dat mij niet seer aenstondt, maer sagh daer nae dat Blatwait oock niet binnen quam, en sijne dingen oock door Kien deed binnen geven.

Was geduerigh, gelijck een tijdtlangh van te voren, suff, daerom dat mij de Con. voorbij sagh. Gisteren sondt bij mij een req^{t} van een Fransche Refugié, die het half in 't hooft scheen te schorten.

---

1) In margine: Dit gerucht continueerde niet.

De Prins van Vaudemont quam op 't Loo.

De Con. smergens geschreven hebbende, gingh ten ½ thienen op de jacht en vongh twee harten. Bleef slapen te Dieren. Myl. Essex etc. vooruyt naer 't Loo gekomen zijnde vañ jacht, aten eerst ten 3 ueren den volgenden mergen.

30 *Vrijd.* De Coningh quam savonts niet thuys. Had wesen schieten.

Ick wandelde een uer of twee naermidd. met Smissaert, Schout van Rhenen, onder andere in de Voliere, daer een man het opsicht hadde, die deurwaerder vañ Magistraet te Rhenen geweest was.

Men seyde dat de Keurvorst van Brandenburgh toekomende maendagh niet op 't Loo soude komen, gelijck geseght was, maer iñ Haegh de Con. komen vinden.

October.

1 *Saterd.* Smissaerd dronck smerg. choccolate bij (mij). Zeyst, die mij gisteren gevraeght had om te komen, quam niet, eñ werdt geseght op de hase-jacht gegaen te zijn.

Schuylenburg quam vañ Haegh weder hier, om met de Hen . . . . [1]) de palen vañ jurisdictie van 't Loo te helpen reguleren; had met Zuerius op sijn camer gegeten. De Hr van Roosendael was om deselve reden hier.

Den Admirael Almonde was desen dagh mede op 't Loo; seyde, dat de jachten noch niet uyt Engelandt gekomen waeren.

Men seyde, dat de Coningh de Gecommden over het verdiepen vañ Neder-Rhijn eñ Yssel tegen de naeste weeck noch iñ Haegh bescheyden hadde.

Schuylenburgh seyde, dat den oude Buerstede, zedert

1) Niet ingevuld.

dat den 17. Sept. uyt sijn huys vertrocken was, seer qualijck was geworden, en mogelijck nu al doot soude wesen.

De Con. quam te 9 ueren op 't Loo, en had desen morgen een hart gevangen.

2 *Saterd.* Hoorde dat Gastigny, over twee dagen hier passerende (ick sagh hem in̄ kelder in onse eet-camer met noch een persoon apart eten), van̄ Coningh af gekomen was, om uyt den dienst wegh te gaen, de Con, hem bekeven hebbende, of iets diergelijx.

Almonde, met ons etende, seyde, dat de jachten uyt Engelandt, om de Coningh te halen, noch niet gekomen waeren.

Voorts seyde men mij in 't oor, dat de Con. donderd. naer den Haegh soude gaen.

3 *Maend.* Schreef savonts aen mijn vrouw, dat hier noch eenige spraeck was, als of daer noch voor̄ Con. vertreck naer Engel[t], wel een augmentatie van̄ Ridderschap in Holl[t] vallen mocht. Dat sij daer naerstigh naer luysteren wilde. Dat den dagh van ons vertreck naer̄ Haegh met dit schoon weder noch onseker was.

Men seyde dat Gastigny over eenige reprimendes, die de Con. hem gegeven hadde, van 't Loo vertrocken was, en dat men niet en wist of wederom soude komen.

Joff. Boeckholt, eertijts Lysbetje Boers, solliciteerde bij Myl Portland om een pensioentje, en maeckte ick haer een minute van een req[t], dat sij dien avont noch aen hem overgaff.

4 *Dynsd.* Smergens was de Con. op de jacht, en vong een hart; quam ten 2 ueren tuys.

Joff. Boeckholt was weder bij mij over haer saken.

Féron was smerg. bij mij. Seyde, dat Gastigny weder hier gekomen was, en terstont aen Myl. Portland gesproken had, en̄ die aen̄ Con., die daerover gelachen had.

Seyde, dat een wijl geleden de schuldenaers van de vrouw van 's Gravemoer in haer huys geweest waeren, met

intentie om haere meubelen te inventariseren, maer dat daer soo weynigh gevonden hadden, dat het laten steken hadden

Savonts quam Dammis seggen, dat men voorseker meende de Con. donderd. naer̄ Haegh soude gaen, daerop naer een wagen liet sien tegen die tijdt, voor mijn bagage naer Uytrecht.

5 *Woensd.* De Con. was smergens op de jacht, en quam ten 2 ueren weder thuys, hebbende een hart of twee gevangen.

Smergens was Feron bij mij, en gaf hem choccolate.

Seyde hem dat, mergen vertreckende, hem plaets in mijn cales soude geven, eñ niet aen Gior, die hij mij seyde daerop toeleyde.

Odijck vertrock van 't Loo naer Zeyst, en noode mij daer tegen mergen avondt.

Was leelijck weder, met regen en sterke windt.

6 *Dond.* Vertrock smerg. omtrent 7 ueren van 't Loo met Feron, in mijn cales, die van mij ging daer de wegh inslaet naer Zeyst, van waer hij wilde sien naer Uytrecht te komen, om de Con. daer te vinden.

Peysterde aeñ Nieuwe Herberg, eñ quam savonts ten 6 ueren te Zeyst, daer vondt Myl. Essex, Myl. . . . . . 1) en m^r Gray. Aten daer savonts eñ sliepen heel wel, met de nacht-tabberden en slaep-mutsen aen tafel.

7 *Vrijd.* Vertrocken ten half 10 van Zeyst, Odyck en ick, in mijn cales, tot Harmelen toe, daer wij eten innamen eñ aten heel wel. Hij had seer goede vin de champagne.

De andere gongen onderwegen uyt de schuyt in een berline, die Odijck gehuert hadde, eñ daer met haer 5^en in saten. Ick voer voort met de schuyt tot Leyden.

Onderwegen voerde Odijck eenige discoursen, daeruyt men konde nemen dat hij wel half het oogh hadde op

1) Niet ingevuld.

nichje van St Annelt voor sijn 2e soon. Vraegde hoe veel broer met nicht van Oyen ten huwelijck gegeven hadd, en of het eene annuity was of een vaste somme. Seyde dat sijn soon, de Hr van Zeyst, de Heerlijckht v. Zeyst soude hebben, en het inkomen daervan gebracht werden op 7000 gl. sjaers, daer bij hij noch al de avantages vañ Ridderschap stondt te hebben.

Gingh te voet door Leyden, maer was gequelt met een lassitudo, die mij 5 a 6 mael dede still staen, om te respireren, en daer zedert eenige tijdt somtijdts mede gequelt was.

Te Leyden namen een andere schuyt, en quamen ten 12 ueren snachts iñ Haegh.

De Con. was daer van 't Loo al ten 7 ueren gekomen.

8 *Saterd.* Was smergens op 't Hoff, daer seer veel volx en groot crioel was, en verwelkomingen sonder ende.

Myl. Villers, Ambassr, groete mij eerst seer beleefdelijck op de trap naer boven.

Savonts gaff aen Kien een nominatie van Wijck, die Dijckveldt mij gesonden had.

Naermidd. vraegde naer Jacoba, maer had zedert over de 8 dagen te Amsterdam geweest.

Gingh tot de Hr vañ Lier, die nae mij had wesen vragen. Wist vañ augmentatie van de Ridderschap niet.

Meende in 't huys van St Amant te gaen.

9 *Sond.* Was den ganschen dagh thuys.

Naermidd. was nicht Sevenaer hier, oock de vrouw van Warmenhuysen met haer dochter, en joff. Splinters, die verouwelijckt vondt, oock sust. en broer van St Annelt.

10 *Maend.* Was naermidd. op verscheidene plaetsen, eñ vondt niemant thuys. Gingh bij sust. v. Nieuwerkerck; voor haer deur wierd een vierwerck gereedt gemaeckt, dat men seyde de Commis Esseling had bestelt op Ellemeten's kosten, maer aengesteken zijnde savonts ten 10 ueren, had niet veel te beduyden gehadt. Sagh het niet.

11 *Dynsd.* Was met mijn vrouw op Hofwijck, daer broer Lodewijck noch al even seer bevende op sijn rustbedt lagh, en most elcke reys van sijn kinderen opgelicht werden. Deelden daer eenighe van̄ naergelatene meubelen van broer Christiaen, volgens de vremde ordre van sijn testament, daerbij aen broer Lodewijx kinderen $^5/_8$ parten waeren gemaeckt van Broers goederen, aen̄ 3 kinderen van St Annelt $^3/_5$, en aen mijn soon $^1/_3$. Deelden onder anderen de conterfeitzels, die hij met crayon gemaeckt hadde, en kreegh voor mijn soon een slecht lot.

Seyde aen suster Huygens, dat ick verstond dat br. Christiaens deel in 't Monnickelt en in Zuylichem op mijn gedevolvt was, hij geen octroy gehadt hebbende om daervan te disponereren. Sij seyde, daerover aen haer man te sullen spreken, en dat sij geen verstandt van sulcke dingen hadde.

12 *Woensd.* Waeren weder met br. en suster van St Annelandt op Hofwijck, bij br. Lodewijck, en deelden weder eenige meubelen, schilderijen etc. Sij lieten mij over de verrekijcker, door madle le Bas gemaeckt, voor 70 gl., mijn 8e part daer buyten gerekent.

Kreegh in ons lot de Venus en Adonis van ivoor, door Fiderbe gemaeckt, en aen papa sal. verkocht, mij dunckt voor 180 gl.

13 *Dond.* Was smergens op de antichambre.

De windt bleef alsnoch contrarie.

Naermidd. gingh tot Wiljets adress tot den Drost van 't Hoff, de Jode genaemt, en sagen daer de schilderije, daerin 2 vrouwen en̄ een man komen, werdende geseght te wesen van Giorgione, Titiaen en Sebastiaen del Rombo, maer abusive. Oock het stuck dat Warmenhuysen mede gehadt hadde van de boodschap der Engelen aen̄ Harders, van Bassano, zijn̄ van sijn beste dingen.

Van daer gingh tot een schilder, genaemt de Bruyn, daer menichte van sijne teeckeningen sagen, gedaen in

Palestine, te Constantinopolen, in Cairo etc., maer waeren wat slecht gehandelt. Berckestein was daer met mij. Ruysch van Dort en noch 7 a 8 andere luyden van die stadt waeren daer mede.

Was savonts noch op de antichambre.

14 *Vrijd.* De Con. was op de jacht den geheelen dagh. Naermidd. was tot suster van Nieuwerkerck, die even gedaen had met het Aecken-water te drincken. Vond daer neef van der Meulen, die daer bleef tot 8 ueren.

Smergens veel geloop van sollicitanten, onder anderen de vrouw van Dumont, die iñ saeck van Granval geweest, en over dat werck in een euwige gevanckenis gecondemn[t] is geworden; men seyde hij haer somtijts dicht slagen gaf.

15 *Saterd.* Smergens was Wiljet bij mij. Oock Sam. Hulst, aen wie seyde, dat verstond dat de clercken mij souden brengen alle de depesches, en geen souden aeñ Con. laten geven, voordat ick het haer soude lasten. Dat somtijts bij occasie van die depesches, occasie hadde om de Con. van andere dingen te spreken. Seide daer niet tegen.

16 *Sond.* Vergeten aen te teeckenen.

16 *Maend.* Vergeten aen te teeckenen.

18 *Dynsd.* Smergens was suster van Nieuwerkerck tot onsent, en kreet als afscheydt nam.

Savonts ten 7 ueren quam met mijn vrouw te Delft, aen de Schiedamsche poort, daer Isac met Som en Isax jonghste broer, mede met een binnejachtje aenquamen, om naer Maeslandt Sluys te gaen, en van daer naer het schip van Cap. Wieligh, iñ Put, te gaen. Wij voeren met haer tot Maeslandt Sluys. Som seyde, dat sijn vrouw de pockjes gekregen had.

Mijn vrouw eñ ick gingen iñ herbergh van de Goude Leeuw, en aten daer. Daer quam Poortgael, de Burgem[r], en liet ons een fles van sijn roode wijn halen, die slecht was.

19 *Woensd.* Zijnde de voorgaende nacht ten 2 ueren afgevaren naer het voorz. schip van Wielich, quamen daer smergens ten 6 ueren aen, de Coningh ten . . . . . . 1) komende aen sijn boort.

Doen terstont zeil makende, vorderden seer wel met een goede windt en weder, en̄ quamen tegen den avondt ter halver zee.

20 *Dond.* Smergens met den dagh saghen het landt, en̄ quamen, Godt danck, ten 6 ueren voor Mary-gate, alwaer door groote stilte, dewelcke maeckte dat daer niet water genoegh op de sanden, genaemt de Lassen, was, mosten ten ancker komen, alle de jachten die minder diep gingen, met de Coningh daer over raeckende, en̄ de Con. te Mary-gate te lande gaende.

21 *Vrijd.*. Zeilden smergens langsaem voort door groote stilte, en konnende niet over de voorz. Lassen komen, huerden een visschers schuyt voor 7 pond sterl., en gingen daer in met alle onse bagage, een seker Heer, van Santen genaemt, van Delft zijnde, en̄ met ons overgekomen zijnde, al van te voren in een ander vaertuygh van 't schip geraeckt zijnde, met noch drie Fransche gerefugieerde joffen, die mede met ons gepasst waeren. De eene was een brunette, niet leelijck.

Sliepen snachts onder een laegh verdeck, op onse matrassen. Tien en̄ de meissens Sara, Cornelia en Jacomyn boven op 't verdeck, in de lucht.

22 *Saterd.* Quamen te Gravesend en voorts te Greenwich. Daer quamen ons de Searchers aen boort, maer was maer een man, die ons presenteerde ons en̄ all ons goet in sijn vaertuygh tot op Whitehall te voeren, gelijck hij deed, en visiteerde het, daer wesen̄, redelijck civil, naer dat ick hem geseght hadde: I shall remember you. Een blick met choccolate openden sij niet.

1) Niet ingevuld.

Omtrent de middach quamen op Whitehal.

23 *Sond.* Tempion quam bij mij, soo als op mijn quartier in Whitehall aenquam eñ wat wachten most tot dat Sofy de sleutel bracht, en het goedt bij Porters gebracht wierd, om gevisiteert te werden. Gaf de man vañ custome 2 guin^s voor een present, eñ sagh hij niet naeuw, latende een heel blick met choccolate passeren. Haelden eten tot le Begue. Gaf hem mijn sack-horologie mede, dat wat gerepareert most werden.

24 *Maend.* Nicht Vernatti, kort naer den eten, quam ons verwelkomen; had haer dochter bij haer.

25 *Dynsd.* Was voor- en naermidd. te Kinsington, en savonts teeckende de Con. een brief, doorː Secretaris de Wildt opgestelt etc. Was vrundelijck, eñ seyde: „Ie hebt nooyt sulcken goede passagie niet gehadt.” Men sprack van de Con. vertreck nae [1].....

26 *Woensd.* Verhuysden naer midd. van Whitehall naer een huys iñ Pailemel, tot een Fransche Chirurgijn, en huerden het gansche huys, behalven een achter-camer beneden, voor 2 ℔ 12 schell.; de naem vañ man was Mignard. Onder was noch een Engelsche vrouw gelogeert, die sommige meenden dat sij daer was, om vañ quade sieckte genesen te werden. De vrouw van 't huys seyde de meidt dat in de country was, eñ scheen niet wel met de man te wesen.

Was naermidd. te Kinsinghton, maer de Con. laet uytkomende, sagh hem niet.

27 *Dond.* Was tot Tampion, en haelde mijn sackhorologie thuys. Sond hem mijn slaende horologie, door Oosterwijck gemaeckt, daeraen te repareren was.

De Coningh vertrock dese morgen op sijn voorz. reyse, en seyde mij Car. Hulst, die te Kinsington was gisteren, dat hij doen seggen had, dat een vañ clercken soude mede-gaen.

1) De zin loopt niet verder door.

28 *Vrijd.* Vergeten aen te teeckenen.

29 *Saterd.* Was niet uyt, eñ viel niets voor.

30 *Sond.* Naermiddagh was Sylvius bij ons.

31 *Maend.* Waeren te vergeefs tot joff. Golstein, daer nae bij nicht Vernatti, nicht Becker tot Betsy Villers wesende.

NOVEMBER.

1 *Dynsd.* Was smergens op Whitehall, om mijn sleutels te passen.

Naermidd. waeren nicht Beckers en Mevr. Creitsmar tot onsent.

2 *Woensd.* Waeren bij mijn H[r] en Mevr. Danckelman, tot joff. Golstein te vergeefs.

Hadden brieven uyt Hollandt, daer St Annel[t] sterck aeñ jicht lagh.

3 *Dond.* Naermidd. was met mijn vrouw tot Mevr. Plot te vergeefs.

Gingh tot Neufville, daer de Marquis de la Muse was. Sijn vrouw noch kinderen waeren niet sonderling verandert.

Daer van daen komende, haelde mijn vrouw tot Mevr. Creitsmar.

Mijn vr. verhaelde mij, dat deselve met haer eerste man . . . .[1]) in Vranckrijck gegaen wesende, eñ den Con. siende eten, daer veel te seggen was vañ belle Flamande, eñ dat sij daer middel gevonden hadden om haer man van haer te krijgen, eñ sij een tijdt langh (men seyde met de Con.) alleen geweest hadde.

Naermidd. was joff. Brienne met haer suster Judickje tot onsent.

4 *Vrijd.* Sprack langh aen mijn vrouw van Tien, en van dat sich nergens toe en begaff als tot loopen eñ geldt verteeren.

1) Niet ingevuld.

5 *Saterd.* Vergeten aen te teeckenen.

6 *Sond.* Vergeten aen te teeckenen.

7 *Maend.* Vergeten aen te teeckenen.

8 *Dynsd.* Was den dagh vañ Lord Major, en Tien liep daer oock om te sien.

Was niet uyt eñ langh besigh met het schicken van een hoop brieven, meest aeñ Coningh, eñ die hij mij gesonden had door Kien op sijn vertreck, om in ordre te leggen. Waeren vañ R. P[s] Heinsius, Prins van Vaudemont, eñ veel andere voorname luyden, Hertoch van Savoyen, Myl. Galloway, Keurvorst van Beyeren etc., all van 1695.

9 *Woensd.* Smergens was de Secretaris vañ Envoyé van Zweden bij mij, over een saeck vañ Coronel Knorring, wiens Regiment de Con. op recommandatie, soo hij seyde, vañ . . . . [1]) Zuerin aen Crasson, de Lt Cor. van 't selve, gegeven had op quaedt aenbrengen.

Dr Stanley was smergens bij mij, zijnde nieuwelijx iñ stadt gekomen. Seyde, dat al 2 sonen bij sijn vrouw had. Seyde, dat de Con. in sijn reys eenighe dagen stondt te blijven bij Myl. Sunderlant, en dat hem dat bij 't publicq geen goedt soude doen, daerbij deselve Lord in geen goede odeur en was.

10 *Dond.* Was smergens op Whitehall, om wat te halen, en J. Hulst te spreken, die geldt voor mij onder hem hadde (over de 450 gl.). Hij was niet thuys, maer bracht het savonts ten ½ 7[en].

Savonts te voren quam mijn vr. ten over twaelven te bed, hebbende soo langh met Tien in conferentie geweest, gelijck al veele dagen van te voren gedaen hadde, naer dat ick telckens nae bedde was. Thoonde haer, dat mij sulx niet seer aengenaem en was, dat sij met Tien conferentien had, die ick niet hooren mochte, en seyde dat den dagh langh genoegh was tot sulcken praet, en sij mij,

1) Niet ingevuld.

te bedde komende, wacker maeckte, en dat ick daerom liever in een ander bedt alleen soude slapen; antwoorde, dat liever als daer met mij woorden over soude hebben, vroegh soude te bedde komen.

Tien mij door haer daeghs te voren verloff hebbende doen vragen, gingh met dry andere jonghe luyden naer . . . . [1]) en van daer naer Hamptoncourt en Winsor. Had aen mijn vr. geseght, dat die reys van het goudt, dat van broer van Zeelhem geërft hadde, soude doen. Daeghs te voren hadden sij project gemaeckt van naer Portsmouth te gaen, dat ick seer tegensprack.

11 *Vrijd.* Naermidd. was met mijn vrouw tot Mevr. Creitsmar. Seyde, dat naer Engel[t] gegaen was met haer kinderen: dat sij van haer goedje in Hollandt met haere kinderen niet konde leven.

Smergens was tot Tempion.

12 *Saterd.* Gingh naermiddagh tot de jonghe de Cocq, eñ kocht van hem voor 2 ££ en 12 schell. aen printen. Hij bracht ons iñ parlour van sijn vaders huys, daer sijn vrouw en moeder oock saten. De vrouw, daer hij onlangs mede getrouwt was, kende ick niet, voordat hij mij onderrechtte.

13 *Sond.* Naermidd. was met mijn vr. tot nicht Becker, daer Mevr. Plot en Mevr. Creitsmar oock waeren. Men speelde daer, en quam joff. Franc. Villers daer mede. Van te voren reed eens the Ring, maer waeren daer maer 4 a 5 koetsen.

14 *Maend.* Was smerg. tot Tempion, en haelde mijn horologie van Oosterwijc wederom, en node hem tegen sondagh toekomende te gast, sullende ondertusschen het selve beproeven. Tien quam savonts thuys van Richmond, Hamptoncourt eñ Winsor.

15 *Dynsd.* Naermidd. was joff. Golstein en 't vrewlyntje

1) Niet ingevuld.

van van Stirumb tot onsent, eñ op selve tijdt Sonnius eñ . . . .[1]) bij mij.

Hadden gehoort, dat de Con. saterdagh of maendagh toekomende verwacht wierd.

Was den dagh van Gunpowder-treason, en veel geraes op straet.

16 *Woensd.* Ymant van onse meissens seyde, dat er questie geweest was tusschen de meyd vañ man van 't huys (Mignard) en de meydt vañ joff., in een kleyn camertje beneden logerende, eñ dat malkanderen eenige verwijten gedaen hadden.

Was naermidd. niet uyt, of [2])....

17 *Dond.* Eergisteren had aen Wiljet geschreven.

Naermiddagh was op Whitehall, eñ haelde daer een kleyn oud haertijsertje van daen naer mijn logem[t] tot Mignard.

Smergens had Kien eñ van Leeuwen, Secretaris van Myl. Portland, bij mij; seggen, volgens brieven vañ selven Lord, dat de Coningh saterd. savonts te Winsor soude wesen, eñ dat tegen die tijdt mij daer wilde vinden.

Als dese naermiddagh van Whitehall quam, ging tot eenen operateur, voor aen bij Pelmell woonende, en seggen in een uythanghbord, dat hem verstond op de tanden eñ het tandvlees. Seyde, dat Myl. Devonshire hem van sijn water van over langen tijdt bedient had, daervan wat nam, alsmede een poeder, om de tanden schoon te maken. Was een Fransman, genaemt . . . .[1]).

Savonts thuys komende, vondt mijn vrouw met Mevr. Creitsmar en nicht Becker, à l'hombre spelende.

Mijn vrouw had visite vañ vrouw van Niewenhuysen.

Uyt den Haegh wierd geschreven, dat bij gebreck van windt om te malen, groot mangel van broodt iñ Haegh was.

18 *Vrijd.* Deed 2 peerden hueren, om bij de mijne te

---

1) Niet ingevuld. 2) De zin loopt niet verder door.

spannen, en naer Winsor mede te rijden, tegen 5 gl. daeghs.

19 *Saterd.* Reed smergens met mijn cales naer Winsor, peysterde en att smiddaghs te Honslow, een dorp, voor aen de heye, Honslow-heate genaemt. Was daer niet qualijck. Quam te 7 ueren te Winsor, en logeerde bij een vrouw, die mij op een kleyn kamertje een goedt bedt, sonder matras, gaf. Dronck savonts een kopje choccolate. Gingh niet op 't Hoff.

De Con. quam daer omtrent 8 ueren. Gingh heel vroegh te bedt, gefatigeert wesende.

20 *Sond.* Smergens ten ½ achten liet Portland mij seggen, of ick tot sijnent wilde komen, dat wij van daer souden gaen daer de Con. geseght hadde. Vondt hem gelogeert tot de conchierge Randu, in een seer kleyn camertje, daer hem kleede, eenigh volck op sijn lever wesende.

Gingh daernae met hem in 't quartier van de Coningin, daer door Norris de beste schilderijen, die daer waeren, dede aenteeckenen, om naer Kinsington, in 't nieuwe quartier, daer verleden somer gemaeckt, over te brengen.

Dronck savonts wederom een kopje choccolate.

Att des middachs met Meester eñ met Norris in een herberg the White Hart, de leste ordre daertoe gegeven hebbende op mijn versoeck, en betaelde voor alles.

Portland mij doen seggen hebbende, dat in des Con. quartier de beste schilderijen mede soude doen aenteeckenen, dede het.

Had een brief van Wiljet.

21 *Maend.* Vertrock van Winsor ten half thienen, att des middachs te Hamptoncourt, daer de Con., soo Portland mij dede seggen, begeerde dat ick de schilderijen oock soude sien.

Meester volgde mij met sijn huerkoets, maer Norris, die geseght hadde mede te sullen komen, niet, seggende opgehouden geweest te zijn bij Portland.

Sagh de nieuwe gebouwen te Hamptoncourt, onder anderen dat, daer de Coninginne sal[r] haer dary of melck-huys gemaeckt hadde, een seer aerdigh dingh, staet iñ Parterres. Sagh daer een kamertje, behangen met de printen, die op haer ordre verleden jaer gekocht hadde eñ in lijstjes doen setten; noch eenige Officieren, eñ onder anderen Eck, de broer van die voor Namen sijn arm was af-geschoten, quamen mede daer sien.

Att met Meester en noch een jongh Engelsman, die bij hem was, in een herberg, even buyten de poort van 't Hoff. Savonts quam te Londen.

22 *Dynsd.* Smergens was niet uyt. Naermidd. ontboodt mij de Con. naer Kinsington, en seyde mij en passant, door de nieuwe galerije komende, dat ick de kleyne schilderijen wat uyt de groote soude schicken, en passeerde voort met Keppel.

23 *Woensd.* Seyde mij Hulst, den oudsten, dat bij d'Alonne groote devoiren gedaen wierden, omme nevens mij in de Secretarye te komen; dat Hennin van Portland hem dat geseght hadde, eñ dat het een seer gaeuw en habil man was. Dit ontstelde mij, eñ considereerde het als een gevolgh vañ dingen, die te voren geobserveert hadde. Seyde het mijn vrouw, die meende dat sulx gebeurende, ick soude moeten quitteren, omdat, in gevalle d'Alonne nevens mij quam te dienen, eñ met mij het inkomen te deelen, ick niet genoegh soude hebben, om als tot nochtoe huys te houden, eñ de onkosten vañ campagne etc. te supporteren.

24 *Dond.* De voorz. saeck mij seer aenhangende, gingh smergens naer Kinsinghton, eñ vernomen hebbende dat Portland met de Coning iñ Raedt was, wachte dat hij daer uyt quam. Sprack met hem vañ schilderijen, en seyde hij mij dat de Coningh wilde aen touwtjes gehangen hebben, om se te konnen schicken en wederom verschicken. Daer naer hem vragende om een woord in 't particulier met hem

te spreken, eñ beginnende hem dat werck van d'Alonne te verhalen, seyde hij, dat hij konde versekeren dat daer van niet gehoort en hadde, eñ dat dit de eerste reys was. Ick seyde, dat het mij te voren was gekomen.

Terwijle ick dat discours begon, komt d'Alonne achter mij aen eñ naer ons toe, sonder dat ick hem konde sien, eñ praete al voort. Portland (als om mij te waerschouwen) douwde mij sachjes achterwaerts, eñ spraken alsoo niet verder.

25 *Vrijd.* De Coning gingh weder naer Winsor, om maendagh of dynsd. wederom te komen.

Hulst quam smiddachs, als met Sonnius aen tafel sat, en bracht mij eenige Acten, bij de Con. geteeckent, en een rekening van geldt, dat in den Haegh voor mij lagh, van over de 1000 gl.

Nam een meester aen voor Tien, om Engels te leeren.

Naermiddach was Golsteyn bij mij, gekomen zijnde uyt sijne quartieren omtrent New-Castle.

26 *Saterd.* Smergens ten 9 ueren reed met Sonnius naer Kinsington, eñ waeren daer besigh met de schilderijen tot over drien. Sonnius noode te gast.

27 *Sond.* Was niet uyt. Naermiddach was Sonnius bij mij en mijn vrouw. Van te voren Tempion, om mijn slachwerck ter deghe op te hangen.

28 *Maend.* Gingh smergens ten 8 ueren weder met Sonnius naer Kinsinghton. Hield hem ten eten. Was naermidd. niet uyt, en schreef veel van dese memorien uyt.

De Coningh quam sav. weder te Kinsinghton.

29 *Dynsd.* Smergens over 8^en ging weder met Sonnius naer Kinsington, en was daer met hem eñ Norris besigh met schilderijen op te hangen iñ nieuwe galerije tot half 2^en. Omtrent 11 ueren quam de Coningh daer, eñ vraegde 't een eñ 't ander aengaende de schilderijen, eñ ick hem mede op 't selve subject.

Naermidd., wesende postdagh, gingh daer weder henen,

en mijn vrouw speelde tot Brienne, daer ick laet mede quam, en leerde hij mij sack met Lambeth-ail gemenght drincken.

Men seyde, dat de Coning vrijdagh aenstaende weder naer Winsor gingh, eñ dat het Parlament dien dagh soude vergaderen.

Daer was grote spraeck van, hoe men het met 't quaede geldt soude maecken.

30 *Woensd.* Gingh smergens weder met Sonnius naer Kinsington, en was daer tot naer de middagh.

Tegen den avondt gingh met mijn vrouw tot nicht Becker, die met mijn vrouw eñ Cap^{n} Villers speelde. Sijn vrouw en haer suster quamen daer oock; de leste een seer fraeye brunette, en hadde haer aensicht seer vol mouches.

Men sprack al of Villars hem aen dese familie vrij gemesallieert hadde, eñ dat de vrouw hem gouverneerde eñ vrij galant was; dat hij oock over eenighe valscheden, in den dienst gepleeght, was afgeset geweest.

December.

1 *Dond.* Smerg. ten 9 ueren was weder met Sonnius naer Kinsinghton.

De Con. quam 2, dry mael door de galerije, en sprack eens of twee mael vañ schilderijen. Had Sonnius smiddachs ten eten.

Tien quam savonts eerst ten 12 ueren thuys.

Reed met een huer-koets, eñ att tot Kien in sijn quartier, daer d'Alonne oock was, eñ eenen m^{r} Landon, sorgh vañ thuynen hebbende.

D'Alonne seyde, dat hem van wegen de Princess van Denemarcken sijn quartier in St James opgeseght was.

Walton, de reparateur van 's Coninx schilderijen, was mede te Kinsington.

2 *Vrijd.* Reed smerg. ten 10 ueren, en was daer bij de schilderijen tot 1 uer.

Konde met Sonnius geen huer-koets vinden, maer Kien met eene voorbijkomende, soo nae mij van Kinsinghton quam, gingh met hem, en bleef Sonnius wachten naer een andere huer-koets, die besproken hadden. Noode hem ten eten, maer excuseerde het wel te propoost, alsoo niet wel te eten hadden.

Naermidd. was met mijn vrouw tot joff. Golsteyn, daer Golsteyn, haer neef, mede quam. Gaff ons thé. Hoorde hier, dat de Coningh dese naermiddagh niet naer Richmond noch naer Winsor gingh, gelijck men gemeent hadde, eñ omdat het postdach was, en in dese tijdt, dat mij docht slecht bij hem te staen, niet wilde versuymen, reed omtrent 7 ueren naer Kinsington. Vraegde de Con., in presentie van een Engelsman, die met hem iñ galerije quam, of de schilderijen niet wel naer sijn sin hingen, en seyde hij: jae.

Brienne noode mij en mijn vrouw tegen mergen.

Praete met Portland, voor 't vier iñ antichambre, van schilderijen, originelen eñ copyen etc. Daer komende op 't subject, daervan hem op̄ .. deser gesproken hadde van Dalonne's speculatien op mijn charge, seyde: „maer wat voor een geck had jouw doch die dingen wijs gemaeckt?" Ick seyde, dat het van luyden quam van consideratie, uyt Sijn Ex'ses eygen huys. Hij seyde: „ick heb niet een wijs man in mijn heel huys, hoe kan dat doch wesen?" Waerop weder werden geinterrompeert.

3 *Saterd.* Was smidd. met mijn vrouw te gast tot Brienne, te Kinsington. Daer waeren oock de Ambassadeur van Hollandt, vañ Brande, Hr van Cleverskercke, met sijn vrouw, eñ de vrouw van Nyenhuysen met haer man. Tracteerden ons lecker eñ wel.

Belletje, dochter vañ Graef v. Portland, had dese morgen een soort van een overval gekregen. Kien was hier mede genoodt, maer quam niet.

4 *Sond.* Naermiddach waeren bij mij de Baron de Neufville eñ Marq. de la Muse. Den eersten sustineerde in discours de nootsakelijckh[t] vañ duellen. Daernae quam Sylvius mede, en belette mij te gaen tot Mad[e] de Neufville.

Sylvius seyde mij in 't oor, dat Betty Villars savonts te voren met Myl. George Hamilton getrouwt was. Daegs te voren had nicht Becker tegen mijn vrouw geseght dat, soo de intrigues tusschen haer en . . . . . . [1]) gebroken waeren, sij wel haest soude getrouwt wesen.

5 *Maend.* Sonnius en Norwich mij hebbende doen seggen, eer ick op was, dat sij naer Kinsington waeren, versoeckende dat ick daer oock wilde komen, gingh daer nae toe, maer komende op de nieuwe galerye, vond daer niemandt, sijluyden al weder wech wesende. Sagh de schilderijen, daer van nieuws gekomen, eens over.

De Coningh passeerde daer met Kien, gaende naer sijn coffer-stoel, eñ seyde ick hem op sijn vragen: of de nieuws gekomene schilderijen hadde gesien, van jae, maer dat die meest alle slechter waeren, als die wij opgehangen hadden. Hij seyde: jae, maer dat men se elders soude konnen employeren, eñ dat se wat schicken soude.

Naermidd. was tot Madame de Neufville, haer man mede thuys wesende.

Was al dese tijdt melancholicq over de affairen van mijn charge, eñ was stadich in gedachten van daerover aen Myl. Portland te spreken.

6 *Dynsd:* De Coningh smergens naer buyten, Winsor etc. De voorgaende nacht had Tien, soo hij seyde, een benaeuwde borst gehadt.

Was naermidd. tot Mevr. Creitsmar, daer mijn vrouw met nicht Beckers speelden. Daer was oock de vrouw vañ Audit[r] Scheffer, en meer andere oudachtige vrouwen.

Nicht Beckers seyde, dat joff. Villars savonts te voren

1) Niet ingevuld.

in haer broers huys, in 't Parck, met Myl. George Hamilton getrouwt was.

Aldaer wafelen gegeten.

7 *Woensd.* Naermidd. was met mijn koets tot Smith' de boeckverkooper, bij St Paul's, eñ kocht de Philosophical Transactions. Golsteyn had naer mijn wesen vragen. Kocht tot Smith oock le Clerc over Exodus etc.

De Con. was noch iñ Country.

Kocht een ledere peruyck-doos.

Tien purgeerde smergens voor sijn schurftheit, eñ att smidd. en sav. als een vraet.

Gisteren bekeef de bode Ackers, van dat hij mijn koffertje met boecken, herwaerts komende met sijn confraters, niet medegebracht had. Altoos melancholicq.

8 *Dond.* Norris eñ Sonnius lieten mij te 9 ueren weten, dat naer Kinsington waeren, meenende dat ick daer mede soude komen. Ick ging daer voor̄ middach oock naer toe, maer waeren al wegh doe ick daer quam, en vondt de deuren naer̄ galerije open, maer niemant daer omtrent.

Daer quamen tijdingen, oock iñ Couranten, dat de Gñael Major Ellenberg te Gendt onthalst was, sittende op een stoel.

9 *Vrijd.* Voor̄ eten reed naer Kinsington, maer de Con. niet uytkomende, reed, alsoo het laet wierd, weder wegh, brengende Golstein mede thuys. Naermidd. was daer weder. Had de sleutels van mijn quartier vergeten mede te nemen, eñ daerom ging ten eersten naer boven. Wachte daer tot lang over negenen, pratende een tijdt langh met Myl. Scarboroug, die mij seer vrundel. salueerde, komende uyt de Country.

Het kleyne Presidentje de la Tour, eñ den Envoyé Schutz, spraken mij over brieven, die de Con. belooft had voor haer meesters te schrijven aeñ Staten etc.

Savonts thuys komende (naer dat de Con., gaeñ eten, geen apparentie was om hem te spreken), vondt Mevr. Creitsmar en n. Becker met mijn vrouw spelende.

10 *Saterd.* Smergens was niet uyt, en altoos melancholicq als die vorige dagen, over mijn eygene affairen aen 't Hoff, eñ over het losse leven van Tien, die niet en deed als loopen en vliegen, sonder hem tot iets goets te appliceren, mijn vrouw daer oock niet tegen doende, en continuerende in hare malle liefde jegens hem.

Naermidd. was tot Sonnius, die thuys was, daerna tot Sylvius, joff. Golstein eñ de vr. v. Ouwerkerck, die niet thuys waeren.

De vr. van Nyenhuysen mij in een chaize rencontrerende op een vañ plaetsen van Whitehall, groete mij seer beleefdelijck.

Sonnius vertelde, dat Germain met noch een Lord iñ galerije te Kinsington komende eñ daer vindende leggen een schilderije met de Fabel van Acteon, Germain seyde hard op: wel de man gelijckt Myl. George Hamilton wel.

11 *Sond.* Reed voor den eten met Sonnius naer Kinsington, en sagen de schilderijen van de galerije noch eens over, die voor een gedeelte noch weder verhangen waeren. Sonnius att met mij smiddachs.

Gisteren naermidd. sond om een van de Hulsten, om mij te brengen een memorie, die de President de la Tour aen haer gegeven had. Lieten seggen eerst dat niet thuys waeren, eñ savonts ten 8 ueren sonden mij een verkeerde antwoordt.

12 *Maend.* Ontbood de Hulsten of een van haer. Lieten seggen, dat den oudsten weder een acces van 't graveel had eñ te bedde lag, dat de jongste soude komen. Hij quam, en seyde hem dat tot de Presid^t^ de la Tour soude gaen, en vragen vañ memorie, die mij voorstondt dat hij mij den 9^e^ deser, vrijd., geseght hadde aeñ Hulsten gegeven te hebben, aengaeñ een brief door de Con. te schrijven aeñ Staet, aengaende Celsche trouppen hare betalinge. Hebbende vervolgens tot la Tour geweest, had men hem geseght dat hij te Kinsington gaen eten was, en

dat hij ten 5 of 6 ueren weder hier soude wesen, dat hij daer dan weder soude gaen. Seyde hem, dat Cap[n] van Coperen mij doen seggen hadde (door Tien), dat Sam. v. Hulst hem gesegt hadde, dat eenige manscap van Cuts innemen soude en naer Holl[t] overbrengen, en als hij vraegde naer ordre vañ Con., had hij geseght dat hij respondeerde voor al dat daer af komen soude, vrij impertinentelijck.

13 *Dynsd.* Was smergens tot Kinsington. Sagh de Con. niet als in 't passeren naer de Praers [1]). Naermidd. was daer weder.

Savonts quam met de brieven voor̄ Presid[t] de la Tour eñ den Envoyé Schutz. Sprekende aen Kien, om met die binnen te komen, vraegde mij Kien of wat had om te teeckenen. Als hem seyde wat, seyde hij met vrundelijckh[t]: geeft se mij. Dede dat, en gaff daerbij een Acte voor̄ jacht voor de Brielen. De Con. teeckende de brieven, maer niet de Acte.

14 *Woensd.* Sav., als al in slaep was, sond mij S. Hulst om te contresigneren een ordre voor Cap. van Coperen, om packen kleederen voor 't Regim[t] van Cuts in te nemen, daervan op̄ 12. deser.

Att smidd. tot Danckelman. Had Tien oock genoodt, maer om sijn schurft deden het excuseren.

Smergens was Gilbert bij mij in 't eet-camertje, sonder vier. Verteld van Mad[lle] le Febvre, die Griex en Latijn konnende, getrouwt was aen m[r] . . . . . . [2]) daer van sij versocht gesepareert te werden, om sijn impuissance, en quam nochthans geduerende het proces iñ kraem. Van hem gesepareert wesende, cohabiteerde langh met m[r] d'Acier, eñ trouwde eyndel. met hem, eñ schreven boecken tsamen, die men nochthans meende dat uyt de memorien vañ ouden Fabri gehaelt waeren.

---

1) Beneden wordt beter gespeld: *Prayers.* 2) Niet ingevuld.

15 *Dond.* Mijne oogen waeren alle dese dagen onder seer geswollen en roodachtigh.

Was savonts tot Madame de Neufville, haer kinderen teeckenende. Hij was mede thuys, gelijck altoos.

16 *Vrijd.* Was smergens te Kinsington, eñ sagh de Con. weder niet als in 't voorbij-gaen.

Tien quam de voorgaende nacht niet thuys als ten 2 ueren.

Schutz bedanckte mij te Kinsington voor mijn prompte expeditie.

Naermidd. weder te Kinsington.

Kien gaf savonts twee geteeckende dingen aen C. Hulst, en bracht hij die mij om te contresigneren.

Nicht Beckers eñ Mevr. Creitsmar speelden tot onsent.

Tien quam naer den elven savonts thuys, en doen was seer kort-borstigh.

Men seyde, dat Keppel niet wel en was; dat Dalonne in sijn logem[t] te St James sou blijven, daer meest alle daer van daen mosten; een teecken van faveur.

Was altoos seer melancholicq, eñ overslaende wat aen Myl. Portland, om aeñ Con. te rapporteren, best soude seggen. Discoureerde savonts met Myl. Pawlet iñ antichambre. Mijn vr. seer met jeuckte gequelt.

17 *Saterd.* Gisteren sondt de vrouw v. Ouwerkerck vragen, of ick de Coninck gesproken had over 't versoeck van Ide van Dorp, om een prebende te hebben. Seyde neen, en dat daertoe noch geen occasie gehadt had, gelijck waer was.

Wierd tegen sanderen daeghs tot Vernatti genoodt.

Mijn vrouw hebbende haer lijff gevreven met seker scharp water, dat den apotheker Barnevelt haer en Tien geordonn[t] had voor 't schurft, had daervan groot ongemack eñ pijn, daertegens sich weder streeck met boon-olie.

Was niet uyt, en melancholicq over de voorñ dingen.

15 *Sond.* Was ten eten tot Vernatti's, nicht Becker

de onkosten doende. Daer was oock Mevr. Vernatti en een jongman, genaemt Etersum, wesende....

Tien bleef uyt tot savonts ten 1 ueren.

19 *Maend.* Sprack Tien smergens eerst niet aen. Daernae mijn vrouw hem brengende, bekeef hem over sijn los loopen, leuyicheit, eñ dat nietmendal wist noch leerde. Hij beloofde beterschap, gelijck dickwils te voren gedaen had sonder effect.

Naermiddagh was in de comedie met mijn vr. en Mevr. Creitsmar. Speelden een oudt stuck, genaemt: The Love in the Tubb.

20 *Dynsd.* Was smergens te Kinsington, oock naermidd., maer sagh de Con. niet dan als naer de Prayers gingh.

Praete des mergens bij 't vier met de Sweetsche Secretaris, een goedt slagh van een man, en met een Cap^{n} vañ Garde, een mager man met een groote neus, en roodachtigh van aensicht.

Car. Hulst sav. in mijn camer komende seyde, dat sijn broer qualijck aen 't graveel was, en dat gisteren of eergisteren, als sijluyden hadden laeten seggen dat beyde niet thuys waeren, sulx maer hadden gedaen, om dat vremdt volck niet in sijn camer souden komen loopen.

21 *Woensd.* Was bid-dach. Sylvius was bij mij savonts. Had bij de vr. v. Ouwerkerck gegeten.

22 *Dond.* Was savonts tot joff. Golstein. Vertelde mij hoe dat Myl. Dorset sijn bruydt, daer hij mede stondt om te trouwen, had laten sitten; haer naem is ...... [1]).

Seyde dat sij (joff. Golstein) .. jaer oudt was; dat joff. Bronckhors, joff. geweest zijnde van de Pr^{sse} douariere, de bruyt was met de H^{r} Trip, van Amsterdam.

Mijn vrouw was tot Danckelman.

23 *Vrijd.* Was naermidd. te Kinsinghton, eñ sagh de

1) Niet ingevuld.

Con. voorbij gaen naeř Prayers. Sprack met Myl. Melvin eñ sijn soon Myl. . . . . [1]), nieuwelijx overgekomen uyt Schethland, eñ noch een seer kleyn mannetje bij haer hebbende; kuste de Con. hand in 't verbij gaen.

De brieven van dynsd. uyt Hollt waeren savonts noch niet gekomen.

De volgende nacht vroor het, eñ het Canael in 't Parck ley schier toe.

C. Hulst seyde savonts, dat er niet gedaen was, doordien de brieven niet gekomen waeren; dat Samuel, sijn broeder, noch al wat graveligh was, en dat hem het quaedt op de oogen geschoten was.

24 *Saterd.* Naermidd., tegen den avondt, gingh te voet tot Made de Neufville, eñ de straet heel bedeckt zijnde met sneeuw eñ glad, en ick een mantel om hebbende eñ geen stock, most heel langsaem eñ voorsichtigh gaen, eñ somtijts wat still staen.

Neufville was al weder thuys, eñ sat den heelen tijdt bij ons.

Tien had savonts 4 of 5 jonghe vogels bij hem in ons eetsaeltje, daer wijn hadden, en doen ick ten ½ negenen thuys quam, was daer een die hard op song; sij gingen daer nae noch tot Cuneus, een van 't geselschap.

25 *Sond.* Savonts was Sylvius mij besoecken. Seyde, dat het ascendent van Keppel boven Portland noch al duerde; dat Portlt seer beleeft was tegen de leste; dat de Con. een appartement, seer rijck gemeubleert, aen K. gegeven had.

26 *Maend.* Smergens was den Ambassr van Hollt, vañ Brande, bij mij. Versocht dat ick de Con. wilde doen gedencken aen een brief, die hij vañ Secretaris Steengracht voor Con. hadde, eñ hem geven soude. Dit konde niet weygeren, en wist niet wanneer het soude konnen doen,

1) Niet ingevuld.

al dese tijdt geen occasie hebbende van de Con. te spreken, daer nochtans van verscheydene gepresseert wierd om het te doen. Dit maeckte mij seer melancholicq; onder andere van Slydrecht, om te spreken voor Steelandt, sijn vrouws broer.

27 *Dynsd.* Haelde mijn slaende pendule van Lownes, over onse deur, maer was niet well gerepar^t^.

Gaff een brief aeñ Cheurvorst Paltz, in faveur van Cap^n^ Steyns Calenfeltz, die C. Hulst mijn gisteren van wegen Keppel gerecomm^t^ hadde, de Con. hebbende die toegestaen. Dese most door Hulst aen Kien doen geven, geen gelegentheit siende om die aeñ Con. self te geven.

Sagh weynigh volck iñ bed-chamber sav. ingaen.

Kreeg een coffer met boecken, dat in Holl^t^ vergeten hadde op mijn vertreck, eñ dat de boden geseght hadden dat, met de pacquet-boot vertreckende, daer niet hadden konnen in krijgen.

28 *Woensd.* Smergens was eenen Monmorancy bij mij, sprack Neerlantsch en quam om avancem^t^ buyten den oorlogh.

Begon te dooyen naer een harde koude van 5 a 6 dagen.

29 *Dond.* Was smergens tot Smith, de boeckverkooper, om de Transactions te krijgen, die mij manqueerden.

Wat voorbij Temple-Bar brack de lange wagen van mijn koets, en gingh in een hackenay.

Anders was niet uyt als eens tot Lownes.

30 *Vrijd.* Naermidd. was te Kinsington, eñ sagh de Con. niet als in 't voorbijgaen.

Haelde mijn pendule thuys van Lownes, en wond het op sav. ten 6 ueren.

31 *Saterd.* Naermidd. was Tampion bij mij. Seyde hem, dat soo mijn horlogie nu weder niet wel gingh, ick het hem brengen soude, en beloofde hij hetselve te remedieren.

1696.

Januarius.

1 *Sond.* Was smerg. iñ kerck met mijn vrouw, D. Hué prekende de voorbereydingh tegen woensdach aenstaende.

Melancholicq over de saken van mijn charge, eñ dat geen occasie had om de Con. te spreken.

Had gedurigh de gedachten van M. Portland te spreken. Melanchol.

2 *Maend.* Was savonts tot nicht Becker, daer Mevr. speelde met Mevr. Creitsmar. Mel.

3 *Dynsd.* Naermidd. was te Kinsington, daer de Con. sagh voorbijgaen als te voren. Mel.

Was alle dese dagen seer verkoudt.

Pratede iñ antichambre met la Melonniere, die te Kinsington in 't Square woonde.

D. Hué was smergens bij mij over 't Avondtmael, daernae Neufville.

4 *Woensd.* Was smerg. ten Avondtmael, D. Wiltens prekende. Melanch.

5 *Dond.* Was smerg. tot Smith, om over de Transactions te spreken, maer de nieuwe, daerin de printen van Palmyra stonden te komen, seyde hij, dat niet voor van daegh 14 dagen gedaen souden wesen. Melanch.

6 *Vrijd.* Was smergens te Kinsington. Naermidd. tot van Loon, woonende nu dicht bij het Hoff. Sprack hem van mijn vrouws eñ soons ongemack door crawagie, en was hij mij seer beleeft.

7 *Saterd.* [1]).

8 *Sond.* Savonts was Sylvius bij ons. Seyde, dat Mylady Arcady, vr. van Myl. George Hamilton, eer sij met hem getrouwt was, hem geseght, dat sij seer wel geweest was

---

1) Niet ingevuld.

met seker persoon, maer dat sij niet en pretendeerde dat haer daervan eenigh verwijt of exprobratie soude geschieden, of iets in die sin.

9 *Maend.* Was savonts tot Mad. de Neufville. Haer dochter begon al fraey omtrecken te maken naer printen, in Vranckrijck gemaeckt.

Tien had gekeven met Jan, sijn knecht, en hij hem de huer opgeseght. Was leuy en liep de meissens achter aen (Cornelia). Dese had mijn vrouw over weynigh daghen oock de huer opgeseght, om dat met Jaquemijn, de keuckemeydt en Jan voorz. nae Kinsington tot Dirck Storck, de Con. koetsier, gegaen zijnde, met last om voor 8en thuys te komen, eerst ten half 10en gekomen waeren.

Mijn vrouw hebbende bij de vr. van Nyenhuysen geweest, had van haer gehoort (maer in confidentie), dat Lucie van Sommelsdijck, suster vañ vr. van Ouwerkerck, met de Fransche Predicant (onder de Fijne) getrouwt was.

10 *Dynsd.* Naermidd. was met mijn vr. te Kinsington tot van Loon, over haer eñ Tien sijn ongemack. Van daer gingen te voet door een stercke eñ koude windt, mijn vrouw naer Briennes eñ ick naer mijn camer iñ Secretarye, daer Hulst, de jonghste, mij quam seggen van een brief, die de Con. aeñ Provintie van Uytrecht wilde geschreven hebben. Gingh daernae nae boven, sagh de Con. passeren nae de Prayers, en gaff aen Kien sijn nieuwjaer van vier guineas. Reed doen met mijn vrouw naer huys.

Praete voor den eten met Sayer, gewesen vice-chamberlaine vañ Coningin, H. L. M.

Sr John Sayer noode mij ten eten aen haer tafel, maer ging niet.

11 *Woensd.* Tien was smergens seer gequelt met sijn oppressie vañ long, daer winden schenen onder te loopen. Snachts rustede wel, en donderd. smergens seyde hij, dat het met lossen van een windt altemael was overgegaen.

22 *Dond.* Naer de midd. was tot Tompion, naer mijn

werck van Oosterwijck sien, dat seyde overmergen soude gedaen wesen.

Smergens was een winckeldochter van de beurs bij mijn vrouw, die moste vertalen.

Smergens in 't raseren sneed mij selven vooraen in mijn lincker vinger.

13 *Vrijd.* Was smerg. niet te Kinsington, omdat mij geseght wierd dat de Coning nae Richmond was.

Naermidd. was daer en sagh de Con. passeren.

C. Hulst quam seggen van Keppels wegen van een abolitie of pardon voor Cor. Rechteren, over een sententie van̄ Crijchsraed, tegen hem gegeven. Maer hij deselve sententie niet hebbende, seyde dat die eerst most ontboden werden, eer ick de abolitie konde maken.

14 *Saterd.* Seyde mij mijn vr. en̄ daernae Mevr. Creitsmar selve, dat de Con. een Acte geteeckent hebbende (op Keppels recommandatie) voor haer jonghste soon van een vendel met een open naem (twee vacant zijnde), de oudste Hulst daer een ingevult hadde, dat van een nieuwe compagnie was en̄ op een slechte repartitie stondt; dat sij daerover klagende aen̄ jongste Hulst, hij geseght had dat sijn broer dat soo gedaen hadde, nemende van Mevr. Creitsmar de Acte wederom, om het te veranderen.

Was naermidd. tot Tompion, en haelde mijn slaghwerck wederom, hoewel hij 't niet langh genoegh had gehad, om te sien of het den tijdt van acht dagen uytgingh, die tijdt eerst eyndigende donderdach toekomende, den 19. deser.

Mevr. Creitsmar seyde ons, dat Keppels mistres te Chelsey woonde, en meid geweest was van Mad^{lle} la Pertine, dochter van d^{r} Monginot; dat het een bruynetje was en̄ fraey.

15 *Sond.* Was smerg. met mijn vr. in̄ Duytsche kerck, daer Hué prekende.

De vr. van Nyenhuysen groete mij seer vrundelijck, bij 't orgel sittende.

Savonts was tot Madame de Neufville.

Mijn vrouw sprack al of sij meende dat men Tien met het eerste convoy soude dienen naer Hollandt te laten gaen, om sijne incommoditeiten van kortaessemich[t] etc. daer ick geen groote sin in hadde, om reden van sijn loss leven, eñ dat hij, alleen thuys zijnde, teren en smeren soude, eñ maer socht uyt onse oogen te wesen.

16 *Maend.* Mevrouw Harel en haer suster speelden tot onsent.

17 *Dynsd.*. Was voor- eñ naermiddagh te Kinsington.

18 *Woensd.* Meende te gaen tot d[r] Stanley, mij gisteren te Kinsington geappoint[t] hebbende, om de teeckening van Palmyra te sien, die Witsen aeñ R. Society gesonden had; was niet thuys. Gingh tot Smith, bij St Pauls, daer sondt hij mij sijn knecht eñ ging dan tot sijnent, eñ met hem in de Royall Society, daer se mij beleeft onthaelden, en bleven daer een uer of twee, d[r] Haley lesende een geheele descriptie, die hij van Palmyra gemaeckt had. Thuys komende, vondt Mevr. Creitsmar daer.

19 *Dond.* Was savonts tot Mevr. Creitsmar, daer mijn vrouw speelde. Was eerst tot Madame de Neufville. Tot Mevr. Creitsmar was Mevr. Harel en joff. Romf, haer suster.

20 *Vrijd.* Was smerg. te Kinsington, daer niemant van de Hulsten quam. Sylvius quam met mij wederom. Naermidd. was weder daer, en doen quam de jongste daer.

Sprack met Kien aengaende 't versoeck, mij door Ellemeten gedaen, om continuatie vañ jacht te hebben, dat de Con. eenige tijdt geleden geweygert hadde, seggende aen Kien: dat kan ick niet doen.

Snachts ten ½ 1 deed mij C. Hulst wacker maken, om een deel dingen te contrasigneren.

21 *Sond.* Smerg. was d[r] Stanley bij mij, en gaf hem choccolate.

Smerg. was de soon van Sr Robert Southwell nae mij

vragen, en seyde dat schilderije van Palmyra, die hij meende dat sijn vader dese morgen al soude gebracht geweest zijn, noch niet gekomen was, maer dat hij meende die haest te hebben, ende dat het mij dan soude komen seggen; dat het Parlament niet als te wel voor̄ Con. geintentionnt[t] was, en au fonds een common wealth in 't hooft hadde; dat men sulx sagh uyt de devoiren die sij deden, om de Criminele Proceduren soo te reguleren, dat men genoeghsaem niemant van High-Treason soude konnen convinceren.

22 *Sond.* Was savonts tot Mad[e] de Neufville.

23 *Maend.* Neufville die gisteren, als tot sijnent was, niet thuys was, quam mij besoecken. Had sijn soontje bij hem, die seyde, quam om Tien op te wachten.

Liet door du Laurier, kleermaker in̄ Pelmel, een swart lakens just-au-corps maken.

24 *Dynsd.* Had snachts wat jicht in mijn lincker knie, doende mij eenige pijn als dat been verleggen wilde. Stondt evenwel op en smockelde het, gaende desen dagh tweemael te Kinsington.

De Con. deed desen dagh bijnaer niet, en seyde C. Hulst, dat het was dat hij daeghs te voren tot Keppel gegeten hebbende, een weynigh meer als ordinaris gedroncken hadde. Teeckende evenwel een ordre voor Cap[n] Mannaert, om eenighe schepen (8 of 9) voor Goeree te senden.

Men meende half of de Franschen iets op onse kusten mochten voorhebben, op die van Zeel[t].

Haelde savonts mijn vr. weder van Brienne, daer wij joff. Germain, sijn schoonsuster, en haer man, m[r] Persode over haer huwelijck geluck wenschten. De bruyt scheen wat melancholick te wesen.

25 *Woensd.* Hadde noch al wat jicht, maer voelde niet veel als still sat.

Was savonts met mijn vr. tot joff. Golstein, en̄ sagen het kindt van Boetselaer, dat bij haer woonde voor 1500 gl. sjaers.

26 *Dond.* Was smergens tot Smith, bij St Pauls, over de Transactions, daer van Palmyra in moste staen, eñ noch niet gedaen waeren.

27 *Vrijd.* Naermidd. quam Stanley mij halen, en gingen samen naer Sr Robert Southwell, in Lincols-in-filds, eñ sagen daer de schilderije vañ ruinen van Palmyra, die iñ Transactions stonden uyt te komen. Was seer remarquabel. Sijn soon thoonde se ons, en hadde de Con. die gesien.

Was voor- eñ naermidd. te Kinsington, en deed mij de Con. door Keppel en Hulst seggen, een brief aeñ Raedt van Staten te schrijven, voor̄ betalinge vañ gages vañ Pr. v. Nassau Zarbruck, en een pardon of abolitie voor Cor. Rechteren veranderen.

Mijn vrouw was noch al seer met uytloopsel en schurft en jeuckte gequelt.

Hoorde dat Germain, de speelder, oock met een dochter van een grooten hout-kooper getrouwt was, daer hij uyt het school mede doorgegaen was, seer fraey zijnde.

28 *Saterd.* Voelde zedert huyden mergen een pijn onder in mijn lenden, omtrent het os sternum, mach wel eenigh graveel wesen. Ging smergens over. Was niet uyt.

29 *Sond.* Savonts was tot Madame de Neufville. Vond daer een Fransche ongetroude joff. en een getroude.

30 *Maend.* 1).

31. *Dynsd.* Was smergens eñ savonts te Kinsington.

Snachts sonden de clercken weder eenige Acten te teeckenen, en storte Dammes mijn heele inck-pot over mijn laeckens.

Februarius.

1 *Woensd.* Seer gequelt werdende met een geswel of calckput aen mijn rechter enclaeuw, reed smerg. nae Kin-

1) Niet ingevuld.

sington tot van Loon, die het thoonde, en beloofde mij overmergen een pleyster te senden, daermede het heel hoopte te genesen. Seyde dat ick fraeye voeten had, eñ Poortl[t] eñ andere heel quade, door naeuwe schoenen.

De Coning quam op wech tegen, rijdende naer Londen, daer sijn consent gaf tot vele Acten, onder anderen eene, daermede revoceerde de gift, aen Portland gedaen, vañ goederen, die naer rechten de Prins van Wales toequamen.

2 *Dond.* Had noch al pijn aeñ enklaeuw of bal van mijn voet.

Naermidd. bracht S. Hulst eenige ordres om te contrasigneren, aengaende schepen, die hij meende dat gecontramandeert wierden, uyt vrees voor Franschen. Portland had belast dat men se seer secreet most houden.

Savonts was tot nicht Becker, daer Puisar en sijn vrouw quamen.

3 *Vrijd.* Was voorm. en savonts te Kinsington.

Smergens was daer geen van beyde de Hulsten.

Stormde savonts seer hard.

Hadden van daegh in 3 posten geen brieven gehadt.

Had noch al pijn aen mijn enklaeuw, maer met buyen, en gingh noch altoos.

Gaf een brief aen Kien door Watson. Was vañ stadt van Danzig aeñ Con., klagende over twee schepen van haer stadt, door Zeeuwsche capers genomen; was in Latijn. Den Resid[t] van die stadt had se mijn gisteren gegeven.

Puisar noode mij eñ mijn vrouw, om eens tot sijnent te Richmond te komen eten.

4 *Saterd.* Mijn vrouw seyde mij, dat Tien van nieuws weder vol uytloopsel van schurft was.

Naermidd. was tot Mad[e] de Neufville, daer oock de Marq. de la Muse was. Ging daer met haer man, die mij eerst een visite was komen geven. Liet haer de Transaction van de Royall-Society sien, daer de print in quam vañ ruinen van Palmyra of Tadmor.

Mijn vrouw was noch al voll uytloopsel.

Had noch al pijn aen mijn enklaeuw, maer savonts was genoeghsaem over.

5 *Sond.* Naermidd. was Tompion bij mij, eñ gaf hem sack. Wilde noch niet betaelt zijn van mijn pendulum van Oosterwijck, dat wel gerepareert had; geloofde het was van vrees van aen het geldt (bij afslagh) te verliesen.

6 *Maend.* Persode, swager van Brienne, met sijn vrouw, d. Hué met sijn vrouw, en Sylvius waeren ons visite geven.

7 *Dynsd.* Was twee mael te Kinsington.

Huls (Sam.) quam smergens mij seggen, dat een logement, dat Peucker, die bij de Pr. v. Denemarcken was, hadde, omtrent het eynde vañ Privy Garden, apparent soude ledigh werden, nu de Pr. in St Jamees was gaen woonen; dat ick 't selve vañ clercken soude konnen eyschen om 't quartier op Whitehall alleen te hebben, en dat dit wel soude konnen doen door Keppel, als aen hem 't selve versocht; dit sloegh hem toe.

Was naer Keppel vragen, maer Mauritz, sijn knecht, seyde dat hij naer Londen was om peerden te koopen, maer omtrent twee ueren thuys soude wesen.

Met Car. Hulst gesproken, die mij seyde, dat Keppel dat logement van Peucker voor mij van de Con. wel vragen soude, en niet noodich was dat ick N.B. de moeyte soude nemen van hem (Keppel) daerover te spreken, 't welck ick toestond.

Tien was naer Richmond, daer hem Cuneus wachte; had aen mij geen verloff gevraeght, maer aen mijn vrouw.

Praete iñ antichambre smergens met Mylord Moulgrave van schilderijen, eñ versocht hij mij de sijne te komen sien. Quam van selfs bij mij.

8 *Maend.* Reed smerg. weder naer Kinsington om Keppel te spreken; maer men seyde dat hij niet thuys was.

Sam. Hulst seyde, dat hij (meene aen Car. Hulst) geseght hadde: houdt mij de Heer van Zuylichem vañ hals,

en dat hij ten eersten de Con. spreken soude. Dat hij dit seggende tegen Car. Hulst in presentie van Ittersum (die nu van sijn vrienden eñ favoriten was) stilletjes gelachen had, confirmatie van dat van dit versoeck (in consideratie, daer ick in was) niet veel te wachten had.

9 *Dond.* Vergeten aen te teeckenen.

10 *Vrijd.* Was tweemael te Kinsington.

11 *Saterd.* Was savonts tot Madame de Neufville.

Mijn vrouw speelde tot n. Beckers met joffr. Villars.

12 *Sond.* Savonts was Sylvius bij ons. Sprack van dat men seyde de Con. begon te inclineren tot een vrede met Vranckrijck, eñ dat men over de conditien wel soude eens werden, als Vranckrijck konde gebracht werden om Straesburg en Lutzenburg te restitueren.

Nicht Killegrew was bij ons. Sprack van de slechte dispositie van 't Parlem[t] in de Con. regard, eñ dat onlanghs een sake of twee, onder anderen eene, raeckende sijn gesach omtrent het employ vañ Vloot, daerin de Con. iñ deliberatien gesuccombeert hadde, 6 of 7 stemmen te kort komende.

Brienne en sijn vrouw waeren ons besoecken.

13 *Maend.* Hadden brieven uyt Holl[t], onder anderen een van Wiljet, daerin verhaelt van een groote oploop, dewelcke te Amsterdam geweest was; bij occasie van een Reglement over de begraeffenissen, hetwelck de Magistraet had doen publicèren. Den selven avondt wierden daer ettelijcke opgehangen.

Sav. haelde mijn vr. tot nicht Beckers, die niet wel was.

14 *Dond.* Was smergens te Kinsington, daer savonts te doen kreegh, eñ savonts niet van mijn camer gingh, daer C. Hulst mij van Keppel veel te doen bracht.

Naermidd. was over die dingen mede besigh, gingh met mijn vrouw naer buyten, bracht haer tot Brienne.

Tien quam thuys van Richmond, daer 6 of 8 dagen geweest was en water had gedroncken, voor sijn suer iñ maegh.

De voorz. brieven waeren antwoord op die vañ Staten Gñael, confirmatoir vañ haere geschreven aeñ Gouvern[r] etc. van Bergen op Zoom, over de apprehensie, die men in Zeel[t] hadde: teeckenen van bang te wesen voor enterprises vañ vijandt op die Provintie, en voor een bombardement van Vlissingen, dat de Con. haer schreef niet seer te apprehenderen, maer dat ondertusschen ordre gesonden had aeñ Gouverneur van Bergen, om op haer ordre volck naer Zeel[t] te senden.

15 *Woensd.* Was naermidd. iñ vendue tot Kock, maer kocht niet als ... of 2 printen van kleyne importantie. Roos eñ Taelman waeren daer oock.

16 *Dond.* Praete voor̄ vendue met de vr. van Kock bij 't vier, een goed slagh van een vrouw wesende.

17 *Vrijd.* Was tweemael te Kinsington. Naermidd. kreeg door Keppel ordre, om aeñ Staten van Zeel[t] antwoort te schrijven over haere voorz. apprehensie eñ notificatie vañ ordre, door̄ Con. te Bergen gegeven. Was niet boven.

18 *Saterd.* Was iñ vendue tot Kock, praete eerst weder wat met sijn vrouw bij 't vier.

Was eerst over mijn horologie van . . . . . [1]) tot Tompion, daernae tot Valencé, die beloofde dat mijn peruyck donderdagh toekomende soude gedaen wesen.

Mijn vr. hadde tot nicht Beecker geweest, die sij meende wat te jaolizeren (sic), tegensprekende de goede tijdingen, die vañ Con. affairen gediscoureert wierden.

In de vendu tot Cocq kocht 3 schoone printen van Mich. Agnolo.

19 *Sond.* Tien was de voorgaende nacht weder seer gequelt geweest met het suer in sijn maegh, eñ met flaeuwtens etc., daeruyt voortkomende.

Naermidd. was tot Gibsons, eñ kocht voor 6 ₤ 3 sh. aen teeckeningen van hem.

---

1) Niet ingevuld.

Jacobsz., Minister van Danzich, was bij mij. Seyde hem, dat sijn memorie aeñ Con. aen Kien gegeven had, en dat hij van hem most hooren of de Con. daer iet op geresolveert had. Dit deed doordien geen occasie had voortaen om de Con. te spreken, als placht in sijn cabinet.

20 *Maend.* Was naermidd. in vendue tot Cocq, tot laet toe. Kocht eenige weynich printen.

21 *Dynsd.* Smergens was op 't Hof, en gingh iñ bedchamber dewijl de Con. in 't gebet was, en stond daer tot dat hij uytgingh om te gaen eten. In 't passeren nae de tafel sagh hij mij aen met eenigh meerder opmerck als ordin^s^.

Mijne oogen waeren in dese tijdt roodt eñ geswollen.

Jacobsz. was buyten bij mij, en seyde dat de Con. aen Kien iets geseght had van sijn memorie.

22 *Woensd.* Tien smerg. heel qual. zijnde van sijn suer etc., deed hem een weynigh laeten.

Gibson had eergisteren geseght, dat sijn geldt voor de voorz. teeckeningen soude komen halen, maer quam niet.

Tien soude mergen naer Hollant gaen met m^r^ l'Estang, die bij mij quam tot Brienne's, daer desen dagh aeten, eñ seyde beleefdel. Tien geern te sullen mede nemen, maer dat best soude zijn een ticquet tot Blaitwait te halen, gelijck savonts door de Hulsten deed doen. Had wat werck met mijn vrouw, willende eñ dan niet willende hem laten gaen, uyt vrees dat hem sijne overvallen op zee mochten overkomen, eñ telckens krijtende, eyndel. resolveerde, eñ wilde hij tegen hare opinie gaen, daer ick niet tegen was, maer had compassie met haer.

23 *Dond.* Mijn vrouw de heele nacht met sijn vertreck zijnde besigh geweest, gingh hij eyndelijck dese morgen van Whitehall-Stairs met de l'Estang te water, naer de Buoy in the Nord.

Had desen eñ eenige voorgaende dagen groote verkoutheidt in 't hooft, maer sonder ander ongemack.

24 *Vrijd.* Smergens was te Kinsington, en vondt daer niemant van̄ Hulsten.

Den Ambassad[r] van den Brande kreegh op̄ antichambre een brief van̄ Beurs, dat een Hollants oorloghschip, k̀omende geseylt met een Engelsman, van de Franschen genomen was.

Het convoy, dat naer Hollandt soude gaen, had de voorgaende nacht noch te Gravesend gelegen, soo geseght wierd. Hiermede was geresolv[t] dat Tien naer Holl[t] soude gaen.

Mijn vrouw was melancholicq.

Snachts te voren̄ wierd onsen huysheer al weder snachts op-geklopt, eenige lacqueyen in een coffy-huys een deur twee, drye van onsent, gespeelt en̄ gevochten hebbende ende de eene veel bloedts zijnde quijdt geworden.

Schreef drie brieven op 't versoeck van Pricaert, op ordre van̄ Coningh, maer waeren niet recht naer sijn sin, en wierden tot de naeste post uytgestelt.

Tien, die eenige dagen te Richmond geweest was bij Cuneus, quam weder thuys.

25 *Saterd.* Was naermiddagh tot Gibson, en̄ kocht voor 1 pond 18 shill. 3 teeckeningen. Betaelde oock aen hem die te voren gekocht hadde voor 6 ℔ 3 shill.

26 *Sond.* Was smergens niet uyt.

27 *Maend.* Vergeten aen te teeckenen.

28 *Dynsd.* Was tweemael te Kinsington.

Smergens praete daer langh met de Professor Bidloo, wesende hij mij seer beleeft, en presenterende met Tien sijn best te doen, soo ick hem weder naer Leyden liet gaen. Niemant en wist noch konde bedencken waerom hij hier ontboden was. Seyde, dat hij oock een liefhebber van teeckenen was.

29 *Woensd.* Naermidd. was in de vendue van een Tillotson geweest, zijnde een discipel van Lely, die met een vrouwmens van middelen niet konnende te recht komen, schoot sijn selve doot uyt desperatie.

Dese vendue was in Lincolns-in-fields, en Gibson had de directie daervan.

Maert.

1 *Dond.* Was den geheelen dagh met pijn aeñ bal van mijn voet gequelt.

Naermidd. was tot Gibson, en kocht van hem een teeckening, op oude manier gedaen; achter op stond van een flaeuwe hand: Adone d'Assisi.

Savonts haelde mijn vr. tot nicht Becker, daer Mevr. Creitsmar oock was.

Nicht Becker had met een Jacobit gesproken, die haer bangh gemaeckt had voor de overkomst van K. James, die hij seyde aenstaende te wesen, eñ dat het hier in Engelandt 't onderste boven stondt te gaen, dat hij haer raede al haer goedt hier te verkoopen etc.

Tien was om sijn quael met mijn vr. naer Bidloo, te Kinsington, maer was uyt eten. Soo gingh hij bij van Loon.

2 *Vrijd.* Was smergens te Kinsington, schreef naemidd. brief van recomm[ie] aeñ R. v. State voor de Prins van Nassau Zarbruc. Daer was een meester op ant[bre], die curieus en konstich ijserwerck maeckte.

Groete de H[r] van Zuylestein, uyt Engel[t] gekomen.

Myl. Portland versocht mij door Kneller een tronie vañ Con. in profil te doen maken, om iñ tapisseryen gebracht te werden.

Tien nam een spouwdranck in van Rottermont, die bij ons att.

Had een brief van Mevr. de Gruyter, daerin schreef, dat soo goedt als de bruydt was met eenen du Viller, en dat stondt om haer proces van injurien tegen Meestraten te winnen. Noch had een brief v. Mevr. Wilson.

3 *Saterd.* Was smergens tot Tompion, en haelde mijn slagh-werck van Oosterwijck thuys.

Had noch al pijn van jicht aen mijn enclaeuw.

Tien was beter van sijn suer iñ maegh, en had al te grooten honger.

4 *Sond.* Was naermidd. tot Gibson.

De voorgaende nacht wierd geseght, dat noch verscheide gevangens vañ conspirateurs gekregen waeren.

Men seyde dat Keppel (de oudtste of de jonghste) iñ Corps de Garde gekomen wesende, daer men haerluyden ingebracht had, een vañ selve gevangens hem siende inkomen, geseght had: There is one more of those dutch rakehels.

Wilde naer buyten gegaen hebben, om van 't nieus te hooren, maer konde niet om die incommoditeit, die aen de bal van mijn voet hadde.

Naermiddagh was tot Kneller, om hem te seggen, gelijck Portland begeert hadde, dat hij de Con. tronie in profil most maken, om iñ tapijten van 't huys te pas gebracht te werden. Een Edelman sat voor hem terwijl ick bij hem was.

Daer stondt een schilderije van Mylady Stowne (onlangs aeñ Lord Rennela getrouwt), eñ heel fray zijnde.

5 *Maend.* Was smergens naer buyten, om van Loon te spreken van mijn quade voet, daer hij een rond wit dingetje met een mesje afnam, en een plaestertje op leyde, seggende dat wat wijde schoenen dragende, het van selfs wel vergaen soude. Daer quam smergens uyt het voorz. wit een droppel of twee claer water, eñ quam daer onder het seer of de exteroogh een hollicheit, daer men in steken konde; had daer altoos wat pijn aen.

6 *Dynsd.* Was smergens buyten.

Eenen Goodman, een comediant, en galant, soo geseght wierd, van Mylady Cleveland, wierd als vañ conspiratie zijnde gekregen.

Monginot was bij Tien, en kreegh een guyny. Tien reed om van Loon te spreken, die niet thuys was.

Bij proclamatie wierd op het lijff vañ ghene, die iñ proclamatie waeren, 1000 ₤ sterl. geset.

De verleden weeck had de Princes van Denemarcken een doot kindt, een dochter.

7 *Woensd.* Was naerm. iñ vendue van Lankrings remains, eñ kocht voor 2½ ₤ sterl.

Was altoos half krepel aen die seere voet, het seer altoos een weynigh dragende onder de pleister.

8 *Dond.* Nicht Beckers en Mevr. Creitsmar speelden tot onsent.

Eerst was iñ vendue vañ voorz. remains.

Had altoos pijn aen mijn rechter voet.

9 *Vrijd.* Was tweemael te Kinsington.

Savonts kreegh door C. Hulst last een antw[t] aeñ St. Gñael te schrijven, tot bedancking vañ goede sorgh, die sij tegens de Fransche invasie gedragen hadden, eñ die voor̄ persoon van de Coningh hadden.

Had pijn aen mijn voet als voren.

10 *Saterd.* Was savonts tot Neufville.

Mijn vr. speelde tot n. Becker, eñ won 3 guinys.

11 *Sond.* Was desen dagh niet uyt.

Naermidd. was Sylvius bij mij.

Had wat beter moedt als de verledene weeck voor mijne affaires.

Graham, Sylvius swager, was op suspicie mede gearresteert. Oock Buckley, die in Mevr. Creitsmars courtje woonde, gisteren.

Mevr. Creitsmar was savonts bij ons.

Pijnlijck aeñ voet.

12 *Maend.* Des mergens had Tien weder sijn oude benaeuwtheit.

Plot was smerg. bij mij, en bracht mij een receptje voor mijn vrouw.

Tien had gehoort, dat King James naer Schotlandt was, maer sijn aenbrengens waeren selden van gevolgh.

Mevr. Creitsmar had gehoort, dat seer vileyne pasquillen tegen de Coning gemaeckt waeren, en gestrooyt in Maliebaen.

13 *Dynsd.* Was tweemael naer Kinsington; vondt daer smergens geen clercken.

Savonts speelde Mevr. Danckelman en Mevr. Harel tot onsent.

14 *Woensd.* Naermidd. was tot Gibson, daer Mylady Manchester quam, en bestede een mignatuertje van haer dochter. Had een roodachtige eñ puystige tronie. Kocht printen daer en betaelde Gibson alles af tot op 4 shill.

15 *Dond.* Savonts was tot Neufville.

Smerg. was Sonnius bij mij, en smidd. ten eten; sagh er wat vervallen en vermagert uyt, seyde dat seer met de scheurbuyck gequelt was.

Naermidd. sondt om twee printen tot Gibson, gisteren vergeten.

Sond aeñ Hulsten, om de jongste Creitsmar voort te helpen met een pas van Blatwait.

Hoorde dat Myl. Arran, oudste soon van wijlen de Lord Hamilton, niet naer Schothland geloopen was (gelijck geseght geweest hadt), maer vañ Con. de keus had van naer Hollandt te gaen of in den Tour.

Tot Neufville (de Landlord een snyer wesende) waeren twee juste au corps, met silver geboort, gestolen, soo ick daer uyt gingh.

16 *Vrijd..* Was smergens buyten. Sagh dat sterck gewerckt wierdt aen een nieuw wachthuys, bij de deur van 't Parck, te Kinsington. Sav. was weder buyten.

17 *Saterd.* Naermidd. was tot Neufville. Daernae haelde mijn vrouw tot Harel, daer sij speelde met een dame, Mylady Roscommon genaemt, die 9 gl., die sij verloor, niet en betaelde.

18 *Sond.* Savonts was Sylvius bij mij alleen.

19 *Maend.* Was den geheelen dagh thuys.

Was seer koudt weder, gelijck bijnaer dese gansche maend geweest was.

20 *Dynsd.* Was tweemael te Kinsington. Praete met Myl. Scarborough op̄ antichambre, eñ seyde hij mij eerst alleen, dat dese voormiddagh Sr William Perkins gevangen was, een vañ principale conspirateurs. Hadden hem gekregen iñ Temple. Daer was oock tijdinge gekomen dat Myl. Athlone met een corps van 40 esquadrons sich geposteert hebbende voor Givet, Gñal Maj^r Koehorn het Fransche magazijn van fourage etc. gebombard^t en geheel verbrandt hadde.

Was seer koudt weder, eñ vroor alle nacht.

De Coningh gingh savonts niet iñ Praers.

Wierd een ordre gedepesch^t, die in mijn bed contresigneerde, voor̄ Pr. v. Nass. Zarbruck, om de garnisoenen te mogen verleggen.

21 *Woensd.* Smergens was le Sage bij ons, en betaelden wij hem af.

Charnock, King eñ Keys wierden gecondemneert als Traitors. De moeder van King maeckte eenigh geraes, en wilde Cap^n Porter doen iñ old Baily ponjarderen, omdat haer soon beschuldight; maer wierd vastgesett.

22 *Dond.* Was savonts tot Neufville, eñ daernae tot Mevr. Creitsmar, daer mijn vr. speelde.

Eerst was Neufville bij mij.

Naermidd. was Sonnius bij mij; wilde hebben, dat de Coningh mede soude inleggen, om een conterfeitsel van van Dijck, met swarte gesnedene mouwen, te loten.

23 *Vrijd.* Was 2 mael buyten.

Smerg. sprack met een oude edelman van 76 jaer, die seyde, Papa in Holl^t over langh gekendt te hebben.

Sprack buyten oock Bidlo, eergisteren van Oxford gekomen met 5 a 6 jonge Hollanders, en hadden daer veel fraeye dingen gesien, eñ op de recommandatie van Mylord Ormont veel goedt tractement ontfangen.

Smidd. gaff de Con. audientie aen een deputatie.

24 *Saterd.*. Naermidd. was tot m^{r} Rose, en sagh de meeste part van sijne papiere-konst; daer waeren eenighe capitale teeckeningen, maer niet van mijn smaeck. Kocht van hem niet.

25 *Sond.* Was niet uyt om 't quade en koudt weder. Schreef veel van dese memorien uyt. Naermidd. schreef veel van dit Journael in 't net.

Daer was een eynde vañ rouw, aengaende 't lijnwaet, eñ begon men kanten te dragen.

26 *Maend.* Schreef smergens noch uyt een deel van dit Journael.

Was niet uyt, om 't quadt en koudt weder.

27 *Dijnsd.* Was noch leelijck weer van regen en windt; was smergens en savondts op Kinsington.

Naermidd. was Mevr. Creitsmar bij mijn vrouw.

Smergens schreef op iñ nette lijst van mijn teeckeningen een gedeelte daervan, dat geduerende 3 a 4 jaeren gekocht eñ maer slordigh aengeteeckent hadde. Was smerg. eñ savonts te Kinsington.

28 *Woensd.* Teeckende noch all aen van de voorz. teecken^{en}.

29 *Dond.* Noch all aengeteeckent vañ voorz. dingen.

30 *Vrijd.* Tien noch all qual. wesende van sijn vapeurs, resolveerden wij van hem naer Holl^{t} te laten gaen, eñ Cap^{n} Noorthey hem sijn bedt etc. gepresent^{t} hebbende, vertrock hij met Gijs etc. naer Gravesand, daer het schip ley.

31 *Saterd.* Savonts was Mevrouw Harel eñ Mevrouw Plot tot onsent.

April.

1 *Sond.* Smerg. was iñ kerck.

Men hoorde dat Myl. Alesbury iñ Tour geset was.

2 *Maend.* Wierd Sr John Friend iñ Old-Baily gecondemn^t over hoogh verraedt.

Daer quam een Proclamatie uyt om Myl. Mongomery te apprehenderen.

Was met mijn vrouw om de H^r en Vr. v. Nieuwenhuysen te besoecken, maer waeren uyt. Gingen van daer tot de vr. v. Ouwerkerck, daer Mad^e le Cocq quam. Gingen noch savonts tot Mevr. Creitsmar, daer Mevr. Danckelman mede quam.

3 *Dynsd.* Was 2 mael te Kinsington, sonder daer iets uyt te rechten, als een br. v. bedanckinge aen Zeel^t, over haer compliment over de ontdeckinge van 't Plot.

Cornelia, onse meydt, seyde, dat den oudtsten Eck, broer van die voor Namen sijn arm afgeschoten wierd, dickwils bij m^rs Ellis, die in ons huys een kamer had, komende aen ons eet-camertje, quam en daermede boncoeurde.

4 *Woensd.* Vernatti wierd, soo gesecht wierd, iñ Custody genomen, op suspicie van 't verraedt, maer dit was vals, of bij een misslagh vañ naem, meenende dat hij eenen Bernardi was. Hij stondt oock iñ publicque niews.

5 *Dond.* Naermidd. was Mevr. Creitsmar tot onsent. Seyde, dat Keppel 300 ℔ 's jaers aen sijn maitresje gaf, die meid geweest was bij de dochter van d^r Monginot, eñ geseght wierd nu te Chelsey te woonen.

Schreef de lijst af van mijn papiere konst.

6 *Vrijd.* Twee-mael te Kinsington, sonder iets te doen te krijgen; als daer quam, sonden de clercken savonts (ord^s als ick al te bed was) dingen om te contrasigneren.

Naer buyten rijdende, nam onder wegen Neufville op.

De Con. had 2 a 3 brieven van compliment vañ Provintien verleydt, daer anders (soo Hulst op ordre van Keppel den 3. verleden seyde) ick antwoordt op soude geschreven hebben.

Smergens, soo ick uytgingh, stondt een jongman, geheel geen neus hebbende, in 't voorhuys.

7 *Saterd.* Vernatti wierd effectivel. in custody genomen, maer weder los gelaten op het bevinden van̄ misslagh.

8 *Sond.* Was smergens in̄ kerck.

Savonts quam Sylvius tot onsent, als nu zedert eenighe tijdt altoos sondaghs deed.

9 *Maend.* Naermidd. was tot Neufville. Was savonts tot Mevr. Creitsmar, daer onder andere een joff. Browne was, dochter van̄ schilder, eertijds Capiteyn. Was seer fraey, maer, soo geseght wierd, had ros haer. Mijn vr. op een brief van Tien gingh met een koets nae Gravesand, en vond hem niet wel, als sanderen daeghs van 't schip bij haer quam.

Vernatti wierd losgelaten.

10 *Dynsd.* Was 2 mael te Kinsington.

Mijn vr. quam naermidd. weder van Gravesand en rancontreerde den Hartogh van Wirtenberg op̄ wech, die quam om t'scheep te gaen.

11 *Woensd.* Was smiddachs ten eten tot Danckelman. Daer was oock m^r Bartue, broeder van Myl. Linsey. Was betael-meester of soo iets in de Tour. Had sijn eygen haer, en̄ was een groot praeter. Had in Turkijen, Polen etc. geweest. Daer was oock m^r l'Eremitage, m^r Hofman, een Pools Gentleman etc. Mevr. Danckelman hoorde een dagh of twee geleden, dat swanger was.

12 *Dond.* Smerg. quam Sonnius bij mij, en att met ons smiddachs. Was vermagert en̄ vervallen.

13 *Vrijd.* Was tweemael buyten.

Stond in twijffel om de executie van Friend en̄ Perkins te gaen sien, moetende dese middach geschieden; maer soo als uyt Kinsington quam, sach de kijckers altemael wederom komen, en̄ reed naer huys.

Nicht Becker en̄ Mevr. Creitsmar speelden tot onsent.

De Tryals van Friend liepen ten eersten in druck langhs de straet, gelijck die van Charnock, King en̄ Keys mede gedaen hadden.

14 *Saterd.* Naermidd. met den avondt was tot Made de Neufville.

Hulst, den oudsten, was bij mij, hem ontboden hebbende om te hooren vañ convoyen naer Hollant, mijn vr. daer nae toe willende. Hadden de broer van le Begue bij ons.

15 *Sond.* Smergens was een Offic. van Ormond bij mij, om een passept voor kleeren van 't Regimt.

Savonts was tot mr de Neufville.

16 *Maend.* Was savonts wat ongerust over de paspen, die Myl. Ormond begeerde, en daerover vañ clercken geen antwoord kreegh.

Mevr. Creitsmar was tot onsent.

Had naermidd. een Fransman bij mij, die voor een ander eenige teecken en printen te koop hadde, maer was niet veel te beduyden.

17 *Dynsd.* Was smergens eñ savonts te Kinsington.

Sprack den oudsten Hulst, die bekende dat iñ leste reken. vañ Secretarye in de . . . gl. te weynigh voor mij geset had, door eenigh abuys, daer niet al te vast op staen konde.

Smergens quam mij Jacobsz van Danzick hoetelen.

Tegen dynsd. toekomende souden gejugeert werden Brigadier Rockwood, Majr Lowick, Capn Knighsly, mr Cramborne. Oock was daer prise de corps tegen de 3 nonjurant persons, die Perkins in sijn executie bijgestaen hadden.

18 *Woensd,* Was smerg. niet uyt. Tegen den avondt gingh op de n. beurs, en kocht twee kokertjes voor mijn Fransche scheertje. Van daer reed naer Cooper, de cryer, en kocht wat crayon en root cryt. Sagh daernae een deel van sijne teeckeningen, maer vondt daer niet onder van mijn gadinge.

19 *Dond.* Naermidd. quam Neufville met sijn soontje bij mij, nam haer mede tot Gibson, daer voor 12 ££ 6 schill. aen teeckeningen kocht. Hij wilde geen betaling in shillings hebben: soo betaelde hem op reken. 7 ££ in pistolen.

20 *Vrijd.* Was smergens in̄ voorbereydingh [1]).

Wilde aen Gibson 6 ℔ aen shill. betalen voor̄ teeckeningen, maer hij wilde die niet ontfangen, de schill. staende om binnen korten afgeset te worden.

Savonts was te Kinsington.

Savonts was Mevr. Creitsmar tot onsent.

21 *Saterd.* Smergens besigh met teecken^{en} in ordre te brengen. Naermidd. kreegh brieven van Wiljet, dat Tien over ter Veer en̄ Rotterdam in̄ Haegh aengekomen was.

Had een brief naerm. van̄ H^{r} Heemskercken, Envoyé te Weenen, over iets dat de Coningh mij belast had aen hem te schrijven.

Mevr. Creitsmar en nicht Becker waeren tegen den avondt tot onsent.

22 *Sond.* Was smergens ten Avontmael in̄ Duytsche kerck. Naermidd. preeckte daer een Paep, die van onse religie geworden was.

Naermidd. Neufville bij mij en gingen tot sijnent, daer sijn vr. mijn teecken^{en} thoonde.

23 *Maend.* Was smergens niet uyt. Naermiddagh ten ½' sessen gingh tot Isac, om hem mijn teeck^{en} te laeten sien. Vondt daer een Offic^{r} van̄ Garde, d^{r} Hutton en̄ de Conte Mariani, die verleden jaer in 't Leger bij de Graef van Soisons was, met noch een Spaegnaerd, die sij don Puas noemden, een lichten vogel. Dese vertelde ons, hoe hij zedert het Leger in Italien geweest was, daer de jegenwoordige Keurvorst van Saxen mede was, een extravaganten vogel, die verleden somer een kalf willende het hooft afhacken, sich selven een groote quetsuer in 't hooft gaf. Dese verhaelde hij, hoe hij te Venetien een festin gegeven had van omtr. 20 menschen, die yder een signora medebrachten, en dede de Keurvorst all die gasten haer naeckt uyt-trecken, en daernae alle haere kleederen ver-

---

1) In margine: Dit was den volgende dagh.

branden door een dingh, daertoe expres gemaeckt. Hield se daer 3 dagen langh, en voor yder paer was een tafel, en voor altemael nieuwe kostelijcke kleeren gemaeckt; in 't eynde van 1e dagh deed hij alle de keersen uytblasen.

Isac gaf ons vin d'Ay en vin de Tockay (te) drincken.

24 *Dynsd.* Was tweemael te Kinsington, en de Con. ging naer de Prayers, soo ras ick inquam. Praete wat met ons en Ambassadrs.

Gisteren vertelde mijn vrouw, dat onsen Ambassar Citters in Spagnen sich op de reys van steen had laten snijden, daernae sijn reys vervolght, en audientie van Con. gehadt hadde.

25 *Woensd.* Was een danck-dagh over de ontdecking van het verraedt, en savonts waeren in all de huysen keersen in vensters, en te Kinsinghton een vierwerck.

26 *Dond.* Naermidd. gingh te voet naer Whitehall, om te sien hoe het er daer uytsagh, en vondt het er seer dick van stoff.

Was moede, niet gewent zijnde zedert eenighe tijdt veel te voet te gaen, en de straten omtrent Charring Cross van regen glibberigh zijnde.

27 *Vrijd.* Was smergens te Kinsington, maer aenkomende hoorde dat de Coningh op de jacht was.

Savonts daer weder komende, hoorde dat hij te Honslo gegeten hadde, en op Honslow-heath gejaeght, maer niet gevangen.

Liet naer Myl. Portland sien, met dessein om hem over de Con. profil te spreken, en antwoordt van Kneller te brengen etc., maer was smidd. naer Londen.

Sagh savonts de Con. in 't voorbijgaen, en docht mij dat hij mij oock sagh.

Mevr. Harel, haer suster en Mevr. Creitsmar speelden tot onsent.

28 *Saterd.* Naermidd. was met mijn vr. tot de tinne-

gieter, die ons tin leenen mos voor ons gastmael. Daernaer tot confituriers op Sherincross, Fransen allebeide.

29 *Sond.* Lieten Danckelman met sijn vrouw nooden tegen dynsd., maer lieten sich excuseren, moetende selve volck hebben op die tijdt.

Gingh sav. met mijn vr. tot de vr. v. Zuylestein al. Myl. Rochefort, daer een Engelsche oudachtighe Madame quam, niet als Engels sprekende.

Savonts was tot Neufville, daer een langachtige gerefugieerde quam, die daer noch eens gesien hadde, eñ die seyde dat iñ Haegh gingh woonen.

30 *Maend.* Smiddachs hadden te gast Mevr. Creitsmar, Harel en sijn vr. en suster, joff. Romf. Hij quam laet, hebbende te Kinsington geweest met sijn confraters vañ Professie te Londen, om aeñ Con. haere associatie te presenteren. Daer was noch de Commis van der Esch, nicht Becker eñ nicht Vernatti, Sylvius en Brienne met sijn vr. Was een dier mael.

Smerg. kocht twee groote wijn-glasen met decksels voor een crowne.

Sylvius seyde, dat Goodman pardon soude hebben, om de andere te beklappen.

Mey.

1 *Dynsd.* Nam Neufville op de wegh mede naer Kinsington. Seyde, dat Goodman vrij gingh langs de straet; dat oock Goodman voorz. vrij langs de straten gingh; dat eenen Berkenhead, die mede iñ Proclamatie stondt, gevangen was, gisteren of eergisteren. Hij was die, die onder vele naemen geweest had van East, West etc. Gaf aen Kien een brief, die van Heemskercken, om aeñ Con. te geven.

2 *Woensd.* Was naermidd. op Whitehall, om mijn boec-

ken en papieren van daer te doen transporteren naer mijn logem[t], ten eynde om die naer Hollandt over te brengen. Daernae tot Mad[e] de Neufville, daer de Marq[s] de la Muse mede was. Had tegen den avondt geweldige vaeck.

3 *Dond.* Deed mijn voorz. boecken over-brengen.

Savonts gingh tot Harel, daer mijn vrouw speelde eñ Mevr. Creitsmar.

3 *Vrijd.* Was tweemael buyten te Kinsington.

5 *Saterd.* 1).

6 *Sond.* Sylvius was savonts tot onsent. Seyde, dat sieck geweest was, en sagh daer noch wat onnosel uyt. Mevrouw Creitsmar was oock tot onsent.

7 *Maend.* Het Parlament wierd geprorogeert tot in Jun., en seyde men dat de Coning geresolveert was saterdagh toekomende te vertrecken.

Chagrineerde mijn selven, omdat nogh geen schip had om in over te gaen.

8 *Dynsd.* De Ambassadeurs van Venetien deden smergens haere entree, die seer fraey was. Hadden 50 lacqueyen, in kostelijck levrije gekleedt, eñ een koets, die al 3 a 4 entrees gedaen hadde.

Savonts ging naer Kinsington, om te sien hoe soude konnen scheep raecken, daerover met Brienne sprack, die mij alle goede officien beloofde bij Myl. Dorset, eñ sijn fac-totum Kosling, aen wien op sijn raed een briefje schreef, om plaets op een jacht.

Keppel in Hulst sijn camer had geseght, dat ick met Zuylestein most gaen, gelijck altoos gewoon was; dat mergen de ordres voor̄ jachten souden gegeven werden.

Mevr. Creitsmar was ten onsent, eñ Mevr. Plot met haer dochter; oock quam nicht Vernatti, een tijdt langh daernae Ady, haer dochter.

Nicht Vernatti presseerde ons seer om sanderen daegs,

1) Niet ingevuld.

of een anderen, tot haerent te eten, dat wij excuseerden op het aenstaende vertreck.

Kreegh een ordre voor ons op het jacht de Charlotte, daer wij de cajuyt souden hebben voor ons alleen.

9 *Woensd.* Kreegh 3 pack kleeren van du Laurier thuys.

De Capiteyn van ons jacht, met namen . . . . [1]), was tot onsent en seer beleeft. Daer quamen noch vele adieu seggen.

10 *Dond.* Noch quamen adieu seggen Mevr. Creitsmar, nicht Vernatti tot 2 maelen, oock Sylvius, de vrouw van Ouwerkerck, Mevr. Harel, die kreet als wegh gingh.

Vertrocken van Londen naer Deptford, daer het jacht lagh, om daer in te slapen. Deptford is te lande 6 mijlen van Londen.

11 *Vrijd.* Sackten smergens af tot Gravesend, daer wij quamen (ten ½ thienen vertrocken zijnde) ten half twee, en lagen daer tot snachts toe. De windt was altoos Oost.

Stanley, de groome, quam op ons jacht en bleef daer tot naermidd.; ging doen op de Mary.

12 *Saterd.* De voorgaende nacht afgesackt zijnde tot beneden Gravesende, voeren weder tot daertoe op, om de jonghste Keppel en̄ de langhe Ittersum te soecken, maer de andere jachten siende weder afkomen, liepen wij mede weer af, sonder nae haer te vernemen op 't landt.

13 *Sond.* De voorgaende nacht sackten af naer Marygate, daer naermidd. ten 3 ueren aenquamen, de Con. daer al wesende voor ons. Ittersum, de Hulsten, 2 Schotse Heeren met Keppel quamen daer terstont op 't jacht, zijnde met de Con. te Marygate gekomen, die maer 6 mijlen daer van daen was gelogeert geweest.

14 *Maend.* Gingen met all den hoop ten halff vijven tseyl naer Hollandt; maer de windt weder West loopende, quamen wederom te Marygate. De Con. gingh van boordt

---

1) Niet ingevuld.

en bleven daer den ganschen dagh leggen, de windt soo blijvende. De Capitein att bij ons.

15 *Dynsd.* De Con. quam schielijck aen boord op de middagh, en seylende met de vloot, avancerende 6 ueren, met groote stilte.

Naermidd. ten 4 ueren sagh men van de mast 9 schepen, maer setteden cours van ons af.

16 *Woensd.* De Capitein att bij ons, eñ oock Giaur.

17 *Dond.* Deselve aten weder bij ons.

18 *Vrijd.* Quam de jonge Marcgraeff van Bareith bij ons, en geen provisie hebbende, gaven hem een lamsquartier om te braeden.

19 *Saterd.* Quamen smiddaghs te Rotterdam, en savonds, God loff, in den Haegh. Giaur was smergens al van boord, eer wij gekleedt waeren.

20 *Sond.* Men seyde, dat de Coningh mergen soude vertrecken naer 't Loo.

Naermidd. was Berkestein bij mij, en sagh mijn papiere konst. Pereira was bij mij, sprack van eenige apparentie van vrede.

21 *Maend.* Was savonts op 't Hoff om de brieven, die op 't seggen van Pereyra geschreven hadde, geteeckent te krijgen; gaff die aen Kien, die se mij daernae geteeckent wederom sondt.

De Raed-pens^s heete mij welkom voor̄ Conings camer.

Pereyra was bij mij en sprack van vrede, eñ dat eenen Cailler en noch een ander daerover naer . . . . [1]) gesonden was.

22 *Dynsd.* De Con. vertrock noch niet, gel. 't gerucht geweest hadde.

Broer Rijckaert was bij ons ten eten, mijn vr. hem hebbende genoodt.

Was besigh met mijn goedt te schicken.

---

1) Niet ingevuld.

De vrouw van Oudegein quam mij plagen om geldt en voorspraeck. Gaff haer een pistool.

23 *Woensd.* De Coningh vertrock dese mergen naer 't Loo. Kien had hem gevraeght, op mijn versoeck, of ick wel iñ Haegh mocht blijven om mijne affairen wat te doen, dewijl hij op 't Loo soude wesen, en had hij geantwoordt: „Jae, hij mach blijven soo lang als hij will." Dit leste mocht wel een emphasis hebben.

Savonts gingh de oudtste Hulst wegh.

Naermidd. was Berkesteyn bij mij, en siende mijn teeckeningen, seyde: nu moet ick er mijn broeck bij neerlegghen.

24 *Dond.* Was seer besigh met schicken, eñ sond al de uytgaende papieren, die tot Londen tot nu toe gelaten hadde, naer de Secretarye in den Haegh, zijnde in onsekerheit ofte daer oock wederom soude komen, de saken van mijne charge soo seer verloopende.

25 *Vrijd.* Sond een bode, om een jacht naer Antwerpen te hueren.

26 *Saterd.* Tijdinghe komende dat des Coninx reys noch was uytgestelt, liet het jacht weder opseggen, gevende de schipper een ducaton.

27 *Sond.* Vergeten aen te teeckenen.

28 *Maend.* Vergeten etc.

29 *Dynsd.* Vergeten etc.

30 *Woensd.* Vergeten etc.

31 *Dond.* Quam tijdinge dat de Con. saterdagh van 't Loo soude vertrecken, daerom weder moste gehaest werden.

Naermidd. Jac. Bartolotti niet thuys gevonden hebbende, gingh tot br. van St Annelandt, die alleen thuys was, eñ gingen wij wat om 't Voorhout rijden.

Junius.

1 *Vrijd.* Huerde het jacht weder in.

Tegen den avondt quamen broer Rijckaertz. eñ suster van Nieuwerkerck, om mij adieu te seggen, eñ reed ick met suster tegen den avondt wat wandelen, die mij vertelde hoe Tien, in mijn vrouws en mijne absentie, met de peerden vloogh, en in twee dagen heen eñ weder, daermede te Amsterdam geweest had, eñ hij in korte tijdt van 8 a 10 dagen tweemael hondert gl. van Jan Wiljet genomen had; dat, als sij hem reprehendeerde, dat hij de peerden soo fatigueerde, hij haer seyde, dat hij van sulcke dingen niet hooren wilde, eñ self heel wel wist hoe hij hem daerin gouverneren moste. Hierover had savonts haspelarije met S., die Tien uyt malle liefde altijd wilde voorspreken, en nam qualijck dat suster mij van hem gesproken hadde.

Broer Rijckaert had al weder gehoort van vrede.

2 *Saterd.* Hebbende smergens ten 10 ueren gegeten, reed alleen in mijn coets naer Rotterdam ten 11 ueren, eñ voer van daer in het gehuerde jacht met Wiljet naer Antwerpen, en quam dese nacht tot bij Alblasserdam. Het jacht vañ R. Pens[s] en de Wildt was kort v. ons, maer geloove sijluyden te lande waeren gegaen.

3 *Sond.* Smergens weder tzeil gegaen zijnde, quamen ten 10 ueren doorͤ Kill, eñ anckerden daer om 't koud weder en stercke windt, met noch menichte andere schepen, die hier alle gestreken hadden. Bleven daer den ganschen dagh leggen.

4 *Maend.* Gingen met den dagh weder tzeyl, en quamen smerg. ten 10 ueren voor 't Slaeck, moetende daer weder strijcken en blijven leggen tot 2 ueren naermiddagh, om water genoegh te krijgen.

De windt was van smerg. af goedt en Noorden, met regenachtigh en winderigh weder.

Had met mijn matras op de vloer geslapen.

Quamen savonts omtrent anderhalf uer van Antwerpen in de Marie, hebbende altoos goede windt en een stijve koude.

5 *Dynsd.* Thoonden mijn passepoort hier aen 't fort, gelijck aen dat van Lillo mede gedaen hadden. Quam vroegh te Antwerpen.

Wiljet gingh smergens naer de peerden sien, die wel waeren aengekomen.

Hoorde, dat de Coning desen avondt eerst te Berchem soude slapen, en dese middach te Brackschaten eten; dat de legerwagens eerst van avondt mede aldaer te Berchem souden wesen.

Van Leeuwen quam hier dese mergen, om provisie voor de Con. tegen de middach te koopen.

Sprack Orange eñ Gabriel, de tafeldecker uyt het jacht.

Was schoon weder.

Ten half sessen nam een huerkoets, en reed op den tour tot half achten. Daer waren 18 à 20 koetsen.

Hoogendorp, Drost van Steenbergen, was met een jacht vañ Oost-Indische Comp^e te Antwerpen, eñ leyde nevens het mijne; hij had 5 vrouspersonen bij hem.

6 *Woensd.* Quam S. Hulst als ick noch te bedd lagh. Had te Berchem, een uer van Antwerpen, in een huys, daer̄ Con. logeerde, geslapen, soo hij seyde seer qualijck. Dat de Con. hadde belast, als sijn broer vooruyt sondt naer Gendt, daer de Con. gingh om de reveue te doen van Vaudemont's corps, dat hij bij hem soude blijven. Dat de Con. op die reys gingh om de vijandt te abuseren en schilijck wederom te komen in een dagh ofte twee, en in een uer of anderhalf hier door soude komen, gelijck geschiede, de Con. de Marquis de Bedmar bij hem hebbende.

De bagagie-schepen kregen alle te samen ordre om naer Waelhem, een uer van Mechelen, te gaen leggen.

Tegen den avond ging een weynigh wandelen door̄ straten bij het jacht, maer voelde een lassitudo spontanea, eñ quam weder terugh.

7 *Dond.* Voeren smergens met den dagh naer Mechelen, daer ick al slapende quam.

Een bode (Meuleman) gesonden door mij, om te vernemen hoe het stondt bij de brugh bij Waelhem, quam weder eñ seyde, dat al leger-schepen daeromtrent leyden, eñ de peerden vañ legerwagens daeromtrent iñ weyde liepen.

Desen geheelen dagh bleef tscheep iñ haven leggen en vermaeckte mijn reys-caertboeck, de caerten daer maer los eñ niet gespeldt in leggende. Was schoon weder.

8 *Vrijd.* Meuleman, de bode, dese mergen nae Walem geweest zijnde, om te vernemen vañ marche, quam mij seggen ten half 4, dat de wagens vañ Con. besigh waeren met laden (van) het goedt, dat uyt de schepen te Walem gekomen was, maer dat noch geen ordre gekomen was wanneer souden marcheeren; dat dese naermidd. bij mij soude komen.

Het Leger onder den Prince van Vaudemont, daer de Con. nu bij was, lagh bij Gendt; dat 't welck de Prins van Nassau Zarbruck commandeerde, lagh bij Leuven.

9 *Saterd.* De nacht voor desen dach, iñ vroeghe mergenstondt, maeckten eenige schippers, die iñ haven daer wij lagen, met haer schepen deur wilden, hadden de schoren, daer mijn jacht tegen ley, los gemaeckt [1]) dewijl onse schippers sliepen, eñ het water ondertusschen afgeloopen zijnde, raeckte het jacht soo op eene zijde, dat men daerin qualijck gaen of staen konde, en vele dingen omverre vielen.

Meuleman en Wiljet te Walem bij Isac geweest zijnde seyden, dat daer noch geen ordre was van te vertrecken; dat Isac mij tegen 's anderen daeghs noode, en Wiljet seggende dat mijn clairet op was, gaf hij Wiljet 6 flessen mede, maer was slechte wijn. Dit talmen vañ marsch gaf mij eenighe gedachten, of de Con. niet wilde soo ras voort wesen.

10 *Sond.* Pinxter, quam noch geen ordre.

---

1) Bij vergissing heeft de auteur het gezegde *maeckten* herhaald in den vorm van *hadden gemaeckt.*

Ick gingh niet op Isax noodinghe.

Naermiddagh reed wandelen door eñ bij de stadt.

Het was kermis te Oelem, dicht bij deselve stadt, eñ een menichte volck was op de straet, die daer door loopt, zijnde schoon weder.

Snachts sliep weder in 't jacht.

11 *Maend.* Smiddachs Wiljet hebbende uyt geweest, quam seggen dat hij geweest hadde op 't huys te . . . . . [1]); dat daer 't volck vañ Con. gevonden hadde, eñ dat de Con. daer desen avondt slapen soude. Is omtrent een groot quartier uers van Mechelen. Dat de Con. mergen van daer soude marcheren nae Waveren, bij het Leger van Nassau Zarbruck.

12 *Dynsd.* Vertrock smergens uyt het jacht eñ van Mechelen, eñ Wiljet naer den Haegh, hebbende mij eerst sien vertrecken met den treyn vañ wagens van 't Hoff, die Kip leyde envraeghdemij en passant, of van haer geselschap wilde zijn. De koetsen van het Hoff noch de Con. reden noch niet, en hadde ick daer nae wel een uer gewacht. Dit was een marsch omtrent 8 ueren langh, eñ door seer quade wegen, slickerigh eñ leggende vol witte steenen.

Passeerden eyndelijck door het dorp Erp, eñ aten in grooten haest, niet ver van daer, op een huys, dat de Graef van Bergeyck toequam.

Mijn karr savonts bleef achter, een peerd, dat een klophengst was, niet meer voort willende, soo ick hoorde van luyden die de karr voorbij gepasseert waeren, en hadden se omver sien leggen. Hierdoor was seer verlegen, te meer omdat niet wiste hoe het daermede was afgeloopen; sond een reys of twee naer plaets daer se de carr gesien hadden, maer konde geen bescheydt krijgen.

Moste in mijn calesch in mijn kleeren, al sittende, slapen, niet wel gesindt zijnde.

Eer smergens vertrock, kreegh een brief van mijn vrouw.

---

1) Niet ingevuld.

13 *Woensd.* Hebbende dese mergen ten half vieren wederom nae de karr laten vernemen quam die eyndelijck ten 8 ueren.

Reden voort en quamen in het Leger, gecampeert leggende omtrent het steedje Waveren; logeerde met de Con. in een Benedictiner Clooster.

Ireton gaff ordre aeñ Commys van Pereira, om mij voor geldt te laten volgen van de fourage, die voor de Coningh gekomen was, 8 bossen hooy eñ 1 sack haver; maer aen tafel met ons zijnde, gaff soo veel te verstaen, dat daerin niet soude konnen continueren in het toekomende.

Savonts was Mevrouw de Gruyter bij mij, zijnde gelog. geweest, soo sij seyde, bij Myl. Athlone in 't Clooster, daer wij nu waeren, en daer nae door hem besteldt in Waveren voorz. in een particulier huys. Seyde te komen om van de Con. recommandatie te hebben aen de Keurvorst in haer mans saeck tegen Mestraten, die sij nu vervolgde nae sijn doodt, daerbenevens willende vañ Con. versoecken eenich pensioen.

Een Monnick in 't clooster (daer hij maer alleen was nevens een ander) seyde, Papa van reputatie wel gekendt te hebben, nevens sijne goede qualiteiten.

14 *Dond.* Sliep de voorgaende nacht beter, die als iñ koets gepasseert hadde, eñ herstelde mij wat, zijnde van die nacht in de cales soo gefatigeert, dat moeyte hadde om te gaen op mijn beenen.

Bij al dese moeylijckheit quam noch, dat de fouragie niet te krijgen was. Ick resolveerde sanderen daeghs naer het magazijn te Leuven te senden, op Rademaeckers raedt, de Commissaris van de fouragie, die hier in 't Leger was, mij een briefje gevende op die die te Leuven was, van 36 bossen hooy en 12 sisters haver.

Was all dese tijdt seer melancholicq, doordien de Coningh niet meer en sagh noch en sprack, en kreegh groote gedachten om Portland eens daerover te spreken.

15 *Vrijd.* Sond smergens vroegh naer 't magazijn te Leuven, om hooy en haver; maer mijn volck waeren sav. ten half 9 noch niet wederom.

Tegen den avondt was de Provoost Orrock een tijdt lang bij mij.

Omtrent 3 ueren quam Mevr. de Gruyter mij seggen, dat de Keurvorst de afdoening van surseantie tegen haer sententie tot last van Mestraten geteeckent hadde.

Keppel, den oudste, soo hem tegen quam, gaende om te eten, scheen sijn hooft van mij af te draeyen.

16 *Sond.* Smerg. was Kien bij mij, bedanckte mij van een Acte van Vendrich of L[t] aen yemant van sijn maeghschap of vrienden gratis gedepescht[t].

Sprack vañ faveur vañ twee favoriten eñ seyde, dat die vañ jonghste aenwies eñ de andere afnam. Gaf hem het Reglement op de vivres voor dese campagne, dat de Pr. van Nassau Zarbruck gemaeckt had voor het Leger, dat hij commandeerde, eñ dat Orrock (noch niet gepubliceert zijnde) versocht op de Con. naem mochte gesteldt werden. Gaf hem noch een briefje, aen mijn onder simpel couvert gesonden.

De Coningh deed een reveue vañ Infanterye dese morgen, in een seer regenachtigh weder.

Myl. Portland dese morgen voorbij gaende, groete mij seer beleeft, en vraegde naer mijn gesontheit. Savonts dede hij mij versoecken eens boven te willen komen, daerop dacht of hij mij mogelijck spreken wilde van iets aengaende mijne charge; maer als boven quam vondt daer een Italiaen bij hem sitten, hebbende een cijffer, dat hij seyde aeñ Con. gepresenteert te hebben, eñ van de Keyser daertoe van Weenen gesonden geweest hebben. Wilde het aen Portland en mij uytleggen, maer konde het niet wel begrijpen, eñ scheen niet veel te beduyden te hebben. Seyde, dat de Franschen hem onderwegen geplundert en alles afgenomen hadden. Myl. Portland sond hem aen onse

tafel te eten, eñ laste aen sijn Stalm[r] hem ergens te doen slapen, sullende hem morgen vroegh wat doen geven.

Savonts bracht mij S. Hulst 92 gl. ontfang.

Was altoos seer ongerust.

17 *Sond.* Regende den ganschen dagh.

Gingh savonts tot Isac, ten deele om hem te seggen, dat ymant gisteren aen tafel mij geseght hadde, dat Sayer vañ Con. tot chef van onse tafel gesteldt was. Vondt hem gekleedt op sijn bedt leggen, hebbende de gewoonlijcke pijn aen sijn voedt. Bij hem waeren d. Menard en d. . . . . [1]), sijn neef.

Was altoos melancholicq.

Smiddachs droncken Sayer eñ Weck seer sterck aen tafel, en komende tot Isac, konde men het seer wel aen haer sien.

Sprack de jonghe Vernatti savonts bij de antichambre.

18 *Maend.* Had smergens een brief van S. Schreef, dat nicht Sevenaer haer oudste soon aen de pockjes verloren had; dat de clercken een nieuwe derde aengenomen hadden, genaemt Nolla, eñ soon van een onder-schout te Leyden; dat Tien iñ Haegh was, maer noch mager eñ bleeck.

Naermiddach was de Prevoost Orrock een tijdt langh bij mij. Seyde dat, den oorlogh gedaen zijnde, hij in 't sin hadde te Doorn op sijn buyten-plaets te gaen woonen.

19 *Dynsd.* Marcheerden met het Leger van bij Waveren tot een dorp, genaemt Corbais, wesende 2 ueren van Waveren. Sagh in 't voorbijrijden het dorp van Waveren, dat afgebrandt geweest hadd en vele nieuwe daken had; de kerck was mede heel afgebrand geweest. Corbey is 2 ueren van daer.

Wierd gelogeert in een Pachthoff, toebehoorende een weduwe, genaemt Mad[lle] de Bethunes; had een dochter,

1) Niet ingevuld.

die in passant sagh als mij quamen spreken van sauvegardes etc.

Was zedert de fatigue van voorgaende nacht gequelt met de lassitudo spontanea, soo dat met moeyte gingh, de wegen oock vuyl en door keysteenen ongemackel. wesende. Had oock een groote constipatie, en wierd desen dagh ende de voorgaende nacht schier niet quijt. Omdat in voorz. Pachthoff seer naeu gelogeert was in een gewelft camertje, en daer de muyl-esels veel geraes maeckten, om dat de stallen daer dicht bij waeren, meende mijn tent op te setten op het eynde van een soort van een laen, maer konnende die niet krijgen als ten 2 of 3 ueren, en ondertusschen volck van (een) Engelsche Lord, 18 of 19 jaer oudt, komende haer tent dicht bij de mijne opsetten, resolveerde weder in 't camertje te gaen, en sliep daer dese nacht wel, daer geen ordre wesende om mergen vroegh te marcheren. Att savonts maer een weynich in mijn camer; had groote vaeck den gansche naemidd.

20 *Woensd.* Het Leger en de Con. bleven te Corbais.

Myl. Portland en Dopf waeren smergens heel vroeg uyt, waeruyt gegist wierd, dat men morgen wel mochte marcheren.

Weck vertelde aen tafel, dat hij gesien hadde bij den Hertogh van . . . . . [1]) hier in 't Leger, een monsterdier, geboren van een kat en een hondt, maer meest gelijckende aen cat. Had langh haer.

Had tegen den avondt Mad^{lle} de Bethune, vrouw van 't huys, bij mij, om sauvegardes voor haer schoonsoons goedt.

Wandelde savons, om mijn peerden te sien.

21 *Dond.* Bleven noch te Corbais.

Gaf noch twee sauvegardes aen vrouw van 't huys voor haer schoonsoons goederen. Heete m^{r} de Pinchart. Was

1) Niet ingevuld.

niet langh met haer dochter getrouwt, eñ sij was nu bij hem swaer.Sij droegh een geweldigh langh peignoir. Had de vrouw voorz. gisteren noch twee gegeven.

Savonts att wat in mijn camer. Schreef aen mijn vrouw.

22 *Vrijd.* Bleven noch te Corbais.

Sond noch twee sauvegardes aen Mlle de Bethune, vrouw vañ Pachthoef, daer ick logeerde.

Des middachs vond de Fiscael van Wouw eñ . . . . . [1]), Griff[r] van de Crijchsraed, aen tafel, uyt den Haegh gekomen zijnde.

Van Wouw seyde, dat iñ Haegh noch sterck vañ vrede wierdt gesproken, ende dat de grootste difficulteit was de restitutie van Straesburg.

Savonts seyde mij iemant dat, als men wilde, men 1000 rijxd[s] te Amsterdam krijgen konde op̄ vrede, mits cautie stellende van 2000 wederom te geven, indien die voor̄ lesten Decemb. toekomende gesloten soude wesen.

Was doncker en regenachtigh weder, maer regende evenwel niet dat te beduyden had.

Montpouillan quam desen dagh in 't Leger, eñ oock de Conte Mariani, die wij verleden jaer met de Conte de Soissons in 't Leger gehadt hadden.

Was geen seggen van marcheren.

Hulst bracht mij 248 gl. aen geldt.

Naermidd. was de Schouth van Zuylichem, hebbende de peerden vañ artillerye aengenomen, een tijdt langh bij mij; seyde de van Genderens nu sich wel souden laten vinden om te contribueren tot de behoudeniss van 't huys te Zuylichem.

23 *Saterd.* Bleven te Corbais.

Tegen den avondt wandelde wat eñ sagh naer mijn peerden, eñ nam het kussen uyt mijn koets, om niet te dienen aen mijn knecht voor een hooftpeuluwe.

---

1) Niet ingevuld.

Att savonts in mijn camer.

Schreef een brief voor̄ Officieren v. Torsay, om betalingh van̄ wagengelden.

24 *Sond.* Naermiddach was de vr. van 't huys weder bij mij, om te spreken van sauvegardes. Haer dochter, aen Pinchart getrouwt, quam mede.

Bleven te Corbais, en dat men hier soo langh bleef, gaf gedachten of daer wel wat aen mocht wesen van dat men seyde van̄ vrede.

Men seyde, dat daerover Dijckveldt stondt, om naer Parijs te gaen, ende dat hij soo langh wachte met in het Leger te komen, en̄ sijn Secretaris, die hier was, geseght hadde, dat hij noch soo ras niet komen soude, confirmeerde die gedachten.

Hulst quam segghen, dat Keppel geseght hadde van twee brieven te schrijven voor̄ Con., de eene aen 't quart^r van Nimmegen voor̄ Lt Coronel van Essen, om hem de wagenordonn^en te doen genieten, dewijl de Cor. geen dienst konde doen; de andere aen̄ R. P. Heinsius, om de Officieren van 't Regim^t van Torsay te doen hebben het restant van̄ wagenordonn^en van̄ verleden jare, om de sware onkosten bij haer tot recreuteringe gedaen zedert de campagne v. Namen.

Att savonts in mijn camer.

Savonts wandelde wat met van Loon en̄ Baersenburgh omtrent de Con. quartier.

De Con. had glasen in̄ vensters van sijn camer doen setten.

Schreef een approbatie op 't Reglem^t op̄ processen voor 't Hoff v. Gelderl^t.

25 *Maend.* Bleven te Corbais.

Smergens was de jonghe Vernatti bij mij, om een brief te halen, van sijn moeder aen hem geschreven.

De jonghe Keppel, dicht bij mij sittende aen tafel, sprack mij niet veel aen.

Schreef savonts aen mijn vrouw.

Vernatti seyde, dat Myl. Cuts noch niet in 't Leger gekomen was, besigh zijnde met een stuck goets van 3000 ponden sterl., dat de Con. hem gegeven hadde.

26 *Dynsd.* Sam. Hulst seyde mij naermidd., dat Keppel geseght hadde, dat de Con. een brief geaccordeert hadde aeñ H[r] Wildsdorff, overst Wachtmeester in de Keysers trouppen, om expeditie te hebben in een proces, dat hij hadde geintenteert, of soude intenteren, voor 't Hoff van Gelderland, tegens den Ontfanger Gñael, de H[r] van Hoogerheyden, over de goederen, waervan hij in possessie was vañ H[r] vañ Meteren, in sijn leven Commandeur der stadt Bergen op Zoom. Desen brief wierd binnen gegeven door Keppel of Hulst, moetende noch desen avondt wegh, soo sij seyden.

Naermidd. wandelde wat met de Fiscael van Wouw, en du Val, Griff[r] v. Crijchsr[t]. De leste seyde, dat een groote meydt, die Isac voor silverbewaerster aengenomen had en heel fraey was, hier te voren bij sijn broer gewoondt hadde. Baersenburg was smerg. bij mij, oock de Fisc[l] van Wouw eñ de Griff[r] du Val.

27 *Woensd.* Mijn knechts hadden dese morgen op fourage geweest eñ 3 trossen medegebracht, hoewel aen tafel geseght wierd, dat het fourageren op lijffstraff had verboden geweest.

Smergens was Ireton bij mij, pratende van 't een en 't andere, en onder andere van een neef, die hij gaerne aen een rijcke vrouw in Hollandt getrouwt sagh.

Hadden de fourage tusschen de 3 en 4 ueren moeten halen.

Hulst bracht 302 gl. aen geldt van zijnde eergisteren seer vele dingen geteeck[t].

Voor gisteren was de H[r] van Ruyven in sijn tent bestolen, een groot bast-coffer daer zijnde uytgehaelt dewijl hij sliep.

28 *Dond.* Smergens was de Fiscael van Wouw bij mij, brengende 6 of 8 sententien om geteeck[t] te werden. Was naermidd. op 't Hoff, om deselve sententien te presenteren, maer de Con. uyt zijnde, wachte daer een uer of anderhalf. Quam ten half 9 thuys, en beginnende doncker te werden, ten deele om de gladdicheyt vañ wegh, liet die door Hulst aen Kien geven, maer kreegh die desen avondt niet wederom.

Baersenburg was savonts bij mij, en seyde dat Mylord Selkirck niet meer als een rij-peerd en had, om de Con. te volgen; dat hij van tijdt tot tijdt een vañ Con. leende, eñ dat hij, Baersenburg, de Con. hem onlanghs in sijn camer had hooren seggen: vous serez le dernier à qui je presteray un cheval Dese Lord, ick iñ antichambre sittende, groetede mij seer beleeft, en vraegde naer mijn gesontheit, eñ Verhaeste besig zijnde met daer glasen iñ vensters vañ antichambre te doen setten, seyde hij, dat wij hier soo langh leggende, het een teecken was vañ vrede.

29 *Vrijd.* Sayer mij eergisteren geseght hebbende, dat hij, als Chef de la Seconde Table, Athlone en noch eenige andere van daegh soude te gast hebben, versoeckende dat ick daer wilde bij wesen; ick vreesende dat daer gedroncken soude werden, ging daer niet, en liet wat eten in mijn camer komen.

Smergens was van Wouw bij mij, vragende naer voorz. sententien. Seyde, dat hij eenige Officieren had hooren seggen, dat de Coningh stondt om naer Haegh te gaen; dat apparent praetjes waeren.

Bleven te Corbais.

30 *Saterd.* Hoorde smergens, dat se aen Isac of Sayers tafel gisteren lustigh droncken geweest hadden, eñ Sayer qual. had konnen staen. Dit seyde mij Baersenburgh, die smergens bij mij was.

Smiddaghs quam de Baron de Frise, soo wij aen tafel

saten, zijnde op reys, om weder naer de Marquis van Baden te gaen.

Naermiddagh was Mad. de Bethune bij mij over een sauvegarde.

Bleven te Corbais.

De Con. had geseght, in sijn camer gehoort hebbende, dat men gissingen eñ discoursen maeckte van sijn blijven of vertreck, uyt het maken van glasen in sijn quartier, — seyde dat hij die praters wel soude attrapperen, en laten glasen maken, al waer 't maer voor eenen dagh, door een glasemaker, die hij expres hem soude laten volgen.

Att savonts in mijn camer aen 't Hoff, quartier over thienen noch niet gegeten werdende.

Julius.

1 *Sond.* Smergens bracht S. Hulst mij 240 gl.

Wierd omtrent half 7 wacker van een droom, als of daer een mensch of twee in mijn camer sagh, met eenige schrick.

S. Hulst seyde naermidd., dat een memorie hadde uytgeschreven vañ Marq. van Baden, radende de Con., dewijl het scheen dat aen dese kant niet veel te doen soude zijn, dat men van hier een groot detachem[t] soude doen naer den Boven-Rhijn.

Hij sondt mij een ordre aeñ Comm[s] van Laer, om in alle haest te Maestricht 50 schepen bij een te krijgen, tot transport van canon.

Seyde, dat men sprack van overmergen te marcheren.

Was van daegh seer nat eñ vuyl weder.

Seyde, dat het gerucht was dat de Tractaten van vrede heel af waeren.

Naemidd. was Mad[e] de Bethune bij mij, om een sauvegarde.

Had een brief van S. Schrijft, dat haer en susters reys

naer Amsterdam binnen 8 a 10 daghen voortgangh soude nemen; dat Mevrouw Cool, suster van Jan van Vlaerdingen, bij de 80/m gl. uyt de loterijen gehaelt hadde.

Att savonts in mijn camer.

2 *Maend.* Desen dagh vergeten aen te teeckenen.

3 *Dynsd.* Sond smorgens op fourage met de escorte.

Smergens was de jonghe Amelisweert bij mij.

Hulst mij eenighe dingen te teeckenen brengende seyde, dat hem geseght was dat de Secretaris van Athlone meer als 2000 sauvegardes gedepescht[t] hadde in een jaer tijdts.

Gisteren, soo van Wouw aen tafel seyde, waerender 7 die mergen opgehangen.

Naermidd. was niet uyt, zijnde seer vuyl eñ glibberigh te gaen. At savonts in mijn camer.

Gaff aen Made[e] de Bethune een sauvegarde.

4 *Woensd.* Was vuyl eñ nat weder, en had moeyte om iñ eet-tent te geraken.

Bleven noch te Corbais, verwachtende, soo men meende, dat de Hessische etc. trouppen souden met ons conjungeren.

Over een dagh of twee was daer een mal gesegh, dat de Con. naer den Haegh soude gaen, eñ gisteren, dat de H[r] van Dijckveldt hier soude komen, den Hertogh van Savoyen inclinerende, om met Vranckrijck vrede te maken, apart.

5 *Dond.* Bleven noch te Corbais.

Altoos vochtigh en regenachtigh weder.

Vrouw van 't huys tweemael bij mij, altijdt klagende.

Was smiddachs seer gladt om naer̄ eet-tent te gaen.

Jonghe Vernatti was smergens bij (mij), en seyde dat sijn peerdt, in 't uytschepen te Willemstadt, soo goedt als sijn cruys gebroken hadde; vreesde voor importuniteyt om geldt te leenen.

De jonghe Keppel vertelde, dat de jonghste Welderen tegen Mevrouw Dorp (de Raetsh[rs] wijff) geseght had, met haer rijdende, Mevrouw, om het kort te maken, ick sal je niet ophouden, maer bruyen is de bootschap, en dat sij

antwoorde, wel is bruyen de bootschep, soo bruydt uyt de koets.

Savonts kreegh van Ida wat stijfsel, om mijn caert van van Langeren te repareren. Een brief van S.

6 *Vrijd.* Smergens was de vrouw van 't huys weder bij mij, om noch een sauvegarde, eñ lamenteerde seer over haere verliesen, en . . . . .[1]) dat men seyde wij mergen nae Giblours souden gaen, hebbende daer goedt.

Smergens was oock Baersenburgh op̄ selve tijdt bij mij. Liet haer noch een sauvegarde schrijven.

Bleven te Corbais.

7 *Saterd.* Marcheerden smergens ten ½ negen van Corbais. Was daer gelogeert geweest in een kleyn camertje, tot een capelletje gemaeckt, dat sijn uytsicht hadde op een vuyle basse-court, daer de stallen op stonden, eñ daer de muyl-esels vañ Con. groot geraes maeckten.

De vrouw van 't huys quam mij smergens noch hoetelen om een sauvegarde voor goedt, dat sij omtrent Giblours had, daer wij voormiddagh quamen: is twee klene ueren van Corbais.

Het landt langhs de wegh is all plaines, ende de wegen goedt.

Madame de Bethune en haer schoonsoon m^r^ Pinchard waeren genoeghsaem geresolveert haer goedt te abandonneren, om dat vreesden voor de achterstallighe contributien van 't Landt daeromtrent geëxecuteert te werden.

Een monnick van het Clooster kende mij noch vañ voorgaende reys, dat daer geweest waeren.

Had snachts te voren sterck geregent.

Te Giblours gekomen wesende, quam men mij seggen, dat mijn eene bastpeerd op een plaets, daer water stondt, was gaen leggen, en bevond het eene coffer, daer boecken in waeren, en noch andere petites necessités, met noch

1) Onleesbaar.

een ander, daer mijn twee packen beste kleeren in waeren waeren eñ een deel lijnwaet, van binnen nat geworden, voornemelijck het eerste. Had veel werck om de boecken te droogen, om se van 't rotten te beletten, en was daer de gansche naermiddagh mede besigh.

De Religieusen hier sijn Augustijnen.

8 *Sond.* Smiddachs aten bij ons 4 a 5 hooghe Engelsche Officieren: Matthews, Seymour, Row etc., eñ wierd sterck gedroncken door Sayers voor-drincken.

Was altoos regenachtigh weder.

Gaf noch een sauvegarde aen een kerel, die Madame de Bethune mij naergesonden hadde.

Bleven te Giblours. Dese plaets light op een rots, de muren anticq der uyt-siende.

Was leelijck en vochtigh weder.

Savonts aen tafel hoorde men, dat mergen vroegh de Coninck naer Namen gingh, om de wercken te sien, zedert de belegeringh gemaeckt.

Was noch seer besigh met mijn goedt ende boecken te droogen, eñ daervan de meeste noch soude iñ Haegh moeten laten verbinden.

9 *Maend.* Smergens ten 6 ueren gingh de Coninc met sijn coets naer Namen.

Was smergens noch al besigh met mijn natte goed te droogen.

Naer de middach gingh met van Wouw eñ de Griffier du Val iñ kerck, die aen 't Clooster is, een andere met vele huysen zijnde over eenighe jaeren afgebrand. Boven een autaer staet een beeld van Christus, dat sij noemen Le Dieu de Giblours, eñ daer sij hier miraculen van vertellen, eñ hoe dat het een dood kindt had levendigh gemaeckt, maer was maer voor een korte tijdt geweest. Dese kerck eñ gebouwen hadden gestaen op eene hoochte, daer van daen men een groot gedeelte vañ linie konde sien.

Sliep snachts te voren wat ongerust, een brief in hooft

hebbend, die aen̄ niet equipperende Provintien most schrijven, daerbij komende het geraes van het volck, die met de Con. souden menen mede gaen, en̄ dat van 4 ueren begon.

Was den heelen dagh droogh en̄ koudachtigh weder.

Hulst bracht een rekening van 180 gl., in den Haegh ontfangen, die belaste dat men aen mijn vrouw soude geven.

10 *Dynsd.* Smergens waeren de Baron de Heyde en Baersenburg aen mijn camer, maer was niet op, en gingen heen.

Gisteren avondt quam Dijckveldt uyt den Haeg, maer Hoornman, sijn Secretaris, seyde mij op de antichambre, daer ick Dijckveldt savonts welkom heete, dat hij stondt om weder derwaerts te vertrecken, en meende elck een dat het over de affaire van̄ vrede was.

Savonts quamen de Papen van het Clooster mij twee kerels aenbrengen, die sij seyden spions van onse kandt te wesen. Dese seyden, bij een partij Fransen gisteren geweest te zijn, die sij meenden noch in 't bosch de Villers te wesen, en̄ te komen om op de fourageurs van mergen te passen. Ging met haer op̄ antichambre, en̄ adresseerde haer aen de neven van Portland, en raeckteder soo af. Sij seyden, bij een partij geweest te zijn, daer een gedeguiseert vrouw-mensch onder was, maer 22 jaeren oudt.

Dijckveldt gingh noch dese naermiddagh wegh met een escorte van 60 peerden.

Naermiddach ging in mijn calesch een weynigh voor aen in 't Leger rijden, en̄ quam door de straet van Giblours, daer het seer vuyl was, wederom.

11 *Woensd.* Smergens was Baersenburg bij mij, en̄ gingh met hem wat wandelen door en̄ om het Clooster, daervan de kerck, tsamen met meeste dorp, over acht jaren all afgebrandt was. In dese kerck, daer se soo wat stroodack boven gemaeckt hadden, waeren de boeren met haer meubeltjes gevlucht.

Stondt ten ½ 9 op, omdat de Baron de Heyde geseght had, dat samen met Baersenburgh choccolate soude komen drincken, en was met de lassitudo spontanea gequelt.

Baersenburgh hebbende gesproken met Cap^n Goudecker, had gehoort dat iñ vrede noch gearbeidt wierdt, en daertoe apparentie was.

Men hoorde van geen marcheren noch belegeringen.

Brachten mij een pasp^t te contrasigneren voor eenen Abbé de Bouclier, om met 3 a 4 vrinden te mogen gaen jagen sur les terres des Alliés, en oock om iñ steden vañ Geallieerden te mogen komen. Eñ dit geleeck wel nae eenighe handeling. Was voor 2 maenden. Yemandt seyde mij savonts aen tafel, dat Aecken eñ (ni fallor) Luyck wierden voorgeslaghen tot plaetsen daer toe. Dat de Franschen presenteerden de Con. als Con. v. Engelandt te erkennen, en sloegen voor dat men aen King James een pensioen soude geven, op conditie dat hij 't geldt daervan soude moeten verteren in Italien, eñ niet in Vranckrijck. Voorts de conditien vañ Aeckense vrede. Dit waeren soo losse praetjes.

12 *Dond.* Schreef niet.

De Coningh had naermiddach een langhe conferentie met de Keurvorst.

Was zedert 3 a 4 dagen seer heet weder en sonder regen.

Wandelde wat om 't Clooster met Baersenburg.

Smergens was Baersenburg bij mij en wandelden.

13 *Vrijd.* Smergens was Baersenburg noch bij mij.

Ging eens bij Keppel, naest mij sijn camer hebbende, en wederom komende, seyde gehoórt te hebben van hem, dat een Garde de Corps sulcke prickelingen des vleesch gehadt hadde, dat hij, desperaet werdende, sijn heel instrument racitus [1]) hadde afgesneden.

Had een brief van Wiljet. Schrijft, dat de aenteecke-

---

1) Waarschijnlijk heeft de auteur bedoeld *radicitus* te schrijven.

ning van br. Christiaen's portie in 't Monnickelandt eñ in Zuylichem (zijnde leenen waervan hij bij testament sonder octroy niet hadde konnen disponeren) door de Heer Ripperda, Stadthouder vañ Leenen van Bommelerweerdt en verdere Leenmannen op mijn was geschiedt. Dat dit gecommunic[t] hebbende aen broer Lod. eñ broer v. St Annel[t], sij van gedachten waeren Broers sal[rs] portie te laten in drien splitsen, eñ dat alsoo van ons drien yder een gerecht negende-deel van 't huys en landt van Monnickelandt naer sich soude nemen ende verheffen.

Naer̄ middach, als van tafel gekomen was eñ naer de peerden gesien hadde, quam Myl. Portland en vatte mij al lachende van achteren om 't lijff, en vraeghde met vriendelijckh[t] hoe ick al voer. Seyde, dat wel was, om hem te dienen, eñ dat altoos wel geweest hadde. Seyde, dat mij in langhe niet gesien hadde (hadde hem zedert dat met dien Italiaen onlangs gesproken hadden, niet gesproken) en vraegde hoe het al maeckte. Daerop seyde Mylord: „so and so," daerop hij half seyde, dat „so and so" niet heel wel en was. Ick seyde, dat dese somer altoos was wel geweest, eñ dat, nu dat men de vrede gingh maken, sich fris moste houden. Hij seyde: „ho, jij bendt al weder vañ luy, die de vrede willen hebben," eñ noch iets daer bij, dat vergeten hebbe.

14 *Saterd.* Was smergens niet uyt. Was seer heet weder en droogh.

Smidd. att onder anderen bij ons de Brigadier Unkel, bekleedende de plaets van de President Weede, die al zedert eenige tijdt onpasselijck was, eñ niet in 't veldt geweest was; daer was oock een broer van Hompes, jonger als hij.

Heet eñ droogh weder.

Naermidd. was heen en weder bij de peerden.

Savonts quam Hans, mijn coetsier, eñ Cornelis, mijn carreman, mij seggen dat Jan, mijn palfrenier, met drie

van mijn peerden hebbende wesen weyden, eñ eens een weynigh daer van af gegaen zijnde, die niet weer hadde konnen vinden; dat sij peerden van dragonders, daer mede weydende, waeren nae-geloopen, eñ dat een jongen gesien had, dat die dragonders se medegeleydt hadden, eñ dat men se apparent mergen wederom soude krijgen.

Men hoorde van geen decamperen noch iets diergelijx, eñ scheen dat alles naer tijdingen vañ Heer van Dijckveldt eñ vañ vrede wachte.

Naermidd. was niet uyt.

15 *Sond.* De tijding, van dat Jan Bart in een gevecht tegen Munaert gesprongen eñ gebleven soude wesen, volgens tijdingh van Oostende, continueerde noch al, maer slap.

Hulst seyde, dat de Con. een brief wilde geschreven hebben aeñ Pr. Jean Francois de Nassau, in faveur van sijne Protestante ondersaten, die ick schreef.

Kreegh een brief van Wiljet, of pacquet, daer niet in was als Couranten.

16 *Maend.* Smergens was de jonghe Knaep van Breda bij mij om recommandatie. Seyde, dat den oude Buerstede gingh eñ stondt, maer groote gaten in sijn beenen hadde; dat den heelen dagh voor̄ vensters sat, eñ sagh wie daer voorbij gingh, eñ als het vrienden waeren, haer daernaer bekeef, waerom sij niet aen en quamen; — dat sijn animositeyt tegen de jonghe nicht . . . . [1]) en haer galant . . . . [1]) even sterck continueerde, niet tegenstaende die langen tijdt de sleutel vañ deur gehadt hadde.

Naermidd. quam Golsteyn bij mij. Seyde, dat de kleyne Mie van Stirumb noch bij joff. Golsteyn te Londen was, maer wegh gaen soude. Gingh met hem op̄ antichambre, om Athlone te spreken van een Acte van Resignatie van een Prebende voor sijn dochter Agnes, gedaen bij de oude vrouw van Amerongen.

1) Niet ingevuld.

Schreef aen mijn vrouw.

17 *Dynsd.* Smergens was Baersenburg bij mij. Gaf hem choccolate eñ gingh wat met hem wandelen, en sitten op de plaets daer Myl. Portlands Turcksche tent stondt. Op de wegh quam Beuckelaer bij ons eñ daernae van Leeuwen, Portlands Secretaris. Hoorde van Beuckelaer, dat de wagenmeester Kip in sijn jonckheit kuypen hadde geleert en hij, Beuckelaer, mede, geloove om wijnkoopers te werden.

De Con. had op de haese-jacht geweest met de hondjes vañ Graef van Nassau, maer quam smidd. laet thuys, sonder iets gevangen te hebben.

18 *Woensd.* Myl. Athlone mij smergens hebbende doen nooden, gingh daer smiddachs eten, hij mij een knecht gesonden hebbende om de wegh te wijsen naer een cense, ¼ uers van Giblours, daer hij logeerde. Daer aten eenige van onse Officieren, eñ oock een Frans Officier, die een partij van Athlone uytgesonden, gisteren nevens sijn partij geslagen en gevangen hadd. Hadde niet veel mine en was, soo 't scheen, al over de 50 jaren oudt. Waeren seer wel getracteert; daer waeren onder andere seer schoone rivier-creeften, grooter als ick ooyt gegeten hadde.

Men seyde voor seker, dat het tractaet tusschen Savoyen eñ Vranckrijck gesloten was.

Daer was een soon van Athlone, maer 16 jaer oudt, die gisteren in die rencontre geweest had.

M. Athlone seyde, dat in dit camp noch maer voor eens te fourageren was, maer de fourage van van daegh seer goedt geweest.

Hulst bracht mij 268 gl. 17 sts.

19 *Dond.* Was smergens niet uyt. Naermidd. was eens naeꝛ peerden sien, die met alle de knechts waeren gaen weyen, uytgenomen een.

Was niet uyt.

Kreegh schrijven van mijn vrouw, doe al te bedde was. Schrijft, dat mij 12 sacken haver met Thijs soude senden.

20 *Vrijd.* Naermidd. was Athlone bij mij, die de Acte van eene Prebende gratis gaf.

Naermidd. bracht mij Hulst een hoop Actens te contrasigneren. Golstein was oock bij mij met een horologie van Athlone.

Hulst seyde, dat Montpouillan hondert gl. gepresent[t] had aen Sare, Isax meid, en dat men seyde dat sij braef het werck mede dede, hoewel de Griff[r] du Val voor tijdt dat sij bij sijn broer de schilder gewoont had, haer eer wilde voorspreken.

In mijn vr. brief van gisteren schrijft sij, dat men in Holland sterck van de vrede sprack.

Golsteyn seyde, dat den Abbé Bouclier, daervan hier voren, en eenen du Cailles daerover te Wassenaer waeren. Dat Dijckveldt selff niet en ontkende dat daerin geemploj[t] wierd.

21 *Saterd.* Smergens was Bernickhuysen bij mij, te Namen in garnisoen leggende. Versocht recommandatie bij gelegentheit. Daernae had de jonghe Knaep, met het selfde versoeck.

De Con. reed ten 10 ueren uyt, om eenige trouppen te sien.

Was nat weder en gingh ick niet uyt, een tijdt langh besigh met een brief aen Heemskercken, Envoyé bij de Keyser, op ordre van Con. te schrijven, op mijn naem te schrijven, om tegen de Prins Jean Louis de Nassau de weduwe en soon van overledenen Prins . . . . . [1]) in een proces te assisteren.

22 *Sond.* Was seer vuyl, winderigh en nat weder. Was niet uyt. Was smergens soo koudt, dat in twijffel stond om vier te doen maecken, daer het vier a 5 dagen seer heet geweest was.

Den Envoyé van Savoyen, de President de la Tour, vertrock dese mergen. Men meende dat den Hertogh

1) Niet ingevuld.

tegens de wil vañ Geallieerden niet separatel. soude derven maecken.

Naermiddagh was de Predicant Menard bij mij een tijdt langh. Seyde, dat 11 kinderen gehadt hadde, eñ nu maer 2 [1]).

Gisteren bracht mij Hulst redel. veel dingen te contrasigneren. Seyde dat Sare, de fraeye schotelwaster, een groote hoer was.

Sayer seyde gisteren, dat sij daeghs te voren, naer dat ick wegh was, bij onse tafel binnen geroepen hadd.

23 *Maend.* Naermidd. haelden de wasters mijn goedt, om mergen voor de mars van overmergen te wasschen.

Montpouillan att smiddachs met ons, eñ naer dat ick wech gegaen was, hadden hem noch braef droncken gemaeckt.

Had een brief van mijn vrouw. Seght, dat Tiaen, broer Lod. soon, hebbende een seer aen sijn hals, tot onsent was, om van Berkestein genesen te werden.

Bijkans geen fourage meer hebbende, sond aen Athlone om wat te hebben, hij mij het gepresenteert hebbende, maer excuseerde eñ seyde de sijne oock op was.

Was niet uyt als bij de peerden, eñ wandelde wat op de hoochte van Myl. Portland's eet-tent.

De Landgraef van Hessen att bij de Con.

24 *Dynsd.* Wierd voor vast geseght, dat men mergen soude marcheren, eñ den eersten dagh gaen tot Sombref.

Kreegh een brief, om aeñ Con. te bestellen, vañ Cor. Sparrefelt, die ick voor̄ midd. aen Kien bracht. Naer hem siende op de antichambre, hoorde dat hij gisteren met van Loon questie gehadt hadde, en sij malkanderen dicht slagen gegeven hadden, en dat van Loon den attacquant geweest was.

Baron de Frise nam afscheidt van mij, vertreckende naer . . . . [2]).

---

1) Hier volgt een onleesbaar woord. 2) Niet ingevuld.

Smergens wierd wacker eñ voelde dat mijn neus begon te bloeden, maer was terstond weder over.

25 *Woensd.* Was smergens voor den dagh op, en reed met de koets van Geldermalsem van Giblours nae Marbais; eerst meende elck een dat men dese nacht te Sombref soude slapen, maer op de wegh wierd geseght, dat men van resolutie verandert was.

De Coningh logeerde in een goede cense, maer ick sloegh mijn tent een musquet-schoot van daer op een weyde, daer groote passage doorgingh, soo dat een sentinelle deed halen. Is een seer plaisant lantschap tusschen beyden. Men laet Sombref aeñ slincker hand leggen, is wel derdehalf uer van Giblours.

26 *Dond.* Was smergens ten half twee al wacker.

Reed van Marbais naer Nivelle met Isac, die onderwegen met Beuckelaer in sijn koets rencontreerde.

Logeerde tot een redelijck oude vrouw, gen^t Marie Gertrude Journay, hebbende een kleyn winkeltje, ende die seyde dat het eertijts haer welgegaen hebbende, met haer mans doot vervallen was. Had twee dochters, de eene genaemt Marie Adrienne, 23 jaer oudt, eñ de jonghste, genaemt Marie Claire, 20, dat was een langhe seer dunne meidt, beyde vrolijck van geest. Spraken niet als Frans en Wals.

Att smidd. op 't Hoff.

Het steedje is redelijck groot, met een hooghe spitse toren.

Savonts quam Daniel seggen, dat men aen het Hoff niet eten soude, om dat er ordre was van seer vroegh te marcheren. Soo at wat kerssen en dronck choccolate met de vrouw eñ dochters van 't huys, en gaff se een bottel seck.

27 *Vrijd.* Stondt smergens voor dagh op, brack mijn bedt af, eñ dat gedaen zijnde quamen de knechts seggen, dat van Jan Verhaesten gehoort hadden, dat men niet marcheren soude, of in allen gevalle niet vroegh. Soo

sette mijn bedt weder op, en sliep tot negen ueren. Dammes had gehoort, dat de Mareschal de Bouflers, hebbende twee dagen gemarcheert, te Soignies was gekomen, daer wij anders desen dagh souden gekomen hebben. NB. Dit is niet waer geweest.

Daniel met mij uytgegaen zijnde doe ging eten, gingh uyt sonder mij iets te seggen of te waerschouwen, en had de heele middagh niemant van mijn knechts, om mij te dienen. Seyde hem, dat desen dagh geen kost-geldt soude hebben. Hij seyde dat het Dammis beurt geweest was.

Had gisteren geen brieven van huys, hoewel de post gekomen was.

Schreef aen mijn vrouw.

Aen tafel att met ons een Fransch Officier, die Myl. Galloway expres uyt Savoyen gesonden had.

28 *Saterd.* Stond weder seer vroegh op, eñ rijdende uyt de stadt, quam terstondt bij de artillerye. Verschuer liet mij door-rijden, eñ quam soo a la teste van 't Leger.

Sagh Mevr. Verschuer, die men geseght hadde dat doot was; scheen van verre wat magerder geworden te zijn.

Onderwegen quam bij Isac, die Beuckelaer in sijn koets had; liet mij vragen of wat ontbijten wilde, gelijck met hem dede in 't koren, en gaf haer van mijn seck.

Quamen savonts te Marbais, eñ campeerde ick daer bij omtrent een cense, daer de Con. logeerde.

Wij aten daer in een koren-schuer, daer een pomp in was (memoriae causâ).

29 *Sond.* Vertrock weer vroegh, reed met Geldermalsems koets. Onderwegen quam daer eenigh kleyn gerucht, al of daer een Fransche partij, niet verr van ons, in een bosje was, maer had geen vervolgh. Quamen omtrent ten ½ drien bij een kleyn dorpje, genaemt Erp, heel dicht bij Ath, daer bij was een casteel, gen[t] Aetere, daer de Con. gingh logeren, eñ ick most campeeren in den bogaert, met verscheiden andere. Aten in een camer van

't casteel, daer van de muer leelijck doorwatert en gevlackt was.

Sayer, als Chef de la Table, had eenigh krakeel met Compton, de Groome, die voor hem iñ camer geraeckt was met eenighe andere.

30 *Maend.* Hebbende seer vervaeckt geweest vañ 2 leste marches, sliep dese voorgaende nacht wel.

Had smergens een brief van mijn vrouw, schrijvende dat Tien weder sijn vorige quael gehadt hadde, eñ sij daer seer in bekommert geweest was.

Gisteren, op mijn aenkomst, quam Sparrevelt mij hoetelen met sijn Sweetsche questien eñ warringen met Bielke etc., en wilde hebben dat ick de Con. daerover spreken soude, niet wetende hoe ick bij hem stond. Naer hem quam Boddenbroeck bij mij, eñ noode mij tot sijnent te Aeth, maer de melancholie maeckte mij onlustigh eñ seyde hem niet toe.

Schreef aen mijn vrouw. Att savonts in mijn camer.

31 *Dynsd.* Smergens vertrock Myl. Portland van hier naer Oostende, om van daer met twee schepen, die van Zijl bij een ordre, die dese morgen contrasigneerde, soude geven, over te vaeren naer Engelandt. Sommighe seyden, dat het was om dat het Parlament versocht hadde te weten hoe verre met het Tractaet van Vrede geavanceert was. Andere meenden, dat het was om ordre te stellen in die desordres, die daer waeren omtrent de saken vañ munt. In allen gevalle moet daer wel iets van importantie op het tapijt wesen, dat de Con. Portland in dese conjuncture liet van hem gaen.

De voorgaende nacht quam de Prins van Vaudemont in een coets met . . . . [1]) van sijn Leger in Vlaenderen, hebbende een sterck convoy bij hem.

Dat vertreck van Portland, aen wien ick van tijdt tot

1) Niet ingevuld.

tijdt over mijne affairen voor hadde te spreken, maeckte mij verlegen, maer hoopte het noch te sullen konnen doen voor 't eynde van de campagne, eñ dat hij tijdts genoegh daertoe soude hier wesen.

Augustus.

1 *Woensd.* S. Hulst was naermidd. bij mij, hem ontboden hebbende, en hem gelast met Keppel te spreken, om te weten door hem of de Con. goedt vondt, dat ick in mijnen naem schreef aen Will. Bastiaensz. [1]), dat de Con. goed vondt dat hij, als er occasie quam, Samson de la Court, die de Con. van hem nieuwen haring gebracht had, tot eenigh employtje soude recommanderen.

Hij, Hulst, raede mij, dat ick met mijn tent in een boomgaerd, achter het huys, soude setten, om vrijer eñ beter te staen dan daer ick nu was, ter zijden het huys. Gaf last om op te breken, maer Dammis uytgeloopen zijnde, eñ siende daernae dat het savonts vol koeyen eñ boeren liep, daer hij mij hebben wilde, bleef daer ick was.

Sprack naermidd. met Ireton om hem geldt te geven, dat in Hollandt door sollic[r] Berckelbach soude doen wederom geven.

2 *Dond.* Liet naer eten mijn tent en campement versetten, van voor het casteel van Atere in een groote bogaert, achter hetselve, daer geen andere tenten stonden.

Schreef met haest een groote brief aeñ Provintien, om spoedig geldt te fourneren oꝑ consenten, ten behoeve eñ tot soustien van Savoye gedragen, of mogel. noch iñ partije wilde blijven, tegen alle apparentie: want sijn tractaet met Vranckrijck, soo men meer eñ meer hoorde, gesloten was. Met dese brief haeste mij seer, omdat men sterck sprack van mergen te marcheren.

---

1) Hier schijnt iets in de pen te zijn gebleven.

3 *Vrijd.* Smergens had een brief van mijn vrouw, die gisteren had behooren te hebben. Schrijft, dat neef van St Annelandt Tien medegetroont hadde naer Haerlem, daer de joff[en] Munter mede souden wesen. Hier had niet veel sin in.

Smergens gaff 1200 gl. aen Ireton, om iñ Haegh aen mijn vrouw weder gegeven te werden doot sollicileur Berkelbagh.

Hoorde dat de vrouw van 't huys Mad[e] de Gomenye genaemt was.

Smergens vroegh had een groot geloey van koeyen omtrent mijn tent, dat mij belette te slapen.

Was weder seer heet weder.

Baersenburg seyde dat Harris, doctor van de Coning, 3 of viermael van religie verandert was. Was gerecommand[t] door laetsten Aerts-bisschop van Canterbury.

Was veel spraeck van mergen of overmergen te marcheren, en had de Con. aen m[r] Menard, die hem vraegde of sondagh het Nachtmael soude nemen (geantwoord): „jae, indien wij dan noch hier zijn."

Savonts gaff een half flesje sec aeñ wasters.

4 *Saterd.* Was weder seer heet weder.

Schreef op 't seggen van Hulst twee brieven, een aeñ Raedt van Staten, om̄ Ingenieurs te doen betalen, den anderen aeñ 3 quartieren van Gelderl[t].

Smergens was Baersenburg bij mij. Seyde, dat hij seer wel wist dat de Wilde commercie had met joff. Pacqué, eñ dat hij een chaude-pisse gehadt hadde van een vrouw, die door het Leger liep met fruyt, en die onlangs noch gesien heb, wesende een brunette, niet groot. Vid. 8 deser.

De Con. dede desen dagh een reforme onder de schildwachten, die aen particuliere tenten stonden, hebbende hem daer een lijst van doen geven. De L[t], die een gedeelte wegh nam, quam aen mijn tent oock, maer hoorde hem seggen, dat er daer een wesen most; sprack hem niet.

Hulst seyde, dat dat gesegh van marcheren weder heel

ophield; dat daer smergens veel brieven gekomen waeren, onder andere van Marq. van Baden.

5 *Sond.* De hitte was over. Was seer winderigh weder eñ was niet uyt als om smiddaghs te gaen eten.

Was met jeuckte op mijn rugh gequelt, meest savonts.

6 *Maend.* Smergens was Baersenburgh bij mij. Vertelde dat Sare, Isax meidt, een kindt gehadt hadde bij den oudste du Val, de schilder, daer sij bij gewoont hadde; dat de knechts vañ Hulsten in een vañ quartieren, daer wij geweest hadden, haer met anderen in actie gesien hadden. Seyde noch dat van der Myle (vañ artill[e]) een dochter vañ Advocaet Roosendael langh tot sijn gebruyck gehadt hadde, maer dat vernomen hebbende dat sij (een) Joodse galant hadde, hij haer dat in Baersenburgs presentie verweten hadde, eñ sij stout wederom sprekende, vañ Myle sijn degen getrocken hadde, eñ haer deur haer keurslijff gesteken hadde. Dat de vader haer hadde laten loopen, eñ sij vañ Jode onderhouden wierd. Seyde noch dat Betty, die verleden jaer bij Isack in 't Leger woonde, een kindt bij hem gehadt hadde. Dat sij in 't Leger dicht bij sijn logement gekraemt hadde, eñ daernae weder bij hem gekomen was. Dat sij heel gemeen was.

Naer Baersenburg was de oudste soon van neef Uytenhove bij mij. Seyde dat de twee kinderen, die sijn vader bij joff. Heuft, genoemt de Reyne Candace, had, seer qual. gemaeckt en miserabel waeren door de medecynen en sals volatils, die sij haer ingegeven hadde. Dat sij nooyt hadde willen toelaten dat hij, jonghe Uytenhove, sijn vaders plaets iñ Ridderschap kreeg, uyt ambitie.

De Con. was smergens met de fouragiers uyt.

Smidd. att Myl. Cutts met ons eñ sat bij mij.

Tegen den avond had een brief van mijn vrouw. Schrijft, dat daer noch groote hope tot de vrede was, en dat men seyde dat de handeling continueerde.

Was seer schoon weder.

Sond een assignatie van Ireton op Berkelbach van 1200 gl., ick hem hier die somme in goudt betaelt hebbende, luyde om aen mijn vrou te betalen.

7 *Dynsd.* Smerg. waeren Danckelman eñ Kien samen bij mij, en gaff haer chocolate. Danckelman seyde, dat de tijdinge vañ vrede, gisteren in mijn vrouws brief gekregen, niet veel en was, maer wilde sigh niet bloodt geven, geloove om die er bij waeren. Dat de Keurvorst van Brandenburg aeñ Hertogh van Savoyen, die hem sijne gemaeckte vrede met Vranckrijck genotificeert hadde, vrij scharp geantwoordt hadde. Naermidd. was thuys.

8 *Woensd.* Smergens had Baersenburg weder eñ gaf hem chocolate. Praete een tijdt langh met een Priester, die aen het hutje sat, dat dicht aen mijn tent stondt, en daer de Meyer van Athre in logeerde, zedert dat hier waeren, wesende sieck; nu was hij beter eñ gingh uyt het hutje. Seyde dat Made de Gomeny 3 sonen had, daervan de eene een hupsch slach van een jongh Edelman was en wel gemaeckt, dat die niet hier was; de tweede een jonghe los-bol, die niet had willen studeren; de derde had niet gestudeert, maer was heel qual. gemaeckt; behalven die waeren 2 susters thuys.

Naermidd. kocht voor 4 stuyv. aen peren van een meidt, die fruyt door 't Leger te koop bracht. Vid. 4 deser.

De Con. was uyt smerg. op de hase-jacht, eñ quam smidd. niet thuys als tot over 2 naer hem gewacht hadden; aen tafel seyde men, dat hij tot Keppel in 't Leger gegeten hadde.

Naermidd. quam een donderbuy, die scheen swaer te sullen wesen, maer waeyde meest over.

9 *Dynsd.* Was warm eñ schoon weder.

Smergens was Baersenburg heen en weder bij (mij) kort voor den eten.

Thoonde mij een kleyn Tartars swart peerdje, dat de jongste soon van 't huys voor 17 rijxd. verkocht hadde.

5 a 6 dagen geleden had la Coudriere aen Ireton een Engels peerd verkocht voor .. gl. Liet het hem eerst rijden en proberen, en vondt het soo snel, dat een ander peerdt van Ireton daerbij niet houden konde. De koop daerop gedaen zijnde, versocht hij, Ireton, en amy hem te seggen of daer een defaut caché aen was. Den anderen seyde neen, alleen dat hij hem wachten most van tegen boomen te rijden. De reden was dat het stock-blindt was, sonder dat men het aen̄ oogen sien konde.

Naermidd. wierd een spion gehangen, die aen beyde zijden gedient hadde.

10 *Vrijd.* Smergens had een brief van S. Seght, dat Tien 3 dagen in̄ Beverwijck geweest hebbende, van daer weder thuys gekomen was, maer St Ann^{t} daer noch gebleven, en dat die seer amoureus van̄ jonghste joff. Munter was, en̄ haer overal naeliep.

Smergens en naermidd. was Baersenburg bij mij. Seyde, dat de Wilde bij Ida, de waster, oock sliep, en̄ dat S. Hulst hem dat geseght hadde.

Mijn vr. schrijft noch, dat de vrede tot haer leetwesen heel af is, en̄ dat Dijckveldt en Boreel op wegh waeren om als Gedep^{den} te velde in 't Leger te komen.

Seyde naermidd., dat hij smergens de Presid^{t} la Tour en̄ de Conte de Soissons in serieuse discoursen met malkanderen gesien hadde. Dat daer tijding was, dat de Keyser 15000 man naer Savoyen deed marcheren, tot ondersteuningh van̄ saeck der Geallieerden.

Dankelman att met ons aen̄ 2^{e} tafel, en was mij seer beleeft.

11 *Saterd.* Smergens was de jonge Vernatti bij mij, en klagende dat de Offic^{en} van Myl. Cutts regiment in 10 weken geen geldt ontfangen hadden, bad mij hem 4 guineas te leenen, belovende mij die binnen 10 dagen weder te geven, vastel. meenende dat er dan geldt soude komen, 't welck ick dan dede, siende op sijne oude en̄ jonge

tante. Seyde, dat Myl. Cuts self om 4 a 5 guinys verlegen was.

Woey desen dagh seer sterck.

12 *Sond.* Waeyde weder soo sterck.

Was smerg. ten Avondtmael iñ predick-tent. Smidd. att Myl. Carmarthen, den Lt Admirael, aen onse tafel: scheen gaeuw te wesen.

Anne, een vañ wasters, 5 maenden swaer, klom gisteren sonder eenige hulp boven in een boom.

Soo naer̄ eten uyt de tent naer huys gingh, sprack mij Sare, Isax meidt, aen, en vraegde mij of ick dese winter mede naer Engelandt ging, en seyde dat het vraegde om mij haer dienst te presenteren voor meidt. Seyde dat ick geen meidt van doen soude hebben.

Tegen den avondt quam de Keurvorst van Beyeren bij den Con.

13 *Maend.* Had smerg. ten 8 ueren een brief van mijn vrouw vañ 11. Aug[ti]. Seght, dat apparent noch een 100 penning van 't jaer gegeven soude werden, zijnde geen geldt om de vloodt te betalen. Had smerg. Baersenburg. Dat Berkeltag de 12 gl. 1), die op hem geassign[t] had, betaelt had. Dat neef v. St Annel[t] geduerigh achternae liep de joff[en] Munter 2). Dat men seyde yder van haer wel 150 duysent gl. soude hebben. Dat men daer seyde, dat daer brieven die mergen gekomen waeren, dat de Con. in 10 of 12 dagen te Breda stondt te komen, om van daer te gaen nae 't Loo, om daer te trouwen met de dochter vañ Keurvorst van Brandenburg, die om die eynde op sijn huys Moylandt, bij Cleef, aengekomen was met een groote treyn, en daer de Keurvorstin eñ Princes mede in 't kort verwacht wierden.

Met mijn vr. brief kreegh oock eene van Mad[e] de Radiets, Dijckvelds nicht, weduwe, zijnde hij voor Namen

1) D. i. 1200 (zie bl. 618). 2) In margine: Dit is i een br. vañ 8.

gebleven. Daer was een req[t] aeñ Con., om een ongelimiteerde permissie te hebben te mogen nae Vranckrijck gaen eñ daer blijven, behoudende haer pensioen. Dit req[t] versocht sij mij aeñ Con. te geven eñ te recommanderen, en daerover met Dijckveldt te spreken, die doen in 't Leger was, en morgen weder stondt weerom te gaen. Sprack daerover met hem, eñ hij wees het heel af, seggende dat hij sich daermede niet moeyen wilde. Hij sat en sprack met den Envoyé Schutz iñ antichambre.

Van daer gingh op̄ voorplaets, daer Schuylenburg vondt pratende met ander volck. Sey dat mergen met Dijckveldt vertrock.

Tegen den avondt quam de Coning, hebbende te peerdt uyt geweest met een redelijcke suitte, aen d'oversijde van het riviertje, eñ hielde bij mijn quartier still, al of daer iets had willen sien, en reed daernae naer huys. Baersenburg was bij mij.

Savonts quam een Franse jongen met boeckjes, daer 5 van kocht, onder andere, Les amours du Mareschal de Boufflers.

14 *Dynsd.* Dijckveldt vertrock smergens met convoy naer Vilvoorden en van daer verder naer Hollant, eñ Schuylenburg met hem.

Sagh den jongste Hulst aeñ overzijde van 't riviertje praeten met een jonghe Engelsche vrouw, die waste.

Att savonts in mijn kaemer. Heet weder.

15 *Woensd.* Smergens seer heet weder. Naer de middagh quam een donderweder op met sterken regen, die wel een uer of 1½ duerde. Groef een greppel rontom mijn tent.

De Con. att gisteren avont eerst te ½ elven.

Smergens had een brief van Anne van Barlekum, versoeckende een assistentie van 25 gl.

Smiddachs hadden den oudste van Leeuwen en de H[r] van Voorschoten aen onse tafel, zijnde 2 a 3 dagen hier

geweest, en gelog[t] tot Myl. Athlone. Voorschoten vraegde mij, of ick dit leven noch niet moede wierd.

Smiddachs brocht mij S. Hulst dingen om te contrasigneren, en gaf mij een pistool, die de verleden reys mij te kort gegeven had.

Ten 11 ueren had Baersenburgh, sprekende of hij half wel soude genegen wesen, sijn dienst quitterende, op een buyten-plaets te gaen leven.

16 *Dond.* Schreef aen mijn vrouw.

17 *Vrijd.* Ida, de waster, was bij mij met haer suster, die bij de Brigadier Unckel woonde, en aen wie Ida's man door een brief afrade een huwelijck met Unkels coetsier, een weeuwenaer met twee kinderen, en die Paeps was; den brief konde sij niet lesen.

Had schrijven van mijn vrouw, dat daeghs te voren al had hooren te hebben, vañ 15. deser. Seght, dat de Marez voorgaende saterd. schrijven gehad hadde, dat hij 't Loo met al de beste meubelen soude opschicken, daeruyt de komste van des Con. bruydt conjectureerde. Dat er geseght wierd, dat de Con. 12 dagen te Cleef soude wesen, om het huwelijck te voltrecken, en dat dan de Con. met den heelen treyn naer 't Loo stondt te komen, en hem daer wat vermaeckt hebbende, naer den Haegh te komen, alwaer ordre gegeven was om 't oude Hof te meubleren, daer de Keurvorst en Keurvorstin souden logeren.

17 *Saterd.* De schilders Lotin eñ van der Heyden waeren bij mij, quamen om door leste de Con. in profil te teeckenen, eñ daeruyt een schilderije te maecken tot de tapijten, die te Brussel onderhanden waeren.

Savonts Baersenburg. Was seer heet weder.

Had een brief van mijn vrouw vañ 15. Seght dat sij de 4 guinys, die ick aeñ jonge Vernatti den 11. deser geleent hadde, voor verloren hield; dat hij van yder een geldt leende en daervan assignatie gaf op sijn moeder eñ de oude matante, die deselve niet wilden voldoen.

19 *Sond.* Was noch seer heet weder.

Smergens was Baersenburg bij mij. Naermiddach de schilders Lottin eñ van der Heyden; de leste had een conterfeitsel, dat op blaeuw papier met hoochsel naer̄ Con. gemaeckt hadde, dewijl bij aen tafel sat.

20 *Maend.* Smergens had Baersenburg en de Baron de Heide, daernae de schilder van der Heiden en Lottin, daer nae Bernickhuysen. Gaf se alle choccolate.

Smergens gaf op 't Hoff een brief vañ Rentm[r] van Diest, van Surpel, die aen Kien gaff om aen de Con. te geven. Naermidd. dede hem vraegen wat geseght hadde, eñ liet mij tot antwoordt weten, dat de saeck aen Topf gerenvoy[t] had.

De Con. att in 't Leger bij Keppel.

Montpouillan was gisteren al vertrocken, en Myl. Essex omtrent mij gecamp[t] geweest.

21 *Dynsd.* 1).

22 *Woensd.* Smidd. was veel praet aen tafel vañ Con. vertreck nae 't Loo, eñ beginselen van weddingen.

De groote bagage wierdt weghgesonden om de naeuwe wegen. Hield alle de mijne.

23 *Dond.* De geruchten altoos onseker loopende van 't vertreck, en Hulst pratende als of, wanneer de Con. mergen soude vertrecken, men de bagagie niet wel soude konnen voort krijgen, resolveerde, noch aen tafel sittende, naer den eten te vertrecken, en liet de bagage en tenten oppacken, eñ reed te 3 a 4 ueren naer de artillerye, die vooruyt marcheerde, en daer de Con. geseght wierd mergen met het Leger te sullen bij komen. Quam met de artillerye voorz. eñ naermidd. te Guibenguien, een uytgefourageert dorp. Deed aen Verschuer, die in een molenaers huys gelogeert was (vragen), of mij daer eenigh verblijff konde geven, maer seyde dat maer een kamertje

1) Niet ingevuld.

had, en dat de Maj^{r}, commanderende de escorte, mij in 't dorp wel logement soude doen geven; maer aen die gesonden hebbende, konde Daniel daer niet te recht komen, een geck sonder besouw wesende. Soo resolveerde te slapen in een knechts tentje bij de artillerye, sonder eten, als dat wat broodt met wat seck nam.

Smergens had met van Loon gepraet van sijne querelle met Kien.

In dat campementje quam een groot getal van soetelaers.

24 *Vrijd.* Smergens ordre wesende voor̄ artillerye om met den dagh te marcheren, hield mij voor̄ selve en dede de marsch met haer al vroegh. Quamen vele van̄ voorste van het Leger bij ons, die seyden (onder anderen Baersenburgh), dat haer tenten ten half vieren voort gemost hadden. Quamen omtrent 2 ueren in een dorp, genaemt Galmert, en Walsch Gamarage, door seer enge wegen. Niet ver van daer was een water-molen met een groot verval; stondt doe stil en eenige ruyters daer bij komende, eenige haer peerden willende doen drincken, vielen daer 2 in dat water en verdroncken, met noch een peerd.

Aten in̄ open lucht, de bagage achter wesende.

Den dicken Haersolte seyde, dat hij door̄ sorgeloosheit van sijn knechts, die de muylen verloren hadden, hij all sijn bagagie quijdt was.

Logeerde bij een man die houte klompen maeckte, en seyde dat hij sijn derde vrouw hadde; dat bij elck van sijn vrouwen 2 kinderen de eerste reys gehadt hadde, en̄ daernae noch meer; dat hij een soon getrouwt hadde, en dat die mede voor de eerste reys tweelingen gehadt hadde.

25 *Saterd.* Smergens ten 8 ueren quam Damis met een valsch gerucht van̄ boden, dat de Con. ten 10 ueren vertrecken soude, en̄ sijn bagagie terstont.

Hebbende Baersenburgh doen halen, versocht hem Kien aen̄ Con. te doen vragen, of ick met dit vertreck acht of 10 dagen in den Haegh mocht gaen verblijven.

Bleven te Galmert voorz. (in Walsch Gammarage) still.

Versocht Kien, door Baersenburg de Con. te vragen of naeř Haegh mocht gaen, en daer acht of 10 dagen blijven, dat de Con. toestondt en seyde: laet hem sijn dingen op sijn gemack daer doen.

Resolveerde naemidd. met Baersenb. tsamen met de Coning te vertrecken, die men dan seyde dat op̄ marsch naer Mechelen 50 a 60 peerden soude detacheren tot convoy voor eenige bagage naer Brussel, daer wij dan mede derwaerts souden gaen; maer op nader deliberatie, eñ op waerschouwinge van C. Hulst, dat de Con. op 2 ueren nae niet bij Brussel soude komen, resolveerden maend. onder het convoy vañ brood-wagens derwaerts te gaen.

De Con. logeerde hier in een huys, niet groot, vañ Prince de Steenbergen, daer geen glase vensters in waren, eñ een thuyntje daeraen met seer nette ypen heggen.

Savonts kreeg de versochte permissie.

26 *Sond.* Bleef te Galmert still.

Smerg. ten 8 ueren liet mij Kien door een messenger tweemael haelen, om mij op 't Hoff brieven te geven vañ Con. om te rangeren, eñ dan uyt den Haegh naer 't Loo te senden.

De Con. vertrock ten 9 ueren in een kales naer 't Loo, passerende verbij mijn venster. Sagh Keppel over hem sitten, hebbende een groot gepoeyerde peruyck.

Wandelde smergens iñ kerck, daer men sich niet roeren konde van all 't boeren-goedt.

Naermiddagh was de Fiscael van Wouw mij adieu seggen. Seyde, dat aen 't Tractaet van vrede noch haperde, dat wij vañ Fransen noch wilden hebben Doornick en Duynkercken gedemolieert.

Gisteren eñ van daegh schoon warm weder.

Voormidd. bij mij een barrevoetse Monnick, genaemt Pere Louis Hannepin (die meene noch eens gesproken te hebben); hadde groote reysen in 't Noorden van America

gedaen, sijn compagnon door wilden omgebracht zijnde. Stondt om noch een boeck van sijn reysen te doen drucken, en ging tot dien eynde naer Amsterdam, bij Visscher, die het uytgeven soude.

27 *Maend.* Vertrock met Baersenburg in mijn koets ten 6 ueren naer Brussel. Het convoy voor broodwagens wesende 300 peerden sterck (ruyters en dragonders).

Omtrent half wegen van Brussel zijnde, quam een ordre van halte te houden, werdende een stuck weeghs van ons 8 esquadrons peerden gesien, die men niet en wiste wat volck waren, maer avanceerden niet op ons. Dit maeckte een groote inquietude onder ons convoy, soo veel swacker als dese ruyterije zijnde, en was ick vrij verlegen, hebbende al mijn bagage en geldt bij mij. Naer een half uer wachtens marcheerden voort, en sagen op het eynde dat het volck van ons leger was, en den Brigadier Pijper, bij haer, dat ons gerust stelde.

Quamen ten 1 ueren te Brussel, en reden door de stadt om logement te krijgen, dat nergens in herbergen, naer dat wij op menichte plaetsen gesocht hadden, konden vinden, en resolveerden bijkans naer mijn schip, dat in haven lagh, te gaen, maer raeckten eyndelijck tot Mevrouw de Gruyter, die een weduwe uyt haer beste camer deed gaen, om mij te logeren, en gaff Baersenburg oock boven een camer. Sij stondt omme haer geboden te laten aenteeckenen met een Luytenant, daer sij mij over eenige weken van geschreven had, genaemt Villers, en die tot haerent in huys logeerde. Was 't verleden jaer voor Namen gequetst geweest aen sijn been, en die wonde was noch niet genesen.

28 *Dynsd.* Bleef met Baersenburgh te Brussel.

Smergens was tot neef Hoefnagel, die mij was komen besoecken, en verreuylde aen hem peerden tegen schilderijen, te weten: mijn Engelsch rij-peerd, dat verleden voorjaer te Londen gekocht hadde met een sael, voor een

schilderije van Pourbus, van het geslacht vañ Hoefnagels, daer grootemoeder Huygens in quam, hebbende een papegaey op haer hand, eñ oudt omtrent 15 à 16 jaeren. Het conterfeytsel van Pourbus self, spelende op een luyt etc. etc. Het peerd had mij, naer onthoud, 200 gl. gekost. 2 carr-peerden gaf voor een schilderije van eenen Martins, die geseght wierdt geleert te hebben van Rubbens, daer in quamen 3 van sijne kinderen eñ een grooten hondt, daer der een van op-klom, en het andere wesende een meisje, den hondt, daer sij mede speelden, vast hield, seer aerdigh gedaen. Een klein swart knechts peerdetje gaf voor een conterfeytsel vañ Card[l] Carondelet.

Een klop-hengst en een past-peerd verkocht voor 24 pistolen.

Naermidd. was tot m[r] Simonis, die veel schilderijen en een deel quade drucken van printen had, daervan hij hem oock voor een groot gedeelte wilde ontdoen. Was een recht dwerchje, en seer gequelt met de jicht.

29 *Woensd.* Gingen in mijn leger-schip, eñ peerdeden daermede tot Willebroeck.

30 *Dond.* Talmden langh tusschen het landt van ter Tolen eñ Zierikzee.

31 *Vrijd.* Avanceerden van daer tot Dordrecht, daer in 't schip bleef slapen, en Baersenburgh raeckte tot den Advoc[t] Moleschot, en bij sijn susters, met eene vañ welcke (een krepele) hij over langh amours eñ intrigues mede hadde.

September.

1 *Saterd.* Quamen door de Kill te Rotterdam, eñ van daer met een afgehuerde schuyt te Delft, eñ met de gewone schuyt iñ naermidd. in den Haegh, daer tot mijnent Christiaen, mijn broers soon, vondt, wesende daer, om van een geswel, dat aeñ hals hadde, door Bekesteyn genesen te werden.

Surpreneerde mijn vrouw, die niet van mij en wist.

2 *Sond.* Was naermiddagh tot Jacoba Bartolotti, daer joff. Cabillaeuw vondt, en met mijn koets liet thuys brengen.

Hier breekt het HS. plotseling af. Huygens is meer dan een jaar later overleden.

